СБОРНИКЪ

АДМИНИСТРАТИВНЫХЪ ПОСТАНОВЛЕНІЙ

ЦАРСТВА ПОЛЬСКАГО.

ВѢДОМСТВО ВНУТРЕННИХЪ ДѢЛЪ.

ЧАСТЬ VI.

ОБЪ АРЕСТАХЪ И ТЮРЬМАХЪ.

ТОМЪ III.

ZBIÓR

PRZEPISÓW ADMINISTRACYJNYCH

KRÓLESTWA POLSKIEGO.

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

CZĘŚĆ VI.

O ARESZTACH I WIĘZIENIACH.

TOM III.

1868.

D84/84

Uniwersytet Warszawski BIBLIOTEKA Wydz. Hum. Filia w Białymstoku
Ke 86404

Печатано по ВЫСОЧАЙШЕМУ повелѣнію.

Варшава. — Въ типографіи И. Гольдмана.

Drukowano z rozkazu NAJWYŻSZEGO.

Warszawa. — W drukarni J. Goldmana.

ОБЪЯСНЕНІЕ.

Въ настоящемъ томѣ помѣщено продолженіе Отдѣла IV-го, о слѣдственныхъ и исправительныхъ тюрьмахъ и арестантскихъ ротахъ, а именно: главы V, VI, VII, VIII, IX и X-я.

Сборникъ этотъ, подъ главнымъ руководствомъ Дѣйствительнаго Тайнаго Совѣтника, Сенатора Фундуклея, составленъ Статсъ-Референдаріемъ Собоцкимъ изъ матеріаловъ, доставленныхъ изъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ Делегатомъ оной, Инспекторомъ тюремъ въ Царствѣ, Кольсдорфомъ.

OBJAŚNIENIE.

W niniejszym tomie mieści się dalszy ciąg Działu IV-go, o domach badań, więzieniach karnych i rotach aresztanckich, a mianowicie: tytuły V, VI, VII, VIII, IX i X.

Zbiór niniejszy, pod zwierzchnim kierunkiem Rzeczywistego Tajnego Radcy, Senatora Fundukleja, ułożony został przez Referendarza Stanu Sobockiego, z materyałów dostarczonych ze strony Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, przez delegowanego od téj Władzy, Inspektora objazdowego więzień w Królestwie Kohlsdorfa.

ОГЛАВЛЕНІЕ ПРЕДМЕТОВЪ,

ЗАКЛЮЧАЮЩИХСЯ ВЪ НАСТОЯЩЕМЪ ТОМѢ.

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
	ОТДѢЛЪ IV.			
	О СЛѢДСТВЕННЫХЪ И ИСПРАВИТЕЛЬНЫХЪ ТЮРЬМАХЪ И АРЕСТАНТСКИХЪ РОТАХЪ.			
	(Продолженіе.)			
	Глава V.			
	О пріемѣ арестантовъ и тюремномъ населеніи.			
1	Распоряженіе съ объявленіемъ Высочайшаго повелѣнія о порядкѣ представленія Смотрителями тюремъ прямо на Имя Его Императорскаго Величества рапортовъ о числѣ обвиненныхъ, содержащихся въ разнаго рода тюрьмахъ.	13 Марта 1829 г., №10,357.	Предсѣдательствующій въ Совѣтѣ Управленія Царства.	2
2	Распоряженіе относительно представленія вмѣсто ежемѣсячной — трехмѣсячной вѣдомости объ издержкахъ на содержаніе тюремъ, а также касательно доставленія, въ замѣнъ сообщаемыхъ каждый мѣсяцъ актовъ осмотра тюремъ, соотвѣтственныхъ о томъ объясненій и свѣдѣній.	25 Ноября (7 Декабря) 1839 г., № 9,563.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.	8

SPIS PRZEDMIOTÓW,

W TOMIE NINIEJSZYM ZAWARTYCH.

Numer porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającéj rozporządzenie.	Stronica.
	DZIAŁ IV.			
	O DOMACH BADAŃ, WIĘZIENIACH KARNYCH I ROTACH ARESZTANCKICH.			
	(Ciąg dalszy)			
	Tytuł V.			
	O przyjmowaniu więźni i stanie ludności więziennéj.			
1	Rozporządzenie, objawiające rozkaz Najwyższy co do sposobu składania przez Nadzorców więzień, wprost Najjaśniejszemu Panu, rapportów o liczbie obwinionych, w rozmaitych więzieniach zatrzymanych.	13 Marca 1829 r., Nr. 10,357.	Prezydujący w Radzie Administracyjnéj.	3
2	Rozporządzenie, przepisujące składanie, w miejsce jednomiesięcznego, trzechmiesięcznego wykazu o wydatkach na utrzymanie więzień, i zamieniające składanie co miesiąc protokółów rewizyj więzień na udzielanie stosownych o tém objaśniających wiadomości.	25 Listopada (7 Grudnia) 1839 r., Nr. 9,563.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	9

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
3	Распоряженіе, предписывающее представлять, не позже 10-и дней по истеченіи каждаго мѣсяца, мѣсячные рапорты о состояніи тюремъ, о замѣченныхъ въ нихъ упущеніяхъ и принятыхъ мѣрахъ для приведенія тюремъ въ приличное состояніе.	25 Сентября (7 Октября) 1841 г., N° 37187/8582.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	10
4	Распоряженіе, отмѣняющее форму тюремныхъ статейныхъ списковъ и предписывающее новый образецъ для составленія оныхъ.	9 (21) Января 1845 г., N° 246/1570.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	12
5	Распоряженіе о томъ, какъ должны быть составляемы именные списки лицамъ, содержащимся въ детенціонныхъ арестахъ, съ показаніемъ въ оныхъ всѣхъ арестантовъ, задержанныхъ свыше законнаго срока.	22 Февраля (6 Марта) 1845 г., N° 1879/8781.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	14
6	Распоряженіе, предписывающее представлять точныя вѣдомости о движеніи арестантовъ, подъ опасеніемъ взысканія съ виновныхъ въ неисполненіи.	30 Апрѣля (12 Мая) 1846 г., N° 4917/21291.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	18
7	Распоряженіе относительно перемѣны мѣсячныхъ вѣ-	5 (17) Мая 1848	Правительственная Ком-	20

Numer porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającéj rozporządzenie.	Stronica.
3	Rozporządzenie zalecające, aby rapporta miesięczne o stanie więzień, spostrzeżonych w nich uchybieniach i przedsięwziętych środkach dla przyprowadzenia więzień do przyzwoitego stanu, składane były w dniach 10-ciu, po upływie każdego miesiąca.	25 Września (7 Października) 1841 r., Nr. 37187/8582.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	11
4	Rozporządzenie, zmieniające formę rodowodów więziennych i przepisujące nowy wzór do ich prowadzenia.	9 (21) Stycznia 1845 r., Nr. 246/1570.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	13
5	Rozporządzenie wskazujące, jak mają być układane listy imienne osób trzymanych w aresztach detencyjnych, z zamieszczeniem w nich wszystkich aresztantów, nad prawo dłużéj w tych aresztach przetrzymanych.	22 Lutego (6 Marca) 1845 r., Nr. 1879/8781.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	15
6	Rozporządzenie, zastrzegające składanie dokładnych wykazów o ruchu więźni, pod rygorem kary na uchybiających.	30 Kwietnia (12 Maja) 1846 r., Nr. 4917/21291.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	19
7	Rozporządzenie względem zmiany wykazów mie-	5 (17) Maja	Kommissya Rządowa	21

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
	домостей о числѣ арестантовъ и трехмѣсячныхъ о ихъ движеніи, съ приложеніемъ трехъ новыхъ образцовъ.	года, № 21,277.	мисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	
8	Распоряженіе, указывающее, изъ какихъ суммъ должны быть удовлетворяемы издержки на содержаніе лицъ, приговоренныхъ Судомъ къ заключенію въ монастырѣ.	30 Іюля (11 Августа) 1851 года, № 5321/20347.	Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	28
9	Распоряженіе о представленіи, по указанному образцу, мѣсячныхъ вѣдомостей о числѣ лицъ, содержащихся подъ стражею, а также о движеніи производящихся о нихъ слѣдственныхъ и уголовныхъ дѣлъ.	3 (15) Іюля 1854 г., № 5,552.	Намѣстникъ въ Царствѣ.	30
10	Распоряженіе о томъ, чтобы вѣдомости о лицахъ, задержанныхъ за преступленія, влекущія за собою преданіе обвиненныхъ суду, представляемы были не ежемѣсячно, но по четвертямъ года.	2 (14) Октября 1854 г., № 8,901.	Намѣстникъ въ Царствѣ.	32
11	Распоряженіе о безостановочномъ удовлетвореніи полицейскими чиновниками законныхъ требованій Судовъ	15 (27) Февраля 1855 г., № 1,514.	Намѣстникъ въ Царствѣ.	34

Numer porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającéj rozporządzenie.	Stronica.
	sięcznych o liczbie więźni, i kwartalnych o ich ruchu, poparte 3-ma nowemi wzorami.	1848 r., Nr. 21,277.	Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	
8	Rozporządzenie wskazujące, z jakich funduszów mają być zaspokajane koszta żywienia osób w klasztorach, na zamknięcie tamże przez Sądy skazanych.	30 Lipca (11 Sierpnia) 1851 r., Nr. 5321/20347.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	29
9	Rozporządzenie o składaniu, wedle wskazanego wzoru, wykazów miesięcznych o liczbie osób zatrzymanych w areszcie, oraz o biegu spraw śledczych i karnych co do nich.	3 (15) Lipca 1854 r., Nr. 5,552.	Namiestnik w Królestwie.	31
10	Rozporządzenie, aby wykazy o osobach zatrzymanych pod strażą za występki, pociągające za sobą oddanie obwinionych pod Sąd, składane były nie każdomiesięcznie lecz kwartalnie.	2 (14) Października 1854 r., Nr. 8,901.	Namiestnik w Królestwie.	33
11	Rozporządzenie, aby urzędnicy policyjni, przy spełnianiu prawnych żądań Sądów, nie dopuszczali nadal naj-	15 (27) Lutego 1855 r., Nr. 1,514.	Namiestnik w Królestwie.	35

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
	и о прекращеніи присылки Президентами и Бургомистрами вѣдомостей о лицахъ, содержащихся въ полицейскихъ и детенціонныхъ арестахъ.			
12	Отзывъ о возстановленіи дѣйствія распоряженія 1845 года, относительно времени заключенія въ тюрьмѣ беременныхъ женщинъ, а также женщинъ съ грудными младенцами, по несостоятельности ихъ къ уплатѣ взысканія за нарушеніе финансовыхъ постановленій.	25 Ноября (7 Декабря) 1855 г., № 5,161.	Таможенное Отдѣленіе при Собственной Канцеляріи Намѣстника въ Царствѣ Польскомъ.	38
13	Распоряженіе, указывающее подробно: какіе отчеты и вѣдомости о тюрьмахъ, преступникахъ и арестантахъ должны быть представляемы напредь и въ какіе сроки.	4 (16) Сентября 1858 г., № $^{4424}/_{20854}$.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	42
14	Извлеченіе изъ Высочайшаго указа о томъ, чтобы преступницы, осужденныя на кратковременное заключеніе въ монастырѣ, какъ во время содержанія въ тюрьмахъ, такъ и при пересылкѣ по этапамъ, отдѣляемы были отъ другихъ преступницъ и преступниковъ.	24 Іюля 1859 г.	Высочайшій указъ.	46

Numer porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającéj rozporządzenie.	Stronica.
	mniejszéj zwłoki, oraz, aby zaprzestać składanie przez Prezydentów i Burmistrzów wykazów o osobach zatrzymanych w aresztach policyjnych i detencyjnych.			
12	Odezwa o przywrócenie w wykonanie rozporządzenia z 1845 r. względem czasu zatrzymywania w więzieniach kobiet brzemiennych, oraz kobiet z dziećmi przy piersi, z powodu niezapłacenia przez nie kary za przekroczenie przepisów skarbowych.	25 Listopada (7 Grudnia) 1855 r., Nr. 5,161.	Wydział Celny przy Własnéj Kancellaryi Namiestnika w Królestwie Polskiém.	39
13	Rozporządzenie, wskazujące szczegółowo: jakie odtąd wykazy i wiadomości o więzieniach, więźniach i aresztantach i w jakich terminach mają być składane.	4 (16) Września 1858 r., Nr. $^{4424}/_{20854}$.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	43
14	Wyciąg z Najwyższego Ukazu, aby winowajczynie skazane na zamknięcie w klasztorze na czas krótki, tak w czasie trzymania ich w więzieniach jak i przy przesyłce etapami, odłączane były od innych winowajczyń i winowajców.	24 Lipca 1859 r.	Ukaz Najwyższy.	47

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
15	Постановленіе о томъ, чтобы контрабандистовъ, приговариваемыхъ къ заключенію не свыше 30-и дней, содержать, по возможности, въ ближайшихъ детенціонныхъ арестахъ; присужденныхъ же къ заключенію болѣе 30-и дней, отсылать во всякомъ случаѣ для содержанія въ тюрьмы.	5 (17) и 9 (21) Января 1868 г.	Учредительный въ Царствѣ Польскомъ Комитетъ.	48
	Глава VI. *О поведеніи арестантовъ и о тюремной дисциплинѣ.*			
1	Распоряженіе съ объявленіемъ постановленія Совѣта Управленія, разрѣшающаго перемѣщать изъ одной тюрьмы въ другую арестантовъ, заслуживающихъ, за дурное поведеніе въ уголовныхъ тюрьмахъ, наказанія уединеннымъ заключеніемъ.	14 (26) Іюня 1845 г., № 5360/23571.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	56
2	Правила о внутренней тюремной дисциплинѣ.	23 Іюня (5 Іюля) 1853 г.	Совѣтъ Управленія Царства.	60
3	Отзывъ, съ объявленіемъ рѣшенія Намѣстника Царства относительно способа	7 (19) Іюля 1855 г.,	Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ	78

Numer porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającéj rozporządzenie.	Stronica.
15	Decyzya, aby kontrabandzistów, skazanych na areszt nie dłuższy nad dni 30-ści, zatrzymywać, w miarę możności, w najbliższych aresztach detencyjnych; skazanych zaś na areszt dłuższy odsyłać do więzień.	5 (17) i 9 (21) Stycznia 1868 r.	Komitet Urządzający w Królestwie Polskiém.	49
	Tytuł VI. *O zachowaniu się więźni i ich karności.*			
1	Rozporządzenie, objawiające decyzyę Rady Administracyjnéj, dozwalającą przenoszenia z jednego więzienia do drugiego więźni, którzy przez złe zachowanie się w więzieniach karnych, zasłużą na karę odosobnionego zamknięcia.	14 (26) Czerwca 1845 r., Nr. 3560/23571.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	57
2	Przepisy o karności domowéj więźni.	23 Czerwca (5 Lipca) 1853 roku.	Rada Administracyjna Królestwa.	61
3	Odezwa, objawiająca decyzyę Namiestnika Królestwa co o sposobu wymierzania kar	7 (19) Lipca 1855 r.,	Sekretarz Stanu przy Radzie Admini-	79

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
	опредѣленія наказаній за нерадѣніе, лѣность и т. п. проступки, совершенные арестантами, посылаемыми на работы въ Александровскую цитадель, при производствѣ тамъ работъ.	№ 3,620.	Управленія.	
4	Распоряженіе, объясняющее, какое именно имущество преступниковъ, приговоренныхъ къ лишенію всѣхъ правъ, а тѣмъ самимъ и особенныхъ правъ по имуществу, переходитъ, какъ и въ случаѣ естественной смерти, къ его наслѣдникамъ, а какое признается собственностью преступника, какъ необходимое средство содержанія.	21 Марта (2 Апрѣля) 1860 года, № $^{1832}/_{9654}$.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	80
	Глава VII. *О продовольствіи арестантовъ.*			
1	Распоряженіе, измѣняющее порядокъ снабженія арестантовъ продовольствіемъ, въ томъ, что таковое должно быть доставляемо не Тюремными Смотрителями а подрядчиками по контрактамъ.	27 Іюля 1829 г., № 3,146.	Правительственная Комисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.	84

Numer porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającéj rozporządzenie.	Stronica.
	na więźni, posyłanych na robotę do Cytadeli Alexandrowskiéj, za niedbalstwo, lenistwo i t. p. przekroczenia, popełniane przy wykonywaniu tam robót.	Nr. 3,620.	stracyjnéj.	
4	Rozporządzenie, wskazujące, jaki właściwie majątek przestępców, skazanych na utratę wszelkich praw, a tém samém i majątkowych, przechodzi na następców, jak w razie naturalnéj śmierci, a jaki uważany być winien za konieczne do utrzymania życia środki.	21 Marca (2 Kwietnia) 1860 r., Nr. $^{1832}/_{9654}$.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	81
	Tytuł VII. *O żywności więźni.*			
1	Rozporządzenie, zmieniające porządek zaopatrywania więźni w żywność, w sposób, iż tę dostarczać mają nie już Nadzorcy więzień, ale kontraktowi dostawcy.	27 Lipca 1829 r., Nr. 3,146.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi.	85

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
2	Распоряженіе о помѣщеніи въ торговыхъ условіяхъ на поставку для арестантовъ продовольствія—оговорки, что, въ случаѣ измѣненія способа этой поставки, подрядчики, увѣдомленные о томъ за три мѣсяца до истеченія года, отказываются отъ всякихъ претензій по поводу расторженія контракта.	6 (18) Ноября 1834 г., № 9,558.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.	90
3	Постановленіе, разрѣшающее раздѣлить дневную порцію арестантовъ на теплый завтракъ и обѣдъ, и давать болѣе питательную пищу здоровымъ арестантамъ, работающимъ на тюремныхъ фабрикахъ.	27 Іюля (8 Августа) 1843 года, № 5,948.	Совѣтъ Управленія Царства.	92
4	Распоряженіе о продовольствованіи арестантокъ, питающихъ грудью младенцевъ, и о прокормленіи ихъ дѣтей.	17 (29) Мая 1845 года, № 818/3201.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	100
5	Распоряженіе о томъ, чтобы къ рапортамъ о послѣдствіяхъ ежемѣсячныхъ ревизій тюремъ прилагаемы были копіи разсчета о продовольствіи арестантовъ.	4 (16) Января 1846 г., № 774/3121.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	102

Numer porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającéj rozporządzenie.	Strona.
2	Rozporządzenie, zalecające pomieszczenie w warunkach licytacyjnych, o dostawę żywności dla więźniów, warunku, że w razie zmiany sposobu dostawy téj żywności, przedsiębiercy, uprzedzeni o tém na trzy miesiące przed końcem roku, zrzekają się pretensyj z unieważnienia kontraktu.	6 (18) Listopada 1834 r., Nr. 9,558.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	91
3	Decyzya, dozwalająca podziału porcyi więziennéj na śniadanie i obiad z ciepłéj strawy, oraz na posilniejsze żywienie więźniów zdrowych, w warsztatach fabrycznych więziennych pracujących.	27 Lipca (8 Sierpnia) 1843 r., Nr. 5,948.	Rada Administracyjna Królestwa.	93
4	Rozporządzenie o sposobie żywienia aresztantek, mających u piersi swe dzieci, oraz samychże dzieci.	17 (29) Maja 1845 r., Nr. 818/3201.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	101
5	Rozporządzenie o dołączanie, do rapportów o wypadkach rewizyj miesięcznych więzień, kopij likwidacyj utrzymania więźni.	4 (16) Stycznia 1846 r., Nr. 774/3121.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	103

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
6	Постановленіе, разрѣшающее, во время свирѣпствованія холеры, примѣшивать въ пищу для арестантовъ извѣстное количество перца, какъ средство, способствующее пищеваренію.	25 Февраля (9 Марта) 1849 года, N° 1,661.	Совѣтъ Управленія Царства.	104
7	Отзывъ, объявляющій постановленіе Намѣстника Царства объ измѣненіи, на будущее время, способа повѣрки мѣсячныхъ счетовъ издержекъ на содержаніе арестантовъ, а также порядка ассигнованія слѣдующихъ по этимъ счетамъ денегъ.	30 Мая (11 Іюня) 1850 г., N°12,540.	Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ Управленія.	106
8	Распоряженіе о продовольствованіи арестантовъ изъ Евреевъ, во время ихъ праздниковъ.	1 (13) Апрѣля 1851 г., N° 3664/14006.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	110
9	Распоряженіе, разрѣшающее отпускать здоровымъ арестанткамъ, питающимъ грудью сильныхъ младенцевъ, по усмотрѣнію Врача и Смотрителя тюрьмы, вмѣсто полуторной, двойную больничную порцію въ сутки.	21 Іюня (3 Іюля) 1851 г., N° 1575/5143.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	114

Numer porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającéj rozporządzenie.	Stronica.
6	Decyzya, upoważniająca do dadawania do żywności więźni, w czasie grassującéj epidemii cholery, pewnéj ilości pieprzu, w celu ułatwienia trawienia potraw.	25 Lutego (9 Marca) 1849 roku; Nr. 1,661.	Rada Administracyjna Królestwa.	105
7	Odezwa, objawiająca decyzyę Namiestnika Królestwa o zmianie sposobu sprawdzania nadal likwidacyj miesięcznych kosztów utrzymania więźni, oraz assygnowania przypadającéj z tych likwidacyj należytości.	30 Maja (11 Czerwca) 1850 roku, Nr. 12,540.	Sekretarz Stanu przy Radzie Administracyjnéj.	107
8	Rozporządzenie, wskazujące zasady do żywienia w czasie świąt starozakonnych więźni.	1 (13) Kwietnia 1851 r., Nr. 3664/14006.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	111
9	Rozporządzenie upoważniające, aby dla aresztantek zdrowych karmiących silne dzieci, za uznaniem Lekarza i Nadzorcy więziennego, udzielać nie półtoréj, ale całe dwie porcye lazaretowe żywności dziennie.	21 Czerwca (3 Lipca) 1851 r., Nr. 1575/5143.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	115

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
10	Распоряженіе, разрѣшающее сомнѣнія относительно издержекъ по содержанію присылаемыхъ Таможнями контрабандистовъ.	6 (18) Сентября 1851 г., № 7598/17709.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	116
11	Распоряженіе о томъ, какое предостереженіе должно быть включено въ торговыя условія и контракты на поставку для арестантовъ продовольствія, относительно огражденія Казны отъ претензій подрядчиковъ въ чрезвычайныхъ случаяхъ.	2 (14) Августа 1852 г., № 7,921.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	122
12	Распоряженіе о томъ, чтобы, съ 1853 года, торги на поставку для тюремъ продовольствія производились не въ канцеляріяхъ Начальниковъ уѣздовъ, а въ Губернскихъ Правленіяхъ.	25 Ноября (7 Декабря) 1852 г., № 10528/45564	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	126
13	Распоряженіе о включеніи въ торговыя условія и контракты на поставку продовольствія для арестантовъ —оговорки, что существованіе холеры не можетъ служить для подрядчиковъ основаніемъ къ неисполненію принятыхъ ими на тор-	8 (20) Августа 1853 г., № 7389/29435.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	130

Numer porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającéj rozporządzenie.	Stronica.
10	Rozporządzenie, rozstrzygające wątpliwości co do kosztów utrzymywania defraudantów, przez Komory celne nadsyłanych.	6 (18) Września 1851 r., Nr. 7598/17709.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	117
11	Rozporządzenie wskazujące, jakie zastrzeżenie ma być odtąd zamieszczane w warunkach licytacyjnych i kontraktach o dostawę żywności dla więźni, co do zrzeczenia się przez entreprenerów prawa roszczenia do Skarbu pretensyj z wypadków losowych i nadzwyczajnych.	2 (14) Sierpnia 1852 r., Nr. 7,921.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	123
12	Rozporządzenie zalecające, aby od r. 1853 licytacye na dostawę żywności dla więźni odbywały się nie w biurach Naczelników Powiatowych lecz w biurach Rządów Gubernialnych.	25 Listopada (7 Grudnia) 1852 r., Nr. 10528/45564	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	127
13	Rozporządzenie, zalecające zamieszczanie w warunkach licytacyjnych i kontraktach, o dostawę żywności dla więźni, zastrzeżenia, że grasowanie epidemii cholery nie może być dla entreprenera zasadą do uchylania się od wykonania przyjętych przez	8 (20) Sierpnia 1853 r., Nr. 7389/29435.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	131

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
	гахъ обязательствъ относительно поставки этого продовольствія.			
14	Распоряженіе, измѣняющее срокъ производства торговъ на поставку продовольствія для арестантовъ.	26 Іюля (7 Августа) 1854 года, N° 6885/30380.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	132
15	Постановленіе, разрѣшающее, чтобы дѣти тяжело больныхъ или умершихъ арестантокъ содержимы были до опредѣленнаго возраста на счетъ тюремныхъ суммъ.	25 Января (6 Февраля) 1855 г., N° 815.	Совѣтъ Управленія Царства.	136
16	Распоряженіе о помѣщеніи въ торговыхъ условіяхъ и контрактахъ на поставку продовольствія для арестантовъ —оговорки, что подрядчики обязаны пополнять убыль доставленныхъ въ двухмѣсячный запасъ продуктовъ, въ размѣрѣ 2 процентовъ.	30 Августа (11 Сентября) 1855 года, N° 7849/32921.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	140
17	Постановленіе, разрѣшающее опредѣлять размѣръ вознагражденія за воспитаніе арестантскихъ дѣтей, въ исключительныхъ случаяхъ.	25 Ноября (7 Декабря) 1855 г., N° 7,724.	Совѣтъ Управленія Царства.	142
18	Распоряженіе о публикаціи	11 (23)	Правитель-	148

Numer porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającéj rozporządzenie.	Strónica.
	niego na licytacyi obowiązków dostawy téj żywności.			
14	Rozporządzenie, zmieniające termin do odbywania licytacyj na dostawę żywności dla więźni.	26 Lipca (7 Sierpnia) 1854 r., Nr. 6885/30380.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	133
15	Decyzya dozwalająca, aby dzieci aresztantek chrześciańskich ciężko chorych lub po zmarłych pozostałe, z funduszów więziennych, do oznaczonéj liczby lat wieku, utrzymywane były.	25 Stycznia (6 Lutego) 1855 roku, Nr. 815.	Rada Administracyjna Królestwa.	137
16	Rozporządzenie o zamieszczanie w warunkach licytacyjnych i kontraktach o dostawę żywności dla więźni zastrzeżenia, iżby entrepreneurowie pokrywali ubytek, w dostarczanych na dwumiesięczny zapas artykułach żywności wynikły, do wysokości 2% procentów.	30 Sierpnia (11 Września) 1855 r., Nr. 7849/32921.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	141
17	Decyzya, upoważniająca do oznaczania wynagrodzenia za wychowanie dzieci aresztantek, w zdarzeniach wyjątkowych.	25 Listopada (7 Grudnia) 1855 r., Nr. 7,724.	Rada Administracyjna Królestwa.	143
18	Rozporządzenie o ogłaszaniu	11 (23)	Kommissya	149

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
	вызова къ торгамъ на поставку продовольствія для арестантовъ и о приложеніи къ торговымъ условіямъ и контрактамъ тарифа продовольствія.	Декабря 1859 г., N° 7309/39326.	ственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	
19	Распоряженіе, опредѣляющее цѣны на продовольствіе для содержащихся въ Варшавской слѣдственной тюрьмѣ Христіанъ и Евреевъ, состоящихъ на собственномъ иждивеніи.	13 (25) Января 1862 г., N° 8962/37982.	Правительственная Комисія Внутреннихъ Дѣлъ.	150
20	Постановленіе, увеличивающее цѣну на продовольствіе арестантовъ и утверждающее съ этою цѣлью новый тарифъ.	24 Мая (5 Іюня) 1866 г., N°22,729.	Совѣтъ Управленія Царства.	152
	Глава VIII. *Объ одеждѣ, обуви и постели, а равно о мытьѣ бѣлья и перемѣнѣ постели.*			
1	Постановленіе, утверждающее введенныя въ Тюремной Инструкціи 1823 года измѣненія, состоящія въ томъ, что, вмѣсто производимой доселѣ Смотрителями поставки одежды, обуви и постели для арестантовъ, предписано заготовлять оныя другимъ порядкомъ.	5 (17) Октября 1834 г., N°15,845.	Совѣтъ Управленія Царства.	170

Numer porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającéj rozporządzenie.	Stronica.
	licytacyj na dostawę żywności dla więźni i dołączaniu do warunków licytacyjnych, oraz kontraktów, taryffy żywności więźni.	Grudnia 1859 r., Nr. 7309/39326.	Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	
19	Rozporządzenie, oznaczające ceny żywności dla osób osadzonych w Domu Badań w Warszawie tak Chrześcian, jak i Starozakonnych, na własnym koszcie zostających.	13 (25) Stycznia 1862 r., Nr. 8962/37982.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych.	151
20	Decyzya, powiększająca cenę żywności więźni i zatwierdzająca w tym celu nową taryffę.	24 Maja (5 Czerwca) 1866 roku, Nr. 22,729.	Rada Administracyjna Królestwa.	153
	Tytuł VIII. *O odzieży, obuwiu i pościeli, oraz o praniu bielizny i odświeżaniu pościeli.*			
1	Decyzya, zatwierdzająca zmianę Instrukcyi więziennéj z 1823 r. w tém, że odjęto Nadzorcom dostawę odzieży, obuwia i pościeli dla więźni, i dostarczanie nadal onych zarządzono w inny sposób.	5 (17) Października 1834 roku, Nr. 15,845.	Rada Administracyjna Królestwa.	171

Номера по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
2	Распоряженіе относительно заготовленія и содержанія въ исправномъ состояніи тулубовъ и кенегъ для тюремной стражи.	11 (23) Іюля 1842 г., N° 11583/22717	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	194
3	Распоряженіе, указывающее порядокъ примѣненія закона о воспрещеніи евреямъ носить платье и другіе знаки, отличающіе ихъ отъ прочихъ мѣстныхъ жителей, къ арестантамъ евреямъ, смотря по роду тюремнаго заключенія.	21 Сентября (3 Октября) 1846 г., N° 8746/37786 и 10054/44368.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	196
4	Распоряженіе, указывающее новыя правила о шитьѣ и содержаніи одежды, бѣлья и постели для арестантовъ.	29 Ноября (11 Декабря) 1850 г., N° 9010/41912.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	200
5	Распоряженіе о томъ, въ какой срокъ должны быть дѣлаемы представленія о необходимости заготовленія тулубовъ и кенегъ для тюремной стражи на зимнее время.	22 Декабря (3 Января) 185 2/3 г., N° 10613/45950	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	240
6	Распоряженіе о введеніи новой формы арестантской одежды и объ употребленіи	22 Января (3 Февраля)	Правительственная Комисія Вну-	242

Numer porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającéj rozporządzenie.	Stronica.
2	Rozporządzenie, dotyczącesprawunku i utrzymywania w dobrym stanie tołubów i berlaczy dla szyldwachów przy więzieniach.	11 (23) Lipca 1842 r., Nr. 11583/22717	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	195
3	Rozporządzenie wskazujące, o ile prawo, wzbraniające starozakonnym używania dotychczasowych ubiorów i oznak, odróżniających ich od innych mieszkańców kraju, ma być zastosowane do więźni żydów i jakich kategoryj więźni.	21 Września (3 Października) 1846 r., Nr. 8746/37786 i 10054/44368	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	197
4	Rozporządzenie, wskazujące nowe przepisy o szyciu i utrzymywaniu odzieży, bielizny i pościeli dla więźni i aresztantów.	29 Listopada (11 Grudnia) 1850 r., Nr. 9010/41912.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	201
5	Rozporządzenie, oznaczające termin do przedstawiania potrzeby zaopatrzenia wart przy więzieniach w tołuby i berlacze na porę zimową.	22 Grudnia (3 Stycznia) 185 2/3 r., Nr. 10613/45950	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	241
6	Rozporządzenie, wprowadzające nową formę ubiorów więziennych i aresztanckich i	22 Stycznia (3 Lutego)	Kommissya Rządowa Spraw We-	243

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
	изношеннаго суконнаго платья.	1857 г., N° 448/1672.	треннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	
7	Распоряженіе, дозволяющее снабжать арестантовъ Варшавской уголовной тюрьмы обувью административнымъ порядкомъ.	25 Ноября (7 Декабря) 1857 г., N° 9068/38881.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	250
8	Распоряженіе, разрѣшающее производить вознагражденіе за обувь, выдаваемую арестантамъ, при отправленіи ихъ изъ одной тюрьмы въ другую.	28 Іюня (10 Іюля) 1860 г., N° 1493/8011.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	254
9	Распоряженіе, исправляющее опечатки въ статьяхъ 240 и 247 Тюремной Инструкціи 1823 года, относительно сортовъ холста на арестантскіе брюки и кафтаны, и касательно воротниковъ въ кафтанахъ для подсудимыхъ и для осужденныхъ арестантовъ.	25 Августа (6 Сентября) 1860 г., N° 4257/22770.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	256
10	Увѣдомленіе о сдѣланномъ распоряженіи о выдачѣ тика на койки для арестантовъ, содержимыхъ въ Плоцкой слѣдственной тюрьмѣ, въ большемъ количествѣ, противъ указаннаго въ 248	31 Іюля (12 Августа) 1861 года, N° 5292/22801.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	258

Numer porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającéj rozporządzenie.	Stronica.
	wskazujące sposób spożytkowania dawniejszéj odzieży sukiennéj.	1857 r., Nr. 448/1672.	wnętrznych i Duchownych.	
7	Rozporządzenie, upoważniające do zapewnienia dostawy obuwia dla więzienia karnego Warszawskiego, sposobem administracyjnym.	25 Listopada (7 Grudnia) 1857 r., Nr. 9068/38881.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	251
8	Rozporządzenie, upoważniające do przyznawania wynagrodzenia za obuwie dostarczone więźniom na drogę, w przeprowadzaniu ich z jednego do drugiego więzienia.	28 Czerwca (10 Lipca) 1860 r., Nr. 1493/8011.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	255
9	Rozporządzenie, prostujące pomyłki dopuszczone w artykułach 240 i 247-m Instrukcyi więziennéj z 1823 r. co do gatunku płótna na kaftany i spodnie aresztantów, oraz co do kołnierza u wołoszek dla obwinionych i osądzonych aresztantów.	25 Sierpnia (6 Września) 1860 r., Nr. 4257/22770.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	257
10	Odezwa, zawiadamiająca o wydaném zarządzeniu do wyznaczania większéj ilości drelichu na hangematę dla domu badań w Płocku, nad	31 Lipca (12 Sierpnia) 1861 r., Nr. 5229/22801.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	259

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
	статьѣ Тюремной Инструкціи.			
11	Распоряженіе о порядкѣ снабженія арестантовъ, отправляемыхъ въ арестантскія роты Царства, или въ Сибирь, а также въ другія губерніи Имперіи, одеждою и обувью.	19 Апрѣля (1 Мая) 1868 г., N° 1010/5514.	Правительственная Комисія Внутреннихъ Дѣлъ.	260
	Глава IX. *Объ отопленіи и освѣщеніи.*			
1	Распоряженіе, опредѣляющее размѣръ платы за дрова, доставляемыя на тюремныя надобности въ зимніе и лѣтніе мѣсяцы.	27 Января (8 Февраля) 1836 г., N° 1323/5084.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.	266
2	Распоряженіе о составленіи сравнительной вѣдомости, послѣ произведенныхъ торговъ на доставку дровъ и освѣщенія для тюремъ, съ показаніемъ прежнихъ и состоявшихся на послѣднихъ торгахъ цѣнъ, а равно общей годичной потребности этихъ предметовъ.	14 (26) Августа 1845 г., N° 1049/36942.	Главный Директоръ, Предсѣдательствующій въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	274

Numer porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającéj rozporządzenie.	Stronica.
	oznaczoną art. 248-m Instrukcyi więziennéj.	Nr. 5292/22801.		
11	Rozporządzenie o sposobie zapatrywania więźni, wysyłanych do rot aresztanckich Królestwa, lub na Syberyę, albo do innych gubernij Cesarstwa, w odzież i obuwie.	19 Kwietnia (1 Maja) 1868 roku, Nr. 1010/5514.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych.	261
	Tytuł IX. *O opale i światle.*			
1	Rozporządzenie, oznaczające wynagrodzenie za dostarczany opał na potrzeby więzień w miesiącach zimowych i letnich.	27 Stycznia (8 Lutego) 1836 r., Nr. 1323/5084.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	267
2	Rozporządzenie o układaniu wykazu porównawczego, po każdéj odbytéj licytacyi na dostawę opału i światła do więzień, z cen poprzednich i osiągniętych z licytacyi, z wskazaniem ogólnéj rocznéj potrzeby tych artykułów.	14 (26) Sierpnia 1845 r., Nr. 1049/36942.	Dyrektor Główny, Prezydujący w Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	275

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
3	Распоряженіе, указывающее порядокъ доставки дровъ на тюремныя надобности.	19 Сентября (1 Октября) 1850 г., N° 7932/38611.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	282
4	Отзывъ съ объявленіемъ приказанія Намѣстника Царства объ освѣщеніи фонарями тюремъ въ продолженіе цѣлыхъ ночей, въ теченіе всего года.	10 (22) Ноября 1859 г., N°14,998.	Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ Управленія Царства.	288
	Глава X. *О тюремныхъ фабрикахъ и употребленіи арестантовъ на общественныя работы.*			
	а) О тюремныхъ фабрикахъ.			
1	Постановленіе объ устройствѣ въ торьмахъ фабрикъ и мастерскихъ, съ указаніемъ, какого рода арестанты могутъ быть въ нихъ употребляемы на работы.	29 Іюля (10 Августа) 1832 года, N° 7,623.	Совѣтъ Управленія Царства.	294
2	Распоряженіе о введеніи въ дѣйствіе постановленія Совѣта Управленія объ устройствѣ тюремныхъ фабрикъ и мастерскихъ, съ	25 Августа 1832 года, N° 7829/22392.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ	300

Numer porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającéj rozporządzenie.	Stronica.
3	Rozporządzenie wskazujące, jak ma być zapewnianą dostawa drzewa na potrzeby więzień.	19 Września (1 Października) 1850 r., Nr. 7932/38611.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	283
4	Odezwa, objawiająca decyzyę Namiestnika Królestwa, nakazującą oświetlanie latarń w więzieniach przez całe noce w ciągu roku.	10 (22) Listopada 1859 r., Nr. 14,998.	Sekretarz Stanu przy Radzie Administracyjnéj.	289
	Tytuł X. *O fabrykach więziennych i używaniu więźni do robót publicznych.*			
	a) O fabrykach więziennych.			
1	Postanowienie, nakazujące zaprowadzenie po więzieniach fabryk i warsztatów, z wskazaniem, jacy z więźniów w nich pracować mają.	29 Lipca (10 Sierpnia) 1832 r., Nr. 7,623.	Rada Administracyjna Królestwa.	295
2	Rozporządzenie, wprowadzające w wykonanie postanowienie Rady Administracyjnéj, nakazujące zaprowadzenie po więzieniach fabryk i	25 Sierpnia 1832 r., Nr. 7829/22392.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych	301

Номера по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
	указаніемъ, какіе арестанты должны работать въ оныхъ.		Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.	
3	Временныя правила о тюремномъ порядкѣ и дисциплинѣ арестантовъ въ тѣхъ тюрьмахъ, въ которыхъ устроены фабрики.	16 Мая 1833 г.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.	302
4	Инструкція для Инспектора фабрикъ при Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ касательно надзора надъ тюремными фабриками.	30 Іюля 1833 г., N° 3022/10625.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.	328
5	Положеніе о счетоводствѣ въ тюремныхъ фабричныхъ заведеніяхъ.	12 (24) Іюля 1834 г.	Главный Директоръ, Предсѣдательствующій въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.	334
6	Распоряженіе, указывающее порядокъ употребленія а-	8 (20) Ноября	Правительственная Ком-	366

Numer porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającéj rozporządzenie.	Stronica.
	warsztatów, z wskazaniem, jacy z więźniów mają w nich pracować.		i Oświecenia Publicznego.	
3	Urządzenie tymczasowe porządku i karności więźniów dla więzień, w których fabryki są zaprowadzone.	16 Maja 1833 r.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	303
4	Instrukcya dla Inspektora fabryk przy Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, co do dozoru nad fabrykami więziennemi.	30 Lipca 1833 r., Nr. 3022/10625.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	329
5	Przepisy co do rachunkowości w zakładach fabrycznych więziennych.	12 (24) Lipca 1834 r.	Dyrektor Główny, Prezydujący w Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	335
6	Rozporządzenie, wskazujące porządek używania więźniów	8 (20) Listopada	Kommissya Rządowa	367

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
	рестантовъ на работы въ предѣлахъ тюремъ и внѣ оныхъ.	1835 г., N° 16688/50934	мисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.	
7	Распоряженіе, опредѣляющее количество матеріаловъ на арестантскую одежду и размѣръ издержекъ на шитье оной.	29 Апрѣля (11 Мая) 1836 г., N° 4485/6088.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.	370
8	Распоряженіе, предоставляющее Губернскимъ Правленіямъ разрѣщать покупку для тюремныхъ фабрикъ сырыхъ матеріаловъ и назначать въ продажу негодныя къ употребленію тюремныя вещи и снаряды.	25 Ноября (7 Декабря) 1839 г., N° 9,562.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.	392
9	Постановленіе о назначеніи Веркмейстерамъ при тюремныхъ фабрикахъ процента отъ суммы, вырученной изъ продажи издѣлій, оставшихся за удовлетвореніемъ потребностей тюрьмы.	14 (26) Октября 1844 г., N°18,303.	Совѣтъ Управленія Царства.	394
10	Распоряженіе о томъ, чтобы къ документамъ о торгахъ,	31 Августа (12	Правительственная Ком-	398

Numer porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającéj rozporządzenie.	Stronica.
	do robót wewnątrz i zewnątrz więzień.	1835 r., Nr. 16688/50934	Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	
7	Rozporządzenie, wskazujące ilość potrzebnego materyału na odzież więźniów i aresztantów i koszt jéj uszycia.	29 Kwietnia (11 Maja) 1836 r., Nr. 4485/6088.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	371
8	Rozporządzenie, przelewające na Rządy Gubernialne władzę nabywania surowych materyałów dla fabryk więziennych, oraz sprzedaży zużytych sprzętów i narzędzi więziennych.	25 Listopada (7 Grudnia) 1839 r., Nr. 9,562.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	393
9	Decyzya, przeznaczająca tantiemę dla Werkmajstrów przy fabrykach więziennych od wyrobów wyprodukowanych nad miejscową potrzebę i przeznaczonych tém samém na sprzedaż.	14 (26) Października 1844 r., Nr. 18,303.	Rada Administracyjna Królestwa.	395
10	Rozporządzenie, zastrzegające dołączanie, do dowodów z	31 Sierpnia (12	Kommissya Rządowa	399

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
	произведенныхъ на поставку матеріаловъ для тюремныхъ фабрикъ, прилагаема была сравнительная вѣдомость о прежнихъ и состоявшихся на послѣднихъ торгахъ цѣнахъ и о годовой потребности этихъ матеріаловъ.	Сентября) 1845 года, N° 8146/36942.	мисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	
11	Постановленіе о томъ, что назначаемое арестантамъ работавшимъ на тюремныхъ фабрикахъ, вознагражденіе, съ цѣлью доставить имъ средства къ существованію послѣ освобожденія изъ заключенія, въ случаѣ ихъ смерти въ тюрьмѣ, не должно быть почитаемо ихъ собственностью, но имѣетъ быть предоставлено въ распоряженіе Правительства.	12 (24) Марта 1846 г., N° 1,936.	Совѣтъ Управленія Царства.	406
12	Распоряженіе, указывающее постоянныя правила для устройства въ тюрьмахъ фабрикъ шерстяныхъ издѣлій.	21 Ноября (2 Декабря) 1846 г., N° 771.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	412
13	Распоряженіе, указывающее постоянныя правила для устройства въ тюрьмахъ	22 Ноября (3 Декабря)	Правительственная Комисія Внутреннихъ и	452

Numer porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającéj rozporządzenie.	Strona.
	odbytych licytacyj na dostawę materyałów do fabryk więziennych, wykazu porównawczego cen poprzednich z osiągniętemi na licytacyi, oraz z wskazaniem rocznéj potrzeby tych materyałów.	Września) 1845 r., Nr. 8146/36942.	Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	
11	Decyzya stanowiąca, aby wyznaczane więźniom, w fabrykach więziennych pracującym, wynagrodzenie, mające za cel opatrzenie ich w fundusz na pierwsze potrzeby po wyjściu z więzienia, w razie ich śmierci w więzieniach, uważane było nie za własność więźni, lecz posługiwało do rozporządzenia Rządu.	12 (24) Marca 1846 r., Nr. 1,936.	Rada Administracyjna Królestwa.	407
12	Rozporządzenie, wskazujące stałe przepisy i zasady do prowadzenia fabryk więziennych wyrobów wełnianych.	21 Listopada (2 Grudnia) 1846 r., Nr. 771.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	413
13	Rozporządzenie, wskazujące stałe przepisy i zasady do prowadzenia manipula-	22 Listopada (3 Grudnia)	Kommissya Rządowa Spraw We-	453

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
	фабрикъ льняныхъ издѣлій.	1846 г., №24,563.	Духовныхъ Дѣлъ.	
14	Распоряженіе о томъ, чтобы къ торговымъ кондиціямъ на поставку льна для тюремныхъ фабрикъ прилагаемы были опечатанные образцы льна.	18 (30) Декабря 1846 г., № 13603/60989	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	518
15	Распоряженіе, запрещающее употреблять арестантовъ къ письменнымъ занятіямъ въ тюремныхъ канцеляріяхъ.	25 Мая (6 Іюня) 1848 г., № 5592/24823.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	522
16	Распоряженіе о мѣрахъ предохраненія арестантовъ, работающихъ на фабрикѣ въ Сандомирской тюрьмѣ, отъ болѣзней, съ воспрещеніемъ употреблять скотскую шерсть для выдѣлки сукна.	27 Мая (8 Іюня) 1852 г., № 4581/18552.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	526
17	Отношеніе съ увѣдомленіемъ о распоряженіи, данномъ Уголовнымъ Судамъ относительно перевода арестантовъ изъ слѣдственныхъ въ другія уголовныя тюрьмы.	5 (17) Сентября 1855 г., №16,653.	Правительственная Комисія Юстиціи.	532
18	Увѣдомленіе объ утвержденіи Намѣстникомъ Царства постановленія о воз-	29 Апрѣля (11 Мая) 1859	Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ Управ-	532

Numer porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającéj rozporządzenie.	Stronica.
	cyi w fabrykach więziennych wyrobów lnianych.	1846 r., Nr.24,563	wnętrznych i Duchownych.	
14	Rozporządzenie zalecające, aby do warunków licytacyjnych na dostawę lnu do fabryk więziennych dołączane były opieczętowane próby lnu.	18 (30) Grudnia 1846 r., Nr. 13603/60989	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	519
15	Rozporządzenie, wzbraniające używania więźni do czynności kancellaryjnych w więzieniach.	25 Maja (6 Czerwca) 1848 roku, Nr. 5592/24823.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	523
16	Rozporządzenie, dotyczące środków zapobiedz zdolnych chorobom więźni, pracujących przy fabrykach w więzieniu Sandomierskiém, i zabraniające używania sierści bydlęcéj do wyrobu sukna.	27 Maja (8 Czerwca) 1852 roku, Nr. 4581/18552.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	527
17	Odezwa, zawiadamiająca Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych o wydaném do Sądów Kryminalnych rozporządzeniu co do przeprowadzania więźni z domów badań do innych więzień karnych.	5 (17) Września 1855 r., Nr.16,653	Kommissya Rządowa Sprawiedliwości.	533
18	Odezwa objawiająca decyzyę Namiestnika Królestwa, zezwalającą na podwyższenie	29 Kwietnia (11 Maja)	Sekretarz Stanu przy Radzie	533

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
	вышеніи арестантамъ задѣльной платы на тюремныхъ фабрикахъ.	года, N°10,727.	ленія.	
19	Распоряженіе, изданное въ развитіе постановленія Намѣстника Царства о возвышеніи размѣра задѣльной платы арестантамъ, работающимъ на тюремныхъ фабрикахъ.	11 (23) Мая 1859 года, N° 3414/17673.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	536
20	Распоряженіе о томъ, чтобы въ срочныхъ вѣдомостяхъ о дѣйствіи тюремныхъ прядилень и фабрикъ числовыя данныя показываемы были общими цифрами.	15 (27) Іюня 1861 г., N° 20312/2376.	Правительственная Комисія Внутреннихъ Дѣлъ.	542
	b) Объ употребленіи арестантовъ на общественныя работы.			
21	Постановленіе, разрѣшающее употребленіе арестантовъ, заключенныхъ въ смирительномъ домѣ на работы, производимыя въ Модлинской крѣпости, или по сооруженію Александровской цитадели.	7 (19) Іюня 1832 г., N° 5,814.	Совѣтъ Управленія Царства.	546
22	Распоряженіе съ объявленіемъ указа Сената объ освобожденіи арестантовъ магометанскаго и еврейскаго исповѣданій отъ работъ	8 (20) Іюля 1849 г., N° 6550/29187.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ	548

Numer porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającéj rozporządzenie.	Stronica.
	stopy zarobku więźni pracujących przy fabrykach więziennych.	1859 r., Nr. 10,727.	Administracyjnéj.	
19	Rozporządzenie, rozwijające decyzyę Namiestnika Królestwa, podwyższającą stopę zarobku więźni pracujących przy fabrykach więziennych.	11 (23) Maja 1859 r., Nr. 3414/17673.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych.	537
20	Rozporządzenie, ograniczające ekstrakty składane o ruchu przędzalni i fabryk więziennych do cyfr więcéj ogółowych.	15 (27) Czerwca 1861 r., Nr. 20312/2376.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych.	543
	b) O używaniu więźni do robót publicznych.			
21	Decyzya, upoważniająca używanie więźni, w domu kary i poprawy osadzonych, do robót, bądź w twierdzy w Modlinie, bądź około cytadeli Aleksandrowskiéj.	7 (19) Czerwca 1832 r., Nr. 5,814.	Rada Administracyjna Królestwa.	547
22	Rozporządzenie, objawiające osnowę ukazu Senackiego pod względem zwalniania aresztantów od robót w dniach świąt właściwych wyzna-	8 (20) Lipca 1849 r., Nr. 6550/29187.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	549

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
	въ свойственные симъ исповѣданіямъ праздничные дни.		Дѣлъ.	
23	Распоряженіе съ объявленіемъ постановленія Совѣта Управленія о томъ, какіе арестанты и на какія работы могутъ быть употребляемы по новому Уложенію о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, введенному въ дѣйствіе съ 1848 года.	4 (16) Февраля 1850 г., № 5116/21978 и 641/2319.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	556
24	Ра споряженіе о томъ, чтобы арестанты, посылаемые на работы въ Александровскую цитадель по мѣрѣ надобности, употребляемы были для работъ даже въ воскресные и праздничные дни.	2 (14) Іюня 1855 г., № 5252/22140.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	558
25	Распоряженіе о томъ, чтобы арестанты Варшавской уголовной тюрьмы, посылаемые въ зимнее время на работы въ Александровскую цитадель, снабжаемы были теплою одеждою.	27 Іюня (9 Іюля) 1857 г., № 5669/23901.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	560

Numer porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającéj rozporządzenie.	Stronica.
	niu machometańskiemu i mojżeszowemu.			
23	Rozporządzenie objawiające decyzyę Rady Administracyjnéj, wskazującą jacy aresztanci i więźnie, oraz do jakich robót, ze względem na wprowadzony od roku 1848 nowy Kodex karg łównych i poprawczych, używani być mogą.	4 (16) Lutego 1850 r., Nr. 5116/21978 i 641/2319.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	557
24	Rozporządzenie, aby aresztanci, wysyłani na roboty do cytadeli Aleksandrowskiéj, używani byli do tychże robót i w dni niedzielne oraz uroczyste, o ile zajdzie tego potrzeba.	2 (14) Czerwca 1855 r., Nr. 5252/22140.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	559
25	Rozporządzenie, zalecające zaopatrzenie w ciepłą odzież w porze zimowéj aresztantów, z więzienia karnego Warszawskiego na roboty do cytadeli Alexandrowskiéj wysyłanych.	27 Czerwca (9 Lipca) 1857 r., Nr. 5669/23901.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	561

МАТЕРІАЛЫ,

ЗАКЛЮЧАЮЩІЕ ВЪ СЕБѢ

ПОСТАНОВЛЕНІЯ

ОБЪ

АРЕСТАХЪ И ТЮРЬМАХЪ.

MATERYAŁY,

OBEJMUJĄCE

PRZEPISY

O

ARESZTACH I WIĘZIENIACH.

ОТДѢЛЪ IV.

О СЛѢДСТВЕННЫХЪ И ИСПРАВИТЕЛЬНЫХЪ ТЮРЬМАХЪ И АРЕСТАНТСКИХЪ РОТАХЪ.

(*Продолженіе.*)

ГЛАВА V.

О ПРІЕМѢ АРЕСТАНТОВЪ И ТЮРЕМНОМЪ НАСЕЛЕНІИ.

№ 1.

Распоряженіе съ объявленіемъ Высочайшаго повелѣнія о порядкѣ представленія Смотрителями тюремъ прямо на Имя Его Императорскаго Величества рапортовъ о числѣ обвиненныхъ, содержащихся въ разнаго рода тюрьмахъ.

(13 Марта 1829 года.)

Въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Предсѣдательствующій въ Совѣтѣ Управленія Царства.

Копію отзыва Министра Статсъ-Секретаря отъ 12 (24) истекшаго мѣсяца, за № 168, о томъ, что Его Императорскому Величеству угодно, чтобы Смотрители тюремъ представляли въ Собственныя руки Его Величества, съ первою отходящею почтою, рапорты съ табелями лицъ, содержащихся въ тюрьмахъ, а равно полученный вслѣдъ за симъ другой отзывъ, съ изъясненіемъ порядка исполненія перваго отзыва и съ приложеніемъ формы рапортовъ, — препровождаю при семъ въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, покорнѣйше прося, для исполненія означеннаго Высочайшаго повелѣнія, немедленно дать соотвѣтственное предписаніе

DZIAŁ IV.

O DOMACH BADAŃ, WIĘZIENIACH KARNYCH I ROTACH ARESZTANCKICH.

(*Ciąg dalszy*)

TYTUŁ V.

O PRZYJMOWANIU WIĘŹNI I STANIE LUDNOŚCI WIĘZIENNÉJ.

№ 1

Rozporządzenie, objawiające rozkaz Najwyższy co do sposobu składania przez Nadzorców więzień, wprost Najjaśniejszemu Panu, rapportów o liczbie obwinionych, w rozmaitych więzieniach zatrzymanych.

(d. 13 Marca 1829 r.)

Do Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Policyi.

Prezydujący w Radzie Administracyjnéj.

Dołączoną tu w kopii odezwę Ministra Sekretarza Stanu z dnia 12 (24) zeszłego miesiąca Nr. 168, oznajmiającą, iż Najjaśniejszy Pan mieć chce złożone Sobie, na własne ręce, wprost od Dozorców więziennych i przez najpierwszą pocztę, rapporta wyszczególniające tabellarycznie ludność więzień,—tudzież powtórnie otrzymaną drugą odezwę, objaśniającą sposób wykonania pierwszéj, z załączeniem szematu do rapportów, przesyłam Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Policyi z wezwaniem, ażeby celem wykonania Najwyższéj téj woli niezwłocznie do Dozorców więzień wszel-

Смотрителямъ всѣхъ тюремъ, съ надлежащимъ наставленіемъ о соблюденіи однообразія въ означенныхъ рапортахъ и надлежащаго порядка адрессованія оныхъ на Высочайшее Имя.

Варшава, 13 Марта 1829 года.

Статсъ-Министръ (подписано) *В. Соболевскій.*

№ 10,357.

Приложеніе 1-е къ № 1-му.

Г. Предсѣдательствующему въ Совѣтѣ Управленія.

Министръ Статсъ-Секретарь.

Его Императорское Величество, желая имѣть свѣдѣніе о числѣ лицъ, содержащихся въ разнаго рода тюрьмахъ Царства Польскаго, Высочайше повелѣть мнѣ соизволилъ: предложить Совѣту Управленія о сдѣланіи немедленнаго распоряженія, чтобы всѣ, безъ исключенія, Смотрители тюремъ представляли прямо Его Императорско-Царскому Величеству, адрессуя въ Собственныя Его Величества руки, съ первою почтою, рапорты, съ показаніемъ въ графахъ, числа арестантовъ, состоящихъ подъ ихъ надзоромъ, имени и фамиліи каждаго изъ нихъ, преступленій, за которые они арестованы, лѣтъ отъ роду, и съ котораго времени содержатся въ тюрьмѣ.

Наконецъ, еслибы въ числѣ арестованныхъ находились обвиненные, о которыхъ дѣла производятся болѣе года, то, по истеченіи года, Смотрители обязаны, о каждомъ таковомъ арестантѣ, представлять, непосредственно Его Величеству, особые рапорты.

Сообщая Вамъ о таковомъ Высочайшемъ повелѣніи, имѣю честь просить о сдѣланномъ Вами распоряженіи, для надлежащаго приведенія онаго въ исполненіе, почтить меня увѣдомленіемъ.

С.-Петербургъ, 12 (24) Февраля 1829 года.

Министръ Статсъ-Секретарь

(подписано) *Графъ Степанъ Грабовскій.*

№ 168.

---

kich stosowne wydała rozkazy, z potrzebném poinformowaniem, tak co do zachowania jednostajności szematów rapportów, jako i co do właściwego sposobu adressowania onych do Tronu.

Warszawa, d. 13 Marca 1829 r.

Minister Stanu (podpisano) *W. Sobolewski.*

Nr. 10,357.

1-y Annex do Nr. 1-go.

Do JW. Prezydującego w Radzie Administracyjnéj.

Minister Sekretarz Stanu.

Najjaśniejszy Pan, chcąc być zawiadomiony o liczbie osób osadzonych w rozmaitych więzieniach Królestwa, polecił mi wezwać Radę Administracyjną, aby natychmiast zarządziła, iżby każdy bez wyłączenia Dozorca więzienia przesyłał Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości wprost, w expedycyi *do rąk własnych* zapisanéj, pierwszą pocztą, rapport wyszczególniający tabellarycznie liczbę więźni pod jego dozorem zostających, imię i przezwisko każdego z nich, przestępstwo, za które jest osadzony, wiek jego i czas, do jakiego jest zatrzymany.

Nakoniec, jeżeliby w liczbie osadzonych znajdowali się obwinieni, którychby sprawy toczyły się od roku, natenczas, z dniem kończącego się roku, Dozorcy, o każdym takowym więźniu, szczególny Najjaśniejszemu Panu rapport bezpośrednio składać będą obowiązani.

Kommunikując takową Wolę Najwyższą JW. Prezydującemu, śmiem upraszać Go, aby o wydanych przez siebie rozkazach, w celu należytego onéj wykonania, zawiadomić mnie raczył.

Petersburg, d. 12 (24) Lutego 1829 r.

Minister Sekretarz Stanu (podpisano) *Stefan Hr. Grabowski.*

Nr. 168.

Приложеніе 2-е къ № 1-му.

Г. Предсѣдательствующему въ Совѣтѣ Управленія Царства Польскаго.

Министръ Статсъ-Секретарь.

Въ разъясненіе, по именному повелѣнію Его Императорско-Царскаго Величества, содержанія отзыва моего отъ 12 (24) истекшаго мѣсяца, за № 168, имѣю честь увѣдомить Васъ, что въ рапортахъ, какіе Смотрители тюремъ, впредь до дальнѣйшаго распоряженія, обязаны представлять Его Величеству, должны быть показываемы собственно обвиненные, содержащіеся въ разнаго рода тюрьмахъ, но никакъ не лица, о которыхъ послѣдовали уже окончательные приговоры, и о которыхъ въ означенныхъ рапортахъ вовсе упоминать не слѣдуетъ.

Распоряженіе это впрочемъ не относится къ военнымъ арестантамъ.

Рапорты же эти должны быть представляемы по приложенной при семъ формѣ, составленной лично Его Величествомъ.

С.-Петербургъ, 20 Февраля (4 Марта) 1829 года.

Министръ Статсъ-Секретарь
(подписано) *Графъ Степанъ Грабовскій.*

№ 57.

Приложеніе 3-е къ № 1-му.

(*Приложеніе къ отзыву № 57.*)

Форма.

№	Фамилія.	Лѣта отъ роду.	Гдѣ родился, въ какомъ преступленіи обвиняется и съ котораго времени содержится.	Гдѣ производится дѣло.

2-i Annex do Nr. 1-go.

Do JW. Prezydującego w Radzie Administracyjnéj.

Minister Sekretarz Stanu.

Objaśniając z wyraźnego polecenia Najjaśniejszego Pana osnowę odezwy mojéj, z dnia 12 (24) zeszłego miesiąca Nr. 168, mam honor zawiadomić JW. Prezydującego w Radzie Administracyjnéj, iż rapporta, które Dozorcy więzień Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości wprost, i do dalszego rozkazu, składać są obowiązani, tyczeć się jedynie mają obwinionych, w rozmaitych więzieniach zatrzymanych, a nie osób już ostatecznie osądzonych, o których w rapportach nie należy czynić wzmianki.

To rozporządzenie wszakże do więźni wojskowych bynajmniéj stosować się nie powinno.

Rapporta zaś same zdawane być mają podług obok załączającego się szematu, przez Cesarza i Króla Imci osobiście ułożonego.

w Petersburgu, d. 20 Lutego (4 Marca) 1829 r.
Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) *Stefan Hr. Grabowski.*

Nr. 57.

3-ci Annex do Nr. 1-go.

(*Annex do odezwy Nr. 57.*)

Wzór.

Nr.	Nazwisko	Wiek	Zkąd rodem, przestępstwo, o które jest obwiniony, i czas, od jakiego zatrzymany	Gdzie się sprawa toczy

№ 2.

Распоряженіе относительно представленія вмѣсто ежемѣсячной—трехмѣсячной вѣдомости объ издержкахъ на содержаніе тюремъ, а также касательно доставленія, въ замѣнъ сообщаемыхъ каждый мѣсяцъ актовъ осмотра тюремъ, соотвѣтственныхъ о томъ объясненій и свѣдѣній.

(25 Ноября (7 Декабря) 1839 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

По существующему нынѣ порядку, Губернскія Правленія обязаны представлять Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ ежемѣсячныя вѣдомости объ издержкахъ, понесенныхъ на содержаніе тюремъ и ежемѣсячные протоколы о ревизіи оныхъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, находя представленіе ежемѣсячныхъ вѣдомостей и ревизіонныхъ протоколовъ излишнимъ и желая облегчить въ семъ отношеніи занятія Губернскихъ Правленій, въ засѣданіи 9 (21) Августа текущаго года постановила:

1) предоставить Губернскимъ Правленіямъ присылать впредь Правительственной Коммисіи вѣдомости о произведенныхъ въ тюрьмахъ расходахъ за каждые три мѣсяца, по прилагаемой у сего формѣ, съ показаніемъ въ оныхъ въ подробности, какіе именно произведены штатные расходы и изъ какихъ суммъ;

2) доставленіе въ Правительственную Коммисію ежемѣсячныхъ протоколовъ о ревизіи тюремъ, на будущее время, отмѣнить, предоставивъ Губернскимъ Правленіямъ разсматривать оные коллегіально въ засѣданіяхъ и вмѣнивъ имъ въ обязанность ежемѣсячно доносить Коммисіи, какъ о состояніи тюремъ, такъ равно о всѣхъ замѣченныхъ при ревизіи упущеніяхъ и принятыхъ къ исправленію оныхъ мѣрахъ.

№ 2.

Rozporządzenie, przepisujące składanie, w miejsce jednomiesięcznego, trzechmiesięcznego wykazu o wydatkach na utrzymanie więzień, i zamieniające składanie co miesiąc protokółów rewizyj więzień na udzielanie stosownych o tém objaśniających wiadomości.

(d. 25 Listopada (7 Grudnia) 1839 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.

Stosownie do obowiązujących dotąd prawideł, Rządy Gubernialne obowiązane są przedstawić Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych miesięczne wiadomości tak o wydatkach na utrzymanie więzień, jak równie protokoły rewizyj onych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, znajdując składanie takowych wiadomości co miesiąc zbytecznem, i mając na celu zmniejszyć zatrudnienia pod tym względem Rządów Gubernialnych, na posiedzeniu z dnia 9 (21) Sierpnia roku bieżącego postanowiła:

1) dozwolić Rządom Gubernialnym przesyłania na przyszłość co trzy miesiące wiadomości o wydatkach poniesionych na utrzymanie więzień, stosownie do przesyłającego się wzoru, z wyszczególnieniem, jakie mianowicie uczyniono, stosownie do etatu, wydatki i z jakich funduszów;

2) dotychczasowe co miesiąc składanie Kommissyi Rządowéj protokółów rewizyj więzień znieść, pozostawiając Rządom Gubernialnym roztrząsanie tychże na sessyach kollegialnych i donoszenie Kommissyi Rządowéj co miesiąc, tak o stanie więzień i spostrzeżonych w nich uchybieniach, jak równie o środkach, jakie przedsięwzięto dla przyprowadzenia więzień do przyzwoitego stanu.

О таковомъ постановленіи своемъ Правительственная Коммисія дастъ знать Губернскому Правленію, для руководства и надлежащаго исполненія.

Варшава, 25 Ноября (7 Декабря) 1839 года.

Главный Директоръ, Генералъ-Адъютантъ (подписано) *Шиповъ.*

№ 9,563.

№ 3.

Распоряженіе, предписывающее представлять, не позже 10-ти дней по истеченіи каждаго мѣсяца, мѣсячные рапорты о состояніи тюремъ, о замѣченныхъ въ нихъ упущеніяхъ и принятыхъ мѣрахъ для приведенія тюремъ въ приличное состояніе.

(25 Сентября (7 Октября) 1841 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Правительственная Коммисія общимъ распоряженіемъ отъ 25 Ноября (7 Декабря) 1839 года, за № 9,563, освобождая Губернскія Правленія отъ представленія ежемѣсячныхъ протоколовъ о ревизіи тюремъ, въ замѣнъ того предписала, по разсмотрѣніи самыхъ протоколовъ, въ общемъ засѣданіи, доносить ежемѣсячно Правительственной Коммисіи, какъ о состояніи тюремъ и замѣченныхъ въ нихъ упущеніяхъ, такъ равно о принятыхъ мѣрахъ для приведенія тюремъ въ приличное состояніе.

Такъ какъ рапорты по сему предмету представляются нѣкоторыми Губернскими Правленіями неисправно, а иногда даже измѣненнаго содержанія, вслѣдствіе чего Правительственная Коммисія не получаетъ во время свѣдѣній о результатахъ произведенныхъ ревизій; то она постановила предписать вообще, чтобы рапорты эти присылаемы были не поз-

O takowéj decyzyi Kommissya Rządowa zawiadamia Rząd Gubernialny, dla wiadomości i ścisłego stosowania się.

w Warszawie, d. 25 Listopada (7 Grudnia) 1839 r.

Dyrektor Główny, Generał-Adjutant (podpisano) *Szypow.*

Nr. 9,563.

№ 3.

Rozporządzenie, zalecające, aby rapporta miesięczne o stanie więzień, spostrzeżonych w nich uchybieniach i przedsięwziętych środkach dla przyprowadzenia więzień do przyzwoitego stanu, składane były w dniach 10-ciu, po upływie każdego miesiąca.

(d. 25 Września (7 Października) 1841 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Przez rozporządzenie ogólne z dnia 25 Listopada (7 Grudnia) 1839 r. Nr. 9,563 Kommissya Rządowa, uwalniając Rządy Gubernialne od składania co miesiąc protokółów z odbytych rewizyj więzień, w miejsce to zastrzegła, iżby, roztrząsając same protokóły te na sessyach kollegialnych, donosiły co miesiąc Kommissyi Rządowéj tak o stanie więzień i spostrzeżonych w nich uchybieniach, jak równie o środkach, jakie przedsięwzięto dla przyprowadzenia więzień do przyzwoitego stanu.

Gdy rapporta w téj mierze od niektórych Rządów Gubernialnych nieregularnie, a nawet niekiedy w zmienionym nader guście są nadsyłanemi, przez co Kommissya Rządowa nie ma wczesnych wiadomości o rezultatach z odbytych rewizyj, postanowiła w ogólności polecić, iżby rapporta te najdaléj w dniach

же 10 дней по истеченіи каждаго мѣсяца, и предписываетъ симъ Губернскому Правленію строго примѣняться къ настоящему распоряженію.

Варшава, 25 Сентября (7 Октября) 1841 года.

Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ

(подписано) *Брувичъ.*

№ 37,187/8,582.

№ 4.

Распоряженіе, отмѣняющее форму тюремныхъ статейныхъ списковъ и предписывающее новый образецъ для составленія оныхъ.

(9 (21) Января 1845 года.)

Всѣмъ 19-ти Тюремнымъ Смотрителямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Имѣя въ виду недостаточность веденныхъ доселѣ по тюрьмамъ статейныхъ списковъ, а въ особенности, что они не содержатъ въ себѣ точныхъ свѣдѣній:

a) для помѣщенія въ статистическихъ вѣдомостяхъ о числѣ и движеніи арестантовъ;

b) относительно исполненія рекрутской повинности;

c) относительно точнаго соблюденія сроковъ наказанія;

d) относительно распорядительности по производству слѣдствій о побѣгѣ арестантовъ;

e) относительно исправнаго составленія актовъ о смерти арестантовъ;

f) для доставленія объясненій Казенному Контролю при розыскѣ имущества, принадлежащаго арестанту или его семейству,—

Правительственная Коммисія нашла нужнымъ измѣнить вышеозначенные статейные списки и въ засѣданіи 4 (16) Ноября 1844 года утвердила для нихъ прилагаемый при семъ

10-u, po upływie każdego miesiąca, punktualnie były nadsyłanemi.

Stosowanie się więc do tego Rządowi Gubernialnemu poleca.

w Warszawie, d. 25 Września (7 Października) 1841 r.

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu

(podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 37,187/8,582.

№ 4.

Rozporządzenie, zmieniające formę rodowodów więziennych i przepisujące nowy wzór do ich prowadzenia.

(d. 9 (21) Stycznia 1845 r.)

Do wszystkich 19-tu Nadzorców więzień.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Zważywszy niedostateczność dotychczasowych rodowodów więziennych, w tém szczególniéj, że nie obejmują dokładnych wiadomości:

a) do zapełnienia wykazów statystycznych i ruchu więźni;

b) co do odbywania spisu wojskowego;

c) co do akuratnego dopilnowania terminu kary;

d) co do łatwego zarządzenia śledztwa zbiegłego aresztanta;

e) co do dostatecznego zapisania aktu zejścia;

f) dla objaśnienia Kontrolli Skarbowéj w dochodzeniu majątku więźnia lub jego familii;

Kommissya Rządowa uznała potrzebę zmienienia rzeczonych wyżéj rodowodów, i na posiedzeniu z dnia 4 (16) Listopada 1844 r. zatwierdziła dołączony tu wzór do takowych, i stosownie

образецъ и предписываетъ Смотрителю приказать кому слѣдуетъ вести впредь статейныя книги по этой формѣ, съ возможною точностью. Для полученія печатныхъ на сей предметъ бланковъ, Смотритель долженъ обратиться въ подлежащее Губернское Правленіе. Еслибы существовавшія доселѣ статейныя книги только что были начаты, въ такомъ случаѣ приступить къ веденію новыхъ не прежде, какъ по окончаніи сихъ послѣднихъ. Временно же помѣщать требуемыя свѣдѣнія въ старыхъ книгахъ, но согласно съ новымъ образцомъ статейныхъ списковъ.

О способѣ исполненія настоящаго распоряженія и времени, съ котораго это послѣдуетъ, Смотритель обязанъ представить въ Правительственную Коммисію рапортъ въ самый кратчайшій срокъ (*).

Варшава, 9 (21) Января 1845 года.

Директоръ Отдѣленія (подписано) *Брувичъ.*

№ 246/1,570.

№ 5.

Распоряженіе о томъ, какъ должны быть составляемы именные списки лицамъ, содержащимся въ детенціонныхъ арестахъ, съ показаніемъ въ оныхъ всѣхъ арестантовъ, задержанныхъ свыше законнаго срока.

(22 Февраля (6 Марта) 1845 года.)

Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Для повѣрки движенія лицъ въ детенціонныхъ арестахъ, въ особенности же для наблюденія, чтобы никто не содер-

---

(*) Копіи сего распоряженія одновременно посланы всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ, для свѣдѣнія и наблюденія за исполненіемъ.

do tego poleca Nadzorcy, aby nadal podług niego księgi rodowodowe jak najdokładniéj utrzymywać polecił.

O druki w téj mierze Nadzorca uda się do właściwego Rządu Gubernialnego.

Jeżeliby zaś dotychczasowe księgi rodowodowe dopiero co były rozpoczęte, w takim razie nowe dopiero po wyjściu onych zakładane być mają. Tymczasem zaś wiadomości, nowemi rodowodami objęte, w starych zamieszczane być mają.

O sposobie wykonania rozporządzenia niniejszego i czasie, od którego to nastąpi, Nadzorca złoży Kommissyi Rządowéj rapport, w czasie jak najkrótszym (*).

w Warszawie, d. 9 (21) Stycznia 1845 r.

Dyrektor Wydziału (podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 246/1,570.

№ 5.

Rozporządzenie, wskazujące, jak mają być układane listy imienne osób trzymanych w aresztach detencyjnych, z zamieszczeniem w nich wszystkich aresztantów, nad prawo dłużéj w tych aresztach przetrzymanych.

(d. 22 Lutego (6 Marca) 1845 r.)

Do Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Celem kontrollowania ruchu osób w aresztach detencyjnych, mianowicie w tém, iżby nikt dłużéj nad czas przepisa-

---

(*) Odpisy tego rozporządzenia przesłane zostały jednocześnie wszystkim Rządom Gubernialnym, dla wiadomości i dopilnowania skutku.

жался въ оныхъ долѣе опредѣленнаго закономъ срока, Правительственная Коммисія отъ 4 (16) Сентября прошлаго года, за № 6,195/28,178, предписала Губернскому Правленію сдѣлать распоряженіе о представленіи въ оную ежемѣсячно, Президентами и Бургомистрами городовъ, въ которыхъ находятся детенціонные аресты, рапортовъ о лицахъ, содержащихся въ означенныхъ арестахъ, свыше опредѣленнаго закономъ срока.

Согласно съ этимъ, Правительственная Коммисія получаетъ списки лицъ, принадлежащихъ къ этой категоріи, и входитъ съ подлежащими управленіями въ сношеніе объ ускореніи производства дѣлъ объ нихъ.

Но, какъ нѣкоторые Бургомистры и Президенты, ни въ сказанныхъ спискахъ, ни въ рапортахъ, при которыхъ эти списки представляются въ Правительственную Коммисію, не упоминаютъ вовсе о томъ, что сдѣлалось съ показанными въ предыдущихъ спискахъ лицами, то есть, долго ли они еще содержались въ детенціонныхъ арестахъ, свыше установленнаго срока, то Правительственная Коммисія поручаетъ Губернскому Правленію предписать всѣмъ, безъ исключенія, Президентамъ и Бургомистрамъ, чтобы они, въ мѣсячныхъ вѣдомостяхъ, показывали не только арестантовъ за тотъ мѣсяцъ, за который представляется рапортъ, но и всѣхъ арестантовъ за прежніе мѣсяцы, содержащихся въ арестахъ свыше законнаго срока.

Такимъ образомъ, арестанты должны быть показываемы въ спискахъ по порядку старшинства, въ рапортѣ же приводится число и номеръ предыдущаго о нихъ рапорта, съ поясненіемъ, не были ли съ того времени кѣмъ либо предприняты мѣры для ускоренія выбытія арестанта изъ детенціоннаго ареста.

Настоящее распоряженіе слѣдуетъ принять къ руководству при составленіи рапортовъ за текущій мѣсяцъ.

О сдѣланныхъ распоряженіяхъ предписывается донести.

Варшава, 22 Февраля (6 Марта) 1845 года.

Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Брулевичъ.*

№ 1,879/8,781.

---

mi oznaczony tamże nie był osadzony, Kommissya Rządowa poleciła Rządowi Gubernialnemu przez reskrypt z d. 4 (16) Września r. z. Nr. 6,195/28,178, żeby zarządził składanie jéj co miesiąc przez Prezydentów i Burmistrzów miast, w których aresztа detencyjne znajdują się, rapportów o osobach zatrzymanych w tychże aresztach dłużéj nad czas przepisami wskazany.

Stosownie do tego, Kommissya Rządowa odbiera listy osób, do powyższéj kategoryi należących, i czyni do władz właściwych wezwania o przyspieszenie ich spraw.

Gdy jednakże niektórzy Prezydenci i Burmistrze, ani w listach rzeczonych, ani w rapportach, przy których też listy Kommissyi Rządowéj nadsyłają, nie czynią wzmianki, co się stało z osobami w poprzednich listach wykazanemi, mianowicie, czyli te jak długo jeszcze nad przepis w aresztach detencyjnych były zatrzymane, przeto Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu, aby wszystkim bez wyjątku Prezydentom i Burmistrzom polecił w wykazach miesięcznych obejmować nietylko więźni miesiąca, za który rapport jest składany, ale i wszystkich więźni z dawniejszego czasu, dłużéj nad prawo w aresztach zostających.

Tym sposobem więźnie mają być umieszczeni w liście porządkiem starszeństwa, a w rapporcie wykazaną data i numer poprzedniego względem nich rapportu i wyjaśnione, czyli od owego czasu nikt nie przedsiębrał kroków o przyśpieszenie usunięcia więźnia z aresztu detencyjnego.

Skutek zarządzenia niniejszego ma być zapewnionym przy rapportach za miesiąc bieżący.

O wydanych zarządzeniach rapport zastrzega.

w Warszawie, d. 22 Lutego (6 Marca) 1845 r.

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu (podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 1,879/8,781.

2

86404
Uniwersytet Warszawski BIBLIOTEKA Wydz. Hum. Filia w Białymstoku

№ 6.

Распоряженіе, предписывающее представлять точныя вѣдомости о движеніи арестантовъ, подъ опасеніемъ взысканія съ виновныхъ въ неисполненіи.

(30 Апрѣля (12 Мая) 1846 года.)

Тюремнымъ Смотрителямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Нѣкоторые Тюремные Смотрители представляютъ въ Правительственную Коммисію неточныя вѣдомости о движеніи арестантовъ, въ особенности мѣсячныя, не смотря на то, что предписанная для этихъ вѣдомостей форма столь понятна и категорична, что заключаетъ достаточныя наставленія по всѣмъ подробностямъ, а потому ошибочное замѣщеніе графъ вѣдомости можетъ происходить только вслѣдствіе нерадѣнія.

Въ особенности встрѣчаются слѣдующія ошибки:

a) остатокъ арестантовъ отъ одного промежутка времени на другой показывается ошибочно или несогласно съ предыдущимъ показаніемъ;

b) въ графахъ, назначенныхъ для однихъ только подсудимыхъ, несвойственно показываются осужденные арестанты и наоборотъ, въ графахъ для осужденныхъ помѣщаются состоящіе еще подъ слѣдствіемъ;

c) особенныя графы для означенія пола, вѣроисповѣданія, рода наказанія и др. не согласуются съ общими графами, а въ общемъ итогѣ графъ часто также встрѣчаются ошибки и т. п.

Такія и тому подобныя неточности, которыя не могутъ оставаться неисправленными, напрасно увеличиваютъ только переписку и замедляютъ заключеніе общаго контроля вѣдомостей, о которыхъ идетъ рѣчь, въ канцеляріи Правительственной Коммисіи.

По этой причинѣ, а также принимая во вниманіе, что нѣкоторыми Смотрителями эти вѣдомости не представляются

№ 6.

Rozporządzenie, zastrzegające składanie dokładnych wykazów o ruchu więźni, pod rygorem kary na uchybiających.

(d. 30 Kwietnia (12 Maja) 1846 r.)

Do Nadzorców więzień.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Niektórzy z Nadzorców więzień nadsyłają Kommissyi Rządowéj niedokładne wykazy ruchu więźni, zwłaszcza miesięczne, pomimo że wzór, na takowe wykazy przepisany, jest tak jasny i kategoryczny, iż dostateczną we wszelkich szczegółach zawiera informacyę, a z tego powodu mylne zapełnianie onego tylko za proste niedbalstwo uważaném być może.

W szczególności następne trafiają się uchybienia:

a) remanenta czyli pozostałości więźni, z jednego przeciągu czasu na drugi, wykazywane są mylnie, czyli niezgodnie z poprzedniemi;

b) w rubrykach, przeznaczonych dla samych badanych, niewłaściwie wykazywani są już osądzeni, i nawzajem, w rubrykach osądzonych, mieszczeni są będący dopiero pod badaniem;

c) rubryki szczegółowe co do płci, wyznania, rodzaju kary i inne nie są zgodne z rubrykami ogółu, a w summowaniu rubryk często także zachodzą pomyłki i t. p.

Podobne i inne niedokładności, niemogące pozostać bez sprostowania, pomnażają tylko bezpotrzebnie korrespondencyę i spóźniają zamknięcie ogólnéj kontrolli, w biurze Kommissyi Rządowéj z wykazów, o których tu mowa, prowadzonéj.

Z tego powodu, jakoteż biorąc na uwagę, że niektórzy z Nadzorców nie przesyłają tych wykazów w terminie ozna-

въ срокъ, назначенный распоряженіемъ Правительственной Коммисіи отъ 18 (30) Января 1846 года, за N° 1,199, т. е. въ пять дней по истеченіи каждаго мѣсяца,—Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ предписываетъ Смотрителю N представлять въ Коммисію требуемыя вѣдомости рачительно и въ надлежащее время, избѣгая при составленіи оныхъ неточностей или ошибокъ, и вмѣстѣ съ тѣмъ предваряетъ его:

1) что впредь по представляемымъ вѣдомостямъ Правительственная Коммисія будетъ оцѣнивать способности Смотрителя и его желаніе исполнять точно возложенныя на него обязанности; и что съ этою цѣлью заведенъ въ канцеляріи Правительственной Коммисіи особый контроль, въ который будутъ записываться подобныя упущенія;

2) что на будущее время за первое въ этомъ родѣ упущеніе виновный получитъ замѣчаніе и принужденъ будетъ уплатить почтовыя издержки; во второй разъ, кромѣ того, будетъ подвергнутъ денежному взысканію, а о замѣченномъ въ третій разъ упущеніи Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ вынуждена будетъ сдѣлать особое распоряженіе.

Варшава, 30 Апрѣля (12 Мая) 1846 года.

Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Брулевичъ.*

N° 4,917/21,291.

№ 7.

Распоряженіе относительно перемѣны мѣсячныхъ вѣдомостей о числѣ арестантовъ и трехмѣсячныхъ о ихъ движеніи, съ приложеніемъ трехъ новыхъ образцовъ.

(5 (17) Мая 1848 года.)

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

1) Всѣмъ Тюремнымъ Смотрителямъ.

По случаю введенія въ дѣйствіе новыхъ уголовныхъ за-

czonym przez rozporządzenie Kommissyi Rządowéj daty 18 (30) Stycznia 1846 roku Nr. 1,199, to jest w pięć dni po upływie każdego miesiąca, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych poleca Nadzorcy N, aby wszystkie składane Kommissyi Rządowéj wykazy jak najstaranniéj, z uniknieniem wszelkich w nich niedokładności lub omyłek, tudzież w należytym czasie Kommissyi Rządowéj przedstawiał, a zarazem ostrzega go:

1) że odtąd wykazy te uważać będzie za jeden środek sądzenia o jego zdolnościach i chęci akuratnego pełnienia obowiązków, iże w tym celu założona jest w biurze Kommissyi Rządowéj osobna kontrolla, do któréj podobne uchybienia zapisywane będą;

2) że nadal pierwsze po tém rozporządzeniu uchybienie tego rodzaju monitowaném będzie za opłatą portoryi; drugie z tąż opłatą i dodaniem kary pieniężnéj; trzecie zaś da Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych powód do innych rozporządzeń.

w Warszawie, dnia 30 Kwietnia (12 Maja) 1846 r.

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu (podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 4,917/21,291.

№ 7.

Rozporządzenie względem zmiany wykazów miesięcznych o liczbie więźni i kwartalnych o ich ruchu, poparte 3-ma nowemi wzorami.

(d. 5 (17) Maja 1848 r.)

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

1) Do wszystkich Nadzorców więzień.

Z powodu wprowadzenia w wykonanie nowego prawa

коновъ, измѣняющихъ роды наказаній, опредѣляемыхъ прежнимъ Кодексомъ, встрѣтилась также необходимость измѣненія представляемыхъ до сего времени Тюремными Смотрителями вѣдомостей, какъ мѣсячныхъ о числѣ арестантовъ, такъ и трехмѣсячныхъ о ихъ движеніи.

Вслѣдствіе сего, приказавъ приготовить три образца, то есть: одинъ для мѣсячныхъ вѣдомостей о числѣ арестантовъ, два для трехмѣсячныхъ вѣдомостей о движеніи арестантовъ:

а) подсудимыхъ,

б) осужденныхъ,—

Правительственная Коммисія препровождаетъ къ Смотрителю по 12 экземпляровъ каждаго изъ этихъ образцовъ, или всего 36 штукъ, и предписываетъ: согласно съ этими образцами, представить, какъ мѣсячную вѣдомость за Май мѣсяцъ сего года, такъ и трехмѣсячную за вторую четверть сего же года, а равно и впредь представлять оныя, съ соблюденіемъ всевозможной точности во всѣхъ подробностяхъ.

При этомъ предписывается Смотрителю, вмѣстѣ съ мѣсячными вѣдомостями, представлять по прежнему:

а) вѣдомость о больныхъ и умершихъ арестантахъ, по образцу, сообщенному ему при предписаніи Правительственной Коммисіи отъ 31 Мая (12 Іюня) 1847 года, за № 5,004/27,719;

б) вѣдомости о помилованныхъ арестантахъ, согласно распоряженію, данному Губернскимъ Правленіямъ отъ 3 (15) Декабря 1847 года, за № 11,970/54,962.

При представленіи трехмѣсячныхъ рапортовъ прилагать только вѣдомость о числѣ дней, проведенныхъ арестантами въ тюрьмѣ.

Такъ какъ въ нѣкоторыхъ мѣсячныхъ вѣдомостяхъ о числѣ арестантовъ, а въ трехмѣсячныхъ—о движеніи оныхъ, замѣчаются неточности, а именно: въ первыхъ весьма часто смѣшиваются подсудимые контрабандисты съ осужденными, а въ послѣднихъ не подводятся итоги, или не показывается остатка арестантовъ отъ одной четверти года на другую, или же въ графѣ: „откуда прибылъ“, не отмѣчается съ точ-

karnego, zmieniającego rodzaje kar, dawnym Kodexem objętych, zaszła potrzeba także zmiany i dotychczasowych wykazów przez Nadzorców więzień, tak miesięcznie o stanie ludności więziennéj, jak i kwartalnie o ruchu więźni składanych.

Stosownie więc do tego, kazawszy przygotować trzy wzory, to jest:

jeden do wykazów miesięcznych, o liczbie więźni;

dwa do wykazów kwartalnych, o ruchu więźni:

a) obwinionych,

b) osądzonych,

każdego z nich przesyła Nadzorcy po 12 exemplarzy, czyli razem sztuk 36, z poleceniem, iżby podług tych wzorów wykazy miesięczne, tak za miesiąc Maj roku bieżącego, a kwartalne za kwartał II-gi tegoż roku złożył, jak i nadal z największą dokładnością we wszelkich szczegółach składał.

Przy tém poleca Nadzorcy, iżby przy wykazach miesięcznych, tak jak dotąd, składał:

a) wykazy więźni chorych i zmarłych, podług wzoru udzielonego mu przy reskrypcie Kommissyi Rządowéj z dnia 31 Maja (12 Czerwca) 1847 roku Nr. 5,004/27,719;

b) wykazy więźni ułaskawionych, stosownie do rozporządzenia, pod dniem 3 (15) Grudnia 1847 roku Nr. 11,970/54,962 Rządom Gubernialnym wydanego.

Przy rapportach zaś kwartalnych nadsyłał tylko wykaz dni odsiedzianych przez więźni.

Ponieważ zaś w niektórych wykazach miesięcznych, o liczbie więźni, i kwartalnych, o ruchu więźni, dostrzegać się dają niedokładności, a mianowicie: w pierwszych częstokroć defraudanci obwinieni łączeni są z osądzonymi; w drugich zaś niema albo podsummowania, albo remanentu więźni z jednego kwartału na drugi, albo też w rubryce „zkąd przybywa“ nie-

ностью это свѣдѣніе, то Правительственная Коммисія строжайше предписываетъ:

1) въ мѣсячныхъ вѣдомостяхъ отмѣчать, какъ указываютъ самыя заглавія графъ, особо подсудимыхъ, и особо осужденныхъ контрабандистовъ;

2) въ трехмѣсячныхъ вѣдомостяхъ:

a) какъ можно точнѣе подводить итоги на каждой страницѣ и въ концѣ вѣдомости, избѣгая при этомъ малѣйшихъ несообразностей;

b) въ концѣ каждой вѣдомости помѣщать во всѣхъ графахъ общее число арестантовъ, остающихся съ одной четверти года на другую;

c) въ графѣ: „откуда прибылъ“, пояснять, съ величайшею подробностью, прибылъ ли арестантъ со свободы, изъ слѣдственной ли, или уголовной тюрьмы, изъ детенціоннаго ли, или какого либо другаго мѣста заключенія.

При чемъ Правительственная Коммисія предваряетъ, что, въ случаѣ замѣченной неточности или невысылки вышеупомянутыхъ вѣдомостей въ назначенный срокъ, т. е. въ 5 дней по истеченіи каждаго мѣсяца, виновный Смотритель подвергнутъ будетъ взысканію, опредѣленному распоряженіемъ Правительственной Коммисіи отъ 30 Апрѣля (12 Мая) 1846 года, за № 4,917/21,291.

Прилагаемыхъ при семъ печатныхъ бланковъ будетъ достаточно для изготовленія вѣдомостей въ продолженіи одного года; а о доставленіи новыхъ на будущее время Смотритель долженъ обратиться въ подлежащее Губернское Правленіе (*).

(*) Копіи этого распоряженія сообщены одновременно всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ для наблюденія за исполненіемъ, и, кромѣ того, Плоцкое и Люблинское Губернскія Правленія увѣдомлены о высылкѣ сего распоряженія Комендантамъ Новогеоргіевской и Замостьской крѣпостей.

wyszczególniona jest dokładnie ta wiadomość; przeto Kommissya Rządowa jak najmocniéj zaleca, iżby:

1) w wykazach miesięcznych osobno, to jest tak jak linje wskazują, wypisywani byli defraudanci obwinieni, a osobno osądzeni;

2) w wykazach kwartalnych:

a) na każdéj stronnicy, oraz w samym końcu wykazu zrobione było jak najdokładniejsze i we wszystkiém zgadzające się z sobą podsummowanie;

c) na każdym wykazie w końcu zamieszczony był ogółowo we wszystkich rubrykach remanent więźni pozostałych z jednego kwartału na drugi;

c) w rubryce „zkąd przybywa“ z jak największą ścisłością wyszczególnione było, czy więzień przybywa z wolności, z więzienia badawczego, z więzienia karnego, z aresztu detencyjnego, lub innych miejsc zatrzymania.

Ostrzega przytém Kommissya Rządowa, iż w razie niedokładności, lub też nienadsyłania powyższych wykazów w terminie oznaczonym, to jest w pięć dni po upływie każdego miesiąca, rozciągniętym będzie przeciwko Nadzorcy rygor, rozporządzeniem Kommissyi Rządowéj z dnia 30 Kwietnia (12 Maja) 1846 roku Nr. 4,917/21,291 wskazany.

Druki, tu przesyłające się, wystarczą na potrzebę roczną, o zapewnienie zaś onych na czas dalszy Nadzorca uda się do właściwego Rządu Gubernialnego (*).

(*) Odpisy tego rozporządzenia przesłane zostały jednocześnie wszystkim Rządom Gubernialnym, dla dopilnowania z niego skutku, a zarazem zawiadomiono Rządy Gubernialne: Płocki i Lubelski, że takież rozporządzenia otrzymali pod jedném Komendanci twierdz: Nowogeorgiewskiéj i Zamośćskiéj.

2) *Гг. Комендантамъ крѣпостей въ Ново-георгіевскѣ и Замостьи.*

По случаю введенія въ дѣйствіе новыхъ уголовныхъ законовъ, измѣняющихъ роды наказаній, опредѣленныхъ прежнимъ Кодексомъ, встрѣтилась также необходимость измѣнить представляемыя до сего времени Смотрителями вѣдомости, какъ мѣсячныя о числѣ арестантовъ, такъ и трехмѣсячныя о движеніи ихъ.

Вслѣдствіе сего, приказавъ приготовить три образца, т. е.: одинъ для мѣсячныхъ вѣдомостей о числѣ арестантовъ, два для трехмѣсячныхъ вѣдомостей о движеніи арестантовъ:

a) подсудимыхъ,

b) осужденныхъ, —

Правительственная Коммисія, препровождая при семъ по 12 экземпляровъ каждаго изъ этихъ образцовъ, или всего 36 штукъ, имѣетъ честь просить Ваше Превосходительство представить, согласно этимъ образцамъ, мѣсячныя вѣдомости за Май мѣсяцъ сего года, а трехмѣсячныя за вторую четверть того же года, и впредь представлять оныя постоянно по этимъ же образцамъ.

При этомъ Правительственная Коммисія имѣетъ честь просить Ваше Превосходительство присылать ей, какъ и до настоящаго времени:

a) вмѣстѣ съ мѣсячными вѣдомостями о числѣ арестантовъ: вѣдомость о больныхъ и умершихъ арестантахъ, согласно сообщенному Вамъ образцу 31 Мая (12 Іюня) 1847 года, за № 5,004/27,719;

b) вмѣстѣ съ трехмѣсячными вѣдомостями о движеніи арестантовъ: вѣдомость о числѣ дней, проведенныхъ арестантами въ крѣпости, въ теченіи трехъ мѣсяцевъ.

Варшава, 5 (17) Мая 1848 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Брудевичъ.*

№ 21,277.

2) *Do JWW. Komendantów twierdz: Nowogeorgiewskiéj i Zamościa.*

Z powodu wprowadzenia w wykonanie nowego prawa karnego, zmieniającego rodzaje kar dawnym Kodexem objętych, zaszła potrzeba także zmiany i dotychczasowych wykazów, tak miesięcznie o stanie ludności więziennéj, jak i kwartalnie o ruchu więźni składanych.

Stosownie więc do tego, kazawszy przygotować trzy wzory, to jest:

jeden do wykazów miesięcznych o liczbie więźni;

dwa do wykazów kwartalnych o ruchu więźni:

a) obwinionych,

b) osądzonych,

każdego z nich ma zaszczyt przesłać JW. Komendantowi po 12 exemplarzy, czyli razem sztuk 36, z prośbą, iżby podług tych wzorów zarządził uformowanie wykazów miesięcznych za miesiąc Maj roku bieżącego, a kwartalnych za kwartał II-gi tegoż roku i nadal już ciągłe podług nich formowanie.

Przytém Kommissya Rządowa ma zaszczyt prosić JW. Komendanta, iżby tak jak dotąd zechciał nadsyłać jéj:

a) przy wykazach miesięcznych o liczbie więźni, wykaz chorych i zmarłych więźni, podług wzoru zakomunikowanego mu pod dniem 31 Maja (12 Czerwca) 1847 roku Nr. 5,004/27,719;

b) przy wykazach kwartalnych o ruchu więźni, wykaz dni przepędzonych przez więźni w ciągu kwartału w twierdzy.

w Warszawie, d. 5 (17) Maja 1848 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 21,277.

№ 8.

Распоряженіе, указывающее, изъ какихъ суммъ должны быть удовлетворяемы издержки на содержаніе лицъ, приговоренныхъ Судомъ къ заключенію въ монастырѣ.

(30 Іюля (11 Августа) 1851 года.)

Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Уложеніемъ о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ опредѣлено за нѣкоторыя преступленія заключеніе въ монастырѣ.

Подобныя наказанія примѣняются уже на практикѣ, и монастыри требуютъ вознагражденія за содержаніе лицъ, приговоренныхъ рѣшеніемъ Суда къ монастырскому заключенію.

По этому поводу нѣкоторыя Губернскія Правленія возбудили вопросъ: изъ какихъ именно суммъ слѣдуетъ уплачивать это вознагражденіе и въ какомъ размѣрѣ?

Для введенія въ этомъ отношеніи однообразнаго порядка, Правительственная Коммисія объявляетъ Губернскому Правленію, что такъ какъ изъ тюремныхъ суммъ должны быть удовлетворяемы всѣ издержки на содержаніе лицъ, приговоренныхъ рѣшеніемъ Суда къ какому бы то ни было заключенію; то на эти же суммы должны быть отнесены и издержки на содержаніе вышеупомянутыхъ лицъ въ монастыряхъ, съ тѣмъ, что расходы эти слѣдуетъ удовлетворять изъ общей суммы, назначаемой ежегодно по штатамъ на содержаніе тюремъ въ каждой губерніи.

Что же касается размѣра этого вознагражденія, то, принимая во вниманіе, что монастыри содержатся большею частью изъ подаяній и не въ состояніи продовольствовать арестантовъ по цѣнамъ, въ которыя обходится содержаніе ихъ въ тюрьмахъ, Губернскія Правленія, впредь до установленія въ этомъ отношеніи постоянной нормы, должны

№ 8.

Rozporządzenie, wskazujące, z jakich funduszów mają być zaspokajane koszta żywienia osób w klasztorach, na zamknięcie tamże przez Sądy skazanych.

(d. 30 Lipca (11 Sierpnia) 1851 r.)

Do Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Kodex kar głównych i poprawczych za niektóre przestępstwa oznacza zamknięcie w klasztorze.

Podobne kary są już praktykowane i klasztory domagają się wynagrodzenia za utrzymanie w nich osób, na zamknięcie tamże przez Sądy skazanych.

Ztąd więc niektóre Rządy Gubernialne wniosły kwestyę: z jakiego funduszu wynagrodzenie to, i w jakiéj wysokości ma być ponoszone.

Dla jednostajnego załatwienia tego przedmiotu, Kommissya Rządowa oświadcza Rządowi Gubernialnemu, iż gdy fundusze więzienne obowiązane są ponosić koszta utrzymania osób przez Sądy skazanych, gdziekolwiek karę odsiadujących; do funduszów więc tych regulują się koszta utrzymania w klasztorach pomienionych wyżéj osób i takowe zaspakajać należy z ogólnego funduszu na więzienia, w każdéj gubernii etatami corocznie wydzielanego.

Co do wysokości zaś tychże kosztów, to ze względu, że klasztory po większéj części utrzymują się z jałmużny i nie są w stanie utrzymywać aresztantów po takich cenach, po jakich są oni utrzymywani w więzieniach, mają być one przyjmowane i zaspakajane przez Rządy Gubernialne dotąd, nim zasada stała w téj mierze nie zostanie przepisaną, w wysokości

принимать и уплачивать показываемыя самыми же монастырями по счетамъ издержки, съ тѣмъ, что онѣ не должны отнюдь превышать $7^1/_2$ коп. сер. за одного арестанта въ сутки. Въ случаѣ же требованія монастырями ежедневнаго вознагражденія, превышающаго $7^1/_2$ коп., представлять это обстоятельство на разрѣшеніе Правительственной Коммисіи.

Варшава, 30 Іюля (11 Августа) 1851 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Брувичъ.*

N° 5,321/20,347.

N° 9.

Распоряженіе о представленіи, по указанному образцу, мѣсячныхъ вѣдомостей о числѣ лицъ, содержащихся подъ стражею, а также о движеніи производящихся о нихъ слѣдственныхъ и уголовныхъ дѣлъ.

(3 (15) Іюля 1854 года.)

Г. Главному Директору, Предсѣдательствующему въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ (*).

Намѣстникъ Его Императорско-Царскаго Величества въ Царствѣ Польскомъ.

Усматривая рѣшительную безуспѣшность мѣръ, принимаемыхъ для ускоренія хода арестантскихъ дѣлъ, и потому признавая необходимымъ имѣть положительныя и скорыя свѣдѣнія о числѣ лицъ, содержащихся подъ стражею, а также о движеніи производящихся о нихъ слѣдственныхъ и уголовныхъ дѣлъ, предписываю Вашему Превосходительству

(*) Распоряженіе это сообщено Гг. Гражданскимъ Губернаторамъ Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 5 (17) Іюля 1854 года, за N° 6,098/27,632.

przez klasztory podawanéj, nieprzenoszącéj jednak kop. siedm i pół dziennie za osobę. W razie zaś żądania przez też klasztory wyższego nad kop. $7^1/_2$ dziennie wynagrodzenia, rzecz ma być przedstawianą do decyzyi Kommissyi Rządowéj.

w Warszawie, d. 30 Lipca (11 Sierpnia) 1851 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 5,321/20,347.

N° 9.

Rozporządzenie o składaniu, wedle wskazanego wzoru, wykazów miesięcznych o liczbie osób zatrzymanych w areszcie, oraz o biegu spraw śledczych i karnych co do nich.

(d. 3 (15) Lipca 1854 r.)

Do Dyrektora Głównego, Prezydującego w Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych (*).

Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości w Królestwie Polskiém.

Uznawszy zupełną bezskuteczność środków, przedsiębranych dla przyspieszenia biegu spraw więziennych, i dla tego znajdując koniecznem posiadanie stanowczych i śpiesznych wiadomości o liczbie osób zatrzymanych w areszcie, oraz o biegu prowadzonych co do nich spraw śledczych i karnych, polecam JW. Panu wydanie bezzwłocznych zarządzeń, żeby

(*) Rozporządzenie to zakommunikowane było Gubernatorom Cywilnym przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych pod dniem 5 (17) Lipca 1854 r. Nr. 6,098/27,632.

немедленно сдѣлать распоряженіе, чтобы Смотрители слѣдственныхъ и уголовныхъ тюремъ и полицейскихъ арестовъ представляли прямо на мое имя, безъ всякихъ рапортовъ, по прилагаемой при семъ формѣ, вѣдомости на польскомъ или русскомъ языкѣ, смотря, какъ будетъ удобнѣе, непремѣнно 1-го числа каждаго мѣсяца, начиная съ 1-го Августа сего года.

На счетъ доставленія таковыхъ вѣдомостей отъ Смотрителя полицейскаго ареста въ Варшавѣ, сдѣлано особое распоряженіе, посредствомъ Г. исправляющаго должность Варшавскаго Военнаго Губернатора.

Варшава, 3 (15) Іюля 1854 года.

Исправляющій должность Намѣстника, Генералъ-Адъютантъ
(подписано) *Графъ Ридигеръ.*

№ 5,552.

№ 10.

Распоряженіе о томъ, чтобы вѣдомости о лицахъ, задержанныхъ за преступленія, влекущія за собою преданіе обвиненныхъ суду, представляемы были не ежемѣсячно, но по четвертямъ года.

(2 (14) Октября 1854 года.)

Г. Исправляющему должность Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ (*).

Намѣстникъ Его Императорско-Царскаго Величества въ Царствѣ Польскомъ.

Въ послѣдствіе приказанія моего отъ 9 (21) Августа с. г., за № 6,942, предписываю Вашему Превосходительству сдѣлать

(*) О содержаніи этого распоряженія Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ дала знать Губернскимъ

Nadzorcy domów badań i więzień karnych, oraz aresztów detencyjnych i policyjnych, składali bezpośrednio na moje imię, bez żadnych rapportów, wedle dołączonego przy niniejszém wzoru, wykazy w polskim lub ruskim języku, stosownie jak im to będzie dogodniéj, koniecznie dnia 1-go każdego miesiąca, poczynając od dnia 1-go Sierpnia r. b.

O dostarczanie takich wykazów przez Nadzorcę aresztu policyjnego w Warszawie, wydane już zostało oddzielne rozporządzenie, za pośrednictwem p. o. Warszawskiego Wojennego Gubernatora.

w Warszawie, dnia 3 (15) Lipca 1854 r.

p. o. Namiestnika, Jenerał Adjutant
(podpisano) *Hrabia Rüdiger.*

Nr. 5,552.

№ 10.

Rozporządzenie, aby wykazy o osobach zatrzymanych pod strażą za występki, pociągające za sobą oddanie obwinionych pod Sąd, składane były nie każdomiesięcznie lecz kwartalnie.

(d. 2 (14) Października 1854 r.)

Do p. o. Dyrektora Głównego, Prezydującego w Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych (*).

Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości w Królestwie Polskiém.

W następstwie rozporządzenia mojego z dnia 9 (21) Sierpnia r. b. Nr. 6,942, polecam JW. Panu wydanie zarządzeń, aby

---

(*) O osnowie tego rozporządzenia Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych zawiadomiła Rządy Gubernialne i

распоряженіе, чтобы впредь вѣдомости объ арестантахъ, какъ Смотрителями тюремъ—о содержащихся въ оныхъ вообще, такъ равно Президентами и Бургомистрами—о лицахъ, задержанныхъ за преступленія, лишь влекущія за собою отдачу обвиненныхъ подъ судъ, представляемы были не ежемѣсячно, но только по четвертямъ года, считая срокъ первому представленію 1 Января 1855 года.

Варшава, 2 (14) Октября 1854 года.

Намѣстникъ, Генералъ-Фельдмаршалъ
(подписано) *Князь Варшавскій.*

№ 8,901.

№ 11.

Распоряженіе о безостановочномъ удовлетвореніи полицейскими чиновниками законныхъ требованій Судовъ и о прекращеніи присылки Президентами и Бургомистрами вѣдомостей о лицахъ, содержащихся въ полицейскихъ и детенціонныхъ арестахъ.

(15 (27) Февраля 1855 года.)

Г. Главному Директору, Предсѣдательствующему въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Намѣстникъ Его Императорско-Царскаго Величества въ Царствѣ Польскомъ.

Усматривая изъ представленныхъ мнѣ вновь вѣдомостей о содержащихся въ уголовныхъ и слѣдственныхъ тюрьмахъ арестантахъ, что, не смотря на данное мною предмѣстнику

Правленіямъ и Президенту г. Варшавы предписаніемъ отъ 11 (23) Октября 1854 года, за N° 9,281/41,581, для изданія съ ихъ стороны соотвѣтственныхъ, кому слѣдуетъ, распоряженій и наблюденія за успѣшнымъ исполненіемъ оныхъ.

na przyszłość wykazy o więźniach, tak przez Nadzorców więzień, o utrzymywanych w nich w ogólności, jakotéż przez Prezydentów i Burmistrzów, o osobach zatrzymanych za występki, pociągające za sobą oddanie obwinionych pod Sąd, składane były nie każdomiesięcznie, lecz kwartalnie, licząc termin do pierwszego ich złożenia od 1-go Stycznia 1855 r.

w Warszawie, dnia 2 (14) Października 1854 r.

Namiestnik, Jenerał Feldmarszałek
(podpisano) *Książe Warszawski.*

Nr. 8,901.

№ 11.

Rozporządzenie, aby urzędnicy policyjni, przy spełnianiu prawnych żądań Sądów, nie dopuszczali nadal najmniejszéj zwłoki, oraz, aby zaprzestać składanie przez Prezydentów i Burmistrzów wykazów o osobach zatrzymanych w aresztach policyjnych i detencyjnych.

(d. 15 (27) Lutego 1855 r.)

Do Dyrektora Głównego, Prezydującego w Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości w Królestwie Polskiém.

Dostrzegając z składanych mi nowo wykazów o zatrzymanych w więzieniach karnych i domach badań aresztantach, że bez względu na wydane przezemnie poprzednikowi JW. Pana

---

Prezydenta miasta Warszawy pod dniem 11 (23) Października 1854 r. Nr. 9,281/41,581, dla wydania z ich strony odpowiednich zarządzeń komu wypada i dopilnowania ścisłego ich skutku.

Вашему предписаніе отъ 28 Августа (9 Сентября) 1854 года, за № 7,683, многія слѣдствія не оканчиваются, за несвоевременнымъ исполненіемъ судебныхъ требованій полицейскими мѣстами и лицами, которыя, не смотря на неоднократные отзывы Судовъ, весьма медленно удовлетворяютъ судебныя требованія, въ чемъ удостовѣряетъ вѣдомость 67-ми арестантамъ, которыхъ дѣла останавливаются за неисполненіемъ судебныхъ требованій, предписываю:

1) въ дополненіе къ сдѣланному уже по вѣдомству Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ распоряженію, строжайше подтвердить, чтобы полицейскіе чиновники, при удовлетвореніи законныхъ требованій Судовъ, не допускали впредь ни малѣйшей медленности, подъ опасеніемъ строгаго за то взысканія, со стороны же подвѣдомственной Вамъ Коммисіи, имѣть неусыпное наблюденіе за точнымъ исполненіемъ сего распоряженія;

2) въ дополненіе предписанія моего исправлявшему въ отсутствіе Вашего Превосходительства должность Главнаго Директора отъ 2 (14) Октября 1854 года, за № 8,901, приказать прекратить присылку Президентами и Бургомистрами въ канцелярію мою, по званію Намѣстника, вѣдомостей о лицахъ, содержащихся въ полицейскихъ и детенціонныхъ арестахъ, строго подтвердивъ имъ производить арестантскія дѣла, находящіяся въ ихъ вѣдѣніи, съ должною поспѣшностію и всевозможною исправностію; Смотрителямъ же уголовныхъ и слѣдственныхъ тюремъ, которые по прежнему должны представлять и впредь вѣдомости по четвертямъ года, предписать, чтобы они въ таковыхъ непремѣнно означали послѣднее объ арестантахъ свѣдѣніе, сообщенное имъ Судами, число воспослѣдованія приговора, съ поименованіемъ инстанціи, и перечень арестантамъ, выбывшимъ изъ ввѣренныхъ имъ тюремъ, въ продолженіи трехъ мѣсяцевъ.

Варшава, 15 (27) Февраля 1855 года.

Намѣстникъ, Генералъ-Фельдмаршалъ

(подписано) *Князь Варшавскій.*

№ 1,514.

---

polecenie z dnia 28 Sierpnia (9 Września) 1854 r. Nr. 7,683, liczne śledztwa nie są ukończone, z powodu niespełnienia w właściwym czasie żądań sądowych przez Urzędy i osoby policyjne, które, bez względu na niejednokrotne wezwanie Sądów, nader opieszale spełniają żądania sądowe, o czém przekonywa wykaz, obejmujący 67-miu aresztantów, sprawy których nie są rozpoznane z przyczyny niewykonania rekwizycyj sądowych, polecam:

1) w dopełnieniu wydanych już ze strony Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych rozporządzeń najmocniéj ponowić, aby urzędnicy policyjni, przy wykonywaniu prawnych żądań Sądów, nie dopuszczali nadal najmniejszéj zwłoki, pod rygorem surowéj za to kary, ze strony zaś podległéj JW-mu Panu Kommissyi ma być rozciągnięty pilny nadzór nad ścisłém wykonywaniem tegoż rozporządzenia;

2) w uzupełnieniu polecenia mojego wydanego pełniącemu w nieobecności JW. Pana obowiązki Dyrektora Głównego, z dnia 2 (14) Października 1854 roku Nr. 8,901, rozkazać zaniechanie przysyłania przez Prezydentów i Burmistrzów do Kancellaryi mojéj, jako Namiestnika, wykazów o osobach zatrzymanych w aresztach policyjnych i detencyjnych, surowo ponowiwszy im, aby sprawy aresztantów, znajdujące się w ich urzędach, z należnym pośpiechem i o ile można najdokładniéj załatwiali; zaś Nadzorcom więzień karnych i domów badań, którzy tak jak dotąd winni składać nadal wykazy kwartalne, polecić, iżby w nich koniecznie oznaczali ostatnią o aresztantach wiadomość, udzieloną im przez Sądy, datę zapadłego wyroku, z wymienieniem instancyi, i krótki opis o aresztantach ubyłych z więzień powierzonych ich nadzorowi, w ciągu trzech miesięcy.

w Warszawie, dnia 15 (27) Lutego 1855 r.

Namiestnik, Jenerał-Feldmarszałek

(podpisano) *Książe Warszawski.*

Nr. 1,514.

№ 12.

Отзывъ о возстановленіи дѣйствія распоряженія 1845 года, относительно времени заключенія въ тюрьмѣ беременныхъ женщинъ, а также женщинъ съ грудными младенцами, по несостоятельности ихъ къ уплатѣ взысканія за нарушеніе финансовыхъ постановленій.

(25 Ноября (7 Декабря) 1855 года.)

Въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ (*).

Таможенное Отдѣленіе при Собственной Канцеляріи Намѣстника Его Императорско-Царскаго Величества въ Царствѣ Польскомъ.

Варшавское Губернское Правленіе отъ 25 Іюня (7 Іюля) сего года, за № 68,707/10,998, сообщивъ Таможенному Отдѣленію:

что въ 1845 году, по сношенію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ съ Коммисіею Финансовъ и Казначейства о томъ, что находящіяся въ тюремномъ заключеніи беременныя женщины не могутъ имѣть, при разрѣшеніи ихъ отъ бремени, надлежащей помощи, а новорожденные необходимаго для нихъ попеченія, и что содержаніе въ тюрьмѣ женщинъ съ грудными младенцами увеличиваетъ расходы Казны, послѣдовало распоряженіе, дабы Губернскія Правленія, въ случаѣ присужденія ими къ тюремному заключенію беременныхъ женщинъ, а также женщинъ съ грудными младенцами, по несостоятельности ихъ къ уплатѣ пени за нарушеніе финансовыхъ постановленій, не приводили въ

(*) Отзывъ сей сообщенъ всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ и Магистрату г. Варшавы Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 30 Декабря (11 Января) $185^5/_6$ года, за № 11,370/46,766.

№ 12.

Odezwa o przywrócenie w wykonanie rozporządzenia z 1845 r. względem czasu zatrzymywania w więzieniach kobiet brzemiennych, oraz kobiet z dziećmi przy piersi, z powodu niezapłacenia przez nie kary za przekroczenie przepisów skarbowych.

(d. 25 Listopada (7 Grudnia) 1855 r.)

Do Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych (*).

Wydział Celny przy Własnéj Kancellaryi Namiestnika Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości w Królestwie Polskiém.

Rząd Gubernialny Warszawski pod dniem 25 Czerwca (7 Lipca) r. b. Nr. 68,707/10,998, oświadczywszy Wydziałowi Celnemu:

że w r. 1845-m, po porozumieniu się Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych z Kommissyą Rządową Przychodów i Skarbu w tém, iż znajdujące się w areszcie więziennym kobiety ciężarne nie mogą mieć przy połogu właściwéj pomocy, a dzieci nowonarodzone koniecznéj dla nich opieki i że utrzymywanie w więzieniu kobiet, z dziećmi u piersi, powiększa wydatki Skarbu,—wydane było rozporządzenie, żeby Rządy Gubernialne, w razie zawyrokowania przez nie na zamknięcie w więzieniu kobiet ciężarnych, oraz kobiet z dziećmi u piersi, z przyczyny niemożności ich zapłacenia kary za naruszenie przepisów skarbowych, nie wprowadzały w wykonanie swoich wyroków, odnośnie do kobiet ciężarnych, do cza-

(*) W skutek powyższéj odezwy Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych wydała do wszystkich Rządów Gubernialnych i Magistratu miasta Warszawy pod dniem 30 Grudnia (11 Stycznia) $185^5/_6$ r. Nr. 11,370/46,766, stosowne polecenie.

исполненіе своихъ рѣшеній, касательно беременныхъ женщинъ, до разрѣшенія ихъ отъ бремени, если оно имѣетъ послѣдовать во время заключенія въ тюрьмѣ, а въ отношеніи женщинъ съ грудными младенцами, пока ребенокъ, заблаговременно отнятый отъ груди матери, не будетъ отданъ кормилицѣ; и

что распоряженіе это, препровожденное въ Губернскія Правленія къ руководству, при предписаніи Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ отъ 26 Февраля (10 Марта) 1845 года, за № 1,801/8,215, исполняемо было по контрабандным дѣламъ до 1851 года, то есть до новаго образованія таможенной части въ Царствѣ Польскомъ, но что съ того времени, какъ непомѣщенное въ дѣйствующемъ въ Царствѣ Уставѣ Таможенномъ и непредписанное нынѣшнимъ Таможеннымъ начальствомъ къ исполненію, потеряло свою силу,—

просило объ исходатайствованіи разрѣшенія на счетъ приведенія вновь въ дѣйствіе таковаго распоряженія.

Какъ изъясненная мѣра не только полезна для Казны, устраняя отъ нея излишнія издержки, но и соотвѣтствуетъ чувствамъ человѣколюбія, то Таможенное Отдѣленіе, по соглашеніи съ Департаментомъ Внѣшней Торговли и съ разрѣшенія Его Свѣтлости Князя Намѣстника, честь имѣетъ просить Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ послѣдовавшее въ 1845 году распоряженіе по этому предмету подтвердить и впредь къ руководству Губернскимъ Правленіямъ, на обязанности коихъ, по правиламъ дѣйствующаго въ Царствѣ Польскомъ Устава Таможеннаго, лежитъ, въ случаѣ несостоятельности виновныхъ по контрабандным дѣламъ, замѣнять налагаемую на нихъ рѣшеніями таможенныхъ мѣстъ пеню, тюремнымъ заключеніемъ.

Таможенныя мѣста въ Царствѣ получаютъ съ симъ вмѣстѣ соотвѣтственное предписаніе.

Варшава, 25 Ноября (7 Декабря) 1855 года.

За Управляющаго Отдѣленіемъ, Коллежскій Совѣтникъ

(подписано) *Евецкій.*

№ 5,161.

---

su rozwiązania ich ciąży, jeśli to miałoby nastąpić w czasie zamknięcia w więzieniu, a względem kobiet z dziećmi przy piersi, dopóki dziecko, w właściwym czasie odstawione od piersi matki, nie będzie oddane na mamki; i

że rozporządzenie to przesłane Rządom Gubernialnym, dla stosowania się do niego, przy reskrypcie Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych z dnia 26 Lutego (10 Marca) 1845 r. Nr. 1,801/8,215, było w wykonaniu co do spraw defraudacyjnych do 1851 roku, to jest do nowéj organizacyi służby celnéj w Królestwie Polskiém, lecz że od tego czasu, jako nie pomieszczone w obowiązującéj w Królestwie Ustawie celnéj i niezalecone przez obecną Władzę celną do spełniania, moc swoją utraciło,—

upraszał o wyjednanie decyzyi, w przedmiocie przywrócenia w wykonanie tegoż rozporządzenia.

Gdy wskazany środek, nietylko jest korzystny dla Skarbu, uchylając zbyteczne wydatki, lecz i odpowiada uczuciu ludzkości, przeto Wydział Celny po zniesieniu się z Departamentem handlu zewnętrznego i z decyzyi JO. Księcia Namiestnika, ma zaszczyt upraszać Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych o ponowienie i na przyszłość Rządom Gubernialnym wydanego w roku 1845 rozporządzenia w téj mierze, których jest obowiązkiem, stosownie do zasad obowiązującéj w Królestwie Polskiém Ustawy celnéj, w wypadku niewypłacalności winnych z spraw defraudacyjnych, zamieniać wymierzaną na nich decyzyami władz celnych karę, na areszt więzienny.

Władze celne w Królestwie odbierają jednocześnie z niniejszém odpowiednie zarządzenie.

w Warszawie, d. 25 Listopada (7 Grudnia) 1855 r.

Za zarządzającego Wydziałem, Radca Kollegialny

(podpisano) *Jewecki.*

Nr. 5,161.

№ 13.

Распоряженіе, указывающее подробно: какіе отчеты и вѣдомости о тюрьмахъ, преступникахъ и арестантахъ должны быть представляемы напредь и въ какіе сроки.

(4 (16) Сентября 1858 года.)

Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ,

въ видахъ уменьшенія, по возможности, переписки властей съ Правительственною Коммисіею по тюремнымъ дѣламъ, постановила слѣдующее:

1) Отмѣняется представленіе въ Правительственную Коммисію:

ежемѣсячныхъ разсчетныхъ вѣдомостей о издержкахъ на содержаніе арестантовъ;

дупликатовъ годичныхъ отчетовъ тюремныхъ фабрикъ;

годичныхъ рапортовъ, представляемыхъ тюремными Смотрителями о состояніи запасовъ одежды;

вѣдомостей объ арестантахъ высылаемыхъ въ арестантскія роты, а равно и о помилованныхъ;

категорическихъ списковъ арестантамъ, подлежащимъ отправленію въ Сибирь;

(въ Варшавское Губернское Правленіе)

а также рапортовъ Губернскаго Правленія о сдѣланныхъ распоряженіяхъ относительно высылки туда же арестантовъ, такъ какъ таковые замѣняются рапортами Смотрителя здѣшней уголовной тюрьмы, изъ которой арестанты изъ всего Царства Польскаго отправляются въ Сибирь, представляемыми Правительственной Коммисіи, о произведенной имъ высылкѣ арестантовъ;

(всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ)

вѣдомостей о содержащихся въ тюрьмахъ контрабандистахъ.

№ 13.

Rozporządzenie, wskazujące szczegółowo: jakie odtąd wykazy i wiadomości o więzieniach, więźniach i aresztantach i w jakich terminach mają być składane.

(d. 4 (16) Września 1858 r.)

Do Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

W celu zmniejszenia, o ile można, korrespondencyj władz z Kommissyą Rządową w przedmiotach więziennych, postanowiła co następuje:

1) Uchyla się składanie Kommissyi Rządowéj:

likwidacyj miesięcznych kosztów utrzymania więzień;

duplikatów rachunków rocznych fabryk więziennych;

rapportów rocznych Nadzorców więzień o stanie zapasów ubiorczych;

wykazów więźni wysyłanych do rot cywilnych aresztanckich, również jak wykazów więźni ułaskawionych;

list kategorycznych więźni kwalifikujących się na Syberyę

(do Rządu Gubernialnego Warszawskiego)

również, jak i rapportów Rządu Gubernialnego o zarządzonych transportach więźni tamże; gdyż takowe zastępują rapporta, jakie Nadzorca tutejszego więzienia karnego, z którego więźnie z całego Królestwa są wyprawiani na Syberyę, składa Kommissyi Rządowéj o dopełnionych transportach;

(do wszystkich Rządów Gubernialnych;

wykazów defraudantów, po więzieniach utrzymywanych.

2) Мѣсячныя извлеченія о ходѣ работъ въ тюремныхъ фабрикахъ и прядильняхъ должны быть представляемы впредь за каждую четверть года.

3) При представленіи Губернскимъ Правленіемъ въ Правительственную Коммисію годичныхъ отчетовъ объ управленіи тюремъ, доставлять впредь только:

свѣдѣнія, касающіяся тюремныхъ фабрикъ и прядиленъ, согласно предписанному образцу;

именную вѣдомость о детенціонныхъ арестахъ, съ означеніемъ числа задержанныхъ въ нихъ лицъ Судебнаго вѣдомства и числа дней, проведенныхъ ими въ арестѣ;

именную вѣдомость о мѣстахъ заключенія для контрабандистовъ, съ подробнымъ означеніемъ числа контрабандистовъ, содержимыхъ, какъ въ этихъ мѣстахъ, такъ равно въ тюрьмахъ и въ детенціонныхъ арестахъ въ продолженіи всего года, числа проведенныхъ ими въ заключеніи дней и размѣра издержекъ на ихъ содержаніе;

вѣдомость о малолѣтнихъ арестантахъ во всѣхъ тюрьмахъ;

вѣдомость о оборотѣ денежныхъ суммъ, составляющихъ частную собственность арестантовъ, и отосланныхъ въ провинціи въ Сберегательныя Кассы;

кондуитные списки тюремныхъ чиновниковъ и служителей.

Всѣ прочія вѣдомости, представляемыя по настоящее время при вышеупомянутыхъ отчетахъ, какъ-то: статистическія свѣдѣнія объ арестантахъ и т. п. отмѣняются.

Губернское Правленіе обязано само примѣняться въ точности къ настоящему предписанію и сдѣлать зависящія отъ себя распоряженія, по подвѣдомственнымъ ему Управленіямъ, о строгомъ исполненіи онаго.

Варшава, 4 (16) Сентября 1858 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ

(подписано) *Брувичъ.*

№ 4,424/20,854.

---

2) Extrakta miesięczne o ruchu fabryk i przędzalni więziennych składane być mają nadal kwartalnie.

3) Przy sprawozdaniach rocznych z administracyi więzień, Kommissyi Rządowéj przez Rządy Gubernialne składanych, mają być nadal nadsyłane tylko:

wiadomości dotyczące fabryk i przędzalni więziennych, według przepisanego wzoru;

wykaz imienny aresztów detencyjnych, z wymienieniem ilości osób sądowych w nich zatrzymanych, oraz dni przez też osoby przepędzonych;

wykaz imienny domów przytrzymania dla defraudantów, z wyszczególnieniem ilości defraudantów, tak w tych domach jakoteż więzieniach i aresztach detencyjnych, w ciągu roku znajdujących się, dni przez nich przepędzonych i koszta ich utrzymania;

wykaz więźni małoletnich, we wszystkich więzieniach;

wykaz obrotu kwot, prywatną własnością więźni będących, a do Kass oszczędności na prowincyi odsyłanych;

listy konduit urzędników i oficyalistów więziennych.

Mają zaś być zaniechane wszelkie inne wykazy dotąd przy sprawozdaniach rzeczonych składane, jako to: statystyczne wiadomości o aresztantach i t. p.

Do niniejszego więc Rząd Gubernialny sam ściśle zastosuje się i odpowiednie w czém należy zarządzenia wyda właściwym Urzędom, dla ścisłego również stosowania się.

w Warszawie, dnia 4 (16) Września 1858 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego, Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 4,424/20,854.

№ 14.

Извлеченіе изъ Высочайшаго указа о томъ, чтобы преступницы, осужденныя на кратковременное заключеніе въ монастырѣ, какъ во время содержанія въ тюрьмахъ, такъ и при пересылкѣ по этапамъ, отдѣляемы были отъ другихъ преступницъ и преступниковъ.

(24 Іюля 1859 года.)

Указъ Его Императорскаго Величества, Самодержца Всероссійскаго, изъ Правительствующаго Сената.

По указу Его Императорскаго Величества, Правительствующій Сенатъ слушали рапортъ Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ, отъ 6 Іюля 1859 года, за № 274, при коемъ представляетъ въ Правительствующій Сенатъ, для зависящаго распоряженія, послѣдовавшее по представленію его, Г. Министра, Высочайше утвержденное 29-го минувшаго Іюня мнѣніе Государственнаго Совѣта о замѣнѣ постановленнаго въ законѣ заключенія женщинъ въ монастырь на всю жизнь, ссылкою въ отдаленные округи Восточной Сибири. Въ означенномъ мнѣніи Государственнаго Совѣта изъяснено: Государственный Совѣтъ, въ Департаментѣ Законовъ и въ Общемъ Собраніи, разсмотрѣвъ представленіе Министра Внутреннихъ Дѣлъ о замѣнѣ постановленнаго въ законѣ заключенія женщинъ въ монастырь на всю жизнь, ссылкою въ отдаленные округи Восточной Сибири, согласно съ заключеніемъ его, Министра, мнѣніемъ положилъ: въ измѣненіе и дополненіе подлежащихъ статей Свода Законовъ, постановить: 1) . . . . . и 2) преступницъ, осуждаемыхъ, по дѣйствующимъ узаконеніямъ, на кратковременное заключеніе въ монастырѣ, какъ во время содержанія въ тюрьмахъ, такъ и при пересылкѣ по этапамъ, удалять отъ другихъ преступницъ и преступниковъ. На подлинномъ мнѣніи Государственнаго Совѣта написано: Его Императорское Величество воспослѣдовавшее мнѣніе

№ 14.

Wyciąg z Najwyższego Ukazu, aby winowajczynie skazane na zamknięcie w klasztorze na czas krótki, tak w czasie trzymania ich w więzieniach, jak i przy przesyłce etapami, odłączone były od innych winowajczyń i winowajców.

(d. 24 Lipca 1859 r.)

Wyjątek z Ukazu Jego Cesarskiéj Mości, Samowładcy Wszech Rossyj, z Senatu Rządzącego.

Z rozkazu Jego Cesarskiéj Mości, Senat Rządzący wysłuchał rapportu Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 6 Lipca 1859 r. Nr. 274, przy którym przedstawia Senatowi Rządzącemu, dla wydania odpowiednich rozporządzeń, zapadłe na jego (Ministra) przedstawienie Najwyżéj zatwierdzone dnia 29 Czerwca r. b. zdanie Rady Państwa, o zmienieniu prawem postanowionego zamknięcia kobiet w klasztorze na całe życie, na zesłanie do okręgów odległych Syberyi wschodniéj. W zmiankowaném zdaniu Rady Państwa wyjaśniono: Rada Państwa, w Departamencie Prawodawczym i w Ogólném Zebraniu, rozpoznawszy przedstawienie Ministra Spraw Wewnętrznych o zmienieniu postanowionego prawem zamknięcia kobiet w klasztorze na całe życie, na zesłanie do okręgów odległych Syberyi wschodniéj, zgodnie z jego wnioskiem, była zdania: aby, w celu zmienienia i uzupełnienia właściwych artykułów Zbioru Praw, postanowić: 1) . . . . . 2) Winowajczynie skazane, na mocy praw obowiązujących, na zamknięcie w klasztorze na czas krótki, tak w czasie trzymania w więzieniach, jak i przy przesyłce etapami, odłączać od innych winowajczyń i przestępców. Na oryginale zdania Rady Państwa napisano: Jego Cesarska Mość zdanie Rady Państwa, w Ogólnem jéj Zebraniu zapadłe, o zamianie postanowionego prawem zamknięcia

въ Общемъ Собраніи Государственнаго Совѣта о замѣнѣ постановленнаго въ законѣ заключенія женщинъ въ монастырь на всю жизнь ссылкою въ отдаленные округи Восточной Сибири, Высочайше утвердить соизволилъ и повелѣлъ исполнить. Подписалъ: Предсѣдатель Государственнаго Совѣта, Князь Орловъ. 29 Іюня 1859 года. Приказали: О таковомъ Высочайше утвержденномъ мнѣніи Государственнаго Совѣта, для свѣдѣнія и должнаго, до кого касаться можетъ, исполненія, дать знать всѣмъ Губернскимъ Войсковымъ и Областнымъ Правленіямъ и Палатамъ Уголовнаго Суда указами, каковыми увѣдомить Гг. Министровъ, Генералъ-Губернаторовъ и Гражданскихъ Губернаторовъ; въ Святѣйшій Правительствующій Сунодъ, во всѣ Департаменты Правительствующаго Сената и Общія оныхъ Собранія сообщить вѣдѣнія, а для увѣдомленія Главноуправляющаго II Отдѣленіемъ Собственной Его Императорскаго Величества Канцеляріи въ Департаментъ Министерства Юстиціи передать копію съ сего опредѣленія и припечатать въ Сенатскихъ Вѣдомостяхъ, для чего Конторѣ Сенатской Типографіи дать извѣстіе. 24 Іюля 1859 года.

№ 15.

Постановленіе о томъ, чтобы контрабандистовъ, приговариваемыхъ къ заключенію не свыше 30-и дней, содержать, по возможности, въ ближайшихъ детенціонныхъ арестахъ; присужденныхъ же къ заключенію болѣе 30-и дней, отсылать во всякомъ случаѣ для содержанія въ тюрьмы.

(5 (17) и 9 (21) Января 1868 года.)

Выписка изъ журнала 227 и 228-го засѣданія Учредительнаго Комитета въ Царствѣ Польскомъ отъ 5 (17) и 9 (21) Января 1868 года.

Статья 1,572. О мѣстѣ заключенія контрабандистовъ.

Главный Директоръ Правительственной Коммисіи Вну-

kobiet w klasztorze na całe życie, na zesłanie do okręgów odległych Syberyi wschodniéj, Najwyżéj zatwierdzić raczył i rozkazał wprowadzić w wykonanie. Prezes Rady Państwa (podpisano) Książe Orłow. Dnia 29 Czerwca 1859 r. Rozkazano: o takowém Najwyżéj zatwierdzoném zdaniu Rady Państwa, dla wiadomości i należnego do kogo należy wykonania onego, zawiadomić wszelkie Zarządy Gubernialne wojskowe i prowincyonalne, oraz Sądy Kryminalne przez Ukazy, któremi zawiadomić także PP. Ministrów, Jenerał-Gubernatorów i Gubernatorów Cywilnych; do Najświętszego Rządzącego Synodu, do wszystkich Departamentów Rządzącego Senatu i do Ogólnych jego Zebrań posłać zawiadomienia, a dla uwiadomienia Główno Zarządzającego II-m Wydziałem Własnéj Jego Cesarskiéj Mości Kancellaryi, zakommunikować kopię téj decyzyi Departamentowi Ministerstwa Sprawiedliwości i wydrukować w Wiadomościach Senackich, w którym celu udzielić wiadomość Kantorowi Drukarni Senackiéj. Dnia 24 Lipca 1859 r.

№ 15.

Decyzya, aby kontrabandzistów, skazanych na areszt nie dłuższy nad dni 30-ści, zatrzymywać, w miarę możności, w najbliższych aresztach detencyjnych; skazanych zaś na areszt dłuższy odsyłać do więzień.

(d. 5 (17) i 9 (21) Stycznia 1868 r.)

Wypis z protokółu 227 i 228-go posiedzenia Komitetu Urządzającego w Królestwie Polskiém d. 5 (17) i 9 (21) Stycznia 1868 r.

Pozycya 1,572. O miejscu zamknięcia kontrabandzistów.

Dyrektor Główny Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnę-

тренныхъ Дѣлъ вошелъ въ Учредительный Комитетъ съ представленіемъ, отъ 19 (31) Декабря 1867 года, за № 4,831/30,008, въ которомъ объясняетъ, что рѣшеніемъ бывшаго Совѣта Управленія Царства отъ 1 (13) Апрѣля 1832 года, за № 3,635, опредѣлено: контрабандистовъ, приговариваемыхъ, въ замѣнъ денежной пени, къ аресту до 8 дней, содержать въ полицейскихъ (детенціонныхъ) арестахъ; присуждаемыхъ же къ заключенію свыше 8 дней содержать, если они пользуются правами гражданства здѣшняго края или за границею, либо же имѣютъ знаки отличія—въ публичныхъ арестахъ; всѣхъ же прочихъ отсылать въ исправительныя и уголовныя тюрьмы.

По силѣ 91-й статьи Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ 1847 г., въ замѣнъ денежныхъ взысканій, опредѣляется, для лицъ подлежащихъ онымъ, заключеніе въ особаго рода тюрьмѣ.

Тюремъ сего рода въ Царствѣ не имѣется; лица же, приговариваемыя къ заключенію въ оныхъ, равно какъ и тѣ, которыя до 1848 года, на основаніи прежняго Уголовнаго Уложенія, присуждаемы были къ заключенію въ публичныхъ арестахъ, содержатся или въ детенціонныхъ арестахъ, если они приговорены къ кратковременному аресту, или же въ тюрьмахъ. Въ сихъ послѣднихъ, по неимѣнію въ близости детенціонныхъ арестовъ, содержатся также и лица, приговариваемыя къ заключенію менѣе 8-ми дней.

Нынѣ Петроковское Губернское Правленіе вошло въ Правительственную Коммисію съ представленіемъ, въ коемъ доноситъ: что въ числѣ иностранцевъ и здѣшнихъ жителей, задерживаемыхъ въ пограничныхъ Бендинскомъ, Ченстоховскомъ и другихъ уѣздахъ, за тайный переходъ границы, находится наиболѣе такихъ, которые по несостоятельности своей, въ замѣнъ денежныхъ штрафовъ, приговорены къ тюремному заключенію отъ 9 до 27 дней. Затѣмъ, лица эти отсылаются въ ближайшую Петроковскую тюрьму; но, какъ тюрьма эта находится въ дальнемъ разстояніи отъ городовъ, въ которые упомянутыя лица отправляются Таможнями, ибо отъ Ченстохова она состоитъ въ разстояніи 80 верстъ, а отъ Бендина въ разстояніи 146 верстъ, то пересылка сихъ лицъ въ

trznych uczynił przedstawienie do Komitetu Urządzającego pod dniem 19 (31) Grudnia 1867 r. Nr. 4,831/30,008, w którém objaśnia: że decyzyą b. Rady Administracyjnéj Królestwa z dnia 1 (13) Kwietnia 1832 r. Nr. 3,635, postanowiono: kontrabandzistów, skazywanych, w zamian za karę pieniężną, na areszt do dni 8-miu, utrzymywać w aresztach policyjno-detencyjnych; skazywanych zaś na areszt dłuższy nad dni 8-m utrzymywać, jeżeli oni korzystają z praw obywatelstwa kraju tutejszego, lub za granicą, albo też posiadają oznaki honorowe—w aresztach publicznych, a wszystkich innych odsyłać do więzień poprawczych i karnych.

W moc 91-go artykułu Kodexu kar głównych i poprawczych z 1847 r., w zamian kar pieniężnych, oznacza się, dla osób ulegających onym, zamknięcie w więzieniu oddzielnego rodzaju.

Więzienia tego rodzaju nie istnieją w Królestwie; osoby zaś skazywane na areszt w nich, jak niemniéj i te, które po 1848-y rok, na zasadzie poprzedniego Prawa karnego, skazywane były na areszt w aresztach publicznych, utrzymywane są albo w aresztach detencyjnych, jeżeli są skazane na krótkotrwały areszt, albo też w więzieniach. W tych ostatnich, z powodu nieistnienia w bliskości aresztów detencyjnych, mieszczone są także osoby skazywane na areszt mniéj nad 8-m dni.

Obecnie Rząd Gubernialny Petrokowski uczynił do Kommissyi Rządowéj przedstawienie, w którém donosi: że w liczbie cudzoziemców i mieszkańców tutejszych, zatrzymywanych w powiatach przygranicznych: Bendińskim, Częstochowskim i innych, za potajemne przejście granicy, znajduje się najwięcéj takich, którzy z powodu niezamożności, w zamian kar pieniężnych, skazywani są na areszt od 9 do 27-miu dni. Dla tego osoby te są odsyłane do najbliższego więzienia Petrokowskiego; lecz ponieważ więzienie to znajduje się w dalekiéj odległości od miast, do których wspomnione osoby są wysyłane przez Komory celne, gdyż od Częstochowy odległość wynosi werst 80 a od Bendina werst 146; zatém przesyłka osób tych do więzienia Petrokowskiego i napowrót, dla ich wysłania, po wy-

Петроковскую тюрьму и обратно, для высылки ихъ, по выдержаніи ими наказанія, за границу, сопряжено съ большими расходами Казны.

Посему, въ виду уменьшенія таковыхъ расходовъ, Петроковское Губернское Правленіе предполагало: контрабандистовъ, приговариваемыхъ къ заключенію до 30 дней, содержать въ ближайшихъ детенціонныхъ арестахъ, и только приговоренныхъ къ заключенію свыше 30 дней отправлять въ Петроковскую тюрьму.

Детенціонные аресты помѣщаются обыкновенно въ нанятыхъ частныхъ или городскихъ домахъ; по предназначенію же своему и внутреннему устройству, они служатъ единственно для кратковременнаго содержанія въ нихъ лицъ или состоящихъ подъ первоначальнымъ допросомъ Судовъ, или же приговоренныхъ къ аресту. Въ нѣкоторыхъ однако случаяхъ разрѣшаемо было высшимъ начальствомъ—контрабандистовъ, приговариваемыхъ къ заключенію до 8-ми дней, выдерживать въ детенціонныхъ арестахъ.

Поэтому, въ виду приведенныхъ Петроковскимъ Губернскимъ Правленіемъ обстоятельствъ, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ полагала бы контрабандистовъ, приговариваемыхъ къ заключенію до 30 дней, въ тѣхъ случаяхъ, если тюрьмы находятся далѣе отъ мѣстъ ихъ задержанія, нежели детенціонные аресты, содержать въ сихъ послѣднихъ, на сколько окажется въ оныхъ довольно свободнаго помѣщенія и не произойдутъ отъ сего какія либо неудобства; приговариваемыхъ же къ заключенію свыше 30 дней, безусловно отправлять въ ближайшія тюрьмы.

Къ сему Главный Директоръ Правительственной Коммисіи присовокупляетъ, что чиновникъ Министерства Финансовъ, командированный въ Царство Польское по таможеннымъ дѣламъ, съ которымъ Правительственная Коммисія сносилась по сему предмету, въ отзывѣ отъ 30 Ноября (12 Декабря) 1867 года, за № 1,756, сообщилъ, что Департаментъ Таможенныхъ Сборовъ вполнѣ согласенъ съ таковымъ предположеніемъ Правительственной Коммисіи.

Заключеніе. Учредительный Комитетъ, имѣя въ виду, что на представляемую Правительственною Коммисіею Вну-

cierpieniu przez nich kary, za granicę, jest połączona z znacznemi wydatkami dla Skarbu.

Z tego powodu, w celu umniejszenia tych wydatków, Rząd Gubernialny Petrokowski wnioskował: aby kontrabandzistów skazywanych na areszt do dni 30, zatrzymywać w najbliższych aresztach detencyjnych, a tylko skazanych na areszt dłuższy nad dni 30-ści odsyłać do więzienia Petrokowskiego.

Areszta detencyjne są mieszczone zwykle w wynajętych domach prywatnych lub miejskich; z przeznaczenia zaś swojego i wewnętrznego ich urządzenia służą wyłącznie do chwilowego zatrzymania w nich osób, albo zostających pod początkowém badaniem Sądów, lub też skazanych już na areszt.

W niektórych jednak wypadkach, dozwalaném było przez władzę wyższą, aby kontrabandzistów, skazywanych na areszt do dni 8-miu, zatrzymywać w aresztach detencyjnych.

Dla tego, ze względu na przytoczone przez Rząd Gubernialny Petrokowski okoliczności, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych mniemałaby, aby kontrabandzistów skazywanych na areszt do dni 30-stu, w tych wypadkach, jeżeli więzienia znajdują się daléj od miejsc ich zatrzymania, niż areszta detencyjne, zatrzymywać w tych ostatnich, o ile okaże się w nich dość wolnego pomieszczenia, i nie wynikną ztąd jakie bądź niedogodności; skazywanych zaś dłużéj nad dni 30-ści bezwarunkowo wysyłać do najbliższych więzień.

W końcu Dyrektor Główny Kommissyi Rządowéj nadmienia: że urzędnik Ministerstwa Finansów, delegowany do Królestwa Polskiego do czynności celnych, z którym Kommissya Rządowa znosiła się w tym przedmiocie, w odezwie z dnia 30 Listopada (12 Grudnia) 1867 r. Nr. 1,756, oświadczył: że Departament Dochodów Celnych zgadza się w zupełności z takim wnioskiem Kommissyi Rządowéj.

Decyzya. Komitet Urządzający, mając na względzie, że co do przedstawionego przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnę-

треннихъ Дѣлъ мѣру относительно содержанія контрабандистовъ, приговариваемыхъ къ заключенію не свыше 30 дней, въ детенціонныхъ арестахъ, со стороны Департамента Таможенныхъ Сборовъ, не встрѣчается никакихъ препятствій, *постановилъ:*

1) контрабандистовъ, приговариваемыхъ къ заключенію не свыше 30 дней, дозволить содержать въ детенціонныхъ арестахъ, въ случаяхъ, когда эти послѣдніе находятся въ болѣе близкомъ разстояніи отъ мѣста задержанія и не переполнены арестантами; присужденныхъ же къ заключенію болѣе 30 дней, отсылать, во всякомъ случаѣ, для задержанія въ тюрьмы;

2) настоящее постановленіе предложить Главному Директору Внутреннихъ Дѣлъ, для зависящихъ распоряженій.

---

trznych środka, w przedmiocie utrzymywania kontrabandzistów skazywanych na areszt nie wyżéj nad dni 30-ści w aresztach detencyjnych, ze strony Departamentu Dochodów Celnych nie nastręczają się żadne przeszkody, postanowił:

1) kontrabandzistów skazywanych na areszt nie wyżéj nad dni 30-ści, dozwolić utrzymywać w aresztach detencyjnych, w razach, kiedy te ostatnie znajdują się w bliższéj odległości od miejsca zatrzymania i nie są przepełnione aresztantami; skazanych zaś na areszt dłuższy nad dni 30-ści odsyłać, w każdym razie, dla zatrzymania do więzień; i

2) decyzyę niniejszą zakommunikować Dyrektorowi Głównemu Spraw Wewnętrznych, dla wydania stosownych zarządzeń.

ГЛАВА VI.

О ПОВЕДЕНІИ АРЕСТАНТОВЪ И О ТЮРЕМНОЙ ДИСЦИПЛИНѢ.

№ 1.

Распоряженіе съ объявленіемъ постановленія Совѣта Управленія, разрѣшающаго перемѣщать изъ одной тюрьмы въ другую арестантовъ, заслуживающихъ, за дурное поведеніе въ уголовныхъ тюрьмахъ, наказанія уединеннымъ заключеніемъ.

(14 (26) Іюня 1845 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Въ Варшавской уголовной тюрьмѣ, въ которой содержатся самые важные преступники, обнаружились стачки къ совершенію побѣга. По этому случаю Правительственная Коммисія, распорядившись о высылкѣ 12-ти самыхъ дерзкихъ арестантовъ въ Сѣдлецкую тюрьму, для болѣе безопаснаго заключенія ихъ въ особыхъ камерахъ, донесла о томъ Совѣту Управленія, по уваженію, что Сѣдлецкая тюрьма предназначена главнымъ образомъ для арестантовъ, состоящихъ подъ слѣдствіемъ.

Совѣтъ Управленія, утвердивъ вышеприведенное распоряженіе Правительственной Коммисіи, въ чемъ удостовѣряетъ выписка изъ журнала засѣданія его отъ 25 Мая (6 Іюня) сего года, за № 23,811, положилъ при томъ: разрѣшить Правительственной Коммисіи употреблять и впредь эту мѣру и перемѣщать въ Сѣдлецкую и другія тюрьмы, построенныя по системѣ уединеннаго заключенія, по мѣрѣ находящагося тамъ мѣста, и другихъ арестантовъ, которые дурнымъ поведеніемъ въ уголовныхъ тюрьмахъ заслужатъ наказанія уединеннымъ заключеніемъ.

О таковомъ постановленіи Совѣта Управленія, Правитель-

TYTUŁ VI.

O ZACHOWANIU SIĘ WIĘŹNI I ICH KARNOŚCI.

№ 1.

Rozporządzenie, objawiające decyzyę Rady Administracyjnéj, dozwalającą przenoszenia z jednego więzienia do drugiego więźni, którzy, przez złe zachowanie się w więzieniach karnych, zasłużą na karę odosobnionego zamknięcia.

(d. 14 (26) Czerwca 1845 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

W więzieniu karném Warszawskiém, gdzie znajdują się najwięksi zbrodniarze, okazały się zmowy ku ucieczce. Z tego powodu Kommissya Rządowa, zarządziwszy wysłanie 12 najzuchwalszych z pomiędzy nich do więzienia Siedleckiego, dla większego onych w osobnych tam celach zabezpieczenia, doniosła o tém Radzie Administracyjnéj, ze względu, że więzienie Siedleckie z przeznaczenia swego służy głównie dla więźni, pod badaniem będących.

Rada Administracyjna, zatwierdzając powyższe postąpienie Kommissyi Rządowéj, jak okazuje wypis z protokółu jéj posiedzenia z d. 25 Maja (6 Czerwca) r. b. Nr. 23,811 oświadczyła zarazem, iż upoważnia Kommissyę Rządową do używania tego środka i nadal, i do przenoszenia do więzienia Siedleckiego i innych, na zasadach odosobnienia wystawionych, w miarę znajdującego się w niém miejsca, i innych więźni, którzyby, przez złe zachowanie się w więzieniach karnych, na karę odosobnionego zamknięcia zasłużyli.

O téj decyzyi Rady Administracyjnéj, Kommissya Rządo-

ственная Коммисія даетъ знать Губернскому Правленію, для доставленія ему возможности входить, въ случаѣ надобности, съ соотвѣтственными предположеніями, съ тѣмъ условіемъ, что вышеизъясненная мѣра можетъ быть въ настоящее время примѣняема къ весьма малому числу самыхъ дерзкихъ арестантовъ, уличенныхъ въ замыслахъ, противныхъ порядку и внутренней безопасности въ тюрьмахъ.

Варшава, 14 (26) Іюня 1845 года.

Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ (подписано) *Брулевичъ.*

N° 5,360/23,571.

Приложеніе къ N° 1-му.

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія Царства.

Въ Варшавской уголовной тюрьмѣ содержатся самые важные преступники, осужденные за смертоубійство, поджогъ, разбои и тому подобныя тяжкія преступленія, которые, не будучи отдѣлены отъ менѣе закоснѣлыхъ преступниковъ, окончательно развращаютъ сихъ послѣднихъ.

Безпрестанныя ихъ стачки между собою и подговариваніе другихъ къ побѣгу, встрѣчаютъ преграду единственно въ бдительномъ надзорѣ за ними тюремнаго начальства.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, признавая по этому необходимымъ, пресѣчь навсегда подобные замыслы, предположила выслать 12 самыхъ дерзкихъ арестантовъ изъ числа тѣхъ, которые входили между собою въ стачку къ побѣгу, въ Сѣдлецкую тюрьму для болѣе безопаснаго заключенія ихъ въ особыхъ камерахъ.

Но какъ въ Сѣдлецкой тюрьмѣ, по самому назначенію ея, по большей части содержатся арестанты, еще не осужденные, а находящіеся лишь подъ слѣдствіемъ, то Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, представляя это обстоятельство, отъ 24 Мая (5 Іюня) с. г., за N° 3,952/14,609, на усмотрѣніе Совѣта Управленія, проситъ объ утвержденіи вышеозначеннаго распоряженія ея.

wa zawiadamia niniejszém Rząd Gubernialny, dla postawienia go w możności czynienia wniosków odpowiednich takowéj, w razie potrzeby, z tym dodatkiem, iż środek pomieniony obecnie tyczeć się może małéj tylko liczby najzuchwalszych więźni, przy dostrzeżonych ich zamachach przeciw porządkowi i bezpieczeństwu wewnętrznemu w więzieniach.

w Warszawie, d. 14 (26) Czerwca 1845 r.

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu (podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 5,360/23,571.

Annex do Nr. 1-go.

Wypis z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj.

W więzieniu karném Warszawskiém znajdują się najwięksi zbrodniarze, za morderstwo, podpalenie, rabunki i inne ważne przestępstwa osadzeni, którzy, nie będąc pojedyńczo zamknięci, lecz znajdując się razem z innymi, demoralizują mniéj występnych.

Ciągłe ich zmowy ku wyłamaniu się z więzienia znajdują tylko przeszkodę w ustawicznem na nich baczeniu zarządu więziennego.

Z tego względu Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych, uznając konieczną potrzebę przecięcia tych zamachów, postanowiła z pomienionego więzienia wysłać 12 najzuchwalszych więźniów, a mianowicie tych, którzy wchodzili z sobą w zmowę, do więzienia Siedleckiego, dla większego onych w osobnych tam celach zabezpieczenia.

Ponieważ zaś więzienie Siedleckie, z przeznaczenia swego, głównie mieścić ma obwinionych, czyli w badaniu zostających; przeto Kommissya Rządowa okoliczność tę przedstawiła pod dniem 24 Maja (5 Czerwca) r. b. Nr. 3,952/14,609 do wiadomości Rady Administracyjnéj, z prośbą o zatwierdzenie takowego jéj zarządzenia.

Совѣтъ положилъ: распоряженіе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ утвердить и, вмѣстѣ съ тѣмъ, разрѣшить ей употреблять и впредь подобную мѣру и высылать въ Сѣдлецкую и другія тюрьмы, построенныя по системѣ уединенія, тѣхъ изъ арестантовъ, которые предосудительнымъ поведеніемъ своимъ въ уголовныхъ тюрьмахъ заслужатъ въ наказаніе быть заключенными особо отъ другихъ арестантовъ.

Варшава, 25 Мая (6 Іюня) 1845 года.

Вѣрно съ журналомъ:
Статсъ-Секретарь, Статскій Совѣтникъ (подписано) *Лебренъ.*

№ 23,811.

№ 2.

Правила о внутренней тюремной дисциплинѣ (*).

(23 Іюня (5 Іюля) 1853 года.)

Именемъ Его Величества
НИКОЛАЯ I-го,
Императора и Самодержца Всероссійскаго, Царя Польскаго,
и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Признавъ нужнымъ, правила о внутренней тюремной дисциплинѣ, или о порядкѣ надзора за поведеніемъ арестантовъ

(*) *Объясненіе.* Предписанныя постановленіемъ Совѣта Управленія, 10 (22) Іюля 1842 года, правила о внутренней тюремной дисциплинѣ за проступки противъ внутренняго порядка примѣнены были къ прежнимъ уголовнымъ законамъ 1818 года.

Со введеніемъ въ 1848 году въ дѣйствіе новаго Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, явилась необходимость перемѣнить вышеозначенныя правила, и потому Совѣтъ Управленія, по представленію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, издалъ помѣщенное ниже сего постановленіе отъ

Rada, zatwierdzając powyższe postąpienie Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych, oświadczyła, iż upoważnia ją zarazem do używania tego środka i nadal, i do przenoszenia do więzienia Siedleckiego i innych, na zasadach odosobnienia wystawionych, w miarę znajdującego się w nich miejsca, i innych więźni, którzyby, przez złe zachowanie się w więzieniach karnych, na karę odosobnionego zamknięcia zasłużyli.

w Warszawie, d. 25 Maja (6 Czerwca) 1845 r.

Zgodno z protokółem:
Sekretarz Stanu, Radca Stanu (podpisano) *Le Brun.*

Nr. 23,811.

№ 2.

Przepisy o karności domowéj więźni (*).

(d. 23 Czerwca (5 Lipca) 1853 r.)

w Imieniu Najjaśniejszego
MIKOŁAJA I-go,
Cesarza Wszech Rossyj, Króla Polskiego,
etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

Zważywszy potrzebę zastosowania prawideł karności domowéj więziennéj, objętych postanowieniem Rady Administra-

---

(*) *Objaśnienie.* Zawarte w postanowieniu Rady Administracyjnéj z dnia 10 (22) Lipca 1842 r. prawidła karności domowéj więźni za przewinienia przeciwko porządkowi wewnętrznemu, zastosowane były do dawnego prawa karnego z r. 1818.

Z wprowadzeniem od r. 1848 nowego Kodexu kar głównych i poprawczych, okazała się potrzeba zmiany powyższych prawideł, i z tego względu Rada Administracyjna, na wniosek Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych, wydała zamieszczające się tu poniżéj postanowienie daty 23 Czerwca (5 Lipca) 1853 r.

и мѣрахъ исправленія ихъ, предписанныя постановленіемъ Совѣта Управленія 10 (22) Іюля 1842 года, примѣнить къ дѣйствующему нынѣ въ Царствѣ Польскомъ Уложенію о на-

---

23 Іюня (5 Іюля) 1853 года. Главныя его основанія почти совершенно сходны съ правилами, изложенными въ постановленіи 1842 года; отмѣненъ имъ только способъ опредѣленія наказаній и нѣкоторыя наказанія.

Существовавшіе доселѣ Тюремные Комитеты упразднены, а главный надзоръ за поведеніемъ арестантовъ и мѣры исправительныя предоставлены:

въ слѣдственныхъ тюрьмахъ—вѣдѣнію надлежащаго Суда;

въ уголовныхъ тюрьмахъ—вѣдѣнію Губернскаго Правленія или Уѣзднаго Начальника.

Непосредственный надзоръ въ этомъ отношеніи возлагается на Смотрителя; но, для постояннаго наблюденія за точнымъ и справедливымъ исполненіемъ правилъ тюремной дисциплины, назначаются: отъ Суда—одинъ изъ его Судей, а отъ Губернскаго Правленія—Совѣтникъ, управляющій Полицейскимъ Отдѣленіемъ, которому, въ числѣ прочихъ, подвѣдомственны тюрьмы, или Уѣздный Начальникъ, съ тѣмъ условіемъ, что о важнѣйшихъ преступленіяхъ арестантовъ, равно о злоупотребленіяхъ Смотрителя, Судья и административный чиновникъ должны представлять на разрѣшеніе общаго присутствія своего начальства по принадлежности.

Наказанія арестантовъ, соразмѣрно ихъ проступкамъ, опредѣлены слѣдующія:

1) выговоръ,
2) лишеніе теплой пищи на время отъ 3 до 5 дней,
3) лишеніе постели отъ 24 часовъ до 30 дней,
4) отъ 3 до 10 ударовъ прутьями по спинѣ,
5) колодки на руки и ноги на 24 часа,
6) строгій арестъ въ свѣтлой комнатѣ до 30, а въ темной до 3 сутокъ,
7) наказаніе розгами отъ 15 до 60 ударовъ.

Такимъ образомъ полагается семь родовъ наказаній, или однимъ менѣе противу существовавшихъ по настоящее время. Первыя три наказанія опредѣляетъ самъ Смотритель; слѣдующія три—командированный Судья, Совѣтникъ Губернскаго Правленія или Уѣздный Начальникъ; послѣднему же, или наказанію розгами, подвергается арестантъ: подсудимый—подлежащимъ Судомъ, а осужденный—командированнымъ Судьею, совмѣстно съ административнымъ чиновникомъ.

cyjnéj z dnia 10 (22) Lipca 1842 r. do obowiązującego teraz w Królestwie Kodexu kar głównych i poprawczych, tudzież przepisów pod tym względem w Cesarstwie istniejących,—na

---

Główne jego zasady są prawie też same, co i poprzedniego z r. 1842; zmieniono tylko sposób wymiaru kar i niektóre kary.

Tak zwane Komitety więzienne są uchylone, a zwierzchni nadzór nad karnością domową więźni zostawać będzie:

w Domach badań, — przy właściwym Sądzie;

w Zakładach karnych, — przy Rządzie Gubernialnym lub Naczelniku Powiatu.

Iniciatywa w téj mierze należeć ma do Nadzorcy, lecz do czuwania nad ścisłém i sprawiedliwém wykonywaniem przepisów téjże karności, delegowani będą stale: ze strony Sądu,—jeden Sędzia, a ze strony Rządu Gubernialnego,—Radca kierujący Wydziałem Policyjnym, do którego między innemi należy zarząd więzień, lub Naczelnik Powiatu, z tém zastrzeżeniem, iż w razach ważniejszych przestępstw ze strony więźni, jako i nadużycia ze strony nadzoru więziennego, Sędzia lub Urzędnik administracyjny obowiązany jest przedmiot taki wnieść pod decyzyę kollegialną władzy, do któréj sam należy.

Kary na więźni, w zastosowaniu do ich wykroczeń oznaczone, są następne:

1) napomnienie;
2) odjęcie żywności ciepłéj od 3 do 15 dni;
3) odjęcie posłania od 24 godzin do dni 30;
4) uderzenie prętem przez plecy od 3 do 10 razy;
5) dyby na ręce i nogi na 24 godzin;
6) areszt ścisły ze światłem do dni 30, bez światła do dni 3;
7) chłosta od 15 do 60 razów.

Tym sposobem będzie siedm kar, czyli jedna mniéj niż dotąd. Trzy pierwsze wymierzać będzie sam Nadzorca; trzy następujące oznacza delegowany Sędzia, Radca Gubernialny, lub Naczelnik Powiatu; ostatnią zaś, czyli chłostę, Sąd właściwy na obwinionych, a delegowany Sędzia wraz z Urzędnikiem administracyjnym—na osądzonych.

казаніяхъ уголовныхъ и къ постановленіямъ, существующимъ по сему предмету въ Имперіи, Совѣтъ Управленія, по представленію Правительственныхъ Коммисій Внутреннихъ Дѣлъ и Юстиціи, постановилъ и постановляетъ:

Отдѣленіе I.

Положенія общія.

Ст. 1.

Каждый арестантъ, содержится ли онъ, какъ подсудимый, въ слѣдственной тюрьмѣ, или же, какъ осужденный, поступилъ въ тюрьму уголовную, подчиняется особой тюремной дисциплинѣ, на основаніи правилъ, ниже излагаемыхъ.

Ст. 2.

Существовавшіе доселѣ Тюремные Комитеты упраздняются, а внутренній надзоръ за поведеніемъ арестантовъ и мѣры исправительныя возлагаются на Смотрителей, въ тюрьмахъ слѣдственныхъ подъ вѣдѣніемъ подлежащаго Суда; въ уголовныхъ же тюрьмахъ подъ вѣдѣніемъ: въ губернскихъ городахъ—Губернскаго Правленія, а въ уѣздныхъ—Уѣзднаго Начальника.

Ст. 3.

Для наблюденія за точнымъ исполненіемъ правилъ тюремной дисциплины въ слѣдственныхъ тюрьмахъ, назначаются: отъ Суда—одинъ изъ его Судей, а въ уголовныхъ, состоящихъ въ губернскихъ городахъ,—Совѣтникъ Губернскаго Правленія, управляющій Полицейскимъ Отдѣленіемъ; въ Уѣздахъ же—Начальникъ уѣзда наблюдаетъ за симъ самъ непосредственно. О важнѣйшихъ преступленіяхъ арестантовъ, равно о злоупотребленіяхъ Смотрителя, Судья и административный чиновникъ представляютъ на разрѣшеніе общаго присутствія своего, по принадлежности, начальства.

Ст. 4.

Арестанты не могутъ приносить никакихъ письменныхъ жалобъ какому либо начальству. Жалобы или просьбы свои должны они объяснить изустно или Судьѣ, или Совѣтнику, или Уѣздному Начальнику, которые, смотря по важности пред-

przełożenie Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych, tudzież Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości, Rada Administracyjna Królestwa postanowiła i stanowi co następuje:

Tytuł I.

Rozporządzenia ogólne.

Art. 1.

Każdy więzień, bądź to jako obwiniony w domu badań zatrzymany, bądź też jako osądzony do jakiegokolwiek miejsca kary odesłany, ulega oddzielnéj karności więziennéj, stosownie do przepisów poniżéj określonych.

Art. 2.

Dotychczasowe Komitety więzienne zostają uchylone, a karność więzienna utrzymywaną i wykonywaną jest przez Nadzorcę więzienia, pod zwierzchnictwem właściwego Sądu w domach badań, a Rządu Gubernialnego, lub Naczelnika Powiatu w zakładach karnych, w miarę tego, jak zakłady karne w miejscach urzędowania Rządów Gubernialnych lub Naczelników Powiatowych są pomieszczone.

Art. 3.

Sąd deleguje raz na zawsze jednego Sędziego z kompletu swego, a Rząd Gubernialny Radcę, kierującego Wydziałem Policyjnym, do czuwania nad ścisłém i sprawiedliwém wykonaniem przepisów karności. Naczelnik Powiatu sam tego przestrzega, z tém zastrzeżeniem, że w razach ważniejszych przestępstw ze strony więźni, jako i nadużycia ze strony Nadzorcy, Sędzia i Urzędnik administracyjny winien jest przedmiot taki wnieść pod decyzyę kollegialną władzy, do któréj należy.

Art. 4.

Nie wolno jest więźniom zanosić żadnych zażaleń na piśmie do jakiéjbądź władzy. Wszelkie skargi lub prośby winien ustnie przedstawiać delegowanemu Sędziemu, Radcy Gubernialnemu, lub Naczelnikowi Powiatu, którzy w miarę

мета, снимаютъ съ нихъ протоколярныя показанія и представляютъ оныя своему начальству.

Ст. 5.

Воспрещается заключеннымъ приносить жалобы или просьбы сговоромъ, а тѣмъ болѣе съ крикомъ и съ настоятельнымъ требованіемъ о томъ, на что полагаютъ имѣть право, или за какую либо обиду ихъ.

Желающій принести просьбу обязанъ или обратиться къ Тюремному Смотрителю, чтобы для выслушанія оной приглашенъ былъ въ тюрьму Судья, Совѣтникъ Губернскаго Правленія или Уѣздный Начальникъ, или же, чтобы дозволено было ему объяснить просьбу при посѣщеніи тюрьмы тѣмъ или другимъ изъ сихъ чиновниковъ; до полученія же на то дозволенія отъ сего чиновника, долженъ онъ хранить молчаніе.

Ст. 6.

Для наблюденія за исполненіемъ тюремной дисциплины въ тюрьмахъ, гдѣ содержатся вмѣстѣ и подсудимые и осужденные, равно въ тюрьмахъ не-губернскихъ и не-уѣздныхъ, назначается Судья отъ мѣстнаго Суда.

Ст. 7.

Смотритель тюрьмы, въ отношеніи принятія мѣръ исправленія арестантовъ, состоитъ въ непосредственномъ вѣдѣніи назначеннаго Судьи или административнаго чиновника, и въ каждомъ сомнительномъ случаѣ, при исполненіи настоящихъ правилъ, испрашиваетъ его разрѣшенія.

Отдѣленіе II.

Обязанности арестантовъ, содержащихся въ слѣдственныхъ и уголовныхъ тюрьмахъ.

Ст. 8.

Каждый арестантъ, какъ подсудимый, такъ и осужденный, долженъ быть въ полномъ повиновеніи Смотрителю и всѣмъ тюремнымъ чиновникамъ и служителямъ, отнюдь не дозволяя себѣ дерзости, буйства, оскорбленія словами или дѣломъ, особенно же насилія противу стражниковъ или другихъ лицъ, имѣющихъ надзоръ за нимъ. Въ случаѣ же обиважności przedmiotu przyjmą więźnia do protokólarnego zeznania i zeznanie takowe swéj zwierzchniéj władzy przedstawią.

Art. 5.

Zakazuje się gromadnego zanoszenia skarg lub próśb przez więźni, a tém bardziéj głośnego i grożącego dopominania się o to, do czego sądzą mieć prawo, lub z powodu krzywdy sobie wyrządzonéj.

Pragnący zanieść prośbę winien upraszać Nadzorcę o zaproszenie do więzienia Sędziego, Radcy Gubernialnego, lub Naczelnika Powiatu, dla wysłuchania przedstawienia jego, albo też o dozwolenie, aby za bytności jednego z tych urzędników w więzieniu, mógł prośbę swą ustnie przełożyć; dopóki mu toż pozwolenie przez delegowanego udzielone nie zostanie, winien zachować milczenie.

Art. 6.

W więzieniach, w których są osadzeni obwinieni i osądzeni winowajcy, tudzież w tych, które się znajdują w innych miejscach, jak w miastach gubernialnych lub powiatowych, będzie zawsze Sędzia z miejscowego Sądu delegowanym do czuwania nad utrzymaniem karności więziennéj.

Art. 7.

Nadzorca więzienia zostaje pod bezpośredniém zwierzchnictwem delegowanego, pod względem wykonania karności więziennéj, i w każdym wątpliwym razie odwoływać się winien do jego decyzyi, względem zrozumienia i wykonania przepisów, niniejszém postanowieniem objętych.

Tytuł II.

Obowiązki osób w domach badań lub w więzieniach karnych osadzonych.

Art. 8.

Każdy więzień, bądź obwiniony, bądź też osądzony, winien jest posłuszeństwo Nadzorcy i wszystkim innym urzędnikom i officyalistom więziennym; nie powinien dopuszczać się zuchwalstwa, krnąbrności, obelg słównych lub czynnych, tem mniéj porywać się na strażników, lub inne osoby, dozór więzienny mające; w razie doznanych pokrzywdzeń ze strony osób, do

ды со стороны лицъ, принадлежащихъ къ Тюремному Управленію, заключенный можетъ принести жалобу начальству, надъ тюрьмою предпостановленному, но безъ всякаго насильственнаго дѣйствія или дерзкихъ выраженій.

Ст. 9.

Всякое заключеніе, послѣдовало ли оно для допросовъ подсудимаго, или въ наказаніе, арестантъ долженъ переносить съ покорностію, какъ мѣру, постановленную закономъ. Посему важнѣйшимъ проступкомъ арестанта признается покушеніе его на взломъ тюрьмы или къ побѣгу, за которое подвергается наказанію, хотя бы покушеніе это не было приведено въ дѣйствіе, если только оно достаточно доказано.

Ст. 10.

Какъ слѣдствіемъ заключенія есть пресѣченіе всякаго сообщенія арестанта съ родственниками его, знакомыми и другими посторонними лицами, то и не можетъ онъ имѣть ни съ кѣмъ изъ нихъ сношеній, безъ особаго на то дозволенія начальства, надъ тюрьмою предпостановленнаго.

Тайныя съ кѣмъ бы то ни было сношенія посредствомъ писемъ, знаковъ, тюремныхъ прислужниковъ, или людей постороннихъ, строго арестантамъ воспрещаются.

Ст. 11.

Каждый арестантъ, находящійся въ сообществѣ съ другими заключенными, долженъ обходиться съ ними мирно, спокойно и прилично, отнюдь не оскорбляя ихъ ни словомъ, ни на дѣлѣ. Въ случаѣ же какой либо обиды съ ихъ стороны, не дозволяя себѣ какого либо насильственнаго дѣйствія или мщенія, обязанъ принести жалобу Смотрителю.

Ст. 12.

Заключенный долженъ довольствоваться такою пищею и тѣми предметами удобства, какіе опредѣлены существующими правилами. Запрещаются арестантамъ всякія покушенія къ полученію недозволенныхъ предметовъ черезъ посредство стражниковъ, или постороннихъ людей.

Предметы сіи, въ случаѣ доставленія ихъ тайно, отбираются и обращаются въ пользу больницъ, или другихъ богоугодныхъ заведеній.

służby więziennéj należących, może uwięziony zanieść zażalenie do władzy nad zakładem przełożonéj, lecz nigdy czynów i słów zuchwałych dopuszczać się nie powinien.

Art. 9.

Każde uwięzienie, czy nastąpiło w celu wybadania obwinionego, czy też skutkiem skazania go na karę, znoszone być powinno przez uwięzionego z pokorą, jako wypełnienie woli prawa. Głównem przeto wykroczeniem każdego uwięzionego będzie wszelkie usiłowanie dokonania wyłomu i ucieczki, które karane będzie, czy skutek nastąpił lub nie, byleby zamiar był dostatecznie wykazany.

Art. 10.

Gdy skutkiem każdego uwięzienia jest przerwanie wszelkich stosunków uwięzionego ze znajomymi, krewnymi lub innemi osobami, nie może przeto więzień mieć styczności z takiemi osobami, bez wyraźnego pozwolenia władzy nad zakładem przełożonéj.

Tajne znoszenie się z kimkolwiek, za pośrednictwem pisma, znaków, lub osób, bądź do służby więziennéj należących, bądź obcych, jest surowo wzbronione.

Art. 11.

Ze współuwięzionymi zachować się powinien uwięziony zgodnie, spokojnie i względnie, nie dopuszczać się obelg czynnych lub słównych, i w razie doznanych jakich nieprzyjemności lub pokrzywdzeń z ich strony, nie wymierzać samemu sobie sprawiedliwości, ani wywierać zemsty, lecz zanosić skargę do Nadzorcy.

Art. 12.

Uwięziony poprzestać winien na żywności i przedmiotach wygody, dostarczonych sobie stosownie do przepisów; zakazane jest wszelkie usiłowanie otrzymania przedmiotów niedozwolonych, za pośrednictwem strażników lub osób obcych.

W razie tajnego dostarczenia takowych, rzecz przyniesiona zostanie zabrana i oddana na korzyść szpitali, lub innych zakładów dobroczynnych.

Ст. 13.

Каждый арестантъ, какъ особо, такъ и вмѣстѣ съ другими содержащійся, долженъ вести себя мирно и пристойно, не шумѣть, не кричать, не стучать, не пѣть, не играть ни на какомъ инструментѣ, словомъ, не нарушать никакимъ образомъ въ тюрьмѣ тишины и порядка.

Ст. 14.

Арестанты должны содержать въ возможной опрятности, какъ себя, такъ равно платье и прочія вещи, данныя имъ для употребленія.

Строго запрещается имъ скоблить, расчерчивать, марать и портить какимъ бы то ни было образомъ стѣны, полы, двери, окна, печи и т. п.

Ст. 15.

Не дозволяется заключеннымъ, даже и въ свободное отъ работъ время, курить табакъ, играть въ карты, кости и всякія другія игры, хотя бы и не на деньги.

Ст. 16.

Арестантъ не долженъ имѣть при себѣ острыхъ орудій и вообще никакихъ вещей, могущихъ послужить къ вредному употребленію; все, что при осмотрѣ прибывшаго арестанта у него окажется, отбирается и отдается подъ сохраненіе въ тюремную кладовую. Запрещается арестантамъ выдѣлывать какія либо вещи изъ обломковъ желѣза, жести, кости, стекла и т. п., или способствовать кому нибудь въ выдѣлкѣ оныхъ. Деньги, имѣющіяся у арестанта при поступленіи его въ тюрьму, и полученныя имъ откуда нибудь впослѣдствіи, отбираются отъ него и, до выпуска его, или пока подлежащее начальство не распорядится сими деньгами, хранятся у Смотрителя.

Отдѣленіе III.

Наказанія арестантовъ за проступки.

Ст. 17.

Наказанія арестанта за проступки въ тюрьмахъ суть слѣдующія:

1) выговоръ въ присутствіи прочихъ арестантовъ, то есть, предостереженіе безъ обидныхъ выраженій;

Art. 13.

Każdy aresztowany, czy na osobności, czy wspólnie z innymi osadzony, powinien się zachować spokojnie i przyzwoicie, nie robić żadnych hałasów, ani krzyków, nie stukać, ani śpiewać, nie grać na żadnym instrumencie, ani żadnym innym sposobem spokojności i porządku więziennego naruszać.

Art. 14.

Każdy uwięziony obowiązany jest zachować jak największe ochędóstwo osoby swojéj, ubioru i innych rzeczy, sobie do użytku danych.

Skrobanie, pisanie, rysowanie i jakiebądź zanieczyszczanie ścian, podłóg, drzwi, pieców, okien i t. p. jest srogo zakazane.

Art. 15.

Palenie tytuniu, granie w kości, w karty, lub jakiebądź gry, chociaż w chwilach wolnych od robót i bez pieniędzy, zupełnie są zabronione.

Art. 16.

Więzień nie może mieć przy sobie narzędzi ostrych, ani przedmiotów do szkodliwego użytku służyć mogących; co takowego z sobą przyniesie, przy rewizyi odebraném i do składu więziennego wziętém zostanie. Również, ani wyrabiać takowych z kawałków żelaza, blachy, kości, szkła i t. p., ani też ułatwiać komukolwiek wyrabiania onych nie wolno. Pieniądze, jakieby miał przy sobie, lub zkąd bądź dostał, aż do chwili wyjścia, lub rozporządzenia niemi przez właściwą Władzę, w depozycie u Nadzorcy zachowane będą.

Tytuł III.

Kary za wykroczenia uwięzionych.

Art. 17.

Kary za wykroczenia popełnione przez uwięzionych są:

1) napomnienie, to jest przestroga, bez używania wyrazów obelżywych, w obec współuwięzionych dana;

2) лишеніе теплой пищи, съ оставленіемъ только на хлѣбѣ и водѣ, отъ одного до трехъ дней сряду, или до пяти дней съ трехдневными въ продолженіе 15 дней промежутками;

3) отъ 3 до 10 ударовъ прутьями по спинѣ;

4) лишеніе постели въ тюремной палатѣ или въ строгомъ арестѣ отъ 24 часовъ до 30 дней;

5) ручныя колодки, не болѣе какъ на 24 часа;

6) строгій арестъ, то есть заключеніе въ комнату уединенія со свѣтомъ до 30, а въ темную до 3 сутокъ;

7) наказаніе розгами до 60 ударовъ по предварительномъ истребованіи мнѣнія тюремнаго Лекаря; но не болѣе какъ въ одинъ разъ по 15 ударовъ, съ промежуткомъ, по крайней мѣрѣ, однодневнымъ.

Первыя три наказанія принадлежатъ къ разряду легкихъ, а послѣднія четыре къ болѣе тяжкимъ.

Первыя три опредѣляетъ самъ Смотритель; четвертое, пятое и шестое Совѣтникъ, Уѣздный Начальникъ или Судья; седьмому же подвергается арестантъ: подсудимый—подлежащимъ Судомъ, а осужденный—командированнымъ Судьею съ административнымъ чиновникомъ.

Ст. 18.

Въ слѣдственныхъ тюрьмахъ всѣ менѣе важные проступки, въ первый разъ сдѣланные, особенно, если арестантъ не оказываетъ дерзости, наказываются выговоромъ. Смотрителю не дозволяется ни въ какомъ случаѣ наказывать прутьями арестанта, состоящаго подъ слѣдствіемъ.

Ст. 19.

За неповиновеніе, дерзость и поносительныя слова подсудимые арестанты подвергаются: въ первый разъ—выговору, во второй—содержанію на хлѣбѣ и водѣ, въ третій разъ и далѣе—строгому аресту, который, по мѣрѣ закоснѣлости виновнаго, можетъ быть усиленъ содержаніемъ на хлѣбѣ и водѣ. За эти же самые проступки арестанты осужденные наказываются, въ первый разъ—прутьями отъ 3 до 10 по спинѣ, а по мѣрѣ неисправимости—розгами.

Ст. 20.

Если арестантъ бросится на лицо, принадлежащее къ

2) odjęcie żywności ciepłéj, z zostawieniem ukaranemu saméj tylko porcyi chleba i wody, do dni trzech po sobie idących, albo do dni pięciu każdego dnia trzeciego w ciągu dni piętnastu;

3) trzy do dziesięciu razów prętem na plecy;

4) odjęcie posłania, bądź to w stancyi więziennéj, bądź w areszcie ścisłym, od 24 godzin do dni trzydziestu;

5) dyby na ręce, najdłużéj do 24 godzin;

6) areszt ścisły, to jest zamknięcie w miejscu samotném — ze światłem do dni 30, z odjęciem wszelkiego światła do dni 3;

7) chłosta, za poprzedniém zasięgnięciem zdania Lekarza więziennego, do razów 60-ciu; lecz nie więcéj na raz, jak po rózg 15, za przerwą najmniéj jednodniową.

Trzy pierwsze kary należą do lżejszych, cztery następne do cięższych.

Trzy pierwsze kary wymierza sam Nadzorca; czwartą, piątą i szóstą, delegowany Radca, Naczelnik Powiatu, lub Sędzia; siódmą, Sąd właściwy dla obwinionych, a delegowany Sędzia wraz z Urzędnikiem administracyjnym, dla osądzonych.

Art. 18.

W domach badań wszelkie wykroczenia mniejszéj wagi, pierwszy raz popełnione, zwłaszcza, gdy uwięziony nie okazuje się być zuchwałym, mają być karane napomnieniem. W żadnym przypadku Nadzorca nie może karać uderzeniem pręta więźnia, pod badaniem zostającego.

Art. 19.

Nieposłuszeństwo, zuchwałość i obelgi słówne przez obwinionych dokonane, za pierwszym razem pociągają za sobą naganę, za drugim odjęcie żywności, za dalszém powtarzaniem areszt ścisły, który w miarę złośliwości przekraczającego, odjęciem żywności obostrzonym być może. Też same przekroczenia popełniane przez osądzonych, karane będą za pierwszym razem 3-ma do 10-ciu razami w plecy, w miarę zaś dalszego powtarzania—chłostą.

Art. 20.

Porwanie się na osoby do służby lub do straży więzien-

тюремной службѣ или стражѣ, или же, если хранитъ при себѣ, передаетъ другимъ, выдѣлываетъ самъ или способствуетъ къ выдѣлкѣ острыхъ орудій и иныхъ вещей, могущихъ служить къ вредному употребленію, въ такомъ случаѣ наказывается онъ строгимъ арестомъ, съ усиленіемъ онаго содержаніемъ на хлѣбѣ и водѣ, наложеніемъ ручныхъ колодокъ или розгами, смотря по мѣрѣ закоснѣлости его или вреда, причиненнаго тому, на кого онъ бросился. Состоящіе подъ слѣдствіемъ въ такомъ только разѣ могутъ быть наказываемы розгами, когда бросятся на Тюремнаго Смотрителя, Секретаря, Писаря или на стражниковъ.

Ст. 21.

Покушеніе на взломъ тюрьмы или къ побѣгу наказывается подлежащимъ Судомъ по Уголовному Уложенію. Кромѣ того, въ отношеніи арестантовъ, уличенныхъ въ таковомъ покушеніи, употребляются усиленныя мѣры осторожности для предупрежденія побѣга ихъ, какъ-то: заключеніе ихъ въ болѣе строгій арестъ, или закованіе мужчинъ, совершеннолѣтнихъ и не изъятыхъ отъ тѣлеснаго наказанія, въ ручные и ножные кандалы, вѣсомъ отъ 5 до $5^1/_2$ фунтовъ.

Ст. 22.

Всякій сговоръ арестантовъ напасть на стражу, или учинить какой либо другой проступокъ, равно усиліе завести связи внѣ тюрьмы и пріобрѣтеніе запрещенныхъ вещей, наказывается лишеніемъ пищи или постели; а смотря по сопровождающимъ таковые поступки обстоятельствамъ и строгимъ арестомъ. Въ тюрьмахъ уголовныхъ таковыя наказанія, въ случаѣ безуспѣшности, могутъ быть усилены и розгами.

Ст. 23.

Каждый арестантъ, который какимъ либо образомъ освѣдомился бы о преступномъ сговорѣ товарищей или о замыслѣ побѣга, обязанъ донести о томъ Смотрителю тюрьмы; а еслибы сего не исполнилъ и будетъ доказано, что зналъ о таковомъ преступномъ покушеніи, въ такомъ случаѣ подвергается наказанію, какъ укрыватель преступленія.

Ст. 24.

Крикъ, шумъ, соблазнительные разговоры и противные

nëj należące, tudzież posiadanie, udzielanie, wyrabianie, lub ułatwianie wyrabiania narzędzi ostrych i innych przedmiotów, do szkodliwego użytku służyć mogących, karane będzie aresztem ścisłym, z obostrzeniem odjęcia żywności, włożeniem dyb na ręce i chłosty, w miarę złośliwości lub zrządzonego uszkodzenia na ciele. Zostający pod badaniem w tym tylko razie na obostrzenie chłosty skazani być mogą, gdy porwą się na Nadzorcę i Sekretarza, lub Pisarza więziennego, albo też strażników.

Art. 21.

Usiłowanie dokonania wyłomu lub ucieczki karane będzie przez właściwy Sąd, podług przepisów Kodeksu karnego; prócz tego zaś użytemi zostaną przeciwko więźniom, którzy takowy zamiar objawili, szczególne środki ostrożności, dla zapobieżenia ucieczce, jako to: przez osadzenie ich w ściślejszym aresztcie, lub włożenie mężczyznom pełnoletnim i od kar cielesnych niewyłączonym kajdan na ręce i nogi, mających wagi od 5 do $5^1/_2$ funtów.

Art. 22.

Wszelkie zmowy pomiędzy więźniami w zamiarze porwania się na straż, popełnienia ucieczki, lub innych przekroczeń, jak niemniéj usiłowania w utrzymaniu związków na zewnątrz i dostarczania zakazanych przedmiotów, karanemi będą odjęciem żywności lub posłania, a nawet aresztem ścisłym, stosownie do towarzyszących okoliczności. W więzieniach karnych, gdyby te same kary nie skutkowały, obostrzone być mogą chłostą.

Art. 23.

Każdy uwięziony, któryby powziął jakimbądź sposobem wiadomość o knowaniu występnéj zmowy, lub w zamiarze dokonania ucieczki przez współuwięzionych, obowiązany jest o tém Nadzorcy donieść; jeżeli tego nie dopełni, a wykazaném zostanie, iż miał wiadomość o karygodnym zamiarze, karanym będzie tak jak ukrywający przestępstwo.

Art. 24.

Krzyki, hałasy, mowy i czyny nieprzyzwoite, moralność ka

нравственности поступки, или распространяющіе развращенность, равно всякое нарушеніе тишины въ тюрьмѣ, наказываются лишеніемъ теплой пищи; въ случаѣ же повторенія оныхъ, состоящіе подъ слѣдствіемъ подвергаются строгому аресту, а осужденные наказываются прутьями отъ 3 до 10 ударовъ, или розгами.

Ст. 25.

Проступки противъ статей 11, 13, 14 и 15 наказываются выговоромъ, или лишеніемъ пищи либо постели; въ случаѣ же повторенія оныхъ, арестанты осужденные подвергаются наказанію прутьями отъ 3 до 5 ударовъ, а состоящіе подъ слѣдствіемъ, равно лица, отъ тѣлеснаго наказанія изъятыя,—строгому аресту.

Ст. 26.

Само по себѣ разумѣется, что позорнымъ наказаніямъ, какъ-то: колодкамъ, ударамъ прутьевъ по спинѣ, закованію въ кандалы и розгамъ, не могутъ быть подвергаемы арестанты, изъятые закономъ отъ тѣлеснаго наказанія.

Ст. 27.

Исполненіе настоящаго постановленія, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, поручается Правительственнымъ Коммисіямъ, каждой по принадлежности.

Состоялось въ Варшавѣ, 23 Іюня (5 Іюля) 1853 года.

Намѣстникъ, Генералъ-Фельдмаршалъ

(подписано) *Князь Варшавскій.*

żące, tudzież niespokojności w więzieniu czynione, karane będą odjęciem żywności ciepłéj; w razie zaś dalszego powtarzania, zostający pod badaniem osadzeni będą w areszcie ścisłym, a osądzeni ulegną karze pręta trzech do dziesięciu razów lub chłosty.

Art. 25.

Wykroczenia przeciw artykułom 11, 13, 14 i 15-mu karane będą napomnieniem, odjęciem żywności lub posłania, a w razie dalszych powtarzań, osądzeni—3 do 5 razami, a zostający pod badaniem, tudzież osoby od kar cielesnych wyłączone — aresztem ścisłym.

Art. 26.

Samo się przez się rozumie, iż kary hańbiące, jako to: dyby, bicie prętem po plecach, okucie w kajdany i chłosta, nie mogą być użyte przeciw osobom, od kar cielesnych przez prawo wyłączonym.

Art. 27.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw ma być zamieszczone, Rada Administracyjna Kommissyom Rządowym, w czém do któréj należy, poleca.

Działo się w Warszawie, d. 23 Czerwca (5 Lipca) 1853 r.

Namiestnik, Jenerał Feldmarszałek

(podpisano) *Książe Warszawski.*

№ 3.

Отзывъ, съ объявленіемъ рѣшенія Намѣстника Царства относительно способа опредѣленія наказаній за нерадѣніе, лѣность и т. п. проступки, совершенные арестантами, посылаемыми на работы въ Александровскую цитадель, при производствѣ тамъ работъ.

(7 (19) Іюля 1855 года.)

Въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ Управленія.

Вслѣдствіе рапорта Правительственной Коммисіи отъ 28 Мая (9 Іюня) сего года, за № 3,882/16,540, коимъ представленъ ею на разрѣшеніе высшей власти вопросъ о томъ: могутъ ли арестанты, осужденные къ заключенію въ рабочемъ домѣ, или къ отдачѣ въ арестантскія роты, и посылаемые изъ здѣшней уголовной тюрьмы на работы въ Александровскую цитадель за лѣность и тому подобные проступки, быть подвергаемы обоимъ родамъ наказаній, опредѣленныхъ постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 23 Іюня (5 Іюля) 1853 г., т. е. не только ударами прутьевъ по спинѣ, но и розгами, а равно кѣмъ должно быть налагаемо наказаніе, имѣю честь увѣдомить, что Его Сіятельство Князь Намѣстникъ Царства изволилъ приказать, что арестанты, посылаемые изъ здѣшней уголовной тюрьмы на работы въ цитадель, какъ приговоренные къ заключенію въ рабочемъ домѣ, такъ и къ отдачѣ въ арестантскія роты, за нерадѣніе, лѣность и т. п. проступки, совершенные ими во время производства работъ, могутъ быть присуждаемы Надзирателемъ, наблюдающимъ за работами, только къ наказанію 10 ударами прутьевъ по спинѣ.

Варшава, 7 (19) Іюля 1855 года.

Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Лебренъ.*

№ 3,620.

№ 3.

Odezwa, objawiająca decyzyę Namiestnika Królestwa co do sposobu wymierzania kar na więźni posyłanych na robotę do Cytadeli Alexandryjskiéj, za niedbalstwo, lenistwo i t. p. przekroczenia, popełniane przy wykonywaniu tam robót.

(d. 7 (19) Lipca 1855 r.)

Do Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Sekretarz Stanu przy Radzie Administracyjnéj.

W skutku rapportu Kommissyi Rządowéj z dnia 28 Maja (9 Czerwca) r. b. Nr. 3,882/16,540, w którym przedstawia do wyższego rozstrzygnienia, czy więźnie z tutejszego więzienia karnego, skazani na dom roboczy, lub na karę rot aresztanckich, do Cytadeli Alexandryjskiéj na robotę posyłani, w razie dopuszczenia się lenistwa i temu podobnych przekroczeń, mogą być karceni obu rodzajami kary, postanowieniem Rady Administracyjnéj z dnia 23 Czerwca (5 Lipca) 1853 roku oznaczonéj, to jest nietylko uderzeniem prętem przez plecy, ale i chłostą, tudzież przez kogo karceni być mogą, — mam honor oznajmić, że JO. Książę Namiestnik Królestwa wyrzec raczył, że więźnie z tutejszego więzienia karnego do Cytadeli na robotę posyłani, czy to skazani na osadzenie w domu roboczym, czy na roty aresztanckie, za niedbalstwo, lenistwo i tym podobne przekroczenia, popełniane przy wykonywaniu robót rzeczonych, mogą być przez Naczelnika, doglądającego robót, skazani tylko na karę uderzenia w plecy prętem do dziesięciu razów włącznie.

w Warszawie, dnia 7 (19) Lipca 1855 roku.

Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *LeBrun.*

Nr. 3,620.

№ 4.

Распоряженіе, объясняющее, какое именно имущество преступниковъ, приговоренныхъ къ лишенію всѣхъ правъ, а тѣмъ самимъ и особенныхъ правъ по имуществу, переходитъ, какъ и въ случаѣ естественной смерти, къ его наслѣдникамъ, а какое признается собственностью преступника, какъ необходимое средство содержанія.

(21 Марта (2 Апрѣля) 1860 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Согласно сообщенному Правительственною Коммисіею Юстиціи объясненію, имущество преступниковъ, приговоренныхъ къ лишенію всѣхъ, а тѣмъ самимъ и присвоенныхъ имъ по имуществу правъ, переходитъ вслѣдствіе такого лишенія, какъ въ случаѣ естественной смерти, къ законнымъ ихъ наслѣдникамъ, со дня постановленія и объявленія имъ окончательнаго приговора.

Такъ какъ возникло сомнѣніе о томъ, относится ли это распоряженіе и къ деньгамъ, заработаннымъ арестантами въ тюрьмахъ, по воспослѣдованіи объ нихъ окончательнаго приговора, или полученнымъ ими въ видѣ благотворительныхъ пожертвованій; то Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ, по сношеніи съ Правительственною Коммисіею Юстиціи, увѣдомляетъ: что преступники, приговоренные къ лишенію всѣхъ правъ состоянія обыкновенно не употребляются ни къ какимъ работамъ на тюремныхъ фабрикахъ; и будучи отдѣлены отъ человѣческаго общества, не имѣютъ также случая получать благотворительныя пожертвованія. Впрочемъ, еслибы упомянутые преступники принесли съ собою въ тюрьму небольшое количество денегъ, или, по объявленіи имъ окончательнаго приговора или постановленія по поданнымъ имъ

№ 4.

Rozporządzenie, wskazujące, jaki właściwie majątek przestępców, skazanych na utratę wszelkich praw, a tém samém i majątkowych, przechodzi na następców, jak w razie naturalnéj śmierci, a jaki uważany być winien za konieczne do utrzymania życia środki.

(d. 21 Marca (2 Kwietnia) 1860 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Podług udzielonych przez Kommissyę Rządową Sprawiedliwości wyjaśnień, majątek przestępców, skazanych na utratę wszelkich praw, a tém samém i majątkowych, przechodzi, w skutku téj utraty, z dniem wydania i ogłoszenia im ostatecznego wyroku, na prawnych ich następców tak samo, jak w razie naturalnéj śmierci.

Gdy powstała wątpliwość, czy zarządzenie to ma się stosować i do pieniędzy, które aresztanci już po ostatecznym wyroku zarobią w więzieniach, lub otrzymają z ofiar dobroczynnych; przeto Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, po zniesieniu się z Kommissyą Rządową Sprawiedliwości, oświadcza:

Przestępcy, na pozbawienie wszelkich praw skazani, zwykle nie są do żadnych robót w fabrykach więziennych używani, a jako oddzieleni od społeczeństwa ludzkiego nie mają także sposobności do otrzymywania ofiar dobroczynnych. Wszakże, gdyby rzeczeni przestępcy przynieśli z sobą do więzienia jakie małe kwoty, albo po ogłoszeniu ostatecznego wy-

просьбамъ о помилованіи, получили незначительную сумму за свои труды или въ видѣ добровольнаго приношенія; то таковыя деньги не считаются имуществомъ, о которомъ говорится въ 29 и 30 ст. Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, а по вниманію къ ихъ незначительности могутъ считаться только необходимымъ средствомъ къ поддержанію жизни, какъ одежда и пища.

Поэтому признанію имъ права собственности такихъ незначительныхъ суммъ не препятствуютъ 182 и 502 статьи правилъ Тюремной Инструкціи 1859 года.

Однакоже при высылкѣ арестантовъ въ Сибирь вышеупомянутыя деньги не должны быть имъ отдаваемы на руки, но одновременно съ отправленіемъ ихъ должны быть отсылаемы на мѣсто назначенія, подобно тому, какъ отсылаются деньги прочихъ арестантовъ.

Варшава, 21 Марта (2 Апрѣля) 1860 года.

Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Лущевскій.*

№ 1,832/9,654.

---

roku, lub postanowienia w drodze łaski, otrzymali podobne, czy za swą pracę, czy tytułem dobrowolnéj ofiary, takowe nie stanowią majątku, o jakim jest mowa w art. 29 i 30-m Kodeksu Kar Głównych i Poprawczych; lecz, ze względu na szczupłość, mogą być tylko uważane za konieczne do utrzymania życia środki, tak jak odzież lub żywność.

Do przyznania im przeto własności takich kwot nie stanowią przeszkody przepisy art. 182 i 502-go Instrukcyi więziennéj z 1859 r.

Pieniądze jednak rzeczone nie mogą być oddawane przy wysyłaniu aresztantów na Syberyę do ich rąk, lecz odsyłane być winny do miejsca przeznaczenia, przy odprawianiu aresztantów, tak jak pieniądze innych więźni.

w Warszawie, dnia 21 Marca (2 Kwietnia) 1860 r.

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu (podpisano) *Łuszczewski.*

Nr. 1,832/9,654.

ГЛАВА VII.

О ПРОДОВОЛЬСТВІИ АРЕСТАНТОВЪ.

№ 1.

Распоряженіе, измѣняющее порядокъ снабженія арестантовъ продовольствіемъ, въ томъ, что таковое должно быть доставляемо не Тюремными Смотрителями, а подрядчиками по контрактамъ.

(27 Іюля 1829 года.)

Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Замѣтивъ, что поставка продовольствія самими Смотрителями, согласно правиламъ ст. 24 и 77 тюремной инструкціи, не соотвѣтствуетъ цѣли и въ нѣкоторыхъ тюрьмахъ подаетъ поводъ къ злоупотребленіямъ и къ притѣсненію арестантовъ, и что занятіе по закупкѣ и доставкѣ продовольственныхъ припасовъ отнимаетъ у Смотрителей много времени въ ущербъ служебнымъ обязанностямъ,—Правительственная Коммисія положила отмѣнить распоряженія статей 24 и 77 вышеупомянутой инструкціи и, въ замѣнъ того, издать слѣдующія постановленія:

что, начиная съ 1 Января 1830 года, никто изъ Смотрителей не можетъ впредь заниматься доставкою арестантамъ продовольствія;

что, подъ строгою отвѣтственностью, не можетъ принимать никакого участія въ подобной доставкѣ подъ видомъ займа, наслѣдства или подъ какимъ либо другимъ предлогомъ;

что съ того дня продовольствіе, во всѣхъ тюрьмахъ, будетъ доставляемо на основаніяхъ, указанныхъ въ главѣ VIII инструкціи, сохраняющей свою силу и въ отношеніи формы, отчетности и правилъ контроля, посредствомъ особыхъ подрядчиковъ, непринадлежащихъ къ тюремной администраціи, съ которыми на эту поставку должны быть заключаемы контракты по предварительно произведеннымъ торгамъ in minus.

Въ видахъ приведенія въ исполненіе этого непреложна-

TYTUŁ VII.

O ŻYWNOŚCI WIĘŹNI.

№ 1.

Rozporządzenie, zmieniające porządek zaopatrywania więźni w żywność w sposób, iż tę dostarczać mają nie już Nadzorcy więzień, ale kontraktowi dostawcy.

(d. 27 Lipca 1829 r.)

Do Kommissyj Wojewódzkich.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi.

Dostrzegłszy, iż dostarczanie żywności przez samych Nadzorców, stosownie do przepisów art. 24 i 77-go Instrukcyi więziennéj, nie odpowiada celowi, i w niektórych więzieniach staje się źródłem nadużycia i pokrzywdzenia więźniów; iż zajmowanie się skupowaniem i dostarczaniem téjże żywności zabiera wiele czasu Nadzorcom, z uszczerbkiem służby publicznéj, postanowiła Kommissya Rządowa zmienić rozporządzenia w powołanych artykułach 24 i 77-m Instrukcyi zawarte, stanowiąc:

iż, począwszy od dnia 1-go Stycznia 1830 r., żaden Nadzorca nie ma się trudnić nadal dostarczaniem żywności więźniom;

że pod surową odpowiedzialnością, żadnego nie ma mieć udziału w podobnéj dostawie tytułem pożyczki, spadku, lub jakkolwiekbądź inaczéj;

że od tego dnia żywność we wszystkich więzieniach dostarczaną będzie podług zasad tytułu VIII-go Instrukcyi, która się w całéj swojéj osnowie co do formy rachunkowéj i zasad kontrolli utrzymuje, przez osobnych liwerantów, do administracyi więziennéj nie należących, którzy kontrakty na tę dostawę przez licytacyę in minus osiągnąć mają.

W zamiarze wykonania tego nieodzownego urządzenia, po-

го распоряженія, Правительственная Коммисія предписываетъ Воеводской Коммисіи — заблаговременно увѣдомить о томъ Тюремныхъ Смотрителей, предваривъ ихъ, что за продовольственные припасы, какіе у нихъ могли бы находиться на будущее время, 31 числа Декабря сего года, не будетъ имъ ни подъ какимъ видомъ признано ни малѣйшее вознагражденіе, такъ какъ о настоящемъ постановленіи Правительства они поставлены заранѣе въ извѣстность, для того именно, чтобы на будущій годъ не дѣлали подобныхъ запасовъ. Принимая однакожъ во вниманіе, что, одновременно со введеніемъ въ дѣйствіе этого, устраняется повдъ, по которому отказано Смотрителямъ въ увеличеніи окладовъ жалованья, разрѣшается симъ Воеводской Коммисіи сдѣлать предположеніе о возвышеніи этихъ окладовъ, соотвѣтственно величинѣ тюремъ и занятіямъ Смотрителей.

Для приведенія же въ исполненіе самаго распоряженія, Воеводская Коммисія должна въ каждомъ городѣ, гдѣ находится тюрьма, за исключеніемъ Замостья, опубликовать вызовъ къ торгамъ in minus, на доставку продовольствія для арестантовъ на слѣдующихъ условіяхъ:

1) залогъ, долженствующій быть представленнымъ до производства торговъ, долженъ равняться двѣнадцатой части годичнаго расхода на продовольствіе арестантовъ, исчисленнаго по средней сложности расходовъ за послѣднія пять лѣтъ;

2) залогъ, представленный соискателемъ, за которымъ доставка осталась на торгахъ, хранится въ Воеводскомъ Казначействѣ въ обезпеченіе Казны въ исполненіи условій подряда;

3) торги in minus должны начинаться съ суммы, отпускаемой, согласно ст. 76 Инструкціи, Смотрителямъ за каждаго арестанта, за вычетомъ процентовъ, сбавляемыхъ ими доселѣ въ каждой тюрьмѣ;

4) подрядчикъ тюремнаго продовольствія обязанъ хранить оное подъ своимъ ключемъ, въ помѣщеніи, какое будетъ отведено ему въ каждой тюрьмѣ для склада припасовъ, и имѣть своего прикащика, который бы, согласно правиламъ ст. 60 Инструкціи, выдавалъ ежедневно нужную для тюремной кухни провизію. Прикащикомъ, ни подъ какимъ видомъ, не мо-

leca Kommissya Rządowa Kommissyi Wojewódzkiéj, ażeby o niém wcześnie zawiadomiła Nadzorców więzień i o tém ich ostrzegła, iż żadna bonifikacya, pod żadnym pozorem, przyznaną im nie będzie za zapasy żywności, jakieby w dniu 31 Grudnia roku bieżącego na czas następny mieć mogli; gdyż dla tego wcześnie o tém postanowieniu Rządu są uwiadomieni, ażeby podobnych zapasów na rok przyszły nie czynili; zważywszy wszakże, że przy takowém postanowieniu znika powód, dla którego odmówioném było Nadzorcom podwyższenie pensyi, upoważnioną jest niniejszém Kommissya Wojewódzka do uczynienia propozycyi takowego podwyższenia, stosownie do wielkości więzienia i zatrudnień Nadzorców.

W wykonaniu zaś samego rozporządzenia, w mowie będącego, ogłosi Kommissya Wojewódzka w każdém mieście gdzie więzienie się znajduje, oprócz Zamościa, licytacyę in minus na dostawę żywności dla więźni, pod warunkami następującemi:

1) vadium, przed licytacyą złożyć się mające, powinno wyrównywać dwunastéj części średniego rocznego kosztu żywienia więźni, wyrachowanego według kosztów ostatnich lat pięciu;

2) vadium, złożone przez utrzymującego się przy dostawie licytanta, pozostanie w Kassie wojewódzkiéj, jako kaucya na zapewnienie Rządowi dopełnienia warunków dostawy;

3) licytacya in minus zaczynać się ma od kwoty, art. 77-m Instrukcyi za każdego więźnia Nadzorcom przyznanéj, ze względem na procenta, w każdém więzieniu dotąd przez nich odstępowane;

4) liwerant żywności więziennéj obowiązany będzie trzymać oną pod swoim kluczem w lokalu, jaki mu w każdém więzieniu na składy wiktuałów dostarczony będzie, i mieć swego szafarza, któryby, stosownie do przepisów art. 60-go Instrukcyi, codziennie potrzebną żywność dla kuchni więziennéj wydawał. Tym szafarzem, pod żadnym pozorem nie może być

жетъ быть назначено лицо, принадлежащее къ администраціи или къ тюремному надзору;

5) тюремная кладовая должна быть такъ устроена, чтобы въ ней находился всегда по крайней мѣрѣ двухмѣсячный запасъ провизіи, поименованной въ ст. 64, на что Смотрители и лица, ревизующія тюрьмы, должны, обращать строгое вниманіе;

6) подрядчикъ отвѣчаетъ, залогомъ и имуществомъ, за худое качество и недостатокъ продовольствія;

7) плата будетъ производиться ежемѣсячно, по представленіи разсчетной вѣдомости, съ соблюденіемъ существующаго порядка и на основаніи правилъ, предписанныхъ Инструкціею для Смотрителей;

8) контракты будутъ заключаемы на срокъ, не менѣе трехъ лѣтъ;

9) торговый прококолъ будетъ утвержденъ тогда только, когда на общихъ торгахъ, производимыхъ въ Воеводской Коммисіи, никто не предложитъ выгоднѣйшихъ условій;

10) кромѣ мѣстныхъ торговъ, тотчасъ послѣ производства оныхъ, Воеводская Коммисія должна опубликовать торги in minus на общую доставку продовольствія для всѣхъ тюремъ, находящихся въ воеводствѣ, которые должны производиться послѣ окончанія мѣстныхъ торговъ, съ условіемъ представленія залога, равняющагося двѣнадцатой части годоваго расхода на продовольствіе арестантовъ въ цѣломъ воеводствѣ, и должны начинаться съ самой высшей цѣны, состоявшейся на мѣстныхъ торгахъ.

И такъ, еслибы изъ числа двухъ тюремъ въ воеводствѣ для одной изъ нихъ состоялась цѣна по 9, а для другой по 8 грошей въ сутки на арестанта, то общіе торги на все воеводство должны начинаться съ 9-ти грошей. Общая поставка продовольствія на все воеводство въ такомъ только случаѣ будетъ утверждена за соискателемъ, если предложенныя имъ условія окажутся самыми выгоднѣйшими въ сравненіи съ цѣнами, состоявшимися на всѣхъ частныхъ торгахъ, въ общей ихъ сложности.

При одинаково выгодныхъ для Казны условіяхъ, преимущество отдается мѣстнымъ соискателямъ.

osoba, do administracyi lub nadzoru więziennego należąca;

5) spiżarnia więzienna tak powinna być urządzona, ażeby się w niéj zawsze przynajmniéj dwumiesięczny zapas wiktuałów, w artykule 64-m wymienionych, znajdował, na co Nadzorcy i osoby, rewizyę więzienia czyniące, ściśle baczyć mają;

6) liwerant odpowiada z kaucyi i majątku za złe gatunki, lub niedostatek żywności;

7) wypłata uskuteczniać się będzie miesięcznie, za złożeniem likwidacyi, w sposób i podług zasad, dotychczasową Instrukcyą dla Nadzorców przepisanych;

8) kontrakty będą zawierane najmniéj na lat trzy;

9) protokół licytacyjny, o tyle potwierdzony zostanie, o ile na ogólnéj wojewódzkiéj licytacyi nikt korzystniejszych nie poda warunków;

10) prócz licytacyj bowiem miejscowych, ogłosi zaraz po ich dopełnieniu Kommissya Wojewódzka licytacyę in minus na ogólną dostawę żywności dla więzień wszystkich w województwie, która się odbywać będzie po odbytych licytacyach miejscowych, pod warunkiem złożenia vadium dwunastéj części rocznego kosztu żywienia więźniów w całém województwie wyrównywającego, i która się będzie zaczynać od kwoty najwyższéj, na licytacyach miejscowych przybitéj.

I tak, gdyby z pomiędzy dwóch więzień województwa w jedném przysądzenie na 9, a w drugiém na 8 groszy dziennie od więźnia było nastąpiło, licytacya ogólna na całe województwo od 9-ciu groszy ma się zaczynać. Przysądzenie dostawy ogólnéj na całe województwo w tym razie tylko nastąpi, jeżeli licytant korzystniejsze warunki nad wynikłe ze wszystkich szczegółowych licytacyj, w ogólném ich obliczeniu ofiarował.

Przy równości korzyści dla Skarbu, mieć będą licytanci miejscowi pierwszeństwo.

Торги, какъ мѣстные, такъ и общіе, должны быть произведены въ самомъ скорѣйшемъ времени, съ назначеніемъ однако для нихъ достаточныхъ сроковъ; торговые же протоколы должны быть представлены на утвержденіе Правительственной Коммисіи предъ 1 Октября текущаго года.

Варшава, 27 Іюля 1829 года.

Министръ Предсѣдательствующій
(подписано) *Ѳ. Мостовскій.*

N° 3,146.

N° 2.

Распоряженіе о помѣщеніи въ торговыхъ условіяхъ на поставку для арестантовъ продовольствія—оговорки, что, въ случаѣ измѣненія способа этой поставки, подрядчики, увѣдомленные о томъ за три мѣсяца до истеченія года, отказываются отъ всякихъ претензій по поводу расторженія контракта.

(6 (18) Ноября 1834 года.)

Мазовецкому, Краковскому, Плоцкому, Люблинскому, Сандомирскому, Подляскому, Августовскому и Калишскому Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Вслѣдствіе представленныхъ въ Коммисію предположеній о измѣненіи нынѣшняго порядка поставки продовольствія для арестантовъ, Правительственная Коммисія, въ засѣданіи своемъ, 21 Октября (2 Ноября) текущаго года, постановила предписать всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ, въ объявленіяхъ о торгахъ на поставку для тюремъ продовольствія въ слѣдующіе годы включать впредь условіе: „что, если въ теченіе контрактнаго срока встрѣтится надобность измѣнить способъ таковой поставки, въ такомъ случаѣ поставщики отказываются

Licytacye, tak miejscowe, jak i ogólne, odbyć się mają jak najspieszniéj, w terminach jednak dostatecznych, a protokóły licytacyjne do potwierdzenia Kommissyi Rządowéj przedstawiane być mają przed dniem 1-go Października roku bieżącego.

w Warszawie, dnia 27 Lipca 1829 r.

Minister Prezydujący (podpisano) *T. Mostowski.*

Nr. 3,146.

N° 2.

Rozporządzenie, zalecające pomieszczenie w warunkach licytacyjnych, o dostawę żywności dla więźniów, warunku, że w razie zmiany sposobu dostawy téj żywności, przedsiębiercy uprzedzeni o tém na trzy miesiące przed końcem roku, zrzekają się pretensyj z unieważnienia kontraktu.

(d. 6 (18) Listopada 1834 r.)

Do Rządów gubernij Mazowieckiéj, Krakowskiéj, Płockiéj, Lubelskiéj, Sandomierskiéj, Podlaskiéj, Augustowskiéj i Kaliskiéj.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.

Z uwagi na przedstawione sobie propozycye zmiany dotychczasowego sposobu dostarczania żywności do więzień, na posiedzeniu swém z dnia 21 Października (2 Listopada) r. b. postanowiła: polecić wszystkim Rządom Gubernialnym, iżby w ogłoszeniach licytacyj na dostawę żywności do więzień na lata następne, domieszczały warunek, że gdyby w ciągu kontraktowego czasu wydarzyła się potrzeba zmienić sposób w dostawie żywności, w takim razie przedsiębiercy zrzekają się

отъ всякихъ претензій за расторженіе контракта и объявленіе новыхъ торговъ."

При утвержденіи протокола вышеозначеннаго засѣданія, Главный Директоръ, Предсѣдательствующій въ Правительственной Коммисіи, нашелъ нужнымъ, чтобы въ торговыхъ условіяхъ означаемо было время, въ которое поставщики должны быть предупреждены о срокѣ предстоящей перемѣны.

Поэтому Правительственная Коммисія предлагаетъ Губернскому Правленію, объявляя упомянутыя торговыя условія, присовокуплять, что, въ случаѣ перемѣны способа поставки продовольствія для тюремъ, поставщики будутъ увѣдомляемы о томъ за три мѣсяца до окончанія каждаго года.

Варшава, 6 (18) Ноября 1834 года.

По порученію Главнаго Директора,
и. д. Директора Отдѣленія (подписано) *Шульцъ*.

№ 9,558.

№ 3.

Постановленіе, разрѣшающее раздѣлить дневную порцію арестантовъ на теплый завтракъ и обѣдъ, и давать болѣе питательную пищу здоровымъ арестантамъ, работающимъ на тюремныхъ фабрикахъ.

(27 Іюля (8 Августа) 1843 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія Царства (*).

По заведеніи въ 1835 году по тюрьмамъ фабричныхъ станковъ, для достиженія нравственнаго исправленія арестан-

(*) О содержаніи настоящаго постановленія Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ увѣдомила Губернскія Правленія 14 (26) Августа 1843 года, за № 6,121|32,334, предписывая привести оное въ исполненіе.

wszelkich pretensyj z unieważnienia kontraktu i z ogłoszenia nowych licytacyj.

Przy zatwierdzeniu protokółu powyższego posiedzenia Kommissyi Rządowéj, JW. Dyrektor Główny Prezydujący uznał potrzebę dodawania w warunkach czasu, w którym przedsiębiercy o terminie nastąpić mającéj zmiany uprzedzani być powinni.

Z tego względu Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu, aby, ogłaszając tyle razy wspomnione warunki, dodawał w nich, że w razie zmiany sposobu dostawy żywności do więzień, przedsiębiercy, na trzy miesiące przed końcem każdego roku, o takowéj zmianie uprzedzani będą.

w Warszawie, dnia 6 (18) Listopada 1834 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego,
p. o. Dyrektora Wydziału (podpisano) *Schultz*.

Nr. 9,558.

№ 3.

Decyzya, dozwalająca podziału porcyi więziennéj na śniadanie i obiad z ciepłéj strawy, oraz na posilniejsze żywienie więźniów zdrowych, w warsztatach fabrycznych więziennych pracujących.

(d. 27 Lipca (8 Sierpnia) 1843 r.)

Wypis z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj (*).

Po zaprowadzeniu w roku 1835 warsztatów fabrycznych po więzieniach, w celu zabezpieczenia moralnéj poprawy wię-

(*) O osnowie téj decyzyi Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych zawiadomiła Rządy Gubernialne reskryptem z dnia 14 (26) Sierpnia 1843 r. Nr. 6,121/32,334, dla jéj wykonania.

товъ, неупотребленіемъ ихъ въ публичныя работы, а равно для снабженія тюремъ матеріалами на одежду, оказалось между арестантами бо́льшее противъ прежняго число больныхъ и общее истощеніе силъ у всѣхъ почти изъ нихъ.

По этой причинѣ, хотя на основаніи правилъ тюремной инструкціи, положено давать здоровымъ арестантамъ теплую пищу только однажды въ день, то есть на обѣдъ; однакоже Совѣтъ Управленія, по представленію Правительственной Комиссіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, постановленіемъ, состоявшимся 24 Января (5 Февраля) 1839 года, разрѣшилъ давать въ Варшавской уголовной тюрьмѣ, въ видѣ опыта, въ теченіе 4-хъ мѣсяцевъ, теплые завтраки, употребивъ на этотъ предметъ сумму, какая, за удовлетвореніемъ текущихъ надобностей, останется отъ продажи выдѣлываемаго арестантами тонкаго холста.

Опыты эти, произведенные подъ надзоромъ Статскаго Совѣтника Графа Скарбка, увѣнчались желаннымъ успѣхомъ и убѣдили, что теплые завтраки имѣли благотворное вліяніе на здоровье арестантовъ, что сдѣлались средствомъ къ поощренію ихъ къ усиленному труду, и что одна порція такого завтрака, вмѣстѣ съ употребленными на приготовленіе ея дровами, обходилась въ $^3/_5$ коп. сер., т. е. на 100 арестантовъ по 60 коп. сер. въ день, что составитъ въ недѣлю 4 руб. 20 коп. серебромъ.

Сверхъ того, Графъ Скарбекъ замѣтилъ, что нѣкоторые съѣстные припасы, именно крупа, въ теперешнемъ тарифѣ исчислены въ чрезмѣрно большомъ количествѣ, другіе же, а именно капуста, отпускаются арестантамъ въ излишествѣ, и по этой причинѣ въ продолженіе 11 дней дѣлалъ пробы разныхъ обѣденныхъ порцій для арестантовъ. Эти пробы убѣдили, что вслѣдствіе перемѣшанія разныхъ съѣстныхъ припасовъ, употребляемыхъ для варенія, арестанты получали пищу, хотя состоящую изъ меньшаго количества тѣхъ припасовъ противу положенія тарифа, но болѣе питательную, и что еженедѣльное продовольствованіе такимъ образомъ 100 арестантовъ, составляющее по теперешнему тарифу 8 руб. $45^5/_{16}$ коп. сер., обходилось бы всего въ 6 руб. $76^1/_4$ коп.

źni, przez nieużywanie ich do robót publicznych i opatrywanie więzień w materyały ubiorcze, okazała się znaczniejsza niż dawniéj liczba chorych i ogólne wycieńczenie sił wszystkich więźni.

Z tego powodu, lubo stosownie do przepisów instrukcyi więziennéj, potrawy ciepło sporządzane być mają dla więźni zdrowych jedynie raz na dzień, to jest na obiad, Rada Administracyjna, w przychyleniu się do przedstawienia Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych, przez decyzyę swą z dnia 24 Stycznia (5 Lutego) 1839 roku zezwoliła na wprowadzenie w więzieniu karném Warszawskiém, sposobem próby, przez ciąg czterech miesięcy, śniadań ciepłych, z dozwoleniem zaspokajania na ten przedmiot wydatków ze sprzedaży cienkiego płótna, przez więźni wyrabianego, od potrzeb zbywającego. Próby pomienione, pod dozorem Radcy Stanu Hrabiego Skarbka uskutecznione, pomyślny okazały rezultat; przekonano się bowiem, że udzielanie im śniadań ciepłych miało pomyślny wpływ na ich stan zdrowia, że stało się bodźcem zachęcającym ich do większéj pracowitości, że wreszcie koszt jednéj porcyi śniadania takiego, łącznie z drzewem do gotowania onego, wynosił dziennie $^3/_5$ kopiejki, to jest na stu więźni, sześćdziesiąt kopiejek srebrnych dziennie, czyli na tydzień rs. 4 kop 20.

Obok tego Hr. Skarbek dostrzegł, że niektóre artykuły, a mianowicie kasza, w teraźniejszéj taryffie są w zbyt wielkiéj ilości zarachowane; drugie zaś, mianowicie kapusta, są w zbytecznéj ilości więźniom dawane, i z tego powodu czynił przez dni 11 próby z przysposobienia w innym rodzaju porcyi więziennéj obiadowéj. Próby te przyniosły ten rezultat, że potrawy więźniom dawane, przez rozmaite mięszanie z sobą artykułów żywności, dla więźni używanych, jakkolwiek w mniejszéj ilości jak je taryffa oznacza, były posilniejsze, oraz że żywność tygodniowa stu więźni, kosztująca obecnie rs. 8 kop. $45^5/_{16}$, kosztowałaby tylko rs. 6 kop. $76^1/_4$, to jest mniéj o rs. 1

сер., т. е. менѣе 1 рублемъ 69 1/16 копѣйками серебромъ, на такое же количество порцій.

Конечно, издержки на завтраки, какъ выше показано, составляютъ 4 руб. 20 коп. сер. въ недѣлю, а за тѣмъ, болѣе противу нынѣшняго тарифа на 2 руб. 50 коп. сер. Но опытъ доказалъ, что издержки эти могутъ быть уменьшены, а еслибы даже онѣ и превосходили прежнія, то за тѣмъ уменьшатся издержки на лекарства.

Основываясь на этихъ опытахъ Графъ Скарбекъ представилъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ проектъ новаго тарифа прокормленія арестантовъ, въ которомъ исчислены расходы на ихъ завтраки и обѣды (*).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, принимая въ уваженіе:

что здѣсь дѣло идетъ не объ увеличеніи вообще для арестантовъ количества пищи, а только о снабженіи ихъ пищею болѣе питательною и о лучшемъ раздѣлѣ оной между арестантами, работающими на тюремныхъ фабрикахъ, безъ возвышенія на это издержекъ со стороны Казны;

что фабрики эти не существовали во время изданія Уголовнаго Уложенія, по силѣ котораго арестанты обязаны были работать въ открытыхъ мѣстахъ и имѣть споспѣшествовавшее ихъ здоровью движеніе, какого они теперь не имѣютъ;

что увеличившееся число больныхъ арестантовъ послѣ учрежденія тюремныхъ фабрикъ указываетъ на необходимость измѣненія прежняго тарифа;

что приготовленіе кушаньевъ по новому способу сообщитъ имъ большую питательность;

что завтраки составляютъ средство къ поощренію арестантовъ къ труду на пользу Казны;

что Совѣтъ Управленія, опредѣленіемъ 24 Января (5

(*) Нынѣ имѣетъ дѣйствіе другой тарифъ продовольствія арестантовъ, утвержденный постановленіемъ Совѣта Управленія 24 Мая (5 Іюня) 1866 года, помѣщеннымъ ниже подъ № 20-мъ.

kop. 69 1/16 od kosztu, z teraźniejszéj taryffy na takąż ilość porcyj ponoszonego.

Wprawdzie koszt śniadań, podług powyższego rachunku, wynosić ma na tydzień rs. 4 kop. 20, a przez to brakowałoby rs. 2 kop. 50; lecz okazało się także, iz koszt może być mniejszy, a gdyby był i nieco większy, to się pokryje zmniejszeniem wydatku na lekarstwa.

Na tych doświadczeniach opierając się, Hr. Skarbek przedstawił Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych projekt do nowéj taryffy żywności więziennéj (*), obejmujący tak śniadania, jako i obiady.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych, zważając:

że tu nie idzie w ogóle o powiększenie więźniom żywności, lecz o pożywniejsze jéj urządzenie, tudzież o korzystniejszy jéj podział dla więźni, pracujących w warsztatach i przędzalniach, bez nowego kosztu dla Skarbu;

że też warsztaty i przędzalnie nie istniały w chwili wydania prawa karnego, podług którego więźnie pracować winni w miejscach otwartych, przy pomocnym ich zdrowiu ruchu, którego tu nie mają;

że zwiększona, wraz z zaprowadzeniem fabryk więziennych, liczba chorych więźni okazuje potrzebę zmiany dawnéj taryffy;

że zarządzenie strawy, w sposób nowo projektowany, zapewnia pokarm posilniejszy jak dawniéj;

że śniadania są środkiem zachęcenia więźni do pracy na korzyść Skarbu;

że Rada Administracyjna dozwoliła decyzyą z dnia 24

(*) Obecnie obowiązuje inna taryffa żywności więźni, zatwierdzona postanowieniem Rady Administracyjnéj z d. 24 Maja (5 Czerwca) 1866 r., poniżéj zamieszczoném pod Nr. 20-m.

Февраля) 1839 года дозволилъ сдѣлать на сей предметъ опыты и назначилъ на оные сумму;

что еслибы происходящія отсюда издержки не могли быть покрыты изъ тюремныхъ суммъ, то оказавшуюся передержку можно бы отнести на выручку съ продажи холста, выдѣлываемаго на тюремныхъ фабрикахъ, денегъ, которыя были употреблены уже для опытовъ, или же на счетъ суммы, опредѣленной на непредвидѣнные тюремные расходы,—

по всѣмъ этимъ соображеніямъ Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, согласно съ заключеніемъ Правительственной Коммисіи Юстиціи и Высшей Счетной Палаты, находя проектъ Графа Скарбка заслуживающимъ уваженія, представила оный въ подробномъ изложеніи отъ 13 (25) Іюля сего года, за N° 3,540, на утвержденіе Совѣта Управленія, прося разрѣшенія, ввести еще въ нынѣшнемъ году предполагаемый новый тарифъ въ нѣкоторыхъ тюрьмахъ, смотря по мѣстнымъ обстоятельствамъ, съ тѣмъ, чтобы поставщики продовольствія не простирали по этому поводу какихъ либо претензій, а съ будущаго года—по всѣмъ вообще тюрьмамъ.

Соглашаясь вполнѣ съ мнѣніемъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и находя, что предполагаемыя ею въ Тюремной Инструкціи измѣненія относительно продовольствія арестантовъ принесутъ дѣйствительную пользу, Совѣтъ положилъ: представленіе Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ утвердить.

Варшава, 27 Іюля (8 Августа) 1843 года.

Вѣрно съ журналомъ:
Статсъ-Секретарь, Статскій Совѣтникъ (подписано) *Ѳ. Лебренъ.*

N° 5,948.

Stycznia (5 Lutego) 1839 r. czynić próby i udzieliła na to fundusz;

że gdyby koszt, ztąd wyniknąć mogący, nie mógł być funduszami więziennemi pokrytym, w takim razie przewyżka poniesioną będzie, już to z funduszu pochodzącego z sprzedaży płótna cienkiego, który już służył na robienie prób, już to z funduszu etatami na nadzwyczajne wydatki więzienne oznaczonego;

zgodnie z Kommissyą Rządową Sprawiedliwości i Najwyższą Izbą Obrachunkową, uznawszy projekt przez Hr. Skarbka podany zasługującym na przyjęcie, przedstawiła takowy w szczegółach Radzie Administracyjnéj pod dniem 13 (25) Lipca r. b. Nr. 3,540 i upraszała o zatwierdzenie takowego, z dozwoleniem wprowadzenia w wykonanie téj nowéj taryffy jeszcze w roku bieżącym, w miarę miejscowych każdego więzienia okoliczności, mianowicie zaś po zapewnieniu się, iż dostarczyciele żywności nie będą ztąd rościć pretensyj, a od początku roku przyszłego we wszystkich w ogólności więzieniach.

Rada, dzieląc w zupełności opinję Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych, i przekonana, że wprowadzenie projektowanych przez nią zmian w instrukcyi więziennéj, co do żywienia więźni, będzie z istotną korzyścią, oświadczyła: że na przedstawienie téjże Kommissyi Rządowéj się zgadza.

w Warszawie, d. 27 Lipca (8 Sierpnia) 1843 r.

Zgodno z protokółem:
Sekretarz Stanu, Radca Stanu (podpisano) *T. Le Brun.*

Nr. 5,948.

№ 4.

Распоряженіе о продовольствованіи арестантокъ, питающихъ грудью младенцевъ, и о прокормленіи ихъ дѣтей.

(17 (29) Мая 1845 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Опытъ доказалъ, что обыкновенной порціи тюремной пищи недостаточно для арестантокъ, имѣющихъ грудныхъ младенцевъ, и что скудное продовольствіе, отпускаемое такимъ арестанткамъ, способствуетъ развитію у нихъ болѣзней легкихъ и отнимаетъ у нихъ возможность сохраненія здоровія дѣтей.

Желая согласовать долгъ человѣколюбія съ должною заботливостью о сбереженіи казенныхъ расходовъ, Правительственная Коммисія признала соотвѣтственнымъ, чтобы, на будущее время, заключенныя въ тюрьмахъ арестантки, питающія грудью младенцевъ, состояли на лазаретной порціи, съ тѣмъ, чтобы имъ отпускалась одна полная порція для нихъ самихъ, а половинная для младенцевъ, которые должны быть записаны въ подлежащій контроль.

Варшава, 17 (29) Мая 1845 года.

По порученію Главнаго Директора, за Директора Отдѣленія,
(подписано) *Р. Бержинскій.*

№ 818/3,201.

№ 4.

Rozporządzenie o sposobie żywienia aresztantek, mających u piersi swe dzieci, oraz samychże dzieci.

(d. 17 (29) Maja 1845 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Doświadczenie okazało, że porcye zwyczajnéj żywności więziennéj nie są dostatecznemi dla aresztantek, mających dzieci przy piersi, i że szczupłość téj żywności jest przyczyną chorób płucowych u tychże aresztantek i niemożności utrzymania dzieci w należytém zdrowiu.

Godząc zasady ludzkości z należną o oszczędzenie wydatków Skarbu troskliwością, Kommissya Rządowa uznała za stosowne, iżby nadal osadzone w więzieniach aresztantki, karmiące dzieci piersiami swemi, utrzymywane były na porcyi lazaretowéj i udzielane miały dla siebie całą takową porcyę, a dla dziecka, które w właściwą kontrollę wpisać należy, połowę takiéjże porcyi.

w Warszawie, dnia 17 (29) Maja 1845 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego,
za Dyrektora Wydziału (podpisano) *R. Bierzyński.*

Nr. 818/3,201.

№ 5.

Распоряженіе о томъ, чтобы къ рапортамъ о послѣдствіяхъ ежемѣсячныхъ ревизій тюремъ прилагаемы были копіи разсчета о продовольствіи арестантовъ.

(4 (16) Января 1846 года.)

Варшавскому, Люблинскому, Плоцкому, Радомскому и Августовскому Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

По поводу оказывающагося иногда недостатка штатной суммы на содержаніе тюремъ, испрашиваются у Правительства на сей предметъ добавочныя пособія.

Представленія объ этомъ нѣкоторыя Губернскія Правленія присылаютъ въ концѣ года, другія же по истеченіи онаго, и такимъ образомъ Правительственная Коммисія не можетъ заранѣе опредѣлить общей цифры добавочной на указанный предметъ суммы, изъ чего возникаютъ впослѣдствіи жалобы на несвоевременное удовлетвореніе за тюремныя поставки.

Желая устранить это неудобство, на будущее время, и имѣя въ виду, что для этого необходимы мѣсячные разсчеты, составленные Смотрителями тюремъ, на основаніи 113 и 114 ст. Инструкціи отъ 5 (17) Сентября 1823 года, по повѣркѣ которыхъ Губернскія Правленія производятъ причитающіеся платежи, Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію, начиная съ Января мѣсяца текущаго года, пріобщать къ рапортамъ своимъ, о послѣдствіяхъ ежемѣсячныхъ ревизій тюремъ, засвидѣтельствованныя копіи означенныхъ разсчетовъ.

Варшава, 4 (16) Января 1846 года.

По порученію Главнаго Директора, Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ (подписано) *Бруевичъ.*

№ 774/3,121.

№ 5.

Rozporządzenie o dołączanie, do rapportów o wypadkach rewizyj miesięcznych więzień, kopij likwidacyj utrzymania więźni.

(d. 4 (16) Stycznia 1846 r.)

Do Rządów Gubernij Warszawskiéj, Lubelskiéj, Płockiéj, Radomskiéj i Augustowskiéj.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Z powodu okazującego się niekiedy braku etatowego funduszu na utrzymanie więzień, muszą być u Rządu wyjednywane dodatkowe na to fundusze.

Wnioski o to czynione są przez niektóre Rządy Gubernialne z końcem dopiero roku, przez inne zaś po jego upływie; tym sposobem Kommissya Rządowa nie może wcześnie ustanowić ogólnéj ilości dodatkowego na powyższy cel funduszu, zkąd następnie wynikają reklamy o spóźnione wypłaty należytości za dostarczenia do więzień czynione.

Chcąc takowemu stanowi rzeczy nadal zaradzić, i zważając, że ku temu służyć winny likwidacye miesięczne, które Nadzorcy więzień, podług zasad w art. 113 i 114-m Instrukcyi więziennéj z dnia 5 (17) Września 1823 r. przepisanych, formować są w obowiązku, i po sprawdzeniu których, Rządy Gubernialne należne wypłaty uskuteczniają,—Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu, iżby, poczynając od miesiąca Stycznia r. b., dołączał do rapportów swych o wypadkach rewizyj miesięcznych więzień, kopie takowych likwidacyj, przez siebie poświadczonych.

w Warszawie, d. 4 (16) Stycznia 1846 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego, Dyrektor Wydziału, Radca Stanu (podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 774/3,121.

№ 6.

Постановленіе, разрѣшающее, во время свирѣпствованія холеры, примѣшивать въ пищу для арестантовъ извѣстное количество перца, какъ средство, способствующее пищеваренію.

(25 Февраля (9 Марта) 1849 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Во время свирѣпствованія въ здѣшнемъ краѣ холеры, Медицинскій Совѣтъ призналъ, что примѣшиваніе въ пищу для арестантовъ перца, какъ средство, способствующее пищеваренію, можетъ дѣйствительно предохранять отъ болѣзни.

Основываясь на этомъ, Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ предписала примѣшивать на всякаго арестанта во всѣхъ тюрьмахъ по пяти зеренъ толченаго перца въ кушанье, ежедневно, во все время свирѣпствованія холеры, съ отнесеніемъ расхода на сей предметъ на счетъ суммы, назначенной тюремнымъ штатомъ на мелочныя издержки въ распоряженіе Губернскихъ Правленій.

По повѣркѣ оказалось, что одинъ фунтъ содержитъ въ себѣ 9,000 зеренъ перца, слѣдовательно одного фунта достаточно на 1,800 человѣкъ. На этомъ основаніи, соразмѣрно съ цѣною перца, издержки на сей предметъ составляли въ Варшавѣ по $^1/_{90}$ коп. сер. на каждыя пять зеренъ, а въ губерніяхъ около $^1/_{72}$ коп. сер.

Такъ какъ перецъ служитъ приправою пищи и посему всего соотвѣтственнѣе было бы предоставить доставку его поставщикамъ съѣстныхъ припасовъ для тюремъ, то посему, а равно имѣя въ виду, что столь мелочная издержка не должна бы увеличивать общей цѣны разныхъ припасовъ, Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ предписала Губернскимъ Правленіямъ, дабы въ условіяхъ къ будущимъ торгамъ на поставку съѣстныхъ припасовъ для тюремъ включали оговорку, что въ случаѣ, если Правительство признаетъ нужнымъ примѣшивать перецъ въ

№ 6.

Decyzya, upoważniająca do dodawania do żywności więźni, w czasie grassującéj epidemii cholery, pewnéj ilości pieprzu, w celu ułatwienia trawienia potraw.

(d. 25 Lutego (9 Marca) 1849 r.)

Wypis z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj.

W czasie grassującéj w kraju cholery, Rada Lekarska uznała, iż dodawanie do pokarmów więźniów pieprzu, w celu profilaktycznym, czyli ułatwiającym trawienie, rzeczywiście wpływać może na zapobieżenie chorobom.

Z tego powodu Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych zarządziła dodawanie, we wszelkich zakładach, przez czas istnienia cholery, do strawy zwyczajnéj codziennie na jednego więźnia po pięć ziarnek tłuczonego pieprzu, z odniesieniem wydatku tego do funduszu na drobne wydatki więzienne, etatem do dyspozycyi Rządów Gubernialnych oznaczonego.

Ze sprawdzenia okazało się, iż jeden funt pieprzu zawiera ziarn 9,000. Ta więc ilość wystarcza na 1,800 osób, a w stosunku ceny pieprzu koszt wyniósł w Warszawie po $^1/_{90}$ kop. na każde pięć ziarn, a na prowincyi w przybliżeniu po $^1/_{72}$ kop.

Ponieważ pieprz, jako przyprawa do potraw, najwłaściwiéj powinienby być dostarczany, łącznie z inną żywnością, przez entreprenerów dostawy tego artykułu do więzień; nadto, ponieważ tak drobny wydatek nie powiększy ogólnéj ceny żywności, przeto Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych poleciła Rządom Gubernialnym, iżby w warunkach do następnych entrepryz żywności do więzień domieszczały obowiązek, iż w razie uznania Władzy potrzeby dawania pieprzu do potraw więźni, dostarczać takowy będą po pięć

пищу для арестантовъ, то поставщики продовольствія обязываются поставлять и перецъ по пяти зеренъ въ сутки на каждаго арестанта, безъ особеннаго за то вознагражденія.

Но какъ таковое условіе не включено въ тюремный тарифъ, то Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 24 Февраля (8 Марта) сего года, за № 1,542/6,464, испрашиваетъ утвержденія прописаннаго выше распоряженія.

Совѣтъ изданное Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ Губернскимъ Правленіямъ распоряженіе утвердилъ.

Варшава, 25 Февраля (9 Марта) 1849 года.

Вѣрно съ журналомъ:

Статсъ-Секретарь, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Лебренъ*.

№ 1,661.

№ 7.

Отзывъ, объясняющій постановленіе Намѣстника Царства объ измѣненіи, на будущее время, способа повѣрки мѣсячныхъ счетовъ издержекъ на содержаніе арестантовъ, а также порядка ассигнованія слѣдующихъ по этимъ счетамъ денегъ.

(30 Мая (11 Іюня) 1850 года.)

Въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ (*).

Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ Управленія.

Имѣю честь увѣдомить Правительственную Коммисію,

(*) Объ этомъ постановленіи Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ дала знать Губернскимъ Правленіямъ предписаніемъ отъ 23 Іюня (5 Іюля) 1850 года, за № 22,919/4,965, для руководства, и одновременно увѣдомила о содержаніи онаго Высшую Счетную Палату.

ziarnek dla jednego więźnia, codziennie, bez osobnego wynagrodzenia.

Gdy jednak obowiązek ten nie mieści się w taryffie żywności więziennéj, przeto Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych upraszała Radę Administracyjną pod d. 24 Lutego (8 Marca) r. b. Nr. 1,542/6,464 o potwierdzenie takiego jéj rozporządzenia.

Rada wydane przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych Rządom Gubernialnym rozporządzenie zatwierdziła.

w Warszawie, dnia 25 Lutego (9 Marca) 1849 r.

Zgodno z protokółem:

Sekretarz Stanu, Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Le Brun*

Nr. 1,661.

№ 7.

Odezwa, objawiająca decyzyę Namiestnika Królestwa o zmianie sposobu sprawdzania nadal likwidacyj miesięcznych kosztów utrzymania więźni, oraz assygnowania przypadającéj z tych likwidacyj należytości.

(d. 30 Maja (11 Czerwca) 1850 r.)

Do Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych(*).

Sekretarz Stanu przy Radzie Administracyjnéj.

Mam honor oznajmić Kommissyi Rządowéj, że JO. Ksią-

(*) O decyzyi téj Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych zawiadomiła Rządy Gubernialne reskryptem z dnia 23 Czerwca (5 Lipca) 1850 r. Nr. 22,919/4,965, dla stosowania się do niéj, i jednocześnie zwiadomiła o jéj osnowie Najwyższą Izbę Obrachunkową.

что Его Свѣтлость Князь Намѣстникъ Царства, вслѣдствіе приведенныхъ въ представленіи отъ 4 (16) Апрѣля текущаго года, за N° 69,270, соображеній, а также согласно съ мнѣніемъ по сему предмету Главнаго Директора Финансовъ и Казначейства, изъясненнымъ въ рапортѣ его отъ 10 (22) Мая сего же года, за N° 33,028, изволилъ изъявить согласіе на измѣненіе существующаго порядка повѣрки и утвержденія Губернскими Правленіями мѣсячныхъ счетовъ расходовъ на продовольствованіе арестантовъ, а также ассигнованія Правленіями слѣдующихъ по онымъ денегъ, производимаго на основаніи 113 ст. Тюремной Инструкціи, утвержденной Княземъ Намѣстникомъ Царства 5 (17) Сентября 1823 года, такимъ образомъ: чтобы Губернскія Правленія повѣряли означенные счеты и ассигновали выдачи денегъ, единственно только по тюрьмамъ, находящимся въ губернскихъ городахъ; и чтобы въ отношеніи прочихъ тюремъ, дѣйствія эти были возложены на подлежащихъ Уѣздныхъ Начальниковъ.

Что касается порядка счетоводства, который долженъ быть заведенъ вслѣдствіе вышеозначеннаго постановленія, то предоставляется Правительственнымъ Коммисіямъ Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, а также Финансовъ и Казначейства, войти между собою по сему предмету въ надлежащее соглашеніе.

Варшава, 30 Мая (11 Іюня) 1850 года.

Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Дебренъ.*

N° 12,540.

że Namiestnik Królestwa, z powodów przywiedzionych w przedstawieniu z dnia 4 (16) Kwietnia roku bieżącego Nr. 69,270, tudzież zgodnie ze zdaniem, wynurzoném w téj mierze przez Dyrektora Głównego Przychodów i Skarbu, w rapporcie jego z dnia 10 (22) Maja tegoż roku Nr. 33,028, raczył zezwolić, aby dotychczasowa czynność sprawdzania i zatwierdzania przez Rządy Gubernialne likwidacyj miesięcznych kosztów utrzymania więźni, tudzież assygnowania przez też Rządy Gubernialne należytości za utrzymanie onych, opierająca się na artykule 113-m Instrukcyi więziennéj, w dniu 5 (17) Września 1823 roku przez Księcia Namiestnika Królewskiego zatwierdzonéj, zmienioną była w ten sposób: iżby Rządy Gubernialne trudniły się sprawdzeniem rzeczonych likwidacyj i zarządzały assygnowanie wypłat, jedynie co do więzień, w miastach gubernialnych będących, a co do innych więzień, aby czynność takowa przelaną była na właściwych Naczelników Powiatowych.

Co się zaś tycze porządku manipulacyi kassowéj, jaki w skutku powyższéj decyzyi zarządzić wypadnie, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych tudzież Przychodów i Skarbu w zwyczajnéj drodze porozumieć się mają.

w Warszawie, d. 30 Maja (11 Czerwca) 1850 r.

Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Le Brun.*

Nr. 12,540.

№ 8.

Распоряженіе о продовольствованіи арестантовъ изъ Евреевъ, во время ихъ праздниковъ.

(1 (13) Апрѣля 1851 года.)

Смотрителямъ тюремъ, Губернскимъ Правленіямъ и Магистрату города Варшавы.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Объявленнымъ Губернскому Правленію въ предписаніи Правительственной Коммисіи отъ 20 Января (1 Февраля) текущаго года, за № 837, постановленіемъ Его Свѣтлости Князя Намѣстника Царства, запрещено дѣлать какія либо прибавки къ обыкновенной арестантской пищѣ для арестантовъ изъ Евреевъ, во время ихъ праздниковъ.

Нынѣ Варшавскій Божничный Дозоръ вошелъ съ прошеніемъ, въ которомъ, изъясняя:

что доставка гминами продовольствія для арестантовъ Евреевъ, во время ихъ праздниковъ, а въ особенности во время Пасхи, имѣетъ основаніе въ религіозныхъ правилахъ этого исповѣданія;

что Евреямъ, во время праздника Пасхи, въ теченіе 9 дней не дозволяется употреблять пищу, подвергающуюся броженію, и что всякая пища должна быть приготовлена по особымъ правиламъ, въ посудѣ, исключительно для варенія пищи во время Пасхи предназначенной,—

просилъ о дозволеніи еврейскимъ гминамъ дѣлать по прежнему означенныя прибавки.

При обсужденіи этой просьбы, принимая во вниманіе:

что снабженіе Евреевъ арестантовъ, во время праздниковъ Пасхи, пищею, приготовленною по правиламъ ихъ религіи, принадлежитъ къ главнымъ основаніямъ Моисеева закона;

что ходатайство Варшавскаго Божничнаго Дозора можетъ быть удовлетворено безъ нарушенія тарифа, то есть безъ увеличенія и улучшенія продовольствія для евреевъ,

№ 8.

Rozporządzenie, wskazujące zasady do żywienia w czasie świąt starozakonnych więźni.

(d. 1 (13) Kwietnia 1851 r.)

Do Nadzorców więzień, do Rządów Gubernialnych i do Magistratu miasta Warszawy.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Oznajmioną Rządowi Gubernialnemu, przez reskrypt Kommissyi Rządowéj z dnia 20 Stycznia (1 Lutego) r. b. Nr. 837, decyzyą JW. Księcia Namiestnika Królewskiego wzbronioném zostało, czynienie więźniom wyznania Mojżeszowego w dni ich świąteczne jakichkolwiek dodatków do zwykłéj żywności więziennéj.

Obecnie Dozór Bóżniczy miasta Warszawy zaniósł podanie, w którém, przywodząc:

że dostarczenie żywności dla więźni żydowskich przez gminy w czasie świąt, mianowicie Wielkanocnych, ma zasadę swą w przepisach religijnych tego wyznania;

że żydom w czasie świąt Wielkanocnych, przez ciąg dni 9-ciu, nie wolno pożywać pokarmów fermentacyi lub kiszeniu uległych i wszelkie pokarmy winny być według szczegółowych przepisów przyrządzonemi, w naczyniach, do żadnych innych nie wielkanocnych pokarmów użytych,—

upraszał o dalsze upoważnienie, gmin do czynienia dodatków, o których mowa.

W rozpoznaniu tego żądania, biorąc na uwagę:

że dawanie starozakonnym w czasie świąt Wielkanocnych żywności, stosownie do przepisów religijnych przyrządzonéj, należy do kardynalnych zasad wyznania Mojżeszowego;

że żądanie Dozoru Bóżniczego miasta Warszawy może być wykonaném w granicach taryffy, to jest bez powiększenia i polepszenia dla starozakonnych żywności, gdyż sam tylko chleb

такъ какъ одинъ только хлѣбъ замѣняется мацою, остальные же припасы будутъ отпускаемы по тарифу и въ опредѣленномъ онымъ количествѣ, съ тою только разницею, что для храненія припасовъ и приготовленія пищи будетъ употребляема новая посуда;

что удовлетвореніе ходатайства Варшавскаго Божничнаго Дозора не причинитъ Казнѣ никакого ущерба, ибо, какъ продовольствіе, такъ и посуда будутъ доставлены Еврейскими Божничными Дозорами на собственный ихъ счетъ,—

Правительственная Коммисія постановила, согласуя основныя правила Моисеева закона съ условіемъ неувеличиванія продовольствія для арестантовъ Евреевъ, дозволить и дозволяетъ симъ мѣстнымъ Божничнымъ Дозорамъ доставлять во время Пасхи, согласно сдѣланнымъ въ прилагаемомъ у сего тарифѣ тюремнаго продовольствія (*) измѣненіямъ, какъ съѣстные припасы, такъ и посуду, Смотрителямъ тюремъ, которые обязаны наблюдать, чтобы приготовленная изъ нихъ арестантами же Евреями пища отпускалась арестантамъ Моисеева закона въ количествѣ, опредѣленномъ тарифомъ и только въ продолженіи девяти дней Пасхи.

(Смотрителямъ тюремъ.)

О таковомъ постановленіи Правительственная Коммисія извѣщаетъ Смотрителя N тюрьмы, для надлежащаго руководства и соглашенія съ мѣстнымъ Божничнымъ Дозоромъ на счетъ доставки, по числу содержимыхъ въ тюрьмѣ арестантовъ Моисеева закона, на время Пасхи, съѣстныхъ припасовъ и посуды.

(Губернскимъ Правленіямъ.)

Правительственная Коммисія, по случаю наступающихъ праздниковъ Пасхи, послала прямо отъ себя соотвѣтственныя предписанія Смотрителямъ всѣхъ тюремъ, дабы они вошли съ мѣстными Божничными Дозорами въ сношеніе о доставкѣ на время Пасхи съѣстныхъ припасовъ и посуды, по числу содержащихся въ тюрьмѣ арестантовъ Моисеева закона. О чемъ и увѣдомляетъ Губернское Правленіе.

(*) Тарифъ этотъ потерялъ обязательную силу и замѣненъ новымъ.

zastąpiony będzie macą, reszta zaś wiktuałów będzie tegoż rodzaju, jakie taryffa przepisuje, w oznaczonéj przez nią ilości, z tą tylko różnicą, że będą brane z naczyń nowych i gotowane w podobnychże naczyniach;

że przychylenie się do żądania Dozoru Bóżniczego nie narazi Skarbu na żaden wydatek, gdyż tak wiktuały, jakoteż naczynia wielkanocne dostarczone będą przez Dozory Bóżnicze starozakonnych i ich kosztem;—

Kommissya Rządowa postanowiła, aby godząc przepisy kardynalne religii Mojżeszowéj z warunkiem niepowiększenia żywności dla więźni tegoż wyznania, zezwolić, jakoż zezwoliła, iżby miejscowe Dozory Bóżnicze tak wiktuały wielkanocne podług zmian, na załączającéj się tu raryffie żywności więziennéj (*) poczynionych, jakoteż naczynia dostarczali Nadzorcom więzień, którzy dopilnują, aby żywność z takowych, przygotowana przez więźni kucharzy tego wyznania, w przepisanéj przez taryffę ilości i w ciągu samych tylko dziewięciu dni Wielkanocnych, więźniom wyznania Mojżeszowego dawaną była.

(do Nadzorców więzień)

O decyzyi téj Kommissya Rządowa niniejszém Nadzorcę więzienia N zawiadamia, dla zastosowania się do takowéj i zniesienia z miejscowym Dozorem Bóżniczym o dostarczenie, odpowiednio liczbie starozakonnych, w więzieniu osadzonych, wiktuałów i naczyń wielkanocnych.

(do Rządów Gubernialnych)

Kommissya Rządowa, z powodu zbliżenia się Świąt Wielkanocnych, wydała wprost od siebie wszystkim Nadzorcom więzień odpowiednie zarządzenia, z poleceniem wezwania miejscowych Dozorów Bóżniczych o dostarczenie wiktuałów i naczyń wielkanocnych, odpowiednio liczbie starozakonnych w każdém więzieniu osadzonych. Niniejszém o tém Rząd Gubernialny zawiadamia.

(*) Taryffa ta przestała obowiązywać i jest zastąpiona nową taryffą.

(Магистрату города Варшавы)

О чемъ Правительственная Коммисія извѣщаетъ Магистратъ города Варшавы, въ послѣдствіе представленія его отъ 5 (17) Марта текущаго года, за N° 6,862/4,939.

Варшава, 1 (13) Апрѣля 1851 года.

По порученію Главнаго Директора, Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Брулевичъ.*

N° 3,664/14,006.

N° 9.

Распоряженіе, разрѣшающее отпускать здоровымъ арестанткамъ, питающимъ грудью сильныхъ младенцевъ, по усмотрѣнію Врача и Смотрителя тюрьмы, вмѣсто полуторной, двойную больничную порцію въ сутки.

(21 Іюня (3 Іюля) 1851 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Предписаніемъ отъ 17 (29) Мая 1845 года, за N° 818, Правительственная Коммисія назначила для арестантокъ, имѣющихъ при себѣ грудныхъ младенцевъ, одну полную лазаретную порцію для нихъ самихъ и половину порціи для младенцевъ.

Радомское Губернское Правленіе, получивъ донесеніе, что такое количество продовольствія для нѣкоторыхъ матерей оказывается весьма часто недостаточнымъ и бываетъ причиною истощенія силъ, отъ чего онѣ, подвергаясь грудным болѣзнямъ, не могутъ въ такомъ состояніи удовлетворительно вскормить дѣтей, отъ 24 Января (5 Февраля) текущаго года, за N° 716, вошло съ представленіемъ въ Правительственную Коммисію объ отпускѣ на ребенка, вмѣсто положенной половинной, одной полной порціи.

Вслѣдствіе сего, Правительственная Коммисія даетъ знать,

(do Magistratu miasta Warszawy)

Niniejszém o tém Magistrat miasta Warszawy, w powołaniu się na przełożenie jego z dnia 5 (17) Marca roku bieżącego Nr. 6,862/4,939, zawiadamia.

w Warszawie, dnia 1 (13) Kwietnia 1851 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego, Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 3,664/14,006.

N° 9.

Rozporządzenie upoważniające, aby dla aresztantek zdrowych karmiących silne dzieci, za uznaniem Lekarza i Nadzorcy więziennego, udzielać nie półtoréj, ale całe dwie porcye lazaretowe żywności dziennie.

(d. 21 Czerwca (3 Lipca) 1851 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Reskryptem dnia 17 (29) Maja 1845 roku Nr. 818, przeznaczyła Kommissya Rządowa dla aresztantek, mających dzieci przy piersi, całkowitą porcyę lazaretową, a dla dzieci połowiczną.

Rząd Gubernialny Radomski, mając sobie doniesione, iż taka ilość pożywienia dla niektórych matek jest częstokroć za szczupłą, z powodu czego one, z sił wyniszczone, zapadają na piersi, i przy takiém swém położeniu, dzieci odpowiednio wykarmić i wykształcić nie mogą, pod dniem 24 Stycznia (5 Lutego) roku bieżącego Nr. 716, uczynił do Kommissyi Rządowéj wniosek o powiększenie połowicznéj porcyi dla dziecka do całkowitéj.

Z tego powodu Kommissya Rządowa oświadcza, że gdy

что такъ какъ о недостаточности будто бы вышеозначеннаго продовольствія для арестантокъ, имѣющихъ при себѣ грудныхъ младенцевъ, доноситъ одно только Радомское Губернское Правленіе, то изъ сего явствуетъ, что по другимъ тюрьмамъ Царства существующая норма не возбуждаетъ жалобъ, и потому Правительственная Коммисія не находитъ уважительнаго повода къ измѣненію оной. Принимая однако во вниманіе, что могутъ случиться особенно здоровыя арестантки, питающія грудью сильныхъ младенцевъ, для которыхъ полуторная порція можетъ оказаться недостаточною, Правительственная Коммисія дозволяетъ въ подобныхъ случаяхъ, по усмотрѣнію Врача и Смотрителя тюрьмы, занесенному въ протоколъ, для приложенія къ отчетности, отпускать, вмѣсто полуторной, двѣ полныя лазаретныя порціи, опредѣленныя тарифомъ, за исключеніемъ впрочемъ болѣе цѣнныхъ продуктовъ, какъ-то: риса, сливъ и т. п., которые должны быть отпускаемы только трудноболѣнымъ.

Варшава, 21 Іюня (3 Іюля) 1851 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Брулевичъ.*

№ 1,575/5,143.

№ 10.

Распоряженіе, разрѣшающее сомнѣнія относительно издержекъ по содержанію присылаемыхъ Таможнями контрабандистовъ.

(6 (18) Сентября 1851 года.)

Радомскому Губернскому Правленію (*).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Завихостская Таможня, учрежденная по новой таможен-

(*) Такого же содержанія распоряженіе послано одновременно Плоцкому Губернскому Правленію.

o niedostateczności jakoby powyższéj żywności dla aresztantek, dzieci karmiących, donosi tylko jeden Rząd Gubernialny Radomski, widać zatém, że po innych więzieniach Królestwa dotychczasowa zasada nie wzbudza użaleń.

Z téj więc przyczyny Kommissya Rządowa do zmienienia onego nie ma powodu; zważając jednak, że wyjątkowo trafić się mogą aresztantki zdrowe, dzieci silne karmiące, dla których półtoréj porcyi żywności może być za mało, Kommissya Rządowa zezwala, aby w podobnych razach, za uznaniem Lekarza i Nadzorcy, protokólarnie spisać się mającém, i na dowód do rachunku dołączyć się winném, udzielane były, zamiast półtoréj, dwie porcye całe lazaretowe, taryffą oznaczone, a to wszakże z wyłączeniem przedmiotów kosztowniejszych, to jest: ryżu, śliwek i tym podobnych, które tylko bardzo słabym udzielane być winny.

w Warszawie, d. 21 Czerwca (3 Lipca) 1851 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 1,575/5,143.

№ 10.

Rozporządzenie, rozstrzygające wątpliwości co do kosztów utrzymywania defraudantów, przez Komory celne nadsyłanych.

(d. 6 (18) Września 1851 r.)

Do Rządu Gubernialnego Radomskiego (*).

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Komora w Zawichoście, ustanowiona w duchu nowéj or-

(*) Takiéj saméj osnowy rozporządzenie wydane zostało jednocześnie i do Rządu Gubernialnego Płockiego.

ной системѣ, присылаетъ въ тамошній Магистратъ подъ надзоръ полиціи многихъ контрабандистовъ, задерживаемыхъ таможенною стражею.

Контрабандисты эти, по неимѣнію въ Завихостѣ соотвѣтственнаго ареста, отсылаются въ г. Сандомиръ, въ тамошній полицейскій или детенціонный арестъ.

Радомскій Гражданскій Губернаторъ, въ виду такого неудобства, которое увеличится еще болѣе при значительнѣйшемъ поступленіи подобныхъ арестантовъ, вошелъ въ Комисію съ представленіемъ отъ 10 (22) Марта текущаго года, за № 20,287, и 12 (24) Мая сего же года, за № 37,781, ходатайствуя о постройкѣ въ г. Завихостѣ ареста для контрабандистовъ и другихъ лицъ, находящихся подъ слѣдствіемъ Таможни и присылаемыхъ подъ надзоръ мѣстной полицейской власти, и испрашивая притомъ разрѣшенія:

1) на счетъ какихъ суммъ должны быть относимы издержки на продовольствованіе этого рода лицъ;

2) обязанъ ли Магистратъ содержать у себя людей, присылаемыхъ Таможнею безъ ограниченія срока, до окончанія ею слѣдственнаго дѣла, и въ какихъ размѣрахъ назначать для нихъ стражу и продовольствіе?

По сему поводу Правительственная Коммисія даетъ знать Губернскому Правленію:

1) хотя съ 1 (13) Января таможенная служба и доходы перешли въ управленіе властей Имперіи; но какъ, въ замѣнъ таможенныхъ доходовъ, Казна Царства Польскаго получаетъ изъ Государственной Казны вознагражденіе, то на ней по прежнему и лежатъ расходы на содержаніе находящихся въ тюрьмахъ несостоятельныхъ контрабандистовъ, которые нынѣ и на будущее время должны быть относимы на счетъ тюремныхъ суммъ;

2) на основаніи Высочайше утвержденнаго 5 Ноября Таможеннаго Устава, Таможнямъ предоставлено право производить нѣкоторыя дѣла о контрабандѣ; но изъ этого еще не слѣдуетъ, чтобы при каждой Таможнѣ находился арестъ, для заключенія въ немъ состоящихъ подъ слѣдствіемъ и подлежащихъ содержанію подъ стражей лицъ, и тѣмъ самимъ,

ganizacyi celnéj, nadsyła tamecznemu Magistratowi, pod dozór policyjny, wielu defraudantów, przez straż graniczną ujmowanych. Defraudanci, dla braku odpowiedniego aresztu w mieście Zawichoście, odsyłani są do aresztu policyjnego lub detencyjnego w mieście Sandomierzu.

Że jednak środek ten jest niedogodnym, i niedogodność jego bardziéj jeszcze uczuć się da, gdy będzie większy napływ podobnych ludzi; przeto Gubernator Cywilny Radomski przełożeniami z d. 10 (22) Marca r. b. Nr. 20,287 i d. 12 (24) Maja tegoż roku Nr. 37,781, uczynił wniosek, o wybudowanie w mieście Zawichoście aresztu dla defraudantów i innych osób, pod badaniem Komory zostających, a pod dozór miejscowéj władzy policyjnéj oddawanych, oraz upraszał o decyzyę:

1) do jakiego funduszu odnoszone być mają koszta żywienia tego rodzaju osób;

2) czy Magistrat obowiązany jest trzymać u siebie ludzi, bez ograniczenia czasu przez Komorę nadsyłanych, aż do ukończenia przez nią sprawy, i w jakim stosunku dodawać dla nich straż i żywność.

Z powodu tego Kommissya Rządowa oświadcza Rządowi Gubernialnemu:

1) jakkolwiek służba i dochody celne z dniem 1 (13) Stycznia przeszły pod zarząd władz Cesarstwa, gdy jednak za dochody takowe Skarb Królestwa zapewnioną ma sobie ze Skarbu Cesarstwa indemnizacyę; do niego przeto, a zatém jak dotąd tak i na przyszłość, do funduszów więziennych odnosi się wydatek na utrzymanie ubogich defraudantów celnych, w więzieniach zostających;

2) wprawdzie według nowéj Ustawy celnéj, Najwyżéj pod dniem 5 Listopada zatwierdzonéj, Komory mają sobie nadaną attrybucyę prowadzenia niektórych spraw defraudacyjnych; nie idzie wszakże zatém, aby przy każdéj Komorze znajdował się areszt dla trzymania w nim pod badaniem osób, na zamknięcie kwalifikujących się, i tém samém, aby na u-

чтобы на устройство такихъ арестовъ, тамъ гдѣ ихъ нѣтъ, Казна Царства Польскаго должна была нести новые расходы.

Посему предполагаемая Губернаторомъ постройка ареста въ г. Завихостѣ не можетъ быть разрѣшена, тѣмъ болѣе, что Правительственная Коммисія не имѣетъ въ своемъ распоряженіи никакихъ штатныхъ суммъ, и что число обвиняемыхъ въ провозѣ контрабанды, которые подлежатъ содержанію подъ стражею, не можетъ быть столь значительно, чтобы требовалось для нихъ постройки особыхъ арестовъ, такъ какъ, согласно примѣчанію къ 979 ст. означеннаго Таможеннаго Устава, лица, обвиняемыя въ провозѣ контрабандныхъ товаровъ, могутъ быть арестованы въ такомъ лишь случаѣ, когда упадающее на нихъ денежное взысканіе превышаетъ 30 рублей сер. и не обезпечивается соотвѣтственнымъ поручительствомъ или залогомъ.

Дабы однако удовлетворить настоятельной потребности, безъ увеличенія расходовъ, Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію слѣдующія правила:

а) что подлежащіе аресту, на основаніи вышеозначеннаго примѣчанія, несостоятельные контрабандисты, которые не могутъ пропитываться собственными средствами въ мѣстахъ, гдѣ нѣтъ ни исправительныхъ тюремъ, ни детенціонныхъ арестовъ, должны быть помѣщаемы, на время производимаго объ нихъ Таможнями слѣдствія, по городамъ—въ полицейскихъ арестахъ, а если Таможня находится въ деревнѣ—отсылаемы въ ближайшій городъ. По произнесеніи же судебнаго приговора и исполненіи формальностей, предписанныхъ въ 1016 ст. Устава, слѣдуетъ препровождать ихъ—или въ детенціонные аресты, если срокъ ареста не превышаетъ восьми дней, или въ исправительныя тюрьмы, если будутъ приговорены къ болѣе продолжительному аресту. Препровождаемые, на основаніи 986 ст., подъ надзоръ полиціи обвиненные контрабандисты должны быть принимаемы полиціею, не для содержанія ихъ подъ арестомъ, но только для распространенія надъ ними полицейскаго надзора, впредь до постановленія Таможнею опредѣленія о томъ, куда они должны быть отправлены, или же объ освобожденіи ихъ изъ подъ надзора;

rządzenie aresztów takich w miejscach, gdzie ich niema, Skarb Królestwa ponosić miał nowe wydatki.

Proponowane zatém przez Gubernatora wystawienie aresztu w mieście Zawichoście, na co nawet Kommissya Rządowa nie posiada na swym etacie żadnego funduszu, skutku wziąść nie może, tém więcéj, że liczba obwinionych o defraudacye, którzy ulegają osadzeniu w areszcie, nie może być tak wielka, aby osobnych aresztów wymagała; albowiem podług uwagi przy artykule 979-m rzeczonéj Ustawy celnéj, aresztowanie osób, obwinionych o przemycanie towarów, może mieć miejsce tylko wtenczas, kiedy kara pieniężna od nich przypadająca rubli srebrem 30 przenosi, i nie jest zabezpieczoną należytém poręczeniem lub kaucyą.

Żeby jednak zaradzić w każdym razie potrzebie, bez powiększenia wydatków, Kommissya Rządowa wskazuje Rządowi Gubernialnemu następujące prawidła:

a) że zakwalifikowani do aresztu, na zasadzie powołanéj dopiero uwagi, ubodzy defraudanci, którzyby z własnych funduszów utrzymać się nie byli w stanie, w miejscach gdzie nie egzystują ani więzienia karne, ani aresztа detencyjne, przez czas zostawania ich pod badaniem Komór, mogą być mieszczeni po miastach w aresztach policyjnych, a jeżeli Komora znajduje się we wsi, odsyłani do najbliższego miasta; po odsądzeniu zaś i dopełnieniu formalności, zastrzeżonych w artykule 1,016-m Ustawy, przeprowadzani albo do aresztów detencyjnych, jeżeli nie dłużéj jak na dni ośm, lub też do więzień poprawczych, jeżeli na dłuższy czas zatrzymania skazani będą.

Przesyłani władzy policyjnéj, na zasadzie artykułu 986-go, pod dozór obwinieni defraudanci powinni być przyjmowani przez tęż władzę, nie dla trzymania ich w aresztach, lecz tylko dla rozciągnienia nad nimi dozoru policyjnego, dopóki komora nie wyrzecze, gdzie takie osoby odesłane być mają, lub że z pod dozoru zwolnione być mogą;

b) что, до времени отправленія въ детенціонные аресты или въ тюрьмы, контрабандисты должны быть продовольствуемы по прежнему заимообразно на счетъ транспортныхъ суммъ, каковыя издержки возвращаются потомъ изъ тюремныхъ суммъ ежемѣсячно, или въ трехмѣсячный срокъ. Само собою разумѣется, что на счетъ тюремныхъ суммъ не могутъ быть относимы расходы на содержаніе тѣхъ контрабандистовъ, которые не содержатся ни въ тюрьмахъ, ни въ детенціонныхъ арестахъ, а состоятъ лишь подъ полицейскимъ надзоромъ;

c) что продовольствіе для несостоятельныхъ контрабандистовъ должно-быть отпускаемо, наравнѣ съ прочими тюремными или детенціонными арестантами, по положенію того заведенія, въ которомъ они содержатся; что же касается стражи, то таковая находится при каждой тюрьмѣ и при каждомъ арестѣ.

Варшава, 6 (18) Сентября 1851 года.

По порученію Главнаго Директора, Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Брувичъ.*

№ 7,598/17,709.

№ 11.

Распоряженіе о томъ, какое предостереженіе должно быть включено въ торговыя условія и контракты на поставку для арестантовъ продовольствія, относительно огражденія Казны отъ претензій подрядчиковъ въ чрезвычайныхъ случаяхъ.

(2 (14) Августа 1852 года.)

Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

На основаніи общихъ правилъ, всякія казенныя поставки отдаются подрядчикамъ на ихъ собственный рискъ, т. е. прибыль или ущербъ, и они, кромѣ условленной платы, на которую имѣютъ право, ничего болѣе требовать не могутъ.

b) że do czasu odesłania defraudantów, albo do aresztów detencyjnych, albo do więzień, utrzymanie ich powinno być uskuteczniane z funduszu transportowego, jak dotąd sposobem awansu, które to wydatki temuż z funduszów więziennych, miesięcznie lub kwartalnie zwracane być mają.

Samo z siebie wynika, iż z funduszów więziennych nie mogą być ponoszone koszta utrzymania defraudantów, którzy nie w więzieniach lub aresztach detencyjnych, lecz tylko pod dozorem policyjnym zostają i zostawać powinni;

c) że żywność dla ubogich defraudantów należy wydzielać taką, jaką otrzymują więźnie lub aresztanci detencyjni, stosownie do zakładu, w którym osadzeni zostają, a co się tycze straży, ta jest przy każdém więzieniu i areszcie.

w Warszawie, dnia 6 (18) Września 1851 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego, Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 7,598/17,709.

№ 11.

Rozporządzenie wskazujące, jakie zastrzeżenie ma być odtąd zamieszczane w warunkach licytacyjnych i kontraktach o dostawę żywności dla więźni, co do zrzeczenia się przez entreprenerów prawa roszczenia do Skarbu pretensyj z wypadków losowych i nadzwyczajnych.

(d. 2 (14) Sierpnia 1852 r.)

Do Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Według ogólnych zasad, wszelkie dostawy na rzecz Rządu, oddają się ochotnikom na ich risico, to jest zysk lub stratę, i oni mając jedynie prawo do umówionéj ceny, nad takową nic więcéj żądać nie mogą.

Согласно съ этимъ помѣщаются предостереженія въ торговыхъ условіяхъ и контрактахъ, заключаемыхъ на основаніи торговыхъ протоколовъ и подаваемыхъ съ вольной руки заявленій, съ присовокупленіемъ, что подрядчики, довольствуясь условленною платою, отказываются отъ всякаго вознагражденія за убытки, произшедшіе по какимъ бы то ни было несчастнымъ или другимъ чрезвычайнымъ предвидимымъ, или непредвидимымъ случаямъ.

Но какъ при нѣкоторыхъ поставкахъ продовольствія для арестантовъ оказывается, что предостереженіе это излагается въ торговыхъ условіяхъ и контрактахъ безъ надлежащей полноты и ясности, то Правительственная Коммисія предписываетъ для будущихъ поставокъ слѣдующую нормальную редакцію:

„Хотя, на основаніи общихъ правилъ о казенныхъ поставкахъ, и настоящая поставка для N тюрьмы отдается на рискъ поставщика, т. е. въ его прибыль или ущербъ, почему онъ не въ правѣ требовать ничего болѣе, кромѣ означенной здѣсь и добровольно принятой имъ цѣны; однако при всемъ томъ подрядчикъ отказывается симъ отъ вознагражденія по поводу возвышенія цѣнъ на продукты противъ существующихъ во время торговъ, а равно по причинѣ какихъ либо случайныхъ или чрезвычайныхъ, предвидимыхъ, или непредвидимыхъ событій, и никакихъ по сему поводу претензій ни судебнымъ, ни административнымъ порядкомъ къ Казнѣ простирать не будетъ.“

Этой редакціи Губернское Правленіе обязано придерживаться съ точностью, какъ въ торговыхъ условіяхъ, такъ и въ контрактахъ, ибо, въ случаѣ малѣйшаго отъ нея отступленія, контракты будутъ возвращаемы, для поправки, съ отнесеніемъ расходовъ по сему случаю, т. е. гербовыхъ пошлинъ и почтовыхъ платежей, на счетъ виновнаго.

Вышеозначенная редакція должна быть сохранена и въ контрактахъ на текущій годъ, не представленныхъ еще на утвержденіе Правительственной Коммисіи.

Варшава, 2 (14) Августа 1852 года.

Директоръ Отдѣленія, Тайный Совѣтникъ (подписано) *Брулевичъ.*

№ 7,921.

Stosownie do tego ostrzeżenia zamieszczane są w warunkach licytacyjnych i ponawiane w kontraktach zawieranych na podstawie protokółów licytacyjnych, lub deklaracyj z wolnéj ręki podawanych, z dodatkiem: iż entreprenerowie, poprzestając na umówionéj cenie, zrzekają się wszelkiego wynagrodzenia, z jakichbądź wypadków losowych, lub innych nadzwyczajnych, czy to przewidzianych, czy nieprzewidzianych.

Gdy jednak okazuje się przy niektórych dostawach żywności dla więzień, że zastrzeżenia te nie są dość jasno i kategorycznie, tak w warunkach licytacyjnych jako i kontraktach, zamieszczane, przeto Kommissya Rządowa następną w téj mierze do przyszłych dostaw normalną przepisuje redakcyę:

„Lubo stosownie do ogólnych zasad o dostawach na rzecz Rządu i niniejsza dostawa dla więzienia N wypuszczoną zostaje na risico przedsiębiercy, to jest na jego własny zysk lub stratę, a ztąd tenże nie ma prawa, jak tylko do oznaczonéj tutaj, a dobrowolnie przez siebie przyjętéj ceny, z tém wszystkiém entreprener zrzeka się niniejszém wynagrodzenia, z tytułu, czy to podwyższenia się cen ziemiopłodów nad istniejące w czasie licytacyi, czy z powodu jakichbądź wypadków losowych lub innych nadzwyczajnych, przy podawaniu przez offertę przewidzianych, lub nieprzewidzianych, i żadnéj o to reklamacyi do Rządu, czy to na drodze sądowéj, czy administracyjno-sądowéj czynić nie będzie.“

Do téj więc redakcyi Rząd Gubernialny ściśle stosować się ma, tak w warunkach, jako i kontraktach; w razie bowiem najmniejszego od niéj odstąpienia, kontrakty zwrócone mu będą do przerobienia, a koszt ztąd wynikły, to jest stempli i porta, do winnego zaregulowany zostanie.

Redakcya powyższa ma być zachowaną w kontraktach tegorocznych, jeszcze do zatwierdzenia Kommissyi Rządowéj nie przedstawionych.

w Warszawie, dnia 2 (14) Sierpnia 1852 r.

Dyrektor Wydziału, Tajny Radca (podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 7,921.

№ 12.

Распоряженіе о томъ, чтобы, съ 1853 года, торги на поставку для тюремъ продовольствія производились не въ канцеляріяхъ Начальниковъ уѣздовъ, а въ Губернскихъ Правленіяхъ.

(25 Ноября (7 Декабря) 1852 года.)

Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Опытъ доказалъ, что въ канцеляріяхъ Уѣздныхъ Начальниковъ, при объявленіи и производствѣ торговъ на поставку продовольствія для тюремъ и другихъ исправительныхъ заведеній, не всегда соблюдаются правила, предписанныя постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 16 (28) Мая 1835 года и другими, изданными въ развитіе онаго, распоряженіями Правительственной Коммисіи.

Послѣдствіемъ сего бываетъ обыкновенно ущербъ Казны, проволочка, или по крайней мѣрѣ замѣшательство для властей, или подрядчиковъ.

Хотя отступленія этого рода не пропускаются Правительственною Коммисіею безнаказанно, но, имѣя въ виду:

что допущенное зло не всегда можетъ быть исправлено;

что относительно отвѣтственности за упущенія представляется болѣе гарантій при производствѣ торговъ въ Губернскихъ Правленіяхъ, въ присутствіи комплекта чиновниковъ, опредѣленнаго въ 36 ст. вышеприведеннаго распоряженія;

и что предоставленіе этого дѣйствія исключительно Губернскимъ Правленіямъ сократитъ переписку, а тѣмъ самимъ ускоритъ и самую поставку продовольствія,—

Правительственная Коммисія постановляетъ слѣдующее: не измѣняя ни въ чемъ основаній приведеннаго закона о торгахъ и распоряженій, касающихся редакціи и утвержденія торговыхъ условій, поставки, сроковъ, количества и рода объявленій, размѣра залоговъ и т.п., напротивъ того, соблюдая въ точ-

№ 12.

Rozporządzenie zalecające, aby od r. 1853 licytacye na dostawę żywności dla więźni odbywały się nie w biurach Naczelników Powiatowych lecz w biurach Rządów Gubernialnych.

(d. 25 Listopada (7 Grudnia) 1852 r.)

Do Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Doświadczenie przekonywa, iż w biurach Naczelników Powiatowych, przy ogłaszaniu i odbywaniu licytacyj na dostawę żywności dla więzień i innych zakładów karnych, nie są zawsze zastosowywanemi przepisy o formalności, postanowieniem Rady Administracyjnéj z dnia 16 (28) Maja 1835 r. i różnemi w rozwinięciu onego wydanemi rozporządzeniami Kommissyi Rządowéj wskazane.

Skutki ztąd spadają zwykle na niekorzyść Skarbu, lub przynajmniéj zrządzają zwłokę, albo zamięszanie, bądź dla władz, bądź dla przedsiębierców.

Wprawdzie wszelkie tego rodzaju zboczenia nie są przez Kommissyę Rządową bezkarnie puszczane, zważając jednak:

że nie zawsze można sprostować złe, jakie już dopuszczone zostało;

że większa przedstawia się odpowiedzialność za uchybienia, gdy licytacye, o których tu mowa, odbywane będą w biurach Rządów Gubernialnych, w obecności kompletu urzędników, art. 36-m postanowienia wyżéj powołanego oznaczonego;

że wreszcie ograniczenie téj czynności do samych Rządów Gubernialnych skróci korrespondencyę, a tém samém osiągnie się pośpiech w zapewnieniu dostaw;—

Kommissya Rządowa stanowi co następuje: nie zmieniając w niczém ani zasad pomienionego prawa o licytacyach, ani szczegółowych zarządzeń co do redakcyi i zatwierdzania warunków licytacyjnych, cen dostawy, terminów, ilości i rodzaju ogłoszeń, wysokości wadjów i t. p., i owszem z wszelkiém

ности всѣ относящіяся сюда правила, Губернское Правленіе будетъ производить въ своемъ присутствіи торги на поставку для тюремъ продовольствія съ 1853 года, и протоколы о таковыхъ торгахъ, со всѣми требуемыми по сему предмету доказательствами, представлять въ Правительственную Коммисію.

Предписывая о точномъ исполненіи настоящаго распоряженія, Правительственная Коммисія не излишнимъ считаетъ предварить Губернское Правленіе, что торговые протоколы будутъ и впредь разсматриваемы съ тою же строгостію, и что виновные въ самомъ малѣйшемъ упущеніи будутъ подвергаемы отвѣтственности.

Наконецъ, Правительственная Коммисія присовокупляетъ, что, хотя торги на поставку продовольствія производятся гласно, но какъ правила не только не требуютъ личнаго на торгахъ присутствія, но, напротивъ того, дозволяютъ пересылку по почтѣ объявленія съ квитанціею Казначейства въ принятіи залога, то, еслибы кто либо изъ соискателей, для избѣжанія проѣзда въ губернскій городъ, прислалъ установленнымъ порядкомъ по почтѣ свое объявленіе, предлагая цѣну не выше объявленной для торговъ—объявленіе это вносится въ протоколъ, подобно тому, какъ еслибы предложеніе было сдѣлано лично.

Если же цѣна, означенная въ объявленіи, окажется ниже предложенной торгующимися, въ такомъ случаѣ гласные торги должны быть начаты съ этой цѣны.

Варшава, 25 Ноября (7 Декабря) 1852 года.

Директоръ Отдѣленія, Тайный Совѣтникъ
(подписано) *Брулевичъ.*

№ 10,528/45,564.

---

tychże przepisów zachowaniem, Rząd Gubernialny odbywać będzie w swojém biurze licytacye na dostawy żywności więziennéj, poczynając od roku 1853, i protokóła onych przedstawiać Kommissyi Rządowéj, wraz z wszelkiemi przepisanemi w téj mierze dowodami.

Polecając ścisłe stosowanie się do niniejszego rozporządzenia, Kommissya Rządowa niezbytecznem znajduje ostrzedz Rząd Gubernialny, iż protokóły licytacyjne i nadal z wszelką dotychczasową ścisłością przez nią rozpoznawane będą, i że każde najmniejsze uchybienie odpowiedzialność na winnych ściągać będzie.

W końcu nadmienia Kommissya Rządowa, iż lubo na dostawy żywności więziennéj odbywają się licytacye głośne, gdy jednak przepisy nietylko nie wymagają osobistego stawania na licytacyach, lecz i owszem zezwalają na przesłanie pocztą deklaracyi, wraz z kwitem kassowym na vadium; jeśliby więc jaki ochotnik, dla oszczędzenia sobie podróży do miasta gubernialnego, offertę swą przez pocztę w sposób właściwy złożył, i ceny nie wyższéj nad podaną do licytacyi zażądał, offerta rzeczona do protokółu licytacyi, jak gdyby osobiście uczyniona była, w właściwéj kolei wniesioną być ma.

Jeżeli zaś okaże się niższą od cen przez innych konkurentów podanych, w takim razie licytacya głośna od owéj najniższéj ceny ma być rozpoczętą.

w Warszawie, dnia 25 Listopada (7 Grudnia) 1852 r.

Dyrektor Wydziału, Tajny Radca (podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 10,528/45,564.

№ 13.

Распоряженіе о включеніи въ торговыя условія и контракты на поставку продовольствія для арестантовъ—оговорки, что существованіе холеры не можетъ служить для подрядчиковъ основаніемъ къ неисполненію принятыхъ ими на торгахъ обязательствъ относительно поставки этого продовольствія.

(8 (20) Августа 1853 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Въ числѣ условій на поставку, въ теченіе 1854 г., продовольствія для войска Дѣйствующей Арміи, утвержденныхъ Главнокомандующимъ Дѣйствующею Арміею Генералъ-Фельдмаршаломъ Княземъ Варшавскимъ, 18 Іюня текущаго года, и сообщенныхъ Правительственной Коммисіи посредствомъ Дежурнаго Генерала, отъ 5 Іюля того же года, за № 4,650/1,310, находится слѣдующее условіе:

„Существованіе или появленіе эпидемической холеры, какъ въ тѣхъ мѣстахъ, куда поставка продовольствія предназначена, такъ и въ тѣхъ, откуда таковое будетъ доставляемо, а равно въ сосѣднихъ губерніяхъ Царства Польскаго и Имперіи, не можетъ служить для подрядчиковъ основаніемъ къ неисполненію принятыхъ ими на торгахъ обязательствъ относительно поставки продовольствія для войскъ.“

Какъ по распоряженію Правительственной Коммисіи отъ 10 (22) Января 1845 года, за № 11,478, Губернское Правленіе обязано нынѣ, т. е. въ первыхъ числахъ Сентября, объявить торги на поставку продовольствія для тюремъ въ теченіе 1854 г., то Правительственная Коммисія предлагаетъ ему помѣстить соотвѣтственную вышеприведенному опредѣленію оговорку въ торговыхъ условіяхъ, а потомъ наблюсти за включеніемъ оной въ полномъ изложеніи въ контракты, заключаемые съ предложившими низшую цѣну соискателями

№ 13.

Rozporządzenie, zalecające zamieszczanie w warunkach licytacyjnych i kontraktach, o dostawę żywności dla więźni, zastrzeżenia, że grasowanie epidemii cholery nie może być dla entreprenera zasadą do uchylania się od wykonania przyjętych przez niego na licytacyi obowiązków dostawy téj żywności.

(d. 8 (20) Sierpnia 1853 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Pomiędzy warunkami, na dostawę, przez ciąg roku 1854, żywności dla wojsk Czynnéj Armii, na dniu 18 Czerwca roku bieżącego przez Główno Dowodzącego Armią Czynną Generał-Feldmarszałka Księcia Warszawskiego zatwierdzonemi, a pod dniem 5 Lipca tegoż roku Nr. 4,650/1,310 Kommissyi Rządowéj przez Generała Dyżurnego kommunikowanemi, znajduje się następujący:

„Istnienie lub pojawienie się epidemicznéj cholery, tak w miejscach, dokąd dostawa jest naznaczona, jakoteż i tam, skąd żywność będzie dostarczaną, oraz w sąsiednich guberniach w Królestwie Polskiém i Cesarstwie, nie może być dla entreprenerów zasadą do uchylenia się od wykonania przyjętych na licytacyi obowiązków co do dostawy żywności dla wojsk.“

Ponieważ, stosownie do rozporządzenia Kommissyi Rządowéj z dnia 10 (22) Stycznia 1845 roku Nr. 11,478, Rząd Gubernialny obowiązany jest w obecnym czasie, to jest w pierwszych dniach Września, ogłosić licytacye na dostawę żywności do więzień przez rok 1854, przeto Kommissya Rządowa poleca mu, aby odpowiednie powyższéj decyzyi zastrzeżenie zamieścił także w warunkach licytacyjnych, a następnie pilnował objęcia onego w całéj obszerności w kontraktach, tak po zatwierdzeniu przez Kommissyę Rządową protokółów licy-

какъ на основаніи утвержденныхъ Правительственною Комисіею торговыхъ протоколовъ, такъ и съ вольной руки, въ случаѣ несостоявшихся торговъ.

Объ исполненіи сего Губернское Правленіе обязывается донести немедленно, съ означеніемъ сроковъ на производство упомянутыхъ торговъ особо по каждой тюрьмѣ. При чемъ Коммисія напоминаетъ о распоряженіи своемъ отъ 25 Ноября (7 Декабря) прошедшаго года, за № 10,528, по которому таковые торги должны быть производимы непремѣнно въ Губернскихъ Правленіяхъ съ строгимъ соблюденіемъ всѣхъ предписанныхъ правилъ.

Варшава, 8 (20) Августа 1853 года.

Директоръ Отдѣленія, Тайный Совѣтникъ
(подписано) *Брулевичъ.*

№ 7,389/29,435.

№ 14.

Распоряженіе, измѣняющее срокъ производства торговъ на поставку продовольствія для арестантовъ.

(26 Іюля (7 Августа) 1854 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Изъ предписанія Правительственной Коммисіи отъ 21 Іюля (2 Августа) текущаго года, за № 6,491/28,420, Губернскому Правленію извѣстно, что, въ видахъ обезпеченія большихъ выгодъ для Казны, предположено измѣнить существующій нынѣ порядокъ поставки продовольствія для тюремъ, съ тѣмъ, чтобы срокъ оной начинался съ 19 Сентября (1 Октября) и оканчивался того же числа каждаго года, и съ этою цѣлью затребованы были отъ Губернскихъ Правленій соотвѣтственныя объясненія.

tacyj z minus licytantami, jakoteż w razie spełznięcia licytacyj z wolnéj ręki zawieranych.

O dopełnieniu niniejszego rychły rapport, z wykazaniem co do każdego więzienia terminu do licytacyj, o których mowa, zastrzega, a przytém przypomina rozporządzenie swoje z dnia 25 Listopada (7 Grudnia) roku zeszłego Nr. 10,528, według którego licytacye te koniecznie w Rządach Gubernialnych, z ścisłém zachowaniem wszelkich przepisów, odbywane być winny.

w Warszawie, d. 8 (20) Sierpnia 1853 r.

Dyrektor Wydziału, Tajny Radca
(podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 7,389/29,435.

№ 14.

Rozporządzenie, zmieniające termin do odbywania licytacyj na dostawę żywności dla więźni.

(d. 26 Lipca (7 Sierpnia) 1854 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Z reskryptu Kommissyi Rządowéj dnia 21 Lipca (2 Sierpnia) r. b. Nr. 6,491/28,420 wiadomo Rządowi Gubernialnemu, iż, dla zapewnienia większéj korzyści dla Skarbu, zamierzone zostało zmienić teraźniejszy bieg dostaw żywności do więzień, mianowicie, aby te zaczynały się od dnia 19 Września (1 Października) i z tymże dniem kończyły, i w tym względzie żądane były od Rządów Gubernialnych stosowne wyjaśnienia.

По разсмотрѣніи полученныхъ вслѣдствіе сего рапортовъ Губернскихъ Правленій и по сношеніи съ Высшею Счетною Палатою, которая не нашла, въ отношеніи отчетности, никакихъ препятствій къ приведенію въ дѣйствіе вышеозначеннаго предположенія,—Правительственная Коммисія постановила привести этотъ проектъ въ исполненіе, въ видѣ опыта, и по сему поводу издаетъ Губернскому Правленію слѣдующее распоряженіе:

1) на поставки продовольствія для арестантовъ, которымъ срокъ истекаетъ въ концѣ текущаго года, Губернское Правленіе, съ соблюденіемъ обыкновеннаго порядка и предписанныхъ постановленіемъ Совѣта Управленія 1833 года формальностей, объявитъ немедленно торги на время отъ 20 Декабря (1 Января) $185^4/_5$ по 19 Сентября (1 Октября) 1856 г. и такимъ же образомъ поступитъ въ свое время въ отношеніи дальнѣйшихъ поставокъ, именно такихъ, которыя отданы не на одинъ 1854 годъ, но на болѣе продолжительное время, и срокъ которымъ истекаетъ позже;

2) когда поставки на вышеозначенный періодъ времени окончатся, слѣдующія за тѣмъ должны быть отдаваемы на одинъ годъ, начиная съ 19 Сентября (1 Октября);

3) торги должны производиться въ Августѣ, и сроки онымъ должны быть назначаемы такъ, чтобы, въ случаѣ несостоявшихся однихъ торговъ, оставалось довольно времени обезпечить поставку съ пользою для Казны и представить произведенные торги на утвержденіе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ заблаговременно до начатія поставки;

4) торговыя условія должны быть составляемы по точному смыслу обязательныхъ и неоднократно указанныхъ Губернскому Правленію распоряженій. За всякія упущенія, измѣненія и неточности, какъ въ торговыхъ условіяхъ, такъ и въ объявленіяхъ и въ протоколахъ, а также за несвоевременное представленіе торговаго производства, лишающее Правительственную Коммисію возможности утвердить оное и увѣдомить заинтересованныя лица въ опредѣленный закономъ срокъ, Губернское Правленіе подвергнется строжайшей отвѣтственности;

Po rozpoznaniu otrzymanych w skutku tego rapportów Rządów Gubernialnych i po zniesieniu się z Najwyższą Izbą Obrachunkową, która ze względów rachunkowych nie znalazła przeszkody przeciwko wykonaniu powyższego projektu, Kommissya Rządowa postanowiła projekt takowy, przedewszystkiém sposobem próby, wprowadzić w wykonanie, i w téj mierze następne Rządowi Gubernialnemu wydaje rozporządzenie:

1) na dostawy żywności więziennéj, które z końcem roku bieżącego expirują, Rząd Gubernialny zwykłym porządkiem i przy zachowaniu wszelkich, postanowieniem Rady Administracyjnéj z roku 1833 przepisanych, formalności, ogłosi niezwłocznie licytacye na przeciąg czasu od dnia 20 Grudnia (1 Stycznia) $185^4/_5$ roku do 19 Września (1 Października) 1856 roku, i względem dalszych dostaw, to jest tych, które dłużéj jak na rok jeden 1854 są oddane, i dopiéro późniéj expirują, podobnie w swoim czasie postąpi;

2) gdy dostawy, na powyższy przeciąg czasu zarządzające się, upłyną, dalsze mają następować na rok jeden i zaczynać się w dniu 19 Września (1 Października);

3) licytacye odbywać się mają w Sierpniu i termina ich tak oznaczone być winny, aby w razie spełznięcia jednéj, było dosyć czasu do zapewnienia dostawy z wszelką dla Skarbu korzyścią i zatwierdzenia licytacyi przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych, ile możności wcześnie przed rozpoczęciem dostawy;

4) warunki licytacyi mają być jak najkompletniéj, według obowiązujących, tylokrotnie Rządowi Gubernialnemu przypominanych, rozporządzeń, układane. Wszelkie opuszczenia, zmiany lub niedokładności tak w warunkach jako i ogłoszeniach licytacyj, oraz protokółach, tudzież opóźnienie w przedstawieniu protokółów licytacyjnych takie, iż pozbawiłoby Kommissyę Rządową możności zatwierdzenia onych i zawiadomienia interessantów w terminie prawem określonym, surowe kary na Rząd Gubernialny ściągać będą;

5) на поставки, продолжающіяся болѣе одного года, залогъ долженъ быть увеличенъ, соразмѣрно той суммѣ онаго, какая принята нынѣ для годичныхъ поставокъ;

6) такъ какъ картофель и капуста во всѣхъ мѣстностяхъ убирается съ огородовъ предъ 19 Сентября (1 Октября), то въ торговыхъ условіяхъ слѣдуетъ оговорить, что подрядчикамъ при начатіи поставокъ въ это время дозволяется доставлять только мѣсячный запасъ этихъ продуктовъ, съ тѣмъ, чтобы 20 Октября (1 Ноября) таковой былъ пополненъ ими, въ размѣрѣ на два слѣдующіе мѣсяца, и чтобы дальнѣйшая поставка производилась уже обыкновеннымъ порядкомъ.

Торговые протоколы должны быть представляемы въ Правительственную Коммисію немедленно по окончаніи торговъ, со всѣми документами.

Варшава, 26 Іюля (7 Августа) 1854 года.

По порученію Главнаго Директора, Директоръ Отдѣленія,

Тайный Совѣтникъ (подписано) *Брувичъ.*

№ 6,885/30,380.

Читано См. № 50 г. II т. VI Сборника

№ 15.

Постановленіе, разрѣшающее, чтобы дѣти тяжело больныхъ или умершихъ арестантокъ содержимы были до опредѣленнаго возраста на счетъ тюремныхъ суммъ.

(25 Января (6 Февраля) 1855 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Постановленіемъ Намѣстника Царства отъ 8 (20) Февраля 1823 года дозволено при находящихся въ тюрьмахъ матеряхъ оставлять только кормимыхъ грудью младенцевъ, всѣ же прочія дѣти осужденныхъ христіанскаго исповѣданія должны быть отдаваемы въ благотворительныя заведенія, а гдѣ ихъ нѣтъ, помѣщаемы: по деревнямъ—у крестьянъ, по городамъ же—у городскихъ обывателей, по указанію мѣстнаго началь-

5) do dostaw, zakres jednoroczny przenoszących, ilość vadium, stosunkowo do téj, jaka teraz na dostawy jednoroczne służy, ma być podwyższoną;

6) ponieważ kartofle i kapusta nie wszędzie przed 19 Września (1 Października) z pól zbierają się, w warunkach przeto licytacyjnych wyrazić należy, iż dozwolone jest entrepreneurom, aby przy rozpoczęciu w tymże czasie dostaw, składali jednomiesięczny tylko zapas tych dwóch artykułów, a w dniu 20 Października (1 Listopada) uzupełniali go na dwa następne miesiące i tak daléj postępowali.

Protokóły licytacyj mają być zaraz po ich odbyciu Kommissyi Rządowéj z wszelkiemi dowodami przedstawiane.

w Warszawie, d. 26 Lipca (7 Sierpnia) 1854 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego, Dyrektor Wydziału,

Tajny Radca (podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 6,885/30,380.

№ 15.

Decyzya, dozwalająca, aby dzieci aresztantek chrześciańskich ciężko chorych lub po zmarłych pozostałe, z funduszów więziennych, do oznaczonéj liczby lat wieku, utrzymywane były.

(d. 25 Stycznia (6 Lutego) 1855 r.)

Wypis z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj.

Postanowienie Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 8 (20) Lutego 1823 roku dozwoliło utrzymywać w więzieniach tylko niemowlęta przy piersiach matek będące, wszelkie zaś inne dzieci religii chrześciańskiéj oddawane być mają do Instytutów Miłosierdzia, a gdzieby tych nie było, do chłopów na wsie lub w miastach, w miejsca przez władzę miejscową wskazać się winne, za wynagrodzeniem z funduszów Skar-

ства, съ платежемъ отъ каждаго ребенка отъ 2-хъ до 6 лѣтъ по 1 руб. 50 коп. сер., а до 12 лѣтъ—по 2 руб. 25 коп. сер. въ мѣсяцъ изъ казенныхъ суммъ. Дѣтей же содержимыхъ въ тюрьмахъ евреевъ Божничные Дозоры обязаны помѣщать въ еврейскихъ домахъ.

Случается однакоже, что, по причинѣ смерти или тяжкой болѣзни матерей, дѣти ихъ, особенно же нѣсколько-мѣсячные младенцы, должны быть отдаваемы, если у нихъ нѣтъ ни родственниковъ, ни другихъ лицъ, кои по закону обязаны были бы содержать ихъ, въ деревню на воспитаніе, съ платою выше даже противъ указаннаго вознагражденія, по дороговизнѣ съѣстныхъ припасовъ.

Такъ какъ подобные случаи постоянно повторяются, то Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, имѣя въ виду, что упомянутое выше постановленіе не указываетъ въ этомъ отношеніи никакого правила, испрашиваетъ разрѣшенія Совѣта Управленія, чтобы дѣтей арестантокъ христіанскаго исповѣданія, одержимыхъ тяжкою болѣзнью или умершихъ, содержать наравнѣ съ дѣтьми прочихъ, находящихся въ живыхъ арестантокъ, на счетъ тюремныхъ суммъ до 12-лѣтняго возраста, если они прежде сего не могли бы быть помѣщены въ благотворительныхъ заведеніяхъ, или отданы въ службу, платя за нихъ не болѣе 2 руб. 25 коп. въ мѣсяцъ.

Къ сему Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ присовокупляетъ, что осуществленіе этого предположенія не требуетъ со стороны Казны назначенія особой суммы, такъ какъ подобный незначительный расходъ можетъ быть отнесенъ на счетъ суммы, назначенной въ распоряженіе Губернскихъ Правленій на мелкіе тюремные расходы, въ количествѣ 150 руб. сер. въ годъ, на каждую тюрьму.

Совѣтъ представленіе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ утвердилъ.

Варшава, 25 Января (6 Февраля) 1855 года.

Вѣрно съ журналомъ:

Статсъ-Секретарь, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ

(подписано) *Лебренъ.*

№ 815.

---

bu od dziecka dwuletniego do lat 6-ciu po rs. 1 kop. 50,— do 12-tu lat po Rs. 2 kop. 25 miesięcznie, a dzieci więźni wyznania mojżeszowego Dozory Bóżnicze w domach żydowskich lokować winny.

Zdarza się jednakże, iż z powodu ciężkiéj choroby lub śmierci matek, dzieci ich, zwłaszcza mające zaledwie po kilka miesięcy, oddawane być muszą, w braku familii lub osób, do utrzymania ich prawnie obowiązanych, na wieś na wychowanie, za wyższém nawet, ze względu trwającéj drożyzny artykułów żywności, wynagrodzeniem.

Gdy wypadki podobne ponawiają się, przeto Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych, ze względu, że wymienione wyżéj postanowienie przepisu na takowe nie obejmuje, upraszała Radę Administracyjną w przedstawieniu z dnia 22 Stycznia (3 Lutego) roku bieżącego Nr. 11,255/50,116 o zezwolenie, aby dzieci aresztantek chrześciańskich, ciężką chorobą złożonych, lub po zmarłych pozostałe, utrzymywane były, podobnie jak dzieci aresztantek żyjących, z funduszów więziennych do lat 12-tu, jeżeli wcześniéj nie będą mogły być pomieszczone w innych zakładach, lub na służbę oddane, za wynagrodzeniem, nie przewyższającém rs. 2 kop. 25 miesięcznie.

Nadmieniła przytém rzeczona Kommissya Rządowa, że z propozycyi niniejszéj nie wynika potrzeba przeznaczenia ze Skarbu oddzielnego funduszu, gdyż wydatki podobne, jako małoznaczące, przekazywane będą do funduszu na drobne wydatki więzienne, w ilości rs. 150 rocznie na każde więzienie do dyspozycyi Rządów Gubernialnych przeznaczonego.

Rada przychyliła się do przedstawienia Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

w Warszawie, d. 25 Stycznia (6 Lutego) 1855 r.

Zgodnie z protokółem:

Sekretarz Stanu, Rzeczywisty Radca Stanu

(podpisano) *Le Brun.*

Nr. 815.

№ 16.

Распоряженіе о помѣщеніи въ торговыхъ условіяхъ и контрактахъ на поставку продовольствія для арестантовъ—оговорки, что подрядчики обязаны пополнять убыль доставленныхъ въ двухмѣсячный запасъ продуктовъ, въ размѣрѣ 2 процентовъ.

(30 Августа (11 Сентября) 1855 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Доставляемое для арестантовъ въ двухмѣсячный запасъ продовольствіе, при частной раздачѣ онаго на суточныя порціи, вслѣдствіе раздробленія, усышки и поврежденія червями, подвергается обыкновенно убыли.

Такъ какъ подрядчики не соглашаются пополнять оную, отговариваясь, что они не обязаны къ тому контрактами, то Радомское Губернское Правленіе, во избѣжаніе споровъ по сему поводу, рапортомъ отъ 11 (23) Августа текущаго года, за № 49,051, проситъ разрѣшенія Правительственной Коммисіи помѣстить въ торговыхъ условіяхъ на поставку продовольствія для арестантовъ оговорку относительно надбавки подрядчиками, на доставляемые ими продукты, 2 процентовъ на искрошеніе, поврежденіе, таяніе оныхъ и т. п., какъ это водится при поставкахъ въ провіантскіе магазины, или же указать, кѣмъ таковой убытокъ долженъ быть пополненъ, для огражденія арестантовъ отъ уменьшенія слѣдующаго имъ продовольствія.

Принимая во вниманіе:

что отпускаемыя арестантамъ порціи продовольствія не могутъ быть уменьшены, и что арестанты должны получать продовольствіе въ такомъ количествѣ, какое положено по тарифу;

№ 16.

Rozporządzenie o zamieszczanie w warunkach licytacyjnych i kontraktach o dostawę żywności dla więźni zastrzeżenia, iżby entreprenerowie pokrywali ubytek, w dostarczanych na dwumiesięczny zapas artykułach żywności wynikły, do wysokości 2% procentów.

(d. 30 Sierpnia (11 Września) 1855 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Żywność dla więźni dostarczana na dwumiesięczne zapasy, przy szczegółowém onéj wydawaniu na porcye dzienne, w skutku rozdrobnienia, uschnięcia onéj, uszkodzenia przez robactwo, zwykle nie wymierza się w zupełności.

Ponieważ entreprenerowie ubytku takowego wzbraniają się zapełniać, ze względu, że nie są do tego obowiązani kontraktami; przeto Rząd Gubernialny Radomski, dla uniknienia sporów w téj mierze, rapportem z dnia 11 (23) Sierpnia r. b. Nr. 49,051, upraszał Kommissyę Rządową o dozwolenie zamieszczenia w warunkach do licytacyj, na dostawę żywności więziennéj, zastrzeżenia bonifikacyi przez entreprenera z dostawionych artykułów 2% procentu, na uschnięcie onych, rozkruszenie, uszkodzenie, stopnienie i t. d., jak to ma miejsce w zasadach magazynowych, lub wskazanie, kto ubytek rzeczony, dla nienarażenia więźni na uszczuplenie żywności, wynagrodzić powinien.

Zważając:

że więźnie nie mogą mieć uszczuplonych porcyj żywności, lecz powinni otrzymywać ją w takiéj ilości, jaka jest taryffą oznaczona,— a służba więzienna do pokrywania ubytk

что тюремныя должностныя лица не могутъ быть обязываемы къ пополненію убыли съѣстныхъ припасовъ, происходящей не по ихъ винѣ;

и что пополненіе таковой убыли въ тюрьмахъ нѣкоторыхъ губерній, какъ-то: Варшавской и Плоцкой, возложено контрактами на обязанность подрядчиковъ, въ размѣрѣ, не превышающемъ 2%,—

Правительственная Коммисія разрѣшаетъ, въ торговыхъ условіяхъ на поставку продовольствія для тюремъ, тамъ, гдѣ приведенная оговорка не была доселѣ включена, помѣстить слѣдующее условіе:

„Такъ какъ по опыту оказывается, что доставляемые оптомъ въ двухмѣсячный запасъ продовольственные припасы, при частной раздачѣ на суточныя порціи, вслѣдствіе раздробленія, усышки и поврежденія червями, подвергаются убыли, то, въ предохраненіе арестантовъ отъ недостатка пищи, по причинѣ такой убыли, поставщикъ продовольствія обязанъ пополнить оказавшійся недостатокъ въ мѣрѣ соотвѣтственною надбавкою; но надбавка эта не должна превышать 2-хъ процентовъ со ста.“

Варшава, 30 Августа (11 Сентября) 1855 года.

По порученію Главнаго Директора, Директоръ Отдѣленія, Тайный Совѣтникъ (подписано) *Брувичъ.*

№ 7,849/32,921.

№17.

Постановленіе, разрѣшающее опредѣлять размѣръ вознагражденія за воспитаніе арестантскихъ дѣтей, въ исключительныхъ случаяхъ.

(25 Ноября (7 Декабря) 1855 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

По приговору Калишскаго Суда Исправительной Полиціи, 15 (27) Іюля текущаго года, доставлена въ тамошнюю

wiktuałów, z przyczyn wyżéj wymienionych, nie z jéj winy pochodzących, zobowiązaną być nie może;

że obowiązek pokrywania takowego ubytku po więzieniach niektórych gubernij, jako to: Warszawskiéj i Płockiéj, włożony jest kontraktami na entreprenerów, w ilości nieprzewyższającéj 2%;—

Kommissya Rządowa zezwala, aby w warunkach do licytacyj na dostawę żywności dla więzień, gdzie dotąd zastrzeżenie dopiero wymienione czynione nie było, zamieszczony był następujący warunek:

„Gdy z doświadczenia okazuje się, iż dostarczane ryczałtowo na czas dwumiesięczny wiktuały, przy szczegółowém wymierzeniu na porcye dzienne, w skutku rozdrobnienia, uschnięcia, uszkodzenia przez robactwo, nie wymierzają się w zupełności; przeto, aby więźnie na brak żywności w skutek takowego ubytku wystawieni nie byli, dostarczyciel żywności, wynikły minus domierzyć obowiązany; domierzenie to wszakże dwa od sta procentu przenosić nie powinno.“

w Warszawie, d. 30 Sierpnia (11 Września) 1855 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego Prezydującego, Dyrektor Wydziału, Tajny Radca (podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 7,849/32,921.

№17.

Decyzya, upoważniająca do oznaczania wynagrodzenia za wychowanie dzieci aresztantek, w zdarzeniach wyjątkowych.

(d. 25 Listopada (7 Grudnia) 1855 r.)

Wypis z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj.

W dniu 15 (27) Lipca roku bieżącego nadesłaną została przez Sąd Policyi Poprawczéj Wydziału Kaliskiego do więź-

тюрьму за кражу Антонина Расиновская или Радзіонтковская, вмѣстѣ съ своимъ сыномъ, имѣющимъ около 3-хъ лѣтъ отъ роду.

Арестантка эта, вдова, не имѣетъ ни родителей, ни родныхъ, которые могли бы принять малолѣтняго сына ея на свое попеченіе. А какъ, по силѣ существующихъ правилъ, запрещено содержать въ тюрьмѣ дѣтей, переставшихъ питаться грудью матери, то оказалось необходимымъ отдать ребенка Радзіонтковской на попеченіе, или помѣстить его въ благотворительномъ заведеніи.

Принятыя въ этомъ отношеніи мѣры и старанія остались безъ успѣха, по невозможности пріискать для ребенка безвозмездное попеченіе и по недостатку, какъ въ Калишѣ, такъ и въ его окрестностяхъ, соотвѣтственнаго заведенія. Одна только Саломея Билева, проживающая въ Калишѣ, будучи приглашена Смотрителемъ тюрьмы, изъявила готовность принять сего ребенка на воспитаніе, но не иначе, какъ съ уплатою ей по 3 руб. сер. въ мѣсяцъ.

Варшавское Губернское Правленіе въ рапортѣ своемъ по сему предмету выразило мнѣніе, что, въ виду существующей нынѣ дороговизны содержанія, нельзя считать требуемаго Билевою вознагражденія преувеличеннымъ, и что расходъ на содержаніе ребенка Радзіонтковской на тюремной порціи составилъ бы въ мѣсяцъ почти 2 рубля съ половиною.

При обсужденіи представленія Губернскаго Правленія, Правительственная Коммисія нашла, съ одной стороны, что содержаніе въ Калишской тюрьмѣ упомянутаго ребенка, вмѣстѣ съ матерью, было бы несовмѣстно съ постановленіемъ Намѣстника Царства отъ 8 (20) Февраля 1823 года и съ постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 25 Января (6 Февраля) текущаго года, за № 815, а равно противно существующему въ тюрьмахъ порядку, и, съ другой стороны, что требуемая за содержаніе его внѣ предѣловъ тюрьмы плата превышаетъ 75-ю копѣйками цѣну, назначенную упомянутымъ постановленіемъ Совѣта Управленія.

Принимая однако въ уваженіе удостовѣренную въ пред-

zienia w Kaliszu, obwiniona o kradzież, Antonina Rasinowska v. Radziątkowska, wraz z synem, blisko lat 3 mającym.

Aresztantka ta jest wdową, nie ma rodziców, ani takiéj familii, która mogłaby zapewnić opiekę nad dzieckiem; a ponieważ przepisy zabraniają trzymać w więzieniu dzieci, które już od piersi odstawione zostały, okazała się zatém potrzeba dziecko Radziątkowskiéj oddać na opiekę, lub pomieścić w Instytucie Miłosierdzia.

Starania, w téj mierze przedsięwzięte, pozostały bez skutku, dla niemożności wynalezienia bezpłatnéj opieki, i w braku, tak w Kaliszu, jak i w okolicach, na ten cel stosownego instytutu. Przyzwana tylko przez Nadzorcę więzienia niejaka Salomea Bilow, w Kaliszu zamieszkała, oświadczyła gotowość przyjęcia opieki nad dzieckiem Radziątkowskiéj, nie inaczéj wszakże, jak za wynagrodzeniem po rs. 3 miesięcznie.

Rząd Gubernialny Warszawski w rapporcie swoim przytoczył, że wynagrodzenie żądane przez Bilową, z uwagi na trudność dzisiejszego utrzymania, nie jest przesadzone, i że koszt utrzymania dziecka Radziątkowskiéj na porcyi więziennéj, wynosiłby miesięcznie blizko $2^1/_2$ rubla.

W rozbiorze przedstawienia Rządu Gubernialnego, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych znalazła, że zatrzymanie w więzieniu Kaliskiém dziecka, o którém mowa, wraz z jego matką, byłoby przeciwne decyzyi Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 8 (20) Lutego 1823 roku, tudzież Rady Administracyjnéj z dnia 25 Stycznia (6 Lutego) roku bieżącego Nr. 815, i porządkowi więziennemu; z drugiéj zaś strony, cena utrzymania jego po za obrębem więzienia, jest wyższą o kop. 75 miesięcznie od oznaczonego decyzyą Rady Administracyjnéj, dopiero powołaną.

Że jednak tańsze utrzymanie dziecka rzeczonego, podług

ставленіи Губернскаго Правленія невозможность пріискать для поименованнаго ребенка пріютъ въ другомъ мѣстѣ, за меньшее вознагражденіе, Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ представила этотъ вопросъ, выходящій изъ предѣловъ предоставленной ей власти, 24 Ноября (6 Декабря) текущаго года, за N° 9,833/40,885, на благоусмотрѣніе Совѣта Управленія, съ присовокупленіемъ, что вышеозначенный расходъ будетъ отнесенъ на счетъ общихъ суммъ, назначаемыхъ ежегодно на содержаніе тюремъ въ Варшавской губерніи.

А какъ и впредь могутъ встрѣтиться подобные случаи, то, по уваженію, что они встрѣчаются весьма рѣдко и что на этотъ предметъ не требуется особой суммы, Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, дабы не утруждать высшее начальство подобными маловажными представленіями, испрашивала разрѣшенія, чтобы она сама могла опредѣлять плату за воспитаніе дѣтей арестантовъ, съ соблюденіемъ однако существующаго правила, относительно ихъ возраста, а именно, что издержки на сей предметъ будутъ производимы на счетъ тюремныхъ суммъ лишь до 12-лѣтняго возраста ребенка, или до помѣщенія его въ какое либо благотворительное заведеніе, либо на службу.

Совѣтъ представленіе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ утвердилъ.

Варшава, 25 Ноября (7 Декабря) 1855 года.

Вѣрно съ журналомъ:
Статсъ-Секретарь, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Лебренъ.*

N° 7,724.

---

przedstawienia Rządu Gubernialnego, zapewnione być nie może, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych więc okoliczność tę, któréj załatwienie przechodzi attrybucyę Kommissyi Rządowéj, przedstawiła na dniu 24 Listopada (6 Grudnia) roku bieżącego Nr. 9,833/40,885 do przychylnéj decyzyi Rady Administracyjnéj, z nadmienieniem, że wydatek, o którym mowa, ponoszony będzie z ogólnego na więzienia gubernii Warszawskiéj corocznie udzielanego funduszu.

Ponieważ zaś i w przyszłości mogą mieć miejsce podobne wypadki, przeto ze względu, że takowe są rzadkie, że na nie potrzeba oddzielnego funduszu, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych, dla nieutrudzania Władzy wyższéj podobnémi drobnémi przedmiotami, upraszała zarazem o dozwolenie Kommissyi Rządowéj saméj oznaczać płace za wychowanie dzieci aresztanckich; przy utrzymaniu zresztą co do wieku tych dzieci dotychczasowéj zasady, to jest, że fundusz więzienny ponosić będzie podobne wydatki tylko do lat 12-stu dziecka, jeśli wcześniéj nie będzie mogło być pomieszczoném w jakim zakładzie dobroczynnym, lub oddane na służbę.

Rada oświadczyła, że się do przedstawienia Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych przychyla.

w Warszawie, d. 25 Listopada (7 Grudnia) 1855 r.

Zgodno z protokółem:
Sekretarz Stanu, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Le Brun.*

Nr. 7,724.

№ 18.

Распоряженіе о публикаціи вызова къ торгамъ на поставку продовольствія для арестантовъ и о приложеніи къ торговымъ условіямъ и контрактамъ тарифа продовольствія.

(11 (23) Декабря 1859 года.)

Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Радомское Губернское Правленіе вошло въ Правительственную Коммисію съ представленіемъ объ измѣненіи нѣкоторыхъ условій къ будущимъ торгамъ на поставку для арестантовъ продовольствія, въ видахъ уменьшенія поставщикамъ при этомъ случаѣ расходовъ и пониженія за тѣмъ торговыхъ цѣнъ, а именно:

a) дабы объявленія о торгахъ (кромѣ опубликованія оныхъ по губерніямъ, гдѣ поставка производится, и въ Варшавской офиціалной газетѣ), не были печатаемы въ вѣдомостяхъ другихъ губерній, такъ какъ поставки эти заторговываются мѣстными промышленниками и не было примѣра, чтобы кто либо явился къ торгамъ изъ другой губерніи;

b) дабы въ контрактахъ на таковую поставку не прописывать тарифовъ, по которымъ должны быть продовольствуемы арестанты, но таковые, для свѣдѣнія поставщиковъ, прилагать къ вручаемымъ имъ торговымъ условіямъ и контрактамъ, съ соотвѣтственною о томъ въ контрактахъ оговоркою.

Утвердивъ эти предположенія, Правительственная Коммисія извѣщаетъ о томъ Губернское Правленіе, для надлежащаго руководства.

Варшава, 11 (23) Декабря 1859 года.

По порученію Главнаго Директора, Директоръ Отдѣленія, Тайный Совѣтникъ (подписано) *Брувичъ.*

№ 7,309/39,326.

№ 18.

Rozporządzenie o ogłaszaniu licytacyj na dostawę żywności dla więźni i dołączaniu do warunków licytacyjnych, oraz kontraktów, taryffy żywności więźni.

(d. 11 (23) Grudnia 1859 r.)

Do Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Rząd Gubernialny Radomski uczynił do Kommissyi Rządowéj wniosek o zmianę niektórych warunków do przyszłych licytacyj na dostawę żywności więziennéj, dla zmniejszenia kosztów przypadających ztąd dla entreprenerów i obniżenia przez to offerty, a mianowicie:

a) żeby obwieszczeń licytacyi, (oprócz ogłoszenia onych w guberniach, gdzie się dostawa ma dopełniać, i przez Gazetę Rządową Warszawską), nie podawać do dzienników innych gubernij, gdyż zwykle tylko o dostawy te ubiegają się miejscowi ochotnicy, i nie było przykładu, aby kto z drugiéj gubernii zgłosił się do licytacyi;

b) żeby w kontraktach o dostawę tę nie wypisywać taryff, podług których żywieni być mają więźnie, lecz takowe, dla wiadomości przedsiębierców, dołączać do warunków licytacyjnych i do kontraktów przedsiębiercom doręczanych, ze stosowną o tém wzmianką w kontrakcie.

Do wniosków tych przychyliwszy się, Kommissya Rządowa zawiadamia o tém Rząd Gubernialny, dla stosowania się.

w Warszawie, dnia 11 (23) Grudnia 1859 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego, Dyrektor Wydziału, Tajny Radca (podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 7,309/39,326.

№ 19.

Распоряженіе, опредѣляющее цѣны на продовольствіе для содержащихся въ Варшавской слѣдственной тюрьмѣ Христіанъ и Евреевъ, состоящихъ на собственномъ иждивеніи.

(13 (25) Января 1862 года.)

Варшавскому Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ.

По разсмотрѣніи представленія Губернскаго Правленія отъ 15 (27) Сентября истекшаго года, за № 6,805, Правительственная Коммисія, согласно съ мнѣніемъ онаго, признала соотвѣтственнымъ назначить цѣны на продовольствіе арестантовъ здѣшней слѣдственной тюрьмы, состоящихъ на собственномъ иждивеніи, въ огражденіе ихъ отъ обременительныхъ въ этомъ отношеніи вымогательствъ тюремнаго надзора.

Таковыя цѣны на продовольствіе для Христіанъ, не выходя изъ предѣловъ, указанныхъ 236 ст. тюремной инструкціи и примѣнительно къ существующимъ цѣнамъ, установляются слѣдующія:

за завтракъ семь съ половиною копѣекъ;
за ужинъ семь копѣекъ съ половиною;
за обѣдъ съ хлѣбомъ, изъ двухъ кушаньевъ, двадцать коп.;
за обѣдъ изъ трехъ кушаньевъ, двадцать пять коп.;
за обѣдъ изъ четырехъ кушаньевъ тридцать коп.;
за весь день съ арестанта отъ 35 до 45 коп.;
для Евреевъ, за дневное продовольствіе, отъ 35 до 45 коп. сер.

Въ это не входитъ водка и ромъ, ибо таковые въ упомянутой инструкціи не значатся.

Не смотря однако на таковое указаніе, арестанту съ меньшими средствами не можетъ быть отказано въ продовольствіи, за которое, соразмѣрно съ родомъ и количествомъ пищи, слѣдуетъ взимать менѣе, такъ, чтобы каждый, имѣющій на свое продовольствіе въ день по крайней мѣрѣ 15 коп. сер.,

№ 19.

Rozporządzenie, oznaczające ceny żywności dla osób osadzonych w Domu Badań w Warszawie tak Chrześcian, jak i Starozakonnych, na własnym koszcie zostających.

(d. 13 (25) Stycznia 1862 r.)

Do Rządu Gubernialnego Warszawskiego.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych.

Po rozpoznaniu przedstawienia Rządu Gubernialnego z d. 15 (27) Września roku zeszłego Nr. 6,805, Kommissya Rządowa, zgodnie z wnioskiem jego uznała stosownem oznaczyć cenę za żywienie aresztantów w tutejszym Domu Badań, na własnym koszcie będących, a to dla zasłonienia ich od przeciążeń w tym względzie ze strony nadzoru więziennego.

Cenę zaś takową za żywność dla Chrześcian, w granicy przepisanéj art. 236-m instrukcyi więziennéj i przy względzie na ceny praktykowane, stanowi następującą:

za śniadanie kopiejek siedm i pół;
za kolacyę kopiejek siedm i pół;
za obiad z chlebem: kopiejek dwadzieścia (dwie potrawy);
za obiad z trzech potraw, kopiejek dwadzieścia pięć;
za obiad z czterech potraw, kopiejek trzydzieści;
dziennie na aresztanta od kopiejek 35 do 45;
dla Żydów za całodzienną żywność od kop. 35 do 45-ciu.

Do tego nie wchodzi wódka i arak, gdyż tych pomieniona instrukcya nie wykazuje.

Pomimo wszakże oznaczenia powyższego, aresztantowi z mniejszym funduszem nie może być odmawianą żywność, za którą też, stosunkowo do rodzaju i ilości pokarmów, mniéj pobierać należy, tak, aby każdy, mający przynajmniéj na żyw-

могъ также найти для себя соотвѣтственное пропитаніе, не обременяя Казны.

Кромѣ того, слѣдуетъ вмѣнить чиновникамъ, производящимъ ежемѣсячныя ревизіи тюрьмы, въ обязанность удостовѣряться, не подвергаются ли арестанты въ этомъ отношеніи какимъ либо притѣсненіямъ и устранять немедленно всякія замѣченныя ими злоупотребленія.

Губернское Правленіе сдѣлаетъ по сему безотложно надлежащее распоряженіе и донесетъ о томъ Правительственной Коммисіи.

Въ заключеніе, Правительственная Коммисія присовокупляетъ, что о вышеизложенномъ постановленіи одновременно сообщено ею Предсѣдателю Уголовнаго Суда.

Варшава, 13 (25) Января 1862 года.

По порученію Главнаго Директора, Директоръ Отдѣленія
(подписано) *Кретковскій.*

№ 8,962/37,982.

№ 20.

Постановленіе, увеличивающее цѣну на продовольствіе арестантовъ и утверждающее съ этою цѣлью новый тарифъ.

(24 Мая (5 Іюня) 1866 года.)

Извлеченіе изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Совѣтъ, принявъ во вниманіе, что цѣны съѣстныхъ припасовъ въ настоящее время значительно увеличились, и что предполагаемое улучшеніе продовольствія арестантовъ оказывается необходимымъ въ гигіеническихъ видахъ, положилъ: вновь приготовленный и представленный Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ тарифъ продовольствія тюремныхъ арестантовъ утвердить, съ тѣмъ, чтобы по сему тарифу продовольствуемы были арестанты въ двухъ Варшавскихъ арестахъ, то есть: полицейскомъ и въ арестѣ

ność dziennie kopiejek 15, mógł także znaleźć utrzymanie odpowiednie i żeby przez to nie był ciężarem Skarbu.

Oprócz tego, ma być włożony na urzędników, odbywających miesięczne rewizye więzienia, obowiązek, aby przekonywali się: czy aresztanci nie doznają jakich przeciążeń w téj mierze, i wszelkie dostrzeżone zboczenia natychmiast prostowali.

Odpowiednie więc do tego zarządzenia Rząd Gubernialny wyda bezzwłocznie, i o tém Kommissyi Rządowéj złoży rapport.

Nadmienia przytém Kommissya Rządowa, iż o decyzyi powyższéj jednocześnie zawiadamia Prezesa Sądu Kryminalnego.

w Warszawie, d. 13 (25) Stycznia 1862 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego, Dyrektor Wydziału
(podpisano) *Kretkowski.*

Nr. 8,962/37,982.

№ 20.

Decyzya, powiększająca cenę żywności więźni i zatwierdzająca w tym celu nową taryffę.

(d. 24 Maja (5 Czerwca) 1866 r.)

Wyjątek z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj.

Rada, wziąwszy na uwagę, że ceny artykułów żywności w obecnym czasie znacznie podniosły się, i że zamierzone polepszenie żywności więźni okazuje się koniecznem w widokach higienicznych, postanowiła: nowo ułożoną i przedstawioną przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych taryffę żywności dla więźni zatwierdzić, z tém, żeby wedle téj taryffy żywieni byli aresztanci w dwóch aresztach Warszawskich, to jest: policyjnym i w areszcie włóczęgów, urządzonym

бродягъ, устроенномъ при Губернскомъ Правленіи, а нормальную цѣну къ торгамъ на поставку продовольствія для тюремъ опредѣлить въ 7 копѣекъ за дневную порцію арестанта, разрѣшивъ притомъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, въ случаѣ безуспѣшности торговъ, объявленныхъ съ той цѣны, увеличить оную до 8 копѣекъ.

Варшава, 24 Мая (5 Іюня) 1866 года.

Вѣрно съ журналомъ:

И. д. Статсъ-Секретаря (подписано) *А. Заборовскій.*

№ 22,729.

Приложеніе къ № 20-му.

Тарифъ продовольствованія арестантовъ.

Часть первая.

Продовольствіе для здоровыхъ.

А) Хлѣбъ, мясо, соль и приправа.

Для арестантовъ и контрабандистовъ, продовольствуемыхъ на казенный счетъ, въ слѣдственныхъ и уголовныхъ тюрьмахъ, слѣдуетъ отпускать на каждаго здороваго человѣка въ сутки:

ржанаго хлѣба два фунта;

соли для вареной пищи, шесть золотниковъ;

сала для Христіанъ по три золотника, въ постные же дни по 2¼ золотника коровьяго масла, которое въ такомъ же количествѣ отпускается ежедневно для Евреевъ.

Мясо. Для всѣхъ вообще арестантовъ назначается на обѣдъ, одинъ разъ въ недѣлю, то есть по воскресеньямъ, за исключеніемъ великаго поста, мясная порція, считая по одной четверти фунта говядины на одного человѣка.

Для Евреевъ мясная порція будетъ отпускаема изъ ко-

przy Rządzie Gubernialnym, ℓ. cenę normalną do licytacyi na dostawę żywności dla więzień oznaczyć na 7 kopiejek za dzienną porcyę aresztanta, upoważniwszy przytém Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych, na wypadek niedojścia do skutku licytacyi ogłoszonéj od téj ceny, powiększyć onę do 8-miu kopiejek.

w Warszawie, d. 24 Maja (5 Czerwca) 1866 r.

Zgodno z protokółem:

p. o. Sekretarza Stanu (podpisano) *A. Zaborowski.*

Nr. 22,729.

Annex do Nr. 20-go.

Taryffa żywności więźni.

Część pierwsza.

Żywność dla zdrowych.

A) Chleb, mięso, sól i okrasa.

Dla więźni i defraudantów, kosztem Skarbu żywionych w domach badań i w więzieniach karnych, wydawać należy codziennie na jedną zdrową osobę:

chleba żytniego razowego 2 funty;

do strawy gotowanéj soli po zołotników sześć;

słoniny dla chrześcian po zołotników trzy, w dni zaś postne masła po zołotników 2¼; podobnaż ilość masła po zołotników 2¼ przeznacza się codziennie dla żydów.

Mięso. Dla wszystkich więźni przenacza się na obiad, raz w tydzień, to jest co niedziela, z wyłączeniem wielkiego postu, mięsna porcya, licząc po ¼ funta mięsa wołowego na osobę.

Mięsna porcya dla żydów, z użyciem koszernego mięsa,

шернаго мяса и въ тѣ лишь дни, въ которые пользуются оною арестанты другихъ исповѣданій.

Вареная пища состоитъ изъ завтрака и обѣда, по нижеозначеннымъ правиламъ.

Б) Общее продовольствіе для здоровыхъ въ теченіе недѣли.

Очередь пищи, какую арестантъ долженъ получать на завтракъ и обѣдъ, опредѣляется слѣдующимъ порядкомъ:

въ воскресеніе: на завтракъ: четыре чарки борщу; на обѣдъ: двѣ чарки гороху, съ примѣсью одной чарки ячной крупы;

въ понедѣльникъ: на завтракъ: четыре чарки водянки съ затиркою (галушками); на обѣдъ: 10 чарокъ картофеля;

во вторникъ: на завтракъ: четыре чарки ячной воды; на обѣдъ: шесть чарокъ щей съ примѣсью одной чарки ячной крупы, или гороху;

въ середу: на завтракъ: четыре чарки борщу; на обѣдъ: три чарки гречневой крупы;

въ четвергъ: на завтракъ: четыре чарки ячной воды; на обѣдъ: двѣ чарки гороху съ четырьмя чарками щей;

въ пятницу: на завтракъ: четыре чарки борщу, съ затиркою (галушками); на обѣдъ: 8 чарокъ картофеля съ примѣсью одной чарки ячныхъ крупъ;

въ субботу: на завтракъ: четыре чарки борщу; на обѣдъ: три чарки ячной крупы.

В) Примѣчанія относительно завтраковъ для здоровыхъ.

Завтраки слѣдуетъ приготовлять слѣдующимъ образомъ:

а) борщъ приготовляется изъ ржанаго кваса, считая, на такой квасъ, 7 фунтовъ и 72 золотника ржаной муки на 100 человѣкъ, съ примѣсью 2 фунтовъ и 24 золотниковъ ситной муки на 100 человѣкъ;

б) ячная вода, на завтракъ, должна приготовляться изъ ячной крупы, считая по 32 чарки крупы на 100 человѣкъ;

в) затирка на водѣ по понедѣльникамъ и на киселѣ по

dawać się winna w te tylko dnie, w które takową otrzymywać będą aresztanci innych wyznań.

Gotowana żywność składać się ma z śniadania i obiadu, według przepisów niżéj wyszczególnionych.

B) Ogólna żywność tygodniowa dla zdrowych.

Odmiana strawy, jaką więzień dziennie na śniadanie i obiad ma dostać, przepisuje się:

w niedzielę: na śniadanie, żurku czarek cztery; na obiad, grochu dwie czarki, z zasypką kaszy jęczmiennéj czarki jednéj;

w poniedziałek: na śniadanie, zacierek na wodzie czarek cztery; na obiad, kartofli czarek 10;

we wtorek: na śniadanie, klejku czarek cztery; na obiad, kapusty sześć czarek, z zasypką jednéj czarki kaszy jęczmiennéj lub grochu;

w środę: na śniadanie, żurku czarek cztery; na obiad, kaszy gryczanéj czarek trzy;

we czwartek: na śniadanie, klejku czarek cztery; na obiad, grochu dwie czarki, z dodaniem kapusty cztery czarek;

w piątek: na śniadanie, żurku z zacierkami czarek cztery; na obiad, kartofli czarek 8, z zasypką kaszy jęczmiennéj czarka jedna;

w sobotę: na śniadanie, żurku czarek cztery; na obiad, kaszy jęczmiennéj czarek trzy.

C) Uwagi co do śniadań dla zdrowych.

Śniadania mają się przyrządzać następnie:

a) żurek czyli barszcz przyrządzać się ma z kwasu, z mąki żytniéj razowéj otrzymanego, rachując na taki kwas: mąki razowéj funtów 7 zołotników 72 na sto osób, i do zaprawy tegoż żurku, funtów 2 zołotników 24 mąki pytlowéj na sto osób;

b) klejek na śniadanie przyrządzać się ma z kaszy jęczmiennéj, licząc czarek 32 kaszy na sto osób;

c) zacierki na wodzie w poniedziałki i na żurku w piątki,

пятницамъ должна быть приготовляема изъ ржаной ситной муки, считая по 32 золотника на человѣка.

Въ прочіе же дни, какъ къ ячной водѣ, такъ и къ борщу на завтраки, слѣдуетъ прибавлять по 325 чарокъ картофеля на 100 человѣкъ, а за неимѣніемъ онаго прибавлять къ этой пищѣ на затирку, ржаную ситную муку, въ количествѣ вышеопредѣленномъ, т. е. по 32 золотника на человѣка.

Къ завтракамъ не отпускается особо ни приправа ни соль, но таковыя отдѣляется изъ суточной порціи, считая по 95 золотниковъ приправы (сала или масла) и полтора фунта соли на 100 человѣкъ.

Г) Общія примѣчанія по продовольствію здоровыхъ арестантовъ.

За недостаткомъ щей, въ особенности же лѣтомъ, передъ жатвою, должно давать борщъ изъ такого количества ржаной муки, чтобы онъ былъ киселъ въ мѣру, съ прибавкою для приправы онаго по 14 золотниковъ ситной ржаной муки на одного человѣка и, кромѣ того, клецки изъ 1 фунта и 2 золотниковъ ситной ржаной муки на человѣка; сала же или масла давать по два фунта на 100 человѣкъ.

За неимѣніемъ картофеля, можно давать на обѣды горохъ, или ячную крупу въ вышеозначенномъ количествѣ, смотря по тому, которые изъ этихъ продуктовъ удобнѣе будетъ пріобрѣсти.

Въ случаѣ недостатка и щей и картофеля вмѣстѣ, лѣтомъ передъ жатвою, можно измѣнять опредѣленную тарифомъ очередь продовольствія, съ тѣмъ однакоже, чтобы очередь эта такъ была устроена, дабы одна и та же пища не была даваема болѣе двухъ разъ сряду.

Для приготовленія щей, можно употреблять капусту, не только рѣзаную, но и сѣченую, какъ обыкновенно приготовляютъ таковую для себя крестьяне.

Ржаной хлѣбъ для здоровыхъ должно испекать 6-фунтовыми булками, которыя разрѣзываются на три ровныя части.

przyrządzać się mają z mąki pytlowéj żytniéj, licząc 32 zołotniki mąki na osobę.

W inne zaś dni, tak do klejku, jakoteż żurku czyli barszczu na śniadania, dodawać na każde sto osób kartofli po czarek 325, a w razie braku kartofli, mąki żytniéj pytlowéj na zacierkę, w ilości powyżéj oznaczonéj, to jest po 32 zołotniki na osobę.

Do śniadań nie daje się oddzielnie omasty ani soli, lecz z dziennéj omasty i soli oddzielać należy 95 zołotników omasty i półtora funta soli na sto osób.

D) Ogólne uwagi co do żywności więźni zdrowych.

W razie braku kapusty, mianowicie na przednowku, dawany ma być barszcz otrzymany z takiéj ilości mąki razowéj, aby był miernie i należycie kwaśny, z dodaniem do jego zaprawy mąki pytlowéj żytniéj po 14 zołotników na osobę, i prócz tego kluski z 1 funta i 2 zołotników mąki żytniéj pytlowéj na osobę; do okraszenia zaś po dwa funty omasty na sto osób.

W razie braku kartofli, dawany być może na obiady, groch lub kasza jęczmienna, w ilości jak wyżéj przepisano, z uwagą na to, co będzie można z większą łatwością dostać.

W razie braku kapusty i kartofli razem, na przednowku, nie można się ściśle trzymać taryffy co do kolei potraw, aby tylko tak koléj ich urządzić, iżby jeden gatunek żywności więcéj jak dwa razy po sobie nie był dawany.

Kapusta może być nietylko szatkowana, ale i siekana zwyczajna, jak włościanie dla siebie przyrządzają.

Chleb razowy dla zdrowych ma być pieczony w bochenkach sześcio-funtowych, które będą rozkrawane na 3 równe części.

Вареная пища отпускается арестантамъ два раза въ день, а именно:

завтракъ: лѣтомъ въ 9 часовъ утра, зимою въ 10 часовъ утра;

обѣдъ: лѣтомъ въ 4 часа по полудни, зимою въ 3 часа по полудни.

Хлѣбъ отпускается имъ передъ завтракомъ, по мѣстному обычаю.

Д) Примѣчаніе относительно продовольствія арестантокъ съ грудными дѣтьми.

Арестанткамъ, съ грудными дѣтьми, отпускать двѣ порціи: одну обыкновенную, полагаемую для здоровыхъ арестантовъ, а другую лазаретную, съ производствомъ на сію послѣднюю, половины обыкновенной лазаретной порціи для матери, а вмѣсто другой половины для ребенка, по двѣ чарки молока и пшеничную булку, вѣсомъ въ 15 золот., какъ опредѣлено для больныхъ.

Часть вторая.

Продовольствіе для больныхъ.

Лазаретныя порціи, смотря по степени болѣзни арестанта, раздѣляются на ординарныя, половинныя и слабыя.

А. Хлѣбъ. На ординарную порцію полагается ежедневно по 72 золотника, на половинную 36 золотниковъ ржаного ситнаго хлѣба, а на слабую—пшеничную булку въ 15 золотниковъ.

Б. Масло и соль. Такъ какъ на обѣды, не исключая постныхъ дней, больные должны получать ежедневно мучную и овощную пищу съ бульономъ, то лишь для приправы завтраковъ для больныхъ должно быть отпускаемо масло, считая по $^3/_4$ золотника на каждаго больнаго.

Соли же назначается по три золотника въ сутки на больнаго.

В. Говядина. Для всѣхъ больныхъ должно варить бульонъ изъ говядины (для евреевъ изъ кошернаго мяса), считая по полфунта мяса на каждаго больнаго.

Gotowaną strawę więźnie dostawać mają dwa razy dniem, to jest:

śniadanie: w lecie o godzinie 9 rano, w zimie o godzinie 10 rano;

obiad: w lecie o godzinie 4 po południu, w zimie o godzinie 3 po południu.

Chleb dostawać będą przed śniadaniem, według miejscowych zwyczajów.

E) Uwaga co do żywności aresztantek z dziećmi przy piersi.

Aresztantki z dziećmi przy piersi otrzymywać będą dwie porcye: jedną porcyę zwyczajną, jak dla zdrowych, a drugą lazaretową, licząc na tę ostatnią w jednéj połowie dla matki, pół zwyczajnéj porcyi lazaretowéj, a w drugiéj połowie dla dziecka dwie czarki mleka i bułkę pszenną, ważącą, jak oznaczono dla chorych, pietnaście złotników.

Część druga.

Żywność dla chorych.

Porcye lazaretowe dzielą się, odpowiednio stanowi słabości więźnia, na całe, połowiczne i ścisłe.

A) Chleb. Chleb dawany być winien codziennie: dla całéj porcyi 72 złotników, dla połowicznéj 36 złotników chleba pytlowego żytniego; dla ścisłéj zaś bułeczka pszenna, ważąca 15 złotników.

B) Okrasa i sól. Ponieważ na obiady codziennie, nie wyłączając dni postnych, dostawać mają chorzy leguminy i jarzyny z rosołem, jedynie więc tylko do śniadań winna być dawana okrasa, licząc po $^3/_4$ złotnika masła na każdego chorego.

Soli przeznacza się po trzy złotniki codziennie na chorego.

C) Mięso. Dla wszystkich chorych gotowany będzie rosół z mięsa wołowego (dla żydów koszerne), licząc pół funta mięsa na każdego chorego.

Больные, состоящіе на слабой порціи, получаютъ чистый бульонъ безъ мяса; мясо же изъ ихъ порцій раздѣляется между больныхъ, состоящихъ на ординарной порціи.

Кромѣ хлѣба, масла, соли, бульона и говядины, для больныхъ, на ординарной и половинной порціи состоящихъ, должна быть отпускаема имъ слѣдующая пища:

Г) Общее продовольствіе для больныхъ въ теченіе недѣли.

Въ воскресенье: на завтракъ: ячная вода изъ одной чарки крупъ; на обѣдъ: четыре чарки картофеля на одного человѣка;

въ понедѣльникъ: на завтракъ ячная вода изъ одной чарки крупъ; на обѣдъ: одна чарка ячной крупы;

во вторникъ: на завтракъ: одна чарка гречневой крупы; на обѣдъ: четыре чарки картофеля, или другихъ овощей;

въ середу: на завтракъ: ячная вода изъ одной чарки крупъ; на обѣдъ: одна чарка гречневой крупы;

въ четвергъ: на завтракъ: одна чарка ячной крупы; на обѣдъ: четыре чарки картофеля или маркови;

въ пятницу: на завтракъ: одна чарка гречневой крупы; на обѣдъ: одна чарка ячной крупы;

въ субботу: на завтракъ: ячная вода изъ одной чарки крупъ; на обѣдъ: одна чарка гречневыхъ крупъ.

Д) Общія примѣчанія относительно продовольствія больныхъ.

1) Въ случаѣ надобности, по усмотрѣнію Лекаря, можно давать больнымъ, въ предѣлахъ настоящаго Тарифа, приготовляемую для здоровыхъ кислую пищу. Лекарь можетъ также, вмѣсто обыкновеннаго завтрака изъ крупъ, назначать для больнаго по двѣ чарки молока, а въ такомъ случаѣ масло и соль уже не нужны.

2) Болѣе цѣнные продукты, какъ-то: мелкая крупа, сливы, вино и т. п., не должны быть назначаемы Лекарями, которые могутъ, въ замѣнъ таковыхъ, записывать предметы подешевле, а въ равной степени полезные. Подрядчики за говядину и молоко, а также за телятину и рисъ, въ случаѣ

Chorzy, na ścisłéj porcyi będący, otrzymują czysty rosół bez mięsa; mięso zaś z ich porcyj rozdzielane być ma dla chorych, będących na porcyi całkowitéj.

Prócz chleba, masła, soli, rosołu i mięsa otrzymywać będą chorzy, na całéj i połowicznéj porcyi będący, następującą żywność:

D) Ogólna żywność tygodniowa dla chorych.

W niedzielę: na śniadanie, klejek z jednéj czarki kaszy jęczmiennéj; na obiad, kartofli na osobę czarek cztery;

w poniedziałek: na śniadanie, klejek z jednéj czarki kaszy jęczmiennéj; na obiad, kaszy jęczmiennéj czarka jedna;

we wtorek: na śniadanie, kaszy gryczanéj czarka jedna; na obiad, kartofli lub innego warzywa czarek cztery;

we środę: na śniadanie, klejek z jednéj czarki kaszy jęczmiennéj; na obiad, kaszy gryczanéj czarka jedna;

we czwartek: na śniadanie, kaszy jęczmiennéj czarka jedna; na obiad, kartofli lub marchwi czarek cztery;

w piątek: na śniadanie, kaszy gryczanéj czarka jedna; na obiad, kaszy jęczmiennéj czarka jedna;

w sobotę: na śniadanie, klejek z jednéj czarki kaszy jęczmiennéj; na obiad, kaszy gryczanéj czarka jedna.

E) Ogólne uwagi co do żywności chorych.

1) W razie potrzeby i uznania Lekarza, może tenże kazać udzielać chorym, w obrębie niniejszéj nowéj taryffy, potrawy kwaśne, dla zdrowych gotowane; wolno mu także, w miejsce zwykłego śniadania z kaszy gotowanego, przeznaczać dla chorego na śniadanie mleka dwie czarki, do którego jednak masło i sól już nie są potrzebne.

2) Przedmioty kosztowne, jako to: kaszka, śliwki, wino i t. p. zapisywane być nie mają, w miejsce których Lekarz może zapisywać inne tańsze, a dla zdrowia chorych równie skuteczne artykuły. Dostarczyciele żywności za mięso i mleko, tudzież cielęcinę i ryż dla chorych w ilości: pierwszéj po pół funta, a dru-

назначенія оныхъ для больныхъ въ количествѣ: телятины —не болѣе полуфунта, а рису—по 12 золотниковъ на одного больнаго человѣка, не имѣютъ права требовать особаго вознагражденія.

3) Вообще больнымъ, состоящимъ на ординарной, половинной или слабой порціяхъ, должно отпускать лишь столько, сколько назначено будетъ Лекаремъ и подписано имъ ежедневно.

4) Лекарь не имѣетъ права назначать экстренной порціи для больнаго, состоящаго на ординарной или половинной порціи; единственно дозволяется это для больныхъ, состоящихъ на слабой порціи.

Часть третья.

Арестанты евреи, во время девяти дней ихъ Пасхи, будутъ получать слѣдующее продовольствіе:

А. Здоровые:

въ воскресенье: на завтракъ: водянку изъ 4 чарокъ крошеной мацы; на обѣдъ: 2 чарки праздничнаго борщу съ подсыпкою одной чарки крошеной мацы;

въ понедѣльникъ: на завтракъ: 4 чарки праздничнаго борщу; на обѣдъ: 10 чарокъ картофеля;

во вторникъ: на завтракъ: водянку изъ 4 чарокъ крошеной мацы; на обѣдъ: 6 чарокъ праздничныхъ щей или бураковъ, съ подсыпкою 1 чарки крошеной мацы;

въ середу: на завтракъ: праздничнаго борщу 4 чарки; на обѣдъ: 8 чарокъ картофеля, съ подсыпкою 1 чарки крошеной мацы;

въ четвергъ: на завтракъ: водянку изъ 4 чарокъ крошеной мацы; на обѣдъ: 3 чарки праздничнаго борщу, съ подсыпкою 3 чарокъ крошеной мацы;

въ пятницу: на завтракъ: водянку изъ 4 чарокъ крошеной мацы; на обѣдъ: 8 чарокъ картофеля, съ подсыпкою 1 чарки крошеной мацы;

въ субботу: на завтракъ: 4 чарки праздничнаго борщу; на обѣдъ: 6 чарокъ праздничныхъ щей, или бураковъ, съ подсыпкою 1 чарки крошеной мацы.

giego po dwanaście zołotników na osobę, oddzielnego wynagrodzenia żądać nie mają prawa.

3) W ogóle dla chorych tyle tylko porcyj całkowitych, połowicznych i ścisłych dawane być ma, ile relewa ogólna, przez Lekarza przepisana i przez niego codziennie własnoręcznie podpisana, wykazywać będzie.

4) Lekarzowi nie wolno przepisywać extraporcyj dla takiego chorego, który jest na całéj, lub pół porcyi, lecz tylko dla będących na ścisłéj porcyi.

Część trzecia.

Aresztanci wyznania Mojżeszowego, w czasie świąt Wielkanocnych, dostawać będą przez dziewięć dni następującą żywność:

A. Zdrowi:

w niedzielę: na śniadanie, wodzianki z okruchów macowych czarek 4; na obiad, barszczu świątecznego 2 czarki, z zasypką okruchów macowych czarki 1;

w poniedziałek: na śniadanie, barszczu świątecznego czarek 4; na obiad, kartofli czarek 10;

we wtorek: na śniadanie, wodzianki z okruchów macowych czarek 4; na obiad, kapusty świątecznéj lub buraków czarek 6, z zasypką okruchów macowych czarki 1;

we środę: na śniadanie, barszczu świątecznego czarek 4; na obiad, kartofli czarek 8, z zasypką okruchów macowych czarki 1;

we czwartek: na śniadanie, wodzianki z okruchów macowych czarek 4; na obiad, barszczu świątecznego 3 czarki, z zasypką okruchów macowych czarek 3;

w piątek: na śniadanie, wodzianki z okruchów macowych czarek 4; na obiad, kartofli czarek 8, z zasypką okruchów macowych czarki 1;

w sobotę: na śniadanie, barszczu świątecznego czarek 4; na obiad, kapusty świątecznéj lub buraków czarek 6, z zasypką okruchów macowych czarki 1.

Б. Больные:

въ воскресенье: на завтракъ: водянку изъ одной чарки крошеной мацы; на обѣдъ: 4 чарки картофеля;

въ понедѣльникъ: на завтракъ: 4 чарки праздничнаго борщу; на обѣдъ: одну чарку крошеной мацы круто свареной;

во вторникъ: на завтракъ: водянку изъ одной чарки крошеной мацы; на обѣдъ: 4 чарки картофеля или маркови;

въ середу: на завтракъ: 4 чарки праздничнаго борщу; на обѣдъ: одну чарку крошеной мацы круто свареной;

въ четвергъ: на завтракъ: водянку изъ одной чарки крошеной мацы; на обѣдъ: 4 чарки картофеля или маркови;

въ пятницу: на завтракъ: 4 чарки праздничнаго борщу; на обѣдъ: одну чарку крошеной мацы круто свареной;

въ субботу: на завтракъ: водянку изъ одной чарки крошеной мацы; на обѣдъ: 4 чарки картофеля или маркови;

Кромѣ вышеозначенной пищи будутъ отпускаемы ежедневно:

На каждаго здороваго арестанта.

По 1 фунту мацы, 6 золотниковъ свѣжей соли, приготовляемой на праздники, по $2^1/_4$ золотника праздничнаго масла, или же по 3 золот. говяжьяго жиру, или же топленнаго сала.

Сверхъ того, здоровые арестанты будутъ получать по $^1/_4$ фунта кошерной говядины, одинъ разъ въ недѣлю, если въ то время арестанты другихъ исповѣданій будутъ пользоваться мясною пищею.

На больнаго.

На ординарную порцію по 48, на половинную по 24, а на слабую по 10 золотниковъ мацы, по $^3/_4$ золотника праздничнаго масла для приправы завтраковъ и по 3 золотника праздничной соли на цѣлый день для одного человѣка.

Бульонъ для больныхъ приготовляется изъ кошернаго мяса, считая въ сутки по полфунта говядины на больнаго, которая раздѣляется между нихъ, наравнѣ съ арестантами другихъ исповѣданій.

B. Chorzy:

w niedzielę: na śniadanie, wodziankę z jednéj czarki okruchów macowych; na obiad, kartofli na osobę czarek 4;

w poniedziałek: na śniadanie, barszczu świątecznego czarek 4; na obiad, okruchów z macy czarka 1 na gęsto ugotowanych;

we wtorek: na śniadanie, wodziankę z jednéj czarki okruchów macowych; na obiad, kartofli lub marchwi czarek 4;

we środę: na śniadanie, barszczu świątecznego czarek 4; na obiad, okruchów z macy czarka 1 na gęsto ugotowanych;

we czwartek: na śniadanie, wodziankę z jednéj czarki okruchów macowych; na obiad, kartofli lub marchwi czarek 4;

w piątek: na śniadanie, barszczu świątecznego czarek 4; na obiad, okruchów z macy czarka 1 na gęsto ugotowanych;

w sobotę: na śniadanie, wodziankę z jednéj czarki okruchów macowych; na obiad, kartofli lub marchwi czarek 4.

Oprócz powyższéj żywności dawane będzie codziennie:

Na każdego zdrowego:

Macy funt 1, soli świeżéj, na Wielkanocne święta używanéj, po zołotników 6, masła świątecznego po zołotników $2^1/_4$ lub tłustości bydlęcéj, albo smalcu po zołotników 3.

Nadto zdrowi dostawać będą po $^1/_4$ funta mięsa koszernego raz na tydzień, jeżeli w czasie ich świąt przypadnie porcya mięsna dla aresztantów innych wyznań.

Na chorego:

Macy dla całéj porcyi 48 zołotników, dla połowicznéj 24 zołotników, a dla ścisłéj 10 zołotników; masła świątecznego do kraszenia śniadań $^3/_4$ zołotnika i soli świątecznéj na cały dzień 3 zołotniki na osobę.

Rosół dla chorych gotowany będzie z mięsa koszernego, licząc pół funta na chorego dziennie, które rozdzielane będzie tak jak dla chorych wszelkich innych wyznań.

Вышеозначенное продовольствіе для арестантовъ евреевъ во время Пасхи, равно какъ и новую посуду необходимую для приготовленія онаго, подрядчики обязаны доставлять въ предѣлахъ той цѣны, по какой они приняли на себя поставку продовольствія, и не могутъ требовать за это никакого особаго вознагражденія.

Настоящій Тарифъ долженъ быть опубликованъ всѣмъ арестантамъ по тюрьмамъ Членомъ Губернскаго Правленія или Уѣзднымъ Начальникомъ, въ присутствіи Судебнаго Чиновника, а также долженъ быть прибитъ въ видномъ мѣстѣ Тюремной Канцеляріи, и въ кухнѣ.

Вѣрно съ тарифомъ утвержденнымъ рѣшеніемъ Совѣта Управленія Царства, объявленнымъ въ выпискѣ изъ журнала засѣданія его 24 Мая (5 Іюня) 1866 года.

За Директора Отдѣленія Промышленности и Художествъ въ Правительственной Коммиссіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, и. д. Правителя Канцеляріи (подписано) *Леонтьевъ.*

Żywność tu wymienioną, dla aresztantów żydów w czasie świąt Wielkanocnych, jak również naczynia nowe do gotowania jéj potrzebne, dostarczać będą entreprenorowie dostawy żywności więziennéj w obrębie ceny, po jakiéj dostawę tę uskuteczniają, bez likwidowania jakichbądź oddzielnych w tym względzie kosztów.

Taryffa niniejsza żywności ogłoszona ma być po więzieniach przez członka Rządu Gubernialnego, lub Naczelnika Powiatu, łącznie z urzędnikiem sądowym, wszystkim więźniom, a oprócz tego przybita w miejscu widoczném kancellaryi więziennéj i w kuchni.

Zgodnie z taryffą, zatwierdzoną postanowieniem Rady Administracyjnéj Królestwa, oznajmioném przez wypis z protokółu posiedzenia z d. 24 Maja (5 Czerwca) 1866 r.

Za Dyrektora Wydziału Przemysłu i Kunsztów w Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych,

p. o. Dyrektora Kancellaryi (podpisano) *Leontiew.*

ГЛАВА VIII.

ОБЪ ОДЕЖДѢ, ОБУВИ И ПОСТЕЛИ, А РАВНО О МЫТЬѢ БѢЛЬЯ И ПЕРЕМѢНѢ ПОСТЕЛИ.

№ 1.

Постановленіе, утверждающее введенныя въ Тюремной Инструкціи 1823 года измѣненія, состоящія въ томъ, что, вмѣсто производимой доселѣ Смотрителями поставки одежды, обуви и постели для арестантовъ, предписано заготовлять оныя другимъ порядкомъ.

(5 (17) Октября 1834 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія Царства.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, убѣдясь 10-лѣтнимъ опытомъ, съ какими вредными послѣдствіями сопряжена возлагаемая доселѣ на самихъ Тюремныхъ Смотрителей поставка одежды, постели и обуви для арестантовъ,—сдѣлала распоряженіе, чтобы впредь Смотрителямъ тюремъ не предоставлять поставки упомянутой одежды, но производить постройку оной чрезъ самихъ арестантовъ, изъ матеріаловъ, выдѣлываемыхъ на тюремныхъ фабрикахъ; при чемъ установила покрой одежды для арестантовъ, смотря по роду ихъ преступленія, и назначила срокъ оной.

Донося о томъ Совѣту отъ 30 минувшаго Сентября, за № 15,244/44,900, и присовокупляя, что перемѣна эта въ продолженіи нѣсколькихъ лѣтъ доставитъ значительное въ расходахъ сбереженіе, Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія проситъ объ утвержденіи таковаго распоряженія ея.

Распоряженіе сіе Коммисіи Совѣтъ утвердилъ.

Варшава, 5 (17) Октября 1834 года.

Вѣрно съ журналомъ:

Статсъ-Секретарь (подписано) *О. Тымовскій.*

№ 15,845.

TYTUŁ VIII.

O ODZIEŻY, OBUWIU I POŚCIELI, ORAZ O PRANIU BIELIZNY I ODŚWIEŻANIU POŚCIELI.

№ 1.

Decyzya, zatwierdzająca zmianę Instrukcyi więziennéj z 1823 r. w tém, że odjęto Nadzorcom dostawę odzieży, obuwia i pościeli dla więźni, i dostarczanie nadal onych zarządzono w inny sposób.

(d. 5 (17) Października 1834 r.)

Wypis z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, przekonawszy się, po przeszło 10-cio letniém doświadczeniu, o złych skutkach, wynikających z powierzenia samymże Nadzorcom więzień dostawy ubioru, pościeli i obuwia na potrzeby więźni, wydała rozporządzenie, odejmujące Nadzorcom więzień dostawy ubiorów dla więzień, i poleciła sporządzenie tychże przez samychże więźni z materyałów przez fabryki więzienne wyrabianych, nadto przepisała krój ubioru więźni różnego rodzaju, tudzież czas trwania onegoż. Donosząc zatém Radzie, przez rapport z dnia 30 zeszłego miesiąca Nr. 15,244/44,900, o téj zmianie, która w przeciągu kilku lat okazać ma znaczne w wydatkach oszczędności, Kommissya Rządowa upraszała ją o zatwierdzenie jéj postąpienia.

Rada przychyliła się do postąpienia Kommissyi.

w Warszawie, dnia 5 (17) Października 1834 r.

Zgodno z protokółem:

Sekretarz Stanu (podpisano) *J. Tymowski.*

Nr. 15,845.

Приложеніе 1-е къ № 1-му.

Постановленіе, отмѣняющее X-ю статью тюремной инструкціи объ одеждѣ, обуви и постели.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія,

убѣдясь многолѣтними опытами, что правила, предписанныя 10-ю статьею Тюремной Инструкціи, объ одеждѣ, обуви и постели, недостаточны ни для сохраненія порядка и опрятности въ одеждѣ арестантовъ, ни же для сбереженія расходовъ, котораго бы можно было ожидать по сей части, и вмѣстѣ съ тѣмъ, желая дать полезное и соотвѣтственнѣйшее предназначеніе издѣліямъ тюремныхъ фабрикъ, предписываетъ слѣдующія, въ отношеніи одежды, обуви и постели арестантовъ, правила, которыя введены будутъ въ исполненіе съ 1-го Января 1835 года и замѣнятъ распоряженія, предписанныя X-ю статьею Тюремной Инструкціи.

A. *Описаніе одежды арестантовъ и количество оной для каждаго.*

Ст. 1.

Одежда арестантовъ во всѣхъ тюрьмахъ Царства Польскаго, какъ въ отношеніи цвѣта сукна, такъ и покроя, будетъ единообразна. На сей конецъ въ каждую Воеводскую Коммисію препровождено будетъ по одному полному мужескому и женскому убору, который послужитъ образцомъ для новой одежды, имѣющей быть построенною во всѣхъ тюрьмахъ. Каждый разрядъ арестантовъ будетъ имѣть отличительные знаки, дабы по первому взгляду можно было различить арестанта, подверженнаго исправительному наказанію, отъ приговореннаго къ тяжелому заключенію, сего же послѣдняго отъ содержащагося въ казаматахъ.

Ст. 2.

Никакая мѣстная власть, а тѣмъ болѣе сами арестанты е имѣютъ права дѣлать какія либо перемѣны въ покроѣ

1-y Annex do Nr. 1-go.

Urządzenie, zmieniające tytuł X-y instrukcyi więziennéj o odzieży, obuwiu i pościeli.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.

Przekonawszy się długoletniém doświadczeniem, że przepisy, w tytule X-m Instrukcyi więziennéj o odzieży, obuwiu i pościeli więźni zawarte, nie zapewniają ani porządku i czystości w ubiorze więźni, ani oszczędności, jaką na téj części wydatków uczynić można, i pragnąc dać użyteczne i najwłaściwsze przeznaczenie wyrobom fabryk więziennych, wydaje Kommissya Rządowa następujące przepisy, względém odzieży, obuwia i pościeli więźni, które od dnia 1 Stycznia 1835 roku w wykonanie wprowadzone zostaną i zastąpią rozporządzenia, tytułem X-m Instrukcyi więziennéj objęte.

A) Opis ubioru więźni i ilości onegoż, dla każdego przeznaczonéj.

Art. 1.

Ubiór więźni będzie jednostajny we wszystkich więzieniach Królestwa, tak pod względem koloru sukna jako i kroju swego. W tym celu przesłany zostanie każdéj Kommissyi Wojewódzkiéj jeden ubiór męzki i kobiecy kompletny, który posłuży za wzór do nowych ubiorów, w każdém więzieniu sprawić się mających. Każdy rodzaj więźni będzie miał odmienną odzież, aby na pierwszy rzut oka można było odróżnić więźnia poprawczego od ciężkiego, a tego—od warownego.

Art. 2.

Nie wolno jest żadnéj władzy miejscowéj, ani tém mniéj samym więźniom, zmieniać w czémkolwiek kroju ubioru dla

предписанной для нихъ одежды. За всякую отмѣну и отступленіе въ одеждѣ арестантовъ, Смотритель лично отвѣтствуетъ.

Ст. 4 (*).

Всѣмъ арестантамъ, безъ исключенія, одержимымъ болѣзнію и отправленнымъ въ лазаретъ, полагается слѣдующая одежда:

a) для мужчинъ и женщинъ зимою суконный халатъ, лѣтомъ тиковый, одинаковаго цвѣта и покроя;

b) для больныхъ мужчинъ исключительно, длинные холстяные чулки за колѣна, холстяной колпакъ, рубаха и туфли; для выздоравливающихъ же, холстяные подштанники;

c) для женщинъ исключительно, чепчики, завязываемые на серединѣ головы, холстяные чулки длиною за колѣна и туфли; для выздоравливающихъ, холстяныя юбки.

Ст. 5.

Постель арестантовъ, исключая казаматныхъ, кои, на основаніи 31-й статьи уголовнаго закона, никакой постилки имѣть не должны, состоять будетъ:

для исправительныхъ арестантовъ, состоящихъ подъ слѣдствіемъ, и контрабандистовъ обоего пола: изъ тюфяка набитаго сѣномъ, или соломеннаго матраца, изголовія, набитаго соломою и покрытаго обыкновенною наволочкою, и плотнаго шерстянаго одѣяла;

для арестантовъ, состоящихъ въ тяжеломъ заключеніи, изъ тюфяка и шерстянаго одѣяла;

для больныхъ обоего пола, изъ тюфяка на особой кровати, изъ подушки съ наволочкою, простыни и одѣяла подбитаго, зимою шерстянаго, лѣтомъ же изъ тика.

Ст. 6.

Обувь арестанты будутъ употреблять слѣдующую:

мужчины, приговоренные къ исправительному заключенію, состоящіе подъ слѣдствіемъ и контрабандисты: кожанные по-

(*) Статья 3-я измѣнена рѣшеніемъ Намѣстника въ Царствѣ, отъ 14 (26) Ноября 1856 г., за N° 15,981, помѣщеннымъ ниже сего.

siebie przepisanego. Za każdą zmianę i nieregularność w ubiorze więźni jest Nadzorca osobiście odpowiedzialnym.

Art. 4 (*).

Dla wszystkich bez wyjątku więźni, chorobą dotkniętych i do lazaretu odesłanych, przeznacza się odzież następująca:

a) dla mężczyzn i kobiet, szlafrok sukienny na zimę, a drelichowy na lato, jednakowego koloru i kształtu;

b) dla samych mężczyzn chorych, pończochy płócienne długie aż nad kolana, szlafmyca płócienna, koszula i pantofle, dla rekonwalescentów gatki płócienne;

c) dla samych kobiet, czepki na środku głowy wiązane, pończochy płócienne długie nad kolana i pantofle, tudzież spódnice płócienne dla rekonwalescentek.

Art. 5.

Posłanie więźni, wyjąwszy warownych, którzy, stosownie do artykułu 31-go Prawa Karnego, żadnego posłania mieć nie powinni, składać się ma:

dla więźni poprawczych, dla inkwizytów i defraudantów płci obojéj: z siennika lub hangematy, z wałka słomą wypchanego i powleczonego zwyczajną powłoczką pod głowę, i z kołdry grubéj wełnianéj;

dla więźni, na ciężkie więzienie skazanych, z siennika i z kołdry wełnianéj;

dla chorych płci obojéj, z siennika na osobném łóżku, z poduszki powleczonéj, z prześcieradła i kołdry podszytéj, wełnianéj w zimie, a drelichowéj w lecie.

Art. 6.

Obuwie nosić będą więźniowie następujące:

mężczyzni, na więzienie poprawcze skazani, w inkwizycyi będący, i defraudanci, ciżmy skórzane, z cholewkami

(*) Artykuł 3-ci zmieniony został decyzyą Namiestnika Królestwa, z d. 14 (26) Listopada 1856 r. Nr. 15,981, poniżéj zamieszczoną.

лусапожки съ голенищами, такъ устроенными, дабы могли быть подтягиваемы подъ кандалы;

женщины, находящіяся въ исправительномъ заключеніи, подъ слѣдствіемъ и контрабандистки: кожанные башмаки.

Арестанты обоего пола, приговоренные къ тяжелому и казаматному заключенію, обувь имѣютъ: деревянныя башмаки, подшитыя, при сгибѣ ноги, лоскутомъ овчины.

Ст. 7.

Въ каждой тюрьмѣ должно находиться двойное число одежды, на всѣхъ арестантовъ, предписанное штатомъ для тюрьмы, такъ, чтобы для каждаго арестанта всегда находились два наряда въ употребленіи, то есть одинъ новый, другой ношенный, не считая нарядовъ менѣе или болѣе изношенныхъ, хранящихся въ кладовой, или предназначенныхъ къ починкѣ другихъ. Всякое бѣлье, подвергающееся частой маркѣ, должно быть тройное на каждаго арестанта обоего пола, сверхъ изношеннаго бѣлья, предназначеннаго для починки находящагося въ употребленіи. Запасъ обуви долженъ быть совершенно новый на всѣхъ арестантовъ въ каждой тюрьмѣ, особо, сверхъ той, какая находится у нихъ въ употребленіи. Постель для арестантовъ здоровыхъ, кромѣ наволочекъ, полагающихся въ числѣ бѣлья, имѣетъ быть заготовлена въ такомъ количествѣ, дабы, сверхъ находящейся въ употребленіи, была въ запасѣ новая третья часть оной.

Для больныхъ, которыхъ полагается примѣрно пятая часть всего штатнаго числа арестантовъ въ каждой тюрьмѣ, постель имѣетъ быть заготовлена вдвойнѣ, изъ коихъ: одна въ употребленіи, а другая въ запасѣ, бѣлье же, какъ постельное, такъ и людское, должно быть заготовлено для больныхъ обоего пола втрое.

В. *О порядкѣ заготовленія одежды, постели и обуви.*

Ст. 8.

Вся одежда, постель и обувь имѣетъ быть сшита въ тюрьмахъ изъ матеріаловъ, выдѣланныхъ на тюремныхъ фабрикахъ, или, въ случаѣ недостатка таковыхъ, изъ купленныхъ.

Ст. 9.

Каждая тюремная фабрика получитъ ежегодно особое

tak urządzonemi, aby pod kajdany podciągane być mogły;

kobiety poprawczo skazane, inkwizytki i defraudantki, trzewiki zazute skórzane. Więźnie płci obojéj, na ciężkie i warowne więzienie skazani, używać mają na obuwie trzewików drewnianych, wewnątrz kawałkiem kożucha baraniego, przy zgięciu nogi, opatrzonych.

Art. 7.

W każdém więzieniu znajdować się ma podwójna ilość ubiorów na całą ilość więźni, etatem dla więzienia przepisaną, tak aby dla każdego więźnia były zawsze dwa ubiory w użyciu, to jest jeden nowy, a drugi używany, nie rachując w to ubiorów mniéj więcéj zużytych, w składzie zachowanych, lub do naprawy innych przeznaczonych. Wszystkie przedmioty bielizny, częstemu zbrudzeniu ulegające, mają być potrójne na każdego więźnia płci obojéj, prócz bielizny zużytéj, do naprawy téj, która jest w używaniu, przeznaczonéj. Obuwia ma być zapas zupełnie nowy, na wszystkich więźni respective więzienia, prócz obuwia, jakie jest w ich użyciu. Pościel dla zdrowych więźni, prócz powłoczek liczących się do bielizny, powyżéj wzmiankowanéj, ma być przysposobioną w takiéj ilości, aby nad ilość w użyciu będącą, jedna trzecia część téj liczby nowa w zapasie się znajdowała.

Dla chorych, których liczba domniemana równać się ma piątéj części całéj ilości etatowéj więźni w każdém więzieniu, ma być przysposobiona pościel podwójna, z których jedna w używaniu, druga w zapasie, a bielizna tak łóżkowa, jak osobowa, w potrójnym komplecie dla chorych płci obojéj, ma być przysposobiona.

B. Sposób sprawienia ubioru, posłania i obuwia.

Art. 8.

Wszelkie przedmioty ubioru, posłania i obuwia mają być robione w więzieniach z materyałów, wyrobionych w fabrykach więziennych, lub zakupionych w razie niedostatku tamtych.

Art. 9.

Każda fabryka więzienna będzie sobie miała wskazane co-

отъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія распоряженіе, куда, въ какомъ количествѣ и въ какое время имѣетъ посылать издѣлія свои; въ штатѣ оной фабрики будетъ опредѣлена сумма на перевозку тѣхъ издѣлій въ назначенныя мѣста.

Ст. 10.

Каждому Смотрителю опредѣлится, изъ собственной или изъ чужой тюремной фабрики, число матеріаловъ на одежду, нужныхъ по штатному числу арестантовъ, и, принимая оные, онъ будетъ давать поставляющей фабрикѣ росписку въ принятіи оныхъ. За неотсылку фабричныхъ издѣлій въ свое время, за дурной ихъ сортъ и за неполную мѣру, отвѣтствуетъ Смотритель, отправляющій издѣлія. Для избѣжанія взаимныхъ раздоровъ между Смотрителями, долженъ присутствовать членъ Воеводской Коммисіи или чиновникъ Канцеляріи Обводоваго Коммисара, какъ при отправленіи, такъ и при пріемѣ фабричныхъ издѣлій изъ другихъ тюремъ, для повѣрки сорта оныхъ и мѣры.

Ст. 11.

Матеріалы къ одеждѣ и обуви, которыхъ бы не доставляли тюремныя фабрики, будутъ покупаться посредствомъ публичныхъ торговъ за низшую цѣну.

Ст. 12.

Въ каждой тюрьмѣ будетъ находиться потребное число портныхъ, швеевъ и сапожниковъ, кои, постоянно будутъ заниматься построеніемъ новой одежды и исправленіемъ поношеной; они будутъ отвѣтствовать за прочность работы сихъ одеждъ. Смотритель получитъ, оптомъ, соотвѣтственное числу арестантовъ, предполагаемому Воеводскою Коммисіею, вознагражденіе за поставку снарядовъ и матеріаловъ, необходимыхъ на постройку и починку одежды, постели и обуви; которое, по указаніямъ нѣскольколѣтняго опыта, обратится въ постоянное ежегодное поголовное вознагражденіе.

B. *Положеніе объ одеждѣ и отчетность въ употребленіи оной.*

Ст. 13.

Каждый полный нарядъ, людское и кроватное бѣлье, на-

rocznie, przez osobne rozporządzenie Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, dokąd, w jakiéj ilości i w jakim czasie ma rozsyłać wyroby swoje. Na etacie téjże fabryki zamieszczony zostanie fundusz na transport tych wyrobów w miejsca przeznaczone.

Art. 10.

Każdy Nadzorca będzie sobie miał przeznaczone, bądź to z własnéj, bądź też z obcéj fabryki więziennéj, ilość materyałów ubiorczych, według liczby etatowéj więźni potrzebnych, i odbierając je kwitować będzie fabrykę dostarczającą z ich dostawy. Za nieodesłanie wyrobów fabrycznych, w przyzwoitym czasie, za zły ich gatunek i za nierzetelną miarę odpowiedzialnym jest Nadzorca odsyłający wyroby. Dla uniknienia zaś wzajemnych prześladowań Nadzorców, obecnym być ma Członek Kommissyi Wojewódzkiéj, lub osoba z Biura Komissarza Obwodowego, tak przy expedyowaniu, jako i przy odbieraniu z innych więzień, wyrobów fabrycznych, dla sprawdzenia ich gatunku i miary.

Art. 11.

Materyały do ubioru lub obuwia, którychby fabryki więzienne nie dostarczały, będą zakupowane drogą licytacyj publicznych in minus.

Art. 12.

W każdém więzieniu będzie potrzebna ilość krawców, szwaczek i szewców, która zrobieniem nowych przedmiotów ubioru i naprawą używanych ciągle trudnić się i za dobrą robotę tychże ubiorów odpowiedzialną będzie. Nadzorca otrzyma ryczałtowe wynagrodzenie, przez Kommissyę Wojewódzką, stosownie do ilości więźni, proponować się mające, za dostarczenie narzędzi i materyałów pomocniczych, do zrobienia i naprawy ubiorów, posłania i obuwia potrzebnych, które po kilkoletniém doświadczeniu, w stałe roczne wynagrodzenie od głowy zamienione zostanie.

C. Kontrolla ubiorów i ich zużycia.

Art. 13.

Ubiór każdy kompletny, tudzież bielizna osobowa i łóżko-

значенное для одного человѣка, полагается на годъ, и на такое же время—пара новой обуви и однѣ головки. Сверхъ того, принимается за общее правило, что всѣ подобнаго рода вещи служатъ для употребленія въ заведеніи, доколѣ въ самой малой части онѣ могутъ быть годны къ какому либо употребленію.

Ст. 14.

Смотритель обязанъ наблюдать за бережливымъ употребленіемъ всѣхъ предметовъ, принадлежащихъ къ одеждѣ и постели арестантовъ. А дабы высшее начальство во всякое время могло удостовѣриться въ исполненіи предписываемаго, то каждая часть одежды, постели и обуви имѣетъ быть оклеймена печатью заведенія, съ означеніемъ вкратцѣ года, въ которомъ каждый изъ предметовъ сдѣланъ.

Ст. 15.

Смотритель будетъ вести постоянную вѣдомость всякой одеждѣ, постели и обуви, по прилагаемой формѣ лит. А (*), въ которую будетъ вносить всякую прибыль отъ постройки вновь, поступленіе части одежды изъ одного разряда въ другой и всякую убыль; на счетъ двухъ послѣднихъ случаевъ, вслѣдствіе представленій чиновниковъ, ревизующихъ тюрьмы. О содержаніи этой вѣдомости Смотритель будетъ представлять Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія табелярный отчетъ, по прилагаемой формѣ лит. В, ежегодно въ концѣ Сентября мѣсяца.

Ст. 16.

Для одежды, бѣлья и обуви будутъ два магазина: одинъ, въ которомъ хранятся вещи неупотребляемыя или запасныя, подъ ключомъ и въ вѣдѣніи самаго Смотрителя, другой же, въ которомъ складываются вещи употребляемыя, подъ ключомъ и въ вѣдѣніи старшаго стражника. Въ первомъ должно имѣть весь запасъ одежды и обуви, остающихся отъ употребленія, какъ новыхъ, такъ и бывшихъ въ употребленіи, или же ме-

(*) Форма эта не прилагается по той причинѣ, что такая же находится при Инструкціи 1859 года, помѣщенной, отдѣла IV, главы I, подъ N° 3-мъ.

wa, dla jednéj osoby przeznaczone, trwać ma rok jeden; na tenże czas przeznacza się jedno obuwie nowe i podszycie onegoż. Lecz prócz tego przyjmuje się ogólną zasadę, że wszystkie rzeczy tego rodzaju służyć mają do użytku instytutu, póki w najmniejszéj jakiéj cząstce, do jakiegobądź użytku przydatnemi być mogą.

Art. 14.

Obowiązkiem jest Nadzorcy czuwać nad ochronném używaniem wszelkich przedmiotów, do ubioru i posłania więźni należących. Aby zaś władza zwierzchnia mogła zawsze się przekonać, jak dalece obowiązku tego dopełnia, ma być każda część ubioru, posłania i obuwia oznaczona cechą instytutową, wyrażającą, przez skrócenie, rok sprawienia każdego przedmiotu.

Art. 15.

Nadzorca utrzymywać będzie ciągły inwentarz wszelkich przedmiotów ubioru, posłania i obuwia, według dołączonego wzoru, sub lit. *A* (*), w którym zamieszczać będzie wszelki przychód, w skutku nowego sprawunku, przejście części ubiorów z jednéj kategoryi do drugiéj, i wszelki ubytek, a to co do tych dwóch ostatnich, w skutku poprzedniego upoważnienia urzędników, rewizyę więzienną odbywających. O stanie tego inwentarza składać będzie Nadzorca tabellaryczny rapport Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, a to raz na rok, w końcu miesiąca Września, według dołączonego wzoru, sub lit. *B*.

Art. 16.

Będą dwa składy ubiorów, bielizny i obuwia, jeden nieruchomy, pod kluczem i zawiadywaniem samego Nadzorcy, drugi ruchomy, pod kluczem i zawiadywaniem starszego strażnika. W pierwszym złożony być ma cały zapas odzieży i obuwia, od obecnéj potrzeby więzienia zbywający, tak w nowych jako i używanych, lub mniéj więcéj zużytych effektach, w drugim zaś znajdować się będzie odzież, bielizna i obuwie, w

(*) Wzór ten nie załącza się tu, gdyż taki sam znajduje się przy Instrukcyi więziennéj z r. 1859, zamieszczonéj w dziale IV, tytule I, pod Nr. 3-m.

нѣе или болѣе изношенныхъ предметовъ; во второмъ будетъ находиться одежда, бѣлье и обувь, соотвѣтственно числу наличныхъ арестантовъ и въ соразмѣрности на случай перемѣны оной. Изъ перваго магазина Смотритель будетъ выдавать старшему стражнику или вахмистру предметы, нужные для пополненія комплекта убывшихъ вещей, или для поступившихъ вновь арестантовъ. Принимать же будетъ въ оный отъ старшаго стражника вещи негодныя къ употребленію, или остающіяся отъ употребленія. Въ запасномъ магазинѣ должны всегда находиться одинъ комплектный нарядъ, сверхъ носимаго каждымъ арестантомъ, и одинъ комплектъ всего чистаго бѣлья, сверхъ нечистаго и того, которое арестанты имѣютъ въ употребленіи. Смотритель отвѣтствуетъ за цѣлость обоихъ магазиновъ, а потому онъ имѣетъ право представлять кандидата къ замѣщенію должности старшаго стражника, на коего онъ могъ бы положиться.

Ст. 17.

Въ концѣ каждыхъ трехъ мѣсяцевъ, Коммисаръ Полицейско-Военнаго Отдѣленія или Обводовый Коммисаръ обязанъ лично обозрѣть одежду и всѣ принадлежащіе къ тому снаряды, какъ находящіеся въ магазинахъ, такъ и на арестантахъ, дабы удостовѣриться: съ какою бережливостію употребляются казенныя вещи, всѣ ли арестанты одѣты сообразно предписанной формѣ и получаютъ ли они все по положенію; согласуются ли запасы вещей, въ обоихъ магазинахъ находящіеся, съ вѣдомостію и съ тѣмъ, что должны заключать въ себѣ по правиламъ; постоянно ли и соотвѣтственно ли изданнымъ правиламъ ведется вѣдомость. Потомъ Смотритель представитъ ревизующему Коммисару:

1) вещи новыя, которыя, по поводу изношенія оныхъ, должно помѣстить въ графу изношенныхъ;

2) вещи, находящіяся въ употребленіи, которыя по причинѣ изношенія не могутъ быть годны къ употребленію и должно ихъ помѣстить въ графу вещей, долженствующихъ служить къ починкѣ другихъ;

3) вещи, которыя служить не могутъ, ни къ починкѣ, ни же къ какому либо употребленію.

По удостовѣреніи о дѣйствительномъ состояніи всѣхъ

ilości odpowiadającéj liczbie obecnych więźni, ze względem na potrzeby przemiany. Z pierwszego składu wydawać będzie Nadzorca starszemu strażnikowi effekta, do dokompletowania ubytków, lub dla nowo przybyłych więźniów potrzebne, przyjmować zaś będzie do niego, od starszego strażnika, effekta niezdatne do użycia lub od potrzeby obecnéj zbywające. W składzie ruchomym znajdować się ma zawsze jeden ubiór kompletny, oprócz tego, który każdy więzień ma na sobie, i jeden komplet wszelkiéj bielizny czystéj, oprócz brudnéj i téj, którą więźniowie mają w używaniu. Nadzorca odpowiedzialnym jest za całość obydwóch składów i dla tego służyć mu ma prawo przedstawiania kandydata na strażnika starszego, w którymby ufność swoję mógł pokładać.

Art. 17.

Przed końcem każdego kwartału obowiązany jest Kommisarz Wydziału Policyjno-Wojskowego, lub Kommisarz Obwodowy, obadwa osobiście, odbyć przegląd ubiorów i wszelkich effektów, do tego należących, tak na więźniach jako w składach znajdujących się, celem powzięcia przekonania: jak dalece ochronnie używane są effekta skarbowe; czy wszyscy więźniowie są ściśle podług przepisów ubrani i czy otrzymują to, co pod tym względem otrzymywać powinni; czy zapasy effektów w obydwóch składach są zgodne z inwentarzem i z tém, co podług przepisów w sobie zawierać powinny; czyli inwentarz jest ciągle i stosownie do wydanych poleceń utrzymywany. Następnie przedstawi Nadzorca rewidującemu Kommisarzowi:

1) effekta nowe, które dla zużycia swego pod rubrykę używanych przepisane być winny;

2) effekta w użyciu będące, które, dla zniszczenia, do pierwotnego użytku służyć już nie mogą i do rubryki effektów, do naprawy innych służyć mających, przepisane być mają;

3) effekta, które ani do naprawy, ani do żadnego innego użytku, w samém więzieniu, służyć już nie mogą.

Po przekonaniu się o istotnym stanie wszystkich tych ef-

сихъ вещей, Коммисаръ прикажетъ въ присутствіи своемъ прописать въ вѣдомости послѣдовавшія отъ того перемѣны и оную подпишетъ.

Ст. 18.

Изношенныя вещи, не могущія служить ни къ какому употребленію въ тюрьмѣ, должны быть въ присутствіи Коммисара раздѣлены на шерстяныя, холстяныя, кожанныя и деревянныя. Послѣднія и предпослѣднія тотчасъ сожигаются, первыя же, то есть шерстяныя и холстяныя, должны быть особо сложены, свѣшены и опечатаны Коммисаромъ, для продажи оныхъ, когда таковыхъ соберется значительное количество, бумажнымъ мастерамъ или другимъ лицамъ, которыя бы могли употребить ихъ съ пользою. Изъ сего исключается токмо постель и одежда больныхъ, оставшаяся послѣ умершихъ отъ прилипчивыхъ болѣзней, которыя по заключенію Лекара должны быть сожжены.

Г. *Употребленіе арестантами одежды и бѣлья, а также сохраненіе оныхъ въ опрятности.*

Ст. 19.

Предписывается соблюдать всевозможную опрятность и одинаковый порядокъ во всей одеждѣ и постели арестантовъ; платье должно быть чищено ежедневно и выбивать пыль по крайней мѣрѣ одинъ разъ въ недѣлю, обувь чернить ежедневно, бѣлье перемѣнять по крайней мѣрѣ одинъ разъ въ недѣлю; каждый арестантъ долженъ быть застегнутый и такъ одѣтъ, какъ должно по формѣ и по правиламъ. Разстегиваніе одежды, снятіе галстуковъ и другой безпорядокъ въ нарядѣ строго запрещается и за оный отвѣтствуетъ Смотритель.

Ст. 20.

Ни одинъ арестантъ не долженъ никогда имѣть на себѣ одежды, бѣлья или обуви оборванной. Ношенная и чиненная одежда и обувь будетъ даваема арестантамъ въ рабочіе дни, въ праздничные же и при всякомъ выступленіи арестантовъ, они должны быть одѣты въ цѣломъ платьѣ.

Ст. 21.

Ни при одномъ арестантѣ не надлежитъ оставлять вещей болѣе, какъ тѣ, которыя носитъ или употребляетъ въ

fektów, każe Kommissarz w swojéj obecności zapisać wynikłe ztąd zmiany w inwentarzu i tenże inwentarz podpiszé.

Art. 18.

Effekta zużyte, nie mogące służyć do żadnego bezpośredniego użytku w więzieniu, mają być w przytomności Kommissarza oddzielone na wełniane, płócienne, skórzane i drewniane. Obadwa ostatnie mają być natychmiast spalone. Pierwsze zaś, to jest effekta wełniane i płócienne, mają być, każde z nich z osobna zwinięte, przeważone i przez Kommissarza opieczętowane, celem sprzedania ich, gdy się znaczniejszy zapas uzbiera, papiernikom, lub innym osobom, któreby z nich jaki użytek uczynić mogły. Wyłączają się od tego jedynie części pościeli i odzieży chorych, po zmarłych na zaraźliwe choroby pozostałe, które za zdaniem Lekarza spalone być mają.

D. Używanie odzieży i bielizny przez więźni, zachowanie jéj w czystości.

Art. 19.

Zaleca się zachowanie jak największéj czystości i jednostajnego porządku w całym ubiorze i w posłaniu więźniów. Suknie powinny być codzień czyszczone i najmniéj raz na tydzień trzepane, obuwie codziennie czernidłem uczernione, bielizna najmniéj co tydzień zmieniana; każdy więzień powinien być opięty i ściśle tak ubrany, jak wzór i przepis wskazuje. Rozpinanie ubioru, zdejmowanie halsztuchów i inny nieporządek w odzieniu jest surowo zakazany i ściąga odpowiedzialność na Nadzorcę.

Art. 20.

Żaden więzień nie powinien mieć nigdy na sobie ubioru, bielizny lub obuwia dziurawego. Używane i naprawiane ubiory i obuwia będą dawane więźniom w dni robocze, w świąteczne zaś i przy każdém wystąpieniu jakiémbądź więźni, mają być przybrani w ubiory całe.

Art. 21.

Nie wolno zostawiać przy żadnym więźniu więcéj effektów nad te, które nosi, lub których w posłaniu używa. Wszel-

постели. Всякія вещи, предназначенныя на перемѣну арестантамъ, никогда въ арестантскихъ комнатахъ находиться не должны, а хранятся въ магазинѣ употребляемыхъ вещей.

Ст. 22.

Каждая постель должна быть хорошо уложена, какъ только арестанты встанутъ поутру, и въ такомъ видѣ должна остаться цѣлый день. Арестантамъ запрещается днемъ лежать на своей постели; одѣяла встряхивать одинъ разъ въ недѣлю, солома же въ сѣнникахъ и подушкахъ арестантовъ здоровыхъ, въ концѣ каждыхъ 3-хъ мѣсяцевъ вся выбрасывается, сожигается и замѣняется чистыми сѣнниками и подголовниками, набитыми свѣжею соломою. Сѣнники лѣтомъ должно просушивать и перетрясывать каждую недѣлю. Сѣнники арестантовъ больныхъ должны быть возобновляемы по выздоровленіи каждаго больнаго, если болѣзнь не продолжалась болѣе двухъ недѣль; чаще же, если того требуетъ родъ болѣзни. Каждый больной, прибывающій въ госпиталь, долженъ быть помѣщенъ на совершенно свѣжей постели и на сѣнникѣ, набитомъ свѣжею соломою.

Ст. 23.

Для мытья всякаго бѣлья, по заведенію, Смотритель будетъ употреблять извѣстное число арестантовъ безплатно, преимущественно женщинъ, по возможности, въ соразмѣрности количеству арестантовъ, постоянно назначенное. Сверхъ того, онъ получитъ положенное по штату количество дровъ для согрѣванія воды. На солому для сѣнниковъ, на мыло, на ваксу и на щетки для чищенія платья и обуви, Смотрители получатъ общую сумму, по штатамъ прибавленную къ статьѣ издержекъ на содержаніе внутренней опрятности.

Ст. 24.

Арестантамъ, выбывающимъ изъ тюрьмы, но не имѣющимъ собственной одежды, отдается одежда послѣ умершихъ арестантовъ; на случай же, еслибы таковой не имѣлось, можетъ быть дана имъ казенная ношенная одежда, но сколько можно изъ той, которая назначена для состоящихъ подъ слѣдствіемъ; еслибы же и таковой не было, то Смотритель прикажетъ передѣлать покрой одежды выбывающаго арестанта, дабы таковая различалась отъ арестантской. Въ случаѣ на-

kie effekta, do. zmiany dla więźni przeznaczone, nigdy pod numerami, czyli w celach więziennych znajdować się nie powinny, lecz złożone być mają w składzie ruchomym.

Art. 22.

Każde posłanie ma być porządnie złożone, skoro tylko więźnie wstaną z rana, i w ciągu całego dnia tak pozostać powinno. Nie ma być wolno więźniom kłaść się na posłaniu swojém w ciągu dnia; kołdry będą trzepane raz na tydzień, a słoma w siennikach i poduszkach zdrowych więźni, w końcu każdego kwartału, ma być zupełnie wyrzucona i spalona, a sienniki i wałki czyste nową słomą wypchane. Wietrzenie i trzepanie sienników letnią porą nastąpić ma co tydzień. Sienniki chorych więźni odświeżane być mają po wyzdrowieniu każdego chorego, jeżeli choroba więcéj nad dwa tygodnie nie trwała, częściéj zaś, jeśli rodzaj choroby tego wymaga. Każdy chory, do szpitala wchodzący, powinien być umieszczony na zupełnie świeżém posłaniu i na sienniku, świeżą słomą wypchanym.

Art. 23.

Do prania wszelkiéj bielizny instytutowéj używać będzie Nadzorca, bezpłatnie, pewną ilość więźni, ile możności kobiet, raz na zawsze, stosownie do liczby więźni, oznaczonéj. Otrzyma prócz tego etatem przeznaczoną ilość drzewa do grzania wody. Na słomę do odświeżania sienników, na mydło, na czernidło do obuwia i na szczotki do czyszczenia sukien i obuwia, otrzymają Nadzorcy ryczałtowe wynagrodzenie, dodane w etatach do tytułu wydatków na utrzymanie czystości wewnętrznéj.

Art. 24.

Więźniom, wychodzącym z więzienia, a nie mającym własnéj odzieży, ma być dana odzież po zmarłych więźniach pozostała; dopiero w razie gdyby takiéj nie było, może im być dana odzież skarbowa używana, a to ile możności z téj, która dla inkwizytów jest przeznaczona. Jeżeliby zaś takiéj nie było, w tym razie każe Nadzorca przerobić krój ubioru, wychodzącemu więźniowi udzielonego, aby był odmiennym od ubiorów więziennych. W razie potrzeby użycia ubiorów skar-

добности употребить казенную одежду для выбывающихъ арестантовъ, Смотритель долженъ заблаговременно испросить отъ Воеводской Коммисіи на то разрѣшеніе, каковое при трехмѣсячной ревизіи магазиновъ должно быть предъявлено Коммисару, какъ доказательство убыли.

Ст. 25.

Всѣ прочія вещи, кромѣ одежды послѣ арестантовъ, состоящихъ подъ слѣдствіемъ или въ публичномъ арестѣ, оставшіяся по случаю смерти или побѣга, должны быть отдаваемы въ храненіе Суда, производящаго слѣдствіе, до дальнѣйшаго разрѣшенія.

Варшава, 3 Ноября 1834 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій
(подписано) *Е. Головинъ.*

---

bowych dla wychodzących więźni, winien się Nadzorca odnieść wcześnie do Kommissyi Wojewódzkiéj, w celu uzyskania upoważnienia na piśmie, które przy kwartalnéj rewizyi składów, jako usprawiedliwienie ubytku, Kommissarzowi okazane być winno.

Art. 25.

Wszelkie inne effekta, prócz odzieży, po więźniach w inkwizycyi, lub areszcie publicznym zostających, a przez śmierć lub ucieczkę wyszłych, pozostałe, powinny być oddane w depozyt Sądowi inkwirującemu, do dalszéj jego decyzyi.

w Warszawie, dnia 3 Listopada 1834 r.

Dyrektor Główny Prezydujący (podpisano) *E. Gołowin.*

Приложеніе 2-ое

ГОДИЧНАЯ

о состояніи запаса одежды въ N тюрьмѣ,

Годичный отчетъ, поясняющій число одежды, находящейся

Для какого рода арестантовъ	Куртокъ			Штановъ			Фуражекъ			Кафтановъ			Сукон. штановъ			Холост. штановъ			Рубахъ мужскихъ			Рубахъ женскихъ			Чепчиковъ			Платковъ		
	новыхъ	подержанныхъ	негодныхъ	новыхъ	подержанныхъ	негодныхъ	новыхъ	подержанныхъ	негодныхъ	новыхъ	подержанныхъ	негодныхъ	новыхъ	подержанныхъ	негодныхъ	новыхъ	подержанныхъ	негодныхъ	новыхъ	подержанныхъ	негодныхъ	новыхъ	подержанныхъ	негодныхъ	новыхъ	подержанныхъ	негодныхъ	новыхъ	подержанныхъ	негодныхъ
Для арестантовъ казематныхъ.																														
Для арестантовъ въ тяжеломъ заключеніи.																														
Для арестантовъ исправительныхъ.																														
Для арестантовъ, состоящихъ подъ слѣдствіемъ																														
Для контрабандистовъ.																														
Для больныхъ																														
всего																														

Смотритель тюрьмы

къ N° 1-му.

(Форма B.)

ВѢДОМОСТЬ

представленная . . . . . мѣсяца . . . . . года.

въ N тюрьмѣ, . . . дня . . . . . мѣсяца . . . года.

Галстуковъ			Матрацовъ			Подушекъ			Простынь			Наволочекъ			Халатовъ			Колпаковъ			Сапогъ			Кожан. башмаковъ			Деревян. башмаковъ			Примѣчаніе.
новыхъ	подержанныхъ	негодныхъ	новыхъ	подержанныхъ	негодныхъ	новыхъ	подержанныхъ	негодныхъ	новыхъ	подержанныхъ	негодныхъ	новыхъ	подержанныхъ	негодныхъ	новыхъ	подержанныхъ	негодныхъ	новыхъ	подержанныхъ	негодныхъ	новыхъ	подержанныхъ	негодныхъ	новыхъ	подержанныхъ	негодныхъ	новыхъ	подержанныхъ	негодныхъ	

Писарь тюрьмы

2-gi Annex

RAPPORT

O stanie zapasów ubiorczych w więzieniu N,

Rapport roczny wykazujący ilość effektów ubiorczych, znajdujących

Dla jakiego rodzaju więźni	Kurtek			Spodni			Czapek			Kaftanów			Spodni sukiennych			Spodni płóciennych			Koszul męzkich			Koszul kobiecych			Czepków			Chustek		
	Nowych	Używan.	Niezdat.	Nowych	Używan.	Niezdat.	Nowych	Używan.	Niezdat.	Nowych	Używan.	Niezdat.	Nowych	Używan.	Niezdat.	Nowych	Używan.	Niezdat.	Nowych	Używan.	Niezdat.	Nowych	Używan.	Niezdat.	Nowych	Używan.	Niezdat.	Nowych	Używan.	Niezdat.
Dla więźni warownych .																														
Dla więźni ciężkich .																														
Dla więźni poprawczych																														
Dla inkwizytów																														
Dla defraudantów																														
Dla chorych .																														
Razem																														

Nadzorca więzienia

do Nr. 1-go.

ROCZNY (*Wzór B.*)

zdany dnia . . . mca . . . . . roku.

się w więzieniu N, dnia . . . mca . . . . . roku.

Halsztuchów			Siennników			Poduszek			Prześcieradeł			Powłoczek			Szlafroków			Szlafmic			Butów			Trzewików skórzanych			Trzewików drewnianych			Uwagi
Nowych	Używan.	Niezdat.	Nowych	Używan.	Niezdat.	Nowych	Używan.	Niezdat.	Nowych	Używan.	Niezdat.	Nowych	Używan.	Niezdat.	Nowych	Używan.	Niezdat.	Nowych	Używan.	Niezdat.	Nowych	Używan.	Niezdat.	Nowych	Używan.	Niezdat.	Nowych	Używan.	Niezdat.	

Pisarz więzienia

№ 2.

Распоряженіе относительно заготовленія и содержанія въ исправномъ состояніи тулубовъ и кенегъ для тюремной стражи.

(11 (23) Іюля 1842 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Люблинское Губернское Правленіе, вслѣдствіе отзыва Военнаго Начальника, испрашивало разрѣшенія, въ какомъ количествѣ и на какой срокъ слѣдуетъ отпускать кеньги для часовыхъ, занимающихъ тюремные караулы.

Правительственная Коммисія, въ разрѣшеніе сего недоумѣнія, объявляетъ слѣдующее.

Постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 13 (25) Іюля 1834 года, объявленнымъ Губернскимъ Правленіямъ въ предписаніи Правительственной Коммисіи отъ 8 Августа 1834 года, за № 18,731/34,091, во 2-мъ пунктѣ, опредѣлено: что относительно срока и содержанія тулубовъ и кенегъ для часовыхъ долженъ быть соблюдаемъ прежній порядокъ, какой существовалъ до изданія постановленія. А какъ въ приказаніи Его Свѣтлости Князя Фельдмаршала исправляющему должность Генералъ-Интенданта указано: что до возстанія срокъ тулубамъ полагался шестилѣтній, двумъ парамъ кенегъ двухлѣтній, цѣна тулуба 60 польск. зл. и 10 гр., цѣна же пары котовъ 7 польск. зл. и 12 гр., и что въ первомъ году не назначается вовсе ничего на починку тулубовъ, въ слѣдующіе же годы отпускается на каждый тулубъ по 4 злотыхъ ежегодно, а на каждую пару котовъ по 3 зл.; то Правительственная Коммисія, объявляя о таковомъ приказаніи Его Свѣтлости Князя Фельдмаршала и ссылаясь на вышеозначенное предписаніе свое, предлагаетъ Губернскому Правленію строго примѣняться къ указаннымъ правиламъ и соблюдать сроки, какъ въ заготовленіи новыхъ, такъ и въ сохраненіи состоящихъ уже на лицо тулубовъ и кенегъ.

Варшава, 11 (23) Іюля 1842 года.

Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ (подписано) *Брувичъ.*

№ 11,583/22,717.

№ 2.

Rozporządzenie, dotyczące sprawunku i utrzymywania w dobrym stanie tołubów i berlaczy dla szyldwachów przy więzieniach.

(d. 11 (23) Lipca 1842 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Rząd Gubernialny Lubelski, powodowany odezwą Naczelnika Wojennego, upraszał o decyzyę: w jakiéj ilości i na jak długo berlacze zimowe dla szyldwachów, utrzymujących warty, dostarczane być powinny.

Kommissya Rządowa w rozwiązaniu niniejszéj wątpliwości oświadcza co następuje.

Postanowieniem Rady Administracyjnéj z dnia 13 (25) Lipca 1834 roku, objawioném Rządom Gubernialnym w reskrypcie Kommissyi Rządowéj z dnia 8 Sierpnia 1834 roku za Nr. 18,731/34,091, w ustępie 2-m zastrzeżono: że trwanie i utrzymywanie tołubów i berlaczy dla szyldwachów ma mieć miejsce w sposób, jaki przed postanowieniem istniał. A ponieważ w rozkazie JO. Księcia Feldmarszałka, wydanym do p. o. Jenerał-Intendenta, wyrzeczono: że przed powstaniem, trwałość tołuba była oznaczona na lat sześć; trwałość dwóch par berlaczy — na lat dwa, cena tołuba złp. 60 gr. 10, cena pary berlaczy złp. 7 gr. 12, że w pierwszym roku nie przeznacza się nic na utrzymanie tołubów, w następnych zaś latach po złp. 4 corocznie na każdy tołub, a na każdą parę berlaczy corocznie po złp. 3,—przeto Kommissya Rządowa, zawiadamiając o takowym JO. Księcia Feldmarszałka rozkazie, w następstwie powołanego wyżéj reskryptu swego, poleca Rządowi Gubernialnemu, aby ściśle do powyższych zasad i terminów, tak w sprawianiu nowych, jakoteż w utrzymywaniu exystujących już tołubów i berlaczy, stosować się nie omieszkał.

w Warszawie, dnia 11 (23) Lipca 1842 roku.

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu (podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 11,583/22,717.

№ 3.

Распоряженіе, указывающее порядокъ примѣненія закона о воспрещеніи евреямъ носить платье и другіе знаки, отличающіе ихъ отъ прочихъ мѣстныхъ жителей, къ арестантамъ евреямъ, смотря по роду тюремнаго заключенія (*).

(21 Сентября (3 Октября) 1846 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Согласно Высочайшей волѣ, объявленной Правительственной Коммисіи въ постановленіи Совѣта Управленія отъ 6 (18) Ноября 1845 года, Губернскимъ же Правленіямъ въ распоряженіи Правительственной Коммисіи отъ 4 (16) Декабря того же года, за № 26,060, и въ Инструкціи отъ 18 (30) Апрѣля с. г., начиная съ 20 Января (1 Декабря) $18^{49}/_{50}$ года, запрещается безусловно евреямъ наряжаться въ свойственное имъ платье; до наступленія же сего срока, начиная съ 1 Іюля 1846 г., дозволяется носить еврейское платье только тѣмъ евреямъ, которые будутъ вносить плату, опредѣленную вышеозначеннымъ постановленіемъ Совѣта Управленія.

Изъ этого правила исключаются только дѣти до 10-лѣтняго возраста и старцы, имѣющіе болѣе 60 лѣтъ.

Нѣкоторые Смотрители встрѣчаютъ недоумѣніе относительно примѣненія этихъ распоряженій къ арестантамъ еврейскаго вѣроисповѣданія.

Правительственная Коммисія, имѣя въ виду, что не слѣдуетъ подразумѣвать въ законѣ никакихъ исключеній, а допускать такія только изъятія, какія вытекаютъ изъ точнаго

(*) Настоящее распоряженіе относительно платья евреевъ, содержимыхъ въ тюрьмахъ, осталось въ своей силѣ, въ примѣненіи однакожъ къ постановленію Намѣстника въ Царствѣ отъ 14 (26) Ноября 1856 года, за № 15,981, предписывающему новую форму одежды для арестантовъ.

№ 3.

Rozporządzenie wskazujące, o ile prawo, wzbraniające starozakonnym używania dotychczasowych ubiorów i oznak, odróżniających ich od innych mieszkańców kraju, ma być zastosowane do więźni żydów i jakich kategoryj więźni (*).

(d. 21 Września (3 Października) 1846 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Według woli Najwyższéj, oznajmionéj Kommissyi Rządowéj przez postanowienie Rady Administracyjnéj z dnia 6 (18) Listopada 1845 roku, a Rządom Gubernialnym przez rozporządzenie Kommisyi Rządowéj daty 4 (16) Grudnia tegoż roku Nr. 26,060 i instrukcyą z dnia 18 (30) Kwietnia roku bieżącego do wiadomości podanéj, używanie dotychczasowych ubiorów wzbronioném jest zupełnie starozakonnym od dnia 20 Stycznia (1 Grudnia) 1849/50 r., a do roku tego, zacząwszy od dnia 1 Lipca 1846 roku, nie wolno jest tymże starozakonnym nosić ubioru żydowskiego, jak za ustanowioną w rzeczonéj decyzyi Rady Administracyjnéj opłatą.

Od tych przepisów wyłączeni są tylko dzieci do lat 10 i starcy, więcéj nad 60 lat wieku mający.

Niektórzy z Nadzorców mają wątpliwość, o ile przepisy te do więźni starozakonnego wyznania stosowane być mogą.

Kommissya Rządowa, zważając, że żadnych wyjątków w prawie domyślać się nie można, i takie tylko czynić excepcye należy, jakie z wyraźnéj osnowy onego pochodzą, oświadcza,

(*) Rozporządzenie niniejsze co do ubiorów dla żydów, w więzieniach zostających, pozostaje w swéj mocy, ze względem jedynie na decyzyę Namiestnika Królestwa z d. 14 (26) Listopada 1856 r. Nr. 15,981, przepisującą nową formę odzieży dla więźni.

его смысла, объявляетъ: что такъ какъ, на основаніи вышеприведенныхъ постановленій, всякій еврей, за исключеніемъ только дѣтей и старцевъ, обязанъ или отмѣнить платье, отличающее его отъ прочихъ жителей, или вносить положенную плату, то изъ этого слѣдуетъ, что сіе общее правило должно быть примѣнено и къ арестантамъ евреямъ, то есть, тѣ только изъ нихъ могутъ сохранить еврейскіе знаки и одежду, которые или сами, или посредствомъ другихъ лицъ, внесутъ установленную за то плату.

На этомъ основаніи слѣдуетъ содержимымъ нынѣ въ тюрьмѣ евреямъ предоставить выборъ: или отмѣнить платье, или получить консенсъ на право одѣваться по еврейски, въ чемъ Смотритель, примѣняясь къ инструкціи, долженъ имъ оказать соотвѣтственное содѣйствіе и, смотря по обстоятельствамъ, однихъ оставить при прежнемъ обыкновеніи, прочихъ же переодѣть по новой формѣ.

Однакожъ, само собою разумѣется, что это относится только къ арестантамъ, приговореннымъ либо къ исправительному наказанію, либо къ публичному аресту, или же состоящимъ подъ слѣдствіемъ; такъ какъ всѣ они, особенно первые и вторые, хотя несутъ наказаніе и, по смыслу 25 ст. Гражданскаго Кодекса, лишаются, въ продолженіе этого времени, пользованія гражданскими правами, въ этомъ однакожъ отношеніи они могутъ пользоваться ими во всемъ ихъ объемѣ и имѣютъ право выбора относительно перемѣны платья.

Что же касается арестантовъ, приговоренныхъ къ тяжкому и къ крѣпостному заключенію, то, какъ оно считается уголовнымъ наказаніемъ, влекущимъ за собою лишеніе гражданскихъ правъ въ обширнѣйшемъ смыслѣ этого слова, потому что всякій арестантъ, осужденный къ такому наказанію, лишается, въ силу 21 ст. Гражданскаго Кодекса, способности къ совершенію гражданскихъ дѣйствій, и тѣмъ самимъ не въ правѣ распоряжаться ни собственнымъ имуществомъ, ни своею личностью, слѣдовательно, относительно своей личности, не можетъ, съ одной стороны, дѣлать никакихъ заявленій, а съ другой стороны—распоряжаться деньгами для того, чтобы внести предписанную закономъ плату за дозволеніе одѣваться по еврейски и носить еврейскіе знаки;— поэтому

że skoro podług powyższych urządzeń zasadniczych każdy żyd, z wyłączeniem tylko dzieci i starców, powinien, albo zmienić ubiór odróżniający go od innych mieszkańców, albo uiszczać przepisaną opłatę; a zatém ta ogólna zasada i do więźni starozakonnych zastosowaną być winna, to jest, że tylko ci przy ubiorach i znakach żydowskich utrzymani być mogą, którzy, albo sami, albo inni za nich wymaganą opłatę uiszczać będą.

Podług tego więc żydom, nateraz będącym w więzieniach, należy zostawić wybór, czy zechcą, albo zmienić ubranie, albo też postarać się o konsens do noszenia dawnego; w czém im Nadzorca, przy zastosowaniu się do instrukcyi, winien udzielić stosowną pomoc, i w miarę tego, jednych przy dawnym obyczaju zostawić, a drugich podług nowego porządku przestroić.

Postępowanie wszakże takowe, ma się rozumieć, stosuje się tylko do więźni poprawczych lub skazanych na areszt publiczny, albo jeszcze nieosądzonych; ci bowiem, a mianowicie pierwsi i drudzy, lubo cierpią karę i w myśl artykułu 25-go Kodexu Cywilnego zawieszeni na ten czas w używaniu praw cywilnych, pod tym jednakże względem mogą ich używać w całéj rozciągłości i wolno im deklarować się co do zmiany ubiorów.

Co do więźni, skazanych na kary więzienia ciężkiego i warownego, gdy kary takowe są główne i pociągają za sobą utratę praw cywilnych w rozciąglejszém znaczeniu, gdyż każdy cierpiący podobną karę, z mocy artykułu 21-go Kodexu Cywilnego pozbawiony jest własnéj woli i tém samém nie ma mocy rozrządzania swym majątkiem, ani osobą, a więc, z jednéj strony, nie może co do swéj osoby robić żadnéj deklaracyi, a z drugiéj nie może dysponować funduszami, w celu uiszczania opłaty, za dozwolenie noszenia ubioru lub znaków żydowskich, prawem postanowionéj, przeto przepis powyższy do więźni tych dwóch rodzajów ma być natychmiast, z ograniczeń-

вышеуказанное правило должно быть немедленно примѣнено къ арестантамъ этихъ двухъ разрядовъ, не распространяя его только на евреевъ, имѣющихъ отъ роду болѣе шестидесяти лѣтъ.

О приведеніи въ дѣйствіе настоящаго распоряженія Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ ожидаетъ въ продолженіе тридцати дней рапорта отъ Губернскаго Правленія.

Варшава, 21 Сентября (3 Октября) 1846 года.

По порученію Главнаго Директора, Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ (подписано) *Брувичъ*.

№ 8,746/37,786 и 10,054/44,368.

№ 4.

Распоряженіе, указывающее новыя правила о шитьѣ и содержаніи одежды, бѣлья и постели для арестантовъ.

(29 Ноября (11 Декабря) 1850 года.)

Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Въ распоряженіи Правительственной Коммисіи отъ 29 Апрѣля (11 Мая) 1836 г., за № 4,485/16,661, опредѣлены:

количество и качество тюремныхъ матеріаловъ, какіе слѣдуетъ употребить на каждый родъ одежды и бѣлья;

вознагражденіе Смотрителямъ за сшитье всякой части одежды и бѣлья;

величина каждой части сшитой одежды и сшитаго бѣлья; и, наконецъ,

вознагражденіе Смотрителямъ за содержаніе въ исправномъ состояніи тюремной одежды и бѣлья.

Подробности эти означены были въ примѣненіи къ существующимъ въ то время мѣрамъ и монетамъ; когда же послѣдовало распоряженіе объ отмѣнѣ оныхъ и введеніи русскихъ мѣръ и монетъ, Варшавское Губернское Правленіе

niem tylko co do żydów, więcéj nad lat sześćdziesiąt wieku mających, wykonanym.

O skutku niniejszego rozporządzenia, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych w dniach trzydziestu rapportu od Rządu Gubernialnego oczekuje.

w Warszawie, dnia 21 Września (3 Października) 1846 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego, Dyrektor Wydziału, Radca Stanu (podpisano) *Brujewicz*.

Nr. 8,746/37,786 i 10,054/44,368.

№ 4.

Rozporządzenie, wskazujące nowe przepisy o szyciu i utrzymywaniu odzieży, bielizny i pościeli dla więźni i aresztantów.

(d. 29 Listopada (11 Grudnia) 1850 r.)

Do Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Rozporządzeniem Kommissyi Rządowéj z dnia 29 Kwietnia (11 Maja) 1836 roku Nr. 4,485/16,661 oznaczoném zostało:

wiele i jakich materyałów więziennych użyć należy na każdą część odzieży i bielizny;

wynagrodzenie Nadzorcom za szycie każdéj części odzieży i bielizny;

jakiéj obszerności każda część odzieży i bielizny po ich uszyciu być powinna, wreszcie

wynagrodzenie dla Nadzorców za utrzymywanie w dobrym stanie odzieży i bielizny więziennéj.

Szczegóły te oznaczone były na miary i monety wówczas obowiązujące; gdy zaś takowe zostały uchylone, a rossyjskie wprowadzone, Rząd Gubernialny przeto rapportem z dnia 22 Września (3 Października) roku bieżącego Nr. 15,178, przedsta-

представило въ Правительственную Коммисію, въ рапортѣ своемъ отъ 22 Сентября (3 Октября) с. г., за № 15,178, соотвѣтственныя правила, въ которыхъ, въ замѣнъ прежнихъ, введенъ счетъ на новыя мѣры и на монету обязательнаго чекана, и въ которыхъ, сверхъ того, помѣщено вычисленіе:

какою одеждою, сообразно съ временемъ года, слѣдуетъ снабжать арестантовъ, ссылаемыхъ въ Сибирь, и дѣтей, слѣдующихъ туда вмѣстѣ съ ними;

сколько и какихъ матеріаловъ слѣдуетъ употреблять на постройку такой одежды и бѣлья;

какой должна быть величины такая одежда или бѣлье, по сшитіи оныхъ, и, наконецъ,

исчисленіе издержекъ на сшитье оныхъ.

Правительственная Коммисія, удостовѣрившись, что представленныя правила согласуются съ прежними, изданныя же въ дополненіе оныхъ оправданы опытомъ, постановила утвердить таковыя, и по утвержденіи возвращаетъ Губернскому Правленію одинъ экземпляръ ихъ, для надлежащаго исполненія, съ присовокупленіемъ, что для введенія однообразія въ отчетности по сему предмету разослано ею и прочимъ Губернскимъ Правленіямъ по одному экземпляру этихъ правилъ.

Варшава, 29 Ноября (11 Декабря) 1850 года.

По порученію Главнаго Директора, Директоръ Отдѣленія,
Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Брувичъ.*

№ 9,010/41,912.

---

wił Kommissyi Rządowéj odpowiednie przepisy, obejmujące zamianę miar i monety na obowiązujące, a zarazem dodał w nich wyrachowania:

w jaką odzież stosownie do pory czasu zaopatrywani być winni więźnie na Syberyę wysyłani, tudzież ich dzieci, za nimi tamże udające się;

jakich materyałów więziennych i wiele na każdą taką odzież lub bieliznę użyć należy;

jakiéj obszerności takowa odzież lub bielizna po uszyciu być powinna, tudzież

oznaczenie kosztów zá ich uszycie.

Kommissya Rządowa, znalazłszy przedstawione przepisy zgodne z poprzedniemi, a dodane oparte na doświadczeniu, postanowiła one zatwierdzić, jakoż zatwierdzone zwraca Rządowi Gubernialnemu w jednym egzemplarzu, do stosownego użycia, z nadmienieniem, że dla ujednostajnienia tego rodzaju rachunkowości, podobne i innym Rządom Gubernialnym przesłała.

w Warszawie, dnia 29 Listopada (11 Grudnia) 1850 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego, Dyrektor Wydziału,
Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 9,010/41,912.

Приложеніе къ № 4-му.

Правила, изданныя въ дополненіе распоряженія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 29 Апрѣля (11 Мая) 1836 года, за № 4,485/16,661, о шитьѣ одежды, бѣлья и постели для арестантовъ, содержимыхъ въ слѣдственныхъ и уголовныхъ тюрьмахъ.

Глава I.

Описаніе матеріаловъ, выдѣлываемыхъ на тюремныхъ фабрикахъ, и заготовленіе изъ нихъ необходимыхъ вещей.

1) Сукно и одѣяла выдѣлываются на тюремныхъ фабрикахъ, въ такомъ сортѣ, что ихъ мочить не нужно.

Сукно на одежду имѣетъ въ ширину 2 локтя, или 1 аршинъ и $9^{92}/_{100}$ вершка; сукно же на одѣяла 3 локтя, или 2 аршина 6 и $^{88}/_{100}$ вершка.

2) Полосатый тикъ на женское платье и лазаретные халаты имѣетъ въ ширину 1 локоть 6 дюймовъ, или 1 аршинъ и $^{20}/_{100}$ вершка.

3) Простой и двойной тикъ на тюфяки и койки, лѣтнія одѣяла и шаровары, наволочки къ подушкамъ и изголовникамъ, имѣетъ въ ширину 1 локоть 6 дюймовъ, или 1 аршинъ и $^{20}/_{100}$ вершка.

4) Холстъ бываетъ трехъ сортовъ, каждый сортъ шириною 1 локоть 6 дюймовъ, или 1 аршинъ и $^{20}/_{100}$ вершка:

a) льняный холстъ на чепцы и платки для женщинъ;

b) пачесный на рубахи, простыни, подштаники, штаны для подсудимыхъ, на колпаки, чулки, брюки, передники и наволочки къ подушкамъ и изголовникамъ;

c) пакляный на подкладку подъ арестантскую одежду, бѣлье и постель.

5) Утиральники заготовляются клетчатые, шириною въ 18 дюймовъ, или 9 вершковъ и $^{72}/_{100}$, длиною 3 локтя, или 2 аршина $6^{88}/_{100}$ вершка.

Примѣчаніе. Въ случаѣ недостаточнаго количества холста сорта *b*, то есть пачеснаго, нѣкоторыя вещи, какъ-то: подштаники, штаны для подсудимыхъ и чулки, можно заготовлять изъ сорта *c*, то есть изъ пакляного холста.

Annex do Nr. 4-go.

Przepisy uzupełniające dotychczasowe rozporządzenie Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 29 Kwietnia (11 Maja) 1836 roku Nr. 4,485/16,661 o szyciu odzieży, bielizny i pościeli dla osób, w domach badań i po więzieniach karnych osadzonych.

Tytuł I.

Opis materyałów, z fabryk więziennych wychodzących, i ich użycie na właściwe przedmioty.

1) Sukno i deki czyli kołdry z fabryk więziennych wychodzą w takich gatunkach, że ich stempować nie potrzeba.

Sukno na ubiory trzyma szerokości łokci 2 czyli arszyn 1 werszków 9 i $^{92}/_{100}$; sukno dekowe trzyma szerokości łokci 3, czyli arszynów 2 werszków $6^{88}/_{100}$.

2) Cwelich w pasy na ubiory kobiece i szlafroki lazaretowe trzyma szerokości łokci 1 cali 6, czyli arszyn 1 i $^{20}/_{100}$ werszka.

3) Drelich pojedynczy i dubeltowy na sienniki i hengematy, kołdry i rajtuzy letnie, poszwy do poduszek i wałków, trzyma szerokości łokci 1 cali 6, czyli arszyn 1 i $^{20}/_{100}$ werszka.

4) Płótno dostarczone jest w trojakim gatunku, każdy gatunek trzyma szerokości łokci 1 cali 6, czyli arszyn 1 i $^{20}/_{100}$ werszka:

a) lniane na czepki i chustki dla kobiet;

b) paczesne na koszule, prześcieradła, gatki, spodnie dla obwinionych, szlafmyce, pończochy, spodnie, fartuchy, powłoczki na poduszki i wałki;

c) pakułowe na podszewki pod odzież więzienną, bieliznę osobową i łóżkową.

5) Ręczniki cynowate, w kostkę wyrabiane, trzymają szerokości cali 18, czyli werszków 9 i $^{72}/_{100}$, a długości po łokci 3, czyli arszynów 2 werszków 6 i $^{88}/_{100}$.

Uwaga. W razie małéj ilości płótna ad *b* paczesnego, niektóre ubiory, jako to: gatki, spodnie dla obwinionych i pończochy, szyte być mogą z płótna ad *c*, to jest pakułowego.

Глава II.

Опредѣленіе количества матеріала, нужнаго на мѣстную окопировку.

А. Сукно.

	Локти	Дюймы	Аршины	Вершки цѣлые	Вершки сотые
Для мужчинъ:					
1) на куртку для арестантовъ, приговоренныхъ къ крѣпостному или тяжкому заключенію.	2	18	2	3	64
2) на кафтанъ для арестантовъ, приговоренныхъ къ заключенію въ исправительной тюрьмѣ и въ рабочемъ домѣ. . . .	4	—	3	3	83
3) на сермяги для осужденныхъ къ отдачѣ въ арестантскія роты, или въ военную службу, для подсудимыхъ и контрабандистовъ.	4	6	3	7	7
4) на шаровары, застегиваемые на пуговицы по бокамъ.	2	6	1	13	16
5) на брюки, цѣльно сшитые по бокамъ.	2	6	1	13	16
6) на шапку для арестантовъ, осужденныхъ къ тяжкому и крѣпостному заключенію.	—	9	—	4	86
7) на фуражку для арестантовъ, приговоренныхъ къ исправительному заключенію и къ отдачѣ въ рабочій домъ, въ арестантскія роты, или въ военную службу, а также для подсудимыхъ и контрабандистовъ	—	6	—	3	24
8) на галстукъ съ нашейникомъ для арестантовъ всѣхъ родовъ.	—	3	—	1	62
9) на лазаретный халатъ	5	12	4	7	27
10) на одѣяло	3	—	2	6	88
Для женщинъ:					
11) на кофту для осужденныхъ къ крѣпостному и тяжкому заключенію, а также на короткую сермягу для приговоренныхъ къ заключенію въ рабочемъ домѣ, для подсудимыхъ и контрабандистокъ	2	10	1	15	32
12) на юбку, безъ различія рода наказанія.	3	18	3	—	60
13) на лазаретный халатъ	5	—	4	—	79

Tytuł II.

Oznaczenie ilości użyć się mającego materyału na oporządzenie miejscowe.

A. Sukna:

	Łokcie	Cale	Arszyny	Werszki całe	Werszki setne
dla mężczyzn:					
1. Na kurtkę warownego lub ciężkiego więzienia	2	18	2	3	64
2. Na wołoszkę poprawczego więzienia i domu roboczego	4	—	3	3	83
3. Na sukmanę w roty aresztanckie lub do wojska skazanych, dla obwinionych i defraudantów	4	6	3	7	7
4. Na rajtuzy, po bokach guzikami spinane	2	6	1	13	16
5. Na spodnie, całkowicie po bokach zeszywane	2	6	1	13	16
6. Na czapkę warownego lub ciężkiego więzienia	—	9	—	4	86
7. Na furażerkę więzienia poprawczego, domu roboczego, w roty aresztanckie, do wojska, obwinionych i defraudantów . . .	—	6	—	3	24
8. Na halsztuk z naszyjnikiem dla każdego rodzaju więźnia	—	3	—	1	62
9. Na szlafrok lazaretowy	5	12	4	7	27
10. Na kołdrę	3	—	2	6	88
dla kobiet:					
11. Na kaftan warownego i ciężkiego więzienia, jakoteż na katanki czyli sukmanki dla skazanych na dom roboczy, obwinionych i defraudantek	2	10	1	15	32
12. Na spódnicę dla każdego rodzaju kary	3	18	3	—	60
13. Na szlafrok lazaretowy	5	—	4	—	79

	Локти	Дюймы	Аршины	Вершки цѣлые	Вершки сотые
B. Цвилихъ.					
Для мужчинъ:					
14) на лазаретный халатъ	9	18	7	14	35
Для женщинъ:					
15) на кофту для приговоренныхъ къ заключенію въ исправительной тюрьмѣ и въ рабочемъ домѣ	4	12	3	10	31
16) на юбку.	6	12	5	4	23
17) на лазаретный халатъ	9	—	7	4	63
C. Тикъ.					
18) на тюфякъ	7	—	5	10	71
19) на койку	6	12	5	4	23
20) на лѣтнее одѣяло.	6	12	5	4	23
21) на подушечную наволочку. . . .	2	—	1	9	92
22) на наволочку для изголовника. . .	1	12	1	3	47
23) на лѣтніе шаровары, застегиваемые по бокамъ на пуговицы.	4	12	3	10	31
24) на лѣтніе штаны, по бокамъ цѣльно сшитые	4	12	3	10	31
D. Холстъ.					
Сорта *a* (льняный):					
25) на женскій чепецъ	—	18	—	9	72
26) на двѣ косынки	1	6	1	—	24
Сорта *b* (пачесный):					
27) на мужскую или женскую рубаху .	5	—	4	—	79
28) на простыни	7	—	5	10	71
29) на штаны или подштаники . . .	4	12	3	10	31
30) на колпакъ.	—	15	—	8	10
31) на пару чулковъ, мужскихъ или женскихъ	1	20	1	7	76
32) на юбку.	6	12	5	4	23
33) на передникъ для женщинъ, поваровъ и мастеровыхъ	3	—	2	6	88
34) на подушечную наволочку . . .	2	—	1	9	92
35) на наволочку для изголовника . .	1	12	1	3	44

	Łokcie	Cale	Arszyny	Werszki cale	Werszki setne
B. Cwelichu:					
dla mężczyzn:					
14. Na szlafrok lazaretowy	9	18	7	14	35
dla kobiet:					
15. Na kaftan poprawczego więzienia i domu roboczego.	4	12	3	10	31
16. Na spodnicę.	6	12	5	4	23
17. Na szlafrok lazaretowy	9	—	7	4	63
C. Drelichu:					
18. Na siennik	7	—	5	10	71
19. Na hangematę	6	12	5	4	23
20. Na kołdrę letnią.	6	12	5	4	23
21. Na poszwę do poduszki	2	—	1	9	92
22. Na poszwę do wałka.	1	12	1	3	44
23. Na rajtuzy letnie, po bokach guzikami spinane	4	12	3	10	31
24. Na spodnie letnie, po bokach całkowicie zeszywane	4	12	3	10	31
D. Płótna:					
z gatunku *a* (lniane):					
25. Na czepek kobiecy	—	18	—	9	72
26. Na dwie chustki rogówki	1	6	1	—	24
z gatunku *b* (paczesne):					
27. Na koszulę męzką lub kobiecą . .	5	—	4	—	79
28. Na prześcieradła	7	—	5	10	71
29. Na spodnie lub gatki	4	12	3	10	31
30. Na szlafmycę	—	15	—	8	10
b31. Na parę pończoch męzkich lub kobiecych	1	20	1	7	76
32. Na spódnicę	6	12	5	4	23
33. Na fartuch kobiecy, jakoteż dla kucharzy i rzemieślników	3	—	2	6	88
34. Na powłoczkę na poduszkę . . .	2	—	1	9	92
35. Na powłoczkę na wałek	1	12	1	3	44

Сорта *с* (пакляный):

	Локти	Дюймы	Аршины	Вершки цѣлые	Вершки сотые
36) на подкладку:					
подъ куртку для осужденныхъ къ крѣпостному или тяжкому заключенію.	4	—	3	3	83
подъ кафтанъ для приговоренныхъ къ заключенію въ исправительной тюрьмѣ и въ рабочемъ домѣ	4	12	3	10	31
подъ сермягу для приговоренныхъ къ отдачѣ въ арестантскія роты и въ военную службу, а также для подсудимыхъ и контрабандистовъ	4	12	3	10	31
подъ шаровары, застегивающіеся по бокамъ на пуговицы	4	16	3	12	47
подъ брюки, цѣльно сшитые по бокамъ.	4	16	3	12	47
подъ шапку для осужденныхъ къ крѣпостному и тяжкому заключенію . . .	—	6	—	3	24
подъ фуражку для приговоренныхъ къ заключенію въ исправительной тюрьмѣ и въ рабочемъ домѣ, къ отдачѣ въ арестантскія роты и въ военную службу, а также для подсудимыхъ и контрабандистовъ .	—	12	—	6	48
подъ галстукъ	—	3	—	1	62
подъ кофту для осужденныхъ къ крѣпостному и тяжкому заключенію, а также подъ сермяжки для арестантокъ рабочаго дома, для подсудимыхъ и контрабандистокъ.	3	18	3	—	60
подъ женскую тиковую кофту . . .	3	18	3	—	60
подъ суконную или тиковую юбку . .	1	12	1	3	44
подъ лѣтній или зимній мужской халатъ	4	12	3	10	31
подъ лѣтній или зимній женскій халатъ.	4	12	3	10	31
подъ суконное одѣяло	6	—	4	13	75
подъ лѣтнее одѣяло	6	12	5	4	23

Глава III.

Подробное описаніе каждой части мѣстной одежды (*).

1) Куртка, для мужчинъ, осужденныхъ къ крѣпостному или тяжкому заключенію, согласно 3 статьѣ распоряженія

(*) Описанная здѣсь арестантская одежда измѣнена вслѣдствіе

z gatunku *c* (pakułowe):

	Łokcie	Cale	Arszyny	Werszki cale	Werszki setne
36. Na podszewkę:					
pod kurtkę warownego lub ciężkiego więzienia	4	—	3	3	83
pod wołoszkę poprawczego więzienia i domu roboczego	4	12	3	10	31
pod sukmanę w roty aresztanckie i do wojska skazanych, tudzież obwinionych i defraudantów	4	12	3	10	31
pod rajtuzy, na bokach guzikami spinane	4	16	3	12	47
pod spodnie, całkowicie po bokach zeszywane	4	16	3	12	47
pod czapkę warownego lub ciężkiego więzienia	—	6	—	3	24
pod furażerkę więzienia poprawczego, na dom roboczy, w roty aresztanckie i do wojska skazanych, tudzież obwinionych i defraudantów	—	12	—	6	48
pod halsztuch	—	3	—	1	62
pod kaftan warownego i ciężkiego więzienia, jakoteż pod katanki dla domu roboczego, obwinionych i defraudantek . .	3	18	3	—	60
pod kaftan kobiecy cwelichowy . . .	3	18	3	—	60
pod spodnicę sukienną lub cwelichową .	1	12	1	3	44
pod szlafrok męzki zimowy lub letni .	4	12	3	10	31
pod szlafrok kobiecy zimowy lub letni .	4	12	3	10	31
pod kołdrę czyli dekę sukienną . . .	6	—	4	13	75
pod kołdrę letnią	6	12	5	4	23

Tytuł III.

Opisanie szczegółowo każdéj części oporządzenia miejscowego (*).

1) Kurtka męzka warownego lub ciężkiego więzienia, podług art. 3-go urządzenia z dnia 3 Listopada 1834 roku za

(*) Opisana tu odzież więzienna zmienioną została stosownie do

отъ 3 Ноября 1834 года, длиною за поясъ, должна быть подбита холстомъ, короче сукна, на 3 до 6 дюймовъ, или на $1^{62}/_{100}$ до $3^{24}/_{100}$ вершка, смотря по ея величинѣ; рукава подшитые холстомъ во всю длину, до ладони, и въ этомъ мѣстѣ шириною въ 12—14 дюймовъ, или $6^{48}/_{100}$—$7^{56}/_{100}$ вершка. Должна застегиваться въ одинъ бортъ на 7 или на 9 пуговицъ изъ лакированной кожи. Воротникъ стоячій, вышиною въ 3 дюйма, или $1^{62}/_{100}$ вершка, застегивающійся подъ шею на два крючка; съ правой стороны, надъ бедромъ, карманъ съ оторочкою, шириною въ два дюйма, или 1 и $^{8}/_{100}$ вершка, съ лѣвой стороны такая же оторочка безъ кармана.

2) Кафтанъ для приговоренныхъ къ заключенію въ исправительной тюрьмѣ или въ рабочемъ домѣ, длиною до колѣнъ, сзади морщеный въ лифѣ, подбитый холстомъ за поясъ; рукава подшитые холстомъ, во всю длину, такой же длины и ширины, какъ въ курткахъ, описанныхъ въ 1 пунктѣ. Застегиваемый въ одинъ бортъ на 7 или на 9 пуговицъ изъ твердой лакированной кожи; воротникъ стоячій, вышиною 3 дюйма, или $1^{62}/_{100}$ вершка, застегивающійся подъ шею на два крючка, сзади одинъ карманъ.

3) Сермяга короткая для подсудимыхъ и контрабандистовъ, а также для приговоренныхъ къ отдачѣ въ арестантскія роты и въ военную службу, должна быть такого покроя, какъ указано во 2-мъ пунктѣ, длиною за колѣна, съ холстяною подкладкою за поясъ и съ рукавами, подбитыми холстомъ, во всю длину, до ладони.

4) Шаровары должны быть длиною до суставовъ и застегиваться по бокамъ на 10 до 12 пуговицъ, изъ твердой лакированной кожи, при поясницѣ же на 3 пуговицы; на поясницѣ же 2 пуговицы съ переди, и столько же сзади, для помощей; шириною при ногахъ 20—22 дюймовъ, или $10^{80}/_{100}$—$11^{88}/_{100}$ вершковъ; отъ сгиба ноги до средины голени должны быть сдѣланы прорѣхи, для подтягиванія кандаловъ,

---

распоряженія Намѣстника въ Царствѣ, объявленнаго въ отзывѣ Статсъ-Секретаря отъ 14 (26) Ноября 1856 года, за N° 15,981.

pas zachodząca, będzie o trzy do sześciu cali, czyli o $1^{62}/_{100}$ do $3^{24}/_{100}$ werszka, w miarę wielkości krócéj od sukna podszyta płótnem, rękawy całkowicie podszyte, długie do dłoni i przy niéj szerokie na 12 do 14 cali, czyli na $6^{48}/_{100}$ do $7^{56}/_{100}$ werszka. Ma być zapinana jednym rzędem na siedm do dziewięciu guzików, ze skóry palonéj twardéj. Kołnierz stojący na trzy cale czyli $1^{62}/_{100}$ werszka wysoki, pod szyją na dwie haftki zapięty, na prawym boku po nad biodrą kieszeń z listwą na dwa cale, to jest $1^{8}/_{100}$ werszka szeroką, na lewym zaś takaż listwa bez kieszeni.

2) Wołoszka dla osądzonych na poprawcze więzienie lub na dom roboczy, długa do kolan, z tyłu w stanie fałdowana, powinna być za pas podszyta płótnem, rękawy zaś całkowicie podszyte, długie i szerokie jak u kurtki ad 1-um opisane, zapinana jednym rzędem na siedm do dziewięciu guzików, z skóry palonéj twardéj; kołnierz stojący na trzy cale czyli $1^{62}/_{100}$ werszka wysoki, pod szyją na dwie haftki zapięty, z jedną kieszenią w tyle.

3) Sukmanka dla obwinionych i defraudantów, tudzież w roty aresztanckie i do wojska skazanych, zrobiona krojem ad 2-um opisanym, zachodzić powinna za kolana, podszyta za pas płótnem, rękawy zaś całkowicie podszyte długie do dłoni.

4) Rajtuzy na długość dochodzić powinny do kostek, na bokach spinane na 10 do 12 guzików z skóry palonéj twardéj, zapinanéj na trzy guziki przy pasku, a dwa z przodu i tyleż z tyłu do szelek; około nóg na 20 do 22 cali, czyli na $10^{80}/_{100}$ do $11^{88}/_{100}$ werszków szerokie, gdzie do środka nóg powinny

---

decyzyi Namiestnika Królestwa, odezwą Sekretarza Stanu z dnia 14 (26) Listopada 1856 r. Nr. 15,981 objawioną.

длиною въ 10 дюймовъ, или $5^{4}/_{100}$ вершковъ, обшитыя кожею и съ петлями для застегиванія.

5) Брюки въ покроѣ ничѣмъ не отличаются отъ шароваръ, описанныхъ въ 4 пунктѣ; только вмѣсто застегиванія на пуговицы по бокамъ, они должны быть цѣльно сшиты до самаго низу, потому что назначены для арестантовъ, незакованныхъ въ кандалы.

6) Шапка, для приговоренныхъ къ крѣпостному или тяжкому заключенію, вышиною въ прямой линіи въ 14 дюймовъ, или $7^{56}/_{100}$ вершковъ съ особымъ суконнымъ околышемъ такого же цвѣта, шириною въ 2 дюйма или $1^{8}/_{100}$ вершковъ, подбитая отъ головы холстомъ шириною на 5 дюймовъ, или $2^{70}/_{100}$ вершковъ.

7) Фуражка для осужденныхъ къ заключенію въ исправительной тюрьмѣ или въ рабочемъ домѣ, къ отдачѣ въ военную службу и въ арестантскія роты, а также для подсудимыхъ и контрабандистовъ, должна имѣть въ вышину 5 — 6 дюймовъ, или $2^{70}/_{100}$—$3^{24}/_{100}$ верш., внизу съ особымъ суконнымъ околышемъ одинаковаго цвѣта, съ чернымъ кожанымъ козырькомъ, и вся подбита холстомъ.

8) Галстукъ изъ чернаго сукна, вышиною 3 дюйма, или $1^{62}/_{100}$ верш., застегивающійся сзади, на 3 крючка съ холстяною подбивкою, съ нагрудникомъ такого же сукна, но безъ подбивки, длиною и шириною въ 5 дюймовъ, или $4^{32}/_{100}$ вершка.

9) Лазаретный зимній халатъ для мужчинъ долженъ имѣть въ длину $2^{1}/_{2}$ локтя, или 2 аршина и $^{40}/_{100}$ вершка, въ ширину около 4 локтей или до 3 аршинъ и $3^{83}/_{100}$ верш., съ обшивками подъ полами въ 3 дюйма, или $1^{62}/_{100}$ верш., шириною, до самаго низу; съ 4 кожаными пуговицами для застегиванія, съ стоячимъ воротникомъ, вышиною въ 3 дюйма, или $1^{62}/_{100}$ верш., подбитый холстомъ за поясъ, короче сукна на пять четвертей локтя, или 1 аршинъ и $^{20}/_{100}$ верш.; рукава подшитые во всю длину; длина ихъ, какъ у прочаго платья, описаннаго выше; ширина при ладони 16—18 дюймовъ или $8^{64}/_{100}$—$9^{72}/_{100}$ вершковъ.

10) Одѣяло изъ одинаковаго сукна, шириною въ $2^{1}/_{2}$ локтя или 2 арш. и $^{40}/_{100}$ верш., должно имѣть въ длину 3 локтя,

być rozpory do podnoszenia kajdan, wysokości na 10 cali, czyli na $5^{4}/_{100}$ werszków, obszyte skórą, z pętlicą do zapinania.

5) Spodnie w kroju niczém się nie różnią od rajtuzów ad 4-um opisanych, tylko w miejsce spięcia po bokach guzikami, całkowicie do dołu będą zeszyte, jako przeznaczone do użytku aresztantów niezakowanych w kajdany.

6) Czapka warownego lub ciężkiego więzienia w prostéj linii do 14 cali, czyli do $7^{56}/_{100}$ werszków wysokości z lampasem z oddzielnego takiegoż koloru sukna na dwa cale, czyli $1^{8}/_{100}$ werszka szerokim, podszyta od głowy płótnem na pięć cali, czyli na $2^{70}/_{100}$ werszka szeroko.

7) Furażerka poprawczego więzienia, domu roboczego, do wojska, dla rot aresztanckich, obwinionych i defraudantów, powinna być od 5 do 6 cali, czyli od $2^{70}/_{100}$ do $3^{24}/_{100}$ werszka wysoka, u dołu obwiedziona lampasem z oddzielnego takiegoż koloru sukna z daszkiem z skóry czarnéj, całkowicie podszyta płótnem.

8) Halsztuch z czarnego sukna, 3 cale czyli $1^{62}/_{100}$ werszka wysoki, na 3 haftki w tyle zapinany, podszyty płótnem, z napiersiem z tegoż sukna, niepodszytém, długiém i szerokiém na 8 cali, czyli $4^{32}/_{100}$ werszków.

9) Szlafrok lazaretowy męzki zimowy powinien być długi $2^{1}/_{2}$ łokci czyli do 2 arszynów i $^{40}/_{100}$ werszka, szeroki do 4 łokci, czyli do 3 arszynów $3^{83}/_{100}$ werszków, z listwami pod połami na trzy cale, czyli na $1^{62}/_{100}$ werszka szerokości, idącemi do dołu, o 4-ch guzikach skórzanych do zapinania, z kołnierzem stojącym, na trzy cale czyli $1^{62}/_{100}$ werszka wysokim, podszyty płótnem za pas około pięć ćwierci łokcia czyli około jeden arszyn i $^{20}/_{100}$ werszka krócéj od sukna; rękawy podszyte całkowicie, długie jak w powyższéj odzieży, szerokie przy dłoni 16 do 18 cali czyli $8^{64}/_{100}$ do $9^{72}/_{100}$ werszków.

10) Kołdra, z jednostajnego sukna $2^{1}/_{2}$ łokcia czyli 2 arszyny i $^{40}/_{100}$ werszka szerokiego, trzymać powinna 3 łok-

или 2 аршина $6^{88}/_{100}$ вершка съ сплошною холстяною подкладкою.

11) Кофты для женщинъ, приговоренныхъ къ крѣпостному и тяжкому заключенію, и короткіе кафтаны или сермяжки для приговоренныхъ къ заключенію въ рабочемъ домѣ, для подсудимыхъ и для контрабандистокъ, должны заходить за поясъ, то есть имѣть въ длину по крайней мѣрѣ 24 дюйма, или $18^{96}/_{100}$ вершка съ бортами шириною въ 6—8 дюймовъ, или $3^{24}/_{100}$ до $4^{32}/_{100}$ вершка, застегиваемыми на груди на 4 или на 5 крючковъ, съ клинами для складокъ ниже лифа, съ холстяною подкладкою короче сукна на 3 дюйма, или $1^{62}/_{100}$ вершка; рукава подбитые холстомъ, во всю длину, до ладони, шириною при ладони по крайней мѣрѣ 13 дюймовъ, или до $7^{2}/_{100}$ вершка.

12) Юбка отъ пояса должна доходить до косточекъ, или короче этой мѣры не болѣе 1 дюйма или $^{34}/_{100}$ верш.; шириною въ низу 4 локтя или 3 аршина и $3^{83}/_{100}$ вершка, подшитая двумя холстяными обшивками, подъ поясницею и въ низу, шириною въ 4 дюйма, или $2^{16}/_{100}$ вершка.

13) Лазаретный зимній халатъ, для женщинъ, длиною 2—$2^{1}/_{4}$ локтя, или 1 аршинъ $9^{92}/_{100}$ верш. до 1 аршина $13^{16}/_{100}$ верш., такой же ширины, такого же покроя и съ такою же подкладкою какъ мужскій.

14) Лѣтніе лазаретные халаты, для мужчинъ и женщинъ должны быть въ покроѣ и въ шитьѣ примѣнены къ зимнимъ халатамъ, описаннымъ въ 9 и 13 пунктахъ.

15) Кофта для женщинъ, приговоренныхъ къ заключенію въ исправительной тюрьмѣ или въ рабочемъ домѣ, должна быть въ покроѣ и въ шитьѣ примѣнена къ одеждѣ, описанной въ 11 пунктѣ, съ тѣмъ только отличіемъ, что должна быть вся подбита холстомъ.

16) Юбка для арестантокъ исправительной тюрьмы и рабочаго дома, и для выздоравливающихъ должна быть, такой же длины, какъ и суконная, описанная въ 12 пунктѣ; ширина ея $4^{1}/_{4}$ локтя или 3 аршина $7^{7}/_{100}$ верш., въ три полотнища съ клиномъ. Юбка арестантокъ исправительной тюрьмы и рабочаго дома должна быть подшита холстомъ и

cie, czyli 2 arszyny $6^{88}/_{100}$ werszków długości, podszyta całkowicie płótnem.

11) Kaftan kobiecy warownego lub ciężkiego więzienia jakoteż katanki, czyli sukmanki dla skazanych na dom roboczy, obwinionych i defraudantek powinny za pas zachodzić, czyli być długie najmniéj 24 cale czyli $18^{96}/_{100}$ werszków, na 6 do 8 cali, czyli na $3^{24}/_{100}$ do $4^{32}/_{100}$ werszków, zakładane na piersiach, a na 4 lub 5 haftek zapinane, z klinami poniżéj stanu do fałdowania, podszyte płótnem o trzy cale czyli o $1^{62}/_{100}$ werszka krócéj sukna, z rękawami długiemi do dłoni, całkowicie podszytemi, szerokiemi przynajmniéj do 13 cali, to jest do $7^{2}/_{100}$ werszków.

12) Spódnica od powyżéj pasa dochodzić powinna do kostek, a najwięcéj 1 cal czyli $^{34}/_{100}$ werszków krócéj, szeroka u dołu na 4 łokcie, czyli 3 arszyny $3^{83}/_{100}$ werszków, podszyta dwiema listwami z płótna, pod pasem i u dołu, na 4 cale, to jest $2^{16}/_{100}$ werszków szerokiemi.

13) Szlafrok lazaretowy zimowy kobiecy długi na 2 do $2^{1}/_{4}$ łokcia, czyli na 1 arszyn $9^{92}/_{100}$ werszków, do 1 arszyna $13^{16}/_{100}$ werszków, takiéjże saméj szerokości, podobnymże krojem i podszyciem jak męzki.

14) Szlafroki lazaretowe męzkie i kobiece, letnie, powinny być w kroju i uszyciu zastosowane do szlafroków zimowych, opisanych pod pozycyami 9 i 13-ą.

15) Kaftan kobiecy poprawczego więzienia i domu roboczego w kroju i uszyciu stosowany być ma do opisanych pod pozycyą 11-ą, lecz ma być cały płótnem podszyty.

16) Spódnica poprawczego więzienia, domu roboczego, jakoteż dla rekonwalescentek, ma być téj saméj długości, jak spódnica sukienna w pozycyi 12-éj opisana; szerokość zaś jéj łokci $4^{1}/_{4}$, czyli arszynów 3 werszków $7^{7}/_{100}$, w trzy bryty z klinem. Spódnica poprawczego więzienia i domu roboczego

такимъ же образомъ какъ суконная; для выздоравливающихъ же она дѣлается безъ подбивки.

17) Тюфякъ долженъ имѣть въ длину $3^1/_2$ локтя, или 2 арш. $13^{36}/_{100}$ вершка; ширина же его примѣняется къ матеріалу.

18) Койка длиною $3^1/_4$ локтя, или 2 аршина $10^{12}/_{100}$ вершка, съ разрѣзомъ въ срединѣ для набиванія соломою, обшитая въ длину, по обѣимъ сторонамъ, кожею, крѣпко распяленная по бокамъ помощью шнуровъ, прикрѣпленныхъ къ обшивкамъ, которыя завѣшиваются на желѣзныхъ крючьяхъ.

19) Лѣтнее одѣяло, длиною 3 локтя 6 дюймовъ, или 2 арш. и $10^{12}/_{100}$ вершка, шириною $2^1/_2$ локтя, или 2 арш. и $^{40}/_{100}$ вершка, должно быть обрублено кругомъ и подшито холстомъ.

20) Подушка должна имѣть въ длину 23 дюйма, то есть $12^{42}/_{100}$ вершка; ширина же ея зависитъ отъ матеріала.

21) Набитый изголовникъ долженъ имѣть въ длину 1 локоть или $12^{96}/_{100}$ верш.; въ толщинѣ же или въ окружности заключать 1 локоть и 10 дюймовъ, или 1 аршинъ и $2^{36}/_{100}$ вершка.

22) Лѣтніе тиковые шаровары и штаны, по своему покрою и по шитью должны быть такіе, какъ зимніе, описанные въ 4 и 5 пунктахъ.

23) Гладкій чепецъ, съ малыми сзади складками и съ морщенымъ надшейничкомъ шириною въ 2 дюйма, или $1^8/_{100}$ вершка; съ тесьмами для завязки подъ бороду.

24) Косынка длиною въ разрѣзѣ до $1^3/_4$ локтя, или 1 аршинъ и $6^{68}/_{100}$ вершка, шириною, смотря по матеріалу, $1^1/_4$ локтя, или 1 аршинъ и $^{20}/_{100}$ вершка.

25) Мужская рубаха должна заключать въ длину, отъ воротника, 31 дюймъ, или 1 арш. и $6^{74}/_{100}$ вершка, въ два полотнища, съ разрѣзами по бокамъ, въ низу, съ наплечниками на спинѣ шириною 5 дюймовъ, или $2^7/_{100}$ вершка, съ воротникомъ вышиною $3^1/_2$ дюйма, или $1^{89}/_{100}$ вершка, съ рукавами, длиною до ладони, которые отъ наплечниковъ должны имѣть въ длину, по крайней мѣрѣ, 1 локоть, то есть $12^{96}/_{100}$ вершка.

ma być podszyta płótnem w taki sposób jak sukienna, dla rekonwalescentek zaś bez podszycia.

17) Siennik długi być powinien łokci $3^1/_2$, czyli arszynów 2 werszków $13^{36}/_{100}$; szerokość jego zastosowana do materyału.

18) Hangemata długa łokci $3^1/_4$, czyli arszynów 2 werszków $10^{12}/_{100}$, mająca w środku rozpór do wypchania, obszyta na obu końcach skórą wzdłuż, na sznurach przy bokach wyprężona, przysznurowana do listew, z temiż na hakach żelaznych zawieszona.

19) Kołdra letnia długa łokci 3 cali 6 czyli arszynów 2 werszków $10^{12}/_{100}$, szeroka łokci $2^1/_2$ czyli arszynów 2 i $^{40}/_{100}$ werszka, ma być w koło obrąbiona i płótnem podszyta.

20) Poduszka trzymać winna długości do 23 cali, czyli werszków $12^{42}/_{100}$; szerokość zastosowana do materyału.

21) Wałek wypchany trzymać winien długości łokci 1, czyli werszków $12^{96}/_{100}$, obwodu ma grubości łokci 1 cali 10, czyli arszyn 1 werszków $2^{36}/_{100}$.

22) Rajtuzy i spodnie letnie drelichowe w kroju i uszyciu stosować się mają do zimowych, pod pozycyami 4 i 5-tą opisanych.

23) Czepek gładki, z tyłu nieco marszczony, z langietką na dwa cale, czyli na $1^8/_{100}$ werszka szeroką zmarszczoną, z bandażami do zawiązywania pod brodą.

24) Chustka rogówka długa w przecięciu do $1^3/_4$ łokcia, czyli arszyn 1 werszków $6^{68}/_{100}$, szeroka podług materyału łokci $1^1/_4$, czyli arszyn 1 i $^{20}/_{100}$ werszka.

25) Koszula męzka trzymać powinna od kołnierza 31 cali, czyli arszyn 1 i $6^{74}/_{100}$ werszka długości, o dwóch brytach z rozporkami na bokach u dołu, z przyramkami na ramionach na 5 cali, czyli na $2^7/_{100}$ werszka szerokiemi; z kołnierzem na $3^1/_2$ cali, czyli na werszek 1 i $^{89}/_{100}$ wysokim, z rękawami długiemi do dłoni, które od przyramek trzymać powinny długości przynajmniéj łokieć 1, czyli werszków 12 i $^{96}/_{100}$.

26) Женская рубаха должна заходить за икры и имѣть въ длину не менѣе 45 дюймовъ, или 1 аршинъ и $14^{30}/_{100}$ верш., въ ширину въ низу 3 локтя, или 2 аршина и $6^{88}/_{100}$ вершка, вмѣстѣ съ клинами; съ распоркомъ на груди, съ наплечниками на плечахъ, шириною въ 2 дюйма, или $1^{8}/_{100}$ верш., рукава, отъ наплечниковъ длиною 12 дюймовъ, или $6^{48}/_{100}$ вершка.

27) Простыня должна заключать въ длину $3^{1}/_{2}$ локтя, или 2 аршина и $13^{36}/_{100}$ верш.; ширина въ два полотнища зависитъ отъ ширины матеріала.

28) Холстяныя лѣтнія юбки, цѣльно сшиты по бокамъ, длиною выше пояса до косточекъ, шириною въ низу 20—22 дюймовъ, или отъ $10^{80}/_{100}$ до $11^{88}/_{100}$ вершковъ, съ поясницею шириною 3 дюйма, или $1^{62}/_{100}$ верш., съ тремя пуговицами на ней, для застегиванія, и, сверхъ того, съ двумя пуговицами спереди и съ двумя сзади, для помощей, въ низу безъ кожаной обшивки, но обрубленныя; съ передникомъ, застегиваемымъ по бокамъ.

29) Холстяные подштаники должны быть такой же длины и ширины, какъ и штаны, съ распоркомъ спереди, застегиваемые у поясницы на двѣ пуговицы.

30) Колпакъ вышиною въ прямой линіи 14 дюймовъ, или $7^{56}/_{100}$ верш., безъ подкладки, кругомъ обрубленный.

31) Чулки, какъ мужскіе, такъ и женскіе, должны быть длиною до самыхъ колѣнъ, и выкраиваться съ носками.

32) Женскій передникъ, въ два полотнища, съ обрубкою вокругъ, собранный въ складки у поясницы, съ тесьмами для завязки позади.

33) Передникъ для мастеровыхъ, въ одно полотнище, съ нагрудникомъ и пояскомъ для завѣшиванія на шеѣ, и съ тесьмами у поясницы, для завязыванія сзади.

34) Наволочка къ подушкамъ и изголовникамъ должна быть такого же покроя, какъ подушки и изголовники, описанные въ 20 и 21 пунктѣ

Примѣчаніе. Все бѣлье должно быть шито бѣлыми нитками.

26) Koszula kobieca powinna dobrze zachodzić za łydki, być długą najmniéj 45 cali, czyli arszyn 1 werszków 14 i $^{30}/_{100}$, szeroką u dołu do 3 łokci, czyli do arszynów 2 werszków $6^{88}/_{100}$, włącznie z klinami, z rozporkiem na piersiach, z przyramkami na ramionach na dwa cale, czyli werszek $1^{8}/_{100}$ szerokiemi, z rękawami od przyramek na 12 cali, czyli werszków $6^{48}/_{100}$ długiemi.

27) Prześcieradło trzymać powinno długości łokci $3^{1}/_{2}$, czyli arszynów 2 werszków $13^{36}/_{100}$; szerokość jego dwubrytowa pochodzić będzie od szerokości materyału.

28) Spódnice letnie płócienne po bokach całkiem zeszywane, od powyżéj pasa do kostek długie, na 20 do 22 cali, czyli na 10 $^{80}/_{100}$ do $11^{88}/_{100}$ werszków u dołu w koło nogi szerokie, z paskiem szerokim na 3 cale, czyli na $1^{62}/_{100}$ werszka, z trzema guzikami na tymże pasku do zapinania, dwa z przodu a dwa z tyłu do szelek; u dołu bez obszycia skórkami, tylko zaobrąbione, z fartuszkiem na bokach zapinanym.

29) Gatki płócienne powinny być téjże saméj długości i szerokości jak spodnie, z rozporkiem na przodzie, na dwa guziki w pasku spinane.

30) Szlafmyca powinna być wysoka w prostéj linii do 14 cali, czyli na werszków $7^{56}/_{100}$, bez podszewki, w koło obrąbiona.

31) Pończochy tak męzkie jako i kobiece mają być długie pod same kolana, wykrawane ze stopami.

32) Fartuch kobiecy w dwa bryty, w koło obrąbiony, zmarszczony w pasie na obszewce, z końcami do zawiązywania w tyle.

33) Fartuch dla rzemieślników w jeden bryt z napiersnikiem i paskiem, za szyją zakładanym, z końcami w pasie do przywiązywania w tyle.

34) Powłoczka na poduszkę i na wałek będzie takiego samego kroju jak poduszka i wałek, opisane pod pozycyą 20 i 21-ą.

Uwaga. Wszystka bielizna powinna być szyta białemi nićmi.

Глава IV.

Опредѣленіе платы за шитье каждой части арестантской сдежды.

	Гроши	Копѣйки
1) За работу куртки для осужденныхъ къ крѣпостному и тяжкому заключенію	13 1/2	6 3/4
2) За работу кафтана для арестантовъ исправительной тюрьмы и рабочаго дома	16	8
3) За работу сермяги для приговоренныхъ къ отдачѣ въ арестантскія роты или въ военную службу, для подсудимыхъ и контрабандистовъ .	15	7 1/2
4) За работу суконныхъ шароваръ, застегиваемыхъ по бокамъ на пуговицы	27	13 1/2
5) За работу суконныхъ брюковъ, сшитыхъ по бокамъ	11 1/2	5 3/4
6) За работу шапки для осужденныхъ къ крѣпостному и тяжкому заключенію	2	1
7) За работу фуражки съ козырькомъ для приговоренныхъ къ заключенію въ исправительной тюрьмѣ и въ рабочемъ домѣ, къ отдачѣ въ арестантскія роты и въ военную службу, для подсудимыхъ и для контрабандистовъ	8	4
8) За работу галстука съ нагрудникомъ .	3 1/2	1 3/4
9) За работу всякаго рода халата . . .	18	9
10) За работу, то есть за подбивку зимняго одѣяла	2 1/3	1 1/6
11) За работу кофты для женщинъ, приговоренныхъ къ крѣпостному и тяжкому заключенію, и за сермяжку для осужденныхъ къ заключенію въ рабочемъ домѣ, для подсудимыхъ и контрабандистокъ	13	6 1/2
12) За работу женской кофты для арестантокъ исправительныхъ	12	6
13) За работу суконной юбки для арестантокъ всѣхъ категорій	6	3
14) За работу тиковой кофты для арестантокъ исправительныхъ и рабочаго дома	12	6
15) За работу тиковой юбки, безъ различія рода наказанія	6	3
16) За сшитіе тюфяка	3 1/2	1 3/4
17) За сшитіе койки	3	1 1/2

Tytuł IV.

Oznaczenie kosztów szycia każdéj części oporządzenia miejscowego.

	Grosze	Kopiejki
1. Od uszycia kurtki warownego lub ciężkiego więzienia	13 1/2	6 3/4
2. Od uszycia wołoszki poprawczego więzienia i domu roboczego	16	8
3. Od uszycia sukmany w roty aresztanckie lub do wojska skazanych, obwinionych i dla defraudantów	15	7 1/2
4. Od uszycia rajtuzów sukiennych, guzikami po bokach spinanych	27	13 1/2
5. Od uszycia spodni sukiennych, zszywanych po bokach.	11 1/2	5 3/4
6. Od uszycia czapki warownego lub ciężkiego więzienia	2	1
7. Od uszycia furażerki dla więzienia poprawczego, domu roboczego, w roty aresztanckie i do wojska skazanych, tudzież dla obwinionych i defraudantów z daszkiem	8	4
8. Od uszycia halsztuka z napiersiem . . .	3 1/2	1 3/4
9. Od uszycia wszelkiego szlafroka	18	9
10. Od uszycia a raczéj od podszycia kołdry zimowéj	2 1/3	1 1/6
11. Od uszycia kaftana kobiecego warownego i ciężkiego więzienia, oraz katanki dla domu roboczego, obwinionych i defraudantek	13	6 1/2
12. Od uszycia kaftana kobiecego poprawczego więzienia	12	6
13. Od uszycia spódnicy sukiennéj dla każdego rodzaju kary	6	3
14. Od uszycia kaftana cwelichowego kobiecego dla poprawczych i domu roboczego	12	6
15. Od uszycia spódnicy cwelichowéj dla każdego rodzaju kary	6	3
16. Od uszycia siennika	3 1/2	1 3/4
17. Od uszycia hangematy	3	1 1/2

	Гроши	Копѣйки
18) За работу и подшитье лѣтняго одѣяла.	4 1/3	2 1/6
19) За сшитіе наволочки къ подушкѣ и изголовнику	1	1/2
20) За работу тиковыхъ шароваръ, застегиваемыхъ по бокамъ на пуговицы	27	13 1/2
21) За работу тиковыхъ штановъ, по бокамъ сшитыхъ	11 1/2	5 3/4
22) За работу женскаго чепца	3	1 1/2
23) За работу, то есть за обрубленіе косынки.	1	1/2
24) За сшитье мужской или женской рубахи.	4 1/2	2 1/4
25) За работу простыни	4	2
26) За работу штановъ полотняныхъ, сшитыхъ по бокамъ	6	3
27) За работу полотняныхъ подштаниковъ .	4 2/3	2 1/3
28) За работу колпака	1	1/2
29) За работу пары чулковъ мужскихъ или женскихъ	3	1 1/2
30) За работу полотняной юбки	6	3
31) За работу передника для женщинъ или для поваровъ и мастеровыхъ	2	1
32) За работу наволочки къ подушкѣ или къ изголовнику	1 1/3	5/6
33) За обрубленіе утиральника по двумъ краямъ.	1/2	1/4

Глава V.

Опредѣленіе вознагражденія за исправное содержаніе арестантскихъ вещей.

1) Въ первомъ году, со дня выдачи въ употребленіе какой либо части одежды, бѣлья или постели, не полагается никакого вознагражденія, за исправное содержаніе оныхъ, такъ какъ прочная и крѣпкая работа не должна требовать, во все это время, никакой починки.

2) Во второмъ году, за всякую часть одежды, бѣлья и постели, употребляемую съ прошлаго года, отпускается, за это время, вознагражденіе, въ соразмѣрности одной трети издержекъ на шитье.

3) Въ третьемъ году, на содержаніе, въ это время, всякой части одежды, бѣлья и постели, поступившей въ употреб-

	Grosze	Kopiejki
18. Od uszycia i podszycia kołdry letniéj . .	4 1/3	2 1/6
19. Od uszycia poszwy na poduszkę lub wałek	1	1/2
20. Od uszycia rajtuzów drelichowych, guzikami po bokach spinanych	27	13 1/2
21. Od uszycia spodni drelichowych, zeszywanych po bokach	11 1/2	5 3/4
22. Od uszycia czepka kobiecego	3	1 1/2
23. Od uszycia, a raczéj obrąbienia chustki rogówki	1	1/2
24. Od uszycia koszuli męzkiéj lub kobiecéj .	4 1/2	2 1/4
25. Od uszycia prześcieradła	4	2
26. Od uszycia spodni płóciennych, zeszywanych po bokach	6	3
27. Od uszycia gatek płóciennych	4 2/3	2 1/3
28. Od uszycia szlafmycy	1	1/2
29. Od uszycia pary pończoch męzkich lub kobiecych	3	1 1/2
30. Od uszycia spódnicy płóciennéj	6	3
31. Od uszycia fartucha kobiecego lub kucharskiego i rzemieślniczego	2	1
32. Od uszycia powłoczki na poduszkę lub wałek	1 2/3	5/6
33. Od obrąbienia ręcznika w dwóch brzegach	1/2	1/4

Tytuł V.

Oznaczenie wynagrodzenia za utrzymanie w stanie dobrym oporządzenia miejscowego.

1) Na pierwszy rok od daty wzięcia w użycie jakowéj części ubioru, bielizny, lub posłania, nie przeznacza się żadne wynagrodzenie za utrzymanie w stanie dobrym, gdyż mocne i trwałe uszycie przez ten czas nie może wymagać reperacyi.

2) Na rok drugi wchodząca w użycie z roku poprzedniego jaka część ubioru, bielizny, lub posłania, na jéj przez ten czas utrzymanie przeznacza się wynagrodzenie w stosunku jednéj trzeciéj części kosztów szycia.

3) Na rok trzeci wchodząca w użycie z roku drugiego jaka część ubioru, bielizny, lub posłania, na jéj przez ten czas

леніе со втораго года, отпускается вознагражденіе $^2/_3$ издержекъ на работу.

4) Въ четвертомъ году, на содержаніе вещей, поступившихъ въ употребленіе съ третьяго года, полагается полная плата за работу.

Если же нѣкоторыя вещи окажутся годными къ употребленію, въ такомъ случаѣ, на дальнѣйшее содержаніе ихъ въ исправности, назначается полная плата за работу.

5) Изъ сего общаго правила исключаются только рубахи; такъ какъ на арестанта полагаются въ годъ только двѣ рубахи, то на содержаніе въ хорошемъ состояніи одной рубахи слѣдуетъ отпускать вознагражденіе каждые полгода.

6) Счеты этимъ расходамъ, представляемые Смотрителемъ въ концѣ года, на основаніи 17-й статьи распоряженія отъ 3 Ноября 1834 г., должны быть повѣряемы и свидѣтельствуемы во время ревизій, производимыхъ, на томъ же основаніи, каждые три мѣсяца.

7) Изношенная одежда, а также негодное къ свойственному употребленію бѣлье, должны быть употреблены на починку прочихъ вещей; изъ тонкаго же, стараго бѣлья дѣлать: корпію, компресы, перевязки и т. п. принадлежности для мѣстнаго лазарета; изъ толстаго же: стиралки для мытья половъ, оконъ и проч.

8) Наконецъ, съ вещами, совершенно негодными къ употребленію, поступить согласно 18-й статьѣ вышеприведеннаго распоряженія и по указаніямъ предписанія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 6 (18) Мая 1848 года, за № 3,114/13,817.

Глава VI.

Объ одеждѣ и бѣльѣ для арестантовъ, ссылаемыхъ въ Сибирь.

Арестанты, приговоренные къ ссылкѣ въ Сибирь, какъ мужчины, такъ и женщины, а равно дѣти ихъ, слѣдующія туда вмѣстѣ съ родителями, съ дозволенія начальства, снабжаются на дорогу отъ Казны одеждою, бѣльемъ и обувью, совершенно новыми, заготовленными изъ матеріаловъ, выдѣлываемыхъ на тюремныхъ фабрикахъ и соотвѣтствующими то-

utrzymanie przeznacza się wynagrodzenia $^2/_3$ części kosztów szycia.

4) Na rok czwarty wchodzące z roku trzeciego, na utrzymanie ich przez ten czas, oznacza się całkowite koszta szycia.

A gdyby niektóre dłużéj były zdatne do użycia, zawsze za dalsze ich utrzymanie w stanie dobrym, całkowite koszta szycia liczone być mają.

5) Od powyższego ogólnego prawidła czyni się wyjątek jedynie co do samych koszul, których gdy dwie dla więźnia rocznie liczyć potrzeba, przeto wynagrodzenie powyższe na utrzymanie w dobrym stanie jednéj koszuli, liczoném być ma co pół roku.

6) Podobne należytości podawane przez Nadzorców z końcem roku, stosownie do art. 17-go urządzenia z dnia 3 Listopada 1834 roku, przy odbywanych, w wykonaniu tegoż artykułu, kwartalnych rewizyach, mają być rozpoznawane i poświadczane.

7) Zniszczona odzież lub jaka część bielizny, nie mogąca być dłużéj użytą w całości, służyć ma do naprawy nadpsutych; cieńsza zaś bielizna na szarpie, kompressy, bandaże i tym podobne potrzeby miejscowego lazaretu, a grubsza na ścierki do podłóg i okien.

8) Dopiero z resztą, w zupełności do użytku niezdatną, ma być postąpioném podług art. 18-go powołanego wyżéj urządzenia, oraz podług reskryptu Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 6 (18) Maja 1848 r. Nr. 3,114/13,817 wydanego.

Tytuł VI.

O odzieży i bieliźnie dla aresztantów do Syberyi wysyłanych.

Aresztanci skazani na zesłanie do Syberyi, tak mężczyźni jako i kobiety, oraz ich dzieci, z dozwolenia Rządu za rodzicami do Syberyi wychodzące, otrzymywać będą na drogę odzież i bieliznę, tudzież obuwie Skarbowe nowe, przysposabiane z ma-

му времени года, въ которое послѣдуетъ отправленіе оныхъ. Окопировку такихъ ссыльныхъ составляютъ:

A. Для мужчинъ, зимою:

1) сермяга сѣраго сукна 1,
2) шароваръ пара 1,
3) фуражка 1,
4) онучъ паръ 2,
5) галстукъ 1,
6) рукавицъ пара 1,
7) холстяныхъ рубахъ 2,
8) холстяныхъ подштаниковъ 2,
9) суконные наушники 1,
10) сапоговъ съ голенищами до колѣнъ паръ 2,
11) тулубъ до колѣнъ 1,
12) чемоданъ изъ двойнаго тика 1.

B. Для мужчинъ, лѣтомъ:

1) сермяга 1,
2) фуражка 1,
3) галстукъ 1,
4) шароваръ тиковыхъ паръ 2,
5) холстяныхъ рубахъ 2,
6) портянокъ холстяныхъ паръ 2,
7) сапоговъ съ голенищами до колѣнъ паръ 2,
8) чемоданъ изъ двойнаго тика 1.

C. Для женщинъ, зимою:

1) сермяга сѣраго сукна 1,
2) такая же юбка 1,
3) холстяныхъ рубахъ 2,
4) холстяныхъ юбокъ 2,
5) чепцовъ 2,
6) онучъ изъ сѣраго сукна паръ 2,
7) рукавицъ изъ сѣраго сукна пара 1,
8) полотняныхъ косынокъ 1,
9) бараній тулубъ длиною до колѣнъ 1,
10) сапоговъ, съ голенищами до колѣнъ паръ 2,
11) чемоданчикъ изъ двойнаго тика 1.

D. Для женщинъ, лѣтомъ:

1) сермяжка сѣраго сукна 1,

teryałów, w fabrykach więziennych wyrabianych, zastosowaną do pory roku, w jakiéj wysyłka następować będzie.

Oporządzenie to składa się:

A. Dla mężczyzn, na porę zimową:

1) sukmana z sukna szarego 1,
2) rajtuzów para 1,
3) furażerka 1,
4) onuczek par 2,
5) halsztuch 1,
6) rękawic para 1,
7) koszul płóciennych 2,
8) gatek płóciennych par 2,
9) zausznice sukienne 1,
10) butów z cholewami pod kolana par 2,
11) kożuch po kolana długi 1,
12) mantelzak z drelichu dubeltowego 1.

B. Dla mężczyzn, na porę letnią:

1) sukmana 1,
2) furażerka 1,
3) halsztuch 1,
4) rajtuzów drelichowych par 2,
5) koszul płóciennych 2,
6) onuczek płóciennych par 2,
7) butów z cholewami pod kolana par 2,
8) mantelzak z drelichu dubeltowego 1.

C. Dla kobiet, na porę zimową:

1) sukmana z sukna szarego 1,
2) spódnica takaż 1,
3) koszul płóciennych 2,
4) spódnic płóciennych 2,
5) czepków 2,
6) onuczek z sukna szarego par 2,
7) rękawic z sukna szarego para 1,
8) chustek rogówek płóciennych 1,
9) kożuch barani długi po kolana 1,
10) butów z cholewami pod kolana par 2,
11) mantelzak z drelichu dubeltowego 1.

D. Dla kobiet, na porę letnią:

1) sukmana z sukna szarego 1,

2) юбокъ полосатыхъ тиковыхъ паръ 2,
3) кофтъ полосатыхъ тиковыхъ 2,
4) холстяныхъ рубахъ 2,
5) холстяныхъ юбокъ 2,
6) холстяныхъ чулковъ паръ 2,
7) полотняныхъ чепцовъ 2,
8) косынокъ 2,
9) сапоговъ съ голенищами до колѣнъ паръ 2,
10) чемоданъ изъ двойнаго тика 1.

E. Для дѣтей мужескаго пола, въ зимнее время:
1) капотъ сѣраго сукна 1,
2) штановъ пара 1,
3) фуражка 1,
4) галстукъ 1,
5) онучъ суконныхъ паръ 2,
6) суконныхъ рукавицъ пара 1,
7) суконные наушники 1,
8) холстяныхъ рубашекъ 2,
9) холстяныхъ подштаниковъ паръ 2,
10) сапоговъ съ голенищами до колѣнъ паръ 2,
11) полушубокъ длиною до колѣнъ 1.

F. Для дѣтей мужескаго пола, лѣтомъ:
1) капотъ сѣраго сукна 1,
2) фуражка 1,
3) галстукъ 1,
4) тиковыхъ штановъ паръ 2,
5) холстяныхъ рубашекъ паръ 2,
6) холстяныхъ портянокъ паръ 2,
7) сапоговъ съ голенищами до колѣнъ паръ 2.

G. Для дѣтей женскаго пола, зимою:
1) сермяжка сѣраго сукна 1,
2) юбка сѣраго сукна 1,
3) холстяныхъ рубашекъ 2,
4) холстяныхъ юбокъ 2,
5) холстяныхъ чепчиковъ 2,
6) онучъ суконныхъ паръ 2,
7) рукавицъ изъ сѣраго сукна пара 1,
8) холстяныхъ косынокъ 2,

2) spódnic cwelichowych w paski 2,
3) kaftanów cwelichowych w paski 2,
4) koszul płóciennych 2,
5) spódnic płóciennych 2,
6) pończoch płóciennych par 2,
7) czepków płóciennych 2,
8) chustek rogówek na szyję 2,
9) butów z cholewami pod kolana par 2,
10) mantelzak z drelichu dubeltowego 1.

E. Dla dzieci płci męzkiéj, na porę zimową:
1) kapotka z sukna szarego 1,
2) spodni para 1,
3) furażerka 1,
4) halsztuch 1,
5) onuczek sukiennych par 2,
6) rękawic sukiennych para 1,
7) zausznice sukienne 1,
8) koszul płóciennych 2,
9) gatek płóciennych par 2,
10) butów z cholewami pod kolana par 2,
11) kożuszek po kolana długi 1.

F. Dla dzieci płci męzkiéj, na porę letnią:
1) kapotka z sukna szarego 1,
2) furażerka 1,
3) halsztuch 1,
4) spodni drelichowych par 2,
5) koszul płóciennych par 2,
6) onuczek płóciennych par 2,
7) butów z cholewami pod kolana par 2.

G. Dla dzieci płci żeńskiéj, na porę zimową:
1) katanka z sukna szarego 1,
2) spódniczka z sukna szarego 1,
3) koszul płóciennych 2,
4) spódniczek płóciennych 2,
5) czepków płóciennych 2,
6) onuczek sukiennych par 2,
7) rękawiczek z sukna szarego para 1,
8) chustek płóciennych rogówek 2,

9) бараній полушубокъ до колѣнъ 1,
10) ботинокъ съ голенищами до колѣнъ паръ 2.

H. Для дѣтей женскаго пола, лѣтомъ:

1) сермяжка сѣраго сукна 1,
2) тиковыхъ полосатыхъ кофтъ 2,
3) тиковыхъ полосатыхъ юбокъ 2,
4) холстяныхъ рубашекъ 2,
5) холстяныхъ юбокъ 2,
6) холстяныхъ чулковъ паръ 2,
7) холстяныхъ чепчиковъ 2,
8) холстяныхъ косынокъ 2,
9) ботинокъ съ голенищами до колѣнъ паръ 2.

Глава VII.

Количество матеріала, нужнаго на окопировку арестантовъ, ссылаемыхъ въ Сибирь.

	Локти	Дюймы	Аршины	Вершки: цѣлые	Вершки: сотые
A. Сѣрое сукно:					
1) На сермягу, зимнюю или лѣтнюю мужескую или женскую	4	12	3	10	31
2) На пару онучъ	1	12	1	3	44
3) На пару рукавицъ	—	12	—	6	48
4) На наушники	—	12	—	6	48
B. Черное сукно:					
5) На 2 квадратные лоскута, вшиваемые на спинѣ кафтана	—	3	—	1	62
C. Холстъ сорта *b* (пачесный):					
6) На пару лѣтнихъ портянокъ . .	1	12	1	3	44
D. Холстъ сорта *c* (пакляный):					
7) На подбивку сермяги	4	12	3	10	31
8) На подбивку къ наушникамъ . .	—	16	—	8	64
E. Двойной тикъ:					
9) На чемоданъ или ранецъ	3	—	2	6	88

Примѣчаніе. На прочее платье и бѣлье для арестантовъ,

9) kożuszek barani po kolana długi 1,
10) bucików z cholewami pod kolana par 2.

H. Dla dzieci płci żeńskiéj, na porę letnią:

1) katanka z sukna szarego 1,
2) kaftaników cwelichowych w paski 2,
3) spódniczek cwelichowych w paski 2,
4) koszul płóciennych 2,
5) spódnic płóciennych 2,
6) pończoch płóciennych par 2,
7) czepków płóciennych 2,
8) chustek rogówek płóciennych 2,
9) bucików z cholewami pod kolana par 2.

Tytuł VII.

Oznaczenie ilości użyć się mającego materyału na odzież dla aresztantów, do Syberyi wysyłanych.

	Łokcie	Cale	Arszyny	Werszki: całe	Werszki: setne
A. Sukno szare:					
1) Na sukmanę męzką lub kobiecą, zimową lub letnią	4	12	3	10	31
2) Na parę onuczek	1	12	1	3	44
3) Na parę rękawic	—	12	—	6	48
4) Na zausznice	—	12	—	6	48
B. Sukno czarne:					
5) Na 2 kawałki kwadratowe, na plecach sukmany przyszyte	—	3	—	1	62
C. Płótno z gatunku *b* (paczesne):					
6) Na parę onuczek letnich	1	12	1	3	44
D. Płótno z gatunku *c* (pakułowe):					
7) Na podszewkę pod sukmanę . . .	4	12	3	10	31
8) Na podszewkę pod zausznice . . .	—	16	—	8	64
E. Drelich dubeltowy:					
9) Na mantelzak czyli tornister . . .	3	—	2	6	88

Uwaga. Na wszelkie inne części odzieży i bielizny dla

ссылаемыхъ въ Сибирь, какъ мужчинъ, такъ и женщинъ, отпускать столько матеріаловъ, сколько назначено для окопировки мѣстныхъ арестантовъ, по указаніямъ 2 главы.

Такъ какъ количества матеріаловъ на одежду и бѣлье, для арестантскихъ дѣтей, слѣдующихъ вмѣстѣ съ родителями въ Сибирь, положительно опредѣлить не возможно, потому что оно зависитъ отъ возраста и роста дѣтей, то расходъ матеріаловъ въ семъ случаѣ долженъ быть оправдываемъ ревизіонно-пріемнымъ протоколомъ, составленнымъ Совѣтникомъ Губернскаго Правленія, по Полицейскому Отдѣленію, въ которомъ указывается, сколько и какого именно матеріала употреблено на каждую часть одежды.

Глава VIII.

Описаніе одежды арестантовъ, ссылаемыхъ въ Сибирь.

1) Сермяга мужеская должна переходить за колѣна; сзади, въ лифѣ собрана въ складки, съ холстяною подбивкою за поясъ, рукава подшитые холстомъ во всю ихъ длину, до ладони; окружность ихъ при ладони заключаетъ 14 дюймовъ, или $7^{56}/_{100}$ вершка; сермяга застегивается въ одинъ бортъ на 8 пуговицъ изъ твердой лакированной кожи; воротникъ стоячій, вышиною 3 дюйма, или $1^{62}/_{100}$ верш., застегиваемый подъ шею на два крючка. Съ праваго бока позади карманъ съ оторочкою шириною 2 дюйма, или $1^{8}/_{100}$ верш. Съ лѣвой стороны такая же оторочка, но безъ кармана. На спинѣ сермяги, между лопатками, должны быть вшиты 2 квадратные лоскута чернаго сукна, величиною въ 8 квадр. дюймовъ, или $4^{32}/_{100}$ квадр. вершка.

2) Сермяга женская, переходящая за колѣна, по бокамъ и сзади со складками, съ отвороченнымъ круглымъ воротникомъ, шириною 6 дюймовъ, или $3^{24}/_{100}$ вершк.; съ лацканами на груди, застегиваемая на 6 крючковъ, съ холстяною подбивкою за поясъ; рукава подшитые холстомъ во всю длину, до ладони, съ отворачивающимися при ней манжетами, шириною 12 дюймовъ, или $6^{48}/_{100}$ верш. На спинѣ сермяги, между лопатками, должны быть вшиты два квадратные лоскута чернаго сукна, величиною 8 дюймовъ, или $4^{32}/_{100}$ квадр. вершка.

aresztantów do Syberyi wysyłanych, tak mężczyzn jako i kobiet, użytą będzie taka sama ilość materyałów ubiorczych, jak na oporządzenie dla więźni miejscowych, w tytule 2-m oznaczonych.

Ponieważ ilość materyałów na odzież i bieliznę dla dzieci aresztanckich, do Syberyi za rodzicami udających się, stale obliczoną być nie może, gdyż to zależy od wieku i wzrostu dzieci, przeto rozchód materyałów ubiorczych udowodniony być ma protokółem rewizyjno-odbiorczym, przez Radcę Gubernialnego Wydziału Policyjnego sporządzonym, obejmującym wiadomość, ile i jakiego materyału użyto na każdy przedmiot.

Tytuł VIII.

Opis ubiorów dla aresztantów, do Syberyi wysyłanych.

1) Sukmana męzka zachodzić powinna za kolana, z tyłu w stanie fałdowana, powinna być za pas podszyta płótnem, rękawy całkowicie płótnem podszyte, długie do dłoni, i przy niéj szerokie na 14 cali w obwód czyli na werszków $7^{56}/_{100}$, ma być zapinana na 8 guzików w jeden rząd ze skóry palonéj twardéj, kołnierz stojący na trzy cale, czyli na werszek $1^{62}/_{100}$ wysoki, pod szyją, na 2 haftki zapięty. Na prawym boku z tyłu kieszeń z listwą na 2 cale czyli na werszek $1^{8}/_{100}$ szeroką, na lewym zaś takaż listwa bez kieszeni. Na plecach sukmany, w miejscach gdzie przypadają łopatki, przyszyte będą 2 kawałki kwadratowe z sukna czarnego, mające po ośm cali czyli werszki $4^{32}/_{100}$ w kwadrat.

2) Sukmana kobieca powinna być długą za kolana, w tyle i z boków fałdowana, z kołnierzem wykładanym okrągło na 6 cali, czyli na werszki 3 i $^{24}/_{100}$ szerokim, na piersiach z klapami do zakładania, zapinana na 6 haftek, podszyta płótnem za pas, rękawy zaś całkowicie płótnem podszyte, długie do dłoni, z mankietami odkładanemi, szerokie na 12 cali, czyli werszków $6^{48}/_{100}$ przy dłoni, bez kieszeni. Na plecach sukmany, w miejscach gdzie przypadają łopatki, przyszyte będą dwa kawałki kwadratowe z sukna czarnego, mającego po 8 cali czyli $4^{32}/_{100}$ werszków w kwadrat.

3) Капотъ для мальчиковъ, длиною за колѣна, съ отвороченнымъ воротникомъ, со складками и съ однимъ карманомъ сзади, подшитый за поясъ холстомъ, съ рукавами, подшитыми во всю длину, до половины ладони, застегиваемый спереди на 4 или на 5 пуговицъ изъ лакированной кожи; безъ вшивки на спинѣ квадратныхъ лоскутовъ чернаго сукна.

4) Кафтанъ для дѣвушекъ, длиною ниже колѣнъ, съ отвороченнымъ, круглымъ воротникомъ, шириною 4 дюйма, или $2^{16}/_{100}$ вершк., со складками кругомъ, безъ карамановъ, съ лацканами, закладывающимися на груди, застегивающійся на 4 крючка, съ холстяною подкладкою за поясъ; рукава, подшитые во всю длину, до ладони; безъ квадратныхъ лоскутовъ чернаго сукна на спинѣ.

5) Юбки, суконныя и тиковыя должны быть такія же, какъ указано въ главѣ 3, въ 12 и 16 пунктахъ; при нихъ съ правой стороны долженъ быть холстяный карманъ, пришитый внутрь, какъ въ сермягахъ для мужчинъ.

6) Онучи суконныя дѣлаются изъ сукна, разрѣзаннаго по поламъ въ ширину; и такимъ образомъ каждая онуча должна имѣть въ длину 1 локоть и 12 дюймовъ, или 1 аршинъ и $3^{44}/_{100}$ вершка, въ ширину 1 локоть, или $12^{36}/_{100}$ вершка.

7) Холстяныя портянки дѣлаются такимъ же образомъ изъ холста, разрѣзаннаго въ ширину по поламъ, и каждая изъ нихъ имѣетъ въ длину 1 лок. и 12 дюйм., или 1 аршинъ и $3^{49}/_{100}$ вершка; въ ширину 4 дюйма или $8^{10}/_{100}$ вершка.

8) Суконныя рукавицы съ однимъ большимъ пальцемъ, должны быть длиннѣе ладони на 3 дюйма, или $1^{62}/_{100}$ вершка, подобно тѣмъ, какія употребляются въ арміи солдатами.

9) Наушники должны прикрывать нижнюю часть черепа, лобъ, виски, заходить на затылокъ, покрывать уши и щеки, и завязываться подъ бороду черною тесемкою.

10) Чемоданъ или ранецъ долженъ имѣть величины 1 квадр. локоть, или $12^{96}/_{100}$ квадр. вершка; бока, шириною 10 дюйм. или $5^{40}/_{100}$ вершка; клапанъ, застегивающійся на 4 кожаныя пуговицы, и пришитые крестообразно по угламъ поясы, шириною 3 дюйма, или $1^{62}/_{100}$ вершка, для ношенія на плечахъ и пристегиванія въ поясницѣ.

3) Kapotka dla dzieci płci męzkiéj, na długość sięgać powinna niżéj kolan, z kołnierzem wykładanym, z tyłu fałdowana, z jedną kieszenią w tyle podszyta za pas płótnem, z rękawami całkiem podszytemi, do pół dłoni długiemi, na przodzie zapinana na 4 lub 5 guzików ze skóry palonéj, bez przyszycia na plecach kwadratowych kawałków z czarnego sukna.

4) Katanka dla dzieci płci żeńskiéj, długa poniżéj kolan, z kołnierzem okrągłym, odkładanym na plecy, 4 cale czyli werszków $2^{16}/_{100}$ szerokim, w koło fałdowana, bez kieszeni, na piersiach z klapami do zakładania, zapinana na 4 haftki, podszyta płótnem za pas, z rękawami całkiem podszytemi, długiemi do dłoni, bez kawałków czarnych kwadratowych na plecach.

5) Spódnice sukienne lub cwelichowe mają być takie same, jak opisano w tytule 3-m, pod pozycyami 12 i 16-tą; z prawego boku tychże urządzoną będzie kieszeń płócienna do wewnątrz, taka sama, jak przy sukmanach dla mężczyzn.

6) Onuczki sukienne robią się przez rozcięcie na połowę szerokości sukna, a tym sposobem onuczka jedna powinna mieć długości łokci 1 cali 12, czyli arszyn 1 werszków $3^{44}/_{100}$, szerokości zaś łokci 1, czyli werszków $12^{36}/_{100}$.

7) Onuczki płócienne robią się podobnież przez rozcięcie na połowę szerokości płótna, czyli że jedna onuczka mieć będzie długości łokci 1 cali 12, to jest arszyn 1 werszków $3^{49}/_{100}$, szerokości zaś cali 5, to jest werszków $8^{10}/_{100}$.

8) Rękawice sukienne, o jednym wielkim palcu, powinny być długie za dłoń na 3 cale, czyli na werszek $1^{62}/_{100}$, takie same, jakie są używane w wojsku dla żołnierzy.

9) Zausznice powinny okrywać niższą część czaszki, czoło, skronie, z tyłu zachodzić na szyję, zakrywać uszy i policzki, pod brodą zawiązywane będą tasiemką czarną.

10) Mantelzak czyli tornister trzymać ma łokci 1, czyli werszków $12^{96}/_{100}$ w kwadrat, z bokami 10 cali czyli werszków $5^{40}/_{100}$ szerokiemi, z klapą na 4 guziki skórzane zapinaną, z pasami na 3 cale, to jest na werszek $1^{62}/_{100}$ szerokiemi, po rogach na krzyż przyszytemi, do zakładania na plecy i przyciągania w pasie.

Примѣчаніе. Прочія части арестантской одежды не требуютъ подробнаго описанія, такъ какъ онѣ ничѣмъ не отличаются отъ употребляемыхъ мѣстными арестантами.

Тулубы, по мѣрѣ надобности, покупаются готовые.

Шитьемъ сапоговъ должны заниматься сами арестанты; товаръ же на сапоги покупается Смотрителемъ.

Дѣти не получаютъ чемоданчиковъ, или ранцевъ, потому что родители обязаны ихъ вещи укладывать въ своихъ чемоданахъ.

Глава IX.

Опредѣленіе платы за шитье одежды для арестантовъ, ссылаемыхъ въ Сибирь.

1) За работу мужеской или женской сермяги 18 грошей или 9 копѣекъ.

2) За работу одной пары рукавицъ 6 грош. или 3 коп.

3) За работу наушника 3 гроша или $1^1/_2$ коп.

4) За работу чемодана или ранца 10 грош. или 5 коп.

Примѣчаніе 1. Плата за шитье прочихъ вещей производится по положенію 4 главы.

Примѣчаніе 2. На покупку товара и на работу сапоговъ, для мужчинъ и женщинъ, полагаются за всякую пару 1 руб. 50 коп. Сапоги должны быть сшиты изъ желтой кожи, съ голенищами длиною до колѣнъ, съ толстыми подошвами и съ каблуками, подкованными гвоздями.

Примѣчаніе 3. На ботинки для дѣтей изъ такого же матеріала полагается среднимъ числомъ за всякую пару по 90 коп.

Примѣчаніе 4. Цѣна тулубовъ, для арестантовъ и дѣтей, не можетъ быть опредѣлена положительно, а потому покупка оныхъ должна производиться по мѣстнымъ цѣнамъ.

Примѣчаніе 5. За работу одежды и бѣлья, для арестантскихъ дѣтей, не возможно опредѣлить постояннаго размѣра платы, такъ какъ величина ихъ измѣняется сообразно возрасту и росту дѣтей; но для упрощенія отчетности, предписывается исчислять издерж-

Uwaga. Inne części ubioru nie potrzebują szczegółowego opisu, gdyż w niczém nie różnią się od ubiorów, przez więźni w miejscu używanych.

Kożuchy gotowe w miarę potrzeby będą zakupowane.

Buty robione być mają siłą więźni, a towar na takowe Nadzorca zakupować będzie.

Dzieci nie będą mieć tornistrów czyli mantelzaków, lecz rzeczy ich rodzice pomieszczą w swoich mantelzakach.

Tytuł IX.

Oznaczenie kosztów szycia odzieży dla aresztantów, na Syberyę skazanych.

1) Od uszycia sukmany męzkiéj lub kobiecéj groszy 18, czyli kopiejek 9.

2) Od uszycia pary rękawic groszy 6, czyli kopiejek 3.

3) Od uszycia zausznic groszy 3, czyli kopiejek $1^1/_2$.

4) Od uszycia mantelzaka czyli tornistra groszy 10, czyli kopiejek 5.

Uwaga 1. Koszta szycia innych przedmiotów odnoszą się do przepisu, w tytule 4-m zawartego.

Uwaga 2. Wynagrodzenie za kupno towarów na parę obuwia i uszycie takowych stanowi się, tak dla mężczyzn jako i dla kobiet, po rs. 1 kop. 50. Buty robione być mają ze skóry faledrowéj, z cholewami długiemi pod kolana, z podeszwami funtowemi, ćwieczkami pod napiętkami okute.

Uwaga 3. Za buciki dla dzieci, z takiéjże saméj skóry, stanowi się wynagrodzenie w średniém przecięciu po kopiejek srebrem 90.

Uwaga 4. Cena kożuchów dla więźni i dzieci stale oznaczoną być nie może, dostawa więc takowych ma być uskutecznioną po cenach praktykowanych w okolicy.

Uwaga 5. Koszt szycia odzieży i bielizny dla dzieci aresztanckich, jako od wieku i wzrostu tychże zawisły, stale obliczonym być nie może, wszelako, dla prostszéj rachunkowości, czyni się wniosek, aby koszt uszycia

ки по шитью окопировки для дѣтей по средней сложности.

Варшавское Губернское Правленіе. Варшава, 22 Сентября (3 Октября) 1850 года.

Гражданскій Губернаторъ, Тайный Совѣтникъ
(подписано) *Лащинскій.*

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ въ засѣданіи своемъ, 4 (16) Ноября 1850 года, настоящія правила утвердила.

По порученію Главнаго Директора, Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Брулевичъ.*

№ 5.

Распоряженіе о томъ, въ какой срокъ должны быть дѣлаемы представленія о необходимости заготовленія тулубовъ и кенегъ для тюремной стражи на зимнее время.

(22 Декабря (3 Января) $185^2/_3$ года.)

Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Въ случаѣ надобности заготовленія тулубовъ и кенегъ, для тюремныхъ военныхъ карауловъ, нѣкоторыя Губернскія Правленія входятъ въ Правительственную Коммисію съ представленіемъ по сему предмету въ концѣ года, именно въ то время, когда, съ наступленіемъ зимы, эти вещи должны уже находиться въ употребленіи.

По этой причинѣ остается слишкомъ мало времени на производство торговъ, или на заготовленіе вещей, съ большею бережливостью, чѣмъ указано въ представленіи, и вслѣдствіе сего Казна часто вовлекается въ излишніе расходы.

За тѣмъ, во избѣжаніе этихъ неправильностей, Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію, чтобы вышеозначенныя вещи были подробно осматриваемы ревизующими чиновниками во время срочныхъ реви-

oporządzenia dla dzieci stale mógł być oznaczony, ze średniego przecięcia.

Rząd Gubernialny Warszawski. w Warszawie, d. 22 Września (3 Października) 1850 r.

Gubernator Cywilny, Radca Tajny
(podpisano) *Łaszczyński.*

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych niniejsze przepisy na posiedzeniu swém z dnia 4 (16) Listopada 1850 roku zatwierdziła.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego, Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Brujewicz.*

№ 5.

Rozporządzenie, oznaczające termin do przedstawiania potrzeby zaopatrzenia wart przy więzieniach w tołuby i berlacze na porę zimową.

(d. 22 Grudnia (3 Stycznia) $185^2/_3$ r.)

Do Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

W razie potrzeby sprawunku tołubów i berlaczy dla wart wojskowych przy więzieniach, niektóre Rządy Gubernialne czynią w téj mierze do Kommissyi Rządowéj przedstawienia dopiero w końcu roku, to jest wtedy, gdy z nadejściem zimnéj pory, artykuły rzeczone powinny już być w użyciu.

Z téj przyczyny nie pozostaje dość czasu do odbycia licytacyi lub zarządzenia sprawunku sposobem oszczędniejszym od proponowanego, i ztąd często wynika zwiększenie wydatków dla Skarbu.

Dla uniknienia przeto tych zboczeń, Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu, aby stan effektów, o których mowa, w początku Sierpnia, mianowicie przy rewizyi peryodycznéj więzień za miesiąc poprzedni, ściśle przez rewi-

зій, производимыхъ въ тюрьмахъ, за предыдущій мѣсяцъ, и чтобы основанныя на этомъ предположеніи были представляемы въ Правительственную Коммисію не позже половины Августа мѣсяца всякаго года, съ соотвѣтственными оправданіями.

За всякое въ этомъ отношеніи упущеніе или промедленіе, виновные подвергнутся отвѣтственности.

О распоряженіяхъ, какія будутъ изданы по сему предмету, Правительственная Коммисія предписываетъ представить подробный рапортъ.

Варшава, 22 Декабря (3 Января) 1852/3 года.

Директоръ Отдѣленія, Тайный Совѣтникъ (подписано) *Брудевичъ.*

№ 10,613/45,950.

№ 6.

Распоряженіе о введеніи новой формы арестантской одежды и объ употребленіи изношеннаго суконнаго платья.

(22 Января (3 Февраля) 1857 года.)

Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Его Сіятельство Князь Намѣстникъ въ Царствѣ изволилъ утвердить, какъ изъяснено въ отзывѣ Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія отъ 14 (26) Ноября истекшаго года, за № 15,981, новую форму арестантской одежды, а именно:

для подсудимыхъ или состоящихъ подъ слѣдствіемъ, если не имѣютъ собственной одежды: кафтанъ сѣраго сукна до колѣнъ, двубортный, застегивающійся на пять пуговицъ, обшитыхъ сукномъ такого же цвѣта, со стоячимъ воротникомъ; сѣрая фуражка, съ такимъ же козырькомъ; тиковые штаны, зимою и лѣтомъ, вмѣсто помочей застегиваемыя сзади въ перехватѣ; и черный галстукъ съ пряжкою;

для осужденныхъ: кафтанъ суконный, однобортный, короче между поясницею и колѣномъ, со стоячимъ воротни-

dujących był rozpoznawany, i aby wnioski, jakie w téj mierze wynikną, przedstawianemi były Kommissyi Rządowéj najpóźniéj w połowie Sierpnia każdego roku, z należytém onych udowodnieniem.

Niedopełnienie tego ściągnie odpowiedzialność na winnych zaniedbania lub zwłoki.

O zarządzeniach, jakie w przedmiocie niniejszym wydane zostaną, Kommissya Rządowa złożenie szczegółowego rapportu zastrzega.

w Warszawie, dnia 22 Grudnia (3 Stycznia) 1852/3 r.

Dyrektor Wydziału, Tajny Radca (podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 10,613/45,950.

№ 6.

Rozporządzenie, wprowadzające nową formę ubiorów więziennych i aresztanckich i wskazujące sposób spożytkowania dawniejszéj odzieży sukiennéj.

(d. 22 Stycznia (3 Lutego) 1857 r.)

Do Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

JO. Książe Namiestnik Królestwa zatwierdzić raczył, jak okazuje odezwa Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnéj z dnia 14 (26) Listopada roku zeszłego Nr. 15,981, nową formę ubiorów więziennych, mianowicie:

dla badawczych, czyli zostających pod śledztwem, o ile nie mają własnéj odzieży: wołoszka sukienna szara do kolan, na dwa rzędy zapinana, z pięciu guzikami, w sukno tegoż koloru obszytemi, i kołnierzem stojącym, furażerka szara z takimże daszkiem, spodnie z drelichu na zimę i lato, a zamiast szelek w tyle nad biodrami spinane, halsztuch czarny z obojczykiem;

dla osądzonych: wołoszka sukienna krótsza między biodrem a kolanem, z kołnierzem stojącym i pięciu guzikami skórza-

комъ, застегиваемый на пять кожаныхъ пуговицъ; фуражка сѣрая съ чернымъ околышемъ внизу и съ козырькомъ; зимою брюки суконные, лѣтомъ же тиковые, поясницы въ нихъ и галстуки такіе же, какъ для подсудимыхъ.

Такъ какъ по этой формѣ разница между кафтанами и прежнею верхнею арестантскою одеждою состоитъ единственно въ ихъ покроѣ, прочія же части одежды, какъ-то: брюки, галстуки и т. п., не требуютъ особенныхъ образцовъ, то заготовлены только образцы однихъ кафтановъ, которые препровождая при семъ, по одной штукѣ, для одного и для другаго рода арестантовъ, то есть, для подсудимыхъ и осужденныхъ, Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію сдѣлать соотвѣтственное распоряженіе о строгомъ соблюденіи предписанной формы, при заготовленіи всей одежды, и о сшитіи кафтановъ по прилагаемымъ образцамъ.

Кромѣ того, Коммисія присовокупляетъ, что по исчисленію требуется для этого слѣдующее количество матеріаловъ:

1. Сѣраго сукна:

на кафтанъ, для подсудимыхъ, 3 арш. $7\ ^{7}/_{100}$ вер., прописью: три аршина, семь и семь сотыхъ вершковъ;

на кафтанъ для осужденныхъ, 2 арш. $12^{10}/_{100}$ вершк., прописью: два аршина, двѣнадцать и десять сотыхъ вершковъ.

2. Холста на подкладку: подъ одинъ и другой кафтанъ, 3 арш. и $10^{31}/_{100}$ вершк., прописью: три аршина, десять и тридцать одна сотыхъ вершковъ.

На фуражку, для подсудимыхъ, съ суконнымъ козырькомъ, нужно чернаго сукна 3 и $^{94}/_{100}$ вершк., прописью: три и девяносто четыре сотыхъ вершка; для осужденныхъ же, съ чернымъ кожанымъ козырькомъ:

сукна чернаго на фуражку . . . . . $1^{86}/_{100}$ верш.,
сукна чернаго на околышъ . . . . . $1^{38}/_{100}$ верш.,

всего $3^{24}/_{100}$ верш.,

прописью: три и двадцать четыре сотыхъ вершка.

Къ этому положенію слѣдуетъ примѣняться при исчисленіи и употребленіи матеріаловъ на вышеозначенныя вещи. Что же касается прочихъ частей одежды, то прежнее количество матеріаловъ остается безъ измѣненія.

Независимо отъ сего, принимая во вниманіе:

nemi, na jeden rząd zapinanemi, furażerka szara z daszkiem i lampasem u dołu czarnym, spodnie zimą sukienne, latem drelichowe, paski u nich tudzież halsztuchy takie jak dla badawczych.

Ponieważ według téj formy zachodzi głównie różnica co do kroju wołoszek, w porównaniu z dotychczasowym zwierzchnim ubiorem aresztantów, inne zaś części ubioru jako to: spodnie, halsztuchy i t. p. nie potrzebują oddzielnych wzorów, przeto na wzór przygotowane zostały tylko wołoszki, i takowe po jednéj sztuce dla jednego i drugiego rodzaju aresztantów, to jest badawczych i osądzonych, przesyłając załącznie Rządowi Gubernialnemu, Kommissya Rządowa poleca mu, aby wydał zaraz odpowiednie zarządzenia względem ścisłego stosowania się co do całéj odzieży, przy sprawianiu onéj, do przepisanéj powyżéj formy, oraz przesyłających się modeli wołoszek.

Nadmienia przytém, iż podług obliczeń następująca ilość materyałów wychodzi:

1. Sukna szarego:

na wołoszkę dla obwinionych, arszynów 3 werszków $7\ ^{7}/_{100}$, wyraźnie arszynów trzy werszków siedm i siedm setnych;

na wołoszkę dla osądzonych, arszynów 2 werszków $12^{10}/_{100}$, wyraźnie arszynów dwa werszków dwanaście i dziesięć setnych.

2. Płótna na podszewki:

pod jedną i drugą wołoszkę, arszynów 3 werszków $10^{31}/_{100}$, wyraźnie arszynów trzy, werszków dziesięć i trzydzieści jeden setnych.

Na furażerkę dla badawczych, z daszkiem sukiennym, potrzeba sukna czarnego werszków $3^{94}/_{100}$, wyraźnie werszków trzy i dziewięćdziesiąt cztery setnych, a dla osądzonych, z daszkiem czarnym, skórzanym:

sukna czarnego werszków . . . . . $1^{86}/_{100}$,
czarnego na lampas . . . . . $1^{38}/_{100}$,

razem werszków $3^{24}/_{100}$,

wyraźnie werszków trzy i dwadzieścia cztery setnych.

Do tych oznaczeń, przy obliczaniu i użyciu materyałów na wymienione wyżéj effekta, stosować się należy. Co do innych zaś części odzieży, dotychczasowa ilość materyałów nie ulega zmianie.

Zarazem Kommissya Rządowa oświadcza:

что въ тюрьмахъ обыкновенно находится значительное количество изношенной суконной одежды, негодной уже къ соотвѣтственному употребленію, которая съ бо́льшею пользою, чѣмъ доставляетъ продажа оной бумажнымъ фабрикантамъ, могла бы быть обращена на тюремныя надобности, а именно, на подкладку подъ суконную одежду, и

что изъ числа такого платья болѣе всего могутъ пригодиться для этого, какъ заключающіе въ себѣ много сукна, кафтаны и употребляемыя до сего времени сермяги и куртки, а также брюки, одѣяла и юбки,—

Правительственная Коммисія издаетъ, относительно употребленія сказанной одежды на подкладку, слѣдующее распоряженіе:

1) Вышеозначенная одежда, то есть кафтаны, сермяги, куртки, брюки, одѣяла и юбки, можетъ быть употребляема на подкладку подъ кафтаны, кофты, фуражки и подъ новыя, а даже и старыя юбки, если данная къ нимъ первоначально холстяная подкладка уже износилась; не позволяется однакоже подбивать сукномъ: брюки, шаровары, галстуки, халаты и одѣяла, какъ здоровыхъ, такъ и больныхъ арестантовъ.

2) Лазаретные халаты и одѣяла, а равно и прочія части лазаретной одежды, не могутъ быть вовсе употребляемы на подкладку, и потому въ сортировкѣ изношеннаго лазаретнаго платья слѣдуетъ соблюдать величайшую точность; равнымъ образомъ не должно употреблять на подкладку: фуражекъ, галстуковъ, женскихъ кофтъ и т. п., какъ заключающихъ въ составныхъ своихъ частяхъ не большіе куски сукна.

3) Прежде окончательнаго обращенія изношенныхъ вещей, не могущихъ служить къ соотвѣтственному употребленію, въ продажу или на подкладку, Смотритель тюрьмы обязанъ приказать выкроить, въ своемъ присутствіи, изъ таковой одежды тѣ части, которыя, или по формѣ покроя, или по болѣе бережливому употребленію какого либо платья, окажутся цѣлыми. Такая выкройка не должна однакожъ лишать никакую часть одежды ея признаковъ, опредѣляющихъ ея форму и названіе. Поэтому:

a) отъ сермяги, куртки и кафтана не дозволяется употреблять на подкладку: рукавовъ, воротниковъ, спи-

po więzieniach znajduje się zwykle znaczna ilość odzieży sukiennéj, która, jako zużyta, nie może służyć już do właściwego swego użytku, a jednakże mogłaby być z większą korzyścią, niż sprzedawanie jéj papiernikom zapewnia, obracaną na potrzeby więzienia, mianowicie na podszewki pod odzież sukienną. Szczególniéj z odzieży takowéj mogą być na ten cel przydatne, jako więcéj mające sukna, wołoszki i dotychczasowe sukmany lub spencery, spodnie, kołdry i spódnice.

Względem więc używania takowéj odzieży na podszewki, Kommissya Rządowa wydaje następujące rozporządzenie:

1) Odzież dopiero wymieniona, to jest wołoszki, sukmany, spencery, spodnie, kołdry i spódnice mogą być tylko użyte na podszewki pod wołoszki, kaftany, furażerki, spódnice nowe, a nawet pod używane, jeżeli w nich dana pierwotnie płócienna podszewka zdartą już została; nie wolno zaś używać podszewki sukiennéj pod spodnie, rajtuzy, halsztuchy, szlafroki i kołdry, tak zdrowych jak i chorych więźni.

2) Szlafroki, kołdry lazaretowe i inna odzież lazaretowa nie może być wcale na podszewki używana, i dla tego w odłączaniu złéj odzieży lazaretowéj zachowaną być winna jak największa ścisłość, również nie należy na to używać furażerek, halsztuchów i kaftanów kobiecych i t. p., jako w częściach swych składowych małe kawałki zawierających.

3) Przed zakwalifikowaniem do effektów zniszczonych, na sprzedaż, odzieży, użyć się mającéj na podszewki, a niezdatnéj już zupełnie do swego właściwego użytku, Nadzorca więzienia obowiązany kazać w obecności swojéj powyrzynać z téjże odzieży te części, które, skutkiem formy kroju, lub sposobu użycia jakiéj sztuki, mniéj na zniszczenie wystawione, w całości się okazują. Odcięcie takowych części nie może pozbawiać żadnéj sztuki odzieży oznak, jéj formę i nazwę cechujących, i dla tego:

a) od sukmanki, spencera i wołoszki nie wolno jest brać na podszewki: re wów, kołnierzy, pleców, piersi z kla-

нокъ и грудей съ лацканами; выкройка же полъ или исподней опашки должна производиться такимъ образомъ, чтобы переднія оторочки обѣихъ полъ, во всю ихъ длину, остались цѣлы и заключали въ ширину два дюйма или одинъ вершокъ; равнымъ образомъ должна быть оставлена въ цѣлости задняя полоса, въ которой обыкновенно помѣщаются карманы, отъ поясницы до низу;

b) изъ брюкъ можно выкроить только заднюю часть ногавицъ, отъ шага до низу; передняя же часть оныхъ, которая обыкновенно изнашивается раньше другихъ, а равно поясница и прочія, должны оставаться нетронутыми;

c) въ одѣялахъ слѣдуетъ оставлять покромки, отличающіяся обыкновенно болѣе темнымъ цвѣтомъ, во всю длину одѣяла, и двѣ другія боковыя полосы, соединяющіяся съ ними по концамъ, соотвѣтственной ширины, такъ чтобы, по вырѣзаніи середины, остальная часть одѣяла представляла четыре бока прямоугольника, соединенные съ собою въ видѣ рамъ;

d) въ женской юбкѣ должно оставлять верхнюю и нижнюю полосу, во всю ширину ея, на два вершка, и по обѣимъ сторонамъ шва, соединяющаго оба полотнища; во всю длину ея, между оставленными вверху и внизу полосами, оставить сукна на 1 вершокъ шириною.

4) Послѣ подшитія сукномъ новой или ношенной одежды, Совѣтникъ Губернскаго Правленія, если тюрьма находится въ губернскомъ городѣ, или Уѣздный Начальникъ, въ прочихъ мѣстахъ, обязаны освидѣтельствовать эти вещи, и каждую штуку порознь приказать оклеймить, въ своемъ присутствіи, казеннымъ клеймомъ; равнымъ образомъ тщательно осмотрѣть и повѣрить клейма, вырѣзанныя изъ одежды, употребленной на подкладку, и строго наблюдать, чтобы она не была обращаема на другое употребленіе, несогласное съ назначеніемъ.

5) За употребленіе на подкладку одежды, запрещенной во 2 пунктѣ, и за отступленіе отъ правилъ, изъясненныхъ въ 1, 3 и 4 пунктахъ, не только Смотрители, но и Совѣтники Гу-

pami, a wyrznięcie połów czyli spódnicy tak powinno być dokonane, ażeby obręb frontowy na całą długość obu pół pozostał cały, w szerokości na dwa cale lub jeden werszek; pas tylny w miejscu, gdzie kieszenie zwykły się nosić, od stanu aż do dołu, również pozostawiony być winien;

b) z spodni można odjąć tylko część tylną nogawic, od kroku do dołu licząc; część frontowa, jako zwykle wprzód zniszczeniu podlegająca, jak równie pasek i inne części w całości pozostać winny;

c) z kołdry pozostawić należy szlaki, zwykle kolorem ciemniejszym odznaczone, na długość kołdry, również dwa brzeżne pasy, szerokością szlakom odpowiadające i z niemi końcami złączone, to jest, że po wycięciu środka, reszta kołdry ma przedstawiać cztery boki czworokąta, w kształcie ramy, w zetknięciu boków z sobą nierozłącznéj;

d) z spódnicy kobiecéj pozostawić należy pas górny i dolny, w całéj jéj szerokości na dwa werszki, a z obu stron każdego szwa, bryty łączącego, pozostawić sukna na całą długość od tak odciętych pasów po jednym werszku szerokości.

4) Po daniu sukiennéj podszewki pod nową lub pod używaną odzież, Radca Gubernialny, jeżeli więzienie jest w mieście gubernialném, lub przeciwnie Naczelnik Powiatu obowiązany jest odbyć przegląd onéj, i w swéj obecności kazać oznaczyć cechą urzędową każdą w szczególności sztukę, również przejrzeć i z wszelką ścisłością sprawdzić cechy wyrznięte z odzieży na podszewki użytéj, a zarazem pilnować, aby ta od swego celu odwracaną nie była.

5) Za użycie na podszewki odzieży, ad 2 wzbronionéj, również za niezastosowanie się do rozporządzeń ad 1, 3 i 4, nie-

бернскихъ Правленій и Уѣздные Начальники будутъ подвергнуты отвѣтственности.

6) Одежду съ суконною подбивкою слѣдуетъ употреблять по возможности только въ зимнее время.

7) За сплошную подбивку сукномъ кафтана, кофты, юбки и фуражки, Смотрители могутъ требовать по счетамъ только третью часть вознагражденія, положеннаго за сшитье цѣлой штуки.

О изданныхъ по сему предмету распоряженіяхъ Правительственная Коммисія ожидаетъ рапорта.

Варшава, 22 Января (3 Февраля) 1857 года.

По порученію Главнаго Директора, Директоръ Отдѣленія
(подписано) *Сольницкій.*

№ 448/1,672.

№ 7.

Распоряженіе, дозволяющее снабжать арестантовъ Варшавской уголовной тюрьмы обувью административнымъ порядкомъ.

(25 Ноября (7 Декабря) 1857 года.)

Варшавскому Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

По причинѣ существующей, съ 1855 года, невозможности обезпечить поставку обуви для здѣшней тюрьмы, по смѣтнымъ цѣнамъ, то есть по $^3/_8$ копѣйки въ сутки на человѣка, назначаемы были Губернскимъ Правленіемъ торги на эту поставку; но какъ таковые не состоялись, то Правительственная Коммисія предписаніемъ своимъ отъ 16 (28) Августа с. г., за № 6,931, предложила опубликовать новые торги на поставку обуви за низшую цѣну противъ цѣнъ, установленныхъ примѣнительно къ основанному на опытѣ исчисленію, то есть:

tylko Nadzorcy, lecz i Radcy Gubernialni lub Naczelnicy Powiatowi odpowiedzialni będą.

6) Odzieży z podszewką sukienną, o ile możność dozwoli, tylko w porze zimowéj używać należy.

7) Za danie podszewki sukiennéj całkiem pod wołoszkę, kaftan, spódnicę, furażerkę, Nadzorcy mogą likwidować należytość w stosunku jednéj trzeciéj części kosztu uszycia całkowitéj sztuki.

O wydanych zarządzeniach złożenie rapportu zastrzega.

w Warszawie, d. 22 Stycznia (3 Lutego) 1857 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego, Dyrektor Wydziału
(podpisano) *Solnicki.*

Nr. 448/1,672.

№ 7.

Rozporządzenie, upoważniające do zapewnienia dostawy obuwia dla więzienia karnego Warszawskiego sposobem administracyjnym.

(d. 25 Listopada (7 Grudnia) 1857 r.)

Do Rządu Gubernialnego Warszawskiego.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Z powodu zachodzącéj od roku 1855 niemożności zapewnienia dostawy obuwia dla tutejszego więzienia karnego, w obrębie ceny etatowéj kopiejek $^3/_8$ dziennie od głowy, Rząd Gubernialny ogłaszał na tę dostawę licytacyę; lecz gdy takowa skutku nie wzięła, przeto Kommissya Rządowa reskryptem z dnia 16 (28) Sierpnia roku bieżącego Nr. 6,931 poleciła wywołać licytacyę in minus od cen, z praktycznego obrachunku ustanowionych, to jest:

a) для арестантовъ, содержимыхъ въ тюрьмѣ, по $^3/_5$ коп.,

b) для арестантовъ, находящихся на работахъ въ Александровской цитадели, по $^9/_{10}$ копѣйки, въ сутки на человѣка, съ тѣмъ однакожъ условіемъ, чтобы послѣдніе получали сапоги съ голенищами.

Въ рапортѣ своемъ отъ 10 (22) Октября текущаго года, за N° 15,411, Губернское Правленіе доноситъ, что и вновь назначенные на 13 (25) Сентября торги остались, какъ и прежніе, безъ всякихъ послѣдствій, потому что къ нимъ никто изъ соискателей не явился, и заключаетъ изъ этого, что означенныя цѣны, по слишкомъ строгому вычисленію, не представляютъ доставщикамъ никакихъ выгодъ.

По этой причинѣ, а равно во избѣжаніе безпорядковъ и въ предупрежденіе жалобъ арестантовъ на недостатокъ обуви, могущій имѣть вредное вліяніе, особенно на здоровье занимающихся работами арестантовъ, Губернское Правленіе сдѣлало распоряженіе, чтобы, и на будущее время, доставка обуви производилась административнымъ порядкомъ, по цѣнамъ, утвержденнымъ Правительственною Коммисіею.

Такъ какъ, согласно представленію Губернскаго Правленія и приложеннымъ къ нему документамъ, торги на поставку обуви, не смотря на строгое соблюденіе правилъ публикаціи, не состоялись, и объявленіе новыхъ торговъ съ высшею оцѣнкою вовлекло бы Казну въ большіе расходы, то Правительственная Коммисія, не встрѣчая съ своей стороны никакихъ возраженій противъ распоряженія Губернскаго Правленія, въ засѣданіи своемъ 23 Ноября (5 Декабря) 1857 года, постановила поручить доставку обуви для арестантовъ упомянутой тюрьмы мѣстному Смотрителю, по цѣнамъ, установленнымъ для несостоявшихся торговъ, то есть: по $^3/_5$ копѣйки въ сутки съ арестанта, занимающагося работою въ тюрьмѣ, и по $^9/_{10}$ копѣйки съ арестанта, наряженнаго на работы въ цитадель.

Варшава, 25 Ноября (7 Декабря) 1857 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій

(подписано) *Муханов*ъ.

N° 9,068/38,881.

---

a) za aresztantów wewnątrz więzienia po $^3/_5$ kop.,

b) za aresztantów, w Aleksandryjskiéj cytadeli na robotach będących, po $^9/_{10}$ kop. dziennie od głowy, z warunkiem wszakże dawania tym ostatnim obuwia z cholewami.

Rapportem z dnia 10 (22) Października roku bieżącego Nr. 15,411, Rząd Gubernialny donosi, iż ogłoszona na dzień 13 (25) Września licytacya, podobnie jak i poprzednia, spełzła; żaden bowiem konkurent na niéj nie stanął, co dowodzi, iż ceny te, jako ściśle obliczone, nie przedstawiają żadnéj dla entreprenera korzyści.

Z tego więc powodu i dla zaradzenia nieporządkowi, oraz zapobieżenia skargom aresztantów na brak obuwia, zwłaszcza dla pracujących, szkodliwe dla zdrowia skutki sprawiać mogącego, Rząd Gubernialny zarządził, aby i nadal dostarczanie obuwia administracyjnie, po cenach ostatecznie przez Kommissyę Rządową zatwierdzonych, odbywało się.

Ponieważ według zapewnienia Rządu Gubernialnego i złożonych przy nich dowodów, licytacya rzeczona, pomimo należytego według przepisów upowszechnienia, nie przyszła do skutku, a podwyższenie cen do nowéj naraziłoby Skarb na większy wydatek, Kommissya Rządowa przeto, nie mając nic przeciwko postąpieniu Rządu Gubernialnego, na posiedzeniu z dnia 23 Listopada (5 Grudnia) 1857 roku postanowiła dostawę obuwia dla rzeczonego więzienia karnego poruczyć Nadzorcy za ceny, do spełzłéj licytacyi podawane, to jest $^3/_5$ kop. dziennie od aresztanta, wewnątrz więzienia pracującego, a $^9/_{10}$ kopiejki od aresztanta, do cytadeli na roboty posyłanego.

w Warszawie, d. 25 Listopada (7 Grudnia) 1857 r.

Dyrektor Główny Prezydujący

(podpisano) *Muchanow*.

Nr. 9,068/38,881.

№ 8.

Распоряженіе, разрѣшающее производить вознагражденіе за обувь, выдаваемую арестантамъ, при отправленіи ихъ изъ одной тюрьмы въ другую.

(28 Іюня (10 Іюля) 1860 года.)

Варшавскому Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Отъ 22 Февраля (5 Марта) с. г., за N° 2,768, Губернское Правленіе вошло съ представленіемъ:

относительно выдачи бывшему Калишскому, а нынѣ Плоцкому Тюремному Смотрителю, Помаскому, вознагражденія за обувь, изношенную арестантами во время препровожденія ихъ пѣшкомъ, въ теченіе четырехъ лѣтъ, 1856/9 г., изъ Калиша въ Сѣрадзъ, по 15 копѣекъ за каждую пару обуви, или за 435 арестантовъ, препровожденныхъ въ это время транспортнымъ порядкомъ, всего 65 руб. 25 коп., и

относительно производства и впредь этого вознагражденія, въ такомъ же размѣрѣ.

По разсмотрѣніи сего представленія, принявъ во вниманіе:

что сказанные арестанты были препровождаемы въ обуви, доставленной имъ при отправленіи Смотрителемъ;

что, при дальнемъ разстояніи Калиша отъ Сѣрадза, обувь арестантовъ, слѣдующихъ пѣшкомъ, изнашивается скоро, и

что препровожденіе ихъ такимъ порядкомъ обходится Казнѣ дешевле пересылки на подводахъ,—

Правительственная Коммисія постановила присудить Помаскому требуемое вознагражденіе въ количествѣ 65 руб. 25 коп. (шестидесяти пяти рублей и двадцати пяти копѣекъ) и разрѣшаетъ производить оное и впредь, въ такомъ же размѣрѣ, то есть по 15 коп. (пятнадцати копѣекъ) за пару обуви, доставленной Смотрителемъ для арестантовъ, препровождаемыхъ пѣшкомъ изъ Калишской тюрьмы въ Сѣрадзскую, въ

№ 8.

Rozporządzenie, upoważniające do przyznawania wynagrodzenia za obuwie dostarczone więźniom na drogę, w przeprowadzaniu ich z jednego do drugiego więzienia.

(d. 28 Czerwca (10 Lipca) 1860 r.)

Do Rządu Gubernialnego Warszawskiego.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Rapportem z dnia 22 Lutego (5 Marca) roku bieżącego Nr. 2,768 Rząd Gubernialny uczynił wniosek:

aby Pomaskiemu, poprzednio Nadzorcy więzienia w Kaliszu, a obecnie w Płocku, z tytułu zniszczonego obuwia przez aresztantów w transportach, odbytych w ciągu lat czterech 1856/9 pieszo z Kalisza do Sieradza, przyznać wynagrodzenie po kop. sr. 15 za każdą parę obuwia, czyli w ogóle za 435 aresztantów, przez ten czas przetransportowanych, rub. sr. 65 kop. 25, i dozwolić na przyszłość likwidowania tegoż wynagrodzenia.

Po rozpoznaniu tego przedstawienia, zważywszy:

że aresztanci rzeczeni transportowani byli w obuwiu danem im na drogę przez Nadzorcę;

że przy odległości drogi z Kalisza do Sieradza, obuwie aresztantów pieszo idących prędszemu ulega zniszczeniu, same zaś podobne transporta są znacznie dla Skarbu oszczędniejsze od transportów na podwodach;

Kommissya Rządowa postanowiła wynagrodzenie powyższe rub. sr. 65 kop. 25, wyraźnie rubli srebrem sześćdziesiąt pięć kopiejek dwadzieścia pięć, przyznać Pomaskiemu, i na przyszłość dozwolić liczyć one w tymże samym stosunku, to jest po kopiejek 15 (wyraźnie kopiejek piętnaście) za parę obuwia do transportów pieszych z więzienia w Kaliszu do Sieradza, przez Nadzorcę dostarczonego, o ileby aresztanci nie mieli

такомъ только случаѣ, если арестанты не будутъ имѣть собственной обуви, въ которой могли бы слѣдовать къ мѣсту назначенія. Издержки эти должны быть отнесены на счетъ суммъ, опредѣленныхъ штатомъ на содержаніе тюремъ въ Варшавской губерніи.

При этомъ Правительственная Коммисія поставляетъ Губернскому Правленію на видъ, что за подводу для гражданскихъ арестантовъ несвойственно считается по 28 копѣекъ на милю, примѣнительно къ постановленію Совѣта Управленія отъ 22 Апрѣля (4 Мая) 1858 года, которымъ означенная цѣна установлена только за подводы, доставляемыя для войскъ,—потому что, на основаніи постановленій о препровожденіи арестантовъ транспортнымъ порядкомъ, за пароконную подводу слѣдуетъ платить только по 22½ коп. на милю, и затѣмъ только эта цѣна, а не какая либо другая, можетъ быть признана правильною.

Варшава, 28 Іюня (10 Іюля) 1860 года.

По порученію Главнаго Директора, Директоръ Отдѣленія,
Статскій Совѣтникъ (подписано) *Лущевскій.*

№ 1,493/8,011.

№ 9.

Распоряженіе, исправляющее опечатки въ статьяхъ 240 и 247 Тюремной Инструкціи 1823 года, относительно сортовъ холста на арестантскіе брюки и кафтаны, и касательно воротниковъ въ кафтанахъ для подсудимыхъ и для осужденныхъ арестантовъ.

(25 Августа (6 Сентября) 1860 года.)

Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

При печатаніи Тюремной Инструкціи вкрались слѣдующія опечатки:

własnego obuwia, w którémby mogli być prowadzeni. Wydatek takowy odniesiony być ma do funduszów, na utrzymanie więzień w gubernii Warszawskiéj etatem oznaczonych.

Przytém Kommissya zwraca uwagę Rządu Gubernialnego, iż za podwodę za aresztantów cywilnych niewłaściwie jest liczone kop. 28 na milę, jak postanowienie Rady Administracyjnéj dnia 22 Kwietnia (4 Maja) 1858 r. za podwody dla wojska oznacza; albowiem podług przepisów o transportowaniu aresztantów płacić należy za podwodę parokonną tylko 22½ kop. na milę, i ta też cena, a nie inna, może być przyjętą.

w Warszawie, d. 28 Czerwca (10 Lipca) 1860 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego,
Dyrektor Wydziału, Radca Stanu
(podpisano) *Łuszczewski.*

Nr. 1,493/8,011.

№ 9.

Rozporządzenie, prostujące pomyłki dopuszczone w artykułach 240 i 247-m Instrukcyi więziennéj z 1823 r. co do gatunku płótna na kaftany i spodnie aresztantów, oraz co do kołnierza u wołoszek dla obwinionych i osądzonych aresztantów.

(d. 25 Sierpnia (6 Września) 1860 r.)

Do Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Przy drukowaniu Instrukcyi więziennéj zaszły następujące pomyłki:

Въ 240 и 247 статьяхъ, въ 7 и 9 пунктахъ напечатано: „кафтаны и юбки для арестантокъ тиковыя;“ вмѣсто того слѣдуетъ поставить „цвилиховыя“, какъ указано ниже, въ слѣдующей затѣмъ 248 статьѣ.

Въ 247 статьѣ, въ пунктѣ 1-мъ напечатано: „воротникъ въ кафтанахъ, для подсудимыхъ арестантовъ отвороченный,“ между тѣмъ, какъ и для состоящихъ подъ слѣдствіемъ, и для осужденныхъ полагается стоячій воротникъ, вышиною 1 вершокъ, какъ сіе предписано статьею 240, опредѣляющею форму одежды.

Варшава, 25 Августа (6 Сентября) 1860 года.

Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Лущевскій.*

№ 4,257/22,770.

№ 10.

Увѣдомленіе о сдѣланномъ распоряженіи о выдачѣ тика на койки для арестантовъ, содержимыхъ въ Плоцкой слѣдственной тюрьмѣ, въ большемъ количествѣ, противъ указаннаго въ 248 статьѣ Тюремной Инструкціи.

(31 Іюля (12 Августа) 1861 года.)

Въ Высшую Счетную Палату.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Въ статьѣ 248 Тюремной Инструкціи положено, между прочимъ, на койку для арестантовъ 5 аршинъ и 4,23 вершка тика.

Количество это однакожъ, въ Плоцкой слѣдственной тюрьмѣ, по причинѣ другаго устройства прибора для коекъ, оказалось несоотвѣтствующимъ дѣйствительной надобности.

Для покрытія пространства между цилиндрами, къ которымъ прикрѣпляется койка, необходимо имѣть шесть аршинъ

W art. 240-m, oraz w art. 247-m pod pozycyą 7 i 9-tą, zamieszczono kaftany i spodnice dla aresztantek drelichowe; powinno zaś być „cwelichowe,“ jak to obejmuje następny zaraz art. 248-y.

W art. 247-m pod pozycyą 1-ą zamieszczono kołnierz u wołoszek dla obwinionych aresztantów wywijany; takowy zaś ma być, tak dla obwinionych jak i osądzonych, stojący, na wysokość werszka jednego, jak to przepisuje art. 240-y, określający formę ubioru.

w Warszawie, d. 25 Sierpnia (6 Września) 1860 r.

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu
(podpisano) *Łuszczewski.*

Nr. 4,257/22,770.

№ 10.

Odezwa, zawiadamiająca o wydaném zarządzeniu do wyznaczania większéj ilości drelichu na hangematę dla domu badań w Płocku, nad oznaczoną art. 248-m Instrukcyi więziennéj.

(d. 31 Lipca (12 Sierpnia) 1861 r.)

Do Najwyższéj Izby Obrachunkowéj.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Artykuł 248-y Instrukcyi więziennéj oznacza, między innemi, na hangematę dla aresztanta drelichu arszynów 5 wer. 4,23.

Ilość ta wszakże w Płockim domu badań, z powodu odmiennego jak gdzieindziéj przyrządu do hangemat, okazała się nieodpowiednią do istotnéj potrzeby.

Aby zapełnić przestrzeń między wałkami, na których zakłada się hangemata, potrzeba drelichu arszynów sześć, wer-

и десять вершковъ тика, то есть 1 аршинъ и 5,77 вершка больше противъ положенія; поэтому, для заполненія всего этого пространства, оказывается необходимымъ употреблять шнуры, отъ чего койка не натягивается прямо и портится скорѣе, и, сверхъ того, вынутые шнуры могутъ быть вредны для безопасности арестантовъ.

По этимъ уваженіямъ, Правительственная Коммисія вмѣстѣ съ симъ разрѣшила Плоцкому Губернскому Правленію отпускать для Плоцкой слѣдственной тюрьмы, на устройство коекъ, вышеуказанное количество тика, то есть по 6 аршинъ и 10 вершковъ на каждую. О чемъ Правительственная Коммисія имѣетъ честь увѣдомить Высшую Счетную Палату, для необходимыхъ соображеній, при повѣркѣ счетовъ этой тюрьмы.

Варшава, 31 Іюля (12 Августа) 1861 года.

И. д. Главнаго Директора, Генералъ-Лейтенантъ
(подписано) *Гечевичъ.*

№ 5,292/22,801.

№ 11.

Распоряженіе о порядкѣ снабженія арестантовъ, отправляемыхъ въ арестантскія роты Царства, или въ Сибирь, а также въ другія губерніи Имперіи, одеждою и обувью.

(19 Апрѣля (1 Мая) 1868 года.)

Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ.

Въ 376 статьѣ Свода военныхъ постановленій (книга II, часть III) опредѣлено:

„Арестанты, отправляемые по этапамъ, гражданскимъ вѣдомствомъ, изъ губернскихъ и уѣздныхъ городовъ, если они не имѣютъ собственнаго платья и обуви, снабжаются тѣмъ

szków dziesięć, czyli więcéj nad oznaczenie arszyn 1 wer. 5,77, gdyż teraz, dla zapełnienia takowéj przestrzeni, muszą być używane sznurki, przez co hangemata nie rozciąga się równo i prędzéj niszczy, a przytém sznury wyjęte mogą być szkodliwe dla bezpieczeństwa więźni.

Jednocześnie przeto Kommissya Rządowa wydała Rządowi Gubernialnemu Płockiemu upoważnienie do używania w Płockim domu badań na hangematę pomienionéj wyżéj ilości drelichu arszynów sześć, werszków dziesięć, i o tém ma zaszczyt niniejszém zawiadomić Najwyższą Izbę Obrachunkową, dla stosownego użytku, przy sprawdzaniu rachunków z tego więzienia.

w Warszawie, dnia 31 Lipca (12 Sierpnia) 1861 r.

p. o. Dyrektora Głównego, Jenerał-Lejtenant
(podpisano) *Geczewicz.*

Nr. 5,292/22,801.

№ 11.

Rozporządzenie o sposobie zaopatrywania więźni, wysyłanych do rot aresztanckich Królestwa, lub na Sybir, albo do innych gubernij Cesarstwa, w odzież i obuwie.

(d. 19 Kwietnia (1 Maja) 1868 r.)

Do Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych.

W artykule 376-m Zbioru praw wojennych (Księga II część III-cia) postanowiono:

„Więźniowie, wysyłani etapami przez władze cywilne, z miast gubernialnych i powiatowych, jeżeli nie mają własnego ubrania i obuwia, zaopatrywani są w jedno i drugie ze Skarbu,

и другимъ изъ Казны на счетъ экстраординарныхъ губернскихъ суммъ".

Вслѣдствіе сего, одно изъ Губернскихъ Правленій (*), отъ котораго потребовано было военнымъ начальствомъ снабженіе одеждою и обувью арестанта, приговореннаго военнымъ судомъ за дерзость противу земской стражи къ отдачѣ въ гражданскія арестантскія роты, представило на разрѣшеніе Правительственной Коммисіи вопросъ о томъ: должно ли принадлежать Губернскому Правленію снабженіе арестантовъ, пересылаемыхъ посредствомъ военныхъ этаповъ, одеждою и обувью, и если должно, то изъ какого источника и какимъ порядкомъ слѣдуетъ заготовлять и передавать таковую одежду и обувь.

Вопросъ сей Правительственная Коммисія разъяснила слѣдующимъ образомъ:

Осужденные гражданскіе арестанты, препровождаемые изъ однѣхъ тюремъ въ другія, или въ гражданскія арестантскія роты Царства, на основаніи правилъ, изложенныхъ въ IX главѣ тюремной Инструкціи, отправляются въ тюремной одеждѣ; всѣ же прочіе арестанты гражданскаго вѣдомства, отправляемые изъ арестовъ посредствомъ транспортныхъ станцій, если не имѣютъ собственной одежды и обуви, снабжаются одеждою и обувью, заготовляемыми на тѣхъ же станціяхъ.

Сообразно сему, въ виду вышеприведенной 376 статьи военныхъ постановленій, пересылаемые по этапамъ гражданскіе арестанты, состоящіе подъ военнымъ судомъ за уголовныя преступленія, къ роду коихъ принадлежитъ и упомянутое преступленіе, если не имѣютъ собственной одежды и обуви, должны быть снабжены таковыми гражданскимъ вѣдомствомъ.

Но какъ можетъ случиться, что подсудимый будетъ отправленъ по этапамъ изъ города, въ которомъ не имѣется тюрьмы, а между тѣмъ почти во всѣхъ городахъ существуютъ транспортныя станціи, то, для соблюденія единства въ

(*) Калишское Губернское Правленіе.

na rachunek funduszów ekstraordynaryj gubernialnych."

W skutku tego jeden z Rządów Gubernialnych (*), od którego zażądane było przez Naczelnika Wojennego zaopatrzenie w odzież i obuwie więźnia skazanego przez Sąd wojenny, za zuchwalstwo przeciwko straży ziemskiéj, na oddanie do rot aresztanckich cywilnych, przedstawił do zadecydowania Kommissyi Rządowéj zapytanie, czy powinno należeć do Rządu Gubernialnego zaopatrywanie aresztantów, wysyłanych przez etapy wojskowe, w odzież i obuwie, i jeżeli powinno, to z jakiego źródła i jakim sposobem należy przysposabiać i udzielać takową odzież i obuwie.

Pytanie to Kommissya Rządowa rozwiązała w sposób następujący:

Osądzeni więźniowie cywilni, wysyłani z jednych więzień do innych, lub do rot aresztanckich Królestwa, na zasadzie przepisów, objętych w tytule IX-m Instrukcyi więziennéj, wysyłani są w odzieży więziennéj; wszyscy zaś inni więźniowie cywilni, wysyłani z aresztów, za pośrednictwem stacyj transportowych, jeżeli nie posiadają własnéj odzieży i obuwia, zaopatrywani są w odzież i obuwie, przygotowane na tychże stacyach.

Odpowiednio do tego i z uwagi na przywiedziony wyżéj art. 376-y praw wojennych, więźniowie cywilni przeprowadzani etapami, będący pod Sądem wojennym za przestępstwa kryminalne, do rodzaju których należy i wzmiankowane powyżéj przestępstwo, jeżeli nie posiadają własnéj odzieży i obuwia, winni być zaopatrywani w takowe przez władzę cywilną.

Lecz gdy może wydarzyć się, że podsądny będzie wysłany przez etapy z miasta, w którém nie istnieje więzienie, a tymczasem prawie we wszystkich miastach znajdują się stacye transportowe; dla zachowania zatém jednostajności w tym wzglę-

(*) Rząd Gubernialny Kaliski.

этомъ отношеніи, слѣдуетъ: арестантовъ вышесказанной категоріи, отправляемыхъ по приговору, посредствомъ военныхъ этаповъ, въ гражданскія арестантскія роты, или въ другія тюремныя заведенія Царства, если они не имѣютъ собственной одежды, снабжать одеждою и обувью отъ транспортныхъ станцій, съ тѣмъ, чтобы, по доставленіи арестанта въ арестантскую роту, или въ другое тюремное заведеніе, данная арестанту одежда была возвращаема подлежащей станціи Комендантомъ крѣпости, или Смотрителемъ тюрьмы.

Еслибы же подобные арестанты отправляемы были въ Сибирь, или въ другія губерніи Имперіи, и необходимо было снабдить ихъ одеждою, то таковая должна быть заготовляема по формѣ, указанной правилами Имперіи, на счетъ тюремныхъ суммъ, и возвратъ оной не требуется, такъ какъ одежда, которою снабжаются уголовные преступники, отправляемые въ Сибирь, не возвращается.

О таковыхъ указаніяхъ, въ разъясненіе возбужденнаго вопроса, Правительственная Коммисія сообщаетъ Губернскому Правленію, для свѣдѣнія и надлежащаго руководства.

Варшава, 19 Апрѣля (1 Мая) 1868 года.

По порученію Главнаго Директора, за Директора Отдѣленія
(подписано) *А. Блюменфельдъ.*

№ 1,010/5,514.

---

dzie, więźniowie wskazanéj wyżéj kategoryi, wysyłani, z mocy wyroków, przez etapy wojskowe do rot aresztanckich cywilnych, lub do innych zakładów karnych Królestwa, jeżeli nie mają własnéj odzieży, zaopatrywani być mają w odzież i obuwie przez stacye transportowe, z warunkiem: żeby po odstawieniu więźnia do roty aresztanckiéj, lub do innego zakładu karnego, dana więźniowi odzież była zwracaną właściwéj stacyi, przez Komendanta twierdzy, lub przez Nadzorcę więzienia.

Gdyby zaś podobni więźniowie wysyłani byli na Sybir, lub do innych gubernij Cesarstwa, i zachodziła konieczność zaopatrzenia ich w odzież, takowa winna być przygotowywaną podług wzoru wskazanego przepisami Cesarstwa, na koszt funduszów więziennych, i zwrót onéj nie może być żądanym, ponieważ odzież, którą zaopatrywani są przestępcy kryminalni, wysyłani na Sybir, nie ulega zwrotowi.

O takich wskazówkach w rozwiązaniu wywołanego zapytania, Kommissya Rządowa zawiadamia Rząd Gubernialny, dla wiadomości i stosowania się do nich.

w Warszawie, d. 19 Kwietnia (1 Maja) 1868 r.

Z polecenia Dyrektora Głównego, za Dyrektora Wydziału
(podpisano) *A. Blumenfeld.*

Nr. 1,010/5,514.

ГЛАВА IX.

объ отопленіи и освѣщеніи.

№1.

Распоряженіе, опредѣляющее размѣръ платы за дрова, доставляемыя на тюремныя надобности въ зимніе и лѣтніе мѣсяцы.

(27 Января (8 Февраля) 1836 года.)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Тюремная Инструкція 1823 года, полагая Смотрителямъ вознагражденіе за дрова, доставленныя ими на арестантскія надобности, по 1½ гроша въ сутки съ человѣка, предписала производить выдачу онаго такимъ образомъ, чтобы Смотритель получалъ каждый мѣсяцъ, какъ зимою, такъ и лѣтомъ, одинаковую плату.

Опытъ однакожъ доказалъ, что такое распоряженіе не во всѣхъ случаяхъ соотвѣтствуетъ предположенной цѣли, и что оно обезпечиваетъ тогда только Смотрителямъ соразмѣрное вознагражденіе, если они, въ продолженіе цѣлаго года не подвергались перемѣщенію.

Въ лѣтніе мѣсяцы, какъ извѣстно, комнаты, отведенныя для помѣщенія арестантовъ, не отапливаются вовсе; такимъ образомъ Смотритель доставляетъ въ это время гораздо меньше дровъ, нежели зимою, а получаетъ однакожъ одинаковое вознагражденіе и за лѣтніе и за зимніе мѣсяцы.

Если на службѣ лѣтомъ состоитъ тотъ же Смотритель, который былъ зимою, то онъ за дрова, доставленныя на отопленіе въ зимнее время, удовлетворенъ отчасти полученною тогда платою, отчасти же тѣмъ излишкомъ, которымъ пользовался въ лѣтніе мѣсяцы, не требующіе дровъ на отопленіе.

TYTUŁ IX.

O OPALE I ŚWIATLE.

№1.

Rozporządzenie, oznaczające wynagrodzenie za dostarczany opał na potrzeby więzień w miesiącach zimowych i letnich.

(d. 27 Stycznia (8 Lutego) 1836 r.)

Do wszystkich Kommissyj Wojewódzkich.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.

Instrukcya więzienna z roku 1823, oznaczając dla Nadzorców wynagrodzenie za drzewo, na potrzebę więźni dostarczone, po groszy 1½ dziennie od głowy, urządziła wypłatę tegoż w sposobie, aby w każdym miesiącu, czy zimowym, czy też letnim, jednakową Nadzorca pobierał zapłatę.

Doświadczenie atoli przekonało, że urządzenie takowe nie zawsze jest odpowiadającém zamierzonemu celowi, i że tylko wtenczas zapewnia Nadzorcom właściwe wynagrodzenie, kiedy ci przez ciąg roku całego nie ulegają zmianie.

Wiadomo bowiem, że w miesiącach letnich nie opalają się lokale, na pomieszczenie więźni użyte; zatém w tychże miesiącach nierównie mniéj drzewa Nadzorca dostarczy, aniżeli w zimowych, a przecież jednakowe w jednych i drugich otrzymuje wynagrodzenie.

Jeżeli ten sam Nadzorca jest w miesiącach letnich co i zimowych, dostarczane w czasie zimy na opał drzewo ma sobie wynagrodzone w części pobieraną wówczas zapłatą, w części zaś tą, jaką. pobrał zanadto w miesiącach letnich, które opałowego drzewa nie wymagały.

Но если лѣтомъ состоитъ на службѣ одинъ Смотритель, а зимою другой, въ такомъ случаѣ первый изъ нихъ получаетъ прибыль, а второй находится въ убыткѣ. Обстоятельства эти обратили на себя вниманіе Правительственной Коммисіи, которая, для соблюденія должной справедливости, постановила измѣнить, съ 1 Января с. г., существующій въ этомъ отношеніи порядокъ слѣдующимъ образомъ.

Статьею 96-ю Тюремной Инструкціи положено отпускать на отопленіе одной печи: для здоровыхъ арестантовъ, 5 сажень въ 75 полѣнъ, а для больныхъ—10 саж., или среднимъ числомъ въ сутки, на человѣка, во весь годъ, $^1/_7$ полѣна, что, соразмѣрно опредѣленной тамъ цѣнѣ одной сажени въ 15 злотыхъ, составляетъ . . . . . $^8/_{10}$ гроша.

Сверхъ того, на кухню, на мытье бѣлья и прочія лазаретныя надобности, полагается на человѣка въ сутки $^6/_{50}$ полѣна, что, въ соразмѣрности съ принятою выше цѣною, составитъ . . . . . $^7/_{10}$ гроша.

итого $^{15}/_{10}$ гроша, или $1^1/_2$ гроша.

Изъ сего видно, что отопленіе стоитъ почти столько же, сколько и дрова, употребленныя на прочія надобности; ибо стоимость отопленія превышаетъ половину вознагражденія, опредѣленнаго въ $1^1/_2$ гроша, которая равняется $^3/_4$ гроша, на $^1/_{20}$ онаго; стоимость же дровъ, на прочія надобности, во столько же менѣе трехъ четвертей гроша. Устранивъ столь незначительную разность, какъ $^1/_{20}$ гроша, будетъ слѣдовать на человѣка въ сутки:

за отопленіе . . . . . $^3/_4$ гроша,
за дрова на прочія надобности тоже . $^3/_4$ гроша,

итого, какъ выше $1^1/_2$ гроша.

Но такъ какъ, на основаніи 97 статьи Тюремной Инструкціи, печи должны отапливаться не круглый годъ, но исключительно въ зимніе мѣсяцы, то есть съ 16 Октября до 15 Апрѣля, или шесть только мѣсяцевъ, то отсюда слѣдуетъ, что дѣйствительная стоимость отопленія на человѣка въ сутки, во все время отапливанія тюремныхъ печей, состав-

Lecz jeżeli inny jest Nadzorca w miesiącach letnich i inny w zimowych, wtenczas pierwszy zyskuje, a drugi na stratę jest narażony. Okoliczność ta zwróciła uwagę Kommissyi Rządowéj, która postanowiła, dla wymiaru słuszności, od dnia 1 Stycznia r. b. zmienić dotychczasowe w tym względzie zarządzenie, jak następuje.

Artykuł 96-y Instrukcyi więziennéj oznacza na opał jednego pieca, dla zdrowych więźni ogrzewanego, 5 sążni 75-cio szczapowych drzewa, a dla chorych 10 takichże samych sążni, czyli w tym stosunku dziennie na głowę przez cały rok $^1/_7$ szczapy, która, w proporcyi ceny jednego sążnia na złp. 15 tamże oznaczonéj, ma wartości . . . . . $^8/_{10}$ grosza.

Prócz tego na kuchnię, pranie i inne w lazaretach potrzeby, ustanawia na głowę dziennie $^6/_{50}$ szczapy, które, w stosunku powyższym, posiadają wartości . . . . . $^7/_{10}$ grosza,

co czyni razem $^{15}/_{10}$ grosza czyli grosz $1^1/_2$.

Pokazuje się ztąd, że opał tyle prawie kosztuje, co drzewo do innych potrzeb, albowiem wartość opału przewyższa połowę oznaczonego po groszu $1^1/_2$ wynagrodzenia, czyli $^3/_4$ grosza, o $^1/_{20}$ tegoż, a wartość drzewa na inne potrzeby jest o tyle od $^3/_4$ grosza mniejszą. Usuwając tak małą różnicę, jaką jest $^1/_{20}$ grosza, przypadać będzie na głowę dziennie:

za opał . . . . . $^3/_4$ grosza,
za drzewo do innych potrzeb także . $^3/_4$ grosza,

łącznie jak wyżéj $1^1/_2$ grosza.

Lecz gdy wedle art. 97-go Instrukcyi więziennéj, opalanie pieców uskutecznianém być powinno nie przez cały rok, ale jedynie w zimowych miesiącach, to jest od dnia 16 Października do dnia 15 Kwietnia, czyli przez sześć miesięcy, i ztąd wynika, iż rzeczywista wartość opału na jedną głowę dziennie, w czasie kiedy więzienie jest ogrzaném, wynosi grosz $1^1/_2$, a

ляетъ $1^1/_2$ гроша, а стоимость дровъ на прочія надобности доставляемыхъ цѣлый годъ, составляетъ $^3/_4$ гроша.

Поэтому, чтобы всякій Смотритель получалъ за дрова плату соразмѣрную дѣйствительной доставкѣ оныхъ, Правительственная Коммисія постановляетъ: что вознагражденіе за дрова должно быть по мѣсячнымъ счетамъ исчисляемо въ слѣдующемъ размѣрѣ:

съ 1 Января по 15 Апрѣля и съ 16 Октября по 31 Декабря мѣсяца:

за отопленіе . . . . . $1^1/_2$ гроша,
за дрова на прочія надобности . . $^3/_4$ „
итого $2^1/_4$ гроша,

прописью два съ четвертью гроша;

съ 16 Апрѣля по 15 Октября, за дрова на кухню, мытье бѣлья, согрѣваніе ваннъ и прочія лазаретныя надобности, по $^3/_4$ гроша, прописью три четверти гроша.

Отъ производства такимъ образомъ платы, слѣдующей за дрова, не произойдетъ никакой разницы противъ смѣтнаго назначенія, потому что, если Смотритель, получая до сего времени, въ продолженіи года, на одного арестанта въ сутки $1^1/_2$ гроша, за 365 дней получалъ 18 польск. зл. $7^1/_2$ гроша, то нынѣ получитъ:

съ 1 Января по 15 Апрѣля, за 105 дней, по $2^1/_4$ гроша . .	7 польск. зл.	$26^1/_4$	гр.,
съ 16 Апрѣля по 15 Октября, за 183 дня, по $^3/_4$ гроша .	4 „	„ $17^1/_4$	„
съ 15 Октября по 31 Декабря, за 77 дней, по $2^1/_4$ гроша .	5 „	„ $23^1/_4$	„
всего	18 „	„ $6^3/_4$	„

менѣе $^3/_4$ гроша, что происходитъ отъ того, что въ лѣтнихъ мѣсяцахъ заключается однимъ днемъ больше, чѣмъ въ зимнихъ.

Само собою разумѣется, что если по смѣтѣ сбавленъ извѣстный процентъ съ платы, опредѣленной въ $1^1/_2$ гроша, то таковой долженъ быть также вычитаемъ и въ мѣсячныхъ разсчетахъ.

Вышеизъясненное правило примѣняется равнымъ обра-

drzewo do innych potrzeb, jako przez cały rok dostarczane, $^3/_4$ grosza; żeby więc każdy Nadzorca otrzymywał zapłatę za drzewo w tym samym stosunku, jak go dostarcza, Kommissya Rządowa stanowi, że w likwidacyach miesięcznych należytość za takowe ma być liczoną w ten sposób:

od dnia 1 Stycznia do 15 Kwietnia, i od 16 Października do 31 Grudnia:

za opał po . . . . . gr. $1^1/_2$,
za drzewo do innych potrzeb po . . . „ $^3/_4$,
łącznie po gr. $2^1/_4$,

wyraźnie groszy dwa i jedna czwarta;

od dnia 16 Kwietnia do 15 Października, za samo tylko, drzewo na kuchnię, pranie, kąpiele i inne w lazaretach potrzeby, po $^3/_4$ grosza, wyraźnie trzy czwarte grosza.

Że w pobieraniu w tym sposobie należytości za drzewo, żadna różnica względem etatu nie wyniknie, albowiem kiedy dotąd Nadzorca, biorąc przez cały rok na jednego więźnia dziennie po gr. $1^1/_2$, wybierał przez dni 365 złp. 18 gr. $7^1/_2$, obecnie otrzyma:

od 1 Stycznia do 15 Kwietnia, za dni 105 po gr. $2^1/_4$	„ 7	gr. $26^1/_4$	
od 16 Kwietnia do 15 Października, za dni 183 po $^3/_4$ grosza	„ 4	„ $17^1/_4$	
od 16 Października do 31 Grudnia, za dni 77 po $2^1/_4$ grosza	„ 5	„ $23^1/_4$	
łącznie	złp. 18	gr. $6^3/_4$	

mniéj tylko o $^3/_4$ grosza, które ztąd pochodą, że w miesiącach letnich jest dzień jeden więcéj aniżeli w zimowych.

Rozumie się zaś samo przez się, że jeżeli w etacie procent pewny od należytości, po groszy $1^1/_2$ obrachowanéj, jest strącony, takowy i w likwidacyach miesięcznych potrąconym być powinien.

Zasadę powyższą przyjąć także należy i co do drzewa,

зомъ и къ отпускамъ дровъ, производимымъ, согласно смѣтному назначенію, чиновникамъ, служителямъ и гауптвахтамъ. Статьею 96-ю Инструкціи опредѣлено положительно, что дрова эти отпускаются исключительно на отопленіе; поэтому положенный по смѣтѣ отпускъ дровъ сказаннымъ лицамъ слѣдуетъ раздѣлить на шесть равныхъ частей и уплачивать за оный, съ 16 Октября по 15 Апрѣля, въ Октябрѣ и въ Апрѣлѣ, соразмѣрно двѣнадцатой части; въ Ноябрѣ же, Декабрѣ, Январѣ, Февралѣ и въ Мартѣ—соразмѣрно шестой части годичнаго отпуска.

(Воеводскимъ Коммисіямъ, кромѣ Мазовецкой)

О настоящемъ распоряженіи Воеводская Коммисія обязана дать знать немедленно Тюремнымъ Смотрителямъ и ввести оное въ исполненіе съ 1 Января.

(Люблинской присовокупить)

За исключеніемъ исправительной роты въ Замостьской крѣпости, для которой плата за дрова будетъ отпускаема на прежнемъ положеніи.

(Мазовецкой написать)

О настоящемъ распоряженіи Воеводская Коммисія должна увѣдомить немедленно Тюремныхъ Смотрителей въ Ленчицѣ и въ Брестѣ Куявскомъ, и привести оное въ исполненіе съ 1 Января с. г., въ обѣихъ тюрьмахъ; исправительную же роту Новогеоргіевской крѣпости оставить относительно платы за дрова на прежнемъ положеніи; касательно же Варшавскихъ тюремъ руководствоваться слѣдующимъ правиломъ.

Такъ какъ, вслѣдствіе переведенія уголовной и исправительной тюрьмы въ зданіе бывшаго арсенала, слѣдственной же тюрьмы—во вновь построенное зданіе, вознагражденіе за дрова опредѣлено по смѣтѣ текущаго года соразмѣрно дѣйствительной надобности и слѣдующая за отопленіе сумма отдѣлена отъ платы за дрова, доставляемыя на прочія надобности, то Воеводская Коммисія, примѣняясь къ смѣтѣ, прикажетъ уплачивать Смотрителямъ вышеозначенныхъ тюремъ:

a) за дрова на разныя надобности, на весь годъ, въ сутки на человѣка по $^3/_4$ гроша;

pod tytułem deputatu, dla urzędników, officyalistów i odwachów etatem oznaczonego, które, jak artykuł 96-y dostatecznie objaśnia, na sam tylko opał jest udzielaném, to jest wypada deputat etatem objęty podzielić na sześć równych części i płacić należytość za tenże w czasie tylko od 16 Października do 15 Kwietnia, w Październiku i Kwietniu, w stosunku $^1/_{12}$ części, a w Listopadzie, Grudniu, Styczniu, Lutym i Marcu w proporcyi $^1/_6$ części rocznéj.

(do Kommissyj Wojewódzkich, z wyłączeniem Mazowieckiéj)

O niniejszém urządzeniu Kommissya Wojewódzka natychmiast zawiadomi Nadzorców więziennych i od dnia 1 Stycznia r. b. wprowadzi toż w wykonanie.

(do Lubelskiéj)

wyjąwszy kompanii poprawczéj w twierdzy Zamościu, która jak dotąd ma pobierać wynagrodzenie za drzewo.

(do saméj Mazowieckiéj)

O niniejszém urządzeniu Kommissya Wojewódzka natychmiast zawiadomi Nadzorców więzień w Łęczycy i Brześciu Kujawskim, i takowe od dnia 1 Stycznia roku bieżącego w wykonanie co do dwóch więzień wprowadzi; kompanię zaś poprawczą w twierdzy Nowogeorgiewskiéj zostawi przy dotychczasowym poborze należytości za drzewo, a co do więzień Warszawskich zachowa przepis następujący.

Ponieważ ze względu przeniesienia, tak domu kary i poprawy do gmachu po-arsenalskiego, jakoteż więzienia inkwizycyjnego do nowo urządzonego gmachu, wynagrodzenie za drzewo uregulowane już zostało w etacie tegorocznym, podług rzeczywistéj potrzeby, i należytość za opał oddzielnie jest zamieszczoną od należytości za drzewo, do innych potrzeb dostarczone; przeto Kommissya Wojewódzka, w zastosowaniu się do etatu, wypłacać każe Nadzorcom tych więzień:

a) za drzewo do różnych potrzeb, przez cały rok, dziennie od głowy po $^3/_4$ grosza;

b) за отопленіе квартиры Смотрителя уголовной и исправительной тюрьмы, въ такомъ размѣрѣ, какъ предписано выше относительно отпуска дровъ тюремнымъ чиновникамъ и служителямъ, то есть: съ 1 Января по 15 Апрѣля и съ 16 Октября по 31 Декабря; Смотрителю же слѣдственной тюрьмы на отопленіе 8-и механическихъ печей, въ сутки, за 3 сажени въ 120 полѣнъ по 20 злот. за каждую сажень, только въ теченіи 5 мѣсяцевъ, то есть: съ 1 Января по 31 Марта и съ 1 Ноября по 31 Декабря;

c) за дрова, отпускаемыя должностнымъ лицамъ и на отопленіе гауптвахты, въ такомъ же размѣрѣ, какъ положено выше для прочихъ тюремъ.

Варшава, 27 Января (8 Февраля) 1836 года.

По порученію Главнаго Директора, Статсъ-Совѣтникъ
(подписано) *Любовидзкій.*

№ 1,323/5,084.

№ 2.

Распоряженіе о составленіи сравнительной вѣдомости, послѣ произведенныхъ торговъ на доставку дровъ и освѣщенія для тюремъ, съ показаніемъ прежнихъ и состоявшихся на послѣднихъ торгахъ цѣнъ, а равно общей годичной потребности этихъ предметовъ.

(14 (26) Августа 1845 года.)

Г. Директору Отдѣленія Промышленности и Мануфактуръ.

Главный Директоръ, Предсѣдательствующій въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Для достиженія надлежащей точности въ служебныхъ дѣйствіяхъ, необходимо, чтобы власти, разсматривающей и утверждающей состоявшіеся торги на доставку разныхъ у-

b) za opał—Nadzorcy domu kary i poprawy, w tym sposobie jak powyżéj co do deputatów, urzędnikom i officyalistom więziennym udzielanych, przepisano, to jest od 1 Stycznia do 15 Kwietnia i od 16 Października do 31 Grudnia; zaś Nadzorcy więzienia inkwizycyjnego na ogrzanie 8-iu pieców mechanicznych, dziennie, za 3 sążnie 120-o szczapowe à fl. 20, lecz tylko przez miesięcy 5, to jest: od 1 Stycznia do 31 Marca i od 1 Listopada do 31 Grudnia;

c) za deputat w obu więzieniach Warszawskich, podobnie jak dla innych więzień powyżéj urządzono.

w Warszawie, d. 27 Stycznia (8 Lutego) 1836 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego,
Radca Stanu (podpisano) *Lubowidzki.*

Nr. 1,323/5,084.

№ 2.

Rozporządzenie o układaniu wykazu porównawczego, po każdéj odbytéj licytacyi na dostawę opału i światła do więzień, z cen poprzednich i osiągniętych z licytacyi, z wskazaniem ogólnéj rocznéj potrzeby tych artykułów.

(d. 14 (26) Sierpnia 1845 r.)

Do Dyrektora Wydziału Przemysłu i Kunsztów.

Dyrektor Główny Prezydujący w Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Dla zapewnienia należytéj w działaniach służbowych dokładności, konieczném jest, aby władza, rozpoznawająca i zatwierdzająca odbyte licytacye na dostawy rozmaitych corocz-

довлетворяемыхъ ежегодно потребностей, какъ-то: отопленія, освѣщенія и соломы для войскъ, продовольствія для тюремъ, больницъ и другихъ заведеній, письменныхъ матеріаловъ и печатныхъ бланковъ для разныхъ присутственныхъ мѣстъ, и тому подобныхъ вещей, были представляемы точныя и опредѣлительныя свѣдѣнія, на сколько Казна дѣйствительно получаетъ выгодъ отъ таковыхъ торговъ, или на сколько по нимъ увеличились расходы.

Вслѣдствіе сего предписываю, чтобы Господа Директоры Отдѣленій Правительственной Коммисіи и завѣдывающіе разными другими, подвѣдомственными ей Управленіями, представляя протоколы произведенныхъ торговъ на ея утвержденіе, или на разрѣшеніе высшей власти, прилагали къ нимъ вѣдомости, по прилагаемой здѣсь формѣ, означая въ нихъ подробно: не только существующія цѣны, опредѣленныя заключенными съ подрядчиками контрактами, цѣны, объявленныя къ торгамъ и окончательно на нихъ состоявшіяся, а также разницу между ними по отчисленіи процентовъ, уступленныхъ въ пользу Казны; но и, вмѣстѣ съ тѣмъ, количество годичной поставки потребностей съ исчисленіемъ слѣдующихъ за оныя денегъ, примѣнительно къ прежнимъ и къ состоявшимся на торгахъ цѣнамъ, съ показаніемъ, сколько, послѣ сравненія этихъ издержекъ, предвидится для Казны выгодъ или увеличившихся расходовъ.

Вѣдомости эти должны быть составляемы или повѣряемы въ Контрольномъ и Счетномъ Отдѣленіи.

Возлагая на Васъ исполненіе сего съ надлежащею точностью, увѣдомляю вмѣстѣ съ тѣмъ, что соотвѣтственныя по сему предмету распоряженія, на сколько они окажутся необходимыми въ подлежащихъ Отдѣленіяхъ, будутъ изданы Губернскимъ Правленіямъ въ непродолжительномъ времени.

Варшава, 14 (26) Августа 1845 года.

Сенаторъ, Тайный Совѣтникъ (подписано) *Стороженко.*

№ 1,049/36,942.

---

nie załatwianych potrzeb, jako to: opału, światła i słomy dla wojska, żywności dla więzień, szpitali i innych instytucyj, materyałów piśmiennych i druków dla władz, oraz innych podobnych przedmiotów, miała sobie dostatecznie i jasno wykazywaném, o ile rzeczywiście z licytacyj tych wynika dla Skarbu korzyść, albo zwiększony wydatek.

Chcę mieć przeto, aby Dyrektorowie Wydziałów Kommissyi Rządowéj i kierujący innemi, do niéj należącemi zarządami, przedstawiając z swéj strony, bądź do jéj zatwierdzenia, bądź dla poniesienia do decyzyi wyższéj władzy, protokóły odbytych licytacyj, składali przy nich wykazy, na wzór dołączonego tu sporządzone, w których wyszczególnione być powinny: nietylko ceny dotychczasowe, podług zawartych z entreprenerami kontraktów, ceny do licytacyi oznaczone, i ceny z rezultatu onéj osiągnięte, tudzież zachodząca pomiędzy niemi różnica po potrąceniu procentów, dla Skarbu odstąpionych, ale nadto roczne potrzeby dostaw, z obrachowaniem przypadających za nie należytości, podług cen tak dotychczasowych, jakoteż na licytacyi osiągnionych, i wykazaniem, o ile z porównania tych należytości oszczędność, albo zwiększony wydatek dla Skarbu wyniknie.

Wykazy te w Biurze Kontrolli i Rachunkowości sprawdzane lub sporządzane być powinny.

Poruczając to JW-mu Panu do ścisłego wykonania, zarazem oznajmiam, iż rozporządzenia w tym przedmiocie do Rządów Gubernialnych, o ile w właściwym Wydziale okazują się potrzebnemi, z tegoż Wydziału niezwłocznie wydane być mają.

w Warszawie, dnia 14 (26) Sierpnia 1845 r.

Senator, Tajny Radca (podpisano) *A. Storożenko.*

Nr. 1,049/36,942.

Приложеніе

СРАВНИТЕЛЬНАЯ

существующихъ цѣнъ, по которымъ производится нынѣ, съ цѣнами, по какимъ, на основаніи произведенныхъ варя 1846 года, поставка таковыхъ

	За фунтъ свѣчъ		За фунтъ масла		За центнеръ соломы въ 100 фунтовъ	
	рубли и копѣйки					
Цѣны по настоящимъ контрактамъ . . .	—	$12^{1}/_{2}$	—	$10^{7}/_{16}$	—	$29^{1}/_{10}$
Цѣны, назначенныя къ торгамъ	—	14	—	10	—	51
Предложенныя на торгахъ (за вычетомъ процента, уступленнаго въ пользу Казны) . .	—	$13^{1}/_{8}$	—	$9^{3}/_{8}$	—	$30^{69}/_{200}$
Затѣмъ предложенныя на торгахъ цѣны противъ существующихъ донынѣ:						
выше на . .	—	$^{5}/_{8}$	—	—	—	$1^{49}/_{200}$
ниже на . .	—	—	—	$1^{1}/_{16}$	—	—

къ № 2-му.

ВѢДОМОСТЬ

ставка свѣчъ, масла и соломы для войскъ въ г. Варшаторговъ, заподряжена трехгодичная, начиная съ 1 (13) Янматеріаловъ для N тюрьмы.

	На основаніи цѣнъ				За тѣмъ отъ торговъ представляется для Казны			
	нынѣ существующихъ		предложенныхъ на торгахъ		сбереженіе		увеличеніе расхода	
	рубли и копѣйки							
Годовая потребность по примѣру истекшаго года:								
Свѣчъ 3,182 пуда . . .	15,910	—	16,705	50	—	—	795	50
Масла 40 пудовъ . .	167	—	150	—	17	—	—	—
Соломы 77,121 центн. 10 фунтовъ	22,442	24	23,402	39	—	—	960	15
всего . . .	38,519	24	40,257	89	17	—	1,755	65
За исключеніемъ сбереженія отъ расходовъ	—	—	—	—	—	—	17	—
Дѣйствительное увеличеніе расходовъ составитъ:								
въ годъ	—	—	—	—	—	—	1,738	65
въ три года . . .	—	—	—	—	—	—	5,215	95

Annex

WY-

porównywający dotychczasowe ceny dostawy świec, oleju kłemi z licytacyi odbytéj na trzyletnią, od dnia 1 (13) Sty- dostawy, dla

	Świec funt		Oleju funt		Słomy centnar 100 funtowy	
	ruble i kopiejki					
Ceny podług dotychczasowych kontraktów .	—	$12^{1}/_{2}$	—	$10^{7}/_{16}$	—	$29^{1}/_{10}$
Oznaczone do licytacyi .	—	14	—	10	—	51
Na licytacyi osiągnione, (po potrąceniu odstąpionego na korzyść Skarbu procentu) . . .	—	$13^{1}/_{8}$	—	$9^{3}/_{8}$	—	$30^{69}/_{200}$
A zatém ceny na licytacyi osiągnione w porównaniu z dotychczasowemi, są						
wyższe o . .	—	$^{5}/_{8}$	—	—	—	$1^{49}/_{200}$
niższe o . .	—	—	—	$1^{1}/_{16}$	—	—

do Nr. 2-go.

KAZ,

i słomy dla wojska w mieście Warszawie, z cenami wynicznia 1846 roku rozpocząć się mającą, entrepryzę takowéj więzienia N.

	Podług cen				A zatém z licytacyi jest dla Skarbu			
	dotychczasowych		na licytacyi osiągniętych		oszczędność		większy wydatek	
	ruble i kopiejki							
Potrzeba roczna dostaw na zasadzie roku upłynionego:								
Świec pudów 3,182 . .	15,910	—	16,705	50	—	—	795	50
Oleju pudów 40 . . .	167	—	150	—	17	—	—	—
Słomy centnarów 77,121 funtów 10	22,442	24	23,402	39	—	—	960	15
Summa ogólna . .	38,519	24	40,257	89	17	—	1,755	65
Potrącając oszczędność od wydatku	—	—	—	—	—	—	17	—
Będzie rzeczywiście większy wydatek roczny .	—	—	—	—	—	—	1,738	65
w ciągu 3-ch lat . .	—	—	—	—	—	—	5,215	95

№ 3.

Распоряженіе, указывающее порядокъ доставки дровъ на тюремныя надобности.

(19 Сентября (1 Октября) 1850 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

По разсмотрѣніи заключеній и мнѣній, представленныхъ Правительственной Коммисіи нѣкоторыми Губернскими Правленіями, вмѣстѣ съ проектами условій, которыми предполагается отнять вообще отъ Смотрителей доставку дровъ для тюремъ и предоставить оную съ торговъ частнымъ лицамъ, Правительственная Коммисія постановляетъ слѣдующее:

Публичные торги на доставку дровъ производить только для тѣхъ тюремъ, которыя отапливаются посредствомъ механическихъ печей (калориферовъ), а равно и для тѣхъ, которымъ доставляются дрова по цѣнамъ, выше нормальныхъ то есть по 2 руб. 25 коп. сер. за полукубическую сажень, указанныхъ Тюремною Инструкціею 1823 года.

Во всѣхъ же прочихъ тюрьмахъ оставить и на будущее время прежній порядокъ, соблюдаемый при доставкѣ дровъ.

Варшава, 19 Сентября (1 Октября) 1850 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Брувичъ.*

№ 7,932/38,611.

Приложеніе къ № 3-му.

Условія для торговъ на поставку дровъ на отопленіе для N тюрьмы.

1) Для N тюрьмы необходимо по смѣтному положенію

№ 3.

Rozporządzenie wskazujące, jak ma być zapewnianą dostawa drzewa na potrzeby więzień.

(d. 19 Września (1 Października) 1850 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Po rozważeniu wniosków i zdań przez niektóre z Rządów Gubernialnych, przy złożeniu Kommissyi Rządowéj projektu warunków na zamierzone odjęcie w ogólności Nadzorcom dostawy drzewa opałowego do więzień, a wypuszczenie jéj w entrepryzę prywatnym osobom, przytoczonych, postanowiła co następuje:

Licytacye na entrepryzę dostarczania drzewa opałowego odbywać się mają tylko dla tych więzień, które są ogrzewane za pomocą pieców mechanicznych (kaloryferów), jakoteż dla tych jeszcze więzień, dla których dostawa opału uskutecznia się po cenach wyższych nad normalną, to jest po rs. 2 kop. 25 za sążeń półkubiczny, Instrukcyą więzienną z roku 1823 oznaczoną.

Dla wszystkich innych więzień, dotychczasowy sposób dostarczania opału ma pozostać i nadal.

w Warszawie, dnia 19 Września (1 Października) 1850 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 7,932/38 611.

Annex do Nr. 3-go.

Warunki do licytacyi na dostarczanie drzewa opałowego dla więzienia N.

1) Dla więzienia N, potrzeba jest, według oznaczenia w

дровъ на отопленіе ежегодно N кубическихъ сажень N футовъ N дюймовъ (или на прежнюю мѣру—N сажень). Поэтому подрядчикъ обязанъ поставить означенное количество дровъ въ слѣдующіе сроки (здѣсь прописать сроки доставки, а также какое количество дровъ, смотря по мѣстной надобности и возможности помѣщенія оныхъ въ тюремномъ складѣ, должно быть доставлено въ одинъ разъ).

Доставка эта должна производиться на счетъ подрядчика на тюремный дворъ, гдѣ уже рубка дровъ на меньшія полѣна будетъ производима посредствомъ арестантовъ и мѣстными орудіями, и обязанность эта вовсе къ подрядчику принадлежать не будетъ.

2) Еслибы встрѣтилась надобность въ доставкѣ дровъ въ большемъ противу вышеозначеннаго количествѣ, въ такомъ случаѣ подрядчикъ, по полученіи отъ Губернскаго Правленія соотвѣтственнаго предписанія, обязанъ поставить оное по такой цѣнѣ, по какой онъ принялъ на себя общій подрядъ, и напротивъ сего, еслибы опредѣленное на торгахъ количество дровъ оказалось излишнимъ для употребленія, то по поводу меньшей поставки подрядчикъ не въ правѣ простирать къ Казнѣ никакихъ претензій.

3) Дрова должны быть совершенно сухія, прочныя, безъ заболоней, и не въ кругляхъ, а въ полѣнахъ, разрубленныхъ въ надлежащемъ объемѣ.

4) Каждая сажень должна заключать на русскую мѣру: въ вышину 5 футовъ, 8 дюймовъ, 0,3 линіи; въ длину: 5 футовъ, 8 дюймовъ, 0,3 линіи, и въ ширину: 2 фута, 10 дюймовъ, 0,2 линіи (на прежнюю же польскую мѣру 3 локтя въ вышину, 3 въ длину и $1^1/_2$ локтя въ ширину). Или, исчисляя по объему, прежняя полукубическая польская сажень должна составлять на русскую обязательную мѣру $91^{113}/_{1000}$ кубическихъ футовъ.

5) Доселѣ поставка дровъ на отопленіе производится по цѣнѣ N (здѣсь прописать цѣну, по какой дрова поставляются), поэтому изустные торги in minus будутъ начинаться съ таковой цѣны и подрядъ утвержденъ будетъ за тѣмъ, кто согласится на самую низшую цѣну.

6) Уплата денегъ будетъ производима изъ Губернскаго

etacie, drzewa opałowego na roczną potrzebę saženi sześciennych . . stóp . . cali . . (czyli podług dawnéj miary sążni . .). Takową więc ilość drzewa entreprener obowiązany będzie dostarczyć w terminach następujących: (tu wypisać termina dostawy, jakoteż w jakiéj ilości drzewo, według miejscowéj potrzeby i możności pomieszczenia go na składzie więziennym, ma być dostarczone).

Dostawa ta uskutecznianą być ma kosztem przedsiębiercy na dziedziniec więzienny, gdzie już siłą więźni i narzędziami miejscowemi na drobniejsze części rąbane będzie i obowiązek ten wcale do entreprenera należeć nie będzie.

2) Gdyby się okazała potrzeba dostarczenia więcéj drzewa nad powyżéj wykazaną ilość, w takim razie entreprener, za otrzymaniem stosownego od Rządu Gubernialnego polecenia, dostarczyć takowe będzie obowiązany, po takiéj saméj cenie, za jaką podjął się ogólnéj dostawy, i przeciwnie, jeśliby oznaczona do licytacyi ilość drzewa okazała się być zbyteczną do użytku, to z tytułu mniejszéj dostawy entreprener nie może rościć żadnéj do Skarbu pretensyi.

3) Drzewo powinno być należycie wyschnięte, rdzenne, a nie bielowate, i nie w okrąglakach, ale w szczapach przynależnéj objętości łupanych.

4) Każdy sążeń trzymać powinien na miarę rossyjską: wysokości 5 stóp 8 cali 0,3 linij, długości 5 stóp 8 cali 0,3 linij, szerokości 2 stopy 10 cali 0,2 linij (na miarę dawną polską wysokości łokci 3, długości 3 i szerokości $1^1/_2$ łokcia). Czyli biorąc na objętość, dawny $^1/_2$ sążeń sześcienny polski ma wynosić na miarę rossyjską obowiązującą stóp sześciennych $91^{113}/_{1000}$.

5) Dotąd dostawa drzewa opałowego uskutecznianą jest po cenie . . (tu wypisać cenę, za jaką się dostarcza); od takowéj więc ceny licytacya głośna in minus rozpoczynać się będzie i ten, kto za najniższą cenę się podejmie, temu entrepryza przyznaną będzie.

6) Należytość będzie wypłacaną z Kassy gubernialnéj

или Уѣзднаго Казначейства, по мѣрѣ доставки, по предварительномъ представленіи разсчетовъ и свидѣтельствъ Смотрителей, утвержденныхъ Уѣздными Начальниками, удостовѣряющихъ, что показанныя по этимъ счетамъ дрова дѣйствительно поставлены.

7) Еслибы дрова не были доставлены въ положенные сроки и оказался недостатокъ въ оныхъ, въ такомъ случаѣ подрядчикъ подвергается безотлагательной административной экзекуціи, а еслибы она осталась безъ успѣха, то дрова, хотя бы по самой высшей цѣнѣ, покупаются на счетъ подрядчика, и всѣ возникшіе по сему предмету расходы взыскиваются административнымъ порядкомъ, не только съ залога, но даже со всего имущества подрядчика.

8) Являющійся къ торгамъ долженъ представить наличными деньгами или закладными листами временный залогъ (здѣсь прописать размѣръ онаго), равняющійся $^1/_{10}$ части общей стоимости дровъ, поставка коихъ должна быть произведена посредствомъ подряда. Соискателямъ, не удержавшимся при торгахъ, этотъ залогъ выдается немедленно по окончаніи оныхъ; задатокъ же контрагента, за которымъ состоялись торги, удерживается на залогъ.

9) Контрагентъ, за которымъ состоялись торги, не можетъ переуступать своихъ правъ кому либо другому, безъ принятія на себя круговой отвѣтственности и безъ разрѣшенія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

10) Настоящія условія возымѣютъ для подрядчика обязательную силу тотчасъ по заключеніи и подписаніи торговаго протокола, для Правительства же—по утвержденіи онаго Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

11) По возникшимъ изъ настоящаго подряда спорамъ, подрядчикъ подчиняется безусловно рѣшенію административной власти и отказывается отъ всякаго иска судебнымъ порядкомъ, а равно обязывается не простирать къ Правительству никакихъ притязаній за потери, какъ предвидѣнныя, такъ и непредвидѣнныя.

12) Сопряженные съ настоящимъ подрядомъ расходы на

lub powiatowéj, w miarę dostawy, za poprzedniém podaniem likwidacyj i świadectw Nadzorców, przez Naczelników Powiatowych stwierdzonych, iż drzewo temi likwidacyami objęte rzeczywiście dostarczoném zostało.

7) Na wypadek gdyby drzewo w terminach oznaczonych dostawioném nie było i brak onego się okazał, w takim razie entreprener podlega natychmiastowéj exekucyi administracyjnéj, a gdyby ta skutku zaraz nie wzięła, drzewo chociażby po najdroższéj cenie na koszt entreprenera zakupioném zostanie, i wszelkie ztąd koszta nietylko z kaucyi, ale nawet z całego majątku entreprenera ściągnięte będą exekucyą administracyjną.

8) Przystępujący do licytacyi złożyć winien gotowizną lub w listach zastawnych vadium (tu wpisać, w jakiéj wysokości), odpowiadające $^1/_{10}$ części ogólnéj wartości drzewa, którego dostawa w entrepryzę się wypuszcza. Vadium takowe nieutrzymującemu się na licytacyi, zaraz po jéj odbyciu, powróconém będzie, a utrzymującego się zatrzymaném zostanie na kaucyę.

9) Utrzymujący się na licytacyi nie może odstąpić swego prawa komu innemu, bez przyjęcia na siebie solidarnéj odpowiedzialności i bez zezwolenia Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

10) Warunki niniejsze obowiązują entreprenera zaraz po zamknięciu i podpisaniu protokółu licytacyjnego, Rząd zaś po zatwierdzeniu przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych takowego protokółu.

11) Entreprener poddaje się w zupełności decyzyi władzy administracyjnéj w sporach, z niniejszéj entrepryzy wynikłych, i zrzeka się drogi sądowéj, jakoteż zrzeka się roszczenia do Rządu pretensyi za straty czy to przewidziane, lub przewidzieć się nie dające.

12) Koszta stempli i portoryi, z niniejszéj entrepryzy wy-

гербовую бумагу и почтовые платежи, а также издержки на публикацію объявленій, принадлежатъ къ подрядчику.

13) Контрактъ будетъ составленъ въ пяти экземплярахъ на гербовой бумагѣ соотвѣтственнаго достоинства.

14) Въ удостовѣреніе, что настоящія условія были извѣстны соискателямъ подряда, они должны быть снабжены ихъ подписями.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій,
Генералъ-Лейтенантъ (подписано) *Викинскій.*

№ 7,932.

№ 4.

Отзывъ съ объявленіемъ приказанія Намѣстника Царства объ освѣщеніи фонарями тюремъ въ продолженіе цѣлыхъ ночей, въ теченіе всего года.

(10 (22) Ноября 1859 года.)

Въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ Управленія.

Имѣю честь увѣдомить Правительственную Коммисію что вслѣдствіе представленія ея отъ 28 Октября (9 Ноября) с. г., за № 7,227/38,761, Князь Намѣстникъ Царства, имѣя въ виду приложенный къ означенному представленію приказъ Военнаго Министра, состоявшійся въ Имперіи по Высочайшему повелѣнію, приказать изволилъ: нынѣшній порядокъ освѣщенія тюремъ въ Царствѣ Польскомъ измѣнить такимъ образомъ, чтобы тюремные внутренніе и внѣшніе фонари были освѣщаемы, не, какъ нынѣ дѣлается, въ продолженіе 240 ночей въ теченіе года, но всю ночь въ теченіе цѣлаго года; расходы же на этотъ предметъ, составляющіе приблизительно, сверхъ смѣты, около 1,000 руб. сер., по всѣмъ

nikające, tudzież koszta obwieszczeń do entreprenera należą.

13) Kontrakt spisany będzie w pięciu exemplarzach, na papierze stemplowym ceny właściwéj.

14) Na dowód, że warunki niniejsze były wiadome konkurującym do entrepryzy, podpisem ich mają być zaopatrzone.

Dyrektor Główny Prezydujący, Generał-Lejtenant
(podpisano) *Wikiński.*

Nr. 7,932.

№ 4.

Odezwa, objawiająca decyzyę Namiestnika Królestwa, nakazującą oświetlanie latarń w więzieniach przez całe noce w ciągu roku.

(d. 10 (22) Listopada 1859 r.)

Do Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Sekretarz Stanu przy Radzie Administracyjnéj.

Mam honor oznajmić Kommissyi Rządowéj, że w skutku przedstawienia jéj z dnia 28 Października (9 Listopada) r. b. Nr. 7,227/38,761, Książę Namiestnik Królestwa, mając na względzie rozkaz Ministra Wojny, za Najwyższém zatwierdzeniem w Cesarstwie wydany, do powyższego przedstawienia dołączony, wyrzec raczył, że dotychczasowy porządek co do oświetlania więzień w Królestwie ma być zmieniony w ten sposób, aby oświetlenie latarń więziennych, tak wewnętrznych jako i zewnętrznych, dopełniane było, nie jak dotąd w ciągu 240 nocy w roku, ale przez całe noce, w ciągu całego roku, i że wydatek na ten cel, w przybliżeniu, nad etat około rs. 1,000 dla wszystkich więzień Królestwa wynoszący, ma być

тюрьмамъ Царства, отнести въ текущемъ году на счетъ общихъ тюремныхъ суммъ, а на будущее время вносить оные въ штаты.

Варшава, 10 (22) Ноября 1859 года.

Статсъ-Секретарь (подписано) *Карницкій.*

N° 14,998.

Приложеніе къ N° 4-му.

Указъ Его Императорскаго Величества, Самодержца Всероссійскаго, изъ Правительствующаго Сената.

По указу Его Императорскаго Величества, Правительствующій Сенатъ слушали рапортъ Г. Военнаго Министра отъ 13 Сентября сего года, за N° 7,958, слѣдующаго содержанія: 90-ю статьею кн. 2 тома 7 Св. Воен. Пост. предписано: возложивъ внутренній надзоръ за тюремными арестантами въ ихъ камерахъ на Надзирателей, преграждать арестантамъ пути къ побѣгу одними наружными постами, т. е. расположеніемъ часовыхъ на тюремныхъ дворахъ, при стѣнѣ, окружающей каждую тюрьму, съ тѣмъ, чтобы эти часовые могли осматривать со всѣхъ сторонъ тюремное зданіе и видѣть покушеніе арестантовъ къ переходу чрезъ окружающую тюрьму стѣну, съ цѣлью совершить побѣгъ. Подобнымъ образомъ и съ совершеннымъ успѣхомъ охраняются всѣ важнѣйшія тюрьмы, но при этомъ необходимо, чтобы тюремные дворы были освѣщаемы въ темныя ночи и открыты для свободнаго обозрѣнія ихъ часовыми. Между тѣмъ оказывается, что во многихъ мѣстахъ, даже въ самое темное ночное время, вопреки 124 ст. Инструкціи Смотрителю Губернскаго Тюремнаго Замка (въ 14 томѣ Зак. Гр. служащей руководствомъ и для уѣздныхъ тюремъ) тюремные дворы не освѣщаются фонарями и, кромѣ того, бываютъ завалены складами дровъ. Все это можетъ давать арестантамъ возможность скрываться на дворѣ и средство къ легкому переходу чрезъ окружающую тюрьму стѣну, а слѣдовательно и къ самому побѣгу, при всей

pokryty w roku bieżącym z ogólnych funduszów, na więzienia oznaczonych, a na przyszłość na etat wniesiony.

w Warszawie, d. 10 (22) Listopada 1859 r.

Sekretarz Stanu (podpisano) *Karnicki.*

Nr. 14,998.

Annex do Nr. 4-go.

Ukaz Jego Cesarskiéj Mości, Samowładcy Wszech Rossyj, z Senatu Rządzącego.

W Imieniu Jego Cesarskiéj Mości, Senat Rządzący wysłuchał rapportu Ministra Wojny z dnia 13 Września r. b. Nr. 7,958, treści następującéj: Art. 90-m ks. 2-éj tomu 7-go Zbioru przepisów wojennych polecono: poruczywszy Nadzorcom wewnętrzny dozór nad aresztantami w ich celach, tamować możność ucieczki aresztantów za pomocą posterunków, to jest przez pomieszczenie szyldwachów na podwórzach więziennych, przy ogrodzeniu, otaczającém każde więzienie, w taki sposób, żeby szyldwachy mogli dać baczenie na gmach więzienny ze wszystkich stron i widzieć wszelkie usiłowanie aresztantów do przejścia przez ogrodzenie, więzienie otaczające, w zamiarze ucieczki. W podobny sposób strzeżone są z najlepszym skutkiem wszystkie główniejsze więzienia; lecz przytém koniecznym jest warunkiem, żeby podwórza więzienne były oświetlane podczas nocy ciemnych i dostępne dla oka szyldwacha. Tymczasem pokazuje się, że w wielu miejscach, nawet w najciemniejsze noce, wbrew art. 124-mu Instrukcyi dla Nadzorcy więzienia gubernialnego (w tomie 14-m Prawa Cyw., która obowiązuje i więzienia powiatowe), podwórza więzienne nie są oświetlane latarniami i oprócz tego bywają zajęte pod skład drzewa. To wszystko może dać aresztantom możność ukrywania się na podwórzu i środki łatwego przejścia przez ogrodzenie, otaczające więzienie, a tém samém ucieczki, pomimo największéj czujności szyldwachów, zwłaszcza podczas ciemnéj nocy. Dla zapobieżenia temu

бдительности часовыхъ, особенно въ темное ночное время. Для устраненія сего, по всеподданнѣйшему его, Г. Военнаго Министра, докладу, Государь Императоръ Высочайше повелѣть соизволилъ: тюремные дворы непремѣнно освѣщать въ ночное время и не занимать никакими складами, какъ-то: дровъ и прочаго, дабы часовые могли сіи дворы безпрепятственно осматривать, что необходимо для лишенія арестантовъ средствъ къ побѣгамъ. Объявивъ это Высочайшее повелѣніе въ приказѣ по Военному вѣдомству, онъ, Г. Военный Министръ, доноситъ о семъ Правительствующему Сенату для зависящаго распоряженія. Приказали: О таковомъ Высочайшемъ повелѣніи послать, для свѣдѣнія и должнаго, до кого касаться будетъ, исполненія, указы во всѣ Губернскія, Войсковыя и Областныя Правленія, каковыми увѣдомить Гг. Министровъ, Военныхъ Генералъ-Губернаторовъ, Генералъ-Губернаторовъ, Военныхъ и Гражданскихъ Губернаторовъ; а въ Святѣйшій Правительствующій Сунодъ, во всѣ Департаменты Правительствующаго Сената и Общія оныхъ Собранія сообщить вѣдѣнія и припечатать въ Сенатскихъ Вѣдомостяхъ. Октября 5 дня 1859 года.

Najjaśniejszy Pan, na najpoddanniejsze przedstawienie Ministra Wojny, Najwyżéj rozkazać raczył: podwórza więzienne koniecznie oświetlać w czasie nocy i nie zajmować ich na jakiebądź składy, jako to drzewa i t. p., dla tego iżby szyldwachy mogli bez przeszkody widzieć te podwórza, co jest niezbędne dla pozbawienia więźni środków do ucieczki. O téj Najwyższéj woli, oznajmiwszy w rozkazie do Zarządu wojennego, Minister Wojny donosi o tém Rządzącemu Senatowi, dla wydania stosownych poleceń. Rozkazuje: O takowym Najwyższym rozkazie przesłać, dla wiadomości i należytego, w czém od kogo zależy, spełnienia, ukazy do wszystkich Gubernialnych, Wojskowych i Prowincyonalnych Zarządów, i takowemi zawiadomić Pp. Ministrów, Wojennych Jenerał-Gubernatorów, Jenerał-Gubernatorów, Gubernatorów Wojennych i Cywilnych, oraz zakommunikować Najświętobliwszemu Synodowi, wszystkim Departamentom Rządzącego Senatu i Ogólnym ich Zebraniom i wydrukować w Wiadomościach Senackich. Dnia 5 Października 1859 roku.

ГЛАВА X.

О ТЮРЕМНЫХЪ ФАБРИКАХЪ И УПОТРЕБЛЕНІИ АРЕСТАНТОВЪ НА ОБЩЕСТВЕННЫЯ РАБОТЫ.

А) О ТЮРЕМНЫХЪ ФАБРИКАХЪ.

№ 1.

Постановленіе объ устройствѣ въ тюрьмахъ фабрикъ и мастерскихъ, съ указаніемъ, какого рода арестанты могутъ быть въ нихъ употребляемы на работы.

(29 Іюля (10 Августа) 1832 года.)

По указу Его Величества
НИКОЛАЯ I-го,
Императора и Самодержца Всероссійскаго, Царя Польскаго,
и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

принимая въ уваженіе настоятельную необходимость прекратить бездѣйствіе, въ какомъ нерѣдко проводятъ время арестанты, содержащіеся въ тюрьмахъ по судебнымъ приговорамъ, за неимѣніемъ въ виду постоянныхъ для нихъ работъ, и желая притомъ придать занятіямъ арестантовъ однообразное направленіе, болѣе соотвѣтствующее общественной пользѣ и нравственному ихъ исправленію, постановилъ и постановляетъ слѣдующее:

Ст. 1.

Во всѣхъ уголовныхъ и исправительныхъ тюрьмахъ и въ мѣстахъ тяжкаго заключенія въ Царствѣ имѣютъ быть устроены, на сколько сіе дозволитъ мѣстность, фабрики и мастерскія, могущія доставлять арестантамъ постоянныя работы.

Ст. 2.

При выборѣ фабричныхъ работъ для арестантовъ, давать

TYTUŁ X.

O FABRYKACH WIĘZIENNYCH I UŻYWANIU WIĘŹNI DO ROBÓT PUBLICZNYCH.

A) O FABRYKACH WIĘZIENNYCH.

№ 1.

Postanowienie, nakazujące zaprowadzenie po więzieniach fabryk i warsztatów, z wskazaniem, jacy z więźniów w nich pracować mają.

(d. 29 Lipca (10 Sierpnia) 1832 r.)

w Imieniu Najjaśniejszego
MIKOŁAJA I-go,
Cesarza Wszech Rossyj, Króla Polskiego,
etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

Zważywszy konieczną potrzebę zaradzenia nieczynności, w której więźniowie, za wyrokiem w więzieniach osadzeni, częstokroć czas swój przepędzają, dla braku stałego sposobu ich zatrudnienia, pragnąc uregulować i nadać dążność użyteczniejszą, zgodniejszą z poprawą moralną więźniów, robotom przez nich wykonywanym, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

Art. 1.

W każdém więzieniu karném, poprawczém i ciężkiém Królestwa zaprowadzone zostaną, o tyle, ile miejscowość na to dozwala, fabryki i warsztaty, któreby stałego zatrudnienia więźniom dostarczać mogły.

Art. 2.

W wyborze robót fabrycznych dla więźniów dane będzie

преимущество такимъ, которыя могутъ производить предметы насущной потребности для благотворительныхъ и карательныхъ общественныхъ заведеній, чтобы обезпечить потребленіе и сбытъ фабричныхъ издѣлій и чтобы конкуренція оныхъ не наносила ущерба общей промышленности. Притомъ избираются такія занятія, которыя могутъ способствовать арестанту къ изученію мастерствъ, могущихъ пригодиться для него по выбытіи изъ тюрьмы.

Ст. 3.

Арестанты, состоящіе подъ слѣдствіемъ, не могутъ быть принуждаемы ни къ какимъ работамъ, но могутъ быть употребляемы въ тюремныхъ мастерскихъ, съ разрѣшенія подлежащихъ Судовъ и по собственному ихъ желанію. Подсудимые, содержащіеся отдѣльно, могутъ получать работы для исполненія оныхъ въ своихъ кельяхъ.

Ст. 4.

Арестанты, присужденные къ публичному аресту, ни подъ какимъ видомъ не могутъ быть употребляемы ни въ какія публичныя работы, но назначаются къ работамъ только въ предѣлахъ тюремнаго зданія, согласно статьѣ 217 Уголовнаго Кодекса (*).

Ст. 5.

Арестанты, приговоренные къ исправительному заключенію, должны быть безпрерывно заняты фабричными работами въ самой тюрьмѣ и въ публичныя работы употребляются тогда только, когда въ томъ встрѣтится необходимая надобность.

Ст. 6.

Тѣ изъ числа преступниковъ, осужденныхъ къ тяжкому тюремному заключенію, которые совершили преступленіе въ первый разъ и приговорены къ содержанію въ тюрьмѣ менѣе 10 лѣтъ, должны быть употребляемы къ фабричнымъ работамъ въ палатахъ, отдѣльныхъ отъ тѣхъ, въ которыхъ зани-

(*) Уголовный Кодексъ 1818 года замѣненъ съ 20 Декабря (1 Января) $184^{7}/_{8}$ года Уложеніемъ о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ 1847 года.

pierwszeństwo tym, które mogą dostarczać przedmiotów codziennéj potrzeby dla instytutów publicznych dobroczynnych i karnych, aby zapewnić użycie i odbyt wyrobom tych fabryk i aby ich współubieganie nie szkodziło ogólnemu przemysłowi. Przytém wybierać się ma takie zatrudnienia, które mogą ukształcić więźnia do rzemiosł przydatnych dla niego, po wyjściu z więzienia.

Art. 3.

Więźniowie, pod instrukcyą będący, nie mogą być przymuszani do żadnych robót; używać ich można przy warsztatach więziennych o tyle, ile właściwe Sądy na to zezwolą, i o ile sami sobie życzyć tego będą. Inkwizyci, osobno osadzeni, mogą otrzymać zatrudnienie, któreby w celach swoich wykonywać mogli.

Art. 4.

Więźniowie, na areszt publiczny skazani, nie mogą być używani, pod żadnym pozorem, do żadnych robót publicznych, tylko w obrębach więzienia zatrudnionymi być mogą, stosownie do artykułu 217-go Kodexu karzącego (*).

Art. 5.

Więźniowie poprawczy powinni być ciągle zajęci robotami fabrycznemi w samych więzieniach i do robót publicznych wtenczas tylko używani, jeżeli konieczna potrzeba tego wymagać będzie.

Art. 6.

Ci z pomiędzy winowajców, na więzienie ciężkie skazanych, którzy po raz pierwszy dopuścili się przestępstwa i na mniéj jak na lat 10 skazani zostali, mają być do robót fabrycznych używani, w salach oddzielnych od tych, które zaj-

(*) Kodex karny z 1818 r. zastąpiony został od dnia 20 Grudnia (1 Stycznia) $184^{7}/_{8}$ r. Kodexem kar głównych i poprawczych z 1847 roku.

маются арестанты, несущіе исправительныя наказанія, если для нихъ не имѣется въ виду публичныхъ работъ.

Ст. 7.

Приговоренные къ тяжкому тюремному заключенію на 10 и болѣе лѣтъ, а равно и тѣ, которые несутъ сіе наказаніе за повторенныя преступленія и проступки, хотя бы присуждены были только къ пятилѣтнему заключенію, будутъ употребляемы къ тяжкимъ публичнымъ работамъ, съ отдачею въ исправительныя арестантскія роты.

Ст. 8.

Всѣ преступники, присужденные къ крѣпостному заключенію, будутъ принадлежать къ тѣмъ же ротамъ и исполнять самыя тягчайшія публичныя работы.

Ст. 9.

Исправительныя арестантскія роты установляются двоякаго рода, однѣ для преступниковъ, означенныхъ въ статьѣ 7-й, а другія—для преступниковъ, поименованныхъ въ статьѣ 8-й настоящаго постановленія.

Въ каждомъ изъ этихъ отдѣленій будутъ примѣняемы постановленія уголовнаго закона относительно обращенія съ принадлежащими къ оному арестантами.

Приведеніе въ дѣйствіе настоящаго постановленія возлагается на Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія, 29 Іюля (10 Августа) 1832 года.

Намѣстникъ Его Императорско-Царскаго Величества въ Царствѣ Польскомъ, Генералъ-Фельдмаршалъ (подписано)
Князь Варшавскій, Графъ Паскевичъ Эриванскій.

№ 7,623.

mują więźniowie poprawczo skazani, w niedostatku robót publicznych.

Art. 7.

Skazani na lat 10 i więcéj ciężkiego więzienia, jako i ci, którzy za powtarzane występki i zbrodnie tę karę ponoszą, choćby tylko na lat 5 skazani być mieli, będą używani do ciężkich robót publicznych i wcieleni do kompanij poprawczych aresztanckich.

Art. 8.

Wszyscy zbrodniarze, na więzienie warowne skazani, będą należeć do tychże kompanij i wykonywać najcięższe publiczne roboty.

Art. 9.

Kompanie poprawcze aresztanckie będą dwojakie: jedne dla winowajców w artykule 7-ym, a drugie dla tych, którzy w 8-ym artykule niniejszego postanowienia są opisani.

W każdym z tych oddziałów zachowane zostaną przepisy prawa karnego względem sposobu obchodzenia się z więźniami, którzy do nich należą.

Wykonanie niniejszego postanowienia, Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego polecamy.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnéj, dnia 29 Lipca (10 Sierpnia) 1832 roku.

Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości w Królestwie Polskiém, Generał-Feldmarszałek
(podpisano) *Książe Warszawski, Hrabia Paskiewicz Erywański.*

Nr. 7,623.

№ 2.

Распоряженіе о введеніи въ дѣйствіе постановленія Совѣта Управленія объ устройствѣ тюремныхъ фабрикъ и мастерскихъ, съ указаніемъ, какіе арестанты должны работать въ оныхъ.

(25 Августа 1832 года.)

Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія,

препровождая при семъ въ Воеводскую Коммисію постановленіе Совѣта Управленія отъ 29 Іюля (10 Августа) с. г., предписывающее правила о порядкѣ занятія арестантовъ работами, предлагаетъ ей принять болѣе дѣятельныя мѣры, къ устройству тюремныхъ фабрикъ и къ безотлагательному исполненію предписаній, долженствующихъ послѣдовать по этому предмету со стороны Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, тѣмъ болѣе, что отъ поспѣшнаго устройства фабрикъ зависитъ дальнѣйшее исполненіе правилъ упомянутаго постановленія. Статьи 3, 4, 5 и 6 введены будутъ въ полное дѣйствіе лишь въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ открыты будутъ фабричныя заведенія въ тюрьмахъ; впредь же, до воспослѣдованія этого, тюремный порядокъ долженъ остаться безъ измѣненія, за исключеніемъ однакожъ подсудимыхъ и лицъ, приговоренныхъ къ публичному аресту, которые, со дня полученія прилагаемаго постановленія не должны быть болѣе употребляемы въ общественныя работы.

Что же касается до преступниковъ, которые, на основаніи статей 7 и 8-й, должны быть отосланы въ исправительныя арестантскія роты, то Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ, прилагая при семъ именные списки этихъ преступниковъ, составленные изъ вѣдомостей, доставленныхъ въ оную непосредственно Тюремными Смотрителями, предписываетъ Воеводской Коммисіи заняться немедленною ихъ повѣркою

№ 2.

Rozporządzenie, wprowadzające w wykonanie postanowienie Rady Administracyjnéj, nakazujące zaprowadzenie po więzieniach fabryk i warsztatów, z wskazaniem, jacy z więźniów mają w nich pracować.

(d. 25 Sierpnia 1832 r.)

Do Kommissyj Wojewódzkich.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.

Przesyłając Kommissyi Wojewódzkiéj postanowienie Rady Administracyjnéj z dnia 29 Lipca (10 Sierpnia) roku bieżącego, stanowiące zasady względem sposobu zatrudniania więźniów, zwraca jéj uwagę na potrzebę czynniejszego jak dotąd zajęcia się zaprowadzeniem fabryk więziennych i dopełniania niezwłocznego poleceń, jakie w tym przedmiocie Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego wydawać będzie, tém bardziéj, że od rychłego urządzenia tych fabryk zależy wykonanie dalszych przepisów postanowienia w mowie będącego. Artykuły 3, 4, 5 i 6-y o tyle tylko wejdą w zupełne wykonanie, ile gdzie będą urządzone roboty fabryczne po więzieniach; póki to zaś nie nastąpi, rzeczy w dotychczasowym porządku pozostaną, wyjąwszy jednakże inkwizytów i osób na areszt publiczny skazanych, którzy, ani jedni, ani drudzy do robót publicznych, od daty otrzymania przesyłającego się postanowienia, używani być nie mają.

Co się zaś tycze winowajców, do kompanij poprawczych aresztanckich, stosownie do artykułu 7 i 8-go, odsyłać się mających, przesyła Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych Kommissyi Wojewódzkiéj gotowe już listy onychże, sporządzone z wykazów sobie wprost przez Nadzorców przysłanych, z poleceniem, aby się zajęła niezwłocznie ich sprawdzeniem na miejscu, aby je kommunikowała natychmiast właściwym Są-

на мѣстѣ, и сообщить таковые тотчасъ же подлежащимъ Судамъ, съ требованіемъ свѣдѣній о положеніи дѣла каждаго арестанта, а именно: кончено ли таковое совершенно и можетъ ли быть преступникъ отправленъ къ мѣсту назначенія; послѣ сего означенные списки, по повѣркѣ ихъ указаннымъ выше порядкомъ и по дополненіи оныхъ пропущенными, или вновь прибывшими арестантами, вмѣстѣ съ заключеніями о нихъ судебныхъ мѣстъ, доставить обратно въ самоскорѣйшемъ времени въ Правительственную Коммисію; самыхъ же арестантовъ приготовить къ отправкѣ по принадлежности.

Варшава, 25 Августа 1832 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій
(подписано) *Строгоновъ.*

№ 7,829/22,392.

№ 3.

Временныя правила о тюремномъ порядкѣ и дисциплинѣ арестантовъ въ тѣхъ тюрьмахъ, въ которыхъ устроены фабрики.

(16 Мая 1833 года.)

Такъ какъ постановленіе Совѣта Управленія отъ 29 Іюля (10 Августа) минувшаго года указываетъ на необходимость дополнить дѣйствующія доселѣ правила тюремной Инструкціи въ томъ, что касается внутренняго тюремнаго порядка и дисциплины арестантовъ, то, впредь до введенія предполагаемаго общаго преобразованія тюремъ, Правительственная Коммисія постановляетъ слѣдующія временныя правила, относящіяся къ упомянутымъ двумъ предметамъ.

Глава I.

Распредѣленіе арестантовъ.

Ст. 1.

По точному смыслу вышеупомянутаго постановленія

dom, celem zasiągnienia ich opinii o stanie sprawy każdego, czy jest zupełnie ukończoną, i czy winowajca już może być odesłanym na miejsce przeznaczenia, i nakoniec, aby tym sposobem sprawdzone listy, z dopisaniem na nich opuszczonych lub nowo przybyłych, wraz z opinją Sądu o nich, jak najrychléj Kommissyi Rządowéj zwróciła, a samych więźniów do transportu gdzie wypadnie przygotowała.

w Warszawie, dnia 25 Sierpnia 1832 r.

Dyrektor Główny Prezydujący (podpisano) *Strogonow.*

Nr. 7,829/22,392.

№ 3.

Urządzenie tymczasowe porządku i karności więźniów dla więzień, w których fabryki są zaprowadzone.

(d. 16 Maja 1833 r.)

Gdy postanowienie Rady Administracyjnéj z dnia 29 Lipca (10 Sierpnia) roku zeszłego przywodzi potrzebę uzupełnienia przepisów dotychczasowéj Instrukcyi więziennéj, w tém, co się tycze wewnętrznego porządku więzień i karności więźniów, nim zamierzona ogólna reforma więzień do skutku przyjdzie, wydaje Kommissya Rządowa następujące tymczasowe przepisy, tyczące się tych dwóch przedmiotów.

Tytuł I.

Klassyfikacya więźni.

Art. 1.

Stosownie do powołanego postanowienia Rady Admini-

Совѣта Управленія, всѣ арестанты, состоящіе въ вѣдѣніи Судовъ Полиціи Исправительной и Судовъ Уголовныхъ, или осужденные тѣми Судами, въ отношеніи внутренняго порядка и дисциплины, какимъ они должны подчиняться, раздѣляются на пять главныхъ разрядовъ, именно:

1) на подсудимыхъ;

2) на преступниковъ, присужденныхъ къ публичному аресту;

3) на контрабандистовъ казенныхъ доходовъ;

4) на арестантовъ, приговоренныхъ къ исправительнымъ наказаніямъ, и тѣхъ изъ числа несущихъ уголовныя наказанія, которые, въ первый разъ, осуждены къ тяжкому тюремному заключенію на срокъ менѣе 10 лѣтъ, или которые, несмотря на повторенное преступленіе, приговорены къ тяжкому тюремному заключенію менѣе чѣмъ на 5 лѣтъ;

5) на арестантовъ, подлежащихъ крѣпостному заключенію, къ которымъ причисляются также и тѣ изъ уголовныхъ преступниковъ, которые приговорены болѣе чѣмъ къ 10-лѣтнему, или за повторенныя преступленія менѣе чѣмъ къ 5-лѣтнему тяжкому тюремному заключенію.

Ст. 2.

Подсудимые составляютъ особый разрядъ арестантовъ, которые должны быть строго отдѣлены отъ прочихъ осужденныхъ преступниковъ. По этой причинѣ они должны помѣщаться по возможности въ особыхъ тюрьмахъ, а гдѣ это окажется невозможнымъ, по недостатку помѣщенія, тамъ по крайней мѣрѣ слѣдуетъ назначать для содержанія ихъ такую часть тюремнаго зданія, въ которой бы они не могли имѣть сообщенія съ остальными арестантами.

Подсудимые, какъ состоящіе въ непосредственномъ распоряженіи Судовъ, производящихъ надъ ними слѣдствіе, и могущіе еще быть оправданными и освобожденными изъ подъ стражи, не должны подчиняться тѣмъ же дисциплинарнымъ правиламъ, какія постановлены для осужденныхъ; поэтому предписанныя настоящимъ положеніемъ правила на нихъ не распространяются.

Ст. 3.

Если однакожъ подсудимый, на основаніи распоряженій,

stracyjnéj rozróżnić należy więźni, do Sądów Policyi Poprawczéj i Kryminalnych powołanych, lub przez nich sądzonych, na pięć głównych oddziałów czyli klass, a to pod względem wewnętrznego porządku i karności, jakie między nimi utrzymać należy, a mianowicie:

1) na inkwizytów;

2) na przestępców, na areszta publiczne skazanych;

3) na defraudantów skarbowych;

4) na więźniów poprawczych i tych z pomiędzy ciężkich, którzy po raz pierwszy na mniéj jak 10 lat są skazani, lub co pomimo powtórnego uwięzienia na mniéj jak 5 lat ciężkiego więzienia skazani zostali;

5) na więźniów warownych i tych z pomiędzy ciężkich, którzy na więcéj jak 10 lat są skazani, lub za powtarzane występki na mniéj jak 5 lat więzienia zawyrokowani zostali.

Art. 2.

Inkwizyci stanowią osobny oddział więźniów, których jak najściśléj od reszty osądzonych winowajców oddzielić należy. Dla tego ile możności mieszczeni być mają w osobnych więzieniach, a gdzie brak lokalu na to nie pozwala, tam przynajmniéj wyznaczyć im należy część więzienia taką, gdzieby najmniéj styczności z resztą więźniów mieć mogli.

Inkwizyci jako głównie zależący od dyspozycyi Sądów, badanie z nich prowadzących, jako mogący się jeszcze usprawiedliwić i być wypuszczonymi na wolność, nie mogą ulegać tym samym przepisom karności, jakie dla więźniów osądzonych są wydane, dla tego nie mają się stosować do nich przepisy, niniejszém urządzeniem objęte.

Art. 3.

Gdyby jednak stosownie do rozporządzeń artykułem 3-m

изложенныхъ въ ст. 3 постановленія Совѣта Управленія отъ 29 Іюля (10 Августа) 1832 года, пожелаетъ получить занятіе въ тюремной фабрикѣ, и если въ оной находится для него мѣсто, то Смотритель входитъ съ представленіемъ въ подлежащій Судъ, испрашивая разрѣшенія на помѣщеніе его въ фабрикѣ, и только въ случаѣ согласія Суда, если притомъ, не смотря на занятіе фабричною работою всѣхъ осужденныхъ арестантовъ, окажется недостатокъ рабочихъ рукъ, Смотритель можетъ употребить къ фабричнымъ работамъ подсудимаго, который въ такомъ случаѣ подлежать будетъ дѣйствію правилъ дисциплины и порядка, предписанныхъ настоящимъ положеніемъ.

Ст. 4.

Тѣ изъ числа содержащихся въ тюрьмахъ арестантовъ, о которыхъ хотя и состоялись уже судебные приговоры, но которые, по причинѣ принесенія ими апелляціонной жалобы, или прошенія о помилованіи, не могутъ быть почитаемы окончательно осужденными, причисляются вообще къ разряду подсудимыхъ, но могутъ быть употребляемы на фабричныя работы:

1) если, по состоявшемуся о нихъ приговору, они не принадлежатъ къ разряду тѣхъ, которые имѣютъ быть отданы въ арестантскія роты; и

2) если тѣмъ же приговоромъ опредѣляется имъ наказаніе, не свыше трехмѣсячнаго тюремнаго заключенія.

Арестанты, приговоренные къ смертной казни (*), принесшіе просьбу о помилованіи, не должны быть употребляемы ни въ какія работы.

Въ случаѣ собственнаго желанія, они могутъ получить работу, но только въ камерахъ, въ которыхъ содержатся, а отнюдь не въ самой фабрикѣ.

Ст. 5.

Преступники, приговоренные къ публичному аресту, должны по возможности содержаться въ особыхъ отъ уголовныхъ

(*) Смертная казнь отмѣнена дѣйствующимъ Уложеніемъ о наказ уголовныхъ и исправительныхъ 1847 года.

postanowienia Rady Administracyjnéj z dnia 29 Lipca (10 Sierpnia) roku zeszłego, który z inkwizytów życzył sobie otrzymać zatrudnienie w fabryce więziennéj, i jeżeli jest miejsce dla niego w téjże fabryce, wówczas uczyni Nadzorca przedstawienie do właściwego Sądu z zapytaniem, czyli zezwala na jego przeniesienie do fabryki lub nie, i tylko w razie otrzymania takiego dozwolenia, i w razie gdyby pomimo zajęcia robotą fabryczną wszystkich osądzonych więźniów, brakowało jeszcze robotników, może Nadzorca użyć do robót fabrycznych inkwizyta, w którym to razie podlegać ma przepisom karności i porządku, niniejszém urządzeniem objętym.

Art. 4.

Gdy w więzieniach znajdują się więźniowie, którzy lubo już zawyrokowani, jednakże dla zaniesionéj przez nich appelacyi, lub odwołania się do łaski, za ostatecznie osądzonych poczytani być nie mogą, tacy więźniowie mają być w ogólności policzeni do rzędu inkwizytów, lecz mogą być używani do robót fabrycznych:

1) jeżeli, stosownie do osnowy wydanego na nich wyroku nie należą do klassy tych, co do kompanij poprawczych mają być wysłani;

2) jeżeli wyrok ten więcéj jak trzy miesiące kary nie przeznaczył.

Więźniowie na karę śmierci skazani(*), którzy się do łaski odwołali, do żadnych robót używani być nie mają.

Gdyby zaś sami żądali zatrudnienia, mogą je otrzymać, ale tylko w izbach, w których są osadzeni, a nie w saméj fabryce.

Art. 5.

Przestępcy, na areszt publiczny skazani, ile możności w inném miejscu jak w więzieniach karnych mieszczeni być po-

(*) Kodex kar głównych i poprawczych z 1847 r. uchylił karę śmierci.

и исправительныхъ тюремъ помѣщеніяхъ. Если же встрѣтится необходимость въ помѣщеніи ихъ въ тѣхъ же тюрьмахъ, то слѣдуетъ назначать для нихъ отдѣльную камеру, такъ, чтобы они не могли имѣть никакого сообщенія съ остальными, содержащимися въ тюрьмѣ преступниками. По собственному ихъ желанію, можетъ быть имъ назначена работа въ мѣстахъ ихъ содержанія, но къ работамъ на фабрикѣ употреблять ихъ не слѣдуетъ.

Ст. 6.

Контрабандисты должны быть раздѣляемы на подсудимыхъ и осужденныхъ. Только послѣдніе изъ нихъ могутъ быть употребляемы на фабричныя работы и лишь въ томъ случаѣ, когда они приговорены не менѣе, какъ къ шестимѣсячному тюремному заключенію, и когда при занятіи на фабрикѣ всѣхъ арестантовъ, осужденныхъ уголовными судебными мѣстами, оказывается еще недостатокъ работниковъ.

Ст. 7.

Согласно распоряженіямъ вышеприведеннаго постановленія Совѣта Управленія, къ фабричнымъ работамъ должны быть преимущественно назначаемы преступники, приговоренные къ наказаніямъ исправительнымъ, а равно и тѣ изъ осужденныхъ къ тяжкому тюремному заключенію, которые не принадлежатъ къ разряду арестантовъ, назначенныхъ, по статьѣ 7-й того же постановленія, къ отдачѣ въ исправительныя роты. При назначеніи затѣмъ работниковъ въ тюремныя фабрики слѣдуетъ давать преимущество арестантамъ, принадлежащимъ къ упомянутому предъ симъ разряду; арестантовъ же, означенныхъ въ предыдущихъ статьяхъ, употреблять лишь въ томъ случаѣ, когда первыхъ окажется недостаточно для производства всѣхъ фабричныхъ работъ.

Ст. 8.

Выборъ арестантовъ, имѣющихъ заниматься работами на фабрикѣ, производится командированнымъ для сего Воеводскою Коммисіею чиновникомъ ея Канцеляріи, или мѣстнымъ Обводовымъ Коммисаромъ, который обще съ Тюремнымъ Смотрителемъ совершаетъ сіе дѣйствіе на нижеслѣдующихъ основаніяхъ:

1) арестанты, приговоренные къ исправительному тю-

winni. W razie koniecznéj potrzeby przyjęcia ich do tychże więzień, należy przeznaczać im osobną izbę, tak, aby żadnéj styczności z resztą winowajców w więzieniu osadzonych nie mieli. Jeżeli żądają zatrudnienia, można im go dostarczać w miejscu ich pobytu, ale do fabryk używać ich nie należy.

Art. 6.

Defraudantów rozróżnić należy na inkwizytów i osądzonych. Ci ostatni tylko mogą być używani do robót fabrycznych i to wtedy, gdy są najmniéj na 6 miesięcy więzienia skazani, i gdy pomimo zajęcia robotą fabryczną wszystkich więźniów, przez Sądy karne skazanych, zachodzi jeszcze brak robotników.

Art. 7.

Stosownie do rozporządzeń powołanego wyżéj postanowienia Rady Administracyjnéj, przeznaczonymi być mają głównie do robót fabrycznych winowajcy na więzienie poprawcze skazani, jako i ci więźniowie ciężkiego więzienia, którzy nie należą do kategoryi przestępców, do kompanij poprawczych, artykułem 7-m tegoż postanowienia przeznaczonych.

Przy przeznaczaniu tedy robotników do fabryk więziennych należy dać pierwszeństwo więźniom, do dopiero wskazanéj klassy należącym, i w tym razie tylko używać więźniów w poprzedzających artykułach wzmiankowanych, gdy tu wspomnieni nie wystarczają do odbywania wszystkich robót fabrycznych.

Art. 8.

Do uczynienia między więźniami wyboru robotników, w fabryce zatrudniać się mających, delegować będzie Kommissya Wojewódzka osobę ze swego biura, lub miejscowego Kommissarza Obwodowego, aby łącznie z Nadzorcą dopełnił téj czynności, podług zasad następujących:

1) więźniowie nie więcéj jak na 3 miesiące poprawczego

ремному заключенію на время, не свыше трехъ мѣсяцевъ, хотя и подлежатъ настоящимъ правиламъ порядка и дисциплины, но употребляются лишь для домашней прислуги, и только въ случаѣ необходимой надобности могутъ быть занимаемы легкими фабричными работами;

2) арестанты, приговоренные къ исправительному тюремному заключенію, при назначеніи работниковъ на фабрики предпочитаются всегда арестантамъ, осужденнымъ къ тяжкому тюремному заключенію, если первые не изъемлются отъ фабричныхъ работъ по кратковременному сроку ихъ заключенія.

Ст. 9.

Арестантъ, однажды назначенный на фабрику, не можетъ быть отвлекаемъ отъ нея Смотрителемъ, ни же употребляемъ для другихъ занятій или прислуги.

Ст. 10.

Въ случаѣ предстоящихъ какихъ либо общественныхъ работъ, слѣдуетъ стараться, чтобы къ таковымъ не были отвлекаемы арестанты, занятые фабричными работами, а въ особенности исправительные. Смотритель собственною властью не въ правѣ посылать никакого арестанта на общественныя работы, на это онъ долженъ имѣть письменное разрѣшеніе Воеводской Коммисіи, данное ему непосредственно, или чрезъ Обводоваго Коммисара, съ прописаніемъ экстренной надобности въ употребленіи арестантовъ для такихъ работъ.

Въ трехмѣсячныхъ вѣдомостяхъ, подаваемыхъ Тюремными Смотрителями, должны быть помѣщены особыя свѣдѣнія о занятіи арестантовъ общественными работами, исполняемыми внѣ тюремнаго заведенія, съ прописаніемъ причинъ, приведенныхъ въ разрѣшеніи Воеводской Коммисіи.

Глава II.

Обязанности арестантовъ и взысканія за нарушеніе оныхъ.

Ст. 11.

Каждый арестантъ долженъ неуклонно исполнять религіозныя обязанности, по правиламъ своего вѣроисповѣданія, и соблюдать всегда должное уваженіе къ своимъ церковнымъ обрядамъ, священникамъ и учителямъ. Для устраненія вся-

więzienia skazani, lubo ulegają niniejszym przepisom porządku i karności, do posług domowych mają być używani, i tylko w razie koniecznéj potrzeby lżejszemi robotami fabrycznemi zajęci być mogą;

2) w przeznaczaniu do fabryk ma być zawsze dane pierwszeństwo więźniom na poprawcze więzienie skazanym, przed więźniami ciężkimi, chyba gdyby krótkość trwania kary pierwszych od tych robót wyłączała.

Art. 9.

Więzień raz do fabryki przeznaczony nie może być odrywany od niéj, ani do innéj pracy lub posługi przez Nadzorcę używany.

Art. 10.

Gdyby zachodziła konieczna potrzeba jakich robót publicznych, starać się należy nie odrywać do nich więźniów, robotami fabrycznemi zajętych, a mianowicie też więźniów poprawczych. W żadnym przypadku sam Nadzorca z swojego natchnienia żadnego więźnia do robót publicznych posyłać nie może. Do tego potrzeba upoważnienia na piśmie od Kommissyi Wojewódzkiéj, wprost lub za pośrednictwem Kommisarza Obwodu uzyskanego, w którém wyrażona być ma nagła potrzeba takiego użycia więźniów.

W rapportach kwartalnych składać ma Nadzorca szczególne doniesienia o zatrudnianiu więźniów robotami publicznemi, za obrębem więzienia wykonywanemi, z wymienieniem powodów, które Kommissya Wojewódzka w upoważnieniu swojém przytacza.

Tytuł II.

Obowiązki i karność więźniów.

Art. 11.

Każdy więzień odbywać winien z największą ścisłością wszelkie obowiązki wyznania swego i być zawsze przejęty poszanowaniem dla obrządków religijnych i dla kapłanów lub nauczycieli swoich. Dla uniknienia wszelkiéj przeszkody w

кихъ препятствій къ отправленію религіозныхъ обязанностей, а тѣмъ болѣе споровъ, могущихъ возникать между иновѣрными арестантами, они должны быть размѣщаемы въ спальняхъ такимъ порядкомъ, чтобы въ каждой палатѣ находились арестанты одного вѣроисповѣданія. Правило сіе относится въ особенности къ евреямъ, кои на фабрикѣ должны быть помѣщаемы особо отъ прочихъ, а если это окажется невозможнымъ по недостаточному помѣщенію, то они вовсе изъемлются отъ фабричныхъ работъ, или же обязаны выходить изъ палатъ во время чтенія молитвъ христіанами.

Ст. 12.

Каждый арестантъ обязанъ оказывать безусловное повиновеніе и уваженіе, не только своему начальству, то есть Смотрителю и всѣмъ прочимъ лицамъ, коимъ ввѣрено тюремное управленіе и завѣдываніе фабрикой, но также и старшимъ арестантамъ, коихъ надзору онъ подчиненъ. Всякое переданное ему тѣми лицами приказаніе онъ долженъ исполнять тотчасъ же и безъ всякой отговорки и сопротивленія.

Ст. 13.

Памятуя о томъ, что наказаніе, коему законъ подвергаетъ виновнаго, есть неизбѣжное послѣдствіе собственной его вины, арестантъ обязанъ нести сіе наказаніе съ кротостью и смиреніемъ, и не покушаться ни на какое предпріятіе, могущее ослаблять дѣйствіе наказанія или клониться къ преждевременному доставленію ему свободы.

Ст. 14.

Каждый арестантъ долженъ быть трудолюбивъ и стараться безпрерывно о наилучшемъ исполненіи заданнаго ему урока, такъ какъ трудъ отвлекаетъ его отъ злыхъ помышленій и подготовляетъ его къ тому, чтобы онъ, выйдя въ свое время на волю, сдѣлался полезнымъ членомъ общества.

Ст. 15.

Каждый арестантъ обязанъ жить мирно съ своими товарищами, не обижать ихъ и не бранить, ни же оскорблять ихъ какимъ бы то ни было образомъ, никого не подговаривать къ предосудительнымъ дѣйствіямъ и не вводить въ соблазнъ собственнымъ дурнымъ примѣромъ, и ни на кого не приносить начальству лживыхъ доносовъ.

pełnieniu obowiązków religijnych, lub co gorsza zatargów z różności wyznań, między więźniami zajść mogących, mają być więźniowie tak umieszczani w izbach sypialnych, aby jednego wyznania więźniowie razem przebywali. Co się tycze szczególniéj żydów, którzy w fabryce osobno umieszczeni być mają, lub, gdyby na to lokalność nie pozwalała, wyłączeni być mają od robót fabrycznych, albo też zobowiązani wychodzić z nich podczas odmawiania modlitw przez chrześcian.

Art. 12.

Zwierzchnikom swoim, tak Nadzorcy jako i wszystkim innym osobom do administracyi więziennéj lub do prowadzenia fabryki użytym, tudzież starszym więźniom nad sobą przełożonym, winien więzień uległość bezwarunkową i poszanowanie. Każdy rozkaz przez nich więźniowi dany natychmiast, bez żadnéj wymówki ani sporu, przez niego wykonanym być musi.

Art. 13.

Pomnąc na to, że kara, przez prawo na winowajcę wymierzona, jest koniecznym skutkiem jego własnéj winy, powinien więzień znosić tę karę spokojnie i z pokorą, a nie ważyć się przedsiębrać nic takiego, coby skutki kary osłabić lub do nadania mu przed czasem wolności zmierzać mogło.

Art. 14.

Każdy więzień powinien być pracowitym i starać się ciągle o jak najlepsze wykonanie zadanéj sobie roboty, bo praca odwodzi od złego i sposobi go na użytecznego człowieka, gdy w swoim czasie na wolność wyjdzie.

Art. 15.

Ze współuwięzionymi powinien każdy więzień zostawać w zgodzie, nie bić ich ani krzywdzić, ani obrażać ich jakimbądź sposobem, nikogo nie ma namawiać do złego, ani zgubnym przewodniczyć mu przykładem, ani oskarżać go niesprawiedliwie przed Zwierzchnictwem.

Ст. 16.

О каждомъ дошедшемъ до него свѣдѣніи о заговорахъ, или покушеніяхъ на взломъ тюрьмы или на побѣгъ, арестантъ обязанъ донести непосредственно Смотрителю. Уличенный въ знаніи о подобномъ покушеніи, но недонесшій о немъ, подвергается наказанію наравнѣ съ главнымъ зачинщикомъ.

Ст. 17.

Арестантамъ воспрещается заводить между собою ссоры, кричать, употреблять оскорбительныя или неприличныя выраженія, пѣть пѣсни, стучать чѣмъ либо, и поднимать какой бы то ни было шумъ, какъ въ спальняхъ, такъ равно на фабрикѣ и во время перехода. При работахъ на фабрикѣ не дозволяется говорить ни съ кѣмъ ни слова, развѣ въ такомъ случаѣ, если арестантъ спрошенъ будетъ начальникомъ или надзирателемъ работъ. Строжайше воспрещается говорить или просить о чемъ совокупно, даже и во время гулянья. Если арестантъ имѣетъ какую либо просьбу или жалобу, обязанъ предъявить о семъ Смотрителю при утреннемъ посѣщеніи. Въ иныхъ часахъ дня запрещено приносить кому либо какую бы то ни было просьбу или жалобу. При ревизіяхъ, какъ срочныхъ, такъ и чрезвычайныхъ, не дозволяется обращаться прямо къ Ревизору, но желающій заявить о чемъ нибудь обязанъ встать и, не сходя съ своего мѣста, просить дозволенія говорить; отъ ревизующаго зависѣть будетъ выслушать его тотчасъ, или приказать ему явиться въ тюремную канцелярію, для продиктованія въ протоколъ своего заявленія.

Ст. 18.

Каждый арестантъ обязанъ соблюдать величайшую опрятность, какъ на себѣ самомъ, такъ равно въ вещахъ, данныхъ ему для употребленія и въ комнатѣ, въ которой пребываетъ. Съ этою цѣлью каждый, вставъ по утру, долженъ умыться, причесаться, очистить свое платье, подмести комнату поочередно, прибрать и уложить постель въ порядкѣ, очистить всякую посуду, такъ, чтобы Смотритель при посѣщеніи палаты нашелъ въ ней все въ величайшей чистотѣ и полномъ порядкѣ. За чистоту и цѣлость платья каждый арестантъ отвѣтствуетъ лично.

Art. 16.

W razie knowania spisków i mianych zamiarów dokonania wyłomu lub ucieczki, obowiązany jest każdy więzień, któryby o tém powziął wiadomość, uczynić doniesienie wprost do Nadzorcy. W razie przekonania go, iż miał wiadomość o takim zamiarze, a nie doniósł o nim, zostanie podobnie ukaranym jak główny sprawca złego.

Art. 17.

Nie wolno jest kłócić się, krzyczeć, zelżywemi lub nieprzyzwoitemi odzywać się wyrazami, śpiewać, stukać czémbądź, ani żadne jakie bądź hałasy, bądź to w izbach sypialnych, bądź w fabryce, bądź na przechodzie robić. Podczas roboty w fabryce, nie wolno jest mówić ani słowa do nikogo, wyjąwszy gdyby więzień przez zwierzchnika lub dozorcę robót był zapytywany. Zakazane jest jak najmocniéj gromadne odzywanie się lub dopominanie czegobądź, nawet w czasach przechadzki. Jeżeli więzień ma jaką prośbę lub zażalenie, powinien je oświadczyć Nadzorcy z rana przy lustracyi. W innéj porze dnia nie wolno żadnéj prośby ani reklamacyi do kogobądź zanosić. Przy rewizyach, bądź peryodycznych, bądź nadzwyczajnych, nie wolno wprost przemawiać do rewidujących, lecz mający przedstawienie do uczynienia winien powstać i nie ruszając się z miejsca swego prosić o dozwolenie odezwania się; od rewidującego zależy wysłuchać go zaraz, lub kazać mu się stawić w Kancellaryi więziennéj, celem przyjęcia do protokółu jego podania.

Art. 18.

Każdy więzień obowiązany jest do zachowania największéj czystości na sobie, w rzeczach do swego użytku oddanych i w izbie, w któréj mieszka. W tym celu ma każdy, wstawszy z rana, umyć się i wyczesać, ochędożyć suknie swoje, izbę zamieść kolejno, posłanie porządnie ułożyć, naczynia wszelkie wyczyścić, tak iżby Nadzorca na lustracyę do izby przybyły największą czystość i porządek zupełny zastał. Za czystość i całość ubiorów jest każdy więzień z osoby odpowiedzialnym.

Ст. 19.

Куреніе табаку, игра въ карты, въ кости и всякія другія игры, даже и въ свободное отъ работъ время, или на прогулкѣ, безусловно запрещены.

Ст. 20.

Никто изъ арестантовъ не можетъ имѣть при себѣ денегъ; принесенныя же имъ съ собою въ тюрьму, равно какъ и представленныя кѣмъ либо на его имя, во время содержанія его подъ арестомъ, а также и полученныя имъ откуда бы то ни было, будутъ у него отобраны и хранимы въ депозитѣ впредь до освобожденія его изъ тюремнаго заключенія.

Ст. 21.

За нарушеніе предыдущихъ правилъ арестанты могутъ быть подвергаемы нижеслѣдующимъ взысканіямъ (*):

1) замѣчанію;

2) задержанію взаперти на время, предназначенное для прогулки;

3) задержанію на фабрикѣ на время обѣда и лишенію арестанта обѣда одинъ разъ;

4) заключенію въ строгомъ арестѣ на хлѣбъ и на воду до 24 часовъ;

5) наказанію розгами, согласно ст. 219 и 226 Уголовнаго Кодекса;

6) заключенію въ строгомъ арестѣ отъ 24 часовъ до двухъ недѣль, съ усиленіемъ поста или съ наложеніемъ болѣе тяжелыхъ оковъ.

Наложеніе двухъ послѣднихъ степеней наказанія, означенныхъ въ пунктахъ 5 и 6-мъ, допускается не иначе, какъ съ разрѣшенія подлежащаго Суда.

Первыя же налагаются самимъ Смотрителемъ.

Ст. 22.

За небреженіе въ исполненіи религіозныхъ обязанностей арестантъ подвергается: первый разъ замѣчанію; второй разъ

(*) Правила тюремной дисциплины измѣнены вообще постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 23 Іюня (5 Іюля) 1853 года, помѣщеннымъ въ главѣ IV настоящаго Сборника, подъ № 2-мъ.

Art. 19.

Palenie tytuniu, granie w karty, w kości lub w jakiebądź gry, chociaż w chwilach wolnych od robót lub podczas przechadzki zupełnie są zakazane.

Art. 20.

Żaden więzień nie może mieć pieniędzy przy sobie; jakieby przyniósł do więzienia, jakieby kto dla niego w ciągu trwania kary oddał, lub jakieby skąd bądź dostał, zostaną mu odebrane i aż do chwili uwolnienia w depozycie zachowane.

Art. 21.

Kary na więźniów przekraczających poprzedzające przepisy są następujące (*):

1) napomnienie;

2) zamknięcie podczas godzin na przechadzkę przeznaczonych;

3) przytrzymanie w fabryce podczas obiadu i odjęcie go więźniowi na raz jeden;

4) zamknięcie w ścisłym areszcie o chlebie i wodzie do 24 godzin;

5) chłosta podług artykułów 219 i 226-go Kodexu karnego;

6) zamknięcie w ścisłym areszcie od 24 godzin do dwóch tygodni, z obostrzeniem postu lub cięższego okucia.

Dwie ostatnie kary, pod liczbami 5 i 6 wymienione, nie inaczéj jak za dozwoleniem właściwego Sądu wymierzone być mogą.

Pierwsze wymierzać może sam Nadzorca.

Art. 22.

Za niedbałość w dopełnianiu obowiązków religijnych ukarany zostanie więzień, za pierwszym razem napomnieniem,

---

(*) Przepisy karności więziennéj w ogóle zamienione zostały przez postanowienie Rady Administracyjnéj z d. 23 Czerwca (5 Lipca) 1853 r., w Zbiorze niniejszym w tytule VI-m pod Nr. 2-m zamieszczone.

задержанію на время прогулки; въ третій же разъ строгому аресту. Порицаніе вѣры, опредѣленное уголовнымъ закономъ, влечетъ за собою наказаніе по приговору Суда, коему о семъ должно быть донесено.

Ст. 23.

Неповиновеніе и дерзость противъ начальства влечетъ за собою наказаніе виновнаго строгимъ арестомъ на хлѣбъ и на воду. О случаяхъ покушенія на нанесеніе удара тюремному Надзирателю или другому, поставленному надъ нимъ лицу, а равно на совершеніе побѣга, должно быть доводимо до свѣдѣнія Суда, для подверженія виновнаго наказанію.

Ст. 24.

За лѣность и нерадѣніе въ исполненіи работы, виновные должны быть наказываемы замѣчаніемъ и оставленіемъ при работѣ во время обѣда.

Ст. 25.

За ссоры съ товарищами, шумъ и всякое нарушеніе правилъ предыдущей 16-й статьи, если замѣчанія не подѣйствуютъ, виновные наказываются задержаніемъ на время прогулки или строгимъ арестомъ.

Ст. 26.

Неопрятность и умышленная порча одежды и вещей, состоящихъ на рукахъ у арестанта, равно и другія нарушенія правилъ внутренняго порядка, влекутъ за собою заключеніе во время прогулки или строгій арестъ.

Глава III.

Внутренній порядокъ.

Ст. 27.

Такъ какъ внутреннее благоустройство зависитъ вообще отъ строгаго исполненія законовъ и постановленій, то главная обязанность лицъ, принадлежащихъ къ составу тюремной службы, состоитъ въ наблюденіи за неуклоннымъ исполненіемъ во всякое время всѣхъ, даже по видимому и самыхъ маловажныхъ, правилъ настоящаго Положенія, подъ опасеніемъ за противное личной отвѣтственности, а за троекратное нарушеніе дѣйствующихъ постановленій—отрѣшенія отъ

za drugim zamknięciem podczas przechadzki, za trzecim aresztem ścisłym.—Obraza religii taka, jak jest opisana w prawie karném, doniesioną być ma Sądowi i za jego wyrokiem ukarana.

Art. 23.

Nieposłuszeństwo i zuchwałość przeciw zwierzchnikom ściąga na winnego karę aresztu ścisłego o chlebie i wodzie. Porwanie się na Dozorcę lub innego przełożonego, tudzież usiłowanie dokonania ucieczki, Sądowi do ukarania doniesione będą.

Art. 24.

Lenistwo i niedbałość w robocie karane być mają napomnieniem i zostawieniem przy robocie podczas obiadu.

Art. 25.

Kłótnie z współwięźniami, hałasy i wszelkie przekroczenia art. 16-go, jeżeli napomnienie nie skutkuje, karane będą zamknięciem podczas przechadzki lub aresztem ścisłym.

Art. 26.

Nieochędóstwo, psucie rozmyślne ubioru i rzeczy sobie oddanych, tudzież inne przestąpienia przepisów wewnętrznego porządku, pociągają za sobą zamknięcie podczas przechadzki lub areszt ścisły.

Tytuł III.

Porządek wewnętrzny.

Art. 27.

Gdy porządek wewnętrzny polega wszędzie na ścisłém wypełnianiu urządzeń i przepisów, głównym tedy jest obowiązkiem osób do służby więziennéj należących czuwać nad tém, aby wszelkie, choć na pozór drobiazgowe rozporządzenie, niniejszém urządzeniem objęte, zawsze jak najściśléj wykonane zostało, a to pod osobistą odpowiedzialnością i utratą posady, za potrójném uchybieniem przeciw istniejącym przepisom. Ażeby zaś Nadzorcy nie składali się niemożnością wykonania

должности. Дабы же Смотрители не отговаривались впослѣдствіи невозможностью исполненія какого либо правила, заключающагося въ настоящемъ Положеніи, они обязаны заблаговременно войти съ представленіемъ въ подлежащія Воеводскія Коммисіи съ изъясненіемъ затрудненій или препятствій, встрѣчаемыхъ въ приведеніи въ исполненіе того или другого правила; Воеводская же Коммисія озаботится устраненіемъ таковыхъ препятствій, а въ случаѣ невозможности принять соотвѣтственныя мѣры, обязана представить вопросъ на окончательное разрѣшеніе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ.

Ст. 28.

Для облегченія надзора за исполненіемъ установленныхъ правилъ, въ каждой арестантской спальнѣ избирается Смотрителемъ одинъ арестантъ, который будетъ имѣть наблюденіе за сохраненіемъ порядка и спокойствія въ своей палатѣ во все время запертія ея. На обязанности сего арестанта, именуемаго старшимъ, лежитъ наблюденіе за исполненіемъ всѣми находящимися въ спальнѣ арестантами—всѣхъ тѣхъ правилъ настоящаго Положенія, коими возлагаются на арестантовъ какія либо обязанности; о каждомъ же упущеніи или нарушеніи таковыхъ онъ долженъ доносить Смотрителю. Старшій арестантъ не въ правѣ бранить, обижать или инымъ образомъ взыскивать съ виновнаго товарища и за всякій произволъ въ подобномъ случаѣ онъ самъ подвергается взысканію. За каждый проступокъ, о которомъ не будетъ имъ донесено, старшій подвергается наказанію, наравнѣ съ совершившимъ оный.

Ст. 29.

Старшіе избираются изъ среды арестантовъ самаго лучшаго поведенія. Они назначаются и смѣняются по распоряженію Смотрителя, а для отличія отъ прочихъ арестантовъ носятъ на правомъ рукавѣ одежды нашитую букву S. Старшіе арестанты имѣютъ предпочтительное право на ходатайство передъ Правительствомъ о помиловании ихъ.

Ст. 30.

Въ дополненіе правилъ, постановленныхъ въ тюремной

jakowego przepisu, w niniejszém urządzeniu zawartego, winni wcześnie uczynić do Kommissyi Wojewódzkiéj właściwego sobie województwa przedstawienie, wykazujące trudności lub przeszkody wykonania tego lub owego przepisu, a Kommissya Wojewódzka starać się będzie uchylić te przeszkody, lub, jeżeliby tego uskutecznić nie mogła, odwoła się do Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych o ostateczną decyzyę w téj mierze.

Art. 28.

Dla ułatwienia dozoru nad wypełnianiem przepisów, ustanowiony będzie przez Nadzorcę jeden więzień w każdéj izbie sypialnéj, który będzie przestrzegał porządku i spokojności w właściwéj sobie izbie, w czasie jéj zamknięcia. Obowiązkiem tego więźnia, starszym zwanego, jest czuwać nad tém, aby wszystkie przepisy, wkładające jakie obowiązki na więźniów, a w niniejszém urządzeniu zawarte, w obrębach izby sypialnéj przez wszystkich współuwięzionych dopełniane były i donosić Nadzorcy o każdém uchybieniu i przekroczeniu współuwięzionego. Łżyć, krzywdzić lub karać jakimbądź sposobem współuwięzionego starszy nie jest mocen, i owszém sam ukarany zostanie za wszelką samowolność w téj mierze. Za wszelkie uchybienie, o którémby on nie doniósł, zostanie starszy tak ukarany, jakby sam był jego sprawcą.

Art. 29.

Starsi więźniowie wybierani być mają z pomiędzy najlepiéj sprawujących się więźniów. Ich powoływanie i odwoływanie zależy od Nadzorcy,—dla odznaczenia się od innych więźniów mają mieć literę S wyszytą na prawym rękawie sukni.

Starsi więźniowie mają mieć pierwszeństwo do przedstawienia Rządowi do ułaskawienia.

Art. 30.

W dopełnieniu przepisów w Instrukcyi więziennéj co do

Инструкціи относительно обязанностей Надзирателей и стражниковъ, издаются для нихъ слѣдующія распоряженія:

Тюремный Надзиратель или стражникъ не можетъ отлучаться изъ тюрьмы безъ дозволенія Смотрителя, который въ правѣ разрѣшить отлучку лишь на одинъ день, то есть съ 7-и часовъ утра до 8-и часовъ вечера, такъ, чтобы никто изъ Надзирателей или стражниковъ не ночевалъ внѣ тюрьмы.

Ст. 31.

Тюремные Надзиратели и стражники обязаны доносить безотлагательно Смотрителю о всемъ замѣченномъ или услышанномъ ими между арестантами, что относилось бы къ совершенному ими, или замышляемому дѣянію, клонящемуся къ нарушенію внутренняго порядка и спокойствія.

Ст. 32.

Надзиратель или стражникъ, преданный пьянству, не можетъ быть терпимъ на службѣ. Замѣченный въ пьяномъ видѣ подвергается въ первый разъ вычету полумѣсячнаго жалованья, а во второй разъ—исключенію изъ службы.

Ст. 33.

Женамъ, дѣтямъ и домочадцамъ тюремныхъ Надзирателей и стражниковъ воспрещается входить въ арестантскія палаты и находиться во дворѣ тюремнаго зданія, во время прогулки по оному арестантовъ. Имъ не дозволяется также держать въ предѣлахъ тюрьмы—скота, свиней, курицъ и никакихъ другихъ домашнихъ животныхъ.

Ст. 34.

Воспрещается Надзирателямъ и стражникамъ, или ихъ родственникамъ и домочадцамъ производить какую нибудь торговлю, покупать отъ арестантовъ, или продавать имъ какіе бы то ни было предметы, мѣнять, давать въ займы и дѣлать для нихъ какія либо покупки; за нарушеніе въ первый разъ сего правила виновные подвергаются: первые удаленію отъ должности, послѣдніе удаленію изъ помѣщеній, занимаемыхъ ими въ тюремномъ зданіи.

Въ обращеніи съ арестантами они должны соблюдать благопристойность и кротость, при строгомъ исполненіи своихъ обязанностей по надзору и наблюденію за ними.

obowiązków Dozorców i stróżów zawartych, stanowią się dla tychże następujące rozporządzenia.

Dozorca lub strażnik więzienny nie może się oddalać z więzienia bez pozwolenia Nadzorcy, a ten nie może udzielić pozwolenia oddalenia się na dłużéj jak na dzień jeden, to jest od 7-éj z rana do 8-éj wieczór, tak aby żaden strażnik ani Dozorca za obrębami więzienia nie nocował.

Art. 31.

Dozorcy i strażnicy obowiązani są donosić jak najrychléj Nadzorcy o wszystkiém, co dostrzegli lub usłyszeli między więźniami, jeżeliby się co dopuścili lub zamiar mieli dopuścić czego takiego, coby spokojności lub porządkowi wewnętrznemu zagrażało.

Art. 32.

Dozorca lub strażnik, ulegający nałogowi pijaństwa, nie może być cierpiany w służbie. Za pierwszym razem ukarany być ma za pijaństwo potrąceniem połowy płacy przez miesiąc jeden, za drugim razem zostanie oddalonym ze służby.

Art. 33.

Żonom, dzieciom i domownikom Dozorców i strażników nie wolno jest wchodzić do izb więziennych, ani się znajdować na podwórzu więzienném, kiedy się więźnie po niém przechadzają. Nie wolno im trzymać bydła, świń, kur, ani żadnych innych domowych zwierząt w obrębach więzienia.

Art. 34.

Zakazuje się Dozorcom i strażnikom, lub ich krewnym i domownikom, prowadzenie jakiegokolwiekbądź handlu, kupowanie od więźniów i sprzedawanie im czegobądź, czynienie zamian, pożyczek i sprawunków dla nich, pod karą oddalenia za pierwszym razem, pierwszych z urzędu, drugich z mieszkań, jakie w więzieniu zajmują.

W obchodzeniu się z nimi powinni zachować przystojność i dobre postępowanie, obok ścisłego wypełnienia obowiązków swoich, tyczących się czujności i dozoru nad nimi.

Ст. 35.

Мастеръ, завѣдывающій фабрикою, при усердномъ исполненіи своихъ обязанностей въ качествѣ учителя ремеслъ, обязанъ соблюдать всѣ правила, предписанныя выше относительно Надзирателей.

Ст. 36.

Никто изъ чиновъ тюремной службы, пользующихся помѣщеніемъ въ тюремномъ зданіи, не можетъ принимать къ себѣ на квартиру лицъ постороннихъ, даже и на однѣ сутки; изъ родственниковъ же своихъ или домочадцевъ можетъ держать у себя только тѣхъ, о которыхъ послѣдовало дозволеніе Смотрителя.

Ст. 37.

Къ обязанностямъ Смотрителя, опредѣленнымъ правилами дѣйствующей тюремной Инструкціи, присовокупляется: что ежедневно по утру онъ долженъ посѣтить всѣ спальни, до выхода изъ нихъ арестантовъ, и произвести въ нихъ осмотръ въ отношеніи чистоты и опрятности, какъ самыхъ палатъ, такъ и арестантовъ; спросить старшаго арестанта, не имѣетъ ли повода жаловаться на кого либо изъ своихъ сотоварищей, а самыхъ арестантовъ спросить, не имѣютъ ли къ заявленію какихъ либо жалобъ или ходатайствъ.

Ст. 38.

Внутренній порядокъ въ будничные дни установляется слѣдующій:

Арестанты должны вставать лѣтомъ въ 5, зимою въ 7 часовъ утра. Первый часъ предназначается арестантамъ на умыванье и одѣваніе, а равно на очистку и приведеніе въ порядокъ спалень. Послѣ посѣщенія Смотрителя, арестанты порядкомъ спалень переходятъ въ рабочія палаты, въ коихъ собравшись, занимаютъ каждый свое мѣсто и читаютъ вслухъ утреннюю молитву за однимъ изъ старшихъ арестантовъ, назначеннымъ для сего Капеланомъ. Затѣмъ до 12-и часовъ занимаются безпрерывно работою. По данному знаку въ тюремный колоколъ, встаютъ съ своихъ мѣстъ, читаютъ молитву и въ томъ же порядкѣ, въ какомъ прибыли на работу, возвращаются въ свои спальни, гдѣ, отобѣдавъ, могутъ оставаться до 1-го часа. Съ пробитія сего часа до трехъ четвер-

Art. 35.

Majster dyrygujący fabryką, przy gorliwości w pełnieniu obowiązków swoich, jako nauczyciel rzemieślniczy, winien jest zachować wszystkie przepisy powyżéj względem Dozorców wydane.

Art. 36.

Żadna osoba, do służby więziennéj należąca i mieszkanie w obrębach więzienia mająca, nie może przyjmować do tegoż mieszkania żadnéj osoby obcéj, nawet na jedną dobę, i z krewnych lub domowników swoich tych tylko z sobą razem mieścić może, na których Nadzorca dał pozwolenie.

Art. 37.

Do obowiązków Nadzorcy, objętych przepisami dotychczasowéj Instrukcyi więziennéj, dodaje się to: iż codziennie z rana winien obejść wszystkie numera sypialne, przed wyjściem z nich więźniów, i zrobić w nich przegląd tak samych izb, jako i więźni, pod względem porządku i czystości, zapytać się starszego więźnia, czy nie ma jakiéj skargi do zaniesienia przeciw któremu z współuwięzionych, tudzież samych więźni, czy który nie ma przedstawienia lub zażalenia jakiego do uczynienia.

Art. 38.

Porządek dzienny w dni robocze naznacza się następujący:

Więźniowie wstawać mają w lecie o 5-éj, w zimie o 7-éj z rana. Pierwsza godzina przeznacza się na mycie się i ubranie więźni, tudzież na czyszczenie i uporządkowanie izb sypialnych. Po odbytéj lustracyi przez Nadzorcę, odchodzą więźniowie koleją izb sypialnych do sal roboczych, gdzie zgromadziwszy się, zostaną każdy przy swojém miejscu i zmówią w głos modlitwę poranną, za jednym ze starszych więźniów, do tego przez Kapelana przeznaczonym. Następnie zajmują się robotą do 12 godziny, bez przerwy. Za danym znakiem w dzwon instytutu powstaną z miejsc, zmówią modlitwę i udadzą się tą samą koleją, w jakiéj przybywali do sali, do swoich izb sypialnych, celem zjedzenia w nich obiadu, gdzie do godziny 1-éj pozostać mogą. Od téjże godziny aż do trzech kwandran-

тей втораго гуляютъ по двору, а потомъ поочередно переходятъ въ рабочія палаты, такъ, чтобы къ 2 часамъ каждый занимался уже своею работою. Какъ лѣтомъ, такъ и зимою арестанты работаютъ безпрерывно съ 2-хъ до 7-и часовъ вечера, послѣ чего, по данному знаку, читаютъ вечернюю молитву, а затѣмъ исправно ведущіе себя арестанты въ лѣтнее время отпускаются на прогулку во дворѣ до 8-и часовъ, или короче, если сумерки начинаются раньше. Въ восемь часовъ всѣ уже должны находиться въ своихъ спальняхъ, которыя въ то же время запираются.

Ст. 39.

Въ воскресные и праздничные дни арестанты остаются по своимъ спальнямъ до начала богослуженія, къ которому отправляются по оповѣщеніи о семъ колоколомъ. По окончаніи богослуженія дозволяется арестантамъ хорошаго поведенія прогуливаться по двору до наступленія обѣденнаго времени, къ которому возвращаются въ свои палаты, гдѣ, по прочтеніи молитвы, обѣдаютъ; послѣ обѣда также, какъ и въ рабочіе дни, одинъ часъ назначается для прогулки. Для занятія арестантовъ по праздникамъ въ послѣобѣденное время, они собираются по колоколу въ два часа въ тюремную часовню, для слушанія духовнаго поученія или пѣнія церковныхъ пѣсней.

По возможности слѣдуетъ озаботиться объ устройствѣ въ тюрьмѣ воскреснаго училища, для обученія арестантовъ, послѣ духовнаго поученія въ праздничные дни, чтенію, письму и счисленію.

Ст. 40.

Въ каждой спальнѣ долженъ находиться достаточной величины умывальный тазъ, въ видѣ кадочки, для арестантовъ, а также щетка для чищенія платья. Когда, по данному въ колоколъ знаку, арестанты встанутъ утромъ, Надзиратели должны поочередно отпирать палаты для выноса изъ нихъ ночной посуды и принесенія воды, послѣ чего запираютъ нумеръ, въ которомъ это исполнено, и отпираютъ слѣдующій, такъ, чтобы одновременно не было отперто болѣе одной палаты.

Ст. 41.

По выходѣ арестантовъ изъ спалень отворяются въ нихъ

sy na drugą mają się przechadzać po dziedzińcu i potém koleją przechodzić do sal roboczych tak, aby o godzinie 2-éj każdy swoją robotą już był zajęty. Od godziny 2-éj do 7-éj wieczorem, tak latem jako i zimą, pracować mają bez przerwy więźniowie; poczém, za danym znakiem, nastąpi modlitwa wieczorna, po któréj letnią porą udzielone będzie dobrze sprawującym się więźniom pozwolenie przechadzania się po dziedzińcu do godziny 8-éj lub krótszéj, gdy zmrok wprzódy zapada. O ósméj wszyscy muszą być w właściwych sobie izbach sypialnych, które natychmiast pozamykane być mają.

Art. 39.

W niedzielę i w dni świąteczne pozostaną więźniowie w właściwych sobie izbach sypialnych aż do czasu, gdy za danym znakiem w dzwon na nabożeństwo udać się będą mieli. Po skończoném nabożeństwie, dozwolona będzie dobrze sprawującym się przechadzka po dziedzińcu do godziny obiadowéj, w któréj wrócą do swoich numerów i zmówiwszy modlitwę, zjedzą objad, poczém, podobnie jak w dni robocze, nastąpi godzina przechadzki. Dla zajęcia więźni po południu w dni świąteczne, zebrać się mają za danym znakiem o godzinie drugiéj do kaplicy więziennéj, celem słuchania nauk religijnych lub śpiewania pieśni nabożnych.

Ile możności starać się należy urządzić w więzieniu szkołę niedzielną, w któréjby po skończonéj nauce religijnéj więźniom nauki czytania, pisania i rachunków udzielane być mogły.

Art. 40.

W każdéj izbie sypialnéj ma być wanienka spora do mycia się dla więźni przeznaczona, tudzież szczotki do chędożenia ubioru. Po powstaniu więźniów, za danym znakiem w dzwon, mają Dozorcy otwierać kolejno numera, celem wyniesienia z nich naczyń nocnych i przyniesienia wody, poczém zamkną numer, w którym to ułatwiono, a drugi otworzą, tak zawsze, aby dwa lub kilka numerów razem otwartych nie było.

Art. 41.

Po wyjściu więźniów z izb sypialnych mają być okna

окна для освѣженія воздуха; въ лѣтнее время окна оставляются открытыми весь день, въ зимнее же время—не менѣе одного часа, послѣ чего, по закрытіи оныхъ, производится топка печей такъ, чтобы ко времени возвращенія арестантовъ въ эти комнаты для обѣда печи были уже закрыты.

Ст. 42.

Въ случаѣ ненастной погоды или сильной стужи, арестанты въ положенные для прогулки часы остаются въ спальняхъ; во время же прогулки никто изъ нихъ не можетъ остаться въ спальнѣ, арестанты же, устраненные отъ прогулки въ видѣ наказанія, должны быть заперты въ комнатѣ, въ которой нѣтъ ни постели, ни стульевъ, ни скамеекъ.

Ст. 43.

По субботамъ работы на фабрикѣ должны оканчиваться въ полдень, остальное же время предназначается для очистки фабричнаго помѣщенія; не назначенные для этой работы арестанты занимаются выбиваніемъ пыли изъ своихъ тюфяковъ и одѣялъ во дворѣ, по очереди спаленъ, такъ, чтобы они не мѣшали одни другимъ.

Варшава, 16 Мая 1833 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій

(подписано) *Строгоновъ.*

№ 4.

Инструкція для Инспектора фабрикъ при Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ касательно надзора надъ тюремными фабриками.

(30 Іюля 1833 года.)

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Учреждая фабрики по уголовнымъ тюрьмамъ, Правительство имѣетъ въ виду:

во 1-хъ, доставить арестантамъ занятія и сдѣлать ихъ способными во время наказанія къ промышленнымъ работамъ;

otwierane dla przewietrzenia onych; letnią porą zostaną otwarte przez dzień cały, zimową najmniéj przez godzinę, poczém zamknąwszy je, nastąpić ma palenie w piecach, tak aby też piece już były zamknięte, gdy więźniowie na obiad do tych izb powrócą.

Art. 42.

W razie wielkiéj słoty lub zbyt tęgiego mrozu, pozostaną więźniowie w izbach sypialnych, w godzinach na przechadzkę przeznaczonych.

Podczas przechadzki zaś nie wolno żadnemu pozostać w izbie sypialnéj, a ci, którzy za karę od przechadzki wyłączeni zostaną, mają być zamknięci w izbie, gdzieby się ani posłanie żadne, ani ławka, ani stołek nie znajdowały.

Art. 43.

W sobotę mają się kończyć roboty fabryczne w południe, a reszta czasu ma być poświęcona czyszczeniu lokalu fabrycznego, a więźniowie do tego nieużyci mają trzepać sienniki i kołdry swoje na dziedzińcu, a to koleją izb sypialnych tak, aby jedni drugim nie przeszkadzali.

w Warszawie, dnia 16 Maja 1833 r.

Dyrektor Główny, Prezydujący (podpisano) *Strogonow.*

№ 4.

Instrukcya dla Inspektora fabryk przy Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, co do dozoru nad fabrykami więziennemi.

(d. 30 Lipca 1833 r.)

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.

Rząd, zaprowadzając fabryki w więzieniach kryminalnych, ma na celu:

naprzód, dostarczyć przez to użytecznego zatrudnienia więźniom i usposobić ich przez czas trwania kary do przemysłowych robót;

во 2-хъ, снабдить тюремныя и больничныя заведенія шерстяными, льняными и пеньковыми издѣліями, къ ежедневному употребленію арестантовъ.

Руководствуясь симъ, Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія положила завести по уголовнымъ тюрьмамъ нижеслѣдующія фабрики сукна, холста и дрелиха, на одежду, бѣлье и постель для арестантовъ:

1) главную фабрику толстаго тюремнаго сѣраго сукна въ городѣ Сандомирѣ, съ прядильнями шерсти въ Яновѣ, Кѣльцахъ и Радомѣ;

2) фабрику шерстяныхъ одѣялъ въ Пыздрахъ, съ прядильнею шерсти въ городѣ Калишѣ;

3) фабрику холста въ городѣ Люблинѣ, съ прядильнями въ Луковѣ и Бялѣ;

4) фабрику холста въ городѣ Плоцкѣ съ прядильнею въ Пултускѣ;

5) фабрику холста въ Ломжѣ съ прядильнею въ Кальваріи;

6) фабрику тонкаго холста въ Ленчицѣ.

Поелику Правительство имѣетъ намѣреніе, чтобы, вмѣсто доставки одежды для арестантовъ Смотрителями, какъ было доселѣ, заготовляема была на будущее время таковая одежда въ новоустроенныхъ тюремныхъ фабрикахъ, и поелику перемѣна сія, не далѣе 1 Января 1835 года, должна быть приведена въ исполненіе, посему надобно озаботиться, чтобы означенныя фабрики не только доставляли сукно, холстъ и дрелихъ, на 3,000 арестантовъ, но еще, чтобы всегда находилось въ запасѣ нужное количество таковыхъ матеріаловъ, на обновку испорченной одежды, бѣлья и постели.

Вслѣдствіе сего, Инспекторъ тюремныхъ фабрикъ обязанъ разсмотрѣть все, что сдѣлано до сихъ поръ относительно устройства означенныхъ фабрикъ, и долженъ озаботиться, чтобы въ теченіе сего года куплены были всѣ недостающіе машины и снаряды, изъ капитала, назначеннаго по штату сего года.

Получивъ извѣстіе о заведеніи какой либо тюремной

powtóre, zaopatrzyć więzienia, a następnie szpitale w wyroby wełniane, lniane i konopne, do codziennego ich użycia potrzebne.

Zmierzając do tych dwóch celów, postanowiła Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego zaprowadzić w więzieniach kryminalnych, niżéj wyrażonych, fabryki sukna, płótna i drelichu, do ubioru, bielizny i posłania więźniów potrzebne, a mianowicie:

1) fabrykę główną sukna szarego grubego więziennego w Sandomierzu, z pomocniczemi przędzalniami wełny w Janowie, Kielcach i Radomiu;

2) fabrykę kołder wełnianych w Pyzdrach, z pomocniczą przędzalnią wełny w Kaliszu;

3) fabrykę płótna w Lublinie, z przędzalniami pomocniczemi w Łukowie i Biały;

4) fabrykę płótna w Płocku, z przędzalnią w Pułtusku;

5) fabrykę płótna w Łomży, z przędzalnią w Kalwaryi;

6) podobnąż fabrykę cieńszych gatunków płótna w Łęczycy.

Gdy zamiarem jest Rządu zastąpić dotychczasowy sposób dostarczania odzieży przez Nadzorców przyspasabianiem w tychże fabrykach potrzebnych do téj odzieży tkanin, i gdy zmiana ta najdaléj od dnia 1 Stycznia 1835 roku do skutku ma być doprowadzoną, starać się należy o to, ażeby do tego czasu fabryki wyżéj wskazane dostarczyły sukna, płótna i drelichu, w ilości potrzebnéj nietylko do zupełnego ubrania 3,000 więźni, lecz jeszcze pewien zapas nad tę ilość, potrzebny do odnowienia zużytéj odzieży, bielizny lub posłania.

W tym celu zajmie się Inspektor fabryk więziennych rozpoznaniem dotychczasowych czynności w przedmiocie zaprowadzenia i urządzenia wyżéj wymienionych fabryk i dołożyć starania, ażeby koniecznie w ciągu bieżącego roku wszystkie narzędzia i machiny, gdzie takowych jeszcze nie masz, z funduszu tegorocznego etatu sprawione zostały.

W miarę powziętych wiadomości o zaprowadzeniu fabryk,

фабрики, онъ будетъ въ правѣ, испросивъ предварительно разрѣшеніе Правительственной Коммисіи, отправиться туда, для приведенія всего въ порядокъ, какъ въ техническомъ, такъ и счетномъ отношеніи. По счетной части онъ долженъ строго придерживаться Инструкціи, особо изданной Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія по сему предмету.

Пріѣхавъ на мѣсто, Инспекторъ долженъ обратить вниманіе:

1) на фабричные снаряды и матеріалы, поставленные по порученію Правительственной Коммисіи, и если найдетъ, что таковые не соотвѣтствуютъ, относительно качества и доброты, изданнымъ по сему предмету распоряженіямъ, то долженъ немедленно снестись съ Воеводскою Коммисіею, или съ Обводовымъ Коммисаромъ, о пополненіи, перемѣнѣ или починкѣ всего несоотвѣтствующаго даннымъ распоряженіямъ;

2) на людей, употребляемыхъ къ фабричнымъ работамъ, то есть избраны ли они согласно 1-ой статьѣ временнаго Положенія о тюремной дисциплинѣ и внутреннемъ порядкѣ, и соотвѣтствуютъ ли занятія каждаго изъ нихъ силамъ ихъ и способностямъ;

3) на способы и систему производства фабричныхъ работъ; если при семъ Веркмейстеръ или Инструкторъ окажутся неспособными, Инспекторъ будетъ въ правѣ войти съ представленіемъ въ Воеводскую Коммисію объ удаленіи оныхъ.

Въ каждой фабрикѣ Инспекторъ долженъ оставить подробную инструкцію для Веркмейстера и фабричныхъ Надзирателей, относительно порядка руководства и надзора за фабричными работами, и въ этомъ случаѣ онъ долженъ руководствоваться, какъ временнымъ Положеніемъ, изданнымъ Правительственною Коммисіею 16 Мая сего года, о тюремномъ порядкѣ и дисциплинѣ, такъ и Счетною Инструкціею отъ 20 Декабря минувшаго года.

będzie mógł Inspektor, za poprzedniém przełożeniem potrzeby i zezwoleniem Kommissyi Rządowéj, udać się na miejsce, celem urządzenia tego wszystkiego, co się techniczności, porządku postępowania i rachunkowości fabrycznéj dotycze, w czém ostatniém dopilnuje wykonania Instrukcyi rachunkowéj, przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego wydanéj.

Przy zjeździe swoim do nowo zaprowadzonéj fabryki zwróci uwagę swoją:

1) na narzędzia fabryczne i na materyały, z mocy poleceń Kommissyi Rządowéj dostarczone, i gdyby znalazł, że nie odpowiadają co do gatunku lub dokładności rozporządzeniom w téj mierze wydanym, zniesie się z Kommissyą Wojewódzką lub z Kommissarzem Obwodowym względem uzupełnienia, odmienienia lub poprawienia tego wszystkiego, coby wydanym rozporządzeniom nie odpowiadało;

2) na ludzi do robót fabrycznych przeznaczonych, tak pod tym względem czyli w ich wyborze stało się zadosyć przepisom tytułu 1-go tymczasowego urządzenia porządku i karności więźniów w fabrykach pracujących, jako i pod względem stosownego użycia sił i zdolności każdego z więźniów do fabryki powołanych;

3) na sposób uskuteczniania robót fabrycznych i na metodę w téj mierze używaną, przyczém jeżeli się okaże, iż przyjęty Werkmajster lub Instruktor jest niezdatny, przedstawi Kommissyi Wojewódzkiéj potrzebę zmienienia onegoż.

W każdéj fabryce przepisze Inspektor szczegółową Instrukcyę dla Werkmajstra i Dozorców fabryki, obejmującą potrzebne objaśnienia co do sposobu kierowania i dozorowania robót fabrycznych, opierając się w wydanych przez siebie objaśnieniach, tak na urządzeniu tymczasowém porządku i karności przez Kommissyę Rządową pod dniem 16 Maja roku bieżącego wydaném, jako i na Instrukcyi rachunkowéj z dnia 20 Grudnia roku zeszłego.

При осмотрѣ тюремныхъ фабрикъ Инспекторъ долженъ собирать свѣдѣнія, долженствующія служить основаніемъ къ дальнѣйшему контролю, а именно: объ успѣхѣ труда арестантовъ, употребленныхъ для фабричныхъ работъ; о убыткахъ, понесенныхъ во время заготовленія матеріаловъ; объ издержкахъ на содержаніе снарядовъ и поставку матеріаловъ; о количествѣ выдѣланныхъ произведеній изъ даннаго количества матеріаловъ и проч.

Послѣ объѣзда фабрикъ Инспекторъ долженъ представлять въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія рапорты о томъ, въ какомъ состояніи нашелъ осмотрѣнныя имъ тюремныя фабрики, и къ тому долженъ присовокупить свои предположенія о средствахъ къ усовершенствованію оныхъ.

Въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія Инспекторъ фабрикъ долженъ вести всю переписку съ Воеводскими Коммисіями по фабричнымъ предметамъ и входить въ Правительственную Коммисію съ представленіями о выдачѣ нужныхъ распоряженій. Самъ отъ себя онъ не можетъ дѣлать никакой важной перемѣны въ заведенномъ порядкѣ, и всѣ свои предположенія объ усовершенствованіи или измѣненіи порядка фабричныхъ работъ и техническихъ пріемовъ долженъ представлять на разрѣшеніе Правительственной Коммисіи.

Варшава, 30 Іюля 1833 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій
(подписано) *Строгоновъ.*

№ 3,022/10,625.

№ 5.

Положеніе о счетоводствѣ въ тюремныхъ фабричныхъ заведеніяхъ.

(12 (24) Іюля 1834 года.)

Для руководства каждаго спеціальнаго фабричнаго заве-

Przy zwiedzaniu i dozorowaniu fabryk więziennych zbierać będzie Inspektor wiadomości, za zasady do dalszéj kontrolli służyć mające, a mianowicie: o skuteczności pracy więźniów do robót fabrycznych użytych, o stratach przy przysposabianiu materyałów ponoszonych, o koszcie utrzymania narzędzi i dostarczania materyałów pomocniczych, o ilości wyrobów z danéj ilości materyałów dostarczonych i t. p.

Z objazdu fabryk więziennych składać będzie Inspektor rapport Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, w którym zamieści, obok ogólnych spostrzeżeń nad obecnym stanem fabryk, i uwagi, jakimby sposobem ulepszyć lub udoskonalić je można.

W biurze Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, ułatwiać będzie Inspektor fabryk więziennych całą korrespondencyę z Kommissyami Wojewódzkiemi w przedmiotach fabrycznych i czynić Kommissyi Rządowéj przedstawienia o wydanie rozporządzeń, jakichby zachodziła potrzeba. Sam przez siebie nie jest Inspektor mocen czynić żadnéj głównéj zmiany w zaprowadzonym raz porządku i wszelkie ulepszenia i zmiany tak w porządku robót fabrycznych jako i we względzie technicznym Kommissyi Rządowéj do zatwierdzenia przedstawiane być mają.

w Warszawie, dnia 30 Lipca 1833 r.

Dyrektor Główny Prezydujący (podpisano) *Strogonow.*

Nr. 3,022/10,625.

№ 5.

Przepisy co do rachunkowości w zakładach fabrycznych więziennych.

(d. 12 (24) Lipca 1834 r.)

Dla każdego rodzaju fabryki przepisują się następujące

денія, какъ въ отношеніи выдѣлки издѣлій, такъ и въ отношеніи фабричнаго счетоводства, предписываются ниже слѣдующія правила:

А. *Фабрики льняныхъ издѣлій съ прядильными заведеніями.*

а) Чесаніе и пряденіе.

Изъ пуда льна по выческѣ въ тюрьмѣ получается:

льна чесаннаго, чистаго и мягкаго	5	фунтовъ,	
пачесей чистыхъ и мягкихъ . .	21	„	24 золот.
пакли	11	„	24 „
на убыль полагается	2	„	48 „

По выпряденіи, изъ польскаго фунта или 95-и золотниковъ 5,81 долей—получается пряжи:

изъ льна	5	мотковъ,
изъ пачесей . . .	2	„
изъ пакли . . .	$1\frac{1}{2}$	„

Мѣра мотка опредѣляется такая, какая обыкновенно употребляется въ краѣ, то есть: въ моткѣ пряжи должно заключаться 20 пасмъ, въ пасмѣ 40 нитокъ, или наоборотъ; въ длину же, по величинѣ мотовилъ, находящихся въ тюремныхъ заведеніяхъ, мотокъ долженъ имѣть 3 аршина 3,83 вершка, слѣдовательно въ моткѣ должно быть нитокъ длиною 2591 аршинъ 11,55 вершковъ.

Въ пряденіи убыль вѣса на одинъ польскій фунтъ, или 95 золотниковъ 5,81 долей, составляетъ:

льна отъ	2 зол.	93,18 дол.	до	3 зол.	68,47 долей,
пачесей отъ	5 зол.	90,36 дол.	до	8 зол.	87,54 долей,
пакли отъ	10 зол.	38,13 дол.	до	13 зол.	35,32 долей;

затѣмъ одинъ мотокъ пряжи долженъ имѣть вѣса:

льняной отъ	18 зол.	25,84 дол.	до	18 зол.	40,12 долей,
пачесной отъ	43 зол.	7,13 дол.	до	44 зол.	53,72 долей,
пакляной отъ	54 зол.	44,33 дол.	до	56 зол.	42,45 долей.

Въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ не имѣется ткальныхъ фабрикъ, приготовленная пряжа тутъ же на мѣстѣ моется въ чистой водѣ, для предохраненія оной отъ порчи, пока не будетъ употреблена для выдѣлки; мытье это однакожъ, въ особенности въ зимнее время, можетъ быть допущено лишь въ томъ случаѣ, когда имѣется удобное мѣсто для сушенія пряжи. Пря

zasady, tak pod względem produkcyi wyrobów jako i całéj rachunkowości fabrycznéj:

A. *Fabryka wyrobów lnianych z przędzalniami.*

a) Czesanie i przędzenie.

Z czesania lnu w więzieniu otrzymuje się z puda:

lnu czesanego, czystego, miękkiego	funtów	5,	
paczeszy czystych i miękkich . .	„	21 zoł.	24,
pakuł	„	11 „	24,
a na ubytek zalicza się	„	2 „	48.

Z przędzenia otrzymuje się przędzy z funta polskiego czyli 95 zołotników 5,81 doli:

lnu	talek	5,
paczeszy	„	2,
pakuł	„	$1\frac{1}{2}$.

Miara talki oznacza się taka, jaka zwykle w kraju jest używaną, to jest: mieścić się winno w talce nici pasm 20, w paśmie nici 40, lub odwrotnie, trzymać zaś ma długości arszynów 3 werszków 3,83, podług motowideł w zakładach więziennych znajdujących się, czyli w talce być powinno nici 2591 arszynów 11,55 werszków długości.

W przędzeniu ubywa na wadze na funcie polskim czyli 95 zołotników 5,81 doli:

lnu od	2 zoł.	93,18 doli	do	3 zoł.	68,47 doli,
paczeszy	5 zoł.	90,36 doli	do	8 zoł.	87,54 doli,
pakuł od	10 zoł.	38,13 doli	do	13 zoł.	35,32 doli,

czyli że ważyć powinna talka przędzy:

lnianéj	od zoł.	18 doli 25,84	do zoł.	18 doli	40,12,
paczesnéj	od zoł.	43 doli 7,13	do zoł.	44 doli	53,72,
pakułowéj	od zoł.	54 doli 44,33	do zoł.	56 doli	42,45.

Po przygotowaniu przędzy odbywa się zaraz na miejscu, tam gdzie niema fabryki tkackiéj, pranie jéj w czystéj wodzie, aby, nim użytą będzie na wyrób, nie psuła się. Pranie wszakże to, zwłaszcza w porze zimowéj, o tyle tylko może być dopełnioném, o ile do suszenia onéj znajduje się odpowiednie miejsce. Przędzę trzymać należy w suchém przewiew-

жу слѣдуетъ хранить въ сухомъ мѣстѣ, доступномъ для сквознаго вѣтра; такъ какъ за убытки, причиненные порчею оной, отвѣтственность падетъ на Тюремнаго Смотрителя.

Убыль вѣса вслѣдствіе мытья составляетъ:

на моткѣ льняной пряжи отъ 23,76 до 35,64 долей,

на моткѣ пачесной пряжи отъ 51,84 до 77,76 долей,

на моткѣ пакляной пряжи отъ 83,53 до 95,06 долей.

Затѣмъ послѣ мытья, будетъ вѣсить:

мотокъ льняной пряжи—отъ 17 золотниковъ 86,21 долей до 18 золотниковъ 16,34 долей;

мотокъ пачесной пряжи—отъ 42 золотниковъ 25,34 долей до 44 золотниковъ 1,82 доли;

мотокъ пакляной пряжи—отъ 53 золотниковъ 45,27 долей до 55 золотниковъ 52,84 долей.

Каждый арестантъ можетъ упрясть въ день среднимъ числомъ:

льняной пряжи: въ лѣтнее время 16 пасмъ, въ зимнее время 10 пасмъ;

пачесной пряжи: въ лѣтнее время 12 пасмъ, въ зимнее время 8 пасмъ;

пакляной пряжи: въ лѣтнее время 8 пасмъ, въ зимнее время 6 пасмъ.

Пряжа, приготовленная въ прядильнѣ, состоящей при ткальномъ заведеніи, не должна быть промываема, но наравнѣ съ пряжею, доставленною изъ другихъ прядилень, безъ различія, мыта ли она, или нѣтъ, прежде употребленія оной для выдѣлки, должна быть непремѣнно вываріваема въ чистой водѣ, безъ примѣси въ оную щелока, или какихъ либо другихъ веществъ, для приданія ей мягкости и гибкости, имѣющей вліяніе на плотность полотна.

При таковомъ вываріваніи полагается на вѣсъ убыли: если пряжа была уже прежде того промываема:

на моткѣ льняной пряжи—отъ 71,29 долей до 1 золотника 10,92 долей,

на моткѣ пачесной пряжи—отъ 2 золотниковъ 15,36 долей до 2 золотниковъ 75,53 долей,

на моткѣ пакляной пряжи—отъ 3 золотниковъ 49,98 долей до 3 золотниковъ 50,64 долей;

ném miejscu; gdyż za zrządzoną szkodę przez zepsucie się onéj Nadzorca więzienia będzie odpowiedzialny.

Przy praniu takowém traci sie na wadze:

na talce przędzy lnianéj od doli 23,76 do 35,64 doli,

na talce przędzy paczesnéj od doli 51,84 do 77,76 doli,

na talce przędzy pakułowéj od doli 83,53 do 95,06 doli.

Po upraniu więc ważyć będzie:

talka przędzy lnianéj od zołotników 17 doli 86,21 do zołotników 18 doli 16,34;

talka przędzy paczesnéj od zołotników 42 doli 25,34 do zołotników 44 doli 1,82;

talka przędzy pakułowéj od zołotników 53 doli 45,27 do zołotników 55 doli 52,84.

Każdy aresztant może uprząść dziennie, średnio biorąc:

w przędzy lnianéj: w porze letniéj pasm 16, w porze zimowéj pasm 10;

w przędzy paczesnéj: w porze letniéj 12 pasm, w porze zimowéj 8 pasm;

w przędzy pakułowéj: w porze letniéj 8 pasm, w porze zimowéj 6 pasm.

Przędza pochodząca z przędzalni, będącéj przy zakładzie tkackim, nie będzie praną, lecz takowa, równie jak i przędza dostarczona z innych przędzalni, czy to prana czy nieprana, powinna być, przed użyciem na wyrób, koniecznie, dla nadania jéj miękkości i giętkości, przyćzyniającéj się do gęstości płótna, gotowana w wodzie czystéj, bez przymięszywania do niéj ługu lub jakichbądź innych substancyj.

W gotowaniu tém traci się na wadze:

jeśli poprzednio była już prana:

na talce przędzy lnianéj od 71,29 doli do zołotników 1 doli 10,92,

na talce przędzy paczesnéj od 2 zołotników 15,36 doli do 2 zołotników 75,53 doli,

na talce przędzy pakułowéj od 3 zołotników 49,98 doli do zołotników 3 doli 50,64;

если же пряжа не была мыта:

на моткѣ льняной пряжи—отъ 95,06 долей до 1 золотника 46,59 долей,

на моткѣ пачесной пряжи—отъ 2 золотниковъ 67,20 долей до 4 золотниковъ 54,69 долей,

на моткѣ пакляной пряжи — отъ 4 золотниковъ 38,46 долей до 4 золотниковъ 49,02 долей.

Слѣдовательно мотокъ вываренной пряжи будетъ вѣсить:

льняной — отъ 16 золотниковъ 75,16 долей до 17 золотниковъ 41,04 долей,

пачесной — отъ 39 золотниковъ 45,44 долей до 41 золотника 82,45 долей,

пакляной — отъ 49 золотниковъ 90,57 долей до 52 золотниковъ 2,90 долей.

Такъ какъ холстяныхъ фабрикъ имѣется три, то есть: въ Сѣрадзѣ, Люблинѣ и Ломжѣ, а прядилень льна семь, не считая находящихся при трехъ первыхъ заведеніяхъ, то постановляется, что, какъ донынѣ, такъ и на будущее время, должны вспомоществовать пряжею:

прядильни въ Брестѣ, Ленчицѣ, Плоцкѣ и Пултускѣ—Сѣрадзской фабрикѣ,

прядильни въ Бялой и Сѣдльцахъ—Люблинской фабрикѣ,

прядильня въ Кальваріи—фабрикѣ въ Ломжѣ.

b) Тканіе полотна.

Изъ заготовленной вышеуказаннымъ порядкомъ пряжи, по намотаніи оной на веретена и цѣвки, сдѣланіи основы и навитіи на станокъ, выдѣлывается полотно, а именно: изъ льняной—льняное, изъ пачесной—пачесное, изъ пакляной—пакляное.

Основа каждаго сорта полотна, по мѣрѣ хода работы, должна быть намазываема клеемъ, приготовленнымъ изъ ржаной ситной муки.

На одинъ польскій локоть, или 12,96 вершковъ полотна, полагается пряжи:

льняной—1 мотокъ 4 пасма, или всего 24 пасма;

пачесной—16½ пасмъ;

пакляной—13½ пасмъ.

На вспомогательные предметы для выдѣлки полотна у-

jeśli nie była prana:

na talce przędzy lnianéj, od doli 95,06 do zołotników 1 doli 46,59,

na talce przędzy paczesnéj, od zołotników 2 doli 67,20 do zołotników 4 doli 54,69,

na talce przędzy pakułowéj, od zołotników 4 doli 38,46 do zołotników 4 doli 49,02.

Talka zatém wygotowanéj przędzy ważyć będzie:

lnianéj — od zołotników 16 doli 75,16 do zołotników 17 doli 41,04,

paczesnéj—od zołotników 39 doli 45,44 do zołotników 41 doli 82,45,

pakułowéj,—od zołotników 49 doli 90,57 do zołotników 52 doli 2,90.

Ponieważ fabryk płótna jest trzy, to jest: w Sieradzu, Lublinie i Łomży, a przędzalni lnu siedm, nie licząc będących przy tychże zakładach, przeto stanowi się, iż jak dotąd mają nadal posiłkować przędzą:

przędzalnie w Brześciu, Łęczycy, Płocku i Pułtusku—fabrykę Sieradzką,

przędzalnie w Biały i Siedlcach — fabrykę Lubelską,

przędzalnia w Kalwaryi — fabrykę w Łomży.

b) Tkanie płótna.

Z przysposobionéj w powyższy sposób przędzy, po zeszpulowaniu jéj, ocewkowaniu, usnuciu i na warsztat nawinięciu, wyrabiane będzie płótno, mianowicie: z lnianéj—lniane, z paczesnéj—paczesne, z pakułowéj—pakułowe.

Osnowa każdego gatunku płótna, w miarę postępu roboty, szlichtą, z mąki żytnéj pytlowéj przysposabianą, winna być szlichtowaną.

Na łokieć polski, czyli 12,96 werszków płótna, liczy się przędzy:

lnianéj—talka 1 pasm 4, czyli razem pasm 24;

paczesnéj—pasm 16½;

pakułowéj—13½.

Na pomocnicze objekta, do produkcyi potrzebne, używaną

потребляется льняная пряжа, полагая на каждую плоху по 5 мотковъ, а на починку старыхъ плохъ и на нитки, для прищиванія петелекъ къ полотну на бѣлильнѣ, такое количество, какое потребуется соразмѣрно количеству издѣлій.

Еслибы однакожъ оказалось какое либо сбереженіе по расходу пряжи, то таковое должно быть показано и записано на приходъ.

Снованіе пряжи производится штуками, каждая длиною въ 72 аршина 14,27 вершковъ, или въ 48 аршинъ 9,52 вершковъ; въ случаѣ же невозможности помѣстить на станкахъ или на станочномъ каткѣ такое количество толстаго или паклянаго холста, такой сортъ онаго можетъ быть снованъ въ 24 аршина 4,76 вершка, или 48 аршинъ 9,52 вершковъ длины.

Всѣ сорты полотна должны быть шириною въ 1 аршинъ 0,2 вершка вѣрной мѣры.

Одинъ арестантъ долженъ выткать въ день среднимъ числомъ:

въ лѣтнее время:

льнянаго полотна 2 аршина 6,88 вершковъ,
пачеснаго полотна 3 аршина 3,83 вершка,
паклянаго полотна 2 аршина 6,88 вершковъ;

въ зимнее время:

льнянаго, пачеснаго и паклянаго полотна въ средней сложности по 1 аршину 9,92 вершковъ.

c) Бѣленіе полотна.

Льняное и пачесное полотно должно быть бѣлено, пакляное же не подлежитъ бѣленію, а должно быть только стираемо.

Бѣленіе будетъ производиться на бѣлильнѣ съ начала весны, когда дѣйствіе солнечныхъ лучей становится сильнѣе, до конца Августа мѣсяца и продолжается не болѣе 4 до 5 недѣль относительно льнянаго, и 3 недѣль относительно пачеснаго полотна.

Во время сего бѣленія, какъ льняное, такъ и пачесное полотно, должно быть чрезъ каждые семь дней вываривaемо въ щелокѣ изъ древесной золы твердаго дерева. Употребле-

będzie przędza lnania, licząc na każdą nicielnicę po 5 talek, a na reparacyę starych nicielnic i na nici do przyszywania pentelek do płótna na bielniku będącego, tyle, ile stosunkowo do ilości wyrobów będzie potrzeba.

Gdyby wszakże wynikła w ogóle jaka w użyciu przędzy oszczędność, ta wykazaną i do przychodu zamieszczoną być winna.

Snucie przędzy odbywać się ma na sztuki 72 arszynów 14,27 werszków, lub 48 arszynów 9,52 werszków długie; o ileby zaś płótno grube czyli pakułowe nie mogło się w takiéj ilości pomieścić na warsztatach czyli na walcu warsztatowym, może być taki gatunek płótna snutym na 24 arszynów 4,76 werszków, albo 48 arszynów 9,52 werszków długości.

Wszystkie gatunki płótna trzymać powinny na szerokość arszyn 1 werszków 0,2 dobréj miary.

Aresztant, średnio biorąc, powinien utkać dziennie:

w porze letniéj:

płótna lnianego arszynów 2 werszków 6,88,
płótna paczesnego arszynów 3 werszków 3,83,
płótna pakułowego arszynów 2 werszków 6,88;

w porze zimowéj:

płótna lnianego, paczesnego i pakułowego w przecięciu po arszynie 1 werszków 9,92.

c) Bielenie płótna.

Płótno lniane i paczesne powinno być bielone; pakułowe zaś wyłącza się od bielenia, należy je bowiem tylko spierać.

Bielenie takowe odbywać się będzie na bielniku smugowym od początku wiosny, gdy słońce zaczyna mocniéj działać, do końca Sierpnia i trwać nie dłużéj jak, co do płótna lnianego—od 4 do 5 tygodni, a co do płótna paczesnego—przez 3 tygodnie.

W czasie tego bielenia, tak płótno lniane jak i paczesne ma być co siedm dni zolone czyli gotowane w ługu z popiołu z drzewa twardego. Używanie do bielenia płótna wapna,

ніе для бѣленія полотна обыкновенной или хлористой извести, а равно и другихъ веществъ, могущихъ имѣть вредное вліяніе на прочность издѣлія, строжайше воспрещается.

По окончаніи бѣленія, всѣ штуки полотна должны быть перемѣрены и оказавшаяся вслѣдствіе бѣленія прибыль длины и убыль вѣса должна быть тотчасъ записана по счетамъ въ подлежащихъ графахъ.

d) Вѣсъ полотна.

1) Льнянаго.

На одинъ польскій локоть, или 12,96 вершковъ полотна, полагается 24 пасма пряжи, вѣсомъ по выварении отъ 19 золотниковъ 72,34 долей до 20 золотниковъ 87,67 долей.

Изъ этого вѣса убываетъ:

a) при наматываніи на веретена и цѣвки, снованіи пряжи и тканіи, не смотря на прибыль вѣса отъ намазыванія основы клеемъ, отъ 28,51 долей до 31,68 доли;

b) при бѣленіи—отъ 3 золотниковъ 25,69 долей до 3 золотниковъ 54,26 долей.

Итого отъ 3 золотниковъ 54,21 долей до 3 золотниковъ 85,80 долей; затѣмъ, отчисляя эту убыль, одинъ польскій локоть или 12,96 вершковъ льнянаго полотна долженъ вѣсить отъ 16 золотниковъ 55,21 долей до 17 золотниковъ 1,77 доли; слѣдовательно штука полотна этого сорта въ 60 локтей или въ 48 аршинъ 9,52 вершковъ должна вѣсить среднимъ числомъ отъ 10 фунтовъ 35 золотниковъ 15 долей до 10 фунтовъ 58 золотниковъ 89,28 долей.

2) Пачеснаго.

На одинъ польскій локоть, или 12,96 вершковъ полотна, выходитъ пряжи $16^1/_2$ пасмъ, вѣсомъ по выварении отъ 32 золотниковъ 53,94 долей до 34 золотниковъ 51,20 долей.

Изъ этого вѣса убываетъ:

a) при наматываніи пряжи на веретена и цѣвки и при тканіи, не смотря на прибыль вѣса отъ намазыванія клеемъ, отъ 47,56 долей до 57,03 долей;

b) въ бѣленіи—отъ 3 золотниковъ 68,47 долей до 3 золотниковъ 92,24 долей,—итого отъ 4 золотниковъ 19,98 долей до 4 золотниковъ 53,26 долей; затѣмъ, по отчисленіи этой убыли, одинъ польскій локоть или 12,96 вершковъ па-

chlorku, lub innych substancyj, szkodliwy wpływ na moc wyrobu wywierać mogących, jak najmocniéj się zabrania.

Po dopełnioném bieleniu wszystkie sztuki płótna mają być przemierzone i przybytek na długość, a ubytek na wadze, jaki się z tego bielenia okaże, ma być w kontach pod właściwemi rubrykami zaraz zapisany.

d) Waga płótna.

1) Lnianego.

Na 1 łokieć polski czyli 12,96 werszków płótna, wychodzi 24 pasm przędzy, ważącéj po wygotowaniu od zołotników 19 doli 72,34 do zołotników 20 doli 87,67.

Z téj wagi ubędzie:

a) w szpulowaniu, cewkowaniu, snowaniu przędzy i tkaniu, pomimo przybywającéj wagi ze szlichty, od doli 28,51 do doli 31,68;

b) w bieleniu od zołotników 3 doli 25,69 do zołotników 3 doli 54,26.

Razem od zołotników 3 doli 54,21 do zołotników 3 doli 85,80; przeto po potrąceniu tego ubytku łokieć jeden polski, czyli 12,96 werszków płótna lnianego, ważyć powinien od zołotników 16 doli 55,21 do zołotników 17 doli 1,77, czyli sztuka płótna tegoż gatunku o 60-ciu łokciach, czyli arszynów 48 werszków 9,52, ważyć powinna średnio od funtów 10 zołotników 35 doli 15 do funtów 10 zołotników 58 doli 89,28.

2) Paczesnego.

Na jeden łokieć polski, czyli 12,96 werszków płótna, wychodzi przędzy pasm $16^1/_2$, ważącéj po wygotowaniu od zołotników 32 doli 53,94 do zołotników 34 doli 51,20.

Z téj wagi ubędzie:

a) w szpulowaniu, cewkowaniu przędzy i tkaniu, pomimo przybywającéj wagi ze szlichty, od doli 47,56 do doli 57,03;

b) w bieleniu od zołotników 3 doli 68,47 do zołotników 3 doli 92,24, — razem od zołotników 4 doli 19,98 do zołotników 4 doli 53,26; po potrąceniu którego to ubytku łokieć

чеснаго холста долженъ имѣть вѣса отъ 28 золотниковъ 34,25 долей до 29 золотниковъ 93,95 долей, слѣдовательно штука этого сорта холста въ 60 польскихъ локтей или въ 48 аршинъ 9,52 вершковъ должна вѣсить среднимъ числомъ отъ 17 фунтовъ 69 золотниковъ 41,72 долей до 18 фунтовъ 70 золотниковъ 69,44 долей.

3) Паклянаго.

На одинъ польскій локоть, или 12,96 вершковъ этого сорта полотна, выходитъ пряжи пасмъ $13^1/_2$, вѣсомъ по вываренiи отъ 33 золотниковъ 68,36 долей до 35 золотниковъ 11,56 долей.

Изъ этого вѣса убываетъ:

a) при наматываніи пряжи на веретена и цѣвки и при тканіи, не смотря на прибыль вѣса отъ намазыванія клеемъ, отъ 57,03 долей до 71,29 долей;

b) въ стиркѣ 2 золотника 93,18 долей; затѣмъ одинъ польскій локоть или 12,96 вершка паклянаго холста, за вычетомъ вышесказанной убыли, долженъ имѣть вѣса отъ 30 золотниковъ 14,15 долей до 30 золотниковъ 63,57 долей; штука же холста въ 60 польскихъ локтей, или въ 48 аршинъ 9,52 вершковъ, должна вѣсить отъ 18 фунтовъ 78 золотниковъ 14,39 долей до 19 фунтовъ 69 золотниковъ 27,72 долей.

B) Фабрика пеньковыхъ издѣлій, съ состоящею при ней прядильнею.

a) Чесаніе и пряденіе.

Пенька, предназначенная для издѣлій, должна быть сперва вычесана. Изъ пуда оной по вычесаніи получается:

тонкой пеньки	10	русскихъ фунтовъ,	
толстой пеньки или пачесей .	10	„ „	
выческовъ или пакли . . .	16	„ „	84 зол.,
итого	36	русскихъ фунтовъ	84 зол.,

остальныя же 3 фунта 12 зол.; засчитываются на убыль.

Пенька по вычесаніи оной поступаетъ въ прядильню, гдѣ изъ одного польскаго фунта или 95 золотниковъ 5,81 долей тонкой пеньки, пачесей или пакли получается пряжи:

тонкой—мотокъ 1 пасмъ 5, или 25 пасмъ среднимъ вѣсомъ въ 89 золотниковъ 11,45 долей, съ убылью при пряденіи 5 золотниковъ 90,36 долей;

polski czyli 12,96 werszków płótna paczesnego ważyć ma od zołotników 28 doli 34,25 do zołotników 29 doli 93,95.

Sztuka zatém tegoż gatunku płótna o 60 łokciach polskich, czyli o 48 arszynach 9,52 werszków, ważyć ma średnio od funtów 17 zołotników 69 doli 41,72 do funtów 18 zołotników 70 doli 69,44.

3) Pakułowego.

Na łokieć polski czyli 12,96 werszka tego gatunku płótna, ma wychodzić przędzy pasm $13^1/_2$, ważącéj po wygotowaniu od zołotników 33 doli 68,36 do zołotników 35 doli 11,56.

Z téj wagi ubędzie:

a) w szpulowaniu, cewkowaniu przędzy i tkaniu, pomimo przybywającéj wagi ze szlichty, od doli 57,03 do doli 71,29;

b) w praniu zołotników 2 doli 93,18;

a zatém jeden łokieć polski czyli 12,96 werszka płótna pakułowego, po potrąceniu powyższego ubytku, ważyć ma od zołotników 30 doli 14,15 do zołotników 30 doli 63,57.

Sztuka zaś płótna o 60-ciu łokciach polskich, czyli 48 arszynach 9,52 werszka, ważyć ma od funtów 18 zołotników 78 doli 14,39 do funtów 19 zołotników 69 doli 27,72.

B) Fabryka wyrobów konopnych, z istniejącą przy niéj przędzalnią.

a) Czesanie i przędzenie.

Konopie przeznaczone na wyrób powinny być najprzód wyczesane; z wyczesania takowego otrzymuje się z puda:

konopi cienkich funtów rossyjskich	10,		
konopi grubszych, czyli paczeszy funtów ros.	10,		
wyczeszek czyli pakuł	„	„	16 zoł. 84,
w ogóle funtów	36	zoł.	84,

a reszta, funtów 3 zołotników 12, zalicza się na ubytek.

Konopie po wyczesaniu przechodzą do przędzenia, z którego z funta jednego polskiego, czyli zołotników 95 doli 5,81, otrzymuje się konopi cienkich, paczeszy lub pakuł przędzy:

cienkiéj—motek 1 pasm 5, czyli 25 pasm, ważących średnio zołotników 89 do i 11,45, z ubytkiem przy przędzeniu zołotników 5 doli 90,36;

пачесной—мотокъ 1, среднимъ вѣсомъ въ 89 золотниковъ 11,45 долей, съ убылью при пряденіи 5 золотниковъ 90,36 долей;

пакляной—пасмъ 12, вѣсомъ въ 83 золотника 17,08 долей, съ убылью при пряденіи 11 золотниковъ 84,73 долей.

Мѣра мотка должна быть такая же, какая указана подъ лит. *A* относительно льняной пряжи.

Одинъ арестантъ можетъ упрясть въ день среднимъ числомъ:

въ лѣтнее время:

пряжи изъ чистой пеньки — 12 пасмъ,

пачесной пряжи — 10 пасмъ,

пакляной пряжи — 7 пасмъ;

въ зимнее время:

пряжи изъ чистой пеньки—10 пасмъ,

пачесной пряжи—8 пасмъ,

пакляной пряжи—5 пасмъ.

b) Тканіе издѣлій.

Изъ приготовленной въ тюрьмѣ пряжи выдѣлываются:

1) утиральники съ шахматнымъ узоромъ, или полосатые, шириною въ 9,72 вершка, на которые основа должна быть снована не менѣе, какъ въ 18 до 22 обходовъ, каждый обходъ въ 40 нитокъ;

2) цвилихъ въ темно синія полосы съ бѣлымъ или сѣрымъ въ 0,18 вершка ширины, на который основа должна быть снована по крайней мѣрѣ въ 28 обходовъ, полагая въ обходѣ такое же число нитокъ, какъ въ 1-мъ пунктѣ;

3) тикъ простой, на который основа должна быть снована по крайней мѣрѣ въ 21 до 24 поворотовъ, по 40 нитокъ;

4) тикъ двойной, на который основа должна быть снована не менѣе, какъ въ 24 до 30 поворотовъ, по 40 нитокъ.

Оба эти сорта тика, равно какъ и цвилихъ, по выткани должны имѣть ширины 1 аршинъ 0,20 вершка.

Всѣ вышеупомянутыя издѣлія будутъ вырабатываемы въ штукахъ длиною: утиральники въ 29 аршинъ 2,51 вершка, цвилихъ въ 29 аршинъ 2,51 вершка, тикъ двойной въ 31 аршинъ 9,39 вершковъ, тикъ простой въ 34 аршина 0,26 вершка.

paczesnéj—motek 1, ważący średnio złotników 89 doli 11,45, z ubytkiem przy przędzeniu złotników 5 doli 90,36;

pakułowéj—pasm 12, ważących złotników 83 doli 17,08, z ubytkiem przy przędzeniu złotników 11 doli 84,73.

Miara motka powinna być taka, jaka wskazaną jest ad *A*, co do przędzy lnianéj.

Każdy aresztant może wyprząść dziennie, średnio biorąc:

w porze letniéj:

przędzy konopnéj pasm 12,

przędzy paczesnéj pasm 10,

przędzy pakułowéj pasm 7;

w porze zimowéj:

przędzy konopnéj pasm 10,

przędzy paczesnéj pasm 8,

przędzy pakułowéj pasm 5.

b) Tkanie wyrobów.

Z przygotowanéj w więzieniu przędzy wyrabiane będą:

1) ręczniki w szachownicę lub pasy, 9,72 werszka szerokie, na które osnowa powinna być snuta najmniéj od 18 do 22 ganków, w ganku 40 nici;

2) cwelich w pasy ciemnobłękitne z białém lub szarém, 0,18 werszka szerokości, na który osnowa powinna być osnuta najmniéj o 28 gankach, takiéjże saméj w ganku ilości nici jak ad 1;

3) drelich pojedyńczy, na który osnowa powinna być snuta najmniéj o 21 do 24 ganków, po 40 nici w ganku;

4) drelich podwójny, na który osnowa powinna być snuta najmniéj o 24 do 30 ganków, po 40 nici w ganku.

Oba te gatunki drelichu, równie jak i cwelich, trzymać powinny po ukończeniu, szerokości arszyn 1 werszków 0,20.

Wszystkie powyższe materyały wyrabiane będą w sztukach trzymających długości: ręczniki arszynów 29 werszków 2,51, cwelich arszynów 29 werszków 2,51, drelich dubeltowy arszynów 31 werszków 9,39, drelich pojedyńczy arszynów 34 werszków 0,26.

Количество каждаго рода издѣлій должно быть соразмѣрно потребности тюремныхъ заведеній.

Изъ тонкой пеньковой пряжи будутъ выдѣлываемы: утиральники, цвилихъ и двойной тикъ; изъ пачесной же и пакляной пряжи—простой тикъ, употребляя пачесную пряжу на основу, а пакляную на утокъ.

Пряжу, предназначенную на утиральники, слѣдуетъ, прежде употребленія оной для выдѣлки, вываривать въ щелокѣ изъ древесной золы; намазываніе же клеемъ производится тѣмъ же порядкомъ, какой указанъ относительно полотна.

На каждый локоть или 12,96 вершковъ ткани полагается слѣдующее количество пряжи:

на утиральники—9 пасмъ,
на цвилихъ—12 пасмъ,
на двойной тикъ—12 пасмъ,
на простой тикъ—9 пасмъ;

на убыль же въ работѣ, то есть на концы при навиваніи штукъ на станокъ и садку, полагается на каждую штуку:

утиральниковъ—7 пасмъ,
цвилиха—13 пасмъ,
тика двойнаго—12½ пасмъ,
тика простаго—10 пасмъ.

На вспомогательные матеріалы, необходимые для выдѣлки издѣлій, какъ-то: плохи и шнуры, полагается:

Изъ сорта тонкой пеньковой пряжи:

1) на двѣ плохи ежегодно къ каждому станку для выдѣлки утиральниковъ, каждая въ 8 крыльевъ, заключающихъ въ себѣ по 440 лучей—50 пасмъ;

2) на двѣ плохи ежегодно къ каждому станку для выдѣлки цвилиха и двойнаго тика, каждая въ 4 крыла, заключающія въ себѣ по 1,120 лучей—62 пасма.

3) на двѣ плохи ежегодно къ каждому станку для выдѣлки простаго тика, каждая въ 4 крыла, заключающія въ себѣ по 880 лучей—50 пасмъ.

Изъ сорта пачесной пряжи:

1) на шнуры для плохъ, перемѣняемыхъ дважды въ годъ, при выдѣлкѣ утиральниковъ, цвилиха и обоихъ сортовъ

Ilość każdego rodzaju wyrobów powinna być proporcyonalnie zastosowaną do potrzeb więziennych.

Z przędzy cienkiéj konopnéj wyrabiane będą: ręczniki, cwelich i drelich dubeltowy; z przędzy paczesnéj i pakułowéj—drelich pojedyńczy, biorąc pierwszą, to jest paczesną, na osnowę, a pakułową na wątki.

Przędzę, na ręczniki przeznaczoną, należy przed użyciem jéj na wyrób gotować w ługu z popiołu przyrządzonym. Szlichtowanie ma się dopełniać tak samo, jak co do płótna wskazano.

Na każdy łokieć, czyli 12,96 werszków wyrobu, rachuje się następująca ilość przędzy:

na ręczniki—pasm 9,
na cwelich—pasm 12,
na drelich dubeltowy—pasm 12,
„ „ pojedyńczy— „ 9;

a na ubytek w robocie, to jest na końce przy nawijaniu sztuk na warsztat i wrobieniu, liczy się na sztuce:

ręczników—pasm 7,
cwelichu—pasm 13,
drelichu dubeltowego—pasm 12½,
„ pojedyńczego— „ 10.

Na objekta pomocnicze, do produkcyi wyrobów potrzebne, jako to: nicielnice i sznury, przeznacza się:

Z gatunku przędzy cienkiéj konopnéj:

1) na dwie nicielnice rocznie do jednego warsztatu, wyrabiającego ręczniki, każda o 8-miu skrzydłach, mieszczących w sobie po 440 promieni — pasm 50;

2) na dwie nicielnice rocznie na jeden warsztat, wyrabiający cwelich i drelich podwójny, każda o 4 skrzydłach, mieszczących w sobie po 1,120 promieni — pasm 62;

3) na dwie nicielnice rocznie do jednego warsztatu, wyrabiającego drelich pojedyńczy, każda o 4-ch skrzydłach, obejmujących po 880 promieni — 50 pasm.

Z gatunku przędzy paczesnéj:

1) na sznury do nicielnic przy robieniu ręczników, cwelichu i obu gatunków drelichu, dwa razy do roku zmieniają-

тика, по 20 пасмъ въ одинъ разъ на каждый станокъ, или въ два раза—40 пасмъ;

2) на шнуры для прялокъ или прядильныхъ колесъ, перемѣняемые дважды въ мѣсяцъ—по $^3/_4$ пасма въ одинъ разъ;

3) на шнуры для заготовленія бердъ при выдѣлкѣ утиральниковъ по $2^1/_2$ пасма на каждое, или на 2 берда, перемѣняемыя ежегодно при одномъ станкѣ—5 пасмъ;

4) на шнуры для бердъ при выдѣлкѣ цвилиха и тиковъ по 5 пасмъ для одного, или для двухъ бердъ, необходимыхъ въ теченіе года къ одному станку—10 пасмъ.

Каждый арестантъ, послѣ трехнедѣльнаго упражненія, долженъ уткать всякаго рода пеньковыхъ издѣлій: въ зимнее время по 4 аршина, а въ лѣтнее время по 4 аршина 14 вершковъ въ день.

c) Вѣсъ издѣлій опредѣляется слѣдующимъ порядкомъ:

Относительно утиральниковъ. Мотокъ пряжи, употребляемой для издѣлій этого рода, заключающій 25 пасмъ, имѣетъ вѣса 89 золотниковъ 11,45 долей; а какъ на 12,96 вершковъ сего издѣлія положено 9 пасмъ, то 12,96 вершковъ утиральника или одинъ локоть долженъ бы вѣсить 32 золотника 7,94 долей; однакожъ, такъ какъ при вываркѣ пряжи убываетъ на 25 пасмъ—5 золотниковъ 90,36 долей, то есть на 9 пасмъ—2 золотника 13,20 долей, при наматываніи же на шпули и цѣвки, сноваціи, тканіи, мытіи и бѣленіи, убыль на одной штукѣ длиною въ 29 аршинъ 2,51 вершка составляетъ 1 фунтъ 22 золотника 79,26 долей, то есть на 12,96 вершковъ—3 золотника 28,26 долей, и того 5 золотниковъ 42,18 долей, или придавая дроби болѣе удобное выраженіе—5 золотниковъ 38,46 долей, то слѣдовательно 12,96 вершковъ окончательно выдѣланнаго утиральника должны вѣсить 26 золотниковъ 65,17 долей; штука же въ 29 аршинъ 2,51 вершка имѣетъ вѣса 9 фунтовъ 95 золотниковъ 49,64 доли.

Относительно цвилиха. Одинъ мотокъ пряжи въ 25 пасмъ, предназначенной для сего рода издѣлія, имѣетъ средняго вѣса 89 золотниковъ 11,45 долей, а какъ на 12,96 вершковъ издѣлія по-

cych się—pasm 20 na raz do jednego warsztatu, a 40 na dwa razy;

2) na sznury do kołowrotków czyli kółek przędzalnych, które dwa razy miesięcznie zmieniają się,—$^3/_4$ pasma na raz;

3) na sznury do robienia płoch, przy produkcyi ręczników, do jednéj—pasm $2^1/_2$, czyli do dwóch płoch, niszczących się w ciągu roku przy jednym warsztacie,—pasm 5;

4) na sznury do płoch przy robieniu cwelichu i drelichów, do jednéj—pasm 5, czyli do dwóch, potrzebnych w ciągu roku do jednego warsztatu—pasm 10.

Każdy aresztant powinien po trzytygodniowéj wprawie utkać wszelkich wyrobów konopnych: w porze zimowéj arszynów 4, w porze letniéj arszynów 4 werszków 14.

c) Waga wyrobów.

Oznacza się jak następuje:

Co do ręczników.

Motek przędzy, na ten gatunek wyrobu używanéj, mającéj pasm 25, waży zołotników 89 doli 11,45, a że na 12,96 werszków tego wyrobu przeznaczono pasm 9, więc 12,96 werszków samego ręcznika czyli jeden łokieć ważyłby zołotników 32 doli 7,94; ponieważ zaś w gotowaniu przędzy ubywa na 25 pasmach zołotników 5 doli 90,36, a zatém na pasmach 9-ciu ubywa zołotników 2 doli 13,20, a w szpulowaniu, cewkowaniu, snuciu, tkaniu, praniu i bieleniu, ubywa na jednéj sztuce, długości arszynów 29 werszków 2,51, funt 1 zołotników 22 doli 79,26, przeto na 12,96 werszka ubywa zołotników 3 doli 28,26, razem zołotników 5 doli 42,18, czyli zamieniając na przystępniejszy ułomek—zołotników 5 doli 38,46. Zatém wykończone, go ręcznika 12,96 werszka ważyć ma zołotników 26 doli 65,17. Sztuka zaś arszynów 29 werszków 2,51, waży funtów 9 zołotników 95 doli 49,64.

Co do cwelichu.

Motek przędzy o 25 pasmach, na ten wyrób przeznaczonéj, waży średnio zołotników 89 doli 11,45; że zaś na 12,96 werszka wyrobu obliczono pasm 12, zatém werszków 12,96 cwe-

ложено 12 пасмъ, то 12,96 вершковъ сыраго цвилиха должны бы вѣсить 42 золотника 74,60 долей. Какъ однакожъ по причинѣ, изъясненной относительно утиральниковъ, убыль въ работѣ на 12,96 вершкахъ составляетъ 1 золотникъ 30,72 долей, то 12,96 вершковъ отдѣланнаго цвилиха должны вѣсить 40 золотниковъ 81,23 долей. Штука же въ 29 аршинъ 2,51 вершковъ имѣетъ вѣса 15 фунтовъ 15 золотниковъ 58,97 долей.

Относительно двойнаго тика. Одинъ мотокъ пряжи въ 25 пасмъ имѣетъ вѣса 89 золотниковъ 11,45 долей, а какъ на 12,96 вершковъ сего издѣлія полагается пряжи 12 пасмъ, то 12,96 вершковъ сыраго тика заключали бы вѣса 43 золотника 54,66 долей. Но какъ изъ этого количества, по вышеизъясненнымъ причинамъ, убываетъ на 12,96 вершкахъ—1 золотникъ 30,72 долей, то 12,96 вершковъ выдѣланнаго двойнаго тика должны вѣсить 40 золотниковъ 81,23 доли. Штука же въ 31 аршинъ 9,39 вершковъ имѣетъ вѣса 16 фунтовъ 56 золотниковъ 25,32 долей.

Относительно простаго тика. Одинъ мотокъ употребляемой на это издѣліе пачесной пряжи, заключающій въ себѣ 20 пасмъ, вѣситъ 89 золотниковъ 11,15 долей, пакляной же въ 20 пасмъ—1 фунтъ 42 золотника 60,47 долей. За тѣмъ два мотка обоихъ сортовъ пряжи вмѣстѣ, или 40 пасмъ, вѣсятъ 2 фунта 35 золотниковъ 71,92 долей; въ средней же сложности одинъ мотокъ или 20 пасмъ вѣситъ 1 фунтъ 17 золотниковъ 83,96 долей. А какъ на 12,96 вершковъ сего издѣлія полагается 9 пасмъ, то вѣсъ оныхъ долженъ составлять 51 золотникъ 23,38 долей. Поэтому за вычетомъ убыли въ работѣ, составляющей, по вышеприведенной причинѣ, на 12,96 вершкахъ—1 золотникъ 12,64 долей, 12,96 вершковъ выдѣланнаго простаго тика должны вѣсить 49 золотниковъ 72,78 долей. Штука же въ 34 аршина 11,26 вершковъ имѣетъ вѣса 21 фунтовъ 73 золотника 81,24 долей.

C) Фабрика шерстяныхъ издѣлій съ прядильнями.

a) Передѣлка сырой шерсти прежде употребленія оной въ тканіе.

Такъ какъ купленная шерсть должна быть чиста -и хо-

lichu surowego ważyłoby zołotników 42 doli 74,60. Ponieważ zaś z przyczyny, przy wyrobie ręczników namienionéj, ubywa w robocie na 12,96 werszkach, zołotnik 1 doli 30,72, przeto po wykończeniu cwelichu 12,96 werszków ważyć powinno zołotników 40 doli 81,23; sztuka zaś 29 arszynów 2,51 werszków waży funtów 15 zołotników 15 doli 58,97.

Co do drelichu podwójnego.

Motek przędzy o 25 pasmach waży zołotników 89 doli 11,45, a że na 12,96 werszków tego wyrobu ma wychodzić przędzy pasm 12, zatém 12,96 werszka drelichu surowego ważyłoby zołotników 43 doli 54,66. Ponieważ zaś z tych samych jak wyżéj przyczyn ubywa na 12,96 werszka zołotników 1 doli 30,72, przeto 12,96 werszka wykończonego drelichu podwójnego ważyć powinno zołotników 40 doli 81,23; sztuka zaś o 31 arszynach 9,39 werszków waży funtów 16 zołotników 56 doli 25,32.

Co do drelichu pojedyńczego.

Motek używanéj na ten wyrób przędzy paczesnéj o 20 pasmach waży zołotników 89 doli 11,15, pakułowéj o 20 pasmach, funt 1 zołotników 42 doli 60,47. Razem dwa motki obudwóch gatunków przędzy, czyli pasm 40, ważą funtów 2 zołotników 35 doli 71,92; średnio wziąwszy, motek, czyli pasm 20, waży funtów 1 zołotników 17 doli 83,96. Że zaś na 12,96 werszka wyrobu tego oznaczono pasm 9, te ważyć będą zołotników 51 doli 23,38. A że z przywiedzionych wyżéj powodów ubywa w robocie na 12,96 werszka zołotników 1 doli 12,64, przeto 12,96 werszka wykończonego drelichu pojedyńczego ważyć powinno zołotników 49 doli 72,78; sztuka zaś o 34 arszynach 11,26 werszkach waży funtów 21 zołotników 73 doli 81,24.

C) Fabryka wyrobów wełnianych z przędzalniami.

a) Przeróbka surowéj wełny przed użyciem jéj do tkania.

Ponieważ nabyta wełna powinna być czystą i dobrze wy-

рошо вымыта, и поэтому мытье оной было бы уже излишнимъ, то она передается прямо для расщипыванія, а потомъ вѣется на машинѣ, расчесывается и, наконецъ, поступаетъ въ прядильню.

Вывѣянная шерсть, прежде расчесыванія сприскивается обыкновеннымъ деревяннымъ, такъ называемымъ машиннымъ, и сурѣпичнымъ масломъ.

На сто польскихъ фунтовъ шерсти, составляющихъ на русскій вѣсъ 99 фунтовъ 2 золотника 5,04 долей, слѣдуетъ употребить масла деревяннаго 2 фунта 93 золотника 17,43 долей, и сурѣпичнаго — одну кварту вѣсомъ въ 2 фунта 21 золотниковъ 85,07 долей.

Насаленная такимъ образомъ шерсть поступаетъ въ чесальную машину, при чемъ никакіе уже вспомогательные матеріалы не должны быть употребляемы.

Расчесанная шерсть передается для пряденія, при которомъ никакое особое сприскиваніе ея не требуется, а только прядильные снаряды должны быть подмазываемы по мѣрѣ надобности деревяннымъ масломъ, о чемъ сказано будетъ ниже.

Убыль при всѣхъ вышеупомянутыхъ операціяхъ съ шерстію составляетъ на одинъ польскій фунтъ, или 95 золотниковъ 5,81 долей:

при расщипываніи—5 золотниковъ 90,36 долей;
при вѣяніи—5 золотниковъ 90,36 долей;
при расчесываніи—7 золотниковъ 40,95 долей;
при пряденіи—4 золотника 43,77 долей;
и того—23 золотника 73,44 долей.

Изъ остальной затѣмъ шерсти, въ количествѣ 71 золотника 28,37 долей, изъ взятаго одного фунта въ 95 золотниковъ 5,81 долей, слѣдуетъ выпрясть мотокъ пряжи, если таковая предназначается для утока въ 8 пасмъ, а если для основы, для которой пряжа должна быть покрѣпче, — въ 7 пасмъ.

Мѣра пасма полагается обыкновенная, то есть въ немъ должно заключаться 40 нитокъ, изъ коихъ каждая длиною въ 3 аршина 3,83 вершка.

Сорокъ человѣкъ издергаетъ шерсти: въ лѣтнее время 2

mytą, prać zatém jéj już nie potrzeba, lecz wprost idzie ona do skubania, następnie młynkuje się, grempluje, a nakoniec przędzie.

Wymłynkowana wełna, przed jéj grempłowaniem, skrapiana być ma oliwą ordynaryjną, tak zwaną machinową i olejem rzepakowym.

Do stu funtów polskich, czyli na wagę rossyjską 99 funtów 2 zołotniki 5,04 doli wełny, użyć należy oliwy funtów 2 zołotników 93 doli 17,43, oleju kwartę jedną, ważącą funtów 2 zołotników 21 doli 85,07.

W ten sposób zatłuszczona wełna idzie do grempłowania, przyczém żadne już pomocnicze materyały używane być nie mają.

Wygrempłowana wełna przechodzi do przędzenia, przy którém żadnego oddzielnego zakrapiania nie potrzebuje, oprócz tylko że narzędzia przędzalne w miarę potrzeby oliwą, jak poniżéj będzie oznaczoném, smarowane być muszą.

Ubytki przy wszystkich powyższych przerabianiach wełny są następujące, na jednym funcie polskim, czyli zołotników 95 doli 5,81:

w skubaniu—zołotników 5 doli 90,36;
w młynkowaniu—zołotników 5 doli 90,36;
w grempłowaniu łącznie z ryskowaniem—zołotników 7 doli 40,95;
w przędzeniu—zołotników 4 doli 43,77;
razem—zołotników 23 doli 73,44.

Z pozostałéj przeto wełny, w ilości zołotników 71 doli 28,37 do wziętego funta o 95 zołotnikach 5,81 doli, otrzymać należy motek przędzy, jeśli ma być na wątki, o 8-miu pasmach, a jeśli na osnowy, na co przędza powinna być mocniejsza—o 7-u pasmach.

Miara pasma jest zwykła, to jest w niém mieścić się winno 40 nici, nić zaś długa arszynów 3 werszków 3,83.

Czterdziestu ludzi zeskubie wełny: w porze letniéj pudów

пуда 19 фунтовъ 2 золотника 5,04 долей въ день, а въ зимнее время требуется для этого два дня.

Одинъ работникъ можетъ расчесать шерсти въ день:

въ лѣтнее время—отъ 3 фунтовъ 93 золотниковъ 17,43 долей до 3 фунтовъ 92 золотниковъ 23,24 долей,

въ зимнее время—отъ 1 фунта 94 золотниковъ 11,62 долей до 2 фунтовъ 93 золотниковъ 17,43 долей;

упрясть же:

въ лѣтнее время—2 фунта 93 золотника 17,43 долей;

въ зимнее время—отъ 95 золотниковъ 5,81 долей до 1 фунта 46 золотниковъ 56,92 долей.

Для облегченія пряденія нужно для подмазыванія веретенъ—постное масло, а для хода колесъ—шнуры; равнымъ образомъ слѣдуетъ подмазывать масломъ стержни и подпорки въ станкахъ. Въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ находится прядильня съ ткальнымъ заведеніемъ, употреблять для этой цѣли масла въ одинъ мѣсяцъ неболѣе одного польскаго гарница, а на русскую мѣру 1 гарнецъ $^{22}/_{25}$ кварты; гдѣ же находятся однѣ лишь прядильни—отъ $^1/_2$ до 1-й польской кварты, или на русскую мѣру—отъ 0,61 до 1,22 кварты, соразмѣрно величинѣ прядильни.

Самые лучшіе шнуры для пряденія и наматыванія на веретена суть шерстяные, которые однакожъ слѣдуетъ приготовлять на счетъ сбереженій отъ расхода, полагаемаго на убыль шерсти въ общемъ ея оборотѣ.

b) Тканіе и вѣсъ издѣлій.

Изъ приготовленной вышеуказаннымъ порядкомъ пряжи будутъ выдѣлываемы: изъ сѣрой—сукно сѣрое на одежду и одѣяла такого же цвѣта, изъ черной же—сукно черное.

На всѣ эти сорты сукна должна быть употребляема для основъ пряжа потолще, то есть семь пасмъ изъ одного польскаго фунта или изъ 95 золотниковъ 5,81 долей, а на утокъ потоньше, то есть восемь пасмъ съ такого же фунта шерсти.

Относительно сѣраго сукна на одежду. Для основы на одну половинку сукна этого сорта употребляется 42 мотка пряжи, каковая основа должна имѣть длины 38 аршинъ 14,01 вершковъ, ширины 2 аршина 6,88 вершковъ, то есть 30 обходовъ, каждый изъ 32 нитокъ; озна-

2 funtów 19 zołotników 2 doli 5,04 dziennie, a w porze zimowéj potrzeba do tego dni dwa.

Jeden robotnik wygrempluje wełny dziennie:

w porze letniéj, od 2 funtów 93 zołotników 17,43 doli do 3 funtów 92 zołotników 23,24 doli;

w porze zimowéj, od 1 funta 94 zołotników 11,62 doli do 2 funtów 93 zołotników 17,43 doli.

Uprzędzie zaś:

w porze letniéj, 2 funty 93 zołotników 17,43 doli;

w porze zimowéj, od 95 zołotników 5,81 doli do 1 funta 46 zołotników 56,92 doli.

Dla ułatwienia przędzenia potrzebne są do smarowania kołowrotków—oléj, i do obracania kół—sznury; również należy smarować olejem szpulerze i sznelery przy warsztatach. Tam gdzie jest przędzalnia i zakład tkalny, brać należy na to oleju miesięcznie nie więcéj nad garniec jeden polski, czyli garncy rossyjskich 1 i $^{22}/_{25}$ kwarty, a gdzie są tylko same przędzalnie, od $^1/_2$ kwarty polskiéj czyli 0,61 kwarty rossyjskiéj do kwarty polskiéj jednéj, czyli kwarty rossyjskiéj 1,22, stosownie do obszerności przędzalni.

Sznury do przędzenia jakoteż i do szpulowania najlepsze są wełniane, które jednak z oszczędności przy ubytkach, w obrocie wełny praktykowanych, przyrządzać należy.

b) Tkanie i waga wyrobów.

Z przygotowanéj w powyższy sposób przędzy szaréj wyrabiane będą: sukno szare na odzież oraz kołdry takiegoż koloru, a z czarnéj— sukno czarne.

Na wszystkie te gatunki sukna ma się używać do osnów przędza grubsza, to jest siedm pasm z funta czyli 95 zołotników 5,81 doli; a na wątki—cieńsza, to jest ośm pasm z takiegoż funta wełny wyciągana.

Co do sukna szarego, odzieżowego.

Na osnowę do postawu tego gatunku sukna użyć należy: 42 motków przędzy, która to osnowa mieć będzie długości arszynów 38 werszków 14,01, szerokości arszynów 2 werszków 6,88 czyli 30 ganków, w ganku 32 nici, wymieniona zaś li-

ченное же число мотковъ должно вѣсить 31 фунтъ 18 золотниковъ 39,03 долей.

Для утока къ одной половинкѣ употребляется 38 мотковъ, вѣсомъ въ 28 фунтовъ 21 золотниковъ 21,60 долей; покромки у сукна дѣлаются изъ той же шерстяной пряжи, на что употребляется 3 мотка, вѣсомъ въ 2 фунта 21 золотниковъ 85,07 долей.

Къ вѣсу половинки причисляется жиръ, коимъ пропитана шерсть, употребленная на вышеозначенное количество 80 мотковъ, вслѣдствіе сприскиванія оной деревяннымъ и постнымъ масломъ, то есть 4 фунта 14 золотниковъ 24,15 долей.

Затѣмъ одна половинка сукна, на которую употреблено шерстяной пряжи 83 мотка, должна имѣть длины, также какъ и основа, 38 аршинъ 14,01 вершковъ, ширины 2 аршина 6,88 вершковъ, вѣса 1 пудъ 35 фунтовъ 75 золотниковъ 73,84 долей. А какъ при предварительныхъ операціяхъ съ пряжею, а также и при тканіи, убываетъ на половинкѣ: длины 3 аршина 3,83 вершка, вѣса 1 фунтъ 94 золотника 11,62 долей, то снятая со станка половинка сукна въ сыромъ видѣ будетъ имѣть длины 35 аршинъ 10,17 вершковъ, ширины 2 аршина 6,88 вершковъ, вѣса же 1 пудъ 33 фунта 77 золотниковъ 62,22 долей.

Переданная въ такомъ состояніи въ валяльню половинка сукна должна быть до того завершена, чтобы по надлежащемъ сваляніи заключала не менѣе 24 аршинъ 4,76 вершковъ длины, 1 аршинъ 9,92 вершка ширины и 1 пудъ 13 фунтовъ 45 золотниковъ 25,76 долей вѣса; слѣдовательно такая половинка теряетъ на валяльнѣ длины 11 аршинъ 5,42 вершковъ, ширины 12,96 вершковъ, вѣса 10 фунтовъ 32 золотника 36,46 долей.

Относительно чернаго сукна. Сукно этого сорта выдѣлывается на томъ же положеніи, какое предписано относительно предыдущаго сорта.

Для окраски сѣраго сукна подъ черный цвѣтъ, еслибы таковое не было выдѣлано изъ одной черной шерсти, употребляется на одну половинку:

czba motków ważyć będzie funtów 31 zołotników 18 doli 39,03.

Na wątek do utkania postawu użyć należy: 38 motków, ważących funtów 28 zołotników 21 doli 21,60; krajki u sukna robione będą z takiéj saméj przędzy wełnianéj i na to użyć należy 3 motki, ważące funtów 2 zołotników 21 doli 85,07.

Do wagi postawu dolicza się tłustość, jaką wełna na powyższą liczbę motków 80 użyta, skropiona olejem i oliwą mieć w sobie będzie, to jest funtów 4 zołotników 14 doli 24,15.

Zatém postaw sukna, na który wyszło przędzy wełnianéj motków 83, mieć powinien długości jak osnowa arszynów 38 werszków 14,01, szerokości arszynów 2 werszków 6,88, wagi pud 1 funtów 35 zołotników 75 doli 73,84, — a że przy poprzednich obrotach z przędzą, jakoteż przy tkaniu traci postaw na długości arszynów 3 werszków 3,83, na wadze funt 1 zołotników 94 doli 11,62, przeto zdjęty z warsztatu postaw sukna w surowym stanie trzymać będzie długości arszynów 35 werszków 10,17, szerokości arszynów 2 werszków 6,88, wagi pudów 1 funtów 33 zołotników 77 doli 62,22.

W tym stanie dany do folowania, tak dalece spilśniony być ma, iżby po należytém ufolowaniu trzymał najmniéj długości arszynów 24 werszków 4,76, szerokości arszyn 1 werszków 9,92, wagi pud 1 funtów 13 zołotników 45 doli 25,76, straci przeto postaw sukna w foluszu na długości arszynów 11 werszków 5,42, szerokości werszków 12,96, na wadze funtów 10 zołotników 32 doli 36,46.

Co do sukna czarnego.

Też same w zupełności służą zasady wyrabiania tego gatunku sukna, jakie do poprzedniego zostały przepisane.

Do farbowania sukna szarego na czarne, jeśliby to nie było robione z saméj wełny czarnéj, używa się na jeden postaw:

краснаго дерева 5 фунтовъ 90 золотниковъ 34,86 долей;
купороса 3 фунта 92 золотника 23,24 доли.

Относительно сукна на одѣяла. Для основы на одну половинку слѣдуетъ употребить пряжи 42 мотка; основа же эта должна быть снована въ 32 аршина 6,34 вершковъ длины и раздѣлена на восемь одѣялъ, шириною въ 2 аршина 10,12 вершковъ или 36 обходовъ по 32 нитки въ каждомъ, вѣсить же должна 31 фунтъ 18 золотниковъ 39,03 долей.

Для утока употребляется также 42 мотка пряжи вѣсомъ въ 31 фунтъ 18 золотниковъ 39,03 доли.

На покромки и каймы къ одѣяламъ полагается $5^1/_4$ мотковъ пряжи вѣсомъ въ 3 фунта 92 золотника 23,24 доли.

Вѣсъ постнаго и деревяннаго масла, употребленнаго для спрыскиванія шерсти, составляетъ около 4 фунтовъ 32 золотниковъ 25,06 долей.

Затѣмъ половинка сукна этого сорта, на которую вышло $89^1/_4$ мотковъ шерстяной пряжи, будетъ имѣть длины 32 аршина 6,34 вершковъ, ширины 2 аршина 10,12 вершковъ, вѣса 1 пудъ 30 фунтовъ 65 золотниковъ 30,26 долей; а какъ при предварительныхъ операціяхъ съ пряжею и въ ткани убываетъ длины около 1 аршина 9,92 вершковъ, вѣса 1 фунтъ 94 золотника 11,62 долей, то половинка, снятая со станка въ сыромъ видѣ, будетъ имѣть длины 30 аршинъ 12,43 вершка, ширины 2 аршина 10,12 вершковъ, вѣса 1 пудъ 28 фунтовъ 67 золотниковъ 18,73 долей.

Переданная въ такомъ состояніи въ валяльню она должна быть до того завершена, чтобы по надлежащемъ свалянии заключала: длины 22 аршина 10,84 вершковъ, ширины 2 аршина 0,40 вершка, вѣса 1 пудъ 19 фунтовъ 39 золотниковъ 60,62 долей, то есть вмѣщала въ себѣ восемь одѣялъ, каждое длиною въ 2 аршина 13,36 вершковъ.

Слѣдовательно на одной половинкѣ убыль послѣ свалянія составляетъ въ длину 8 аршинъ 1,59 вершковъ, въ ширину 9,72 вершковъ, убыль же вѣса около 9 фунтовъ 27 золотниковъ 54,11 долей.

Примѣчаніе. Покромки по бокамъ при всѣхъ сортахъ

brezylii funtów 5 zołotników 90 doli 34,86;
kupferwasu funtów 3 zołotników 92 doli 23,24.

Co do sukna na kołdry.

Na osnowę do postawu użyć należy przędzy 42 motków; osnowa ta snuje się na arszynów 32 werszków 6,34 długości, podzielona na ośm kołder, szerokości arszynów 2 werszków 10,12, czyli 36 ganków, w ganku 32 nici; ważyć zaś będzie funtów 31 zołotników 18 doli 39,03.

Na wątek bierze się także 42 motków, ważących funtów 31 zołotników 18 doli 39,03.

Na krajki i szlaki do kołder—$5^1/_2$ motka przędzy, ważącéj funtów 3 zołotników 92 doli 23,24.

Oléj i oliwa do skrapiania wełny użyte ważą około funtów 4 zołotników 32 doli 25,06.

Zatém postaw tego gatunku sukna, na który wyszło $89^1/_4$ motków przędzy wełnianéj, trzymać będzie: długości arszynów 32 werszków 6,34, szerokości arszynów 2 werszków 10,12, wagi pudów 1 funtów 30 zołotników 65 doli 30,26; a że przy poprzednich obrotach z przędzą, jakoteż i w tkaniu, traci na długości około arszynów 1 werszków 9,92, na wadze funtów 1 zołotników 94 doli 11,62, zatém zdjęty postaw z warsztatu w surowym stanie trzymać będzie długości arszynów 30 werszków 12,43, szerokości arszynów 2 werszków 10,12, wagi pudów 1 funtów 28 zołotników 67 doli 18,73.

W tym stanie dany do folowania, tak dalece spilśniony być ma, iżby po należytém ufolowaniu trzymał: długości arszynów 22 werszków 10,84, szerokości arszynów 2 werszków 0,40, wagi pudów 1 funtów 19 zołotników 39 doli 60,62, to jest mieścił w sobie ośm kołder, każda po arszynów 2 werszków 13,36 długa.

A zatém w foluszu traci postaw na długości arszynów 8 werszków 1,59, szerokości werszków 9,72, na wadze około funtów 9 zołotników 27 doli 54,11.

Uwaga. Krajki z boków przy wszystkich gatunkach suk-

сукна, соразмѣрно количеству наложенной на оныя пряжи, не могутъ быть шире 0,18 вершка, каждое же одѣяло должно имѣть вдоль по обѣимъ сторонамъ черныя каймы шириною въ 1,08 до 1,62 вершка. Для окраски этихъ каемъ (еслибы таковыя не были сдѣланы изъ черной шерсти) полагается на одно одѣяло: краснаго дерева 11 золотниковъ 84,73 долей и столько же купороса.

Валяніе суконныхъ издѣлій будетъ производимо съ подряда, по которому при заключеніи контракта слѣдуетъ требовать достаточнаго обезпеченія въ огражденіе Казны отъ убытковъ, могущихъ возникнуть отъ утраты или поврежденія издѣлій, и наблюдать за тѣмъ, чтобы отдаваемыя въ валяльню издѣлія выходили изъ оной акуратно положенной длины, въ избѣжаніе моченія оныхъ при употребленіи въ дѣло, а въ особенности на одежду. По этой причинѣ воспрещается вытягивать сукно въ пяльцахъ для доведенія онаго до положенной длины, за которою слѣдуетъ исключительно наблюдать на валяльнѣ.

Въ пяльцахъ могутъ быть только выпрямляемы валеныя сукна.

Приготовленная для каждой половинки основа, прежде намотанія оной на станокъ, должна быть намазана клеемъ, приготовленнымъ изъ ржаной ситной муки, разваренной въ водѣ.

На одну основу полагается муки соотвѣтственнаго сорта не болѣе одного польскаго гарнца, составляющаго на русскую мѣру 1 гарнецъ 0,88 кварты.

Варшава, 12 (24) Іюля 1834 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій
(подписано) *Головинъ.*

---

na, stosownie do ilości oznaczonéj na nie przędzy, nie mogą być szersze nad 0,18 werszka, każda zaś kołdra z obu stron długości powinna mieć szlaki czarne na werszek 1,08 do werszków 1,62 szerokie. Do farbowania tych szlaków przy jednéj kołdrze (o ileby te szlaki nie były zrobione z wełny czarnéj) użyć należy brezylii złotników 11 doli 84,73, i tyleż kupferwasu.

Folowanie wyrobów sukiennych dopełniane będzie przez entrepryzę, w wypuszczaniu któréj należy się dostatecznie zabezpieczyć od strat, z uronienia lub uszkodzenia wyniknąć mogących i pilnować, aby dane do folusza wyroby wychodziły z niego akuratnie w oznaczonéj długości, a to dla tego, iżby przy użyciu onych, szczególniéj zaś na odzież, nie potrzebowały być stemplowane. Dla tego też wzbronioném zostaje wyciąganie sukna na ramach do przeznaczonéj długości, któréj wyłącznie w foluszu przestrzegać należy.

Na ramach ufolowane sukna jedynie prostowane być winny.

Do każdego postawu przygotowana osnowa przed nawinięciem jéj na warsztat, powinna być poprzednio uszlichtowana, czyli usterkowana w mące żytniéj pytlowanéj, rozgotowanéj w wodzie.

Do jednéj osnowy użyć należy odpowiedniego gatunku mąki najwięcéj 1 garniec polski czyli rossyjski garniec 1 kwart 0,88.

w Warszawie, dnia 12 (24) Lipca 1834 r.

Dyrektor Główny, Prezydujący (podpisano) *Gołowin.*

№ 6.

Распоряженіе, указывающее порядокъ употребленія арестантовъ на работы въ предѣлахъ тюремъ и внѣ оныхъ.

(8 (20) Ноября 1835 года.)

Извлеченіе изъ предписанія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, даннаго Воеводскимъ Коммисіямъ.

Такъ какъ употребленіе арестантовъ на работы внѣ тюрьмы, а въ особенности по найму частныхъ лицъ, противорѣчитъ стремленіямъ Правительства къ улучшенію тюремъ, именно потому, что ослабляетъ строгость наказанія, облегчаетъ арестантамъ сношенія съ своими знакомыми и сообщниками и служитъ поводомъ къ многимъ злоупотребленіямъ; такъ какъ притомъ въ статьяхъ 5 и 6 постановленія Совѣта Управленія отъ 29 Іюля (10 Августа) 1832 года, употребленіе арестантовъ на общественныя работы допускается лишь условно, и какъ, наконецъ, трехлѣтній опытъ доказалъ, что вышеупомянутое постановленіе Правительства, равно какъ и изданныя Правительственною Коммисіею, 16 Мая 1833 года, временныя правила о внутреннемъ тюремномъ порядкѣ и дисциплинѣ не исполняются съ надлежащею точностію,—то Правительственная Коммисія, въ развитіе статей 5 и 6 постановленія Совѣта Управленія отъ 29 Іюля (10 Августа) 1832 года, постановляетъ слѣдующія правила:

. . . . . .

5) Въ устраненіе неблаговидныхъ послѣдствій, проистекавшихъ нерѣдко отъ посылки женщинъ на общественныя работы, Правительственная Коммисія положительно запрещаетъ посылать женщинъ на какія бы то ни было работы внѣ предѣловъ тюрьмы, не только въ тѣхъ тюрьмахъ, гдѣ устроены фабрики, но даже и въ тѣхъ, въ которыхъ по сіе время не имѣется никакихъ фабричныхъ заведеній, и въ которыхъ наемъ арестантовъ на внѣшнія работы допускается только временно.

6) Такъ какъ чрезвычайныя ревизіи, производимыя выс-

№ 6.

Rozporządzenie, wskazujące porządek używania więźniów do robót wewnątrz i zewnątrz więzień.

(d. 8 (20) Listopada 1835 r.)

Wyjątek z reskryptu Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego do Kommissyj Wojewódzkich.

Gdy używanie więźni do robót po za obrębem więzienia, a mianowicie też na potrzebę i użytek osób prywatnych, jest sprzeczne z dążnością Rządu do ulepszenia więzień, przez to, że złagadza karę, ułatwia uwięzionym utrzymywanie stosunków ze znajomymi i spólnikami swymi, i staje się źródłem wielu nadużyć; gdy Rada Administracyjna w artykule 5 i 6-m postanowienia swego z dnia 29 Lipca (10 Sierpnia) 1832 r. warunkowo tylko więźni do robót publicznych używać dozwala, i gdy nakoniec trzyletnie doświadczenie przekonało, iż zwyż powołane postanowienie rządowe, jako i tymczasowe urządzenia porządku i karności więźni, przez Kommissyę Rządową w dniu 16 Maja 1833 roku wydane, nie dość ściśle są wykonywane; wydaje następujące przepisy, rozwijające artykuł 5-ty i 6-ty postanowienia Rady Administracyjnéj z dnia 29 Lipca (10 Sierpnia) 1832 roku.

. . . . . .

5) Dla zapobieżenia nieprzyzwoitościom, jakie wynikały często z wysyłania kobiet do robót publicznych, zakazuje Kommissya Rządowa niniejszém wysyłać kobiety do jakichbądź robót za obręby więzienia, nietylko w tych więzieniach, gdzie są już zaprowadzone fabryki, ale nawet i w tych, w których dotąd żadnych zakładów fabrycznych nie masz, a gdzie najmowanie więźni do robót zewnętrznych do czasu tylko cierpianém zostaje.

6) Gdy nadzwyczajne rewizye więzień przez wyższych u-

шими чиновниками, обнаружили, что вообще должностныя лица, вопреки существующимъ правиламъ, нерѣдко дозволяютъ себѣ употреблять безвозмездно арестантовъ въ частныя свои услуги, то Правительственная Коммисія, желая разъ навсегда положить преграду таковому злоупотребленію, постановляетъ правиломъ: что, какъ въ мѣстахъ, гдѣ существуютъ тюремныя фабрики, такъ равно и въ тюрьмахъ, гдѣ оныхъ не имѣется, никому изъ чиновниковъ и служителей не дозволено употреблять арестантовъ ни безвозмездно, ни даже за установленную плату, на частныя свои работы, въ противномъ же случаѣ, чиновникъ, дозволившій себѣ, вопреки сему запрещенію, требовать и употребить арестантовъ на работы для собственной своей пользы, подвергается взысканію вдесятеро противъ дневной задѣльной платы. Дабы же отнять Тюремнымъ Смотрителямъ всякую возможность отговариваться въ подобномъ случаѣ приказаніями начальствующихъ надъ ними чиновниковъ, Правительственная Коммисія постановляетъ: что Смотритель, который будетъ уличенъ въ посылкѣ арестантовъ на работу къ какому либо чиновнику, вслѣдствіе словеснаго приказанія, подвергнется въ первый разъ взысканію пени въ 25 польскихъ злотыхъ, во второй разъ—взысканію таковой же пени въ 50 польск. злот., а въ третій разъ—удаленію отъ должности.

7) Въ предѣлахъ тюрьмы дозволяется Смотрителю употреблять арестантовъ для частной своей прислуги, лишь бы они не принадлежали къ числу фабричныхъ работниковъ, а употребляемы были изъ среды арестантовъ, назначенныхъ для содержанія порядка и чистоты въ тюремномъ зданіи. Употребленіе же Смотрителемъ, Писаремъ, стражникомъ, или другимъ должностнымъ лицомъ, принадлежащимъ къ внутренней тюремной службѣ, арестанта или арестантовъ на работы или услуги внѣ тюремнаго зданія для собственной своей пользы, строжайше запрещается и виновный въ нарушеніи сего правила подвергается тому же взысканію, какое опредѣлено за посылку арестантовъ на частныя работы къ постороннему чиновнику.

8) Переноска тюремныхъ движимостей, матеріаловъ или

rzędników czynione, dały to przekonanie, że urzędnicy i officyaliści publiczni, wbrew przepisom, pozwalają sobie nieraz używać bezpłatnie więźni do swoich usług prywatnych; chcąc Kommissya Rządowa raz położyć tamę temu nadużyciu, stanowi: iż tak w miejscach, gdzie są fabryki więzienne, jako i tam, gdzie ich nie masz, żaden urzędnik lub officyalista publiczny, ani bezpłatnie, ani nawet za opłatą, więźni do robót swoich prywatnych używać nie może, pod karą na urzędnika, któryby się tego domagał i wbrew temu zakazowi więźni dla siebie użył, zapłacenia za każdego przez siebie użytego więźnia, dziesięć razy wartości dziennego najmu. Dla odebrania zaś Nadzorcom możności składania się w tym razie potrzebą ulegania rozkazom przełożonych nad sobą urzędników, stanowi Kommissya Rządowa: iż Nadzorca, któryby był przekonany, że przez powolność i za ustnym rozkazem posłał do jakiegobądź urzędnika więźni na robotę, ukarany zostanie za pierwszym razem paletem karnym 25 złp., za drugim—paletem na 50 złp., a za trzecim—dymissyą.

7) W obrębach więzienia wolno jest używać Nadzorcy więźni do swoich prywatnych posług, byleby ci nie należeli do robotników fabrycznych i byli jedynie wzięci z pomiędzy więźni do utrzymania porządku i czystości więziennéj przeznaczonych. Lecz użycie przez Nadzorcę, pisarza, strażnika lub jakiegobądź officyalistę, do służby wewnętrznéj należącego, więźni lub więźnia do robót lub usług własnych po za obrębem więzienia, jest jak najmocniéj zakazane i ściąga na przekraczającego ten zakaz, karę wymierzoną za udzielenie innemu urzędnikowi więźni do usług prywatnych.

8) Przenoszenie ruchomości więziennych, materyałów lub

фабричныхъ издѣлій, съѣстныхъ припасовъ, ношеніе или воженіе воды и песку для надобности тюрьмы, очистка улицы, снаружи тюремнаго зданія, а также работы по производству наружной починки тюремныхъ домовъ, стѣнъ, каналовъ и водосточныхъ канавокъ, причисляются къ безвозмезднымъ работамъ, которыя могутъ быть производимы арестантами внѣ тюрьмы.

О настоящемъ распоряженіи обязывается Воеводская Коммисія поставить въ извѣстность всѣхъ чиновниковъ и должностныхъ лицъ, до которыхъ таковое можетъ относиться, принять оное къ точному и неупустительному исполненію и наблюсти за неуклоннымъ исполненіемъ онаго подчиненными ей мѣстами и лицами.

Варшава, 8 (20) Ноября 1835 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій
(подписано) *Е. Головинъ.*

№ 16,688/50,934.

№ 7.

Распоряженіе, опредѣляющее количество матеріаловъ на арестантскую одежду и размѣръ издержекъ на шитье оной.

(29 Апрѣля (11 Мая) 1836 года.)

Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Такъ какъ устроенныя, на основаніи постановленія Совѣта Управленія отъ 29 Іюля (10 Августа) 1832 года, тюремныя фабрики въ состояніи уже доставлять свои издѣлія на одежду и бѣлье для всѣхъ тюремныхъ заведеній въ краѣ, то Правительственная Коммисія, принимая въ соображеніе: что въ изданномъ, 3 Ноября 1834 года, общемъ распоряже-

wyrobów fabrycznych, artykułów żywności, noszenie lub woženie wody i piasku na potrzeby więzienia, czyszczenie ulicy przed więzieniem, tudzież roboty około zewnętrznéj reparacyi domów, murów, kanałów i ścieków więziennych, liczą się do posług bezpłatnych, które więźniami po za obrębem więzienia uskuteczniać wolno.

Kommissya Wojewódzka prześle niniejsze rozporządzenie do wiadomości wszystkich urzędników i officyalistów publicznych, których to dotyczéć może, dopilnuje ścisłego wykonania onego przez podwładnych, i sama wypełniać będzie wszystko, cokolwiek jéj niniejszém poleconém zostało.

w Warszawie, d. 8 (20) Listopada 1835 r.

Dyrektor Główny Prezydujący
(podpisano) *E. Gołowin.*

Nr. 16,688/50,934.

№ 7.

Rozporządzenie, wskazujące ilość potrzebnego materyału na odzież więźniów i aresztantów i koszt jéj uszycia.

(d. 29 Kwietnia (11 Maja) 1836 r.)

Do Kommissyj Wojewódzkich.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.

Ponieważ fabryki po więzieniach, na zasadzie postanowienia Rady Administracyjnéj z dnia 29 Lipca (10 Sierpnia) 1832 roku zaprowadzone, są już w stanie do wszystkich w kraju więzień na odzież i wszelką bieliznę dostarczać swych wyrobków, przeto Kommissya Rządowa, z uwagi:

że wydane pod dniem 3 Listopada 1834 r. urządzenie,

нiи, измѣняющемъ главу X тюремной Инструкціи, предписана для подлежащихъ отдѣленій во всѣхъ тюрьмахъ однообразная форма одежды и бѣлья, вслѣдствіе чего и потребные на оныя матеріалы должны быть во всѣхъ этихъ заведеніяхъ употребляемы въ одинаковомъ количествѣ;

что, на основаніи пункта *B* того же распоряженія, шитье бѣлья и одежды возложено на арестантовъ, а вспомогательные для сего матеріалы должны быть доставляемы Тюремными Смотрителями за вознагражденіе, опредѣленіе размѣра котораго, по случаю однообразнаго покроя, оказывается необходимымъ; имѣя, сверхъ того, въ виду:

что при опредѣленіи на каждую часть одежды и бѣлья достаточнаго количества матеріала, предметы эти, по сшитіи, должны быть надлежащей обширности;

что, для облегченія наблюденія за симъ при самомъ кроеніи и шитіи, а потомъ при освидѣтельствованіи и составленіи о томъ протоколовъ, необходимо подробное описаніе каждой такой части, и

что упомянутое распоряженіе въ пунктѣ *D*, предписывая сроки для употребленія одежды или бѣлья со времени поступленія оныхъ въ носку до совершеннаго изношенія, требуетъ тѣмъ самымъ опредѣленія расхода на содержаніе этихъ вещей въ исправности,—

постановляетъ по всѣмъ этимъ предметамъ слѣдующія правила, коими Воеводская Коммисія обязана въ точности руководствоваться и наблюдать за исполненіемъ оныхъ.

I. Описаніе матеріаловъ, заготовляемыхъ на тюремныхъ фабрикахъ и употребленіе оныхъ на свойственные имъ предметы.

1) Сукно и покрывала или одѣяла выдѣлываемы будутъ на тюремныхъ фабрикахъ въ такомъ сортѣ, что мочоніе оныхъ считается уже излишнимъ; сукно на одежду будетъ имѣть ширины восемь четвертей, а на одѣяла—десять четвертей локтя.

2) Цвилихъ полосатый на женскую одежду въ исправительныхъ тюрьмахъ и на лазаретные халаты, а также

3) Тикъ на тюфяки и койки, лѣтнія одѣяла и шаровары, на хрящевыя наволочки для подушекъ и изголовниковъ, будутъ имѣть ширины пять четвертей локтя.

zmieniające tytuł X Instrukcyi więziennéj, przepisuje dla każdego respective rodzaju więzienia jednakowego kroju odzież i bieliznę, a tém samém w jednakowéj ilości materyał po wszystkich więzieniach na takową używany być winien;

z uwagi, że podług ustępu *B* tegoż urządzenia, szycie bielizny i odzieży ma być dopełniane przez więźni, a pomocnicze do tego materyały dostarczane przez Nadzorcę więzienia za wynagrodzeniem, które dla jednostajności kroju, odpowiedniego potrzebuje udeterminowania;

z uwagi, że z oznaczonéj dostatecznéj ilości materyału na każdą część odzieży lub bielizny, takowa po uszyciu przyzwoitéj być powinna obszerności, dla tatwiejszego przestrzegania czego, zaraz przy krajaniu i szyciu, a następnie przy rewizyach i wzmiankowaniu o tém w protokółach, potrzebném jest każdéj szczegółowe opisanie;

z uwagi, że wzmiankowane urządzenie w ustępie *D*, przepisując trwałość odzieży lub bielizny, od czasu wejścia jéj w użycie aż do zupełnego zniszczenia, tém samém wymaga kosztów na reparacyę, czyli utrzymanie w stanie używalnym,—

we wszystkich tych szczegółach Kommissya Rządowa wydaje następujące zasady, do których Kommissya Wojewódzka ściśle stosować się i onych przestrzegać obowiązana:

I. Opis materyałów, z fabryk więziennych wychodzić mających, i ich użycie na właściwe przedmioty.

1) Sukno i deki czyli kołdry będą wychodzić z fabryk więziennych w takim gatunku, że ich stępować nie będzie potrzeba; sukno na ubiory trzymać będzie ośm, na deki zaś 10 ćwierci szerokości.

2) Cwelich w pasy na ubiory kobiece poprawczego więzienia i szlafroki lazaretowe, jakoteż

3) Drelich na sienniki i hangematy, letnie kołdry i rajtuzy, poszwy do poduszek i wałków, trzymać będą pięć ćwierci szerokości.

4) Полотно будетъ доставляемо трехъ сортовъ, каждый сортъ въ пять четвертей ширины:

a) льняное — на чепчики и платки для женщинъ;

b) пачесное — на рубашки, простыни, подштаники, брюки, передники и наволочки къ подушкамъ и изголовникамъ;

c) пакляное — на подкладку подъ всю тюремную одежду, на людское и кроватное бѣлье.

5) Утиральники крестообразной клетчатой ткани, шириною въ три четверти локтя, длиною въ три локтя.

II. Опредѣленіе количества матеріаловъ, употребляемыхъ на одежду.

А. Сукно.

Для мужчинъ:

1) на куртку для арестантовъ, осужденныхъ къ крѣпостному или тяжкому заключенію . 2 локтя 18 дюйм.;

2) на кафтанъ для арестантовъ, приговоренныхъ къ исправительному заключенію . . . . . 4 „ — „

3) на сермягу для подсудимыхъ и контрабандистовъ . . . . . 4 „ 6 „

4) на шаровары . . . . . 2 „ 6 „

5) на шапку для арестантовъ, приговоренныхъ къ крѣпостному или тяжкому заключенію . . . . . — „ 9 „

6) на шапку для арестантовъ, осужденныхъ къ исправительному заключенію — „ 6 „

7) на галстукъ съ манишкою для арестантовъ всѣхъ разрядовъ . . . . — „ 3 „

8) на лазаретный халатъ . . . 5 „ 12 „

9) на одѣяло . . . . . 3 „ — „

Для женщинъ:

10) на кафтанъ для преступницъ, осужденныхъ къ крѣпостному или тяжкому заключенію, а равно на сермяжки или катанки для подсудимыхъ и контрабандистокъ . . . . . 2 „ 10 „

4) Płótno dostarczane będzie w trojakim gatunku, każde pięć ćwierci szerokie:

a) lniane na czepki i chustki dla kobiet;

b) paczesne na koszule, prześcieradła, gatki, spodnie, fartuchy, powłoczki na poduszki i wałki;

c) pakułowe na podszewki, pod całą odzież więzienną, bieliznę osobową i łóżkową.

5) Ręczniki cynowate w kostkę wyrabiane, trzy ćwierci łokcia szerokie, a trzy łokcie długie.

II. Oznaczenie ilości użyć się mającego materyału.

A. Sukna.

Dla mężczyzn:

1) na kurtkę warownego lub ciężkiego więzienia łokci 2 cali 18,

2) na wołoszkę poprawczego więzienia . „ 4 „ —

3) na sukmanę dla inkwizytów i defraudantów . . . . . „ 4 „ 6,

4) na rajtuzy . . . . . „ 2 „ 6,

5) na czapkę warownego lub ciężkiego więzienia . . . . . „ — „ 9,

6) na czapkę poprawczego więzienia . „ — „ 6,

7) na halsztuch z napiersiem, dla każdego rodzaju więzienia . . . . . „ — „ 3,

8) na szlafrok lazaretowy . . . . . „ 5 „ 12,

9) na kołdrę . . . . . „ 3 „ —

Dla kobiet:

10) na kaftan warownego i ciężkiego więzienia, jakoteż na sukmanki, czyli katanki dla inkwizytek lub defraudantek . . . . . „ 2 „ 10,

11) на юбку . . . . . 3 локтя 18 дюйм.;
12) на лазаретный халатъ . . . 5 „ — „

В. Цвилихъ.

Для мужчинъ:

13) на лазаретный халатъ . . . 9 „ 18 „

Для женщинъ:

14) на кафтанъ для арестантокъ, приговоренныхъ къ исправительному заключенію . . . . . 4 „ 12 „
15) на юбку . . . . . 6 „ 12 „
16) на лазаретный халатъ . . . . 9 „ — „

С. Тикъ.

17) на тюфякъ . . . . . 7 „ — „
18) на койку . . . . . 6 „ 12 „
19) на лѣтнее одѣяло . . . . . 6 „ 12 „
20) на хрящевую подушечную наволочку . . . . . 2 „ — „
21) на хрящевую наволочку для изголовника . . . . . 1 „ 12 „
22) на лѣтніе шаровары . . . . 4 „ 12 „

Д. Холстъ.

Изъ сорта лит. *a*:

23) на чепчикъ женскій . . . . — „ 18 „
24) на двѣ косынки . . . . . 1 „ 6 „

Изъ сорта лит. *b*:

25) на рубаху мужскую или женскую . . . . . 5 „ — „
26) на простыню . . . . . 7 „ — „
27) на штаны или подштаники . 4 „ 12 „
28) на колпакъ . . . . . — „ 15 „
29) на пару чулокъ мужскихъ или женскихъ . . . . . 1 „ 20 „
30) на юбку . . . . . 6 „ 12 „
31) на передникъ . . . . . 3 „ — „

11) na spódnicę . . . . . łokci 3 cali 18,
12) na szlafrok lazaretowy . . . . . „ 5 „ —

B. Cwelichu.

Dla mężczyzn:

13) na szlafrok lazaretowy . . . . . „ 9 „ 18.

Dla kobiet:

14) na kaftan poprawczego więzienia . . „ 4 „ 12,
15) na spódnicę . . . . . „ 6 „ 12,
16) na szlafrok lazaretowy . . . . . „ 9 „ —

C. Drelichu.

17) na siennik . . . . . „ 7 „ —
18) na hangematę . . . . . „ 6 „ 12,
19) na kołdrę letnią . . . . . „ 6 „ 12,
20) na poszwę do poduszki . . . . . „ 2 „ —
21) na poszwę do wałka . . . . . „ 1 „ 12,
22) na rajtuzy letnie . . . . . „ 4 „ 12.

D. Płótna.

Z gatunku ad *a*:

23) na czepek kobiecy . . . . . „ — „ 18
24) na dwie chustki rogówki . . . . „ 1 „ 6.

Z gatunku ad *b*:

25) na koszulę męzką lub kobiecą . . „ 5 „ —
26) na prześcieradło . . . . . „ 7 „ —
27) na spodnie lub gatki . . . . . „ 4 „ 12,
28) na szlafmycę . . . . . „ — „ 15,
29) na parę pończoch męzkich lub kobiecych „ 1 „ 20,
30) na spódnicę . . . . . „ 6 „ 12,
31) na fartuch . . . . . „ 3 „ —

32) на верхнюю подушечную наволочку . . . . . 2 локтя;

33) на верхнюю наволочку для изголовника . . . . . 1 „ 12 дюйм.

Изъ сорта лит. *c*:

34) на подкладку подъ куртку арестантовъ, осужденныхъ къ крѣпостному или тяжкому заключенію . . . . 4 „ — „

35) на подкладку подъ кафтанъ для арестантовъ, приговоренныхъ къ исправительному заключенію. . . . . 4 „ 12 „

36) подъ сермяжку для подсудимыхъ или контрабандистовъ . . . . . 4 „ 12 „

37) подъ шаровары . . . . . 4 „ 16 „

38) подъ шапку для арестантовъ, осужденныхъ къ крѣпостному и тяжкому заключенію. . . . . — „ 6 „

39) подъ шапку для арестантовъ, приговоренныхъ къ исправительному заключенію . . . . . — „ 12 „

40) подъ галстукъ . . . . . — „ 3 „

41) подъ кафтанъ для женщинъ, осужденныхъ къ крѣпостному и тяжкому заключенію, а также подъ кафтанъ для подсудимыхъ и контрабандистокъ 3 „ 18 „

42) подъ кафтанъ женскій тиковый 5 „ — „

43) подъ юбку суконную и тиковую 1 „ 12 „

44) подъ халатъ мужскій зимній или лѣтній . . . . . 4 „ 12 „

45) подъ халатъ женскій зимній или лѣтній . . . . . 4 „ 12 „

46) подъ шерстяное одѣяло . . . 6 „ — „

47) подъ лѣтнее одѣяло . . . . 6 „ 12 „

Примѣчаніе. Хотя вышеозначенные размѣры исчислены на одну мѣру одежды или бѣлья, однакожъ при установленіи оныхъ имѣлась въ виду необходимость въ заготовленіи вещей трехъ размѣровъ, на кото-

32) na powłoczkę na poduszkę . . . łokci 2 cali —

33) na powłoczkę na wałek . . . . „ 1 „ 12.

Z gatunku *c*:

34) na podszewkę pod kurtkę warownego lub ciężkiego więzienia . . . . . „ 4 „ —

35) na podszewkę pod wołoszkę poprawczego więzienia. . . . . „ 4 „ 12,

36) pod sukmankę inkwizytów lub defraudantów . . . . . „ 4 „ 12,

37) pod rajtuzy . . . . . „ 4 „ 16,

38) pod czapkę warownego i ciężkiego więzienia . . . . . „ — „ 6,

39) pod czapkę poprawczego więzienia . „ — „ 12,

40) halsztuch . . . . . „ — „ 3,

41) pod kaftan kobiecy warownego i ciężkiego więzienia, jakoteż pod kaftan inkwizytek i defraudantek . . . . . „ 3 „ 18,

42) pod kaftan kobiecy cwelichowy . „ 5 „ —

43) pod spódnicę sukienną, jakoteż z cwelichu . . . . . „ 1 „ 12,

44) pod szlafrok męzki zimowy lub letni „ 4 „ 12,

45) pod szlafrok kobiecy zimowy lub letni „ 4 „ 12,

46) pod kołdrę wełnianą . . . . . „ 6 „ —

47) pod kołdrę letnią . . . . . „ 6 „ 12.

Uwaga. Aczkolwiek powyższe zasady oznaczone są na jedną miarę odzieży lub bielizny, wszelako przy ich ustanawianiu miano na względzie konieczną potrzebę przysposabiania w trzech miarach, na któ-

рыя, при бережливой выкройкѣ, опредѣленное количество матеріаловъ будетъ достаточно.

III. Опредѣленіе расходовъ на шитье особыхъ частей арестантской и лазаретной одежды и бѣлья.

1) За шитье куртки для арестантовъ, осужденныхъ къ крѣпостному или тяжкому заключенію, . . . 13½ грошей.
2) За шитье кафтана для арестантовъ, приговоренныхъ къ исправительному заключенію, 16 „
3) За шитье сермяги для подсудимыхъ и контрабандистовъ . . . . . 15 „
4) За шитье шароваръ . . . . . 27 „
5) За шитье шапки для осужденныхъ къ крѣпостному или тяжкому заключенію . . . . 2 „
6) За шитье шапки для приговоренныхъ къ исправительному заключенію . . . . . 8 „
7) За шитье галстука съ манишкой . . 3½ „
8) За шитье халата всѣхъ родовъ . . . 18 „
9) За подшитіе зимняго одѣяла . . . 2⅓ „
10) За шитье женскаго кафтана для осужденныхъ къ крѣпостному или тяжкому заключенію, а равно для подсудимыхъ и контрабандистокъ . . . . . 13 „
11) За шитье женскаго кафтана для приговоренныхъ къ исправительному заключенію . . 12 „
12) За шитье юбки для осужденныхъ къ крѣпостному, тяжкому или исправительному заключенію . . . . . 6 „
13) За шитье тюфяка . . . . . 3½ „
14) За шитье койки . . . . . 3 „
15) За шитье и подшитье лѣтняго одѣяла 4⅓ „
16) За шитье хрящевой наволочки на подушки или изго́ловникъ . 1 „
17) За шитье чепчика . . . . . 3 „
18) За шитье или обрубку косынки . . 1 „
19) За шитье мужской или женской рубашки . . . . . 4½ „
20) За шитье простыни . . . . . 4 „

re, przy oszczędném krajaniu, będzie na każdą dostateczna ilość materyału.

III. Oznaczenie kosztów szycia każdéj części odzieży, bielizny osobowéj i lazaretowéj.

1) Od uszycia kurtki warownego i ciężkiego więzienia . . . . . groszy 13½
2) Od uszycia wołoszki poprawczego więzienia . . . . . „ 16
3) Od uszycia sukmanki dla inkwizytów i defraudantów . . . . . „ 15
4) Od uszycia rajtuzów . . . . . „ 27
5) Od uszycia czapki warownego lub ciężkiego więzienia . . . . . „ 2
6) Od uszycia czapki poprawczego więzienia „ 8
7) Od uszycia halsztucha z napiersiem „ 3½
8) Od uszycia wszelkiego szlafroka . „ 18
9) Od podszycia kołdry zimowéj . . „ 2⅓
10) Od uszycia kaftana kobiecego warownego lub ciężkiego więzienia, jakoteż inkwizytek lub defraudantek . . . . . „ 13
11) Od uszycia kaftana kobiecego poprawczego więzienia . . . . . „ 12
12) Od uszycia spódnicy warownego, ciężkiego lub poprawczego więzienia . . . . „ 6
13) Od uszycia siennika . . . . . „ 3½
14) Od uszycia hangematy . . . . . „ 3
15) Od uszycia i podszycia kołdry letniéj „ 4⅓
16) Od uszycia poszwy lub powłoczki na poduszkę lub wałek . . . . . „ 1
17) Od uszycia czepka . . . . . „ 3
18) Od uszycia czyli obrąbienia chustki rogowéj . . . . . „ 1
19) Od uszycia koszuli męzkiéj lub kobiecéj „ 4½
20) Od uszycia prześcieradła . . . . „ 4

21) За шитье лѣтнихъ шароваръ, застегиваемыхъ по бокамъ . . . . . 27 грошей.
22) За шитье лѣтнихъ шароваръ, незастегиваемыхъ по бокамъ . . . . . 6 „
23) За шитье подштаниковъ . . . . . 4 „
24) За шитье колпака . . . . . 1 „
25) За шитье пары чулокъ мужскихъ или женскихъ . . . . . 3 „
26) За шитье полотняной юбки . . . . 6 „
27) За шитье передника . . . . . 2 „
28) За шитье верхней наволочки на подушку или изголовникъ . . . . . 1 1/3 „
29) За обрубку съ двухъ концовъ утиральника . . . . . 1/2 „

IV. Описаніе каждой особой части арестантской и лазаретной одежды и бѣлья (*).

1) Куртка мужская для осужденныхъ къ крѣпостному или тяжкому заключенію, по статьѣ 3-й распоряженія отъ 3 Ноября 1834 года, длиною ниже пояса, на холщевой подкладкѣ, укороченной противъ сукна на 3 до 6 дюймовъ, смотря по величинѣ оной, съ рукавами съ сплошною подкладкою, достающими до ладодни, и при ней шириною отъ 12 до 14 дюймовъ, однобортная, застегиваемая на 7 до 9 кожаныхъ пуговицъ изъ твердой жженой кожи, воротникъ стоячій вышиною въ три дюйма, застегиваемый на шеѣ двумя крючками. На правомъ боку выше бедра—карманъ съ клапаномъ шириною въ два дюйма, на лѣвомъ же боку—такой же клапанъ безъ кармана.

2) Кафтанъ для приговоренныхъ къ исправительнымъ наказаніямъ, длиною до колѣнъ, морщенный сзади въ лифѣ на холщевой подкладкѣ, достающей ниже пояса, съ рукавами сплошь подшитыми холстомъ и имѣющими ширину, указанную въ предыдущемъ 1-мъ пунктѣ, однобортный, застегиваемый на крючки.

(*) Описанная здѣсь тюремная одежда измѣнена согласно постановленію Намѣстника Царства, сообщенному въ отзывѣ Статсъ-Секретаря отъ 14 (26) Ноября 1856 года, за № 15,981.

21) Od uszycia rajtuzów letnich zapinanych na bokach . . . . . groszy 27
22) Od uszycia rajtuzów letnich niezapinanych na bokach . . . . . „ 6
23) Od uszycia gatek . . . . . „ 4
24) Od uszycia szlafmycy . . . . . „ 1
25) Od uszycia pary pończoch męzkich lub kobiecych . . . . . „ 3
26) Od uszycia spódnicy płóciennéj . „ 6
27) Od uszycia fartucha . . . . . „ 2
28) Od uszycia powłóczki na poduszkę lub na wałek . . . . . „ 1 1/3
29) Od obrąbienia w dwóch brzegach ręcznika . . . . . „ 1/2

IV. Opisanie każdéj szczegółowo części odzieży, bielizny lazaretowéj i osobowéj (*).

1) Kurtka męzka warownego lub ciężkiego więzienia, podług art. 3-go urządzenia z dnia 3 Listopada 1834 r., za pas zachodząca, będzie od 3 do 6-ciu cali, w miarę jéj wielkości, krócéj od sukna podszyta płótnem, rękawy całkowicie podszyte, długie do dłoni i przy niéj szerokie na 12 do 14 cali, ma być zapinaną jednym rzędem na 7 do 9 guzików, że skóry palonéj twardéj, kołnierz stojący na trzy cale wysoki, pod szyją na dwie haftki zapięty. Na prawym boku po nad biodrą kieszeń z listwą na dwa cale szeroką, na lewym zaś takaż listwa bez kieszeni.

2) Wołoszka poprawczego więzienia do kolan długa, z tyłu w stanie fałdowana, powinna być za pas podszyta płótnem, rękawy zaś całkowicie podszyte, długie i szerokie jak ad 1-um, zapinana jednym rzędem na 7 do 9-ciu guzików ze skóry

(*) Opisana tu odzież więzienna zmienioną została, stosownie do decyzyi Namiestnika Królestwa, odezwą Sekretarza Stanu z dnia 14 (26) Listopada 1856 r., Nr. 15,981, objawionéj.

мый на 7 до 9 пуговицъ изъ твердой жженой кожи, воротникъ стоячій вышиною въ три дюйма, застегиваемый на шеѣ двумя крючками, сзади одинъ карманъ.

3) Сермяга для подсудимыхъ и контрабандистовъ, покроя, употребляемаго въ окрестности, длиною ниже колѣнъ, на холщевой подкладкѣ, подшитой ниже пояса, съ рукавами съ сплошною подкладкою, достающими до ладони.

4) Шаровары въ длину должны доходить до лодыжки и застегиваться по бокамъ на 10 до 12 пуговицъ изъ твердой жженой кожи и на три пуговицы при пояскѣ; сверхъ того, должны быть къ нимъ пришиты двѣ пуговицы спереди и двѣ сзади для помочей; шириною внизу отъ 20 до 22 дюймовъ, съ прорѣзами до половины голени для подниманія кандаловъ, вышиною въ 10 дюймовъ, обшитыми кожею съ петлею для застежки.

5) Шапка для осужденныхъ къ крѣпостному или тяжкому заключенію должна имѣть вышины въ прямой линіи до 14 дюймовъ, съ особымъ околышемъ изъ сукна такого же цвѣта, шириною въ два дюйма, подшитая снизу полотномъ шириною въ 5 дюймовъ.

6) Шапка для приговоренныхъ къ исправительному заключенію должна быть въ 5 до 6 дюймовъ вышиною, снизу обшитая околышемъ изъ особаго куска сукна такого же цвѣта, съ козырькомъ изъ черной кожи, вся подшитая холстомъ.

7) Галстукъ чернаго сукна шириною въ три дюйма, застегиваемый сзади тремя крючками, на холщевой подкладкѣ, съ манишкою такого же сукна безъ подкладки, длиною и шириною въ 8 дюймовъ.

8) Лазаретный халатъ, мужскій, зимній, долженъ имѣть длины $2^1/_2$ локтя, ширины кругомъ 4 локтя, съ обшивками подъ полами до самаго низу, шириною въ три дюйма, застегиваемый четырьмя кожаными пуговицами, съ стоячимъ воротникомъ, вышиною въ 3 дюйма, на холщевой подкладкѣ, подшитой ниже пояса и укороченной снизу противъ сукна на три четверти локтя, съ цѣльно подшитыми рукавами длиною, какъ въ вышеописанной одеждѣ, шириною при ладони 16 до 18 дюймовъ.

palonéj twardéj. Kołnierz stojący na trzy cale wysoki, pod szyją na dwie haftki zapięty z jedną kieszenią w tyle.

3) Sukmana dla inkwizytów i defraudantów, zrobiona krojem w okolicy używanym, zachodzić powinna za kolana, podszyta za pas płótnem, rękawy zaś całkowicie podszyte, długie do dłoni.

4) Rajtuzy na długość dochodzić powinny do kostek, na bokach spinane na 10 do 12 guzików ze skóry palonéj twardéj, zapinane na trzy guziki przy pasku, a dwa z przodu i tyleż z tyłu do szelek, — a około nóg u dołu na 20 do 22 cali szerokie, gdzie do środka nóg powinny być rozpory do podnoszenia kajdan, wysokie na 10 cali, obszyte skórą z pętlicą do zapinania.

5) Czapka warownego lub ciężkiego więzienia w prostéj linii trzymać winna do 14 cali wysokości, z lampasem z oddzielnego takiegoż koloru sukna, na dwa cale szerokim, podszyta od głowy płótnem na 5 cali szerokości.

6) Czapka poprawczego więzienia powinna być od 5 do 6 cali wysoka, u dołu obwiedziona lampasem z oddzielnego takiegoż koloru sukna, z daszkiem z skóry czarnéj, całkowicie podszyta płótnem.

7) Halsztuch z czarnego sukna, trzy cale wysoki, na trzy haftki w tyle zapinany, podszyty płótnem z napiersiem tegoż sukna, nie podszytém, a długiém i szerokiém na 8 cali.

8) Szlafrok lazaretowy męzki zimowy powinien być długi $2^1/_2$ łokci, do 4 szeroki, z listwami pod połami na trzy cale szeroko idącemi do dołu, o czterech guzikach skórzanych do zapinania, z kołnierzem stojącym na 3 cale wysokim, podszyty płótnem za pas, około trzech ćwierci łokcia krócéj od sukna, rękawy podszyte całkowicie, długie jak u powyższéj odzieży, szerokie przy dłoni 16 do 18 cali.

9) Одѣяло изъ одной штуки сукна, шириною въ $^{10}/_{4}$ локтя, должно имѣть длины три локтя, и быть подшито въ цѣлости полотномъ.

10) Кафтанъ женскій, для разряда осужденныхъ къ крѣпостному или уголовному заключенію, долженъ доставать ниже поясницы, то есть имѣть длины не менѣе 24 дюймовъ и закладываться на груди на 6 до 8 дюймовъ; застегиваемый на 4 до 5 крючковъ, съ клиньями ниже лифа для складокъ, на холщевой подкладкѣ, укороченной на три дюйма противъ сукна, съ рукавами, подшитыми въ цѣлости до ладони и имѣющими при ней ширины до тринадцати дюймовъ.

11) Юбка, начинаясь выше пояса, должна доходить до лодыжекъ и отнюдь не быть короче одного дюйма противъ этой мѣры, шириною внизу въ 4 локтя, подшитая двумя оторочками изъ холста, выше пояса, и снизу шириною въ четыре дюйма.

12) Лазаретный зимній женскій халатъ, длиною въ 2 до $2^{1}/_{4}$ локтей, такой же ширины и покроя и съ такою же подшивкою, какія положены для мужскаго халата.

13) Лѣтніе лазаретные халаты, мужскіе и женскіе, должны быть относительно покроя и шитья примѣняемы къ формѣ зимнихъ халатовъ, описанныхъ въ предыдущихъ 8 и 12-мъ пунктахъ.

14) Кафтанъ женскій для осужденныхъ къ исправительному заключенію въ покроѣ и шитьѣ долженъ быть примѣняемъ къ назначенному по 10-му пункту для приговоренныхъ къ тяжкому заключенію, но со сплошною подбивкою.

15) Юбка для арестантокъ исправительнаго разряда и для выздоравливающихъ должна быть той же длины, какъ суконная юбка, описанная въ пунктѣ 11-мъ, ширина же оной въ $4^{1}/_{4}$ локтя въ три полотнища съ клиномъ; юбка для арестантокъ исправительнаго разряда должна быть подшита полотномъ такимъ же образомъ, какъ суконная; для выздоравливающихъ же—безъ подшивки.

16) Тюфякъ долженъ имѣть длины $3^{1}/_{2}$ локтя, ширина же его должна соотвѣтствовать матеріалу.

17) Койка, длиною въ $3^{1}/_{4}$ локтя, имѣетъ въ срединѣ разрѣзъ для набивки и съ обоихъ концовъ оторочена кожею,

9) Kołdra, z jednostajnego $^{10}/_{4}$ sukna, trzymać powinna trzy łokcie długości, podszyta całkowicie płótnem.

10) Kaftan kobiecy warownego lub ciężkiego więzienia powinien za pas zachodzić, czyli być najmniéj 24 cale długi, na 6 do 8 cali zakładany na piersiach, na 4 do 5 haftek zapinany, z klinami poniżéj stanu do fałdowania, podszyty płótnem o trzy cale krócéj od sukna i rękawami długiemi do dłoni, całkowicie podszytemi, szerokiemi przy niéj do trzynastu cali.

11) Spódnica od powyżéj pasa dochodzić powinna do kostek, a najwięcéj o jeden cal krócéj, szeroka u dołu na cztery łokcie, podszyta dwiema listwami z płótna nad pasem i u dołu, na cztery cale szerokiemi.

12) Szlafrok lazaretowy zimowy kobiecy długi na 2 do $2^{1}/_{4}$ łokcia téjże saméj szerokości, podobnymże krojem i podszyciem jak męzki.

13) Szlafroki lazaretowe letnie męzkie i kobiece powinny być w kroju i szyciu stosowane do szlafroków zimowych, opisanych w powyższych ustępach 8 i 12-m.

14) Kaftan kobiecy poprawczego więzienia w kroju i szyciu stosowany być ma do ciężkiego więzienia, w ustępie 10-m, lecz być cały podszyty.

15) Spódnica poprawczego więzienia jakoteż dla rekonwalescentek ma być téj saméj długości jak spódnica sukienna, w punkcie 11-m, szerokość zaś jéj łokci $4^{1}/_{4}$ w trzy bryty z klinem. Spódnica poprawczego więzienia ma być podszyta płótnem w taki sposób, jak sukienna; dla rekonwalescentek zaś bez podszycia.

16) Siennik długi być powinien łokci $3^{1}/_{2}$, szerokość jego zastosowana do materyału.

17) Hangemata długa łokci $3^{1}/_{4}$, mająca w środku rozpór do wypchania, obszyta na obu końcach skórą, wzdłuż na sznu-

вдоль растянута на веревкахъ, прикрѣпленныхъ къ бокамъ, пришнурована къ оторочкамъ и съ ними вмѣстѣ завѣшена на желѣзныхъ крюкахъ.

18) Изголовникъ набитый долженъ имѣть длины одинъ локоть, толщины кругомъ одинъ локоть 10 дюймовъ.

19) Подушка длины до 23 дюймовъ, ширина оной соотвѣтствуетъ матеріалу.

20) Чепчикъ гладкій, сзади нѣсколько сморщенный, съ бортикомъ, шириною въ два дюйма, сморщеннымъ, съ бинтами для завязыванія подъ бороду.

21) Косынка длиною въ разрѣзѣ до $1^3/_4$ локтя, шириною соотвѣтственно матеріалу въ 5 четвертей.

22) Рубашка мужская должна имѣть въ длину отъ воротника 31 дюймовъ въ два полотнища, съ прорѣзами по бокамъ внизу, съ стрѣлками на плечахъ шириною въ 5 дюймовъ, съ воротникомъ вышиною въ $3^1/_2$ дюйма, съ рукавами до ладони, долженствующими имѣть длины отъ стрѣлокъ не менѣе одного локтя.

23) Рубашка женская должна закрывать часть голени ниже икры и имѣть длины не менѣе 45 дюймовъ, ширины внизу съ клиньями до трехъ локтей, съ прорѣзомъ на груди, со стрѣлками на плечахъ, шириною въ два дюйма, съ рукавами длиною отъ стрѣлокъ въ 12 дюймовъ.

24) Простыня должна имѣть длины $3^1/_2$ локтя, ширина же оной въ два полотнища зависѣть будетъ отъ ширины матеріала.

25) Лѣтніе шаровары, застегиваемые по бокамъ на 10 до 12 кожаныхъ пуговицъ, длиною отъ свыше пояса до лодыжекъ, шириною внизу отъ 20 до 22 дюймовъ, съ поясомъ въ 3 дюйма ширины съ четырьмя на ономъ пуговицами для застегиванія, и, сверхъ того, съ двумя пуговицами спереди и съ двумя сзади для помочей, съ прорѣзами внизу до 10 дюймовъ въ длину, безъ кожаной оторочки, но съ обрубомъ и кожаною петлею для застежки, съ гульфикомъ, застегиваемымъ на бокахъ.

26) Лѣтніе брюки, не застегиваемые по бокамъ, или подштаники, должны быть такой же длины и ширины, какъ и

rach przy bokach wyprężona, przysznurowana do listew, z temiż na hakach żelaznych zawieszona.

18) Wałek wypchany trzymać winien długości łokieć, obwodu na grubość łokieć i 10 cali.

19) Poduszka długości do 23 cali, szerokość jéj zastosowana do materyału.

20) Czepek gładki, z tyłu nieco marszczony, z langietką na dwa cale szeroką, zmarszczoną, z bandażami do zawiązywania pod brodą.

21) Chustka rogówka długa w przecięciu do $1^3/_4$ łokcia, szeroka podług materyału 5 ćwierci.

22) Koszula męzka trzymać powinna od kołnierza 31 cali długości, o dwóch brytach z rozporkami na bokach u dołu, z przyramkami na ramionach na 5 cali szerokiemi, z kołnierzem na $3^1/_2$ cala wysokim, z rękawami długiemi do dłoni, które od przyramek przynajmniéj łokieć trzymać powinny długości.

23) Koszula kobieca długa zachodzić powinna dobrze za łydki, być długą najmniéj 45 cali, szeroką u dołu do trzech łokci włącznie z klinami, z rozporkiem na piersiach, z przyramkami na ramionach na dwa cale szerokiemi, z rękawami od przyramek na 12 cali długiemi.

24) Prześcieradło trzymać powinno długości łokci $3^1/_2$, szerokość jego dwubrytowa pochodzić będzie od szerokości materyału.

25) Rajtuzy letnie, na bokach na 10 do 12 guzików skórzanych zapinane, od powyżéj pasa do kostek długie, na 20 do 22 cali u dołu w około nogi szerokie, z paskiem na trzy cale szerokim, czterema na nim guzikami do zapinania, dwa z przódu a dwa z tyłu do szelek, z rozporem u dołu na 10 cali wysokim, bez obszycia skórą, lecz przy obrębku z pętlicą skórzaną do spięcia, z fartuszkiem na bokach zapinanym.

26) Spodnie letnie niezapinane na bokach, lub gatki, powinny być téj saméj długości i szerokości co rajtuzy letnie z

лѣтніе шаровары, съ разрѣзомъ спереди безъ прорѣзей внизу.

Примѣчаніе. Все бѣлье должно быть шито бѣлыми нитками.

V. Вознагражденіе за содержаніе въ исправности арестантской и лазаретной одежды и бѣлья.

1) На первый годъ со дня поступленія въ носку какой либо части одежды, бѣлья или постели, назначается на содержаніе оной въ исправности одна треть расхода на шитье, съ тѣмъ условіемъ относительно рубашекъ, коихъ полагается по двѣ въ годъ для каждаго арестанта, что положенное вознагражденіе за содержаніе въ исправности одной рубашки должно считаться на полгода.

2) На второй годъ, если какая либо часть одежды, бѣлья или постели поступила въ употребленіе отъ предыдущаго года, на содержаніе оной назначается двѣ трети расхода на шитье.

3) На третій годъ поступающія въ употребленіе вещи, послѣ двухлѣтней носки, содержатся на вознагражденіе, равняющееся полному расходу на шитье, а хотя бы нѣкоторыя изъ нихъ оказались годными къ употребленію и на дальнѣйшее время, однако вознагражденіе за содержаніе оныхъ назначается уже въ послѣдней пропорціи.

Затѣмъ разсчеты о подобномъ вознагражденіи, подаваемые Смотрителемъ на основаніи ст. 17-й распоряженія отъ 3 Ноября 1834 года, должны быть разсматриваемы и свидѣтельствуемы при трехмѣсячныхъ ревизіяхъ, производимыхъ на точномъ основаніи упомянутой статьи.

4) Изношенная одежда или какая либо часть бѣлья, не могущая уже служить къ дальнѣйшему употребленію, соотвѣтственно своему назначенію, обращается на починку поврежденныхъ вещей. Съ остальными затѣмъ, вовсе негодными къ употребленію, поступать на основаніи статьи 18-й вышеупомянутаго распоряженія.

Варшава, 29 Апрѣля (11 Мая) 1836 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій

(подписано) *Головинъ.*

№ 4,485/6,088.

---

rozporkiem na przodzie, bez rozporków dolnych.

Uwaga. Wszystka bielizna powinna być białemi nićmi szyta.

V. Wynagrodzenie na utrzymanie w dobrym stanie odzieży, bielizny lazaretowéj lub osobowéj.

1) Na rok pierwszy od daty wzięcia w użycie jakowéj części ubioru, bielizny, lub posłania, przeznacza się na jéj utrzymanie jedna trzecia część kosztów szycia, z uwagą co do koszul, których gdy dwie dla więźnia liczyć trzeba rocznie, przeto wynagrodzenie powyższe na utrzymanie w dobrym stanie jednéj koszuli liczoném być ma na pół roku.

2) Na rok drugi wchodząca w użycie z roku poprzedniego jaka część ubioru, bielizny lub posłania, na jéj przez ten czas utrzymanie przeznacza się dwie trzecie kosztów szycia.

3) Na rok trzeci wchodzące w użycie z roku drugiego, całkowite koszta szycia, a gdyby niektóre i dłużéj były zdatne do użycia, zawsze na ich dalsze utrzymanie przeznacza się w ostatnim stosunku wynagrodzenie.

Zatém podobne należytości podawane przez Nadzorcę, stosownie do art. 17-go urządzenia z d. 3 Listopada 1834 roku, przy odbywanych w wykonaniu tegoż artykułu kwartalnych rewizyach, mają być rozpoznawane i poświadczane.

4) Zniszczona odzież lub jaka część bielizny, nie mogąca być dłużéj użytą w całości, służyć ma do naprawy nadpsutéj. Dopiero z resztą, w zupełności do użytku niezdatną, ma być postąpioném podług artykułu 18-go powołanego wyżéj urządzenia.

w Warszawie, d. 29 Kwietnia (11 Maja) 1836 r.

Dyrektor Główny Prezydujący

(podpisano) *Gołowin.*

Nr. 4,485/6,088.

№ 8.

Распоряженіе, предоставляющее Губернскимъ Правленіямъ разрѣшать покупку для тюремныхъ фабрикъ сырыхъ матеріаловъ и назначать въ продажу негодныя къ употребленію тюремныя вещи и снаряды.

(25 Ноября (7 Декабря) 1839 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

По существующему нынѣ порядку Губернскія Правленія обязаны каждый разъ испрашивать разрѣшенія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ на покупку для тюремныхъ фабрикъ сырыхъ матеріаловъ, какъ-то: шерсти, льна и пеньки, а также на продажу съ торговъ выслужившихъ опредѣленные сроки и пришедшихъ въ негодность къ употребленію разныхъ тюремныхъ вещей и снарядовъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ, находя порядокъ сей неудобнымъ и сопряженнымъ съ потерею времени, въ засѣданіи въ 9 (21) день Августа с. г. постановила:

1) предоставить Губернскимъ Правленіямъ власть разрѣшать впредь, самымъ, на основаніи постановленія Совѣта Управленія отъ 16 (28) Мая 1838 года, покупку съ торговъ сырыхъ матеріаловъ, необходимыхъ для занятія арестантовъ работами, на счетъ суммы, какая на сей предметъ по штату въ распоряженіе ихъ назначена, съ тѣмъ однакожъ, чтобы цѣны на заготовленіе матеріаловъ не превышали справочныхъ цѣнъ, и чтобы Губернскія Правленія ни въ какомъ случаѣ не выходили изъ штатнаго на сей предметъ назначенія;

2) равномѣрно предоставить Губернскимъ Правленіямъ власть назначать впредь, безъ особаго на сіе отъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ разрѣшенія, въ продажу съ публичнаго торга выслужившія опредѣленные

№ 8.

Rozporządzenie, przelewające na Rządy Gubernialne władzę nabywania surowych materyałów dla fabryk więziennych, oraz sprzedaży zużytych sprzętów i narzędzi więziennych.

(d. 25 Listopada (7 Grudnia) 1839 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.

Stosownie do istniejących przepisów, Rządy Gubernialne obowiązane są w każdym razie, tak przy kupnie surowych materyałów dla fabryk więziennych, jako to: wełny, lnu i konopi, jak równie sprzedaży zużytych już i niezdatnych narzędzi i sprzętów więziennych, udawać się o upoważnienie do Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych.

Zważając atoli postępowanie takowe niestosownem i pociągającém za sobą stratę czasu, Kommissya Rządowa na posiedzeniu swém daty 9 (21) Sierpnia 1839 roku postanowiła:

1) zostawić odtąd samym Rządom Gubernialnym moc nabywania przez licytacye publiczne, na zasadzie postanowienia Rady Administracyjnéj daty 16 (28) Maja 1838 r. odbywać się mające, surowych materyałów, stosownie do potrzeby nieodzownego zajęcia aresztantów pracą, a to na rachunek funduszów, jakie etatem na ten cel zostały przeznaczone, z tém jednak zastrzeżeniem, aby cena kupna materyału nie przechodziła cen normalnych, i aby Rządy Gubernialne w żadnym przypadku nie przekraczały etatowych w téj mierze określeń;

2) podobnież zostawić Rządom Gubernialnym moc przeznaczania na sprzedaż, bez poprzedniego upoważnienia Kommissyi Rządowéj, za pośrednictwem licytacyi, takich sprzętów i narzędzi więziennych, które, wysłużywszy już czas oznaczony

сроки и пришедшія уже въ негодность къ употребленію разныя тюремныя вещи и снаряды, донося о томъ каждый разъ Правительственной Коммисіи для свѣдѣнія.

О чемъ, для руководства и надлежащаго исполненія, даю знать Губернскому Правленію.

Варшава, 25 Ноября (7 Декабря) 1839 года.

Главный Директоръ, Генералъ-Адъютантъ
(подписано) *Шиповъ.*

№ 9,562.

№ 9.

Постановленіе о назначеніи Веркмейстерамъ при тюремныхъ фабрикахъ процента отъ суммы, вырученной изъ продажи издѣлій, оставшихся за удовлетвореніемъ потребностей тюрьмы.

(14 (26) Октября 1844 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Во исполненіе постановленія Совѣта Управленія отъ 29 Іюля (10 Августа) 1832 года, устроено между прочими въ 1834 году въ Плоцкой тюрьмѣ мануфактурное заведеніе съ 24 станками и прядильнею на 70 работниковъ, для выдѣлки холстяныхъ издѣлій.

Для завѣдыванія техническою частію и обученія арестантовъ принятъ ткачъ Карлъ Шредеръ, съ званіемъ Веркмейстера и жалованьемъ, опредѣленнымъ штатомъ для такихъ мастеровъ по 180 руб. сер., и съ отпускомъ ему на отопленіе по 11 руб. 25 коп. сер. въ годъ.

Впослѣдствіи, когда въ г. Сѣрадзѣ учреждена была уголовная тюрьма, а при ней и обширнѣйшее помѣщеніе нежели въ Плоцкѣ для тюремной фабрики, Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ перемѣстила, въ 1840 году, ткацкое заведеніе изъ Плоцкой въ Сѣрадзкую тюрьму, вмѣстѣ съ Веркмейстеромъ Шредеромъ.

stały się niezdatnemi, z zastrzeżeniem jednak składania Kommissyi Rządowéj szczegółowych o każdym podobnym wypadku rapportów.

O czém uwiadamiam Rząd Gubernialny, dla wiadomości i ścisłego stosowania się.

w Warszawie, dnia 25 Listopada (7 Grudnia) 1839 r.

Dyrektor Główny Prezydujący, Jenerał-Adjutant
(podpisano) *Szypow.*

№ 9,562.

№ 9.

Decyzyà, przeznaczająca tantiemę dla Werkmajstrów przy fabrykach więziennych od wyrobów wyprodukowanych nad miejscową potrzebę i przeznaczonych tém samém na sprzedaż.

(d. 14 (26) Października 1844 r.)

Wypis z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj.

W wykonaniu postanowienia Rady Administracyjnéj z dnia 29 Lipca (10 Sierpnia) 1832 r. zaprowadzony został zakład rękodzielniczy wyrobów płóciennych w więzieniu w Płocku, o 24 warsztatach, z przędzalnią na 70 robotników, do kierowania w którym to zakładzie robotami technicznemi i uczenia więźni przyjęty został Karol Schroeder, pod nazwą Werkmajstra, z płacą roczną, ogólnym etatem dla podobnych instruktorów oznaczoną rsr. 180 i na opał rsr. 11 kop. 25.

W późniejszym czasie, gdy urządzone zostało w mieście Sieradzu więzienie karne, a przy niém i lokal obszerny na podobny zakład, przeto Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych przeniosła w roku 1840 zakład tkacki z więzienia w Płocku do Sieradza, a z nim i Werkmajster Schroeder do Sieradza przeszedł.

Въ слѣдующемъ году, соразмѣрно обширности помѣщенія и числу арестантовъ учреждено въ Сѣрадзкой тюрьмѣ, сверхъ существующихъ, еще 80 станковъ и прадильню на 100 слишкомъ работниковъ, и завѣдываніе работами въ техническомъ отношеніи, а также обученіе арестантовъ мастерству, поручено тому же Веркмейстеру Шредеру, какъ знатоку своего дѣла и исправно выполняющему принятыя на себя обязанности.

Вслѣдствіе сего, Калишское Губернское Правленіе ходатайствовало о назначеніи упомянутому Веркмейстеру, согласно его просьбѣ, прибавки къ жалованью по 75 руб. сер. въ годъ. Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, находя это ходатайство вполнѣ основательнымъ, по соображеніи изъясненныхъ въ немъ обстоятельствъ, признала Веркмейстера Шредера заслуживающимъ особеннаго поощренія, тѣмъ болѣе, что, со времени назначенія его въ это званіе, онъ постоянно отличается примѣрнымъ трудолюбіемъ и стараніемъ объ улучшеніи издѣлій.

Избѣгая однако обремененія тюремныхъ суммъ новыми расходами, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ полагала: какъ упомянутаго Веркмейстера Шредера, такъ и другихъ подобныхъ ему мастеровъ, заслуживающихъ поощренія за свои труды, вознаграждать соотвѣтственнымъ процентомъ отъ суммы, выручаемой продажею издѣлій тюремныхъ фабрикъ, превышающихъ тюремныя потребности, съ тѣмъ впрочемъ, чтобы процентъ этотъ не превышалъ 1 коп. сер. съ локтя, на что въ представленіи своемъ отъ 12 (24) Октября сего года, за N° 2,936/13,130, и просила разрѣшенія Совѣта Управленія.

Совѣтъ, снисходя на представленіе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, разрѣшилъ ей назначить по своему усмотрѣнію тюремнымъ мастерамъ вышеозначенныя вознагражденія.

Варшава, 14 (26) Октября 1844 года.

Вѣрно съ журналомъ:
Статсъ-Секретарь, Статскій Совѣтникъ (подписано) *Лебренъ*.

N° 18,303.

W następnym zaś roku, stosownie do obszerności lokalu i liczby więźni w Sieradzu, powiększony został ten zakład do 80 warsztatów, przy urządzeniu okok tego przędzalni lnu dla stu przeszło robotników, i kierunek w tak obszernym zakładzie robotami technicznemi i instruowanie więźni pozostawiono temuż samemu Schroederowi Werkmajstrowi, jako odpowiadającemu swoim obowiązkom i odznaczającemu się znajomością rzeczy.

Skutkiem atoli wstawienia się Rządu Gubernialnego Kaliskiego za prośbą wspomnionego Werkmajstra o powiększenie mu dotychczasowéj płacy o rsr. 75 rocznie, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych, wchodząc w słuszność takowego żądania, uznała wspomnionego Schroedera podług przywiedzionego stanu rzeczy zasługującym na względy, ile, że od czasu przyjęcia go do téj służby odznacza się ciągle pracowitością i starannością o ulepszenie wyrobu; unikając jednak obciążenia nowym wydatkiem funduszu więziennego, zamierzyła tak rzeczonego Werkmajstra Schroedera, jakoteż i innych podobnych, na zachęcenie za pracę zasługiwać mogących instruktorów, wynagrodzić przyznawaniem im tantiemy od wyrobów corocznie na sprzedaż przeznaczonych, jako od potrzeb więziennych zbywających, która to tantiema jednéj kopiejki od łokcia przenosić nie będzie, i w tym to celu uprawszała Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych Radę Administracyjną pod dniem 12 (24) Października roku bieżącego Nr. 2,936/13,130, o udzielenie jéj stosownego upoważnienia.

Rada w przychyleniu się do przedstawienia Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych upoważniła ją do udzielenia instruktorom więziennym powyższych, w miarę jéj uznania, wynagrodzeń.

w Warszawie, dnia 14 (26) Października 1844 r.

Zgodno z protokółem:
Sekretarz Stanu, Radca Stanu (podpisano) *Le Brun*.

Nr. 18,303.

№ 10.

Распоряженіе о томъ, чтобы къ документамъ о торгахъ, произведенныхъ на поставку матеріаловъ для тюремныхъ фабрикъ, прилагаема была сравнительная вѣдомость о прежнихъ и состоявшихся на послѣднихъ торгахъ цѣнахъ и о годовой потребности этихъ матеріаловъ.

(31 Августа (12 Сентября) 1845 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

До настоящаго времени Губернское Правленіе, въ донесеніяхъ своихъ о результатѣ торговъ, произведенныхъ на поставку матеріаловъ для тюремныхъ фабрикъ и на перевозку издѣлій, ограничивалось простою пересылкою торговыхъ протоколовъ, не помѣщая вовсе въ рапортахъ сжатаго и вѣрнаго объясненія о послѣдствіяхъ торговъ, а именно: представляютъ ли таковые уменьшеніе или увеличеніе расходовъ Казны, и въ какой мѣрѣ.

Для удобнѣйшаго обсужденія выгодности вышеупомянутыхъ торговъ въ сравненіи съ прежними, Правительственной Коммисіи необходимо имѣть свѣдѣнія, заключающія положительныя и полныя по сему предмету данныя.

По этой причинѣ Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію, при представленіи торговаго протокола по вышесказаннымъ поставкамъ, прилагать всегда, кромѣ обыкновенныхъ документовъ, составленную по приложенной у сего формѣ вѣдомость, съ означеніемъ въ ней не только цѣнъ, по которымъ поставки производились до того времени, согласно заключеннымъ съ подрядчиками контрактамъ, а равно цѣнъ, назначенныхъ для торговъ и предложенныхъ на оныхъ, съ показаніемъ разницы между этими цѣнами, за вычетомъ уступленныхъ въ пользу Казны процентовъ, или сбавки съ торговой цѣны, но, сверхъ того, годовой потребности поставляемыхъ матеріаловъ, съ исчисленіемъ при-

№ 10.

Rozporządzenie, zastrzegające dołączanie, do dowodów z odbytych licytacyj na dostawę materyałów do fabryk więziennych, wykazu porównawczego cen poprzednich z osiągniętemi na licytacyi, oraz z wskazaniem rocznéj potrzeby tych materyałów.

(d. 31 Sierpnia (12 Września) 1845 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Dotychczas Rząd Gubernialny, przedstawiając wypadek z odbywanych licytacyj na dostawy materyałów do fabryk więziennych, lub rozwożenie wyrobów, ograniczał się na prostém przesyłaniu protokółów licytacyjnych, bez treściwego i dokładnego wyrażenia w rapportach wypadku licytacyj, mianowicie: o ile takowy przynosi Skarbowi korzyść lub większy wydatek.

Dla łatwiejszego ocenienia licytacyj, o których mowa, w porównaniu z poprzedniemi, należy, aby Kommissya Rządowa miała sobie składane wykazy, zawierające jasne i dostateczne w téj mierze wiadomości.

Z tego względu Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu, ażeby przy przedstawieniu każdego protokółu licytacyjnego na dostawy wyżéj wymienione, oprócz zwykłych w téj mierze dowodów, dołączał zawsze wykaz ułożony, podług dołączającego się wzoru, który obejmować powinien nietylko ceny dotychczasowe, podług zawartych z entreprenerami kontraktów, ceny do licytacyi oznaczone i ceny z rezultatu onéj osiągnione, tudzież zachodzącą pomiędzy niemy różnicę, po potrąceniu, czy to procentów dla Skarbu odstąpionych lub części ceny do licytacyi ustanowionéj, ale nadto roczne potrzeby dostaw z obrachowaniem przypadających za nie należytości, podług cen tak dotychczasowych, jako i na

читающейся за оные платы, какъ по нынѣшнимъ, такъ и по предложеннымъ на послѣднемъ торгѣ цѣнамъ и съ показаніемъ, въ какомъ размѣрѣ ожидается сбереженіе или увеличеніе расходовъ Казны, противъ прежней подрядной платы.

Варшава, 31 Августа (12 Сентября) 1845 года.

Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Брулевичъ*.

№ 8,146/36,942.

licytacyi osiągnionych, i z wykazaniem, o ile z porównania tych należytości, oszczędność albo zwiększony wydatek dla Skarbu wyniknie.

w Warszawie, d. 31 Sierpnia (12 Września) 1845 r.

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu
(podpisano) *Brujewicz*.

Nr. 8,146/36,942.

Приложеніе

СРАВНИТЕЛЬНАЯ

нынѣшнимъ цѣнамъ за развозку издѣлій и за поставку заведеній, съ цѣнами, состоявшимися на торгахъ, произ-

числа по . . . . число

	Развозки издѣлій		Поставки шерсти, пеньки или льна	
	Рубли и копѣйки			
Цѣны:				
По настоящему контракту плата за развозку издѣлій или поставку одного камня шерсти, льна, или пеньки составляетъ	00		00	
На послѣднихъ торгахъ состоялись цѣны (за вычетомъ уступленныхъ въ пользу Казны процентовъ, или сбавки съ назначенной къ торгамъ цѣны)	00		00	
Такимъ образомъ состоявшіяся на торгахъ цѣны въ сравненіи съ нынѣшними:				
выше на				
ниже на				

къ N° 10-му.

ВѢДОМОСТЬ

шерсти, льна и пеньки и т. п. матеріаловъ для тюремныхъ веденныхъ на годичную поставку оныхъ, начиная съ . .

. . . . . года . . . . .

	Сравнительно съ цѣнами		Послѣдствія торговъ для Казны	
	нынѣшними	состоявшимися на торгахъ	Сбереженіе	Увеличившіеся расходы
	Рубли и копѣйки			
Годичная потребность поставляемыхъ матеріаловъ на основаніи истекшаго года. .				
Развозка издѣлій вѣсомъ въ . . . центнеровъ . . . . или				
Поставка шерсти, льна пеньки (камней)				
За вычетомъ сбереженій отъ издержекъ				
Расходы будутъ дѣйствительно больше (или меньше)				

Annex

—

WY-

porównywający dotychczasową cenę rozwózki wyrobów zień, z ceną wynikłą z licytacyi odbytéj na jednoroczną od

	Rozwózki wyrobów	Dostawy wełny albo sierci, albo konopi, albo lnu
	Ruble i kopiejki	
Ceny:		
Podług dotychczasowego kontraktu koszt na rozwózkę wyrobów lub dostawę jednego kamienia wełny lub sierci, lnu, konopi wynosi	. . .	. . .
Na licytacyi osiągnięto cenę (po potrąceniu odstąpionego na korzyść Skarbu procentu, lub przez zniżenie ceny licytacyjnéj)	. . .	. . .
A zatém cena na licytacyi osiągnięta w porównaniu z dotychczasową, jest:		
wyższa o		
niższa o		

do Nr. 10-go.

—

KAZ,

vel dostawy: wełny albo sierci, lnu i konopi i t. p. do więdnia . . . . . do dnia . . . . . roku . . entrepryzę.

	Podług cen		A zatém z licytacyi jest dla Skarbu	
	Dotychczasowych	Na licytacyi osiągnionych	Oszczędność	Większy wydatek
	Ruble i kopiejki			
Potrzeba roczna dostaw na zasadzie roku upłynionego.				
Rozwózka wyrobów cent. . . albo Dostawa wełny, sierci, lnu, konopi kamieni				
Potrącając oszczędność od wydatków				
Będzie rzeczywiście większy (lub mniejszy) wydatek . .				

№ 11.

Постановленіе о томъ, что назначаемое арестантамъ, работавшимъ на тюремныхъ фабрикахъ, вознагражденіе, съ цѣлью доставить имъ средства къ существованію послѣ освобожденія изъ заключенія, въ случаѣ ихъ смерти въ тюрьмѣ, не должно быть почитаемо ихъ собственностью, но имѣетъ быть предоставлено въ распоряженіе Правительства.

(12 (24) Марта 1846 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія (*).

Въ штатахъ тюремъ Царства Польскаго, въ которыхъ устроены фабричныя заведенія, опредѣлена сумма на вознагражденіе работающихъ на этихъ фабрикахъ арестантовъ, въ размѣрѣ отъ $^1/_{50}$ до 6 коп. сер. за каждую отдѣльную работу, какъ-то: за пряденіе, щипаніе, вѣяніе, расчесываніе, снованіе, тканіе и т. п. Эта задѣльная плата накопляется соотвѣтственно прилежанію каждаго работавшаго арестанта и собранная такимъ образомъ сумма служитъ для поданія ему по выпускѣ изъ тюрьмы средства сдѣлаться честнымъ человѣкомъ и приняться за ремесло, или другой какой либо честный промыселъ.

Но случается, что арестантъ умираетъ въ заключеніи, какъ это именно случилось въ Сандомирской тюрьмѣ, гдѣ по смерти 15 арестантовъ осталось 28 руб. 29 коп. сер.

На основаніи общихъ понятій о правѣ собственности и сообразно съ постановленіями Гражданскаго Уложенія, все, что остается по умершемъ, должно принадлежать его родственникамъ, а если ихъ нѣтъ—Казнѣ.

(*) О содержаніи настоящаго постановленія Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ дала знать Губернскимъ Правленіямъ предписаніемъ отъ 5 (17) Апрѣля 1846 года, за №551|1,968, для изданія примѣнительно къ оному зависящихъ отъ нихъ распоряженій.

№ 11.

Decyzya stanowiąca, aby wyznaczane więźniom, w fabrykach więziennych pracującym, wynagrodzenie, mające za cel opatrzenie ich w fundusz na pierwsze potrzeby po wyjściu z więzienia, w razie ich śmierci w więzieniach, uważane było nie za własność więźni, lecz posługiwało do rozporządzenia Rządu.

(d. 12 (24) Marca 1846 r.)

Wypis z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj (*).

W etatach więzień Królestwa, w których są zaprowadzone warsztaty fabryczne, mieści się fundusz na wynagrodzenia więźni, w takowych fabrykach pracujących, w stosunku oznaczonym temiż etatami, od $^1/_{50}$ kopiejki do 6 kopiejek sr. za każdą oddzielnie robotę, jako to: przędzenie, skubanie, młynkowanie, gremplowanie, snucie, tkanie i t. p. Fundusz ten zbiera się w miarę pilności każdego więźnia i służy mu na to, aby po wyjściu z więzienia miał sposobność oddania się uczciwemu życiu, przez rozpoczęcie rzemiosła lub innego godziwego procederu.

Zdarza się atoli, iż aresztant w więzieniu umiera, jak to właśnie ma miejsce przy więzieniu Sandomierskiém, gdzie po zmarłych 15-tu aresztantach pozostało rs. 28 kop. 29.

Podług ogólnych wyobrażeń o prawie własności i przepisów Prawa Cywilnego, wszelka pozostałość po zmarłych więźniach należeć powinna do ich rodzin, a w razie nieistnienia onych — do Skarbu.

(*) Osnowa téj decyzyi wskazaną została Rządom Gubernialnym, rozporządzeniem Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 5 (17) Kwietnia 1846 r. Nr. 551/1,968, w celu wydania komu należy zarządzeń, ściśle do téjże decyzyi zastosowanych.

Но, входя въ сущность уголовно-исправительныхъ заведеній, а также и въ источникъ, изъ котораго проистекаютъ упомянутыя выше суммы, должно принять въ соображеніе:

что эти заведенія суть мѣста, назначенныя для наказанія и исправленія, а вовсе не для того, чтобы въ нихъ можно было пріобрѣтать собственность, во время заключенія;

что по силѣ 108-й статьи тюремной Инструкціи, изданной въ 1823 году, а за тѣмъ позже дѣйствующаго въ Царствѣ Гражданскаго Уложенія, арестантъ не имѣетъ права ни на какое вознагражденіе за работы, производимыя имъ въ заключеніи;

что если Правительство, употребляя арестантовъ въ работы на тюремныхъ фабрикахъ, и даетъ прилежнѣйшимъ изъ нихъ, при выпускѣ изъ тюрьмы, нѣкоторую денежную сумму, соразмѣрную съ ихъ трудами, то дѣлаетъ это единственно съ тою цѣлью, чтобы дать арестанту по его освобожденіи средство заняться честнымъ трудомъ и сдѣлаться чрезъ это полезнымъ членомъ общества;

что поэтому такое пособіе не составляетъ собственности арестантовъ до выпуска ихъ изъ тюрьмы, и еслибы оно, въ случаѣ смерти арестанта въ заключеніи, переходило къ его родственникамъ, тогда бы цѣль Правительства не была достигнута.

По этимъ причинамъ и имѣя въ виду, что вышеупомянутою тюремною Инструкціею дозволяется давать арестантамъ, отличившимся въ заключеніи нравственнымъ поведеніемъ и трудолюбіемъ, при выпускѣ ихъ, денежныя пособія изъ суммы, на сей предметъ штатомъ назначенной,—Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ полагала, что, какъ съ одной стороны всякое имущество арестантовъ, принадлежавшее имъ предъ заключеніемъ, безспорно принадлежитъ ихъ наслѣдникамъ, такъ равно и пособія, какія бы имъ назначались за работы на тюремныхъ фабрикахъ, единственно съ цѣлью преподать имъ средство къ честному промыслу при освобожденіи изъ заключенія, въ случаѣ смерти арестантовъ въ ономъ, должны быть раздѣляемы между другими заслуживающими такого пособія арестантами, при ихъ выпускѣ, въ видѣ особой награды за хорошее ихъ поведеніе во время за-

Wchodząc atoli w naturę zakładów karnych, tudzież w źródło pochodzenia rzeczonych pieniędzy, uważać wypada:

że zakłady te są miejscami kary i pokuty, nie zaś miejscami nabywania własności przez czas uwięzienia;

że według artykułu 108-go Instrukcyi więziennéj z roku 1823, późniejszéj od Prawa Cywilnego, w Królestwie obowiązującego, więzień nie ma żadnego prawa do wynagrodzenia za wykonywane przezeń w więzieniu roboty;

że jeżeli Rząd, używając więźni do prac fabrycznych, daje gorliwszym, przy wyjściu ich z więzienia, pewną kwotę pieniężną w stosunku ich pracy, czyni to jedynie jako wsparcie dla dania uwolnionemu możności przedsięwzięcia uczciwego zarobku i stania się przez to użytecznym społeczności członkiem;

że zatém podobne wsparcie nie jest ich własnością przed wyjściem z więzienia i gdyby takowe, w razie śmierci więźnia w więzieniu, przechodziło do jego sukcessorów, chybiony byłby cel, w jakim Rząd takowe wyznacza.

Z tych zatém powodów, jakoteż z uwagi, że rzeczona instrukcya więzienna dozwala, aby więźnie, moralnie i pracowicie w więzieniu zachowujący się, mieli sobie przy wyjściu z więzienia udzielane wsparcie z funduszu, etatem na to oznaczonego, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych uznała:

że jak wszelka własność więźni, to jest taka, z którą do więzienia przyszli, niezaprzeczenie należy do ich spadkobierców, tak z drugiéj strony, wsparcia, jakieby im przypadały z tytułu prac fabrycznych w więzieniu, w celu jedynie dania im środków ku uczciwemu zarobkowaniu, powinny, w razie ich śmierci w więzieniu, być w tymże celu rozdane pomiędzy innych, na to zasługujących więźni, przy wyjściu ich z więzienia, a to tytułem szczególnéj nagrody za dobre sprawowanie się w czasie zamknięcia; niemniéj

ключенія,—а также, что подобныя пособія должны бы быть раздаваемы съ нѣкоторою торжественностью, въ присутствіи всѣхъ, если возможно, арестантовъ и посредствомъ завѣдывающихъ тюрьмами Совѣтовъ, а гдѣ такихъ Совѣтовъ нѣтъ, то посредствомъ Административнаго начальства, вмѣстѣ съ Судебнымъ.

Мнѣніе это Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ представила отъ 7 (19) Марта сего года, за N° 12,577/55,768, на усмотрѣніе Совѣта Управленія, испрашивая его разрѣшенія по сему предмету.

Соглашаясь съ мнѣніемъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, что назначаемыя Правительствомъ вознагражденія арестантамъ за труды ихъ на тюремныхъ фабрикахъ, какъ условныя, потому что назначаются исключительно для предоставленія арестантамъ, по освобожденіи изъ заключенія, нѣкотораго пособія, не могутъ быть почитаемы совершенною ихъ собственностью и должны подлежать такому распоряженію, какое угодно будетъ сдѣлать Правительству относительно этихъ суммъ, Совѣтъ положилъ: мнѣніе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ утвердить, но вмѣстѣ съ тѣмъ постановить правиломъ, чтобы при выпускѣ арестантовъ изъ тюрьмы, даваемое имъ изъ означеннаго чрезвычайнаго источника пособіе не превышало 3-хъ руб. сер. на одного арестанта.

Варшава, 12 (24) Марта 1846 года.

Вѣрно съ журналомъ:
Статсъ-Секретарь, Статскій Совѣтникъ (подписано) *Ѳ. Лебренъ.*

N° 1,936.

że rozdawanie to powinno mieć miejsce z niejaką uroczystością, w obecności wszystkich, o ile można, więźni, i być dopełnianém przez Rady Dozorcze, lub gdzie Rad Dozorczych niema, przez Władze Administracyjne razem z Sądowemi.

W skutku tego, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych upraszała Radę Administracyjną pod dniem 7 (19) Marca r. b. Nr. 12,577/55,768 o wydanie stosownéj w téj mierze decyzyi.

Rada, podzielając zdanie Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych, że wyznaczane przez Rząd więźniom za prace w warsztatach więziennych stosunkowe wynagrodzenia, jako warunkowe, bo przeznaczone wyłącznie na udzielenie im zasiłku przy wyjściu z więzienia, za zupełną tychże własność uważane być nie mogą, i ulegać winny rozporządzeniom, jakie względem nich temuż Rządowi wydać się podoba, wyrzekła, że do przedstawienia téjże Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych się przychyla; lecz zarazem stanowi, że zasiłki, jakie z tych nadzwyczajnych źródeł wychodzącym z więzienia więźniom udzielane będą, nie mogą przenosić, na jednego więźnia, rubli srebrnych trzech.

w Warszawie, d. 12 (24) Marca 1846 r.

Zgodno z protokółem:
Sekretarz Stanu, Radca Stanu (podpisano) *T. Le Brun.*

Nr. 1,936.

№ 12.

Распоряженіе, указывающее постоянныя правила для устройства въ тюрьмахъ фабрикъ шерстяныхъ издѣлій.

(21 Ноября (2 Декабря) 1846 года.)

N Губернскому Правленію (*).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Въ изданныхъ Правительственною Коммисіею въ 1833 году правилахъ о счетоводствѣ въ тюремныхъ фабрикахъ, которыя, при открытіи мануфактурнаго заведенія въ Сандомирской тюрьмѣ и протоколярной передачѣ таковаго Инспекторомъ тюремныхъ фабрикъ, оставлены были въ руководство мѣстному начальству, о чемъ одновременно увѣдомлена бывшая Сандомирская Воеводская Коммисія предписаніемъ Правительственной Коммисіи отъ 5 (17) Февраля 1835 года, за № 338/974, оговорено:

1) въ статьѣ 2-й: что ежегодно имѣютъ быть указываемы основныя начала, относящіяся къ порядку производства и завѣдыванію упомянутыми заведеніями, а именно: къ употребленію матеріаловъ, количеству убыли при передѣлкѣ оныхъ, употребленію рабочихъ силъ и времени, а также къ количеству издѣлій, какія должны быть на нихъ выработаны;

2) въ статьѣ 9-й: что подробные матеріальные счеты, веденные по установленнымъ формамъ, должны быть чрезъ каждые три мѣсяца заключаемы съ подведеніемъ итоговъ и составленныя изъ нихъ выписки представляемы по четвертямъ года въ Правительственную Коммисію и Губернское Правленіе.

Правительственная Коммисія, убѣждаясь долговременнымъ опытомъ, что фабричному производству въ тюремныхъ заведеніяхъ, основанному донынѣ на временныхъ правилахъ,

(*) Суконная фабрика со вспомогательными прядильнями существовала только въ Радомской губерніи; нынѣ, по случаю новаго дѣленія края, состоятъ прядильни въ Кѣлецкой губерніи.

№ 12.

Rozporządzenie, wskazujące stałe przepisy i zasady do prowadzenia fabryk więziennych wyrobów welnianych.

(d. 21 Listopada (2 Grudnia) 1846 r.)

Do Rządu Gubernialnego N. (*)

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

W wydanych przez Kommissyę Rządową w roku 1833 przepisach o rachunkowości fabrycznéj po więzieniach, które, po urządzeniu zakładu w więzieniu w Sandomierzu, przy protokólarném zdaniu onego przez Inspektora fabryk, zostały miejscowéj władzy pozostawione, o czém równocześnie b. Kommissya Województwa Sandomierskiego, rozporządzeniem Kommissyi Rządowéj z dnia 5 (17) Lutego 1835 roku, Nr. 338/974, była zawiadomioną, zastrzeżono:

1) W artykule 2-m: że każdorocznie wskazane być mają zasady czyli principia manipulacyjne do prowadzenia tych zakładów, mianowicie co do użycia materyałów, strat z ich przerabiania ponosić się mających, użycia siły i czasu, tudzież ilości wyrabiać się powinnych produktów.

2) W artykule 9-m: że rachunki materyalne, prowadzone w szczegółowych contach, podług przepisanych wzorów, co kwartał zamknięte i zasummowane być winny i z nich ekstrakt kwartalny Kommissyi Rządowéj jakoteż Rządowi Gubernialnemu ma być składany.

Kommissya Rządowa, powziąwszy z tyloletniego doświadczenia przekonanie, że zakłady więzienne, dotąd na temczasowych przepisach prowadzone, nadal mogą już być na stałych

(*) Fabryka sukna z pomocniczemi przędzalniami istniała tylko w gubernii Radomskiéj; obecnie, z powodu nowego podziału kraju, przędzalnie są w gubernii Kieleckiéj.

могутъ быть уже на будущее время положены прочныя основанія, и что заведенія этого рода въ дальнѣйшихъ своихъ дѣйствіяхъ могутъ уже руководствоваться положительными данными, какъ въ отношеніи результатовъ, такъ равно въ отношеніи времени и рабочихъ силъ,—постановила предписать постоянныя правила для руководства Тюремныхъ Смотрителей по ввѣреннымъ имъ фабричнымъ заведеніямъ, наблюденіе же за точнымъ и неуклоннымъ исполненіемъ оныхъ Смотрителями возложить на мѣстныя начальства, предваривъ, какъ первыхъ, такъ и послѣднія, что за нарушеніе этихъ правилъ они подвергнутся отвѣтственности.

I. *Для фабрикъ шерстяныхъ издѣлій.*

A. Для прядилень.

1. Суконная фабрика въ Сандомирской тюрьмѣ, сверхъ мѣстной шерстяной прядильни, получаетъ еще пряжу изъ двухъ другихъ шерстяныхъ прядилень, устроенныхъ при тюрьмахъ: Кѣлецкой въ Радомской, и Яновской въ Люблинской губерніяхъ. Обѣ эти прядильни называются вспомогательными, такъ какъ приготовленная на нихъ пряжа должна быть доставляема и на будущее время въ ткацкую фабрику Сандомирской тюрьмы.

2. Пріобрѣтеніе матеріаловъ. Какимъ бы способомъ ни были пріобрѣтаемы матеріалы для вышеупомянутыхъ заведеній, а именно овечья и скотская шерсть, они должны быть при покупкѣ принимаемы и описываемы на нижеизложенныхъ основаніяхъ:

Относительно овечьей шерсти. Она должна быть двоякаго цвѣта, то есть: бѣлая пополамъ съ черною или съ темно-коричневою; сортъ же ея, въ особенности для Сандомирскаго заведенія, долженъ быть также двоякій, то есть въ половинѣ зимней и въ половинѣ лѣтней стрижки, вообще извѣстный подъ названіемъ украинской шерсти и цвисты: вся шерсть должна быть сухая, чистая, то есть хорошо вымыта и безъ всякихъ постороннихъ примѣсей, происходить съ живыхъ овецъ, и не имѣть въ чемъ бы то ни было никакихъ поврежденій и признаковъ тлѣнія.

Относительно скотской шерсти. Такъ какъ она имѣ-

zasadach, z pewném wyrachowaniem działań i określeniem wypadków, czasu i siły, kontynuowane, postanowiła takowe stałe zasady przepisać, do ścisłego przez Nadzorców, pod odpowiedzialnością, w powierzonych im zakładach fabrycznych wykonania, a przez władze zwierzchnicze pod równąż odpowiedzialnością przestrzegania i dopilnowania.

I. Dla fabryk wyrobów wełnianych.

A. Dla przędzalni.

1. Fabryka sukna w więzieniu w Sandomierzu, obok miejscowéj przędzalni wełny i sierci, ma jeszcze dwie inne przędzalnie wełny w więzieniach: w Kielcach, gubernii Radomskiéj, i w Janowie, gubernii Lubelskiéj. Obydwie przędzalnie te nazywają się pomocniczemi, gdyż przysposobiona w nich przędza dostawianą być ma jak dotychczas do fabryki tkackiéj więzienia w Sandomierzu.

2. Nabywanie materyałów. Jakimkolwiek sposobem będą dla wymienionych zakładów nabywane materyały, jako to: wełna i sierć, powinny być przy kupnie opisywane i przyjmowane w sposób następujący:

Co do wełny.

Ta powinna być co do koloru dwojaka, to jest w połowie biała, a w połowie czarna lub ciemno brunatna; także co do gatunku, szczególniéj dla zakładu w Sandomierzu, równie dwojaka, to jest w połowie ze strzyży zimowéj, a w połowie ze strzyży letniéj, w ogóle znana pod nazwiskiem ukraińskiéj i cwisty; wszystka powinna być sucha, czysta czyli dobrze wymyta i wolna od obcych części, pochodzić z żywych owiec, w niczém zepsuciu nieuległa, ani żadnych znaków zbutwiałości niemająca.

Co do sierci.

Gdy ta tylko na krajki do sukna używaną być ma, prze-

етъ быть употребляема только на покромки къ сукнамъ, то при пріемѣ оной слѣдуетъ обращать вниманіе лишь на то, чтобы по возможности была длинная, такъ называемая весенняя, и безъ всякихъ примѣсей.

Пріемъ этихъ матеріаловъ долженъ производиться нынѣ существующимъ порядкомъ то есть:

по Сандомирской тюремной фабрикѣ — фабричнымъ Веркмейстеромъ, Тюремнымъ Смотрителемъ, въ присутствіи Уѣзднаго Начальника или его Помощника;

по вспомогательнымъ прядильнямъ — подлежащими Смотрителями и Веркмейстеромъ Сандомирской фабрики при бытности Уѣздныхъ Начальниковъ или ихъ Помощниковъ.

Въ избѣжаніе расходовъ изъ казенныхъ суммъ на проѣздъ фабричнаго Веркмейстера въ города Кѣльцы и Яновъ для пріема шерсти—слѣдуетъ въ заключаемыхъ на поставку оной контрактахъ помѣщать условіе, что поставщикъ этого матеріала обязанъ въ такихъ случаяхъ доставлять Веркмейстеру подводы или возмѣщать ему понесенныя имъ путевыя издержки.

За пріемъ недоброкачественнаго матеріала отвѣтствуетъ Веркмейстеръ, который не только обязанъ будетъ вознаградить изъ своего жалованья и принадлежащаго ему имущества всѣ произшедшіе по этому поводу убытки, но, сверхъ того, подвергнется личной отвѣтственности. За пріемъ однакожъ матеріала съ явными признаками недоброкачественности, какъ напр. шерсти нечистой, сырой, тухлой, отвѣтствуютъ равнымъ образомъ и присутствующіе при пріемѣ.

Заключаемые на поставку шерсти контракты должны быть представляемы на утвержденіе въ Правительственную Коммисію; сроки поставки должны быть въ нихъ назначаемы съ такимъ разсчетомъ, чтобы цѣлыя партіи матеріаловъ, условленныя по контрактамъ, доставлены были въ первой половинѣ года.

Примѣчаніе. Для означенія вѣса, числительною единицею принятъ фунтъ, установленный Положеніемъ 13 Іюня 1818 года, съ тою разницею, что на одинъ камень полагается не 25 фунтовъ, а по принятому между торгующими обыкновенію—32 фунта.

to tylko na to zwracać należy uwagę, aby była ile możności długa, zwana wiosenną, i od obcych części wolna.

Odbiór tych materyałów dokonywany być ma w sposobie dotychczasowym, to jest:

w fabryce więziennéj w Sandomierzu—przez Werkmajstra fabrycznego, Nadzorcę więzienia, w obecności Naczelnika Powiatu lub jego Pomocnika;

w przędzalniach pomocniczych — przez właściwych Nadzorców i Werkmajstra fabryki w Sandomierzu, w obecności Naczelników Powiatu lub ich Pomocników.

Dla uniknienia wydatku z funduszu skarbowego, opłacania Werkmajstra fabrycznego, wysyłanego do Kielc i Janowa do odbioru wełny, ma być w kontraktach, o dostawę onéj zawieranych, czynione zastrzeżenie, że dostawca tego materyału obowiązany jest dostarczać w tym razie Werkmajstrowi podwody lub zwracać mu wyłożone koszta podróży.

Za odebrany materyał w złym gatunku głównie odpowiedzialnym jest Werkmajster, który wszelkie szkody, z tego powodu zrządzić się mogące, wynagrodzić obowiązany będzie nie tylko z płacy, ale i wszelkiego mienia, a prócz tego osobiście jeszcze jest odpowiedzialnym. Wszakże za przyjęty materyał z złemi widocznemi cechami, jak np. wełny nieczystéj, mokréj lub stęchłéj, równie odpowiedzialni są i attentujący jéj odbiorowi.

Kontrakty, o dostawę wełny zawierane, mają być Kommissyi Rządowéj do potwierdzenia przedstawiane, w których termina do jéj dopełnienia w taki sposób stanowić należy, iżby w pierwszém półroczu całkowite partye zakontraktowanych materyałów były dostawione.

Uwaga. Na wagę do oznaczenia ciężaru przyjęty jest funt, postanowieniem z dnia 13 Czerwca 1818 roku ustanowiony, z różnicą co do podziału kamienia, że ten nie na 25 funtów, ale na 32 podług zwyczaju handlowego jest przyjęty.

Для измѣренія протяженія принимается опредѣленный тѣмъ же Положеніемъ локоть.

3. Подготовка матеріаловъ. Хотя пріобрѣтенная шерсть должна быть чиста и хорошо вымыта, однакожъ для облегченія пряденія оной необходимо, чтобы таковая, прежде поступленія въ дѣло на тюремныхъ фабрикахъ, была вторично промываема по возможности въ текущей водѣ.

Мытье это должно происходить въ особенно благопріятствующее сей работѣ время года, то есть съ начала Мая по конецъ Сентября мѣсяца, въ продолженіе каковаго времени долженъ быть вымытъ весь запасъ шерсти на годовое производство.

Мытье шерсти производится въ корзинахъ, при чемъ не должны быть употребляемы никакіе матеріалы, сопряженные съ какими либо расходами.

4. Настоящій порядокъ обращенія съ шерстью, до передѣлки оной въ издѣліе, сохраняется и на будущее время, то есть: вымытая шерсть передается для дерганія, потомъ для вѣянія, чесанія и, наконецъ, для пряденія, пряжа же—для тканія.

5. Перевѣянная шерсть прежде чесанія оной спрыскивается ординарнымъ деревяннымъ и сурѣпичнымъ масломъ.

На 100 фунтовъ шерсти слѣдуетъ употребить:

деревяннаго масла . . . . . 3 фунта,
постнаго масла 1 кварту, вѣсомъ въ . . $2\frac{1}{4}$ „

и того $5\frac{1}{4}$ фунт.

Пропитанная такимъ образомъ жиромъ шерсть поступаетъ въ чесальную машину, при чемъ никакіе вспомогательные матеріалы уже не употребляются.

Вычесанная шерсть передается въ прядильню, при чемъ никакое особое сприскиваніе не требуется, а только прядильные снаряды должны быть, по мѣрѣ надобности, подмазываемы деревяннымъ масломъ (о чемъ сказано будетъ ниже).

6. Убыль при всѣхъ вышеупомянутыхъ операціяхъ съ шерстью, которая донынѣ допускалась и которая и на будущее время принимается въ основаніе, опредѣляется въ слѣдующемъ размѣрѣ:

Za miarę długości przyjęty jest łokieć, témże postanowieniem oznaczony.

3. Obrót materyałów. Wprawdzie nabyta wełna powinna być czystą i dobrze wymytą, wszelako aby była łatwiejszą do przędzenia należy, iżby była w fabrykach więziennych, przed użyciem jéj do roboty, raz jeszcze praną, o ile można w bieżącéj wodzie.

Pranie to szczególniéj odbywać się winno w czasie przyjaznéj podobnéj robocie pory roku, to jest poczynając od miesiąca Maja po koniec Września, przez który to czas cały zapas wełny, służyć mający przez cały rok do roboty, wyprany być winien.

Pranie wełny dokonywać należy w koszach, do czego żadne materyały, jakikolwiek wydatek za sobą pociągające, używane być nie mają.

4. Dotychczasowe postępowanie z wełną aż do zamienienia jéj na wyrób utrzymuje się i nadal, to jest: prana wełna oddawaną być ma do skubania, daléj do młynkowania, gremplowania i wreszcie do przędzenia, a przędza do tkania.

5. Wymłynkowana wełna, przed jéj gremplowaniem, skrapianą być ma oliwą ordynaryjną i olejem rzepakowym.

Do stu funtów wełny użyć należy:

oliwy . . . . . funtów 3,
oleju kwartę 1, ważącą . . . . . „ $2\frac{1}{4}$,

czyli razem funtów $5\frac{1}{4}$.

W ten sposób zatłuszczona wełna idzie do gremplowania, przyczém żadne już pomocnicze materyały używane być nie mają.

Wygremplowana wełna przechodzi do przędzenia, przyczém żadnego oddzielnego zakrapiania nie potrzebuje, oprócz tylko że narzędzia przędzalne w miarę potrzeby oliwą (jak poniżéj będzie oznaczoném) smarowane być muszą.

6. Ubytki przy wszystkich powyższych przerabianiach wełny, które się dotychczas praktykowały, a które i nadal utrzymują się, są następujące:

На одинъ фунтъ бѣлой шерсти, смѣшанной по поламъ съ черною или бурою, убыль составляетъ:

a) въ мытьѣ . . . . . 3 лота,
b) въ дерганіи . . . . . 1½ „
c) въ вѣяніи . . . . . 1½ „
d) въ чесаніи, вмѣстѣ съ рискованіемъ, 1 „
e) въ пряденіи . . . . . 1 „

и того 8 лотовъ;

изъ остальной затѣмъ шерсти въ количествѣ . . . . . 24 „

изъ взятаго фунта, или . . . . 32 лотовъ,

должно получить:

f) въ вспомогательныхъ прядильняхъ въ городахъ Кѣльцы и Яновъ мотокъ пряжи въ 8 пасмъ;

g) въ прядильнѣ при Сандомирскомъ заведеніи мотокъ пряжи въ 7 пасмъ.

Разность эта происходитъ оттого, что въ первыхъ двухъ прядильняхъ приготовляются донынѣ мотки въ 8 пасмъ, употребляемые исключительно на утокъ къ половинкамъ сукна, пряжа же, приготовляемая въ послѣднемъ ткацкомъ заведеніи, предназначается на основы, и поэтому должна быть покрѣпче для приданія большей прочности издѣліямъ.

Размѣръ пасма принимается обыкновенный, то есть оно должно содержать въ себѣ 40 нитокъ, нитка же должна имѣть длины 4 локтя.

7. Рабочее время раздѣляется на двѣ половины, то есть: на долгіе и короткіе рабочіе дни.

Къ первымъ причисляется время съ начала Апрѣля по конецъ Сентября, къ послѣднимъ — съ начала Октября по конецъ Марта.

Двѣнадцать человѣкъ, въ указанное въ предыдущемъ 3-мъ пунктѣ время года, могутъ, по опыту прошедшихъ лѣтъ, вымыть въ день четыре центнера шерсти, принимая въ разсчетъ и время необходимое для высушенія, переворачиванія и перетряски оной, а также для переноски въ назначенное для сего мѣсто или складъ.

Сорокъ человѣкъ издергаетъ шерсти въ долгій день одинъ

Wełna zmięszana w połowie biała z czarną lub brunatną, na jednym funcie traci:

a) w praniu . . . . . łutów 3,
b) w skubaniu . . . . . „ 1½,
c) w młynkowaniu . . . . . „ 1½,
d) w gremplowaniu łącznie z ryskowaniem „ 1,
e) w przędzeniu . . . . . „ 1,

razem łutów 8,

z pozostałéj przeto wełny w ilości „ 24

do wziętego funta o . . . . . „ 32

otrzymać należy:

f) w przędzalniach pomocniczych w Kielcach i Janowie motek przędzy o 8-miu pasmach;

g) w przędzalni przy zakładzie w Sandomierzu — motek przędzy o 7-miu pasmach.

Różnica ta ztąd pochodzi, że w pierwszych przędzalniach motki dotychczas o 8-miu pasmach są przyspasabiane i te służą na wątki do postawów sukna, a przędza w zakładzie tkackim przygotowywana, przeznaczona jest na osnowy, na które przędza mocniejszą być powinna, dla zapewnienia wyrobom większéj trwałości.

Miara pasma jest zwykła, to jest że w niém mieścić się winno 40 nici, nić zaś długa 4 łokcie.

7. Czas roboczy podziela się na dwie połowy, to jest za dni dłuższych i krótszych.

Do pierwszéj należy: od miesiąca Kwietnia po koniec Września, a do drugiéj — od Października do końca Marca.

Dwunastu ludzi, w oznaczonéj pod ustępem 3-m porze czasu, wyprać mogą podług dotychczasowego doświadczenia cztery centnary wełny dziennie, z uwagą na czas potrzebny do jéj wysuszenia, a przytém przewracania i przetrząsania oraz zniesienia do miejsca przeznaczenia czyli na skład.

Czterdziestu ludzi zeskubie wełny: za dni dłuższych — je-

центнеръ или 100 фунтовъ, въ короткій день—половину этого количества.

Одинъ работникъ вычещетъ въ долгій день 3 до 4 фунтовъ шерсти, въ короткій день—2 до 3 фунтовъ.

Одинъ работникъ, посредственно подготовленный, упрядетъ въ долгій день 3 фунта, то есть три мотка пряжи указаннаго въ предыдущемъ 6-мъ пунктѣ подъ лит. *f* и *g* размѣра, въ короткій же день—1 до $1^1/_2$ фунта или мотка.

Такъ какъ въ упомянутыхъ заведеніяхъ этими работами занимается обыкновенно арестантовъ:

	Дергапіемъ	Вѣяніемъ	Чесаніемъ	Прядеміемъ шерсти		Тканіемъ и другими работами	Всего
				овечьей	скотской		
въ Сандомирѣ	30	3	36	38	4	21	132
въ Кѣльцахъ	36	3	22	30	—	—	91
въ Яновѣ	6	3	6	12	—	—	27
	72	9	64	80	4	21	250

то, принимая въ основаніе разсчета послѣднее дѣйствіе съ шерстью, то есть прядеміе, какъ главнѣйшее и требующее наиболѣе упражненія и времени для работы, выходитъ, что 80 прядильщицъ въ средней сложности могутъ въ продолженіе года, или 288 рабочихъ дней, выпрясти шерсти 28,800 до 69,120 фунтовъ, или среднимъ числомъ 48,960 фунтовъ, каковое количество шерсти можетъ быть передѣлано въ упомянутыхъ заведеніяхъ, при правильномъ исполненіи работъ вышеозначеннымъ числомъ работниковъ. Но такъ какъ не представляется надобности въ производствѣ такого количества издѣлій, какое можетъ быть выработано изъ этого количества пряжи и притомъ необходимо имѣть въ виду и то обстоятельство, что въ этихъ заведеніяхъ могутъ встрѣтиться препятствія въ постоянномъ занятіи работою того числа работниковъ, какое занималось оною, и какое показано выше, и даже можетъ случиться недостатокъ самыхъ арестантовъ, то Правительственная Коммисія, дабы не обременять этихъ заве-

den centnar czyli sto funtów, a za dni krótszych potrzeba do tego dni dwa.

Jeden robotnik za dni dłuższych wygrempluje dziennie 3 do 4 funtów wełny, a za dni krótszych—2 do 3 funtów.

Jeden robotnik, średnio wprawny, uprzędzie za dni dłuższych 3 funty, czyli dostarczy tyleż motków, oznaczonéj ad 6 pod lit. *f* i *g* objętości; a za dni krótszych—1 do $1^1/_2$ funta czyli motka.

Że zaś w pomienionych zakładach temi robotami zwykle zatrudnionych bywa więźni:

	Skubaniem	Młynkowaniem	Gremplowaniem	Przędzeniem		Tkaniem i innemi robotami	Razem
				wełny	sierci		
w Sandomierzu	30	3	36	38	4	21	132
w Kielcach	36	3	22	30	—	—	91
w Janowie	6	3	6	12	—	—	27
	72	9	64	80	4	21	250

przyjmując przeto za zasadę ostatnie z wełną działanie, jako główniejsze i najwięcéj wprawy i czasu do pracy wymagające, to jest przędzenie, liczba 80 prządek w średniém przecięciu w ciągu roku, czyli dni 288, wyprzędą wełny funtów 28,800 do 69,120, czyli średnio 48,960, którą to ilość wełny pomienione zakłady, przy regularném wykonywaniu robót przez powyższą liczbę robotników, przerobić mogą. Lecz gdy odpowiednia produkcya wyrobów, mogąca być z téj ilości przędzy przysposobioną, nie jest tyle potrzebną, a prócz tego nastręcza się tu uwaga, że w tych zakładach zajść mogą przeszkody, iż nie zawsze dotychczas praktykowana a powyżéj wykazana liczba robotników będzie mogła być bez przerwy zajętych robotą, nawet być może dla braku samychże aresztantów, przeto Kommissya Rządowa, dla nieprzeciążenia tych zakładów, oznacza do prze-

деній, назначаетъ для выдѣлки въ нихъ въ продолженіе года 43,700 фунтовъ, или 1,365 камней 20 фунтовъ шерсти.

Изъ этого количества, соразмѣрно числу рабочихъ рукъ, приходилось бы передѣлать въ каждомъ заведеніи, а именно:

въ Сандомирѣ	20,757½	фунтовъ,
въ Кѣльцахъ	16,387½	„
въ Яновѣ	6,555	„
что составитъ вообще, какъ выше, . . .	43,700	фунтовъ.

Но, принимая въ соображеніе, что въ прядильнѣ при фабрикѣ, какъ сказано выше, имѣетъ быть приготовляема пряжа на основы, по той причинѣ, что за этою работою, какъ главнѣйшею, присматриваетъ Веркмейстеръ, котораго нѣтъ въ другихъ прядильняхъ, въ первой же прядильнѣ должно быть приготовлено столько пряжи на основы, сколько оной доставляется прочими двумя прядильнями на утоки, Комиссія, въ виду всѣхъ этихъ обстоятельствъ, назначаетъ для передѣлки въ упомянутыхъ прядильняхъ, въ продолженіе года, слѣдующее количество шерсти:

на прядильнѣ Сандомирской тюрьмы	21,850	фунтовъ,
на прядильнѣ Кѣлецкой тюрьмы . .	15,607	„
на прядильнѣ Яновской тюрьмы . .	6,243	„
что составитъ, какъ выше, всего . . .	43,700	фунтовъ.

Изъ сего количества шерсти, согласно вышепринятымъ основаніямъ, каждая изъ означенныхъ прядилень приготовитъ пряжи:

въ Сандомирѣ	21,850	мотковъ,
въ Кѣльцахъ	15,607	„
въ Яновѣ	6,243	„
итого . . .	43,700	мотковъ,

которые за отчисленіемъ убыли, не взирая на разницу мѣры, будутъ имѣть вѣса по 24 лота.

Сверхъ того, въ Сандомирскомъ заведеніи слѣдуетъ заготовить пряжи изъ скотской шерсти 1,901¼ мотковъ, соразмѣрно исчисленному ниже сего количеству сукна.

Для полученія же означеннаго числа мотковъ требуется столько же фунтовъ сырой шерсти.

8. Пряжа, выдѣлываемая изъ чистой шерсти, должна быть также чиста, ровна, однообразнаго сѣраго цвѣта, какъ и пря-

robienia w nich w ciągu roku 43,700 funtów wełny, czyli kamieni 1,365 funtów 20.

Z téj partyi, w stosunku liczby robotników, wypadałoby wprawdzie na każdy zakład do wyrobienia jak następuje:

w Sandomierzu . .	funtów	20,757½,
w Kielcach . . .	„	16,387½,
w Janowie . . .	„	6,555,
co razem uczyni, jak wyżéj, .	funtów	43,700.

Lecz ze względu, że w przędzalni przy fabryce wyrobioną być ma, jak wyżéj nadmieniło się, przędza na osnowy, z powodu że téj roboty, jako główniejszéj, dogląda Werkmajster, któréj to pomocy inne przędzalnie nie mają, a w téj przędzalni tyle przędzy na osnowy przysposobioném być musi, ile prawie onéj dwie inne przędzalnie na wątki czyli przerzutkę dostarczą, i z tych powodów przeznacza się do przerobienia w ciągu roku w pomienionych przędzalniach następujące partye wełny, jako to:

w przędzalni więzienia w Sandomierzu	funtów	21,850,
w przędzalni więzienia w Kielcach . .	„	15,607,
w przędzalni więzienia w Janowie . .	„	6,243,
co razem uczyni, jak wyżéj	funtów	43,700.

Z tych partyj, podług powyżéj przepisanych zasad, każda z będących w mowie przędzalni przysposobi przędzy, jako to:

w Sandomierzu . . .	motków	21,850,
w Kielcach	„	15,607,
w Janowie	„	6,243,
razem motków		43,700,

które, ze względu na ubytki, pomimo różniącéj się miary, ważyć będą po 24 łutów.

Prócz tego w zakładzie Sandomierskim uprząść należy przędzy sierścianéj 1,901¼ motków, a to stosownie do wyrachowanéj poniżéj partyi sukna.

Do otrzymania zaś wykazanéj liczby motków potrzeba tyleż funtów surowéj sierci.

8. Przędza wełniana, produkowana z czystéj wełny, powinna być także czysta, równa, w jednostajnym szaraczkowym kolo-

жа, выработанная изъ бѣлой шерсти, смѣшанной пополамъ съ черною или бурою, а притомъ скручена соотвѣтственно надобности, то есть, чтобы не была слишкомъ крута или слишкомъ слаба, такъ какъ въ послѣднемъ случаѣ она не имѣла бы надлежащей прочности.

9. Для облегченія пряденія нужно постное масло на подмазку самопрялокъ и шнуры для обращенія колесъ.

Соразмѣрно числу пряхъ и согласно многолѣтнему опыту, назначается масла постнаго:

a) для Сандомирской фабрики, для подмазыванія не только самопрялокъ, но и веретенныхъ шпалей, а также подпорокъ при станкахъ по одному гарнцу въ мѣсяцъ;

b) для Кѣлецкой прядильни по одной квартѣ, и

c) для Яновской прядильни по полукварты ежемѣсячно.

Самые лучшіе шнуры для пряденія и навиванія на веретена приготовляются изъ шерсти, но особаго расхода на оные не полагается, такъ какъ они должны быть заготовляемы изъ сбереженій въ исчисленныхъ на убыль процентахъ при операціяхъ съ шерстью.

10. Пряжа изъ вспомогательныхъ заведеній въ Кѣльцахъ и Яновѣ должна быть доставляема четыре раза въ годъ по четвертямъ года, то есть къ концу Марта, Іюня, Сентября и Декабря, наблюденіе за чѣмъ возлагается на подлежащія Губернскія Правленія.

Доставляемая изъ этихъ двухъ вспомогательныхъ заведеній на фабрику пряжа должна быть ровна, чиста, безъ узловъ и совершенно сухая; до наступленія же срока отсылки оной должна быть тщательно сохраняема, ибо за всякій ущербъ, могущій возникнуть отъ порчи пряжи, отвѣтствуетъ Смотритель той тюрьмы, въ которой послѣдовала порча.

11. Перевозка пряжи изъ вспомогательныхъ заведеній должна быть производима посредствомъ подряда и съ торговъ по контрактамъ, утвержденнымъ Правительственною Коммисіею, а въ случаѣ несостоявшихся торговъ, можетъ быть отдаваема и съ вольной руки, съ разрѣшенія Правительственной Коммисіи.

12. Порядокъ высылки пряжи въ ткацкое заведеніе оставляется тотъ же, какой существуетъ до настоящаго времени,

rze, jako pochodząca z wełny pomięszanéj, w połowie biała z czarną lub brunatną, oraz odpowiednio potrzebie skręcana, to jest aby nie była zbyt krętą lub zbyt wolną, w którym to ostatnim razie nie miałaby potrzebnéj mocy.

9. Dla ułatwienia przędzenia potrzebne są do smarowania kołowrotków oléj i sznury do obracania kół.

Pierwszego, stosownie do liczby prządek jakoteż i tyloletniego doświadczenia, przeznacza się:

a) dla fabryki w Sandomierzu, z uwagą na potrzebę smarowania nietylko kołowrotków przędzalnych, ale i szpulerzy, oraz sznelerów przy warsztatach, miesięcznie garniec jeden;

b) dla przędzalni w Kielcach—kwartę, a

c) dla przędzalni w Janowie—pół kwarty miesięcznie.

Sznury do przędzenia jakoteż i do szpulowania najlepsze są wełniane, które jednak z oszczędności, przy ubytkach z obrotu wełny praktykowanych, przyrządzać należy.

10. Z zakładów pomocniczych w Kielcach i Janowie dostawianą być ma przędza cztery razy do roku, w terminach kwartalnych, to jest: z końcem miesiąca Marca, Czerwca, Września i Grudnia, czego właściwy Rząd Gubernialny ma dopilnować.

Przędza z tych dwóch pomocniczych zakładów do fabryki dostawiana, powinna być równa, czysta, bez supłów i zupełnie sucha; przez czas zaś, zanim nadejdzie termin do jéj odesłania, powinna być starannie utrzymywana, gdyż za wszelką z tego względu szkodę Nadzorca więzienia, w którém przędza uległa zepsuciu, jest odpowiedzialnym.

11. Odsyłanie przędzy z pomocniczych przędzalni dokonywane być ma przez entreprenerów za kontraktami, w skutek odbytych licytacyj przez Kommissyę Rządową zatwierdzonemi, lub téż, w razie bezskuteczności licytacyi, z wolnéj ręki, za upoważnieniem Kommissyi Rządowéj.

12. Sposób odsyłania przędzy do zakładu tkackiego utrzymuje się dotychczasowy, że Nadzorca wysyłający ją powinien

а именно, высылающій пряжу Смотритель обязанъ составить въ двухъ экземплярахъ вѣдомость назначенной къ отсылкѣ пряжѣ, съ показаніемъ числа мотковъ, ихъ мѣры и вѣса; на одномъ изъ этихъ экземпляровъ подрядчикъ, принимающій пряжу для перевозки, долженъ выдать отъ себя временную росписку, второй же экземпляръ отправляется, при отзывѣ, съ тѣмъ же транспортомъ къ мѣсту назначенія. Когда же подрядчикъ представитъ формальную квитанцію въ сдачѣ по принадлежности принятой имъ пряжи, то временная его росписка выдается ему обратно.

Переданную ему формальную квитанцію получившаго пряжу Смотрителя, выславшій таковую Смотритель хранитъ при своихъ дѣлахъ, для приложенія оной въ видѣ документа къ отчетамъ въ удостовѣреніе расхода пряжи.

На обязанность Смотрителя возлагается, прежде высылки транспорта, удостовѣряться объ отвѣтственности принимающаго оный подрядчика, въ обезпеченіе цѣлости и своевременнаго доставленія онаго.

В. Для ткацкой фабрики.

1. Кромѣ шерстяной пряжи, которая, согласно изложеннымъ выше указаніямъ, должна быть выдѣлываема на мѣстной прядильнѣ, въ ткацкомъ заведеніи будетъ также приготовляема пряжа изъ скотской шерсти на покромки къ половинкамъ сукна.

При передѣлкѣ скотской шерсти въ пряжу, полагается такая же убыль, какъ на овечьей шерсти.

Изъ фунта скотской шерсти должно выпрядывать мотокъ пряжи въ четыре пасма по 40 нитокъ въ каждомъ, длиною въ 4 локтя, или всего въ 640 локтей, вѣсомъ въ 24 лота.

2. Вся пряжа, какъ выдѣланная на мѣстѣ, такъ равно и доставленная изъ вспомогательныхъ прядилень, употребляется на слѣдующія издѣлія:

a) на сукно сѣрое, на одежду для арестантовъ;

b) на сукно черное, на одежду же для арестантовъ, и

c) на сѣрыя одѣяла.

На всѣ эти сорты сукна должно употреблять для основъ

w dwóch egzemplarzach sporządzić wykaz przędzy do przewiezienia przeznaczonéj, obejmujący liczbę motków, ich miarę i wagę, z których na jednym egzemplarzu entreprener, biorący przędzę w drogę, temczasowie pokwitować go winien, a drugi egzemplarz, wraz z ekspedycyą, przez tegoż odesłany być ma przy transporcie do miejsca przeznaczenia. Skoro entreprener przywiezie pokwitowanie z oddanéj przędzy, zwrócone mu być ma pierwsze jego temczasowe pokwitowanie.

Otrzymane formalne pokwitowanie Nadzorcy, odbierającego przędzę, Nadzorca wysyłający ją zatrzyma w swych aktach, na usprawiedliwienie tym dowodem w rachunkach wydatku przędzy.

Przed wydaniem transportu, obowiązkiem jest Nadzorcy przekonać się o pewności jego dojścia w całości i na czas oznaczony, czyli o odpowiedzialności przewożącego.

B. Dla fabryki tkackiéj.

1. Oprócz przędzy wełnianéj, jaka ma być, jak to powyżéj zostało wykazaném, w przędzalni miejscowéj wyrabianą, przysposabiana także być ma w zakładzie tkackim przędza z sierci bydlęcéj na krajki do postawów sukna.

Przy przerabianiu sierci na przędzę, też same są ubytki jak przy wełnie.

Z funta sierci ma być wyprzędzany motek o czterech pasmach, w paśmie 40 nici, nić długa łokci 4, czyli razem długości łokci 640, który ważyć będzie 24 łutów.

2. Wszelka przędza, czyli to z miejscowego wyrobienia lub pomocniczych przędzalni nadesłana, zamieniona być ma na wyroby, jako to:

a) sukno szare na odzież dla więźni;

b) sukno czarne na odzież dla więźni, tudzież,

c) kołdry szare.

Na wszystkie te gatunki sukna ma się używać do osnów

пряжу потолще, въ семь пасмъ съ фунта, и для утоковъ потоньше, въ восемь пасмъ съ фунта.

Относительно сукна сѣраго на одежду. На основу къ одной половинкѣ сукна этого сорта слѣдуетъ употребить: 42 мотка пряжи, каковая основа будетъ имѣть длины 48 локтей, ширины 3 локтя, то есть 30 обходовъ, по 32 нитки въ каждомъ; означенное же число мотковъ будетъ заключать вѣса . . . . . 31 фунтовъ 16 лотовъ;

на утокъ для вытканія половинки слѣдуетъ употребить 38 мотковъ, вѣсомъ въ 28 „ 16 „

на покромки къ половинкѣ сукна слѣдуетъ употребить три мотка пряжи изъ скотской шерсти, вѣсомъ въ . . 2 „ 8 „

къ вѣсу половинки слѣдуетъ причислить вѣсъ жира, коимъ пропитана шерсть, употребленная для выдѣлки 80 мотковъ пряжи, по спрыснутіи оной деревяннымъ и постнымъ масломъ, а именно 4 фунта $6^{1}/_{16}$ лота;

затѣмъ половинка сукна, на которую вышло пряжи изъ овечьей шерсти . . 80 мотковъ, изъ скоткой шерсти . . 3 мотка,

и того 83 мотка, должна бы имѣть длины столько же, какъ въ основѣ, то есть . . . 48 лок., шир. 3 лок., вѣса 66 ф. $14^{1}/_{16}$ лота.

А какъ при предварительныхъ операціяхъ съ пряжею, а также и при тканіи, убываетъ на половинкѣ—длины 4 лок., вѣса 2 ф.,

то снятая со станка половинка сукна въ сыромъ видѣ будетъ имѣть длины . . . 44 лок., шир. 3 лок., вѣса 64 ф. $14^{1}/_{16}$ лота.

przędza grubsza, czyli siedm pasm z funta, a na wątki—cieńsza, czyli ośm pasm z funta wełny wyciągana.

Co do sukna szarego, odzieżowego.

Na osnowę do postawu tego gatunku sukna użyć należy: 42 motków przędzy, która to osnowa mieć będzie długości łokci 48, szerokości łokci 3, czyli 30 ganków, w ganku 32 nici; wymieniona zaś liczba motków ważyć będzie:

funtów 31 łutów 16.

Na wątek do utkania postawu użyć należy 38 motków, ważących . . . „ 28 „ 16.

Na krajki do postawu sukna użyć należy motków przędzy sierścianéj 3, ważących . . . . . „ 2 „ 8.

Do wagi postawu doliczyć należy tłustość, jaką wełna, na powyższą liczbę motków 80 użyta, skropiona olejem i oliwą, mieć w sobie będzie, to jest „ 4 „ $6^{1}/_{16}$.

Zatém postaw sukna, na który wyszło przędzy wełnianéj motków . . . . . 80, a przędzy sierścianéj 3,

razem 83, miećby powinien długości, jak osnowa, łokci 48, szer. ł. 3, wagi f. 66 łut. $14^{1}/_{16}$.

A że przy poprzednich obrotach z przędzą, jakoteż i przy tkaniu traci postaw na długości . . . . łokci 4, na wadze f. 2;

przeto zdjęty z warsztatu postaw sukna w surowym stanie trzymać będzie długości . . . . . łokci 44, szer. ł. 3, wagi f. 64 łut. $14^{1}/_{16}$.

Переданная въ такомъ видѣ въ валяльню она должна быть до того завершена, чтобы по надлежащемъ свалянiи заключала длины не менѣе . . . . . 30 лок., шир. 2 лок., вѣса 54 ф.

И такъ убыль на половинкѣ сукна въ валяльнѣ составитъ длин. 14 лок., шир. 1 лок., вѣс. 10 ф. $14\frac{1}{16}$ лот.

Относительно чернаго сукна. Къ выдѣлкѣ сукна этого сорта примѣняются тѣ же правила, какiя предписаны относительно выдѣлки сукна предыдущаго сорта, съ тою только разницею, что вытканная половинка прежде передачи въ валяльню должна быть выкрашена черною краскою, а слѣдовательно и результаты при выдѣлкѣ чернаго сукна будутъ тѣ же самые, какъ при выдѣлкѣ сѣраго. Для окраски же одной половинки сукна подъ черный цвѣтъ употребляется: краснаго дерева шесть фунтовъ, и купороса четыре фунта.

Относительно сукна на одѣяла. На основу къ половинкѣ слѣдуетъ употребить пряжи 42 мотка, каковая основа должна имѣть въ длину 40 локтей и раздѣляться на 8 одѣялъ, въ ширину $3\frac{1}{4}$ локтя или 36 поворотовъ, по 32 нитки въ каждомъ, вѣсомъ въ . . . . . 31 фун. 16 лот.,

на утокъ употребляется также 42 мотка пряжи, вѣсомъ въ . . . . . 31 „ 16 лот.,

на покромки и каймы къ одѣяламъ $5\frac{1}{4}$ мотковъ пряжи изъ скотской шерсти, вѣсомъ въ . . . . . 4 „

вѣсъ деревяннаго и постнаго масла, употребленнаго для спрыскиванiя шерсти составляетъ около . . . . . 4 „ $12\frac{1}{8}$ лот.;

затѣмъ половинка этого сорта сукна, на которую вышло:

84 мотка пряжи изъ овечьей шерсти,

$5\frac{1}{4}$ мотка пряжи изъ скотской шерсти,

и того $89\frac{1}{4}$ мотковъ пряжи, будетъ имѣть длины 40 локтей, ширины $3\frac{1}{4}$ лок., вѣса 71 фун. $12\frac{1}{8}$ лот.

W tym stanie dany do folowania tak dalece spilśniony być ma, iżby po należytém ufolowaniu trzymał najmniéj długości . . ł. 30, szer. ł. 2, wagi f. 54.

Straci przeto postaw sukna w foluszu na długości . . . łokci 14, szer. 1, ł. na wadze f. 10 łut. $14\frac{1}{16}$.

Co do sukna czarnego.

Też same w zupełności służą zasady wyrabiania tego gatunku sukna, jakie do poprzedniego zostały przepisane, z tą tylko różnicą, że utkany postaw, przed oddaniem go do foluszu, poprzednio farbowany na czarno być ma, a zatém i wypadki przy wyrabianiu sukna czarnego będą też same jak przy produkowaniu szarego. Do farbowania zaś jednego postawu sukna na czarno użyć należy: brezylii funtów sześć i kupferwasu funtów cztery.

Co do sukna na kołdry.

Na osnowę do postawu użyć należy przędzy 42 motków; snowa ta snuje się na 40 łokci długości, podzielona na 8 kołder, szerokości łokci $3\frac{1}{4}$ czyli 36 ganków, w ganku 32 nici; ważyć zaś będzie . . . . . funtów 31 łut. 16.

Na wątek bierze się także 42 motków przędzy, ważących . . „ 31 „ 16.

Na krajki i szlaki do kołder—

$5\frac{1}{4}$ motków przędzy sierścianéj, ważących . . . . . „ 4 „ —

Olej i oliwa, do skrapiania wełny użyte, ważą około . . . . „ 4 „ $12\frac{1}{8}$.

Zatém postaw tego gatunku sukna, na który wyszło:

84 motków przędzy wełnianéj, a

$5\frac{1}{4}$ „ „ sierścianéj, czyli razem

$89\frac{1}{4}$ motków przędzy, trzymać będzie długości . . łokci 40, szer. ł. $3\frac{1}{4}$, wagi fun. 71 łut. $12\frac{1}{8}$.

Но такъ какъ при предварительныхъ операціяхъ съ пряжею и при тканіи убываетъ длины около . . . . . 2 лок., вѣса 2 ф.,

то снятая со станка половинка въ сыромъ видѣ будетъ имѣть длины . 38 лок., шир. $3^1/_4$ лок., вѣса 69 ф. $12^1/_8$ лота.

Переданная въ такомъ видѣ въ валяльню она должна быть до того завершена, чтобы по надлежащемъ свалянiи имѣла длины полныхъ . . . . 28 лок., шир. $2^1/_4$ лок., вѣса 60 ф.,

то есть заключала въ себѣ восемь одѣялъ, каждое длиною въ $3^1/_2$ локтя.

Слѣдовательно въ валяльнѣ убываетъ на половинкѣ длины . . . . 10 лок., шир. 1 лок., вѣса 9 ф. $12^1/_8$ лота.

Примѣчаніе. Боковая покромка при всѣхъ сортахъ сукна, соразмѣрно положенному на оную количеству пряжи, не можетъ быть шире $^1/_3$ дюйма.

Каждое же одѣяло по обѣимъ сторонамъ длины должно имѣть черные каймы шириною въ 2 до 3 дюймовъ.

Для окраски этихъ пасмъ, при одномъ одѣялѣ слѣдуетъ употребить:

краснаго дерева четыре лота,
купороса четыре лота.

3. Половинки сукна всѣхъ сортовъ должны выходить изъ валяльни непремѣнно положенной длины, по той причинѣ, чтобы при употребленiи оныхъ, а въ особенности на одежду, не настояло надобности въ моченiи оныхъ, отъ чего произошла бы новая убыль сукна.

Ale że przy poprzednich obrotach z przędzą, jakoteż i w tkaniu traci na długości około . . łok. 2, na wadze f. 2.

Zatém zdjęty postaw z warsztatu, w surowym stanie trzymać będzie długości . . . . . łok. 38, szer. ł. $3^1/_4$, wagi fun. 69 ł. $12^1/_8$.

W tym stanie dany do folowania, tak dalece spilśniany być ma, iżby po należytém ufolowaniu trzymał akuratnie długości . . . . . łok. 28, „ $2^1/_4$, „ 60 „ —

to jest mieścił w sobie ośm kołder, każda po $3^1/_2$ łokci długa.

A zatém w foluszu traci postaw na długości ł. 10, szer. ł. 1, na wadze f. 9 łut. $12^1/_8$.

Uwaga. Krajki z boków przy wszystkich gatunkach sukna, stosownie do ilości oznaczonéj na nie przędzy, nie mają być szersze nad $^1/_3$ cala.

Każda zaś kołdra, z obu stron długości, powinna mieć szlaki czarne, na 2 do 3 cali szerokie.

Do farbowania tych szlaków przy jednéj kołdrze użyć należy:

brezylii łutów cztery,
kupferwasu łutów cztery.

3. Wszystkich gatunków postawy sukna wychodzić mają z foluszu akuratnie w oznaczonéj długości, a to dla tego, aby przy użyciu onych, szczególniéj zaś na odzież, nie potrzebowały być stempowane, coby nowe ubytki w suknie powodowało.

Посему воспрещается вытягивать сукно на рамахъ до положенной длины, каковое дѣйствіе допускается только въ валяльнѣ.

Въ рамахъ должны быть выпрямляемы только сукна, поступающія изъ валяльни.

4. Приготовленная на каждую половинку основа, до навитія оной на станокъ, должна быть предварительно смазана клеемъ, приготовленнымъ изъ ржаной ситной муки, разваренной въ водѣ.

На каждую поставку употребляется муки означеннаго сорта не болѣе 1 гарнца.

5. Изъ опредѣленнаго въ предыдущемъ 7 пунктѣ правилъ для прядилень количества шерсти, и изготовленной изъ оной пряжи, въ числѣ 43,700 мотковъ, соразмѣрно настоящей потребности, должно быть выдѣлываемо слѣдующее количество издѣлій:

a) сукна сѣраго — 400 половинокъ или 12,800 локтей, на которые выйдетъ пряжи . . . . . 32,000 мотковъ;

b) сукна чернаго—15 половинокъ или 450 локтей, на которые потребуется пряжи 1,200 „

c) на одѣяла, на 125 половинокъ или 1,000 одѣялъ . . . . . 10,500 мотковъ,

и того, какъ выше, 43,700 мотковъ,

Общія примѣчанія.

Вѣсъ пряжи всякаго сорта, а равно и положенная убыль въ приготовленіи оной, тканіи и валяніи суконъ, могутъ подлежать нѣкоторымъ измѣненіямъ, то есть представлять разницу противъ Положенія, такъ какъ зависятъ отъ доброты матеріала, а также отъ бдительности надзора за фабричнымъ производствомъ и большей или меньшей сноровки работниковъ, вслѣдствіе чего и издѣлія въ данномъ количествѣ мѣры не всегда будутъ имѣть установленный вѣсъ; однакожъ въ общей сложности, какъ въ отношеніи пряжи, такъ и въ отношеніи ткацкихъ издѣлій, меньшіе результаты противъ вышеопредѣленныхъ не должны имѣть мѣста и отнюдь приниматься не будутъ.

Dla tego też wzbronioném zostaje wyciąganie sukna na ramach do przeznaczonéj długości, któréj wyłącznie w foluszu przestrzegać należy.

Na ramach ufolowane sukna jedynie prostowane być winny.

4. Do każdego postawu przygotowana osnowa, przed nawinięciem jéj na warsztat, powinna być poprzednio uszlichtowana, czyli usterkowana w mące żytniéj pytlowanéj, rozgotowanéj w wodzie.

Do jednéj osnowy użyć należy oznaczonego gatunku mąki, najwięcéj 1 garniec.

5. Z oznaczonéj powyżéj, w ustępie 7-m przepisów dla przędzalni, partyi wełny, a z niéj motków w ilości 43,700, stosownie do praktykowanéj potrzeby, produkcya wyrobów będzie następująca:

a) szarego sukna postawów 400, czyli łokci 12,800, na które wyjdzie przędzy motków 32,000;

b) czarnego sukna postawów 15, czyli łokci 450, na które wyjdzie przędzy motków . 1,200;

c) na kołdry postawów 125, czyli kołder . . 1,000, motków 10,500,

razem jak wyżéj motków 43,700.

Ogólne uwagi.

Waga przędzy wszelkiego gatunku, jakoteż oznaczone ubytki w jéj wyrabianiu, tkaniu lub folowaniu sukna, mogą ulegać niejakiéj zmianie, czyli nie zawsze być takież same jak zostały oznaczone, gdyż takowe zależą od jednostajnego gatunku materyału, jakotéż od dozoru nad fabrykacyą, tudzież od większego lub mniejszego usposobienia robotników, a tém samém i wyroby na łokcie nie zawsze jednostajną trzymać będą wagę, wszelako w ogólném zebraniu, tak co do przędzy, jakoteż i co do wyrobów tkackich, mniejsze wypadki od wyżéj wykazanych miejsca mieć nie powinny i przyjętemi nie będą.

Напротивъ, при надлежащемъ устройствѣ тюремныхъ фабрикъ, результаты эти могутъ оказаться болѣе выгодными для Казны, что зависитъ отъ усердія Смотрителей и тюремной службы, отъ бдительнаго надзора Губернскихъ Правленій и отъ строгаго наблюденія со стороны Наблюдательныхъ Совѣтовъ за тюремною дисциплиною.

Въ случаѣ оказавшейся, по какимъ либо непредвидѣннымъ причинамъ, значительной разницы, таковая должна быть удостовѣрена въ отчетахъ протоколомъ, засвидѣтельствованнымъ Губернскимъ Правленіемъ.

Въ трехмѣсячныхъ же выпискахъ (о которыхъ говорится ниже) должна быть сдѣлана оговорка, со ссылкою на число составленія таковаго протокола.

Общія положенія для прядилень и всякаго рода тюремныхъ фабрикъ.

1. Для наблюденія за порядкомъ, предписаннымъ выше по всѣмъ частямъ фабричнаго производства, и для удостовѣренія о томъ, что въ заведеніяхъ состоитъ дѣйствительно налицо то количество матеріаловъ и издѣлій, какое показано въ остаткѣ по контролямъ и отчетамъ, должна быть производима командированнымъ для этого чиновникомъ, на основаніи вышеупомянутыхъ правилъ о фабричномъ счетоводствѣ, по истеченіи каждаго года, — ревизія складовъ тюремныхъ фабрикъ, съ перемѣромъ, перевѣсомъ и перечетомъ всей наличности и съ повѣркою и сличеніемъ заработныхъ книжекъ арестантовъ (о которыхъ сказано будетъ ниже) съ контрольною книгою того же рода, веденною Смотрителемъ. Составленный о томъ ревизіонный протоколъ прилагается въ видѣ документа къ годовому отчету, представляемому въ Высшую Счетную Палату.

Независимо отъ этой обыкновенной ревизіи должны быть производимы чрезвычайныя ревизіи, о которыхъ говорится въ статьѣ 10 приведенныхъ выше правилъ о фабричномъ счетоводствѣ, о каковыхъ чрезвычайныхъ ревизіяхъ должна быть сдѣлана оговорка въ протоколѣ годичной ревизіи.

2. Каждый работающій на фабрикѣ арестантъ, имѣющій право на вознагражденіе за работу, опредѣленное фабричнымъ штатомъ, долженъ быть, на основаніи дѣйствующихъ

Przeciwnie, przy należytém utrzymaniu fabryk więziennych, wypadki te mogą być dla Skarbu korzystniejsze, co zależy od gorliwości Nadzorców i służby więziennéj, od pilnego dozoru Rządów Gubernialnych i od ścisłego przez Rady Dozorcze przestrzegania karności więziennéj.

W razie wyniknąć mogącéj, z przyczyn nieprzewidzianych, znacznéj jakiéj różnicy, takowa przy rachunkach, protokółem przez Rząd Gubernialny poświadczonym, usprawiedliwioną być ma.

W ekstraktach zaś kwartalnych (o których będzie poniżéj) uczynioną być powinna wzmianka, z powołaniem się na datę takowego protokółu.

Przepisy ogólne dla przędzalni i fabryk więziennych wszelkiego rodzaju.

1. Dla utrzymania porządku we wszystkich czynnościach fabrycznych, w powyższy sposób przepisanego, jakoteż dla przekonania się, czyli rzeczywiście takie same w naturze i w téjże saméj ilości pozostają w zakładach remanenta w materyałach i wyrobach, jakie kontrolle i rachunki wykazywać będą, ma być, stosownie do cytowanych przepisów o rachunkowości fabrycznéj, z końcem każdego roku, przez delegowanego dopełniana rewizya składów fabryk więziennych, przy przemierzeniu, przeważeniu i przeliczeniu zapasu, tudzież przy rozpoznaniu i porównaniu książek zarobkowych więźni (o których następnie mowa) z kontrollą tegoż rodzaju, przez Nadzorcę utrzymywaną. Protokół z niéj spisany na dowód do rachunku rocznego, Najwyższéj Izbie Obrachunkowéj złożyć się mającego, ma być dołączony.

Oprócz zaś takiéj zwyczajnéj rewizyi, odbywane być mają nadzwyczajne, o których w powyżéj cytowanych przepisach rachunkowości fabrycznéj, mianowicie w art. 10-m jest mowa; w protokóle jednak rocznéj rewizyi ma być o takowych nadzwyczajnych rewizyach uczyniona wzmianka.

2. Każdy robotnik fabryczny więzień, mający prawo do wynagrodzenia za pracę w etacie fabrycznym oznaczoną, powinien być, jak dotychczasowe przepisy wskazują, zaopatrzony w książeczkę z papieru in 8-o, oznaczoną nazwiskiem i numerem ro-

правилъ, снабженъ книжкою въ 8-ю долю листа, съ обозначеніемъ фамиліи арестанта и номера его по статейному списку, въ каковую книжку долженъ быть записываемъ по крайней мѣрѣ однажды въ недѣлю его заработокъ.

Книжки эти должны всегда находиться на глазахъ у ихъ владѣльцевъ, то есть у арестантовъ-работниковъ, при исполненіи ими работъ, а именно оставаться въ фабрикѣ на станкахъ, на которыхъ работаютъ, дабы каждый изъ работниковъ могъ знать во всякое время, сколько у него заработанныхъ денегъ. Независимо отъ сего въ Тюремной Канцеляріи должна быть ведена контрольная книга заработкамъ арестантовъ, съ особенными именными счетами каждаго арестанта, каковая контрольная книга должна быть всегда совершенно сходна съ заработными книжками подъ отвѣтственностію Смотрителя.

3. Выдача заработанныхъ денегъ арестантамъ можетъ производиться только при выбытіи ихъ изъ тюрьмы, на основаніи распоряженія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 5 (17) Апрѣля 1846 года, за № 3,458/14,532, подъ росписки получателей въ книжкахъ. Росписки эти, засвидѣтельствованныя мѣстнымъ начальствомъ, будутъ служить производящему выдачу Смотрителю доказательствомъ исполненнаго расхода, который онъ въ правѣ помѣстить въ мѣсячномъ счетѣ, какъ подлежащій возврату ему изъ Казны.

4. Издѣліями сего заведенія распоряжается сама Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и назначаетъ оныя къ употребленію, сообразно съ распоряженіемъ отъ 3 Ноября 1834 года. Тюремный Смотритель обязанъ, только по окончаніи Іюня мѣсяца каждаго года, представлять въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ непосредственно рапорты, заключающіе въ себѣ свѣдѣнія:

1) о количествѣ издѣлій, оставшихся отъ прошлаго года;

2) о количествѣ издѣлій, приготовленныхъ по конецъ Іюня и, наконецъ,

3) о количествѣ издѣлій, которыя могутъ быть изготовлены къ концу Августа мѣсяца каждаго года;—

dowodu więźnia, w którą to książeczkę najdaléj co tydzień zapisywany być ma jego zarobek.

Książeczki te mają być ciągle przed oczami swych właścicieli, to jest więźni robotników, podczas pracy przez nich wykonywanéj, czyli zostawać na narzędziach w fabryce, na których pracują, aby każdy z robotników zawsze wiedział wiele sobie zarobił. Oprócz tego w Kancellaryi więziennéj utrzymywaną być ma kontrolla zarobku więźni, z oddzielnemi na imię każdego robotnika contami, która to kontrolla zupełnie zgodną być zawsze winna z książeczkami zarobkowemi, pod odpowiedzialnością Nadzorcy.

3. Wypłata zarobku więźniom następować dopiero może przy ich wychodzeniu z więzienia, a to podług rozporządzenia Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 5 (17) Kwietnia 1846 roku, Nr. 3,458/14,532, z czego odbierający zarobek więzień w książeczce pokwitować winien. Pokwitowanie to, poświadczone przez miejscową władzę, służyć będzie dopełniającemu wypłatę Nadzorcy za dowód poczynionéj ekspensy, którą do zwrotu w likwidacyi miesięcznéj zamieścić ma prawo.

4. Wyrobami tego zakładu sama Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych dysponuje i użycie onych, stosownie do urządzenia z dnia 3 Listopada 1834 roku przeznacza. Nadzorca tylko corocznie z końcem miesiąca Czerwca ma zdawać bezpośrednio Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych rapporta, obejmujące:

1) zapasy wyrobów, z końcem poprzedniego roku pozostałe;

2) przysposobione po koniec miesiąca Czerwca; i wreszcie

3) ilość wyrobów, po koniec miesiąca Sierpnia każdego roku przysposobić się mogących,

каковыя свѣдѣнія будутъ приняты въ основаніе при распоряженіи издѣлій по тюрьмамъ.

I. Сроки употребленія фабричныхъ снарядовъ.

Всѣ фабричные снаряды и утварь, покуда они могутъ быть годны къ употребленію, при содержаніи въ постоянной исправности на отпускаемыя по ежегоднымъ смѣтамъ ремонтныя деньги, должны состоять на счету наличнаго имущества фабрики.

Самые же кратчайшіе сроки ихъ употребленія опредѣляются слѣдующіе:

Со дня постройки:

На 20 лѣтъ:

1) вѣялка для вѣянія шерсти;
2) чесальницы для чесанія шерсти;
3) вѣсы и гири, съ тѣмъ, чтобы послѣднія по мѣрѣ надобности приводимы были въ надлежащій вѣсъ;
4) мотальныя колеса съ воротами;
5) сновальни;
6) ткацкіе станки съ полнымъ приборомъ;
7) столярные верстаки и токарные станки;
8) пяльцы для сушенія сукна;
9) отвертки къ гайкамъ;
10) снаряды и посуда изъ красной и желтой мѣди, а равно желѣзныя вещи.

На 10 лѣтъ:

1) ушаты съ желѣзными обручами;
2) гребни деревянные къ основамъ;
3) столы, стулья или скамейки;
4) пилки, буравчики, клещи, топоры, долота, напильники, рашпили, струги и т. п.

На 5 лѣтъ:

1) самопрялки;
2) мотовила;
3) корзины;
4) шесты или прутья къ основамъ;
5) ножи при станкахъ;
6) всѣ жестяные снаряды и сосуды;
7) столярные и токарные инструменты;

które do wiadomości służyć będą za podstawę do podziału wyrobów na więzienia.

I. Trwałość narzędzi fabrycznych.

Wszelkie narzędzia i sprzęty fabryczne, dopóki tylko przy ciągłém ich reparowaniu z funduszu tym celem corocznie etatem oznaczonego, mogą być do użycia zdatne, stanowić mają całość inwentarza fabrycznego.

Najkrótsze zaś ich trwanie oznacza się jak następuje:

Od daty sprawienia.

Na lat 20:

1) młynek do młynkowania wełny;
2) koniki do gremplowania;
3) wagi i gwichty, z zastrzeżeniem regulowania ostatnich w razie potrzeby;
4) szpulerze z windami;
5) snowadła;
6) warsztaty tkackie z całym kompletem;
7) warsztaty stolarskie i tokarskie;
8) ramy do suszenia sukna;
9) klucze do mutrów;
10) narzędzia i naczynia miedziane, mosiężne i żelazne.

Na lat 10:

1) cebry żelaznemi obręczami okute;
2) grzebienie drewniane do osnów;
3) stoły, stołki lub ławy do siedzenia;
4) piłki, świderki, obcęgi, toporki, dłuta, pilniki, raszple, heble i t. p.

Na lat 5:

1) kołowrotki do przędzenia;
2) motowidła;
3) kosze;
4) laski czyli drążki przy osnowach;
5) noże przy warsztatach;
6) wszelkie narzędzia i naczynia blaszane;
7) naczynia stolarskie i tokarskie;

8) гребни роговые при станкахъ;
9) челноки и набилки съ рамами или бердами;
10) цѣвки малыя и большія.

На 2 года:

1) мыканицы и чесалки.

Вышеопредѣленные сроки употребленія фабричныхъ снарядовъ, на сколько сіе окажется необходимымъ, должны быть измѣняемы, на основаніи правилъ, установленныхъ для тюремной движимости.

Смотритель отвѣтствуетъ за преждевременную порчу какого либо предмета, или недостаточно оправданную убыль вещей, невыслужившихъ положеннаго срока.

Инвентарная опись фабричной принадлежности должна быть представляема ежегодно при отчетѣ въ Высшую Счетную Палату, вмѣстѣ съ относящимися къ ней документами, удостовѣряющими прибыль или убыль вещей.

II. О контроляхъ, отчетахъ и выпискахъ.

При изданіи въ 1833 г. Положенія о фабричномъ счетоводствѣ, упомянутаго въ началѣ сего распоряженія, указаны были Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ формы, по которымъ должны быть ведены фабричные контроли и на основаніи оныхъ составляемы годовые отчеты.

Такъ какъ однакожъ нѣкоторые Смотрители тюремъ, въ коихъ находятся этого рода заведенія, по давности времени отступили отъ вышеозначенныхъ формъ и представляютъ отчеты весьма разнообразные, то, для введенія въ этомъ отношеніи строгаго однообразія, а равно для достиженія совершенной точности въ запискѣ по контролямъ всѣхъ указанныхъ настоящимъ распоряженіемъ результатовъ производства, съ означеніемъ рабочихъ силъ и времени, употребленнаго на фабричныя работы, и въ своевременномъ показаніи этихъ данныхъ по годовымъ отчетамъ и срочнымъ выпискамъ,—Правительственная Коммисія предписываетъ къ руководству прилагаемыя при семъ формы контролей, отчетовъ и выписокъ, свойственныхъ каждому заведенію, а именно:

Относительно контролей. Фабричные контроли должны заключать въ себѣ въ подробностяхъ всѣ данныя, относящіяся къ передѣлываемому матеріалу, начиная съ его

8) grzebienie rogowe przy warsztatach;
9) czółnka i cengi z blatami czyli płochami;
10) cewki małe i duże.

Na lat dwa:

1) ryski i gremple.

Zmiana w powyższych terminach inwentarza fabrycznego, o ile tego potrzeba okaże się, następować winna podług przepisów dla inwentarza więziennego oznaczonych.

Za krótsze trwanie którego przedmiotu, jak powyżéj zostało oznaczoném, lub niedostateczne usprawiedliwienie wcześniejszego ubytku Nadzorca jest odpowiedzialnym.

Inwentarz fabryczny ma być przy każdorocznym rachunku Najwyższéj Izbie Obrachunkowéj składany, wraz z należącemi do niego dowodami, ubycie lub przybycie objektów usprawiedliwiającemi.

II. O kontrolli, rachunkach i ekstraktach.

Przy wydawaniu w r. 1833 przepisów o rachunkowości fabrycznéj, na początku niniejszego cytowanych, wskazała Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych wzory, podług których kontrolle fabryczne powinny były być prowadzone, a podług nich i rachunki roczne formowane.

Gdy jednakże niektórzy Nadzorcy więzień, gdzie znajdują się tego rodzaju zakłady, skutkiem odległości czasu, odstąpili od takowych wzorów i w różnym sposobie składają rachunki, przeto dla zaprowadzenia ścisłéj w tym względzie jednostajności, jakoteż, aby wszelkie niniejszém urządzeniem oznaczone wypadki, tudzież siły i czasu przy robotach fabrycznych z jaknajwiększą akuratnością były do kontrolli zapisywane, i tak rachunkami rocznemi jakoteż i ekstraktami w swym czasie składanemi, wykazywane, przepisuje Kommissya Rządowa dołączające się do niniejszego wzory do kontrolli, rachunków i ekstraktów, każdemu zakładowi właściwych, i tak:

Co do kontrolli.

Kontrolla fabryczna obejmować w sobie powinna szczegółowo wszystkie wypadki przeistaczanego materyału, poczy-

пріобрѣтенія и доставки до обращенія въ издѣліе; посему о каждомъ преобразованіи матеріала, влекущемъ за собою какую либо убыль, должны быть ведены нижеслѣдующіе подробные счеты:

Для прядиленъ:

Форма подъ литерою *A*, заключаетъ сперва свѣдѣнія относительно обезпеченной поставки матеріала, то есть: какого числа заключенъ контрактъ на поставку таковаго, въ какомъ количествѣ и въ какіе сроки должна быть произведена поставка. Затѣмъ слѣдуетъ приходъ того же матеріала, то есть шерсти, принятой по пріемному протоколу, а также и расходъ оной, по случаю передачи ея для предварительныхъ работъ, то есть къ мытью.

Форма подъ литерою *B*, заключаетъ приходъ мытой шерсти и расходъ оной по мѣрѣ передачи къ дерганію.

Форма подъ литерою *C*, заключаетъ приходъ шерсти издерганной и расходъ оной къ вѣянію.

Форма подъ литерою *D*, заключаетъ приходъ шерсти вѣянной и расходъ оной къ чесанію.

Форма подъ литерою *E*, заключаетъ приходъ чесаной шерсти и расходъ оной къ пряденію.

Форма подъ литерою *F*, заключаетъ приходъ пряжи и расходъ оной вслѣдствіе отсылки на суконную фабрику, въ Сандомирской тюрьмѣ.

Въ формахъ контролей для Кѣлецкой прядильни пропустить графы, относящіяся къ скотской шерсти и къ пряжѣ изъ оной; такъ какъ эти графы предназначены исключительно для Сандомирской фабрики.

Для контролированія же слѣдующихъ оборотовъ пряжи въ ткацкомъ заведеніи, до обращенія оной въ издѣліе, прилагаются соотвѣтствующія формы, какъ-то:

подъ литерою *G*, Раздача пряжи по станкамъ;
подъ литерою *H*, Приходъ сыраго сукна;
подъ литерою *I*, Передача онаго къ валянію;
подъ литерою *K*, Приходъ сукна изъ валяльни;
подъ литерою *L*, Расходъ сукна по распоряженіямъ.

Относительно отчетовъ. Отчеты слѣдуетъ составлять тѣмъ же порядкомъ, въ какомъ происходятъ фабрич-

nając od jego nabycia i dostawienia, aż do zamienienia go na wyrób, dla tego też na każde przeistoczenie materyału, które za sobą pociąga jakiekolwiek ubytki, oddzielne prowadzone być winny szczegółowe conta następujące:

Dla przędzalni.

Wzór pod literą *A*, obejmuje najprzód wiadomości zapewnionéj dostawy materyału, to jest: pod jaką datą zawarty został kontrakt na dostawę onego, jaką ilość tegoż, i termina, w których dostawa uzupełniona być powinna.

Daléj obejmuje przychód tegoż materyału, to jest wełny, na zasadzie protokółu odbiorczego przyjętéj, jakoteż i rozchód onéj do przedwstępnéj roboty, to jest do prania danéj.

Wzór pod literą *B*, obejmuje przychód pranéj wełny jakoteż i rozchód onéj do skubania danéj.

Wzór pod literą *C*, obejmuje przychód skubanéj, jakoteż i rozchód onéj do młynkowania danéj.

Wzór pod literą *D*, obejmuje przychód młynkowanéj, jakoteż i rozchód onéj do gremplowania danéj.

Wzór pod literą *E*, obejmuje przychód gremplowanéj, jakoteż i rozchód onéj do przędzenia danéj.

Wzór pod literą *F*, obejmuje przychód przędzy, jakoteż i rozchód onéj przez odesłanie do fabryki sukna w więzieniu w Sandomierzu.

Dla przędzalni w Kielcach, z wzorów kontrolli wypuścić rubryki tyczące się sierści i przędzy sierścianéj, gdyż te służą tylko dla fabryki w Sandomierzu.

Do kontrollowania zaś następnych obrotów z przędzą w zakładzie tkackim aż do zamienienia jéj na wyrób, dołączają się stosowne wzory, jako to:

pod lit. *G*. Wydawania jéj na warsztaty;
pod lit. *H*. Przychód sukna surowego;
pod lit. *I*. Wydanie onego do folowania;
pod lit. *K*. Przychód z foluszu;
pod lit. *L*. Rozchód sukna podług dyspozycyi.

Co do rachunków.

Należy, aby te układane były tym samym porządkiem,

ныя дѣйствія, начиная съ показанія остатковъ, поступившихъ съ предыдущаго года и вновь пріобрѣтенныхъ въ отчетномъ году матеріаловъ, и переходя порядкомъ дѣйствій до передѣлки тѣхъ же матеріаловъ въ издѣлія, показать, наконецъ, оборотъ сихъ послѣднихъ; однимъ словомъ, соблюдать тотъ же порядокъ и изложеніе, какіе указаны для веденія контролей.

Представленіе же отчетовъ въ Высшую Счетную Палата и дупликатовъ оныхъ въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ должно происходить въ сроки, предписанные для представленія кассовыхъ отчетовъ.

Относительно счетныхъ выписокъ. Въ ст. 9 Положенія о фабричномъ счетоводствѣ, приведенномъ въ началѣ сего, хотя и предписано, чтобы матеріальные счеты заключаемы были по истеченіи каждой четверти года и по подведеніи въ нихъ итоговъ составляемы были трехмѣсячныя изъ нихъ выписки, однакожъ Правительственная Коммисія, имѣя въ виду, что выдѣлка исчисленнаго количества издѣлій зависитъ главнымъ образомъ отъ успѣшнаго приготовленія въ прядильняхъ опредѣленнаго количества пряжи, и что, слѣдовательно, особенное вниманіе и наблюденіе со стороны начальства должно быть обращено на то, чтобы эти заведенія находились безпрерывно въ однообразномъ дѣйствіи и давали по существующему положенію соотвѣтственные результаты, — постановляетъ на будущее время правиломъ:

a) что контроли въ прядильняхъ должны быть заключаемы ежемѣсячно и выписки изъ нихъ представляемы въ Правительственную Коммисію за каждый истекшій мѣсяцъ;

b) что контроли по ткацкому заведенію, относящіеся собственно къ выдѣлкѣ издѣлій, согласно приведенной выше статьѣ Положенія о фабричномъ счетоводствѣ, должны быть по прежнему заключаемы по четвертямъ года, а выписки изъ оныхъ доставляемы за каждые три мѣсяца, вмѣстѣ съ выпискою по мѣстной прядильнѣ за послѣдній мѣсяцъ истекшей четверти года.

Формы этихъ выписокъ прилагаются:
подъ литерою *A*—для прядилень;
подъ литерою *B*—для ткацкаго заведенія.

Такъ какъ предписанныя правила относятся единствен-

jakim odbywają się czynności fabryczne, poczynając od wykazania remanentów z roku poprzedniego pozostałych, nowo nabytych w roku, z którego rachunek pochodzi, przechodząc powyższemi czynnościami aż do zamienienia tychże materyałów na wyroby, i wreszcie obrót tychże; zgoła w tym samym porządku i sposobie, jak prowadzenie kontroll zostało wskazaném.

Składanie zaś rachunków Najwyższéj Izbie Obrachunkowéj i duplikatów onych Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych dokonywane być winno w czasie, do składania rachunków kassowych przepisanym.

Co do ekstraktów.

Wprawdzie podług art. 9-go przepisów o rachunkowości fabrycznéj, na początku niniejszego cytowanych, kontrolle materyalne powinny być co kwartał zamykane, zasummowane i ekstrakt kwartalny formowany; zważając wszakże Kommissya Rządowa, że osiągnięcie wyrachowanych partyj wyrobów głównie zależy na regularném wyrabianiu przędzy w oznaczonéj ilości po przędzalniach; że zatém szczególniéj pilnować i przestrzegać należy, aby te jednakowo podług przepisów były czynne i stosunkowe wydawały rezultaty, z tych powodów Kommissya Rządowa mieć chce:

a) że w przędzalniach mają być kontrolle co miesiąc zamykane i z tego czasu ekstrakta Kommissyi Rządowéj składane;

b) w zakładzie zaś tkackim, co się tycze czynności produkowania wyrobów, stosownie do powyższego artykułu przepisów fabrycznych, mają być co kwartał zamykane kontrolle i z tego czasu składany ekstrakt, łącznie z przędzalni miejscowéj za ostatni miesiąc kwartału.

Wzory do tych ekstraktów dołączają się:
Pod lit. *A*, dla przędzalni;
Pod lit. *B*, dla zakładu tkackiego.

Ponieważ przepisane zasady tyczą się jedynie prowadzenia

но къ технической и административной частямъ заведеній, относительно же денежныхъ расходовъ, какъ не могущихъ быть положительно опредѣленными, не постановлено никакихъ правилъ, то Правительственная Коммисія, желая, чтобы подобные расходы соразмѣрялись съ производствомъ издѣлій, предписываетъ: въ предназначенныхъ для сего графахъ каждой выписки показывать подробно всѣ расходы, какъ исполненные, такъ и предстоящіе къ исполненію, по фабричному заведенію въ продолженіе времени, за которое представляется выписка.

Наконецъ, такъ какъ достиженіе предписанныхъ результатовъ производства зависитъ отъ занятія работами этого рода всѣхъ арестантовъ въ тюрьмахъ, могущихъ быть къ тому употребленными, а между тѣмъ показываемыя по нынѣшнимъ выпискамъ свѣдѣнія о занятіи арестантовъ фабричными работами, какъ слишкомъ общія, были весьма неудовлетворительны, то на будущее время употребленіе арестантовъ въ сказанныя работы должно быть особо контролируемо порядкомъ, указаннымъ въ концѣ выписокъ, изъ каковаго контроля слѣдуетъ показывать въ подлежащихъ графахъ выписокъ: сколько арестантовъ употреблено было ежедневно и къ какимъ именно работамъ.

О настоящемъ распоряженіи обязывается Губернское Правленіе поставить въ самоскорѣйшемъ времени въ извѣстность подлежащихъ Тюремныхъ Смотрителей по ввѣренной ему губерніи, въ чемъ до котораго касается, вмѣнивъ имъ въ обязанность принять таковое къ руководству и исполненію по всѣмъ частямъ фабричнаго производства. Съ своей же стороны Губернское Правленіе приступитъ къ введенію въ дѣйствіе сего распоряженія такимъ порядкомъ, что прежде всего прикажетъ произвести по всѣмъ заведеніямъ тщательную ревизію, какъ сырыхъ, такъ равно и находящихся въ переработкѣ матеріаловъ, а также и издѣлій, которыя, по перемѣрѣ, перевѣсѣ и перечетѣ, должны быть показаны остаткомъ по новымъ контролямъ, съ удостовѣреніемъ сего составленными ревизіонными протоколами.

Независимо отъ сего обязывается Губернское Правленіе: во 1-хъ, озаботиться своевременнымъ и исправнымъ снаб-

zakładów po części technicznéj i administracyjnéj, a względem wydatków, jako niedających się stanowczo oznaczyć, nic nateraz wyrzeczoném nie zostało, przeto aby takowe wydatki stosunkowo do produkcyi wyrobów były czynione, mieć chce Kommissya Rządowa, iżby w przygotowanych do tego rubrykach każdego ekstraktu wymienione były szczegółowo wszelkie wydatki, jakie w czasie, z którego ekstrakt złożony zostaje, były na zakład fabryczny poczynione lub do wyekspensowania należne.

Nakoniec, gdy osiągnięcie przepisanych wypadków produkcyjnych zależy na zatrudnieniu tego rodzaju robotą wszystkich po więzieniach aresztantów, których do niéj użyć można, a wykazywanie w dotychczasowych ekstraktach zajmowanych więźni robotą fabryczną, jako zbyt ogółowe, było nader niedokładne, przeto od daty niniejszéj użycie siły aresztantów do robót, o których mowa, ma być oddzielnie kontrollowane, w sposób wskazany w końcu ekstraktów, z któréj to kontrolli w przygotowanych rubrykach ma być zapełnioném, wielu każdodziennie aresztantów do jakiéj roboty było użytych.

Niniejsze urządzenie jak najrychléj Rząd Gubernialny roześle właściwym Nadzorcom więzień w swéj gubernii, w czém do którego należy, z zaleceniem, ażeby podług niego we wszystkich szczegółach czynności fabryczne wykonywali. Czemu Rząd Gubernialny z swéj strony nada początek w taki sposób, że przedewszystkiém każe po wszystkich zakładach odbyć skrupulatne rewizye materyałów surowych, jakoteż podrobionych, tudzież wyrobów, po przemierzeniu, przeważeniu i przeliczeniu onych, które jako remanenta do następnych kontrolli przeniesione być mają, na dowód czego służyć będą sporządzone z téj rewizyi protokóły.

Prócz tego ściśle Rząd Gubernialny przestrzegać będzie:

1) ażeby wszystkie zakłady w Sandomierzu, Kielcach i

женіемъ всѣхъ заведеній въ Сандомирѣ, Кѣльцахъ и Яновѣ сырыми матеріалами, чтобы по недостатку оныхъ въ которомъ либо изъ нихъ не происходило ни малѣйшей остановки;

во 2-хъ, принять мѣры къ наблюденію и возложить на обязанность мѣстныхъ властей наблюдать за тѣмъ, чтобы всѣ дѣйствія въ фабричныхъ заведеніяхъ производимы были на основаніи настоящихъ правилъ, и

въ 3-хъ, распорядиться, чтобы всѣ выписки, прежде представленія оныхъ въ Правительственную Коммисію, были тщательно разсматриваемы мѣстными властями и повѣряемы съ контролями и только послѣ таковой повѣрки доставляемы въ Коммисію.

О введеніи въ дѣйствіе настоящаго распоряженія Правительственная Коммисія предписываетъ представить рапортъ въ продолженіе одного мѣсяца.

Варшава, 21 Ноября (2 Декабря) 1846 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій
(подписано) *Стороженко.*

№ 771.

№ 13.

Распоряженіе, указывающее постоянныя правила для устройства въ тюрьмахъ фабрикъ льняныхъ издѣлій.

(22 Ноября (3 Декабря) 1846 года.)

Варшавскому Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Въ правилахъ о счетоводствѣ въ тюремныхъ фабрикахъ, препровожденныхъ Правительственною Коммисіею отъ 30 Января 1833 года, за № 13,025/3,619, въ Губернское Правленіе для руководства при управленіи этими заведеніями, оговорено.

1) въ статьѣ 2-й: что ежегодно имѣютъ быть указыва-

Janowie wcześnie i regularnie w materyały surowe były zaopatrywane, iżby dla braku onych najmniejsza w którymkolwiek zakładzie nie następowała stagnacya;

2) przestrzegać będzie Rząd Gubernialny, i przestrzegać każe przez miejscowe władze, ażeby wszelkie czynności po zakładach fabrycznych podług powyższych odbywały się przepisów, i

3) ażeby wszelkie ekstrakta, przed odsyłaniem ich Kommissyi Rządowéj, były przez miejscowe władze skrupulatnie rozpoznawane i z kontrollami sprawdzane, poczém dopiero Kommissyi Rządowéj składane.

O wprowadzeniu niniejszego urządzenia w wykonanie Kommissya Rządowa zdanie sobie rapportu w ciągu miesiąca zastrzega.

w Warszawie, d. 21 Listopada (2 Grudnia) 1846 r.

Dyrektor Główny Prezydujący (podpisano) *Storożenko.*

Nr. 771.

№ 13.

Rozporządzenie, wskazujące stałe przepisy i zasady do prowadzenia manipulacyi w fabrykach więziennych.

(d. 22 Listopada (3 Grudnia) 1846 r.)

Do Rządu Gubernialnego Warszawskiego.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

W przepisach o rachunkowości fabryk więziennych, przez Kommissyę Rządową pod dniem 30 Stycznia 1833 roku, Nr. 13,025/3,619, Rządowi Gubernialnemu do stosowania się przy prowadzeniu tych zakładów przesłanych, zastrzeżoném zostało:

1) w artykule 2-m, że każdorocznie wskazane być mają

емы основныя начала, относящіяся къ порядку фабричнаго производства и къ завѣдыванію упомянутыми заведеніями, а именно къ употребленію матеріаловъ, количеству убыли при передѣлкѣ оныхъ, употребленію рабочихъ силъ и времени, а также къ количеству издѣлій, какія должны быть на нихъ выработаны;

2) въ статьѣ 9-й: что подробные матеріальные счеты, веденные по установленнымъ формамъ, должны быть чрезъ каждые три мѣсяца заключаемы, съ подведеніемъ итоговъ, и составленныя изъ нихъ выписки представляемы, по четвертямъ года, въ Правительственную Коммисію и Губернское Правленіе.

Правительственная Коммисія, убѣждаясь долговременнымъ опытомъ, что фабричному производству въ тюремныхъ заведеніяхъ, основанному донынѣ на временныхъ правилахъ, могутъ быть уже на будущее время положены прочныя основанія, и что заведенія этого рода въ дальнѣйшихъ своихъ дѣйствіяхъ могутъ уже руководствоваться положительными данными, какъ въ отношеніи результатовъ, такъ равно въ отношеніи времени и рабочихъ силъ,—постановила предписать постоянныя правила для руководства Тюремныхъ Смотрителей по ввѣреннымъ имъ фабричнымъ заведеніямъ, наблюденіе же за точнымъ и неуклоннымъ исполненіемъ оныхъ Смотрителями возложить на мѣстныя начальства, предваривъ, какъ первыхъ, такъ и послѣднія, что за нарушеніе этихъ правилъ они подвергаются отвѣтственности.

Правила эти суть слѣдующія:

I. Для фабрикъ льняныхъ издѣлій.

А. Для прядилень.

1) Льняныхъ прядилень въ тюрьмахъ Варшавской губерніи состоитъ три, а именно:

въ Брестѣ,
въ Ленчицѣ, и
въ Сѣрадзѣ.

Первыя двѣ именуются вспомогательными, такъ какъ приготовляемая въ нихъ пряжа должна быть отсылаема по прежнему въ ткацкую фабрику въ Сѣрадзѣ; третья же мѣстная устроена при ткацкомъ заведеніи въ той же тюрьмѣ.

zasady czyli principia manipulacyjne do prowadzenia tych zakładów, mianowicie co do użycia materyałów, strat z ich przerabiania ponosić się mających, użycia siły i czasu, tudzież ilości wyrabiać się powinnych produktów;

2) w artykule 9-m, że rachunki materyalne prowadzone w szczegółowych contach, podług przepisanych wzorów, co kwartał zamknięte i zasummowane być winny, i z nich ekstrakt kwartalny Kommissyi Rządowéj jakoteż Rządowi Gubernialnemu ma być składany.

Kommissya Rządowa, powziąwszy z tyloletniego doświadczenia przekonanie, że zakłady więzienne, dotąd na tymczasowych przepisach prowadzone, nadal mogą już być na stałych zasadach, z pewném wyrachowaniem działań i określeniem wypadków czasu i siły kontynuowane, postanowiła takowe stałe zasady przepisać do ścisłego przez Nadzorców, pod odpowiedzialnością, w powierzonych im zakładach fabrycznych wykonania, a przez władze zwierzchnicze, pod równąż odpowiedzialnością, przestrzegania i dopilnowania.

Takowe zasady są następujące:

I. Dla fabryk wyrobów lnianych.

A. Dla przędzalni.

1) Przędzalni lnianych w więzieniach gubernii Warszawskiéj jest trzy, jako to:

w Brześciu,
w Łęczycy, i
w Sieradzu.

Pierwsze dwie nazywają się pomocnicze, gdyż przysposabiana w nich przędza odsyłaną być ma jak dotychczas do fabryki tkackiéj więzienia w Sieradzu; trzecia zaś miejscowa w témże więzieniu przy zakładzie tkackim.

2) Пріобрѣтеніе матеріаловъ. Такъ какъ доброта и прочность издѣлій зависитъ отъ доброты пріобрѣтаемаго сыраго матеріала, какимъ въ семъ случаѣ считается ленъ, то таковой, какимъ бы порядкомъ онъ ни былъ пріобрѣтаемъ, долженъ быть при покупкѣ описываемъ, съ тѣмъ, чтобы былъ хорошо вымятъ, вытрепанъ, сухой, здоровый, прочный и безъ всякихъ примѣсей, однообразнаго сѣраго цвѣта, а отнюдь не рыжеватаго, который обыкновенно составляетъ признакъ льна перегорѣлаго, перемоченнаго или нѣсколько потлѣвшаго.

Контракты, заключаемые на поставку льна, должны быть представляемы на утвержденіе въ Правительственную Коммисію; сроки доставки должны быть въ нихъ назначаемы такимъ образомъ, чтобы цѣлая партія матеріаловъ, заподряженная по контракту, была вполнѣ доставлена въ первой половинѣ года.

Пріемъ льна вышеуказанныхъ качествъ производится въ ткацкомъ фабричномъ заведеніи Смотрителемъ, при содѣйствіи Веркмейстера, которые отвѣтствуютъ за доброкачественность принятаго матеріала; въ вспомогательныхъ же прядильняхъ— самимъ Смотрителемъ. Во всякомъ случаѣ, пріемъ пріобрѣтеннаго матеріала, какъ въ ткацкомъ заведеніи, такъ равно и въ вспомогательной прядильнѣ, долженъ производиться въ присутствіи чиновника, командированнаго мѣстнымъ начальствомъ, и двухъ или по крайней мѣрѣ одного свѣдущаго лица, съ составленіемъ о томъ соотвѣтственнаго акта.

Примѣчаніе. Для означенія вѣса принимается единицею фунтъ, установленный Положеніемъ 13 Іюня 1818 года, съ тою разницею, что камень заключаетъ въ себѣ не 25 фунтовъ, а согласно принятому между торгующими обычаю —32 фунта.

Для измѣренія протяженія принимается локоть, установленный вышеприведеннымъ Положеніемъ.

3) Ленъ, имѣющій вышеописанныя качества, долженъ давать:

Изъ вычески одного камня сего матеріала:

a) льна чесанаго, совершенно чистаго и мягкаго, 4 фунта,

b) пачесей чистыхъ и мягкихъ . . . . . 17 „

2) Nabywanie materyałów. Ponieważ od nabycia w dobrym gatunku surowego materyału, jakim jest len, zależy dobroć i moc wyrobów, przeto jakimkolwiek sposobem nabywany będzie, powinien być przy kupnie opisywany, aby był dobrze wymiędlony, wyklepany, suchy, zdrowy, mocny, bez żadnych obcych części, koloru jednostajnego siwego, bynajmniéj nie rudego lub czarniawego, zwykle oznaczającego len przepalony, przemoczony lub nadgniły.

Kontrakty o dostawę lnu zawierane mają być Kommissyi Rządowéj do potwierdzenia przedstawiane, w których termina do jéj dopełnienia w taki sposób stanowić należy, iżby w pierwszém półroczu całkowite partye zakontraktowanych materyałów były uzupełnione.

Odbiorem lnu w opisanym gatunku zajmować się ma w zakładzie fabrycznym tkackim—Nadzorca, przy pomocy Werkmajstra, którzy za dobroć przyjętego materyału są odpowiedzialni; w pomocniczych zaś przędzalniach — sam Nadzorca. W każdym razie odbiór nabytego materyału, czyli to w zakładzie tkackim lub pomocniczéj przędzalni, dokonywany być ma w obecności urzędnika z miejscowéj władzy delegowanego i dwóch lub jednego przynajmniéj znawcy, przy spisaniu stosownego protokółu.

Uwaga. Na wagę do oznaczenia ciężaru przyjęty jest funt, postanowieniem z dnia 13 Czerwca 1818 roku ustanowiony, z różnicą co do podziału kamienia, że ten nie na 25 funtów, ale na 32, podług zwyczaju handlowego, jest przyjęty.

Za miarę długości przyjęty został łokieć, témże postanowieniem oznaczony.

3) Len, w rodzaju powyżéj opisanym nabyty i przyjęty, wydać powinien:

z czesania kamienia tego materyału:

a) lnu czesanego, zupełnie czystego i miękkiego, funtów 4;

b) paczeszy, czystych i miękkich . . . . . „ 17;

c) пакли . . . . . 9 фунтовъ,

и того . 30 фунтовъ;

каковые результаты, какъ опредѣленные дѣйствующими донынѣ правилами и подтвержденные многолѣтнимъ опытомъ, почитаются обязательными, съ тѣмъ, что другіе результаты не могутъ быть ни показываемы, ни принимаемы по счетамъ, ни подъ какимъ предлогомъ.

Остальные 2 фунта могутъ быть отчисляемы на убыль или потерю, если ленъ, доставленный оптомъ, чесанъ былъ арестантами, а равно и въ томъ случаѣ, когда подрядчикомъ доставленъ былъ ленъ уже чесаный въ означенныхъ выше сортахъ.

4) Ленъ, вычесанный указаннымъ выше способомъ, или доставленный подрядчикомъ въ особыхъ вышеозначенныхъ сортахъ, передается въ прядильню, въ которой должно быть получено:

изъ сорта *a*, изъ каждаго фунта льна чесанаго — 5 мотковъ,

изъ сорта *b*, изъ фунта пачесей—2 мотка,

изъ сорта *c*, изъ фунта пакли—$1^1/_2$ мотка.

Размѣръ мотка опредѣляется такой, какой обыкновенно употребляется въ краѣ, то есть: мотокъ пряжи долженъ заключать въ себѣ 20 пасмъ, по 40 нитокъ въ каждомъ, или на оборотъ; нитка же должна имѣть въ длину 4 локтя по мотовиламъ, находящимся въ тюремныхъ заведеніяхъ, то есть въ моткѣ должно быть 3,200 локтей нитки.

Результаты эти, опредѣленные дѣйствующими донынѣ правилами и утвержденные многолѣтнимъ опытомъ признаются обязательными и на будущее время, съ тѣмъ, что таковые будутъ исключительно принимаемы въ основаніе отчетовъ всякаго рода.

При пряденіи матеріаловъ вышеозначенныхъ сортовъ происходитъ убыль вѣса, но таковая не имѣетъ вліянія на уменьшеніе матеріала, потому что вѣсъ пряжи становится уже условіемъ второстепеннымъ, коль скоро получено число мотковъ предписанной величины.

Для опредѣленія однакожъ вѣса издѣлій, о чемъ сказано будетъ ниже относительно ткацкаго производства, убыль матеріаловъ при пряденіи установляется въ слѣдующемъ размѣрѣ:

c) pakuł . . . . . funtów 9,

razem funtów 30,

które to wypadki, jako dotychczasowemi przepisami oznaczone i tyloletniém doświadczeniem wsparte, do koniecznego osiągania przepisują się, i inne pod żadnym względem ani wykazywane ani przyjęte być nie mogą.

Resztujące funtów 2 liczone być mogą na ubytek czyli stratę, jeżeli len ryczałtem dostawiony przez więźni był czesany, jakoteż w razie, jeżeliby len już wyczesany pojedyńczo przez entreprenera powyższemi gatunkami był dostarczony.

4) Wyczesany len, w sposób dopiero wskazany, lub przez entreprenera szczegółowemi powyżéj gatunkami dostawiony, przechodzi do przędzalni, z którego otrzymać należy:

ad *a*, z funta lnu czesanego talek 5;

ad *b*, z funta paczeszy talek 2;

ad *c*, z funta pakuł talek $1^1/_2$.

Miara talki oznacza się taka, jaka zwykle w kraju jest używaną, to jest: mieścić się winno w talce nici pasm 20, w paśmie nici 40, lub odwrotnie, nić zaś trzymać powinna długości łokci 4, podług motowideł, w zakładach więziennych znajdujących się, czyli w talce być powinno nici 3,200 łokci długości.

Wypadki te, dotychczasowemi przepisami objęte i tyloletniém doświadczeniem wsparte, utrzymują się i nadal i takowe jedynie w wszelkich rachunkach przyjęte będą.

Przy przędzeniu powyższych gatunków materyałów następują ubytki na wadze, lecz te nie wpływają na umniejszenie się materyału, gdyż waga przędzy staje się odtąd podrzędną, skoro liczba talek przepisanéj objętości została osiągnioną.

Dla ustanowić się jednak mającéj wagi wyrobów, o czém będzie poniżéj w swojém miejscu przy tkactwie, oznacza się ubytek materyału przy przędzeniu, jak następuje:

a) на фунтѣ чесанаго льна въ 5 мотковъ убываетъ въ пряденіи 1 до $1^1/_4$ лота;

b) на фунтѣ пачесей или на 2 моткахъ убываетъ 2 до 3 лотовъ;

c) на фунтѣ пакли или на $1^1/_2$ моткѣ убываетъ $3^1/_2$ до $4^1/_2$ лотовъ;

слѣдовательно:

d) мотокъ льняной пряжи долженъ вѣсить около $6^3/_{20}$ до $6^1/_5$ лотовъ;

e) мотокъ пачесной пряжи долженъ вѣсить около $14^1/_2$ до 15 лотовъ;

f) мотокъ пакляной пряжи долженъ вѣсить около $18^1/_3$ до 19 лотовъ.

5) По изготовленіи пряжи въ вспомогательныхъ прядильняхъ должно производиться тутъ же на мѣстѣ мытье оной въ чистой водѣ для предохраненія ея отъ порчи, вслѣдствіе находящейся въ ней окиси изъ жидкости, употребляемой при пряденіи, или отъ держанія оной въ сыромъ мѣстѣ впредь до отсылки на фабрику въ нижеозначенный срокъ.

При этомъ дѣйствіи, то есть при мытьѣ теряетъ пряжа вѣса:

a) на моткѣ льняной пряжи — $^1/_{12}$ до $^1/_8$ лота,
b) на моткѣ пачесной пряжи — $^2/_{11}$ до $^3/_{11}$ „
c) на моткѣ пакляной пряжи — $^3/_{10}$ до $^1/_3$ „

то есть по вымытіи должны имѣть вѣса:

d) мотокъ льняной пряжи — $6^1/_{40}$ до $6^7/_{20}$ лота,
e) мотокъ пачесной пряжи — $14^5/_{22}$ до $14^9/_{11}$ „
f) мотокъ пакляной пряжи — 18 до $18^7/_{10}$ „

Однакожъ мытье пряжи, особенно въ зимнее время, можетъ быть допускаемое на мѣстѣ выдѣлки оной только по мѣрѣ нахожденія въ тюрьмѣ соотвѣтственнаго помѣщенія для сушенія ея, каковое обстоятельство Правительственная Коммисія предоставляетъ усмотрѣнію мѣстнаго начальства.

Тюремный Смотритель обязанъ строго наблюдать, чтобы немытая пряжа хранилась въ сухомъ мѣстѣ, доступномъ для сквознаго вѣтра, такъ какъ въ случаѣ отсылки оной на фабрику въ испорченномъ видѣ, пересылающій таковую Смо-

a) w przędzeniu na funcie lnu czesanego o 5 talkach ubywa 1 do $1^1/_4$ łuta;

b) w przędzeniu na funcie paczeszy czyli 2 talkach ubywa 2 do 3 łutów;

c) w przędzeniu na funcie pakuł czyli $1^1/_2$ talek ubywa $3^1/_2$ do $4^1/_2$ łutów;

czyli że:

d) talka przędzy lnianéj ważyć winna około $6^3/_{20}$ do $6^1/_5$ łutów;

e) talka przędzy paczesnéj ważyć winna około $14^1/_2$ do 15 łutów;

f) talka przędzy pakułowéj ważyć winna około $18^1/_3$ do 19 łutów.

5) Po przygotowaniu przędzy w pomocniczych przędzalniach odbywać się, winno zaraz na miejscu pranie téjże w czystéj wodzie, aby skutkiem znajdującego się w niéj niedokwasu z cieczy, przy przędzeniu używanéj, lub trzymania przędzy w wilgotném miejscu, nie psuła się, zanim w terminie poniżéj oznaczonym zostanie do fabryki odesłaną.

Przy téj czynności czyli praniu traci przędza na wadze:

a) na talce przędzy lnianéj $^1/_{12}$ do $^1/_8$ łuta;
b) na talce przędzy paczesnéj $^2/_{11}$ do $^3/_{11}$ łuta;
c) na talce przędzy pakułowéj $^3/_{10}$ do $^1/_3$ łuta,

czyli po upraniu ważyć będzie:

d) talka przędzy lnianéj $6^1/_{40}$ do $6^7/_{20}$ łuta;
e) talka przędzy paczesnéj $14^5/_{22}$ do $14^9/_{11}$ łuta;
f) talka przędzy pakułowéj 18 do $18^7/_{10}$ łuta.

Wszakże pranie przędzy, zwłaszcza w porze zimowéj, o tyle tylko może być dopełniane w więzieniu, w którém przędzenie odbywa się, o ile do suszenia onéj znajduje się odpowiednie miejsce, uznanie czego Kommissya Rządowa pozostawia miejscowéj władzy.

Nadzorca więzienia ściśle przestrzegać powinien, aby przędza nieprana trzymaną była w suchém przewiewném miejscu; gdyby bowiem w zepsutym stanie została do fabry-

тритель подвергнется отвѣтственности за причиненный имъ ущербъ.

Опредѣленіе количества сыраго матеріала на годовую потребность прядилень.

6) Большая или меньшая выдѣлка издѣлій зависитъ исключительно отъ степени заботливости Тюремнаго Смотрителя, который, усугубивъ свою дѣятельность по этой отрасли службы, несомнѣнно изыщетъ средства къ успѣшному ходу производства.

Правительственная Коммисія увѣрена также, что и мѣстныя начальства не оставятъ безъ вниманія дѣйствій Смотрителей, если таковыя окажутся несоотвѣтственными; но за всѣмъ тѣмъ, въ виду настоятельной необходимости въ доставленіи ткацкому заведенію такого количества пряжи, какое окажется нужнымъ для постояннаго дѣйствія всѣхъ ткацкихъ станковъ, предписываются къ руководству нижеслѣдующія, утвержденныя опытомъ вычисленія количества сыраго матеріала, какое ежегодно можетъ быть передѣлано въ каждой прядильнѣ, и какое вслѣдствіе сего принято обязательною нормою.

На одной самопрялкѣ одинъ арестантъ при правильной работѣ можетъ безъ особеннаго напряженія упрясть фунтъ чесанаго льна, или доставить изъ онаго 5 мотковъ льняной пряжи:

въ лѣтнее время, съ Апрѣля по конецъ Сентября, въ продолженіе . . . . . 6 дней;

въ зимнее время, съ Октября по конецъ Марта, въ продолженіе . . . . . 10 дней;

среднимъ же числомъ, въ продолженіе . . . 8 дней.

Для упряденія одного фунта пачесей или пакли потребно одному арестанту:

въ лѣтнее время . . . . . 3 дня;

въ зимнее время . . . . . 5 дней;

среднимъ числомъ . . . . . 4 дня.

Затѣмъ, полагая въ продолженіе года 300 рабочихъ дней, одинъ работникъ упрядетъ на одной самопрялкѣ:

льняной пряжи . . . . . $37\frac{1}{2}$ фунтовъ;

ki odesłaną, w takim razie Nadzorca onę przesyłający, za zrządzoną szkodę odpowiedzialnym będzie.

Oznaczenie ilości surowego materyału na roczną potrzebę przędzalni.

6) Większa lub mniejsza produkcya wyrobów zależy wyłącznie od staranności Nadzorcy więzienia, który, skoro przejmie się tą czynnością służby, znajdzie niewątpliwie środki do zupełnego zadosyć uczynienia tego rodzaju obowiązkom.

Nie wątpi równie Kommissya Rządowa, że i miejscowe władze nie będą obojętne na nieodpowiednie postępowanie w tym względzie Nadzorców, gdyby takowe miało miejsce; z tém wszystkiém, dla zapewnienia zakładowi tkackiemu ilości przędzy potrzebnéj do ciągłego utrzymania w ruchu wszystkich warsztatów, wskazuje się tu na zasadach, dotychczasowém doświadczeniem wspartych, następujący rachunek, jaką ilość w ciągu roku każda przędzalnia surowego materyału przerobić jest w stanie, a tém samém i w obowiązku.

Na jednym kołowrotku uprzędzie aresztant funt lnu czesanego, czyli z niego 5 talek przędzy lnianéj, przy regularnéj pracy, bez natężenia:

w porze letniéj, od miesiąca Kwietnia po koniec Września, przez dni 6,

w porze zimowéj, od Października po koniec Marca, przez dni 10,

średnio przez dni . . . . . 8.

Do przędzenia funta paczeszy lub pakuł potrzebuje jeden więzień:

w porze letniéj dni 3,

w porze zimowéj dni 5,

średnio dni . . . . . 4.

A zatém w ciągu roku, licząc dni roboczych 300, jeden kołowrotek wyda, czyli jeden robotnik na nim uprzędzie:

przędzy lnianéj funtów $37\frac{1}{2}$,

пачесной или пакляной пряжи . . . . 75 фунтовъ,
или въ сложности безъ дробей . . . . 56 фунтовъ,
какъ той, такъ и другой пряжи.

А какъ въ Брестской тюрьмѣ находится самопрялокъ 50, въ Ленчицкой 40, въ Сѣрадзской 200, изъ сего же послѣдняго числа, по случаю употребленія арестантовъ для работъ на ткацкихъ станкахъ, только $^1/_3$ можетъ быть принята для постояннаго заготовленія пряжи, то есть 66 самопрялокъ, затѣмъ на годовое производство, принимая въ разсчетъ убыль при чесаніи, составляющую до 2 фунтовъ на каждомъ камнѣ, потребуется льна:

для Брестской тюрьмы . . . . . 93 камней,
для Ленчицкой тюрьмы . . . . . 74 „
для Сѣрадзской тюрьмы, съ округленіемъ дробей, ... 123 „
а по вниманію, что въ послѣднемъ заведеніи можетъ произойти временный недостатокъ въ пряжѣ для занятія всѣхъ 80 ткацкихъ станковъ, и въ такомъ случаѣ большее число арестантовъ можетъ быть занято пряденіемъ, потому что всѣ они, какъ осужденные, зависятъ отъ распоряженія Смотрителя, прибавляется къ годовой пропорціи . 27 „
что составляетъ . 150 камней,
итого на всѣ заведенія . 317 камней.

Слѣдовательно каждая изъ поименованныхъ прядилень изъ означеннаго выше количества сыраго льна должна доставить въ продолженіе года:

	Пряжи			
	льняной	пачесной	пакляной	итого
	мотковъ			
Прядильня въ Брестѣ	1,860	3,162	1,255 $^1/_2$	6,277 $^1/_2$
„ въ Ленчицѣ	1,480	2,516	999	4,995
„ въ Сѣрадзѣ	3,000	5,100	2,025	10,125
итого . . .	6,340	10,778	4,279 $^1/_2$	21,397 $^1/_2$

przędzy paczesnéj lub pakułowéj funtów 75, czyli średnio jednych i drugich, z pominięciem ułomku, funtów 56.

A że w więzieniu w Brześciu jest kołowrotków 50,
„ w Łęczycy „ 40,
„ w Sieradzu „ 200,
z których ostatnich, z powodu że do warsztatów tkackich używani być muszą robotnicy, tylko $^1/_3$ część przyjętych być może do ciągłego przysposabiania przędzy, to jest kołowrotków 66.

Zatém do rocznego wyrobienia, łącznie z pokryciem straty, z czesania wynikającéj, do 2-ch funtów na kamieniu, wypada:

dla więzienia w Brześciu kamieni 93,
dla więzienia w Łęczycy kamieni 74,
dla więzienia w Sieradzu, z zaokrągleniem ułomku, kamieni . . . . . 123.

Z uwagi, że w tym zakładzie Sieradzkim może zajść chwilowy niedostatek przędzy do zatrudnienia wszystkich 80-u tkackich warsztatów, a w takim razie większa liczba aresztantów zajętych być może przędzeniem, gdyż wszyscy jako osądzeni zależą od dyspozycyi Nadzorcy, na taki wypadek przeznacza się więcéj kamieni . 27,
co uczyni kamieni . . 150,
razem kamieni 317.

Każda przeto z powyższych przędzalni z oznaczonych tu partyj surowego lnu, dostarczyć w ciągu roku winna:

	Przędzy			
	lnianéj	paczesnéj	pakułowéj	razem
	Talek			
Przędzalnia w Brześciu	1,860	3,162	1,255 $^1/_2$	6,277 $^1/_2$
„ w Łęczycy	1,480	2,516	999	4,995
„ w Sieradzu	3,000	5,100	2,025	10,125
Razem	6,340	10,778	4,279 $^1/_2$	21,397 $^1/_2$

7) Волокна всѣхъ сортовъ, какъ-то: льна, пачесей и пакли, а въ особенности перваго, должны быть при пряденіи надлежащимъ образомъ скручены, дабы каждая нитка имѣла необходимую прочность, ровность, и притомъ не была слишкомъ ссучена; ибо, въ случаѣ, еслибы доставленная въ ткацкое заведеніе пряжа, по своей непрочности вслѣдствіе дурнаго пряденія, оказалась негодною къ употребленію, то Смотритель тюремнаго заведенія, въ которомъ таковая приготовлена, обязанъ будетъ вознаградить причиненный ущербъ.

8) Пряжа изъ вспомогательныхъ прядиленъ въ Брестѣ и Ленчицѣ должна быть отсылаема въ Сѣрадзское фабричное заведеніе четыре раза въ годъ, чрезъ каждые три мѣсяца, то есть къ концу Марта, Іюня, Сентября и Декабря, наблюденіе за чѣмъ возлагается на Губернское Правленіе.

9) Отсылка пряжи изъ вспомогательныхъ прядиленъ въ ткацкое заведеніе должна производиться посредствомъ подрядчиковъ по контрактамъ, заключеннымъ вслѣдствіе торговъ и утвержденнымъ Правительственною Коммисіею, а въ случаѣ, если торги не состоятся,—съ вольной руки, съ разрѣщенія Правительственной Коммисіи.

10) Существующій донынѣ порядокъ отсылки пряжи въ ткацкое заведеніе сохраняется и на будущее время, а именно: высылающій Тюремный Смотритель обязанъ составить въ двухъ экземплярахъ вѣдомость пряжѣ, предназначенной къ отсылкѣ, съ показаніемъ числа мотковъ и ихъ вѣса; на одномъ изъ этихъ экземпляровъ подрядчикъ, принимающій пряжу для перевозки, даетъ ему отъ себя временную росписку, второй же экземпляръ отправляется имъ при отзывѣ съ тѣмъ же транспортомъ къ мѣсту назначенія. Когда же подрядчикъ представитъ полученную имъ квитанцію въ сдачѣ пряжи по принадлежности, то временная его росписка выдается ему обратно.

Формальная квитанція принявшаго пряжу Смотрителя должна быть хранима выславшимъ оную Смотрителемъ при дѣлахъ, для приложенія ея къ отчету, въ видѣ документа, удостовѣряющаго расходъ пряжи.

Прежде выдачи транспорта для перевозки, Смотритель обязанъ удостовѣриться, обезпечена ли цѣлость и своевремен-

7) Włókna wszystkich gatunków materyałów, jako to: lnu, paczeszy i pakuł, mianowicie też pierwszego, powinny być podczas przędzenia należycie czyli odpowiednio skręcone, aby każda nić miała potrzebną moc i równość, a przytém nie była zbyt krętą; gdyby bowiem okazało się, że do zakładu tkackiego dostarczona przędza dla słabości nici, skutkiem złego przędzenia, nie mogła być użytą, w takim razie Nadzorca więzienia, z któregoby ta przędza pochodziła, stanie się odpowiedzialnym zrządzonéj szkody.

8) Z zakładów pomocniczych w Brześciu i Łęczycy odsyłaną być winna przędza do zakładu fabrycznego w Sieradzu, cztery razy do roku, w terminach kwartalnych, licząc od początku roku, to jest: z końcem miesiąca Marca, Czerwca, Września i Grudnia, czego Rząd Gubernialny ma dopilnować.

9) Odsyłanie przędzy z pomocniczych przędzalni do zakładu tkackiego dokonywane być ma przez entreprenerów za kontraktami, w skutek odbytych licytacyj, przez Kommissyę Rządową zatwierdzonemi, lub też w razie bezskuteczności licytacyj,—z wolnéj ręki, za upoważnieniem Kommissyi Rządowéj.

10) Sposób odsyłania przędzy do zakładu tkackiego zatrzymuje się dotychczasowy, że Nadzorca wysyłający ją powinien w dwóch egzemplarzach sporządzić wykaz przędzy do przewiezienia przeznaczonéj, obejmujący liczbę talek i ich wagę, z których na jednym egzemplarzu, entreprener biorący przędzę w drogę témczasowie pokwitować go winien, a drugi egzemplarz wraz z expedycyą przez tegoż odesłany być ma przy transporcie do miejsca przeznaczenia. Skoro entreprener przywiezie pokwitowanie z oddanéj przędzy, zwrócone mu być ma pierwsze jego témczasowe pokwitowanie.

Otrzymane formalne pokwitowanie Nadzorcy odbierającego przędzę, Nadzorca wysyłający ją zatrzyma w swych aktach, na usprawiedliwienie tym dowodem w rachunkach wydatku przędzy.

Przed wydaniem transportu obowiązkiem jest Nadzorcy

ность доставки транспорта, то есть представляетъ ли подрядчикъ надлежащее обезпеченіе.

B. Для ткацкаго заведенія въ Сѣрадзской тюрьмѣ.

1) Такъ какъ при этомъ заведеніи находится и прядильня, то вмѣсто мытья пряжи должно производиться:

Вываріваніе оной въ водѣ съ примѣсью древесной золы твердаго дерева, отъ чего пряжа пріобрѣтаетъ мягкость и гибкость, а въ работѣ нитки удобнѣе скрещиваются между собою и полотно становится гуще. Поэтому Правительственная Коммисія поставляетъ непремѣннымъ условіемъ, чтобы пряжа употребляема была въ издѣлія не иначе, какъ по предварительномъ вываренія оной вышеуказаннымъ способомъ.

При вываріваніи пряжи убыль вѣса составляетъ:

если пряжа была мыта во вспомогательной прядильнѣ:

a) на моткѣ льняной пряжи—около $^{1}/_{4}$ до $^{3}/_{8}$ лота,

b) на моткѣ пачесной пряжи—около $^{8}/_{11}$ до $^{31}/_{33}$ „

c) на моткѣ пакляной пряжи—около $1^{5}/_{27}$ до $1^{3}/_{16}$ „

если же пряжа была въ сыромъ видѣ, то есть вовсе немытая:

d) на моткѣ льняной пряжи—около $^{1}/_{3}$ до $^{1}/_{2}$ лота,

e) на моткѣ пачесной пряжи—около $^{10}/_{11}$ до $1^{7}/_{33}$ „

f) на моткѣ пакляной пряжи—около $1^{13}/_{27}$ до $1^{14}/_{27}$ „

Затѣмъ мотокъ вываренной пряжи будетъ заключать вѣса:

a) льняной $5^{13}/_{20}$ до $5^{13}/_{25}$ лотовъ,

b) пачесной $13^{19}/_{66}$ до $14^{1}/_{11}$ „

c) пакляной $16^{13}/_{16}$ до $17^{139}/_{270}$ „

2) Тканіе полотна. Пряжа, приготовленная посредствомъ вываренія оной, по намотаніи на веретено и цѣвки, основаніи и навитіи на станокъ, передѣлывается въ соотвѣтственное ей издѣліе, то есть льняная — въ льняное полотно, пачесная — въ пачесный и пакляная — въ пакляной холстъ, къ чему предписываются слѣдующія основанія:

По обыкновенному хозяйственному вычисленію получается на одинъ локоть полотна посредственнаго сорта — одинъ

przekonać się o pewności jego dojścia w całości i na czas oznaczony, czyli o odpowiedzialności przewożącego.

B. Dla fabryki tkackiéj w więzieniu w Sieradzu.

1) Gdy przy tym zakładzie znajduje się i przędzalnia, przeto w miejsce prania przędzy ma się odbywać:

Gotowanie onéj w wodzie, z dodaniem popiołu z drzewa twardego, przez co przędza nabiera miękkości i giętkości, a w robocie łatwiéj się z sobą krzyżuje i płótno staje się gęstszém. Dla tego Kommissya Rządowa najmocniéj zastrzega, ażeby przędza nie inaczéj do roboty była używaną, jak tylko po poprzedniém onéj wygotowaniu w sposób powyższy.

W gotowaniu traci przędza na wadze:

jeżeli poprzednio w pomocniczéj przędzalni była praną:

a) na talce lnianéj około $^{1}/_{4}$ do $^{3}/_{8}$ łuta,

b) na talce paczesnéj około $^{8}/_{11}$ do $^{31}/_{33}$ łuta,

c) na talce pakułowéj około $1^{5}/_{27}$ do $1^{3}/_{16}$ łuta;

jeżeli w stanie surowym, to jest wcale nieprana:

d) na talce lnianéj około $^{1}/_{3}$ do $^{1}/_{2}$ łuta,

e) na talce paczesnéj około $^{10}/_{11}$ do $1^{7}/_{33}$ łuta,

f) na talce pakułowéj około $1^{13}/_{37}$ do $1^{14}/_{27}$ łuta.

Talka zatém wygotowanéj przędzy ważyć będzie:

a) lnianéj $5^{13}/_{20}$ do $5^{13}/_{25}$ łutów,

b) paczesnéj $13^{19}/_{66}$ do $14^{1}/_{11}$ łutów,

c) pakułowéj $16^{13}/_{16}$ do $17^{139}/_{270}$ łutów.

2) Tkanie płótna. Przysposobiona przędza wygotowaniem jéj, po zeszpulowaniu, ucewkowaniu, usnuciu i na warsztat nawinięciu, zamienioną być ma na właściwy sobie wyrobek, to jest lniana na płótno lniane, paczesna na paczesne, a pakułowa na pakułowe, do czego oznaczają się następujące zasady:

W gospodarskim tego rodzaju rachunku liczoném bywa na łokieć płótna średniego gatunku jedna talka przędzy; Kom-

мотокъ пряжи; но Правительственная Коммисія, желая, чтобы полотна тюремнаго издѣлія отличались прочностью, а тѣмъ самимъ, чтобы и сдѣланныя изъ нихъ вещи могли находиться въ употребленіи болѣе продолжительное время, а притомъ имѣя въ виду, что тюремные работники, не обучаясь ткацкому мастерству съ юныхъ лѣтъ, не могутъ дѣйствовать съ такимъ искусствомъ и бережливостію, какъ настоящіе ткачи, при всѣхъ операціяхъ съ пряжею, предшествующихъ обращенію оной въ издѣліе, назначаетъ:

на одинъ локоть льнянаго полотна—льняной пряжи 1 мотокъ и 4 пасма или 24 пасма;

на одинъ локоть пачеснаго холста—пачесной пряжи $16^1/_2$ пасмъ;

на одинъ локоть паклянаго холста — паклянои пряжи $13^1/_2$ пасмъ.

Если же въ употребленіи пряжи окажется вообще какое либо сбереженіе, то таковое при ревизіи заведенія (о которой сказано будетъ ниже), должно быть показано и записано на приходъ.

3) Снованіе пряжи на основы производится штуками, заключающими 90 или 60 локтей, въ особенности же при выдѣлкѣ льнянаго полотна, для сбереженія пряжи и выиграніе времени при навязываніи на станокъ и сниманіи съ онаго вытканной штуки. Еслибы же такое количество толстаго, а въ особенности паклянаго холста, не могло быть помѣщено на станкѣ или на станочномъ каткѣ, то такой сортъ полотна можетъ быть снованъ въ 60 локтей, а въ такомъ случаѣ снимаются со станка штуки въ 30 локтей, чрезъ что и предполагаемая цѣль сбереженія пряжи будетъ равнымъ образомъ достигнута.

4) Выдѣлка издѣлій. Въ виду частой перемѣны работниковъ, которые, какъ арестанты, постоянно выбываютъ, а вновь поступающіе должны быть подготовляемы къ занятіямъ этого рода, опредѣляется, по указаніямъ опыта, слѣдующій размѣръ дневной работы на одномъ станкѣ:

a) въ лѣтнее время или въ долгіе дни, съ Апрѣля по конецъ Сентября мѣсяца:

missya Rządowa jednak, chcąc, ażeby płótna, więziennego wyrobu, zalecały się mocą, a tém samém przedmioty z nich zrobione miały dłuższą trwałość, jakoteż z uwagi, że robotnicy więzienni, nie będąc z professyi tkaczami, nie mogą z taką jak ci ostatni postępować zręcznością, a tém samém oszczędnością, przy wszystkich obrotach przędzy, zanim ta na wyrób zostanie zamienioną, przeznacza:

na łokieć płótna lnianego—przędzy lnianéj talkę jedną i pasm 4, czyli pasm 24;

na łokieć płótna paczesnego—przędzy paczesnéj pasm $16^1/_2$;

na łokieć płótna pakułowego—przędzy pakułowéj pasm $13^1/_2$.

Gdyby wszakże wynikła w ogóle jaka w użyciu przędzy oszczędność, ta przy rewizyi zakładu (o czém będzie poniżéj) wykazaną być winna i do przychodu zamieszczoną.

3) Snucie przędzy na osnowy odbywać się ma na sztuki 90 albo 60 łokciowe, szczególniéj na sztuki lniane, a to dla oszczędności przędzy i czasu, przy nawiązywaniu i zdejmowaniu z warsztatu utkanéj sztuki. O ileby zaś płótno grube, szczególniéj pakułowe, nie mogło się w takiéj ilości pomieścić na warsztacie, czyli na wale warsztatowym, może być taki gatunek płótna snuty na 60 łokci, a sztuki po 30 łokci z niego zdejmowane, przez co równie cel oszczędzenia przędzy osiągnięty będzie.

4) Produkcya wyrobów. Przy względzie, że robotnicy, jako więźnie, często zmieniają się, i że nowo przybywający sposobieni być muszą do tego rodzaju czynności, oznacza się, podług dotychczasowego doświadczenia, dzienna produkcya z jednego warsztatu:

a) w porze letniéj, czyli za dni dłuższych, poczynając od miesiąca Kwietnia do końca Września:

полотна	льнянаго	пачеснаго	паклянаго
локтей . . .	3	4	5,
b) въ короткіе дни, съ Октября по конецъ Марта	2	2	2,
итого локтей .	5	6	7,

или въ средней сложности:

льнянаго полотна $2^1/_2$ локтей,
пачеснаго „ 3 „
паклянаго „ $3^1/_2$ „

и къ этой пропорціи должна примѣняться общая выдѣлка издѣлій по всему заведенію, въ коемъ, по числу 80 станковъ, можетъ быть выработано въ годъ болѣе 70,000 локтей.

Тюремныя прядильни въ Варшавской губерніи, то есть въ Брестѣ, Ленчицѣ и Сѣрадзѣ, какъ видно изъ вышеизложенныхъ подробныхъ вычисленій, въ состояніи изготовить въ продолженіе года и доставить въ Сѣрадзскую фабрику слѣдующее количество:

	Пряжи			
	льняной	пачесной	пакляной	итого
	мотковъ			
Всего	6,340	10,778	$4,279^1/_2$	$21,397^1/_2$
Вспомогательныя прядильни въ Плоцкой губерніи:				
въ Пултуской тюрьмѣ	2,240	3,808	1,512	7,560
въ Плоцкой тюрьмѣ	2,800	4,760	1,890	9,450
Слѣдовательно въ Сѣрадзское заведеніе будетъ доставляемо въ продолженіе года	11,380	19,346	$7,681^1/_2$	$38,407^1/_2$

Изъ этого количества пряжи, прежде употребленія оной

lnianego, paczesnego, pakułowego,

łokci	3	4	5,
b) za dni krótszych, od Października do końca Marca „	2	2	2,
razem łokci	5	6	7,

czyli średnio:

płótna lnianego łokci $2^1/_2$,
„ paczesnego „ 3,
„ pakułowego „ $3^1/_2$,

i w stosunku tym ma być ogólna produkcya wyrobów z całego zakładu, w którym, podług tych zasad, jako mającym 80 warsztatów, wyrobioném być może przeszło 70,000 łokci.

Przędzalnie więzienne gubernii Warszawskiéj, to jest: w Brześciu, Łęczycy i Sieradzu, będą w stanie, jak wyżéj szczegółowo wykazano, przysposobić w ciągu roku i dostawić do fabryki w Sieradzu, jak następuje:

	Przędzy			
	lnianéj	paczesnéj	pakułowéj	razem
	Talek			
Razem . .	6,340	10,778	$4,279^1/_2$	$21,397^1/_2$
Z pomocniczych zaś przędzalni gubernii Płockiéj . . .				
z więzienia w Pułtusku:	2,240	3,808	1,512	7,560
z więzienia w Płocku	2,800	4,760	1,890	9,450
A zatém zakład w Sieradzu będzie miał w ciągu roku dostarczonéj	11,380	19,346	$7,681^1/_2$	$38,407^1/_2$

Z téj partyi przędzy, przed użyciem jéj na wyroby, wy-

въ издѣлія, слѣдуетъ отчислить предварительно соотвѣтствующее количество на вспомогательные предметы, необходимые для облегченія производства.

На таковыя Правительственная Коммисія назначаетъ:

	Пряжи			
	льняной	пачесной	пакляной	итого
	мотковъ			
съ переноса .	11,380	19,346	7,681½	38,407½
a) на приготовленіе, въ продолженіе года, 25 новыхъ плохъ, полагая на каждую по 5 мотковъ льняной пряжи . . 125 мот.,				
b) на починку старыхъ . 60 „				
c) на нитки для пришиванія петелекъ къ полотну, передаваемому на бѣлильню . 40 „				
Затѣмъ останется для издѣлій	225	—	—	225
	11,155	19,346	7,681½	38,182½

Изъ этихъ сортовъ пряжи, на изложенныхъ выше основаніяхъ относительно количества пряжи, потребной на локоть полотна соотвѣтственнаго сорта, заведеніе должно выработать круглымъ числомъ:

Полотна			
льнянаго	пачеснаго	пакляного	итого
локтей			
9,296	23,450	11,380	44,126

А какъ по опыту

pada poprzednio część onéj przeznaczyć na przedmioty pomocnicze, produkcyę wyrobów ułatwiające.

Na takowe Kommissya Rządowa przeznacza:

	Przędzy			
	lnianéj	paczesnéj	pakułowéj	razem
	Talek			
z przeniesienia .	11,380	19,346	7,681½	38,407½
a) Na przysposobienie w ciągu roku 25 nowych nicielnic, po 5 talek przędzy lnianéj na jedną, talek 125				
b) Na reperacyę starych . „ 60				
c) Na nici do przyszywania pentelek do płótna na bielnik rozkładanego . „ 40				
	225	—	—	225
A zatém do wyrobienia pozostanie . .	11,155	19,346	7,681½	38,182½

Z tych gatunków przędzy, podług zasady powyższéj, oznaczonéj co do użycia przędzy na łokieć płótna właściwego gatunku, zakład wyrobić winien, z zaokrągleniem: . . . .

Przędzy			
lnianéj	paczesnéj	pakułowéj	razem
Talek			
9,296	23,450	11,380	44,126

A że doświadcze-

извѣстно, что въ бѣленіи и катаніи всѣхъ сортовъ полотна, на каждые 60 локтей прибываетъ 1 локоть длины, что составитъ на показанное выше количество (круглымъ числомъ)	155	391	190	736
то годовое производство сего заведенія должно составлять .	9,451	23,841	11,570	44,862

Противъ представляющагося возраженія, что пряжа, доставленная изъ вспомогательныхъ прядилень къ концу Декабря, не можетъ быть въ томъ же самомъ году передѣлана, а слѣдовательно и исчисленное количество издѣлій должно измѣниться, — объясняется: что оставшіеся отъ предыдущаго года запасы пряжи, доставленные также къ концу Декабря, какъ не могущіе быть въ томъ же году передѣланными и перешедшіе остаткомъ на слѣдующій годъ, употребляются въ замѣнъ пряжи, полученной вновь въ концѣ Декабря мѣсяца.

5) Для удостовѣренія расхода пряжи на предметы, показанные подъ лит. *a*, *b*, *c*, въ предыдущемъ 4-мъ пунктѣ, должны быть приложены къ отчетамъ протоколы, составленные Наблюдательнымъ Совѣтомъ, въ которыхъ, вмѣстѣ съ тѣмъ, должна быть доказана и оправдана потребность пряжи на предметы, изготовленные изъ оной.

6) Прибыль полотна вслѣдствіе бѣленія принята въ разсчетъ въ томъ количествѣ, въ какомъ она ожидается въ сложности по предполагаемому общему количеству издѣлій. Дѣйствительная же прибыль, какая окажется по окончаніи бѣленія, должна быть удостовѣрена протоколомъ, составленнымъ Наблюдательнымъ Совѣтомъ по измѣреніи порознь всѣхъ штукъ, поступившихъ изъ бѣлильни.

7) Всѣ сорты полотна должны быть выработаны прочно, плотно и ровно, безъ перетыкъ, и по совершенной выработкѣ имѣть въ ширину полною мѣрою пять четвертей или одинъ локоть съ четвертью.

czenie przekonało, iż w bieleniu i maglowaniu wszelkich gatunków płótna, na 60 łokciach przybywa na miarze 1 łok., co uczyni na powyższéj partyi (z zaokrągleniem)	155	391	190	736
Przeto roczna produkcya z tego zakładu wynosić powinna	9,451	23,841	11,570	44,862

Na nastręczającą się uwagę, że przędza w końcu miesiąca Grudnia z przędzalni pomocniczych dostawić się mająca, nie może być w tymże samym roku wyrobiona, a zatém i wyrachowana produkcya wyrobów ulegnie zmianie, objaśnia się, że pozostałe z poprzedniego roku zapasy przędzy, także z końcem miesiąca Grudnia nadesłane, jako nie mogące być w tymże roku wyrobione, przeniesione na następny remanentem, służyć będą do zastąpienia przędzy, świeżo z końcem miesiąca Grudnia dostawionéj.

5) Użycie przędzy na wykazane szczegóły w ustępie poprzedzającym 4-ym ad *a*, *b*, *c*, udowodnione być winno przy rachunkach protokółami, przez Radę Dozorczą sporządzonemi, któremi usprawiedliwioną zarazem być ma potrzeba użycia przędzy na przedmioty, które zostały z niéj przysposobione.

6) Przybytek płótna z bielenia przyjęty został w przecięciu, dla zebrania ogólnéj ilości spodziewanego wyrobu. Istotny zaś przybytek, jaki po ukończeniu bielenia okaże się, udowodniony być powinien protokółem przez Radę Dozorczą sporządzonym, po naocznem przemierzeniu szczegółowo wszystkich sztuk z blichu smugowego zdjętych.

7) Wszystkie gatunki płótna powinny być mocno, gęsto i równo, bez skaz, wyrobione, a po zupełném wykończeniu trzymać dobréj miary pięć ćwierci czyli jeden i ćwierć łokci na szerokość.

8) Бѣленіе полотна.

a) Льнянаго. Бѣленіе этого сорта полотна должно быть производимо старательно, чтобы таковое было доведено до надлежащей бѣлизны. Дѣйствіе сіе должно производиться на полевой бѣлильнѣ и сопровождаться вываріваніемъ полотна въ щелокѣ изъ древесной золы твердаго дерева; время же для сего назначается съ начала весны, когда солнце начинаетъ дѣйствовать сильнѣе, до конца Августа.

Бѣленіе льнянаго полотна должно продолжаться не болѣе четырехъ до пяти недѣль, потому что слишкомъ продолжительное держаніе онаго на землѣ лишаетъ волокно надлежащей прочности; въ продолженіе этого времени оно должно быть чрезъ каждые семь дней щелочено, или вывариваемо въ вышеописанномъ щелокѣ. При такомъ правильномъ дѣйствіи оно получитъ надлежащую бѣлизну.

b) Пачеснаго. Этотъ сортъ холста, предназначенный на бѣлье для арестантовъ, хотя и долженъ быть нѣсколько выбѣленъ, однакожъ не настоитъ надобности въ доведеніи онаго до одинаковой съ льнянымъ полотномъ бѣлизны; достаточно будетъ держать этотъ холстъ на бѣлильнѣ три недѣли, вываривая оный еженедѣльно въ щелокѣ, приготовленномъ изъ золы твердаго дерева.

c) Паклянаго. Холстъ этотъ, предназначенный на подкладку подъ одежду, можетъ быть выбѣленъ только съ одной стороны и долженъ оставаться на бѣлильнѣ двѣ недѣли, въ продолженіе же этого времени два раза вываривается въ вышеописанномъ щелокѣ.

9) Строго воспрещается для бѣленія какого либо сорта полотна употреблять обыкновенную или хлористую известь, либо другія вещества, могущія имѣть вредное вліяніе на прочность издѣлій; за нарушеніе сего правила Смотритель подвергается отвѣтственности.

Еслибы оказалось, что полотно какого либо сорта, отъ слишкомъ продолжительнаго держанія онаго на бѣлильнѣ, потеряло вслѣдствіе истленія надлежащую прочность, то Смотритель обязанъ будетъ вознаградить произшедшіе по этому поводу убытки.

8) Bielenie płótna.

a) Lnianego. Bielenie tego gatunku płótna powinno być starannie dokonywane, aby należną miało białość. Działanie to odbywane być winno na bielniku smugowym, przy pomocy gotowania płótna w ługu z popiołu z drzewa twardego, a to od początku wiosny, gdy słońce zaczyna mocniéj działać, do końca Sierpnia.

Bielenie płótna lnianego nie dłużéj trwać powinno jak cztery do pięciu tygodni, gdyż zbyt długie trzymanie onego na smugu pozbawia włókno właściwéj mocy; przez ten czas co siedm dni, zolone czyli gotowane być winno w pomienionym ługu. Skutkiem takiego regularnego postępowania zyska ono należną białość.

b) Paczesnego. Ten gatunek płótna na więzienną bieliznę przeznaczony, chociaż powinien mieć pewne przebielenie, nie potrzebuje jednak koniecznie być tak białym jak lniane; dosyć będzie gdy takowe przez trzy tygodnie zostanie na bielniku, i co tydzień gotowane w ługu z popiołu, z drzewa twardego przysposobionego.

c) Pakułowego. Płótno to, które, jako na podszewkę pod odzież przeznaczone, może być tylko na jedną stronę przebielone, pozostawać powinno na bielniku dwa tygodnie i przez ten czas dwa razy w ługu powyżéj opisanym wygotowane.

9) Zabrania się najmocniéj, pod odpowiedzialnością Nadzorcy, używanie, do bielenia któregokolwiek gatunku płótna, wapna, chlorku wapna, lub innych przedmiotów, szkodliwy wpływ na moc wyrobów wywierać mogących.

Gdyby się pokazało, że który gatunek płótna, przez zbyt długie trzymanie go na bielniku, stracił skutkiem nadgnicia na mocy, za zrządzoną szkodę Nadzorca stanie się również odpowiedzialnym.

Вѣсъ полотна. Хотя исчисленіе количества издѣлій, какое должно быть выработано изъ доставленнаго матеріала, можетъ служить основаніемъ при оцѣнкѣ выгодности фабричнаго производства, однакожъ, съ другой стороны, не подлежитъ сомнѣнію, что доброта и прочность издѣлія много зависитъ отъ количества употребленнаго матеріала. Конечно доброта полотна можетъ быть оцѣнена на взглядъ; но такъ какъ тюремныя издѣлія, выдѣлываемыя въ отдаленныхъ мѣстахъ, изъ коихъ разсылаются въ разныя стороны, будутъ подлежать оцѣнкѣ посторонихъ лицъ, которая весьма часто можетъ быть ошибочна или произвольна; то, въ видахъ доставленія возможности основательно удостовѣриться о старательной выработкѣ издѣлій, особенно въ отношеніи прочности оныхъ, а равно для разрѣшенія могущихъ возникнуть споровъ о недоброкачественности доставленныхъ въ нѣкоторыя тюрьмы издѣлій, постановляется правиломъ, что основаніемъ въ подобныхъ случаяхъ будетъ служить вѣсъ издѣлій. Слѣдовательно коль скоро издѣліе будетъ содержать въ себѣ нижеуказанный вѣсъ, тѣмъ самимъ доброта онаго въ отношеніи прочности признается достаточною.

Затѣмъ примѣнительно къ основаніямъ, принятымъ въ исчисленіи количества издѣлій изъ даннаго количества пряжи, установляется на каждый сортъ издѣлій нижеслѣдующій средній вѣсъ одного локтя, а слѣдовательно и штуки.

a) Льнянаго полотна. Такъ какъ на полотно должна быть употреблена только вываренная и хорошаго качества пряжа, а мотокъ такой вываренной пряжи вѣситъ $5^{13}/_{20}$ до $5^{13}/_{15}$ лотовъ, на локоть же полотна выходитъ 24 пасма, то вѣсъ таковыхъ составитъ $6^{39}/_{50}$ до $7^{1}/_{25}$ лотовъ.

Изъ этого вѣса убываетъ:

a) въ мотаніи на веретена и цѣвки, въ снованіи и тканіи пряжи, не смотря на прибыль вѣса отъ намазыванія клеемъ . . . . . $^{1}/_{10}$ до $1^{1}/_{5}$ лотовъ,

b) въ бѣленіи . . . . . $1^{1}/_{10}$ до $1^{1}/_{5}$ „

и того $1^{1}/_{5}$ до $1^{14}/_{25}$ лота,

поэтому за отчисленіемъ этой убыли ло-

Waga płótna.

Jakkolwiek obliczenie, ile z dostarczonych materyałów otrzymać należy wyrobów, może służyć za podstawę przy ocenieniu czy produkcya nie przynosi szkody, nie podlega jednak z drugiéj strony wątpliwości, że dobroć i trwałość wyrobu wiele zależy od ilości użytego materyału. Wprawdzie dobroć płótna widzieć się daje za naocznem jego rozpoznaniem, lecz gdy wyroby więzienne, w odległych miejscach produkowane, ztamtąd w różne strony wysyłane, zależeć będą od obcego uznania, które częstokroć może być mylne, lub dowolne, przeto, dla zapewnienia się, iżby wyroby z całą starannością pod względem szczególniéj mocy były produkowane, jakoteż, dla rozstrzygnienia wyniknąć mogących kwestyj o dostawionych do którego więzienia jakoby w złych gatunkach wyrobach, waga onych służyć będzie za zasadę. Skoro bowiem wyrób trzymać będzie poniżéj wykazaną wagę, tém samém dobroć onego pod względem mocy będzie dostateczną.

Podług przeto zasad, do wyrachowania liczby łokci z dostarczonéj przędzy przyjętych, ustanawia się na każdy gatunek produktu następująca średnia waga jednego łokcia, a ztąd i sztuki.

a) Płótna lnianego. Ponieważ gotowana tylko przędza i w dobrym gatunku ma być używana na płótno, talka zaś lnianéj wygotowanéj waży łutów $5^{13}/_{20}$ do $5^{13}/_{15}$, a na łokieć płótna wychodzi 24 pasm, przeto takowe ważyć mają łutów $6^{39}/_{50}$ do $7^{1}/_{25}$.

Z téj wagi ubędzie:

a) w szpulowaniu, cewkowaniu, snowaniu przędzy i tkaniu, pomimo przybywającéj wagi ze szlichty, łutów $^{1}/_{10}$ do $1^{1}/_{5}$;

b) w bieleniu . . . . . „ $1^{1}/_{10}$ — $1^{1}/_{5}$,

razem łutów $1^{1}/_{5}$ do $1^{14}/_{25}$;

przeto, po potrąceniu tego ubytku, łokieć

коть льнянаго полотна долженъ имѣть
вѣса . . . . . $5^{29}/_{50}$ до $5^{164}/_{225}$ лот.,
то есть штука полотна этого сорта, въ 60 локтей, должна вѣсить среднимъ числомъ отъ $10^{15}/_{32}$ до $10^{23}/_{32}$ фунтовъ, или для облегченія разсчетовъ . . . . $10^{1}/_{2}$ „

b) Пачеснаго холста. Мотокъ пачесной пряжи по вываренiи имѣетъ вѣса $13^{19}/_{66}$ до $14^{1}/_{11}$ лотовъ, а какъ на одинъ локоть холста выходитъ $16^{1}/_{2}$ пасмъ, вѣсомъ . . . . . $10^{77}/_{80}$ до $11^{5}/_{8}$ лотовъ,
изъ этого же вѣса убываетъ:
a) въ намотываніи на веретена и цѣвки, въ снованіи пряжи и тканіи, не смотря на прибыль вѣса отъ намазыванія клеемъ : $^{1}/_{6}$ до $^{1}/_{5}$ лота;
b) въ бѣленіи $1^{1}/_{4}$ до $1^{1}/_{3}$ „
и того $1^{5}/_{12}$ до $1^{8}/_{15}$ лота,
то за отчисленіемъ этой убыли одинъ локоть пачеснаго холста долженъ имѣть вѣса . . . . . $9^{131}/_{240}$ до $10^{11}/_{120}$ лотовъ.

Затѣмъ штука холста этого сорта въ 60 локтей должна вѣсить среднимъ числомъ $17^{115}/_{128}$ до $18^{59}/_{64}$ фунтовъ, или въ сложности $18^{1}/_{2}$ фунтовъ.

c) Паклянаго холста. Мотокъ пакляной пряжи по вываренiи имѣетъ вѣса $16^{13}/_{16}$ до $17^{139}/_{270}$ лотовъ, а какъ на одинъ локоть сего сорта холста полагается пряжи $13^{1}/_{2}$ пасмъ, вѣсомъ въ . . . . . $11^{223}/_{640}$ до $11^{329}/_{400}$ лота,
изъ каковаго вѣса убываетъ:
a) въ намотываніи на веретена и цѣвки, въ снованіи пряжи и тканіи, не смотря на прибыль отъ намазыванія клеемъ . . $^{1}/_{5}$ до $^{1}/_{4}$ лота;
b) въ бѣленіи 1 до $1^{1}/_{4}$ лота,
и того $1^{1}/_{5}$ до $1^{1}/_{2}$ лота,
то за отчисленіемъ этой убыли локоть паклянаго холста долженъ вѣсить . . . . . $10^{95}/_{640}$ до $10^{129}/_{400}$ лот.

płótna lnianego ważyć powinien łutów . . $5^{29}/_{50}$ do $5^{164}/_{225}$,
czyli sztuka płótna tegoż gatunku o 60-ciu łokciach ważyć powinna średnio funtów $10^{15}/_{32}$ do $10^{23}/_{32}$, czyli dla ulżenia w rachubie funtów $10^{1}/_{2}$.

b) Płótna paczesnego. Talka przędzy paczesnéj, po wygotowaniu, waży łutów $13^{19}/_{66}$ do $14^{1}/_{11}$, a że jéj na jeden łokieć płótna ma wychodzić pasm $16^{1}/_{2}$, zatém te ważyć mają łutów . . . . . $10^{77}/_{80}$ do $11^{5}/_{8}$.

Z téj wagi ubędzie:
a) w szpulowaniu, cewkowaniu, snowaniu przędzy i tkaniu, pomimo przybywającéj wagi ze szlichty, łutów $^{1}/_{6}$ do $^{1}/_{5}$,
b) w bieleniu „ $1^{1}/_{4}$ do $1^{1}/_{3}$,
razem łutów $1^{5}/_{12}$ do $1^{8}/_{15}$,
po potrąceniu którego to ubytku, łokieć płótna paczesnego ważyć powinien łutów . . . . . $9^{131}/_{240}$ do $10^{11}/_{120}$.

Sztuka zatém tegoż gatunku płótna, o 60-ciu łokciach, ważyć ma średnio funtów $17^{115}/_{128}$ do $18^{59}/_{64}$, czyli w przecięciu funtów $18^{1}/_{2}$.

c) Płótna pakułowego. Talka przędzy pakułowéj, po wygotowaniu, waży łutów $16^{13}/_{16}$ do $17^{139}/_{270}$, że zaś na jeden łokieć tego gatunku płótna ma wychodzić przędzy pasm $13^{1}/_{2}$, przeto takowe ważyć mają łutów $11^{223}/_{640}$ do $11^{329}/_{400}$.

Z téj wagi ubędzie:
a) w szpulowaniu, cewkowaniu, snowaniu przędzy i tkaniu, pomimo przybywającéj wagi ze szlichty, łutów $^{1}/_{5}$ do $^{1}/_{4}$,
b) w bieleniu łutów 1 do $1^{1}/_{4}$,
razem łutów $1^{1}/_{5}$ do $1^{1}/_{2}$.

A zatém łokieć płótna pakułowego, po potrąceniu powyższego ubytku, ważyć ma łutów . . . . . $10^{95}/_{640}$ do $10^{129}/_{400}$.

Затѣмъ штука въ 60 локтей должна содержать въ себѣ вѣса 19 до $19^{11}/_{32}$ фунтовъ, а круглымъ числомъ 19 фунтовъ.

II. *Для фабрики пеньковыхъ издѣлій въ главной уголовно-исправительной тюрьмѣ.*

A. Для прядильни.

1. Пріобрѣтеніе пеньки должно происходить такимъ же порядкомъ, какой указанъ для пріобрѣтенія льна. Пенька должна быть хорошо вымята, вытрепана, сухая, здоровая, безъ кострики и другихъ какихъ либо примѣсей, и состоять изъ тонкаго длиннаго мягкаго и крѣпкаго волокна, вполнѣ годнаго для выпряденія изъ онаго пряжи; каковой сортъ пеньки извѣстенъ въ торговлѣ подъ названіемъ *криппель*.

Заключаемые на поставку пеньки контракты должны быть представляемы въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ на утвержденіе.

Пріемъ пріобрѣтенной пеньки долженъ производиться порядкомъ, указаннымъ въ распоряженіи Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 6 (18) Мая 1846 года, за № 396/1,273, то есть двумя спеціалистами, въ присутствіи двухъ чиновниковъ, командированныхъ со стороны Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Губернскаго Правленія, съ составленіемъ о томъ протокола, который долженъ быть приложенъ къ счету подрядчика въ удостовѣреніе произведенной поставки.

2. По вычесаніи такого сорта пеньки должно получить изъ одного камня въ 32 фунта, по меньшей мѣрѣ:

a) 8 фунтовъ тонкой пеньки;

b) 8 фунтовъ болѣе толстой пеньки или пачесей;

c) $13^1/_2$ фунтовъ вычесокъ или пакли.

Результаты эти основаны на дѣйствующихъ донынѣ правилахъ и утверждены долговременнымъ опытомъ.

Остальные:

d) $2^1/_2$ фунта, недостающіе до полныхъ 32 фунтовъ пеньки, могутъ быть полагаемы на убыль или потерю.

3. Вычесанная вышеописаннымъ порядкомъ пенька передается къ пряденію, изъ котораго должно получить

Sztuka zaś 60-cio łokciowa—funtów 19 do $19^{11}/_{32}$, czyli okrągło funtów 19.

II. *Dla fabryki wyrobów konopnych w Głównym Domu kary i poprawy.*

A. Dla przędzalni.

1. Nabywanie konopi odbywać się ma w takim sposobie, w jakim zostało oznaczone nabywanie lnu. Konopie powinny być dobrze wymiędlone, wyklepane, suche, zdrowe, bez paździerzy lub obcych jakich części, włókna cienkiego, długiego, miękkie i mocne, zgoła zupełnie przydatne do wyciągania z nich przędzy, których odpowiedni gatunek znany jest w handlu pod nazwiskiem kryppell.

Kontrakty, o dostawę konopi zawierane, mają być Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych do potwierdzenia przedstawiane.

Przyjmowanie nabytych konopi odbywać się powinno w sposób przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych rozporządzeniem z dnia 6 (18) Maja 1846 r. Nr. 396/1,273 wskazany, to jest przez dwóch znawców, delegowanego z Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych, jakoteż i z Rządu Gubernialnego, za spisaniem stosownego protokółu, który zarazem do likwidacyi entreprenerowi za dowód uzupełnionéj dostawy służyć będzie.

2. Z czesania takiego gatunku konopi otrzymać należy z kamienia 32 funtowego najmniéj:

a) 8 funtów konopi cienkich;

b) 8 funtów konopi grubszych czyli paczeszy;

c) $13^1/_2$ funtów wyczeszek czyli pakuł;

które to wypadki dotychczasowemi przepisami są oznaczone i wsparte tyloletniém doświadczeniem.

Resztujące:

d) $2^1/_2$ funtów do kamienia konopi 32 funtowego, liczone być mogą na ubytek czyli stratę.

3. Wyczesane w sposób powyższy konopie przechodzą do przędzenia, z czego otrzymać należy:

a) изъ одного фунта тонкой пеньки, означенной въ предыдущемъ 2 пунктѣ подъ лит. *a*, 1 мотокъ 5 пасмъ, или 25 пасмъ, вѣсомъ, за отчисленіемъ убывшихъ въ пряденіи 2 лотовъ, среднимъ числомъ въ 30 лотовъ;

b) изъ одного фунта толстой пеньки или пачесей, означенной въ предыдущемъ 2-мъ пунктѣ подъ лит. *b*, одинъ мотокъ, вѣсомъ, за вычетомъ убывшихъ въ пряденіи 2 лотовъ, въ 30 лотовъ;

c) изъ одного фунта вычесокъ или пакли, означенной подъ лит. *c*, 12 пасмъ, среднимъ вѣсомъ, за вычетомъ убывшихъ при пряденіи 4 лотовъ, въ 28 лотовъ.

Мѣра мотка указана выше такая, какая обыкновенно употребляется въ краѣ, по размѣру находящихся въ фабричномъ заведеніи мотовилъ; мотокъ долженъ заключать 20 пасмъ, по 40 нитокъ въ каждомъ, или наоборотъ; длина же нитки въ пасмѣ должна быть въ четыре локтя, а въ моткѣ должно быть 3,200 локтей нитокъ.

4. Большее или меньшее количество вырабатываемыхъ издѣлій зависитъ преимущественно отъ строгаго надзора со стороны Смотрителя и прочей тюремной службы, а равно Тюремнаго Комитета и отъ внимательнаго наблюденія со стороны мѣстнаго начальства, то есть Губернскаго Правленія.

Однакожъ для доставленія ткацкому заведенію достаточнаго количества пряжи для безпрерывнаго дѣйствія всѣхъ наличныхъ станковъ, Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, основываясь на указаніяхъ опыта, сочла нужнымъ составить слѣдующее вычисленіе, показывающее, какое количество пряжи слѣдуетъ приготовить въ продолженіе года и сколько на заготовленіе оной должно пріобрѣсти сыраго матеріала.

На одной самопрялкѣ выпрядетъ въ недѣлю одинъ арестантъ послѣ трехнедѣльнаго упражненія, какъ указано въ распоряженіи Правительственной Коммисіи отъ 6 (18) Мая 1846 года, за № 396/1,273:

a) въ зимнее время: въ Ноябрѣ, Декабрѣ и Январѣ . . . . . 50 пасмъ,
въ Октябрѣ, Февралѣ и Мартѣ . . . . 60 „
и того 110 пасмъ,

a) z funta konopi cienkich ad *a* poprzedniego ustępu, jeden motek i pasm 5, czyli pasm 25, ważące średnio 30 łutów, z ubytkiem przy przędzeniu dwóch łutów;

b) z funta konopi grubych czyli paczeszy ad *b* poprzedniego ustępu, motek jeden, ważący średnio 30 łutów, z ubytkiem przy przędzeniu dwóch łutów;

c) z funta wyczesek czyli pakuł ad *c*,—pasm 12, ważące średnio 28 łutów, z ubytkiem przy przędzeniu czterech łutów.

Miara motka oznaczoną już wyżéj została taka, jaka zwykle w kraju jest używana podług motowideł, w zakładzie fabrycznym znajdujących się; motek obejmować winien pasm 20, w paśmie nici 40, lub odwrotnie, nić zaś trzymać powinna długości łokci cztery, czyli w motku być powinno nici 3,200 łokci długości.

4. Większa lub mniejsza produkcya wyrobów zależy przedewszystkiém od ścisłego nadzoru Nadzorcy i służby więziennéj, tudzież od Komitetu więziennego, przy odpowiednim kierunku władzy zwierzchniczéj, jaką jest Rząd Gubernialny.

Dla zapewnienia jednak zakładowi tkackiemu dostatecznéj i pewnéj ilości przędzy do ciągłego w ruchu utrzymywania wszystkich warsztatów, wskazuje Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych, na zasadzie dotychczasowego doświadczenia, następujący rachunek, wykazujący jaką ilość w ciągu roku przysposobić należy przędzy i wiele do jéj otrzymania nabyć wypada surowego materyału.

Na jednym kołowrotku, na tydzień, uprzędzie więzień, po trzechtygodniowéj wprawie, jak to Kommissya Rządowa rozporządzeniem z d. 6 (18) Maja 1846 roku Nr. 396/1,273 wskazała:

a) w porze zimowéj, czyli w miesiącach Listopadzie, Grudniu i Styczniu . . . . . pasm 50,
w miesiącach Październiku, Lutym i Marcu . . . . . „ 60,
razem pasm 110,

въ сложности еженедѣльно . . . . . 55 пасмъ;
b) въ лѣтнее время, съ начала Апрѣля по конецъ Сентября . . . . . 75 „

и того 130 пасмъ.

Затѣмъ въ продолженіе года выпрядетъ одинъ прядильщикъ въ средней сложности по 65 пасмъ въ недѣлю.

Полагая въ году рабочихъ 38 недѣль, за вычетомъ времени на подготовку, одинъ прядильщикъ можетъ доставить въ теченіе года, съ одной самопрялки, пряжи всѣхъ сортовъ, въ средней сложности, 2,470 пасмъ или $123^1/_2$ мотка; а какъ въ этомъ заведеніи можетъ постоянно заниматься пряденіемъ 120 арестантовъ, тѣмъ болѣе что въ ономъ находится даже болѣе того числа самопрялокъ, то въ теченіе года можетъ быть изготовлено всякаго сорта пряжи 14,820 мотковъ, на которые, сообразно съ предыдущими правилами, потребуется сырой пеньки 568 камней. По уваженію однакожъ разныхъ случайностей, а въ особенности непредвидимыхъ, по причинѣ которыхъ не всегда можетъ быть соблюдаемъ однообразный порядокъ, особенно во время починки тюремнаго зданія, размѣръ годоваго производства опредѣляется въ 564 камней или 18,048 фунтовъ, изъ коихъ за отчисленіемъ убыли отъ чесанія пеньки, составляющей 1,410 фунтовъ, останется:

a) тонкой пеньки 4,512 фунтовъ, изъ которыхъ получится пряжи . . . . . 5,640 мотковъ;
b) толстой пеньки 4,512 фунтовъ, изъ коихъ получится пряжи . . . 4,512 „
c) пакляной пеньки 7,614 фунтовъ, изъ коихъ выйдетъ пряжи . . . 4,568 мотковъ 8 пасмъ,

и того 16,638 фунтовъ,
и изъ нихъ пряжи . . . . . 14,720 мотковъ 8 пасмъ.

5. Волокна всѣхъ сортовъ пеньки, какъ-то: чесаной тонкой, пачесной и пакляной, а въ особенности первыхъ двухъ сортовъ, должны быть, при пряденіи, надлежащимъ образомъ скручиваемы, такъ, чтобы каждая нитка имѣла необходимую прочность и притомъ не была слишкомъ крута, чѣмъ облегчена будетъ выдѣлкаи здѣлій, а сіи послѣднія будутъ имѣть несравненно большую прочность.

średnio tygodniowo . . . . . pasm 55;
b) w porze letniéj od miesiąca Kwietnia po koniec Września uprzędzie . . . . „ 75,

razem pasm 130.

A zatém w ciągu roku uprzędzie jeden przędacz tygodniowo w średniém przecięciu pasm 65.

W ciągu roku, licząc tygodni 38, po potrąceniu czasu na wprawę, dostarczy przędacz z jednego kołowrotka przędzy w przecięciu każdego gatunku pasm 2,470, czyli motków $123^1/_2$; że zaś w tym zakładzie być może ciągle zajętych 120 więźni przędzeniem, gdyż nawet więcéj znajduje się kołowrotków do przędzenia; przeto przez ciąg roku dostarczoném być może wszelkiego gatunku przędzy motków 14,820, do otrzymania zaś onych, podług poprzedzających prawideł, potrzeba surowych konopi 568 kamieni. Ze względu wszelako, że przytrafić się może, iż niezawsze, a szczególniéj dla nieprzewidzianych przyczyn, porządek może być jednostajny, zwłaszcza w czasie restauracyi więzienia, zatém przeznacza się do rocznego wyrobienia kamieni 564 czyli 18,048 funtów, z których, po potrąceniu ubytku, z czesania konopi wynikającego, czyniącego funtów 1,410, będzie:

a) konopi cienkich funtów 4,512, a z nich przędzy . . . . . motków 5,640,
b) konopi grubszych funtów 4,512, a z nich przędzy . . . . . „ 4,512,
c) konopi pakułowych funtów 7,614, a z nich przędzy . . . . . „ 4,568 pasm 8,

razem funtów 16,638,
a z nich przędzy . . . . . „ 14,720 pasm 8.

5. Włókna wszystkich gatunków konopi, jako to: czesanych, cienkich, paczesnych i pakułowych, szczególniéj zaś pierwszych dwóch gatunków, powinny być podczas przędzenia należycie skręcane, aby każda nić miała potrzebną moc, a przytém nie była zbyt krętą, przez co łatwiejszą będzie produkcya wyrobów i te nierównie będą miały większą trwałość.

B. Для ткацкой фабрики.

1. По неимѣнію при этомъ заведеніи достаточнаго помѣщенія, для сушенія, послѣ мытья, всѣхъ сортовъ пряжи, одна лишь пряжа на утиральники должна быть подвергаема предварительному мытью въ щелокѣ изъ древесной золы, для того, чтобы эта ткань имѣла достаточную плотность. Убыль пряжи при мытьѣ составляетъ два лота на моткѣ.

2. Пряжа всѣхъ сортовъ по намотаніи на веретена и цѣвки, сдѣланіи основы и навитіи на станокъ, должна быть передѣлана въ соотвѣтственнаго сорта издѣліе. Однако прежде, чѣмъ указано будетъ количество пряжи каждаго сорта, долженствующей быть употребленною на одинъ локоть ткани, слѣдуетъ опредѣлить ту часть пряжи каждаго сорта, какая употребляется на вспомогательные предметы, необходимые для облегченія выдѣлки издѣлій.

Изъ исчисленнаго въ предыдущемъ 4-мъ пунктѣ количества тонкой пряжи, ... 5,640 мотковъ, Правительственная Коммисія, сообразно съ дѣйствительною потребностію, указанною опытомъ, назначаетъ:

a) на одинъ станокъ по двѣ плохи въ годъ; плоха, употребляемая для тканія утиральниковъ, состоитъ изъ восьми крыльевъ, вмѣщающихъ въ себѣ по 440 лучей, и того 3,520 лучей, на которые потребно пряжи 25 пасмъ; а какъ утиральники обыкновенно ткутся на 2 станкахъ, то на четыре плохи потребуется пряжи . . . . . 100 пасмъ;

b) на одинъ станокъ для тканія цвилиха и двойнаго тика, или такъ называемаго матрацнаго, полагается также по двѣ плохи въ годъ, каждая состоящая изъ четырехъ крыльевъ по 1,120 лучей, или всего изъ 4,480 лучей, по 31 пасму пряжи на каждую; а какъ выработкою цвилиха и матрацнаго тика занимаются четы-

B. Dla fabryki tkackiéj.

1. Z uwagi, że przy zakładzie tym niema dostatecznego miejsca do suszenia prać się mogących wszystkich gatunków przędzy, przeto tylko na ręczniki użyć się mająca winna być poprzednio prana w ługu, z popiołu przyrządzonego, a to dla tego, aby ten wyrób był dostatecznéj gęstości.

Przy praniu przędzy ubywa łutów dwa na motku.

2. Wszelka przędza po zeszpulowaniu, ucewkowaniu, usnuciu i na warsztaty nawinięciu, zamienioną być ma na właściwy swemu gatunkowi wyrób. Przed wskazaniem wszakże zasady: ile przędzy i jakiego gatunku ma być użytą na łokieć każdego wyrobu, oznacza się część właściwych gatunków przędzy na objekta pomocnicze, produkcyę wyrobów ułatwiające.

Z otrzymać się mającéj partyi przędzy cienkiéj, jak w ustępie ad 4 wyrachowano, w ilości motków 5,640, Kommissya Rządowa przeznacza, stosownie do potrzeby, na doświadczeniu opartéj:

a) na jeden warsztat dwie nicielnice rocznie; nicielnica używana do robienia ręczników składa się z ośmiu skrzydeł, mieszczących w sobie po 440 promieni, czyli razem 3,520 promieni, na które potrzeba przędzy 25 pasm, a że na dwóch warsztatach zwykle robią się ręczniki, więc na cztery nicielnice potrzeba przędzy pasm . . 100;

b) na jeden warsztat, wyrabiający cwelich i drelich podwójny czyli hangematowy, przeznacza się także dwie nicielnice rocznie; taka nicielnica składa się z czterech skrzydeł, z których każde mieści w sobie promieni 1,120, cała zatém nicielnica ma ich 4,480, przędzy zaś na nią potrzeba pasm 31, a że wyrobem cwelichu i drelichu hangematowego zajmują się cztery warsztaty, przeto na

ре станка, то на восемь плохъ потребуется пряжи . . . . 248 пасмъ;

c) на одинъ станокъ, вырабатывающій простой тикъ, полагается равнымъ образомъ по двѣ плохи въ годъ, состоящія изъ 4-хъ крыльевъ по 880 лучей, или по 3,520 лучей каждая, пряжи же на оную требуется 25 пасмъ; а какъ простой тикъ вырабатывается на 18-и станкахъ, то на 36 плохъ потребуется пряжи . . 900 пасмъ,

и того 1,248 пасмъ,

которыя по переложеніи на мотки составятъ 62 мот. 8 пасмъ,

затѣмъ останется для употребленія на издѣлія . . . . . 5,577 мот. 12 пасмъ.

Изъ втораго сорта пачесной пряжи, исчисленной въ предыдущемъ 4-мъ пунктѣ въ числѣ . . . . . 4,512 мотковъ назначается:

a) на шнуры къ плохамъ для тканія утиральниковъ, цвилиха и тика обоихъ сортовъ, по 20 пасмъ на 1 станокъ; а какъ, по выше изъясненному соображенію, для выдѣлки утиральниковъ предназначены два, а для другихъ издѣлій 22 станка, шнуры же должны быть перемѣняемы два раза въ годъ, то на таковые потребуется въ годъ пряжи . . 520 пасмъ;

b) на шнуры къ самопрялкамъ, или къ прядильнымъ колесамъ, полагая на одинъ по $^3/_4$ пасма и по 2 шнура въ мѣсяцъ на каждую самопрялку, что составитъ на 120 самопрялокъ, долженствующихъ находиться въ дѣйствіи,—пряжи . . . . . 2,160 пасмъ;

c) на шнуры для заготовленія бердъ при выдѣлкѣ утиральни-

ośm nicielnic wyjdzie przędzy pasm . 248;

c) równie i na jeden warsztat, wyrabiający drelich pojedynczy, przeznacza się dwie nicielnice rocznie; taka nicielnica składa się z 4-ch skrzydeł, a w każdém skrzydle znajduje się 880 promieni, cała zatém nicielnica ma ich 3,520, zaś przędzy na nią potrzeba pasm 25, a że na 18-tu warsztatach wyrabiany być ma drelich pojedynczy, przeto na 36 nicielnic wyjdzie przędzy pasm . . 900,

razem pasm 1,248,

które obracając na motki, uczynią motków 62 pasm 8,

pozostanie zatém do użycia na wyroby motków . . . . . 5,577 pasm 12.

Z drugiego gatunku przędzy paczesnéj, w ustępie ad 4 wyrachowanéj, wynoszącéj motków . . 4,512, przeznacza:

a) na sznury do nicielnic przy robieniu ręczników, cwelichu i obudwu gatunków drelichu, do jednego warsztatu pasm 20, a że do robienia ręczników przeznaczonych jest dwa, a do innych wyrobów 22 warsztaty, jak powyżéj zostało wykazaném, sznury zaś dwa razy do roku zmieniane być muszą, przeto wyjdzie na takowe przędzy rocznie pasm 520;

b) na sznury do kołowrotków czyli kółek przędzalnych, na jeden sznur potrzeba $^3/_4$ pasma, dwa razy miesięcznie sznury zmieniane być muszą, kołowrotków zaś czynnych być ma 120, zatém do takowych na sznury wyjdzie przędzy pasm 2,160;

c) na sznury do robienia płoch przy produkcyi ręczników, na jeden

ковъ, полагая по $2^1/_2$ пасма на каждый шнуръ, а на одинъ станокъ по 2 берда въ годъ, на два станка, занятые этою работою, потребуется пряжи . . . . . 10 пасмъ;

d) на шнуры для заготовленія бердъ при выдѣлкѣ цвилиха и тиковъ, полагая по 5 пасмъ на каждый шнуръ и по 2 берда въ годъ на каждый станокъ, занятый этою работою, по числу 22 станковъ потребуется пряжи . . 220 пасмъ,

и того 2,910 пасмъ,

по переложеніи которыхъ составится 145 мот. 10 пасмъ,

затѣмъ останется для употребленія на издѣлія . . . . . 4,366 мот. 10 пасмъ.

Послѣдній сортъ пряжи въ исчисленномъ выше количествѣ 4,568 мотковъ 8 пасмъ останется вполнѣ для обращенія въ издѣліе.

3. Родъ издѣлій, вырабатываемыхъ донынѣ въ семъ заведеніи, оставляется и на будущее время, какъ соотвѣтствующій мѣстной потребности самыхъ же арестантовъ.

Издѣлія эти суть слѣдующія:

a) утиральники съ шахматнымъ узоромъ или полосатые шириною въ три четверти локтя, на которые основа должна быть снована по меньшей мѣрѣ въ 18 до 22 поворотовъ, по 40 нитокъ въ каждомъ;

b) цвилихъ полосатый, темно-синяго цвѣта съ бѣлыми или сѣрыми полосами, въ $^1/_3$ дюйма шириною, на который основа должна быть снована не менѣе, какъ въ 28 поворотовъ, съ тѣмъ же числомъ нитокъ въ поворотѣ, какое значится въ предыдущемъ пунктѣ *a*; ткань же по выработкѣ должна имѣть ширины пять четвертей локтя;

c) тикъ двойной на койки и лѣтніе брюки, на который основа должна быть снована не менѣе, какъ въ 24 до 30 поворотовъ, по 40 нитокъ въ каждомъ;

sznur potrzeba przędzy pasm $2^1/_2$, przy jednym warsztacie niszczy się rocznie dwie płochy, warsztatów zajętych tą robotą ma być dwa, zatém wyjdzie przędzy pasm 10;

d) na sznury do płoch przy produkcyi cwelichu i drelichów, na jeden sznur potrzeba pasm 5, dwie płochy przy jednym warsztacie niszczy się rocznie, a warsztatów tą robotą zatrudnionych będzie 22, zatém potrzeba przędzy pasm 220,

razem pasm 2,910,

które obliczając na motki, uczyni motków 145 pasm 10,

pozostanie zatém do użycia na wyroby motków . . . . . 4,366 pasm 10.

Ostatni gatunek przędzy w ilości, jak wyżéj wykazano, motków 4,568 pasm 8 pozostanie w całkowitości do zamienienia na wyrób.

3. Rodzaj wyrobów w tym zakładzie dotychczas produkowany, jako zastosowany do potrzeb wewnętrznych, to jest dla użytku samychże więźni, zatrzymuje się i nadal.

Wyroby te są następujące:

a) ręczniki w szachownicę lub pasy, trzy ćwierci łokcia szerokie, na które osnowa powinna być snuta najmniéj od 18 do 22 ganków, w ganku 40 nici;

b) cwelich w pasy ciemno błękitne z białém lub szarém, $^1/_3$ cala szerokości, na który osnowa powinna być snuta najmniéj o 28 gankach, takiéjże saméj w ganku ilości nici jak ad *a*; wyrób zaś trzymać winien pięć ćwierci szerokości po wykończeniu;

c) drelich podwójny na hangematy lub spodnie letnie, na który osnowa powinna być snuta najmniéj od 24 do 30 ganków, po 40 nici w ganku;

d) тикъ простой на тюфяки и лѣтніе брюки, на который основа должна быть снована по меньшей мѣрѣ въ 21 до 24 поворотовъ, по 40 нитокъ въ каждомъ.

Послѣдніе два сорта тика должны имѣть по выработкѣ $1^1/_4$ локтя ширины.

4. Переработку въ издѣлія показаннаго въ предыдущемъ 2 пунктѣ, о прядильняхъ, количества пряжи производить на нижеслѣдующихъ основаніяхъ:

a) Изъ числа тонкой пряжи перваго сорта, оставшейся въ количествѣ . . . . 5,577 мотковъ 12 пасмъ, слѣдуетъ употребить на утиральники, сообразно съ годовою потребностью оныхъ, 2,177 мотковъ,

затѣмъ останется на прочія издѣлія . . . . . 3,400 мотковъ 12 пасмъ.

Изъ назначенной на утиральники пряжи въ числѣ . . . . . 2,177 мотковъ, полагая на одинъ локоть ткани по 9 пасмъ пряжи, получилось бы издѣлія $4,837^3/_4$ локтей; но, такъ какъ на концы при навиваніи первой и сниманіи послѣдней штуки, а также при тканіи убываетъ около 7 пасмъ на каждую штуку, что составляетъ съ пропущеніемъ дробей . . . . . 47 мотковъ,

затѣмъ изъ остальнаго числа . . . . 2,130 мотковъ получится выработанныхъ утиральниковъ 4,733 лок. 8 дюйм.; а какъ въ бѣленіи прибываетъ на каждой штукѣ въ 36 локтей, по 1 до $1^1/_2$, а въ сложности $1^1/_4$ локтя, то прибыль на всемъ количествѣ составитъ круглымъ числомъ 164 лок. 16 дюйм.,

затѣмъ годовая выдѣлка утиральниковъ будетъ составлять до . . . . 4,898 локтей.

b) Изъ остальной пряжи въ количествѣ, какъ выше, ... 3,400 мотковъ 12 пасмъ, назначается на выработку цвилиха, означеннаго въ предыдущемъ 3-мъ пунктѣ, сообразно съ потребностью

d) drelich pojedynczy na sienniki i spodnie letnie, na który osnowa powinna być przynajmniéj od 21 do 24 ganków, po 40 nici w ganku.

Obadwa te gatunki drelichów trzymać powinny $1^1/_4$ łokcia szerokości po ukończeniu.

4. Do zamienienia wykazanych ad 2 ustępów o przędzalni partyj przędzy na wyroby, przepisują się następujące zasady:

a) Z pierwszego gatunku przędzy cienkiéj, pozostałéj w ilości motków . . . . . 5,577 pasm 12, przeznacza na użycie na ręczniki, w stosunku rocznéj potrzeby tychże, motków 2,177

pozostanie zatém na inny wyrób motków . . . . . 3,400 pasm 12.

Z przeznaczonych motków . . . . 2,177, na jeden łokieć ręcznika potrzeba pasm 9 przędzy, a zatém z 2,177 motków byłoby wyrobu łokci $4,837^3/_4$, a że na sztuce, 36 łokci trzymającéj, ubywa przy robocie na końce przy nawijaniu pierwszéj a zdejmowaniu ostatniéj sztuki, jakoteż wrabia się w tkaniu około pasm 7, co czyni pomijając ułomek motków 47,

zatém z pozostałéj ilości motków . . 2,130 będzie wyrobionych ręczników łokci . . . . . 4,733 cali 8; gdy zaś w bieleniu na sztuce o 36 łokciach przybywa łokieć 1 do $1^1/_2$, średnio biorąc $1^1/_4$, przeto przybędzie, z zaokrągleniem, łokci . . . 164 „ 16;

roczny przeto wyrób ręczników będzie łokci 4,898.

b) Z pozostałéj jak wyżéj przędzy, w ilości motków 3,400 pasm 12, przeznacza się na wyrobienie cwelichu w ustępie 3-m opisanego, stosownie do potrze-

сего издѣлія . . . . . 1,000 мотковъ,

останется на другія издѣлія 2,400 мотковъ 12 пасмъ.

Изъ числа предназначенныхъ 1,000 мотковъ, полагая на одинъ локоть цвилиха по 12 пасмъ, получилось бы $1,666^{2}/_{3}$ локтей издѣлія; а какъ на концы и при тканіи убываетъ на каждой штукѣ въ 36 локтей по 13 пасмъ, что составляетъ . . . . . 29 мотковъ 18 пасмъ,

затѣмъ изъ остальнаго количества 970 мотковъ 2 пасмъ будетъ выработано цвилиха 1,616 локтей 8 дюймовъ.

c) Изъ остальной пряжи въ числѣ 2,400 мотковъ 12 пасмъ, долженъ быть выработанъ тикъ двойной или матрацный.

На одинъ локоть сего издѣлія выходитъ 12 пасмъ пряжи, слѣдовательно получилось бы тика 4,001 локтей; а какъ на 39 локтей убываетъ въ тканіи по $12^{1}/_{3}$ пасмъ, что составляетъ . . . . . 78 мотковъ 17 пасмъ,

затѣмъ изъ остальнаго количества 2,321 мотковъ 15 пасмъ, выдѣланный тикъ составитъ $3,869^{1}/_{2}$ локтей.

d) Изъ остальной пачесной пряжи въ количествѣ 4,366 мотковъ 10 пасмъ, а также изъ пакляной пряжи въ числѣ . . . . . 4,568 мотковъ 8 пасмъ,

или изъ общаго числа . . 8,934 мотковъ 18 пасмъ имѣетъ быть выработанъ простой тикъ, съ употребленіемъ первой на основу, а послѣдней на утоки.

На одинъ локоть сего издѣлія требуется пряжи 9 пасмъ, слѣдовательно изъ вышепоказаннаго числа 8,934 мот. 18 пасмъ, должно бы выработать 19,885 локтей 8 дюймовъ, но какъ на концы и при тканіи убыль составляетъ на каждой штукѣ въ 42 локтя—10 пасмъ, а всего . . 236 мот. 15 пасмъ,

то изъ остальныхъ . . . . . 8,698 мот. 3 пасмъ должно быть выработано тика 19,327 локтей.

by tego wyrobu . . . . . motków 1,000,

pozostanie na inny wyrób . . motków 2,400 pasm 12.

Z przeznaczonych . . . motków 1,000, wychodzi na jeden łokieć cwelichu pasm 12, a zatém z 1,000 motków byłoby wyrobu łokci $1,666^{2}/_{3}$, a że na końce i wyrobienie na sztuce, 36 łokci trzymającéj, ubywa pasm 13, co uczyni motków 29 pasm 18.

zatém z pozostałéj ilości . . . motków 970 pasm 2, będzie wykończonego cwelichu łokci 1,616 cali 8.

c) Z pozostałéj reszty przędzy cienkiéj w ilości . . . . . motków 2,400 pasm 12, ma być wyrobiony drelich podwójny czyli hangematowy.

Na jeden łokieć tego wyrobu wychodzi pasm 12 przędzy, więc byłoby drelichu łokci 4,001; ale że na 39 łokciach ubywa w robocie na końce i wrabianie się pasm $12^{1}/_{3}$, co uczyni . . . . . motków 78 pasm 17,

zatém z pozostałéj ilości . . motków 2,321 pasm 15, będzie wykończonego drelichu $3,869^{1}/_{2}$ łokci.

d) Z pozostałéj przędzy paczesnéj motków 4,366 pasm 10, jakoteż z partyi przędzy pakułowéj motków 4,568 „ 8, czyli razem . . . . . motków 8,934 pasm 18, ma być wyrobiony drelich pojedynczy, przy użyciu pierwszéj partyi na osnowy, a drugiéj na wątki.

Na jeden łokieć tego wyrobu potrzeba przędzy pasm dziewięć, więc z powyższéj partyi . . motków 8,934 pasm 18, byłoby wyrobionych łokci 19,885 cali 8, ale że na końce i wrobienie przy sztuce, 42 łokci trzymającéj, ubywa pasm 10, co uczyni motków 236 pasm 15;

z pozostałéj przeto ilości . . motków 8,698 pasm 3, będzie wykończonego drelichu łokci 19,327.

Общій итогъ производства. Затѣмъ въ продолженіе года фабрика выработаетъ:

a) утиральниковъ	4,893	локтей,	
b) цвилиха полосатаго . .	1,616	„	8 дюймовъ,
c) тика двойнаго	3,869	„	12 „
d) тика простаго	19,327	„	— „

а всего 29,710 локтей 20 дюймовъ.

По указаніямъ долговременнаго опыта и на основаніи распоряженія, даннаго Губернскому Правленію отъ 6 (18) Мая 1846 года, за N° 396/1,273, арестантъ, послѣ трехнедѣльнаго упражненія въ ткацкомъ ремеслѣ, долженъ вытекать пеньковыхъ издѣлій въ продолженіе 6 зимнихъ мѣсяцевъ ежедневно . . . . . 6 локтей,
въ лѣтнее время . . . . . 7 „

и того 13 локтей,

а въ сложности, въ продолженіе года, по $6^1/_2$ локтей въ день.

Полагая въ году 270 рабочихъ дней, арестантъ выработаетъ на одномъ станкѣ 1,755 локтей, а на 24 станкахъ выработается 42,120 локтей; а какъ годовая выдѣлка издѣлій въ главной уголовно-исправительной тюрьмѣ назначена только въ количествѣ 29,692 локтей 12 дюймовъ, то для выработки таковаго количества издѣлій настоящее число станковъ оказывается вполнѣ достаточнымъ.

5. Вѣсъ издѣлій. Хотя сдѣланное вычисленіе количества издѣлій, долженствующихъ получиться изъ даннаго количества доставленныхъ матеріаловъ, можетъ быть принято основаніемъ при оцѣнкѣ выгодности фабричнаго производства, однакожъ, съ другой стороны, не подлежитъ сомнѣнію, что доброта и прочность издѣлія много зависитъ отъ количества употребленнаго матеріала. Конечно доброта полотна можетъ быть оцѣнена по наглядному удостовѣренію; но, такъ какъ тюремныя издѣлія, высылаемыя въ разныя мѣстности, будутъ подлежать оцѣнкѣ постороннихъ лицъ, заключеніе которыхъ можетъ быть весьма часто ошибочно или произвольно, то въ видахъ достиженія, чтобы на эти издѣлія употреблялось дѣйствительно такое количество матеріала, какое назначено въ предыдущемъ 4 пунктѣ, а тѣмъ самимъ,

Ogólne zebranie produkcyi. Wyrobi zatém fabryka w ciągu roku:

a) ręczników	łokci	4,893,	
b) cwelichu w paski . . .	„	1,616	cali 8,
c) drelichu podwójnego . . .	„	3,869	„ 12,
d) drelichu pojedyńczego . .	„	19,327,	
razem . .	łokci	29,710	cali 20.

Na zasadzie tyloletniego doświadczenia i wydanego pod dniem 6 (18) Maja 1846 roku Nr. 396/1,273 rozporządzenia Rządowi Gubernialnemu, więzień za warsztatem robiący, po trzytygodniowéj wprawie, powinien dziennie w zimowéj porze przez 6 miesięcy utkać wyrobów konopnych . łokci 6,
w porze letniéj . . . . . „ 7,

razem . . łokci 13,

a zatém średnio, przez ciąg roku, dziennie po łokci $6^1/_2$.

Licząc dni roboczych 270,—wyrobi na jednym warsztacie łokci 1,755, a na 24 warsztatach wyrobioném będzie łokci 42,120; że zaś roczna proporcya do wyrobienia w Głównym Domu kary i poprawy oznaczoną jest tylko w ilości łokci 29,692 cali 12, przeto do przyspobienia tychże dotychczasowa liczba warsztatów jest nader dostateczna.

5. Waga wyrobów. Jakkolwiek obliczenie, ile z dostarczonych materyałów otrzymać należy wyrobów, może służyć za podstawę przy ocenieniu, czyli produkcya nie przynosi szkody,—nie podlega jednak z drugiéj strony wątpliwości, że dobroć i trwałość wyrobu wiele zależą od ilości użytego materyału. Wprawdzie dobroć płótna poznać się daje, za naocznem rozpoznaniem, lecz gdy wyroby więzienne, w różne strony wysyłane, zależeć będą od obcego uznania, które częstokroć może być mylne lub dowolne; przeto, dla zapewnienia się, iżby na wyroby te tyle rzeczywiście było używaném materyału, ile onego powyżéj ad 4 zostało przeznaczoném, a

чтобы таковыя были выдѣлываемы съ полною старательностью, особенно въ отношеніи прочности, а равно для устраненія могущихъ возникнуть споровъ о добротѣ и прочности издѣлій, доставленныхъ въ какую либо тюрьму,—постановляется, что вѣсъ издѣлія долженъ служить основаніемъ для разрѣшенія этихъ споровъ. Поэтому коль скоро издѣліе будетъ имѣть исчисленный ниже вѣсъ, тѣмъ самимъ уже доброта онаго въ отношеніи прочности будетъ достаточна.

Затѣмъ, сообразно съ правилами, принятыми въ основаніе при исчисленіи количества издѣлій, вырабатываемыхъ изъ доставленнаго количества пряжи, опредѣляется нижеслѣдующій средній вѣсъ одного локтя и цѣлой штуки каждаго сорта ткани.

Относительно утиральниковъ. Одинъ мотокъ пряжи, употребляемой на этотъ сортъ издѣлія, заключающій въ себѣ 25 пасмъ, имѣетъ средняго вѣса 30 лотовъ; а какъ на одинъ локоть сего издѣлія назначено 9 пасмъ, то одинъ локоть самаго утиральника имѣлъ бы вѣса . . . $10^4/_5$ лота.

Но такъ какъ вслѣдствіе вываривания пряжи убываетъ на 25 пасмъ 2 лота, или на 9 пасмъ $^{18}/_{25}$ лота, а, сверхъ того, убыль при намотаніи пряжи на веретена и цѣвки, при снованіи, тканіи, мытьѣ и бѣленіи составляетъ на каждую штуку въ 36 локтей — 1 фунтъ и 8 лотовъ, а на 1 локоть $1^1/_9$ лота, и того $1^{187}/_{225}$, или въ болѣе упрощенномъ выраженіи дроби . . . . . $1^9/_{11}$ „

то одинъ локоть ткани, по совершенной выработкѣ оной, долженъ имѣть вѣса . . $8^{54}/_{55}$ лота;

штука же въ 36 локтей—$10^3/_{32}$ фунтовъ.

Относительно цвилиха. Мотокъ пряжи, предназначенной на это издѣліе, заключающій 25 пасмъ, имѣетъ средняго вѣса 30 лотовъ, а какъ на одинъ локоть издѣлія положено 12 пасмъ, то локоть сыраго цвилиха долженъ бы вѣсить $14^2/_5$ лот.,

но такъ какъ по причинамъ, изъясненнымъ относительно выдѣлки утиральниковъ, убыль вѣса въ работѣ составляетъ на 1 локоть . . . $^4/_9$ „

то одинъ локоть выдѣланнаго цвилиха дол-

tém samém, aby one z całą starannością szczególniéj pod względem mocy były produkowane, jakoteż dla usunięcia wyniknąć mogących wątpliwości o gatunku i mocy dostawionych do którego więzienia wyrobów,—waga onych służyć będzie za zasadę do rozstrzygnienia takowéj kwestyi. Skoro bowiem wyrób trzymać będzie poniżéj obrachowaną wagę, tém samém dobroć onego pod względem mocy będzie dostateczną.

Podług przeto zasad przyjętych do wyrachowania liczby łokci z dostarczonéj przędzy, czyni się wyrachowanie na każdy gatunek produktu w średniém przecięciu wagi jednego łokcia jakoteż i całéj sztuki.

Co do ręczników.

Motek przędzy, na ten gatunek wyrobu używanéj, mający w sobie 25 pasm, waży średnio łutów 30, a że na łokieć tego wyrobu przeznaczono pasm 9, więc łokieć samego ręcznika ważyłby . . . . . łutów $10^4/_5$.

Ponieważ zaś w gotowaniu przędzy ubywa na 25 pasmach łutów 2, a zatém na pasmach 9 ubywa łutów $^{18}/_{25}$, a w szpulowaniu, cewkowaniu, snuciu, tkaniu, praniu i bieleniu ubywa na jednéj 36 łokciowéj sztuce funtów 1 łutów 8, przeto na jednym łokciu ubywa łutów $1^1/_9$, razem łutów $1^{187}/_{225}$, czyli zamieniając na przystępniejszy ułomek „ $1^9/_{11}$,

zatém wykończego ręcznika łokieć ważyć ma . . . . . łutów $8^{54}/_{55}$;

sztuka zaś 36 łokciowa—funtów $10^3/_{32}$.

Co do cwelichu.

Motek przędzy o 25 pasmach, na ten wyrób przeznaczonéj, waży średnio łutów 30, że zaś na łokieć wyrobu obliczono pasm 12, zatém łokieć cwelichu surowego ważyłby łutów $14^2/_5$.

Ponieważ zaś z przyczyn przy wyrobie ręczników namienionych ubywa w robocie na łokieć . „ $^4/_9$,

przeto łokieć wykończonego cwelichu ważyć

женъ заключать вѣса . . . . . 13¾ лота;

штука же въ 36 локтей—15¹⁰/₃₂ фунтовъ.

Относительно двойнаго тика. Мотокъ пряжи въ 25 пасмъ имѣетъ вѣса 30 лотовъ, а какъ на локоть сего издѣлія должно выходить 12 пасмъ, то одинъ локоть сыраго тика долженъ бы вѣсить . . . . . 14²/₅ лот.,

но такъ какъ по вышеизъясненнымъ причинамъ убыль на каждый локоть составляетъ . . . . ⁴/₉ „

то одинъ локоть выдѣланнаго двойнаго тика долженъ имѣть вѣса . . . . . 13¾ лот.,

штука же въ 39 локтей—16¾ фунтовъ.

Относительно простаго тика. На это издѣліе должна быть употребляема пряжа потолще, т. е. пачесная и пакляная.

Мотокъ пачесной пряжи въ 20 пасмъ имѣетъ вѣса . . . . . 30 лот.,

пакляной въ 20 пасмъ . . . . 1 фунт. 14²/₃ „

въ совокупности же два мотка обоихъ сортовъ пряжи, заключающіе 40 пасмъ, имѣютъ вѣса . . . . . 2 фунта 12²/₃ лот.,

въ сложности же одинъ мотокъ или 20 пасмъ имѣетъ вѣса . . . . . 1 фунтъ 6¹/₃ лот.;

а какъ на одинъ локоть издѣлія полагается 9 пасмъ, вѣсомъ въ . . . . . 17¼ „

и по приведеннымъ выше причинамъ убыль вѣса въ работѣ составляетъ на одинъ локоть . ⁸/₂₁ „

то одинъ локоть выдѣланнаго простаго тика долженъ заключать вѣса . . . . . 16¾ „

штука же въ 42 локтя—21 фунтъ 31¹/₂ лотовъ, или около 22 фунтовъ.

Общія примѣчанія.

Вѣсъ пряжи всѣхъ сортовъ, а равно и количество убыли въ выдѣлкѣ оной, а также въ мытьѣ, намотываніи на веретена и цѣвки, въ снованіи и тканіи, могутъ подлежать нѣкоторымъ измѣненіямъ, то есть не всегда согласоваться съ положеніемъ, такъ какъ они зависятъ отъ доброты матеріаловъ, отъ надзора за фабрикою и отъ большей или меньшей снаровки работниковъ, вслѣдствіе чего и издѣлія въ локтяхъ не всегда будутъ имѣть одинаковый вѣсъ;

powinien . . . . . łutów 13¾;

sztuka zaś 36 łokciowa—funtów 15¹⁰/₃₂.

Co do drelichu podwójnego.

Motek przędzy o 25-ciu pasmach waży łutów 30, a że na łokieć tego wyrobu ma wychodzić przędzy pasm 12, zatém okieć surowego drelichu ważyłby. . . . . łutów 14²/₅.

Ponieważ zaś z tych samych, jak powyżéj przyczyn, ubywa na łokciu . . . . . łutów ⁴/₉,

przeto łokieć wykończonego drelichu podwójnego ważyć powinien . . . . . łutów 13¾;

sztuka zaś o 39 łokciach — funtów 16¾.

Co do drelichu pojedynczego.

Na ten wyrób używana być ma przędza grubsza, paczesna i pakułowa.

Motek przędzy paczesnéj o 20 pasmach waży łutów 30,

pakułowéj o 20 pasmach funtów 1 „ 14²/₃,

razem dwa motki obudwu gatunków przędzy czyli pasm 40 ważą . . . funtów 2 łutów 12²/₃.

Średnio wziąwszy motek jeden czyli pasm 20 waży . . . . . funt 1 łutów 6¹/₃.

Że zaś na łokieć wyrobu tego oznaczono pasm 9, te ważyć będą . . . . . łutów 17¼.

A że z przywiedzionych wyżéj powodów ubywa w robocie na łokciu . . . . . łutów ⁸/₂₁,

przeto łokieć wykończonego drelichu pojedynczego ważyć powinien . . . . . łutów 16¾;

sztuka zaś o 42 łokciach funtów 21 łutów 31¹/₂, czyli około 22 funtów.

Uwagi Ogólne.

Waga przędzy wszelkiego gatunku jakoteż oznaczone ubytki w jéj wyrobieniu, tudzież praniu, szpulowaniu, cewkowaniu, snowaniu i tkaniu, mogą ulegać niejakiéj zmianie czyli nie zawsze być takie same, jak zostały oznaczone, gdyż takowe zależą od doboru materyałów, dozoru nad fabryką, tudzież od większego lub mniejszego usposobienia robotników, a tém samém i wyroby na łokcie nie zawsze jednostajną trzy-

однакожъ въ общей сложности, какъ въ отношеніи пряжи, такъ равно и въ отношеніи ткацкихъ издѣлій, меньшіе выходы противъ вышеуказанныхъ не должны имѣть мѣста и не будутъ приняты въ уваженіе. Напротивъ, при правильномъ дѣйствіи тюремной фабрики выходы эти могутъ быть болѣе выгодными для Казны, что зависитъ отъ усердія Тюремнаго Смотрителя и тюремной администраціи, отъ бдительнаго надзора со стороны Губернскаго Правленія и отъ строгаго наблюденія со стороны Наблюдательнаго Совѣта за тюремною дисциплиною.

Въ случаѣ могущей возникнуть, по непредвидѣннымъ причинамъ, какой либо значительной разницы въ семъ отношеніи, таковая должна быть удостовѣрена въ отчетахъ протоколомъ, составленнымъ Тюремнымъ Совѣтомъ или Тюремнымъ Комитетомъ и утвержденнымъ Губернскимъ Правленіемъ; въ трехмѣсячныхъ же выпискахъ (о которыхъ сказано будетъ ниже) должна быть сдѣлана о томъ оговорка, съ ссылкою на число составленія этого протокола.

Общія положенія для прядилень и всякаго рода тюремныхъ фабрикъ (*).

Сроки употребленія фабричныхъ снарядовъ.

Всѣ фабричные снаряды и орудія, доколѣ они могутъ быть годны къ употребленію, содержатся въ исправности на отпускаемую по ежегоднымъ смѣтамъ ремонтную сумму и составляютъ наличное имущество фабрики.

Самые же кратчайшіе сроки ихъ употребленія опредѣляются слѣдующіе:

Со дня постройки:

На 20 лѣтъ:

1) ткацкіе станки съ полнымъ приборомъ;
2) сновальни съ принадлежностями;
3) мотальныя колеса съ воротами;
4) вѣсы и гири желѣзныя или мѣдныя (съ тѣмъ, чтобы послѣднія по мѣрѣ надобности были приводимы въ надлежащій вѣсъ);

(*) Положенія эти, по своему содержанію и изложенію, совершенно сходны съ общими положеніями, изъясненными въ распоряженіи, помѣщенномъ выше подъ № 12, и по этой причинѣ здѣсь пропущены.

mać będą wagę, — wszelako w ogólném zebraniu tak co do przędzy jakoteż i co do wyrobów tkackich, mniejsze wydatki od wyżéj wykazanych miejsca mieć nie powinny i przyjętemi nie będą; przeciwnie przy należytém utrzymaniu w ruchu fabryki więziennéj wypadki te mogą być dla Skarbu korzystniejsze, co zależy od gorliwości Nadzorcy i służby więziennéj, od pilnego dozoru Rządu Gubernialnego i od ścisłego przez Radę Dozorczą przestrzegania karności więziennéj.

W razie wyniknąć mogącéj z przyczyn nieprzewidzianych znacznéj jakiéj w tym względzie różnicy, takowa przy rachunkach protokółem, przez Radę lub Komitet więzienny sporządzonym a przez Rząd Gubernialny poświadczonym, usprawiedliwioną być ma; w ekstraktach zaś kwartalnych (o których będzie poniżéj) uczynioną być winna wzmianka, z powołaniem się na datę takowego protokółu.

Przepisy ogólne dla przędzalni i fabryk więziennych wszelkiego rodzaju (*).

Trwałość narzędzi fabrycznych.

Wszelkie narzędzia i sprzęty fabryczne, dopóki tylko przy ciągłém ich reperowaniu, z funduszu tym celem corocznie etatém oznaczonego, mogą być do użycia zdatne, stanowić mają całość inwentarza fabrycznego.

Najkrótsze zaś ich trwanie oznacza się jak następuje:

Od daty sprawienia na lat 20:

1) warsztaty tkackie z całym kompletem;
2) snowadła czyli snowalnie z przynależytościami;
3) szpulerze z windami;
4) wagi i gwichty żelazne lub mosiężne (z zastrzeżeniem regulowania ostatnich w razie potrzeby);

(*) Przepisy, w tém miejscu zamieszczone, są powtórzeniem podobnych przepisów ogólnych, znajdujących się w rozporządzeniu poprzedniém pod Nr. 12.

5) магазинные шкафы;
6) кадушки съ желѣзными обручами;
7) катки (принадлежащіе исключительно фабрикѣ);
8) вся металлическая посуда, какъ-то: изъ красной или желтой мѣди и желѣзная;
9) столярные верстаки и токарные станки.

На 10 лѣтъ:

1) щетки желѣзныя или стальныя для чесанія льна или пеньки;
2) столы, скамейки и стулья;
3) станки для приготовленія плохъ съ желѣзными прутьями;
4) станки для выдѣлки бердъ;
5) вѣшалки всякаго рода;
6) иглы для протягиванія пряжи сквозь плохи и берда;
7) всѣ желѣзныя орудія, какъ-то: топоры, клещи, молотки, буравчики, и т. п.;
8) всѣ орудія изъ проволоки.

На 5 лѣтъ:

1) мяла, ленчики и другія орудія для мятія льна и пеньки;
2) чесалки изъ проволоки для чесанія льна или пеньки;
3) самопрялки;
4) рукопрядильныя веретена;
5) пара ручныхъ чесалокъ;
6) мотовила;
7) корзины для носки;
8) ящики деревянные для такой же цѣли;
9) локоть для мѣренія;
10) ножи и ножницы, употребляемые при станкахъ;
11) всѣ столярныя и токарныя орудія;
12) всѣ бочарныя орудія;
13) всѣ орудія для жестянаго мастерства.

На 2 года:

пара щетокъ для намазыванія основъ.

Измѣненіе вышеозначенныхъ сроковъ употребленія фабричныхъ снарядовъ, по мѣрѣ оказавшейся въ томъ надобно-

5) szafy składowe;
6) drybusy żelaznemi obręczami okute;
7) magle (o ile te są oddzielne fabryczne);
8) wszelkie naczynia kruszcowe, jako to: miedziane, mosiężne i żelazne;
9) warsztaty stolarskie i tokarskie.

Na lat 10:

1) szczotki żelazne i stalowe do czesania lnu lub konopi;
2) stoły, ławy i stołki do siedzenia;
3) warsztaty do robienia nicielnic z prętami żelaznemi;
4) warsztaty do robienia płoch;
5) wieszadła wszelkiego rodzaju;
6) iglice do przewlekania przędzy przez nicielnice i płochy;
7) wszelkie narzędzia żelazne, jako to: toporki, obcęgi, młotki, świderki i t. p.;
8) wszelkie narzędzia druciane.

Na lat 5:

1) międlnice i terlice, oraz inne narzędzia do tarcia lnu i konopi;
2) szczotki druciane do czesania lnu lub konopi;
3) kółka czyli kołowrotki do przędzenia;
4) wrzeciona do przędzenia;
5) para kracek;
6) motowidła;
7) kosze do noszenia;
8) skrzyneczki drewniane do podobnego użytku;
9) łokieć do mierzenia;
10) noże lub nożyczki przy warsztatach używane;
11) wszelkie narzędzia stolarskie i tokarskie;
12) wszelkie naczynia bednarskie;
13) wszelkie naczynia blacharskie.

Na lat 2:

para szczotek szczecinowych do szlichtowania osnów.

Zmiana w powyższych terminach inwentarza fabrycznego, o ile tego potrzeba okaże się, nastąpować winna podług

сти, должно быть вводимо на основаніи правилъ, установленныхъ для тюремной движимости.

Смотритель отвѣтствуетъ за преждевременную порчу какого либо предмета или недостаточно оправданную убыль вещей, не выслужившихъ положеннаго срока.

Инвентарная опись фабричной принадлежности представляется ежегодно при отчетѣ въ Высшую Счетную Палату, съ слѣдующими къ оной документами, удостовѣряющими прибыль или убыль вещей.

II. О контроляхъ, отчетахъ и выпискахъ.

А. Для холстяныхъ фабрикъ.

При изданіи въ 1833 году Положенія о фабричномъ счетоводствѣ, упомянутаго въ началѣ сего, указаны были Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ формы, по которымъ должны были быть ведены фабричные контроли и составляемы годовые отчеты.

Такъ какъ однакожъ нѣкоторые Смотрители тюремъ, въ коихъ находятся этого рода заведенія, по давности времени отступили отъ вышеозначенныхъ формъ и представляютъ отчеты по разнообразнымъ формамъ, то, для введенія однообразнаго по этой части порядка, а равно для достиженія строгой точности въ запискѣ по контролямъ всѣхъ указанныхъ настоящимъ распоряженіемъ результатовъ производства, съ означеніемъ рабочихъ силъ и времени, и въ своевременномъ показаніи этихъ данныхъ по годовымъ отчетамъ и срочнымъ выпискамъ, Правительственная Коммисія предписываетъ къ руководству прилагаемыя при семъ формы контролей, отчетовъ и выписокъ, свойственныхъ каждому заведенію, а именно:

Относительно контролей. Фабричные контроли должны заключать въ себѣ въ подробностяхъ всѣ данныя, касающіяся передѣлываемаго матеріала, начиная съ его пріобрѣтенія и доставки до обращенія въ издѣліе. Посему о каждой переработкѣ матеріала, влекущей за собою какую либо убыль, должны быть ведены отдѣльно нижеслѣдующіе подробные счеты.

Для прядильни льна.

Первая форма, подъ литерою *A*, заключаетъ сперва свѣ-

przepisów, dla inwentarza więziennego oznaczonych. Za krótsze zaś trwanie, jak powyżej oznaczoném zostało, któregobądź przedmiotu, w razie nieusprawiedliwienia podobnego wypadku, Nadzorca jest odpowiedzialnym.

Inwentarz fabryczny ma być przy każdorocznym rachunku Najwyższéj Izbie Obrachunkowéj składany, wraz z należącemi do niego dowodami, ubycie lub przybycie usprawiedliwiającemi.

II. O kontrollach, rachunkach i ekstraktach.

A. Dla fabryki płótna.

Przy wydawaniu w roku 1833 przepisów o rachunkowości fabrycznéj, na początku niniejszego cytowanych, wskazała Kommissya Rządowa wzory, podług których kontrolle fabryczne powinny były być prowadzone, a podług nich i rachunki roczne formowane.

Gdy jednakże niektórzy Nadzorcy więzień, gdzie znajdują się tego rodzaju zakłady, skutkiem odległości czasu, odstąpili od takowych wzorów i w różnym sposobie składają rachunki, przeto dla zaprowadzenia ścisłéj w tym względzie jednostajności, jakoteż aby wszelkie niniejszém urządzeniem oznaczone wypadki, tudzież siły i czasu przy robotach fabrycznych z jak największą akuratnością były do kontroll zapisywane, i tak rachunkami rocznemi jakoteż i ekstraktami w swym czasie składanemi wykazywane, przepisuje Kommissya Rządowa dołączające się do niniejszego wzory do kontrolli rachunków i ekstraktów, każdemu zakładowi właściwych.

Co do kontrolli.

Kontrolla fabryczna obejmować w sobie powinna szczegółowo wszystkie wypadki przeistaczanego materyału, poczynając od jego nabycia i dostawienia, aż do zamienienia go na wyrób; dla tego na każde przeistoczenie materyału, które za sobą pociąga jakiekolwiek ubytki, oddzielne prowadzone być winny szczegółowe conta następujące.

Dla przędzalni lnu.

Pierwszy wzór pod literą *A* obejmuje naprzód wiado-

дѣнія о подряженной поставкѣ матеріала, то есть: какого числа заключенъ контрактъ на поставку, на какое количество матеріала и въ какіе сроки должна быть произведена доставка.

Затѣмъ слѣдуетъ приходъ матеріала на основаніи пріемнаго протокола, по мѣрѣ произведенной доставки, а равно и расходъ онаго къ первоначальной переработкѣ, то есть къ чесанію.

Вторая форма, подъ литерою *B*, заключаетъ приходъ льна, поступившаго изъ чесанія на рейнскихъ чесалкахъ, каковой приходъ долженъ всегда соотвѣтствовать указанному выше положенію, а именно изъ одного камня въ 32 фунта должно выходить:

льна чесанаго	4	фунта,
пачесей	17	„
пакли	9	„
остальные же	2	„

полагаются на убыль или потерю; такъ какъ иные выходы не могутъ быть ни подъ какимъ видомъ показываемы, ни принимаемы по счетамъ. Затѣмъ форма эта заключаетъ расходъ чесанаго льна, поступающаго къ второй переработкѣ, то есть къ пряденію.

Третья форма, подъ литерою *C*, заключаетъ приходъ сырой пряжи, долженствующій соотвѣтствовать вышеуказанному положенію, то есть:

изъ фунта льна чесанаго	5	мотковъ,	
„ пачесей	„ 2	„	
„ пакли	„ $1^1/_2$	„	.

Четвертая форма, подъ литерою *D*, заключаетъ расходъ сырой пряжи къ мытью.

Пятая форма, подъ литерою *E*,—приходъ мытой пряжи, если мытье это можетъ быть производимо; въ противномъ случаѣ, о чемъ говорится въ пунктѣ 5 правилъ для прядилень, пропустивъ эти два контроля *D* и *E*, дальнѣйшее дѣйствіе съ матеріаломъ, показаннымъ по контролю *C*, записывается въ контроль.

Шестой, подъ литерою *F*,—заключающій расходъ пряжи, вслѣдствіе отсылки ея въ ткацкое заведеніе.

mość zapewnionéj dostawy materyału, to jest pod jaką datą zawarty został kontrakt na dostawę onego, na jaką ilość tegoż i termina, w których dostawa uzupełniona być winna.

Daléj obejmuje przychód materyału, na zasadzie protokółu odbiorczego, w miarę dopełnionéj dostawy, jakoteż i rozchód onego do pierwszego przerabiania, jakiém jest czesanie.

Drugi wzór, pod literą *B*, obejmuje przychód czesanego lnu na szczotkach reńskich, który odpowiadać zawsze powinien oznaczonym wyżéj zasadom, jako to: z kamienia 32 funtowego:

lnu czesanego	funtów	4,
paczeszy	„	17,
pakuł	„	9,
a na ubytek czyli stratę . .	„	2,

gdyż inny wypadek pod żadnym względem ani wykazywany ani przyjęty być nie może. Następnie obejmuje tenże wzór wydatek lnu czesanego do drugiego przeistaczania, jakiém jest przędzenie.

Trzeci, pod literą *C*, obejmuje przychód przędzy surowéj, który równie odpowiadać powinien oznaczonym powyżéj w swém miejscu zasadom, to jest:

z funta lnu czesanego	5	talek,	
„ paczeszy	„ 2	„	
„ pakuł	„ $1^1/_2$	„	

Czwarty, pod literą *D*, obejmuje wydatek przędzy surowéj do prania.

Piąty, pod literą *E*, przychód przędzy pranéj, jeżeli to pranie będzie mogło być dokonywane; jeżeli zaś nie, o czém w ustępie 5-m przepisów, dla przędzalni oznaczonych, jest mowa, w takim razie po wypuszczeniu tych dwóch kontroll *D* i *E*, z kontrolli *C* odnosi się dalsza czynność do kontrolli

Szóstéj pod literą *F*, obejmującéj wydatek przędzy, przez odsyłanie jéj do zakładu tkackiego.

Для прядильни при ткацкомъ заведеніи, а равно и для самаго заведенія.

Въ прядильнѣ этого рода контроли ведутся по формамъ подъ лит. *A*, *B*, *C*, съ тѣмъ, что по внесеніи въ контроль подъ лит. *C* прихода пряжи изъ мѣстной прядильни, слѣдуетъ показывать также приходъ пряжи, присылаемой изъ вспомогательныхъ прядилень, означая число, наименованіе прядильни, количество пряжи каждаго сорта, полученной изъ оной на мѣру и вѣсъ.

Сосредоточенная въ ткацкомъ заведеніи пряжа должна быть, по вышеизложеннымъ правиламъ, вываріваема въ щелокѣ прежде употребленія оной въ издѣліе; для контролированія этого дѣйствія съ пряжею ведутся контроли по формамъ подъ литерами *D* и *E*, предписаннымъ выше для записки оборота пряжи въ мытьѣ въ вспомогательныхъ прядильняхъ.

Для контролированія же дальнѣйшаго оборота пряжи въ ткацкомъ заведеніи прилагаются соотвѣтствующія формы, какъ-то:

подъ литерою *F*, для записки расхода пряжи, раздаваемой по станкамъ;

подъ литерою *G*, для записки прихода сыраго полотна;

подъ лит. *H*, для записки выдачи полотна на бѣлильню;

подъ литерою *I*, для записки прихода онаго изъ бѣлильни, и, наконецъ,

подъ литерою *K*, для записки расхода полотна, разсылаемаго по тюрьмамъ.

Относительно отчетовъ (*).

B. Для фабрики пеньковыхъ издѣлій.

Контроли въ фабрикѣ пеньковыхъ издѣлій, помѣщающей въ себѣ и мѣстную прядильню, могутъ быть ведены по тѣмъ же формамъ, какія предписаны для холстяныхъ фабрикъ, съ измѣненіемъ лишь названія матеріаловъ.

(*) Относящіяся сюда правила совершенно сходны съ правилами, предписанными въ предыдущемъ распоряженіи, подъ N° 12.

Dla przędzalni przy zakładzie tkackim, jakoteż i samego zakładu.

Dla tego rodzaju przędzalni służą do kontrolli też same wzory pod literami *A*, *B*, *C*, z tą uwagą, że po wykazaniu we wzorze pod literą *C* dochodu przędzy z miejscowego przędzenia, domieszczać również należy dochód przędzy nadsyłanéj z pomocniczych przędzalni, wymieniając datę, przędzalnię, ilość przędzy po szczególe gatunkami, na miarę i wagę, z któréj została nadesłaną.

Skoncentrowana w zakładzie tkackim przędza ma być, jak przepisami powyżéj oznaczono, gotowaną w ługu, przed użyciem jéj do roboty; do kontrollowania takowego gotowania przędzy służą też same wzory pod literami *D* i *E*, które dla przędzalni posiłkowych do prania przędzy zostały przepisane.

Do kontrollowania zaś następnych obrotów przędzy w zakładzie tkackim dołączają się stosowne wzory, jako to:

pod literą *F*, wydawania jéj na warsztaty;

pod literą *G*, przychód płótna surowego;

pod literą *H*, wydanie płótna na bielnik;

pod literą *I*, przychód onego z bielnika, i wreszcie,

pod literą *K*, wydatek płótna czyli rozsyłanie onego po więzieniach.

Co do rachunków (*).

B. Dla fabryki wyrobów konopnych.

Dla fabryki wyrobów konopnych, łączącéj w sobie i przędzalnią w miejscu, służyć mogą też same wzory, co dla fabryk płótna, ze zmianą tylko nazwy materyałów.

(*) Przepisy, w tém miejscu zamieszczone, są powtórzeniem podobnych przepisów ogólnych, znajdujących się w rozporządzeniu poprzedniém pod Nr. 12-m.

По формѣ *A* ведется контроль прихода пеньки и чесанія оной.

По формѣ *B* — контроль прихода чесаной пеньки, изъ камня которой въ 32 фунта должно выходить: 8 фунтовъ чесаной пеньки, 8 фунтовъ толстой пеньки или пачесей, $13^1/_2$ фунтовъ пакли, а $2^1/_2$ фунта полагается на убыль.

По той же формѣ ведется также и контроль расхода тѣхъ сортовъ пеньки, поступающей въ прядильню.

По формѣ *C* ведется контроль прихода пряжи, коей должно выходить 25 пасмъ изъ пеньки перваго сорта.

По формѣ *D*—расходъ сырой пряжи, поступающей къ выварива нію (на утиральники).

По форьмѣ *E*—приходъ той же пряжи (примѣняя графы къ одному только сорту пряжи, подлежащей мытью).

Затѣмъ слѣдуютъ формы: *F*, *G*, *H*, *I*, *K*, предписанныя для полотняныхъ ткацкихъ заведеній, въ которыхъ слѣдуетъ оставить тѣ же графы, съ измѣненіемъ только названія матеріала.

Контроли по всѣмъ этимъ формамъ, какъ въ вспомогательныхъ прядильняхъ, такъ равно и въ ткацкихъ заведеніяхъ, должны быть заведены съ начала 1847 года; наблюденіе же за правильнымъ и точнымъ веденіемъ оныхъ возлагается на Губернское Правленіе и Уѣздныхъ Начальниковъ.

Относительно счетныхъ выписокъ (*).

О введеніи въ дѣйствіе настоящаго распоряженія Правительственная Коммисія предписываетъ представить рапортъ въ теченіе мѣсяца.

Варшава, 22 Ноября (3 Декабря) 1846 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій
(подписано) *Стороженко.*

№ 24,563.

(*) Относящіяся сюда положенія изъяснены, подъ тѣмъ же заглавіемъ, въ помѣщенномъ выше распоряженіи подъ № 12, и въ избѣжаніе повтореній здѣсь пропущены.

Podług wzoru *A* ma być kontrollowany przychód konopi i ich czesanie.

Podług wzoru *B*,—przychód konopi czesanych, których z kamienia 32 funtowego otrzymać należy: 8 funtów czesanych konopi, 8 funtów grubszych czyli paczeszy, $13^1/_2$ funtów pakuł, a $2^1/_2$ na ubytek.

Podług tegoż wzoru ma być kontrollowany i wydatek tych gatunków konopi do przędzenia.

Podług wzoru *C* kontrollowany będzie przychód przędzy, obejmujący wypadki 25 pasm przędzy z konopi pierwszego gatunku.

Podług wzoru *D*,—wydatek surowéj przędzy do gotowania (na ręczniki).

Podług wzoru *E*,—przychód téjże przędzy (z zastosowaniem rubryk do jednego tylko gatunku, która ma być praną).

Potém następują wzory *F*, *G*, *H*, *I*, *K*, dla zakładów tkackich płótna przepisane, do których rubryki przy zmianie nazwy materyału zastosować należy.

Podług przeto tych wszystkich wzorów, mają być z początkiem roku 1847, tak w pomocniczych przędzalniach jakoteż w zakładach tkackich, utrzymywane kontrolle, których regularnego i akuratnego prowadzenia Rząd Gubernialny dopilnuje i przez miejscowych Naczelników Powiatowych dopilnować każe.

Co do ekstraktów (*).

O wprowadzeniu niniejszego urządzenia w wykonanie Kommissya Rządowa zdanie sobie rapportu w ciągu miesiąca zastrzega.

w Warszawie, d. 22 Listopada (3 Grudnia) 1846 r.

Dyrektor Główny Prezydujący (podpisano) *Storożenko.*

Nr. 24,563.

(*) Przepisy umieszczone pod tym tytułem powyżéj w rozporządzeniu Nr. 12-m i tutaj mają zastosowanie.

№ 14.

Распоряженіе о томъ, чтобы къ торговымъ кондиціямъ на поставку льна для тюремныхъ фабрикъ прилагаемы были опечатанные образцы льна.

(18 (30) Декабря 1846 года.)

Варшавскому, Люблинскому, Плоцкому и Августовскому Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Нѣкоторыя Губернскія Правленія, при составленіи торговыхъ условій на поставку льна для тюремныхъ фабрикъ, независимо отъ оговорки въ нихъ, что ленъ долженъ быть хорошо вымятъ, вытрепанъ, совершенно очищенъ отъ кострики, сухой, здоровый, прочный, длинный, безъ всякихъ примѣсей, однообразно сѣраго цвѣта, однимъ словомъ въ такомъ видѣ, чтобы, безъ предварительнаго труда, могъ быть взятъ къ чесанію,—прибавляютъ еще и то условіе, что по выческѣ 32 фунтовъ льна, должно получить 4 фунта чесанаго, 17 фунтовъ пачесей и 9 фунтовъ пакли.

Таковая оговорка, оставляя обширное поле для злоупотребленій при передѣлкѣ льна въ пряжу, отстраняетъ соискателей, потому что чесаніе льна составляетъ предметъ особаго труда арестантовъ, исполняемаго внутри тюремныхъ заведеній послѣ произведенной поставки. Поставщикъ льна не только не можетъ присматривать за этой работой, ни же имѣть вліяніе на успѣшный результатъ оной, но напротивъ онъ долженъ полагаться на сдѣланную безъ-его присутствія пробу изъ извѣстной партіи поставленнаго матеріала, или, что еще хуже, ожидать выдачи квитанціи въ пріемѣ, впредь до вычесанія полной партіи.

Поэтому подобное условіе въ нерѣдкихъ случаяхъ служитъ поводомъ къ тому, что, не смотря на повторяемыя по нѣскольку разъ публикаціи о торгахъ, или вовсе не является

№ 14.

Rozporządzenie zalecające, aby do warunków licytacyjnych na dostawę lnu do fabryk więziennych dołączane były opieczętowane próby lnu.

(d. 18 (30) Grudnia 1846 r.)

Do Rządów Gubernialnych: Warszawskiego, Lubelskiego, Płockiego i Augustowskiego.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Niektóre Rządy Gubernialne, układając warunki do licytacyi na dostawę lnu do fabryk więziennych, oprócz wyrażenia, że len powinien być dobrze wymiędlony, wyklepany, zupełnie z paździerzy oczyszczony, suchy, zdrowy, mocny, długi, bez żadnych obcych części, koloru jednostajnego siwego, zgoła taki, aby bez przygotowawczego zachodu mógł być wziętym do czesania, dodają jeszcze i to zastrzeżenie, iż z czesania jednego 32 funtowego kamienia wydać powinien 4 funty lnu czesanego, 17 funtów paczeszy i 9 funtów pakuł.

Zastrzeżenie takowe, dając obszerne pole do nadużycia przy przerabianiu lnu na przędzę, odstręcza konkurentów; albowiem czesanie lnu jest już robotą wewnątrz więzienia, przez więźni po uskutecznionéj dostawie wykonywaną. Roboty téj dostarczyciel lnu ani doglądać, ani na osiągnienie pożądanego wypadku nietylko wpływać nie może, ale i owszém polegać musi na próbie z pewnéj partyi dostawionego materyału, za oczami jego dokonywanéj, albo, co gorsza, czekać na poświadczenie odbioru aż do wyczesania całkowitéj partyi.

Zastrzeżenie więc podobne staje się często powodem, że pomimo kilkakrotnie ogłaszanych licytacyj, albo żaden z konkurentów nie zgłasza się, albo jeżeli licytacya przychodzi do

къ нимъ желающихъ, или же, если даже и состоятся торги, то на нихъ присутствующихъ соискателей находится весьма малое число, отъ чего, по недостатку желаемой конкуренціи, Казна несетъ лишній расходъ на пріобрѣтеніе сыраго матеріала по возвышенной цѣнѣ.

Хотя подобная оговорка помѣщается въ условіяхъ съ цѣлью огражденія Тюремныхъ Смотрителей отъ убытковъ и поставленія ихъ такимъ образомъ въ возможность принять отъ поставщика ленъ соотвѣтственной указаннымъ выше результатамъ доброты, но и въ такомъ случаѣ оговорка эта оказывается излишнею, потому что коль скоро пріемъ льна отъ подрядчика послѣдуетъ на основаніяхъ, указанныхъ въ началѣ сего, въ отношеніи доброты, очистки, прочности и цвѣта, то тѣмъ самимъ уже весьма легко будетъ получить изъ онаго по вычесаніи вышеприписанное количество матеріала, которое исчислено весьма умѣренно по тому уваженію, что къ обработкѣ онаго употребляются арестанты, весьма мало или вовсе не ознакомленные съ подобными работами. Слѣдовательно заботливость о полученіи изъ хорошаго льна указаннаго количества пряжи каждаго сорта лежитъ уже на обязанности не поставщика льна, а Смотрителя, и зависитъ отъ усерднаго занятія его этою частью службы, удачнаго выбора арестантовъ и отъ учрежденія непрерывнаго надъ ними надзора одного и того же лица, чрезъ что не только обученные уже арестанты будутъ исполнять съ успѣхомъ возложенное на нихъ дѣло, но и вновь поступающіе будутъ подготовляться къ оному.

Посему, дабы оградить Казну отъ убытковъ по случаю несоразмѣрно высокихъ цѣнъ льна, подрядчиковъ—отъ проволочки, а Смотрителей—отъ отвѣтственности, слѣдуетъ, вмѣсто включенія въ торговыя условія вышеупомянутой оговорки, предлагать опечатанные образцы льна, имѣющаго всѣ указанныя необходимыя качества.

Пріемъ заподряженной партіи долженъ производиться, на основаніи этого образца, порядкомъ, предписаннымъ прежде Правительственною Коммисіею.

Правило это принять на будущее время къ руководству при подобныхъ поставкахъ.

skutku, to na takowéj bardzo mała liczba znajduje się ochotników, przez co niema pożądanéj konkurencyi, a skutkiem tego Skarb na droższe opłacanie nabywanego produktu jest narażony.

Podobne zastrzeżenie zamieszczane jest wprawdzie dla zasłonienia Nadzorców więzień od strat i postawienia ich tym sposobem w możności odbierania lnu od liweranta w gatunku zapewniającym przepisane wyżéj wypadki, lecz i w tym razie jest ono zbytecznem, bo skoro pod względem gatunku, czystości, mocy i koloru, len odebranym będzie od liweranta w sposobie na początku niniejszego opisanym, tém samém z największą łatwością wyda z czesania przepisane wyżéj ilości, które oznaczone są nader umiarkowane dla tego, że do ich otrzymania używani są więźnie, poprzednio mało albo wcale nic z podobnego rodzaju robotą nieobznajmieni.

Osiągnienie więc z dobrego lnu wskazanéj ilości przędzy każdego gatunku jest już rzeczą nie dostarczyciela takowego, lecz Nadzorcy, gdyż zależy od gorliwego zajęcia się jego tą częścią służby, od trafnego użycia więźni i od zapewnienia ciągłego nad nimi dozoru w osobie jednéj i téj saméj, przez co nietylko już wyuczeni więźnie co do nich należy robić, ale i nowo wchodzący sposobić się będą.

Żeby więc ochronić Skarb od strat z powodu wygórowanych cen lnu, entreprenerów od zamitrężeń, a Nadzorców od odpowiedzialności, należy, zamiast czynienia w warunkach licytacyjnych powyżéj wytkniętego zastrzeżenia, podawać opieczętowane próby lnu mającego wszystkie potrzebne, wyżéj wskazane przymioty.

Odbiór zakontraktowanéj partyi uskutecznionym być ma według téj próby porządkiem, dawniéj przez Kommissyę Rządową przepisanym.

Stosownie do tego nadal przy podobnych dostawach ma być postępowaném.

Правительственная Коммисія, предписывая Губернскому Правленію издать кому слѣдуетъ соотвѣтственныя по сему предмету распоряженія и донести о послѣдующемъ, вмѣняетъ ему притомъ въ обязанность, чтобы торговыя условія на поставку льна, пеньки, шерсти и тому подобныхъ предметовъ для тюремныхъ фабрикъ, какъ это и предписано постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 16 (28) Мая 1833 года, были представляемы въ Коммисію на утвержденіе, и чтобы, въ случаѣ несостоявшихся торговъ, доносимо было Коммисіи о всѣхъ мѣропріятіяхъ, какія будутъ предполагаемы для пріобрѣтенія вышесказанныхъ матеріаловъ.

Варшава, 18 (30) Декабря 1846 года.

Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Брулевичъ.*

№ 13,603/60,989.

№15.

Распоряженіе, запрещающее употреблять арестантовъ къ письменнымъ занятіямъ въ тюремныхъ канцеляріяхъ.

(25 Мая (6 Іюня) 1848 года.)

Губернскимъ Правленіямъ (*).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

По смыслу 7-го пункта распоряженія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 8 (20) Ноября 1835 года, за № 16,688, разрѣшено Тюремнымъ Смотрителямъ употреблять арестантовъ, въ предѣлахъ тюрьмы, только къ частнымъ своимъ услугамъ, лишь бы эти арестан-

(*) Распоряженіе это сообщено одновременно въ спискѣ Правительственной Коммисіи Юстиціи для изданія Судебнымъ чиновникамъ, производящимъ ревизію тюремъ, зависящихъ отъ нея распоряженій.

Kommissya Rządowa, polecając Rządowi Gubernialnemu wydanie komu wypada odpowiednich w tym względzie zarządzeń i złożenie jéj rapportu o skutku, zastrzega zarazem, ażeby warunki na dostawę lnu, konopi, wełny, i t. p. przedmiotów dla fabryk więziennych, jak to i mieć chce postanowienie Rady Administracyjnéj z dnia 16 (28) Maja 1833 roku, były jéj przedstawiane do zatwierdzenia, równie jak wszelkie, ku nabywaniu w mowie będących materyałów, w razie bezskuteczności licytacyj, przedsięwziąść się mające środki.

w Warszawie, d. 18 (30) Grudnia 1846 r.

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu (podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 13,603/60,989.

№15.

Rozporządzenie, wzbraniające używania więźni do czynności kancellaryjnych w więzieniach.

(d. 25 Maja (6 Czerwca) 1848 r.)

Do Rządów Gubernialnych (*).

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Według punktu 7-go urządzenia Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 8 (20) Listopada 1835 roku Nr. 16,688, dozwoloném jest Nadzorcom więzień używać więźni w obrębach więzień, tylko do swoich prywatnych posług, byleby ci nie należeli do robotników fabrycznych

(*) Rozporządzenie to przesłano jednocześnie w odpisie Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości, dla wydania urzędnikom sądowym, rewizye więzień odbywającym, stosownych z jéj strony zarządzeń.

ты не принадлежали къ числу фабричныхъ работниковъ и избраны были изъ среды тѣхъ, кои занимаются содержаніемъ чистоты и опрятности въ тюремномъ зданіи.

Между тѣмъ замѣчено, что нѣкоторые изъ Тюремныхъ Смотрителей, не ограничиваясь таковымъ разрѣшеніемъ, дозволяютъ себѣ употреблять арестантовъ къ занятіямъ, возложеннымъ на личную ихъ, Смотрителей, или ихъ помощниковъ, служебную обязанность, то есть занимаютъ ихъ письменнымъ дѣломъ въ Тюремной Канцеляріи.

Такъ какъ подобное дѣйствіе считается злоупотребленіемъ и даетъ арестантамъ возможность совершать новыя преступленія, какъ-то: составлять подложныя бумаги, вести переписку, какъ въ самой тюрьмѣ, такъ и внѣ оной, и даже истреблять дѣла и т. п., то Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію:

1) воспретить Тюремнымъ Смотрителямъ, подъ какимъ бы ни было предлогомъ употреблять арестантовъ къ письменнымъ занятіямъ въ Тюремной Канцеляріи, предваривъ ихъ, что за нарушеніе сего они подвергнутся строжайшей отвѣтственности;

2) возложить на обязанность чиновниковъ, производящихъ срочныя ревизіи тюремъ, обращать вниманіе при этихъ ревизіяхъ и на исполненіе сего правила, и виновныхъ въ нарушеніи онаго представлять для наложенія на нихъ законнаго взысканія.

Варшава, 25 Мая (6 Іюня) 1848 года.

По порученію Главнаго Директора, Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Брулевичъ.*

№ 5,592/24,823.

---

i byli jedynie wzięci z pomiędzy więźni, do utrzymywania porządku i czystości więziennéj przeznaczonych.

Dostrzedz się dało, iż niektórzy z Nadzorców nie ograniczają się na takowém zezwoleniu, lecz pozwalają sobie wyręczać się więźniami w czynnościach do obowiązków ich służby tudzież ich pomocników należących, to jest używają więźni do pisania w Kancellaryi więzienia.

Gdy podobne postąpienie jest nadużyciem i daje sposobność więźniom dopuszczania się nowych przestępstw, jako to: fałszowania pism, korrespondowania w samém więzieniu i na zewnątrz, a nawet niszczenia akt i t. p., Kommissya Rządowa przeto poleca Rządowi Gubernialnemu:

1) aby wydał polecenie Nadzorcom, wzbraniające, pod jakimbądź pozorem, używania więźni do czynności kancellaryjnych więzienia, z zagrożeniem surowéj odpowiedzialności za przeciwne temu postąpienie;

2) aby włożył obowiązek na urzędników odbywających rewizye peryodyczne więzień, iżby ci, przy wykonywaniu téj czynności, zwracali także uwagę i na ten szczegół i wykraczających do ukarania przedstawiali.

w Warszawie, d. 25 Maja (6 Czerwca) 1848 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego Prezydującego, Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 5,592/24,823.

№ 16.

Распоряженіе о мѣрахъ предохраненія арестантовъ, работающихъ на фабрикѣ въ Сандомирской тюрьмѣ, отъ болѣзней, съ воспрещеніемъ употреблять скотскую шерсть для выдѣлки сукна.

(27 Мая (8 Іюня) 1852 года.)

Извлеченіе изъ предписанія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, даннаго Радомскому Губернскому Правленію.

По поводу сдѣланныхъ Главнымъ Медицинскимъ Инспекторомъ, при посѣщеніи въ Августѣ мѣсяцѣ 1851 года нѣкоторыхъ тюремъ, замѣчаній о состояніи болѣзней въ Сандомирской тюрьмѣ, Правительственная Коммисія, отъ 8 (20) Сентября того же года, за № 8,470, предписала между прочимъ Губернскому Правленію изыскать мѣры къ улучшенію здоровья арестантовъ.

Рапортами отъ 16 (28) Октября 1851 года, за № 8,554, отъ 11 (23) Февраля сего года, за № 11,563, отъ 6 (18) Марта, за № 2,278, и 27 Марта (8 Апрѣля), за № 21,795, Губернское Правленіе донесло:

что арестанты пользуются прогулкою, довольствуются здоровою пищею, заболѣвающіе отдѣляются отъ здоровыхъ и благовременно отправляются въ лазаретъ, Уѣздный и Тюремный Врачи производятъ частыя ревизіи въ тюрьмѣ, какъ для удостовѣренія о состояніи здоровья арестантовъ, такъ равно и для подачи больнымъ медицинскаго пособія и наставленій относительно соблюденія діэты;

что причина болѣзней заключается въ способѣ самой выдѣлки сукна, а именно въ намазываніи пряжи на основу, къ чему употребляется мука и клей; ибо клей для подмазки приготовляется въ тюрьмѣ изъ разныхъ остатковъ животныхъ, покупаемыхъ у кожевниковъ и пропитанныхъ известью; въ приготовленную такимъ образомъ жидкость обмаканная пря-

№ 16.

Rozporządzenie dotyczące środków zapobiedz zdolnych chorobom więźni, pracujących przy fabrykach w więzieniu Sandomierskiém, i zabraniające używania sierści bydlęcéj do wyrobu sukna.

(d. 27 Maja (8 Czerwca) 1852 r.)

Wyciąg z reskryptu Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych do Rządu Gubernialnego Radomskiego.

Z powodu poczynionych przez Głównego Inspektora służby zdrowia, przy zwiedzaniu w miesiącu Sierpniu roku zeszłego niektórych więzień, uwag, co do stanu chorób w więzieniu Sandomierskiém, Kommissya Rządowa reskryptem z dnia 8 (20) Września roku zeszłego Nr. 8,470, poleciła między innemi Rządowi Gubernialnemu zbadać, coby można obmyśleć dla polepszenia zdrowia więźni.

Rapportami z dnia 16 (28) Października roku zeszłego Nr. 8,554, d. 11 (23) Lutego roku bieżącego Nr. 11,563, d. 6 (18) Marca roku bieżącego Nr. 2,278 i 27 Marca (8 Kwietnia) roku bieżącego Nr. 21,795, Rząd Gubernialny przełożył:

że więźnie wypuszczani są na przechadzkę, żywieni zdrowemi pokarmami, cierpiący oddalani są od zdrowych i wcześnie kwalifikowani do lazaretu, Lekarze powiatowy i więzienny często czynią rewizye w więzieniu, tak dla przekonania się o stanie zdrowia aresztantów, jakoteż udzielania chorym lekarstw i przestrzegania dyety;

że przyczyna chorób polega w saméj fabrykacyi sukna, mianowicie w szlichtowaniu czyli sterkowaniu sukna, a raczéj przędzy na osnowę, do czego się używa mąka i kléj; albowiem kléj do szlichty gotuje się w więzieniu z rozmaitych resztek zwierzęcych, od garbarzy zakupywanych i przewapnionych; w szlichcie tak przyrządzonéj moczona przędza

жа развѣшивается въ залахъ; затѣмъ не только вареніе клея, но и самая жидкость и сушеніе пряжи производитъ несносную вонь, вредную для здоровья арестантовъ;

и потому Губернское Правленіе предполагало: нынѣ существующій способъ выдѣлки сукна замѣнить методомъ г. Вольскаго, владѣльца имѣнія Бедльна, по которому на утокъ употребляется шерстяная пряжа, а на основу — льняная или пеньковая, не требующая намазки, или же построить особую сушильню для сушенія пряжи, не имѣющую сообщенія съ тюремнымъ помѣщеніемъ.

Сверхъ того, въ связи съ настоящимъ предметомъ, Губернское Правленіе вошло съ представленіемъ о способахъ дальнѣйшей поставки шерсти для прядилень въ Радомѣ и Кѣльцахъ и для фабрики въ Сандомирѣ, годовая потребность которыхъ составляетъ до 900 пудовъ на каждую.

Смѣтная цѣна пуда шерсти съ украинскихъ овецъ, или изъ западныхъ губерній Имперіи, чистой, неистлѣвшей, опредѣлена въ 5 рублей 72 копѣйки, но таковая можетъ быть нынѣ понижена на 30 копѣекъ съ пуда, по случаю отмѣны ввозныхъ пошлинъ, вслѣдствіе упраздненія таможенной линіи между Имперіею и Царствомъ, уплачиваемыхъ въ томъ размѣрѣ съ пуда; однакожъ Губернское Правленіе находитъ, что лучше и дешевле этой обойдется шерсть сѣрая, такъ называемая литовская, такъ какъ она длиннѣе, тоньше и обыкновенно бываетъ лучше очищена нежели шерсть съ степныхъ овецъ; цѣну таковой шерсти по четыре рубля пятьдесятъ копѣекъ за пудъ считаетъ достаточною.

Вмѣстѣ съ тѣмъ, Губернское Правленіе предполагаетъ, на будущее время, не употреблять на покромки скотской шерсти, какъ по тому уваженію, что таковая заключаетъ въ себѣ много пакли и нечистоты, и употребленіе этой шерсти на покромки способствуетъ примѣси оной въ самое сукно, такъ равно и по тому, что Казна несетъ на это излишній расходъ, такъ какъ сукно на арестантскую одежду можетъ быть безъ покромки растягиваемо на рамахъ.

Что касается торговыхъ условій на эту поставку, то Губернское Правленіе измѣнило оныя въ томъ, что пріемъ

rozwieszana jest po salach, nietylko więc gotowanie kleju, ale sama szlichta i suszenie przędzy wydaje odór nieznośny, szkodliwy dla więźni;

i dla tego Rząd Gubernialny proponował: zmienić dotychczasowy sposób wyrabiania sukna na metodę p. Wolskiego, dziedzica dóbr Bedlna, podług któréj na wątek bierze się przędza wełniana, a na osnowę lniana lub konopna, szlichty nie wymagająca, albotéż wystawić oddzielną suszarnię do suszenia przędzy, z więzieniem kommunikacyi nie mającéj.

Obok tego w związku z powyższym przedmiotem przedstawioną została przez Rząd Gubernialny dalsza dostawa wełny dla przędzalni w Radomiu i Kielcach, tudzież dla fabryki w Sandomierzu, potrzebujących jéj rocznie po 900 pudów.

Cena etatowa puda wełny z owiec ukraińskich lub zachodnich gubernij Cesarstwa, czystéj, niezbutwiałéj, wynosi rubli srebrem 5 kopiejek 72, lecz takowa obecnie może być zniżoną o kopiejek sr. 30 na pudzie, z powodu uchylenia, przez zniesienie linii celnéj miedzy Cesarstwem a Królestwem, cła, w téj wysokości od puda opłacanego; znajduje wszakże Rząd Gubernialny lepszą i tańszą wełnę siwą, tak zwaną litewską; bo jest dłuższa, cieńsza i zwykle lepiéj jak z owiec stepowych oczyszczana, i cenę takiéj wełny po rubli srebrem cztery kopiejek pięćdziesiąt za pud uważa dostateczną.

Proponuje przytém Rząd Gubernialny, aby na przyszłość sierści do krajek nie używać, raz z powodu, że sierść bardzo wiele kurzu i nieczystości w sobie zawiera, a użycie onéj na krajki sprzyja mięszaninie takowéj do samego sukna, a powtóre, iż Skarb bezpotrzebny czyni na to wydatek, bo sukno na odzież więzienną bez krajki obędzie się, i samo na ramach rozciągane być może.

Co się tycze warunków licytacyjnych na tę dostawę, Rząd Gubernialny zmienił je w tém, że odbiór wełny dla

шерсти для прядильни въ Радомѣ предоставляется Губернскому Правленію, а для прядильни въ Кѣльцахъ—Уѣздному Начальнику; вслѣдствіе каковой перемѣны, не требующей уже съѣзда Веркмейстера Сандомирской фабрики въ Кѣльцы и Радомъ, происходившаго на счетъ подрядчика, покупка шерсти обойдется Казнѣ дешевле; пріемъ же, произведенный Губернскимъ Правленіемъ или Уѣзднымъ Начальникомъ по образцу и въ присутствіи Смотрителей, ознакомленныхъ уже съ матеріаломъ и отвѣчающихъ за доброкачественность онаго, можетъ быть, какъ удостовѣряетъ Губернское Правленіе, въ равной мѣрѣ удовлетворителенъ.

. . . . . .

Правительственная Коммисія въ засѣданіи своемъ 10 (22) Мая текущаго года постановила:

1) вновь подтвердить Губернскому Правленію принять строгія мѣры къ наблюденію за неприготовленіемъ клея въ арестантскихъ камерахъ, а равно и за тѣмъ, чтобы шерсть выбиваема была вдали отъ таковыхъ, то есть на дворѣ или въ другомъ свойственномъ для сего мѣстѣ, вдали отъ тюремнаго зданія, и чтобы арестанты, какъ можно чаще, на сколько сіе можетъ быть допущено безъ перерыва фабричныхъ работъ, выводимы были на открытый воздухъ;

2) . . . . . .

3) торговыя условія на поставку въ текущемъ году шерсти изъ западныхъ губерній Имперіи, извѣстной въ торговлѣ подъ наименованіемъ литовской, утвердить, съ тѣмъ, чтобы при пріемѣ оной обращено было вниманіе, какъ на хорошій сортъ шерсти, такъ и на то, чтобы таковая была безъ пыли и нечистоты; дѣланіе же при сукнахъ покромки отмѣнить, запретивъ примѣшивать къ нимъ подъ какимъ бы то ни было предлогомъ скотскую шерсть; а, сверхъ того, помѣщенную въ упомянутыхъ торговыхъ условіяхъ въ пунктѣ 8 кондицію, воспрещающую переуступать подрядъ другому лицу, какъ противную распоряженію высшаго начальства, сообщенному въ отзывѣ Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія отъ 9 (21) Января 1850 года, за № 9,371,—отмѣнить;

4) . . . . . .

О таковомъ постановленіи, съ возвращеніемъ условій и

przędzalni w Radomiu—Rządowi Gubernialnemu, a dla przędzalni w Kielcach—Naczelnikowi Powiatu pozostawia, która to zmiana, jako nie wymagająca zjazdu Werkmajstra fabryki z Sandomierza do Kielc i Radomia, któren się odbywał kosztem entreprenerów, tańszém kupno wełny dla Rządu uczyni; odbiór zaś przez Rząd Gubernialny lub Naczelnika Powiatu dokonany, podług próby i przy assystencyi Nadzorców, obznajmionych już z przedmiotem i za dobroć onego odpowiedzialnych, może równie, jak Rząd Gubernialny zapewnia, dobry skutek uczynić.

. . . . . .

Kommissya Rządowa przeto na posiedzeniu swém z dnia 10 (22) Maja roku bieżącego postanowiła:

1) jeszcze raz polecić Rządowi Gubernialnemu ścisłe przestrzeganie, aby kleju nie gotowano w izbach aresztanckich, a wełnę trzepano zdala od takowych, to jest na dziedzińcu lub inném właściwém do tego miejscu, opodal od gmachu więziennego, i aby więźnię jak najczęściéj, o ile to nie będzie wpływać na przerwę robót fabrycznych, na świeże powietrze byli wyprowadzani;

2) . . . . . .

3) zatwierdzić warunki licytacyjne na dostawę tegoroczną wełny z zachodnich gubernij Cesarstwa, zwanéj w handlu litewską, z tém, aby przy odbiorze jéj przestrzegano, iżby była w dobrym gatunku, bez kurzu i nieczystości, tudzież uchylić robienie przy suknie krajek i zabronić domięszywania do niego pod jakimbądź pozorem sierści, z wypuszczeniem wszakże z warunków rzeczonych warunku 8-go, zabraniającego odstępowania entrepryzy drugiéj osobie, jako przeciwnego wyższéj decyzyi, objawionéj przez odezwę Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnéj z dnia 9 (21) Stycznia 1850 roku Nr. 9,371;

4) . . . . . .

O decyzyi takowéj, przy zwrocie warunków i annexu,

приложенія, Правительственная Коммисія увѣдомляетъ симъ Губернское Правленіе для точнаго исполненія онаго.

О послѣдующемъ Правительственная Коммисія предписываетъ представить рапортъ.

Варшава, 27 Мая (8 Іюня) 1852 года.

По порученію Главнаго Директора, Директоръ Отдѣленія, Тайный Совѣтникъ (подписано) *Брувичъ*.

№ 4,581/18,552.

№ 17.

Отношеніе Правительственной Коммисіи Юстиціи въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ отъ 5 (17) Сентября 1855 г., за № 16,653, съ увѣдомленіемъ о распоряженіи, даннымъ Уголовнымъ Судамъ относительно перевода арестантовъ изъ слѣдственныхъ въ другія уголовныя тюрьмы.

(5 (17) Сентября 1855 года.)

(*Помѣщено въ Сборникѣ административныхъ постановленій Царства Польскаго, по вѣдомству Юстиціи, въ томѣ XIII, на стр. 370.*)

№ 18.

Увѣдомленіе объ утвержденіи Намѣстникомъ Царства постановленія о возвышеніи арестантамъ задѣльной платы на тюремныхъ фабрикахъ.

(29 Апрѣля (11 Мая) 1859 года.)

Въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ Управленія.

Имѣю честь сообщить Правительственной Коммисіи, что

Kommissya Rządowa niniejszém Rząd Gubernialny, dla ścisłego onéj wykonania, zawiadamia.

Rapport o skutku zastrzega.

w Warszawie, d. 27 Maja (8 Czerwca) 1852 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego, Dyrektor Wydziału, Radca Tajny (podpisano) *Brujewicz*.

Nr. 4,581/18,552.

№ 17.

Odezwa Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 5 (17) Września 1855 r. Nr. 16,653, zawiadamiająca Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych o wydaném do Sądów Kryminalnych rozporządzeniu co do przeprowadzania więźni z domów badań do innych więzień karnych.

(d. 5 (17) Września 1855 r.)

(*Mieści się w Zbiorze przepisów administracyjnych Królestwa Polskiego, Wydziału Sprawiedliwości, w tomie XIII-m, na str. 371.*)

№ 18.

Odezwa, objawiająca decyzyę Namiestnika Królestwa, zezwalającą na podwyższenie stopy zarobku więźni pracujących przy fabrykach więziennych.

(d. 29 Kwietnia (11 Maja) 1859 r.)

Do Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Sekretarz Stanu przy Radzie Administracyjnéj.

Mam honor oznajmić Kommissyi Rządowéj, że Jaśnie

Его Сіятельство Князь Намѣстникъ Царства, вслѣдствіе представленія ея отъ 31 Марта (12 Апрѣля) текущаго года, за N° 6,320/30,687, одобряя предположеніе Правительственной Коммисіи, состоящее въ томъ, чтобы вознагражденіе, производимое нынѣ арестантамъ за работу на тюремныхъ фабрикахъ и прядильняхъ по смѣтному положенію, и составляющее средняго годоваго заработка на одного арестанта при пеньковыхъ издѣліяхъ около 1 руб. 42 коп. и при льняныхъ издѣліяхъ около 46 коп., возвышено было въ такомъ размѣрѣ, чтобы арестантъ, полагая кратчайшій срокъ содержанія его въ тюрьмѣ на три года, могъ въ продолженіе этого времени пріобрѣсти собственнымъ трудомъ въ ткацкихъ заведеніяхъ около 15 рублей, съ цѣлью предоставленія ему средствъ заняться по выпускѣ изъ тюрьмы частнымъ промысломъ,—разрѣшаетъ Коммисіи привести въ дѣйствіе состоявшееся по этому предмету распоряженіе, коимъ постановлено:

1) возвысить упомянутое вознагражденіе:

относительно пеньковыхъ издѣлій:

за выпряденіе мотка до	3 коп.,
съ аршина ткани до	½ коп.;

относительно льняныхъ издѣлій:

съ мотка льняной пряжи до	3 коп.,
съ мотка пачесной пряжи до	2½ коп.,
съ мотка пакляной пряжи до	1½ коп.,
за вытканіе аршина льнянаго полотна до .	2 коп.,
за вытканіе аршина пачеснаго холста до .	1 коп.,
за вытканіе аршина пакляна го холста до .	⅔ коп.,

съ тѣмъ условіемъ, что тѣмъ изъ числа арестантовъ, кои осуждены къ наказаніямъ, сопряженнымъ съ ссылкою внѣ предѣловъ Царства, и по судебнымъ приговорамъ не лишены имущественныхъ правъ, могутъ быть выдаваемы при отправленіи ихъ къ мѣстамъ наказанія, заработанныя ими въ тюрьмахъ деньги, въ количествѣ не свыше шести рублей;

2) арестантамъ, отличившимся трудолюбіемъ и приличнымъ поведеніемъ, выдавать изъ собственныхъ ихъ заработковъ на фабрикахъ и въ прядильняхъ, для поощренія ихъ къ труду и порядку, увеличенныя порціи хлѣба и на табакъ,—и

Oświecony Książę Namiestnik Królestwa, w skutku przedstawienia jéj z dnia 31 Marca (12 Kwietnia) roku bieżącego Nr. 6,320/30,687 wyrzec raczył, że podzielając zamiar Kommissyi Rządowéj, aby wynagrodzenie udzielane aresztantom za robotę w istniejących przy więzieniach fabrykach i przędzalniach, według stopy oznaczonéj etatem, na zasadzie któréj aresztant zarabia w przecięciu rocznie, na wyrobach konopnych około rs. 1 kopiejek 42, a na wyrobach lnianych około kopiejek 46, podwyższone było tak, iżby aresztant, przypuszczając, że przynajmniéj siedzi w więzieniu lat trzy, mógł przez ten ciąg czasu osiągnąć z pracy swojéj w tkackich zakładach około rs. 15, a to celem zapewnienia onemu, po wyjściu z więzienia, przedsięwzięcia godziwego procederu,—upoważnia ją, do wprowadzenia w wykonanie wydanéj w tym przedmiocie decyzyi, stanowiącéj:

1) aby wynagrodzenie w mowie będące podwyższone było,

co do wyrobów konopnych:

za uprzędzenie talki do	kopiejek 3,
od arszyna tkaniny	„ ½;

co do wyrobów lnianych:

od talki przędzy lnianéj do	„ 3,
od talki przędzy paczesnéj do	„ 2½,
od talki przędzy pakułowéj do	„ 1½,
od utkania arszyna płótna lnianego do .	„ 2,
od utkania arszyna płótna paczesnego do .	„ 1,
od utkania arszyna płótna pakułowego do .	„ ⅔,

z zastrzeżeniem, że ci z więźni, którzy karę po za obrębem Królestwa cierpieć mają i wyrokami nie są pozbawieni praw majątkowych, mogą z zarobków swych po więzieniach otrzymywać przy wysyłaniu do miejsca kary, kwoty nie wyższe od rub. sreb. sześciu;

2) ażeby aresztantom, odznaczającym się pilnością i przyzwoitością, udzielane były, z własnych ich zarobków w fabrykach i przędzalniach, dla podtrzymania dobrych ich chęci do pracy i porządku, powiększone porcye chleba i na tabakę,—i

3) выдачу вознагражденій арестантамъ на вышеизложенныхъ основаніяхъ производить на счетъ общихъ тюремныхъ суммъ, опредѣленныхъ въ каждой губерніи на содержаніе тюремъ, въ случаѣ же недостаточности таковыхъ—на счетъ запаснаго капитала, назначеннаго по смѣтѣ на тюремные расходы въ распоряженіе Правительственной Коммисіи въ количествѣ 25,000 рублей.

Варшава, 29 Апрѣля (11 Мая) 1859 года.

Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Карницкій.*

№ 10,727.

№ 19.

Распоряженіе, изданное въ развитіе постановленія Намѣстника Царства о возвышеніи размѣра задѣльной платы арестантамъ, работающимъ на тюремныхъ фабрикахъ.

(11 (23) Мая 1859 года.)

Губернскимъ Правленіямъ (*).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

По разсмотрѣніи представленныхъ Губернскимъ Правленіемъ, вслѣдствіе предписанія Правительственной Коммисіи отъ 5 (17) Сентября 1857 года, за № 6,524, предположеній по предмету опредѣленія платы арестантамъ за работу на тюремныхъ фабрикахъ и прядильняхъ, Правительственная Коммисія, съ разрѣшенія Его Сіятельства Князя Намѣстника Царства, постановила слѣдующее:

1) нынѣшнее вознагражденіе арестантовъ, которые по исполненіи надъ ними наказанія оставляются въ предѣлахъ

(*) О распоряженіи этомъ увѣдомлены одновременно Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства и Высшая Счетная Палата.

3) aby wypłaty wynagrodzeń aresztantom, podług powyższych zasad, uskuteczniane były z ogólnych funduszów więziennych, na więzienia w każdéj respective gubernii wydzielonych, a w razie ich braku, z rezerwy, etatem na wydatki więzienne w kwocie rs. 25,000 do dyspozycyi Kommissyi Rządowéj wydzielonéj.

w Warszawie, d. 29 Kwietnia (11 Maja) 1859 r.

Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Karnicki.*

Nr. 10,727.

№ 19.

Rozporządzenie, rozwijające decyzyę Namiestnika Królestwa, podwyższającą stopę zarobku więźni pracujących przy fabrykach więziennych.

(d. 11 (23) Maja 1859 r.)

Do Rządów Gubernialnych. (*)

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Do rozpoznania wniosków, przedstawionych przez Rząd Gubernialny w następstwie reskryptu Kommissyi Rządowéj z d. 5 (17) Września 1857 roku Nr. 6,524 w przedmiocie oznaczenia wynagrodzeń dla aresztantów, za pracę ich w fabrykach i przędzalniach więziennych, Kommissya Rządowa, za upoważnieniem Jaśnie Oświeconego Księcia Namiestnika Królestwa, postanowiła co następuje:

1) dotychczasowe dla aresztantów, mających po odbyciu

(*) O rozporządzeniu tém zawiadomione zostały jednocześnie Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu oraz Najwyższa Izba Obrachunkowa.

Царства, за работы ихъ въ тюремныхъ фабрикахъ возвышается:

(Варшавскому Губернскому Правленію)

относительно пеньковыхъ издѣлій:

за выпряденіе мотка пряжи до . . . . . 3 коп.,
съ аршина ткани до . . . . . ½ коп.;

(всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ)

относительно льняныхъ издѣлій:

съ мотка льняной пряжи до . . . . . 3 коп.,
съ мотка пачесной пряжи . . . . . 2½ коп.,
съ мотка пакляной пряжи . . . . . 1½ коп.;

(Варшавскому, Люблинскому и Августовскому Губернскимъ Правленіямъ)

за вытканіе аршина льнянаго полотна до . . 2 коп.,
за вытканіе аршина пачеснаго холста до . . . 1 коп.,
за вытканіе аршина паклянаго холста до . . ⅔ коп.;

(всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ)

что касается однакожъ арестантовъ, долженствующихъ нести наказаніе внѣ предѣловъ Царства, но нелишенныхъ правъ по имуществу, то таковые, при отправленіи ихъ къ мѣстамъ наказанія, могутъ получать изъ своихъ заработковъ въ тюрьмѣ, исчисленныхъ на вышеуказанныхъ основаніяхъ, только суммы не свыше шести рублей. Преступники же, приговоренные къ уголовнымъ наказаніямъ, какъ лишенные всѣхъ правъ, а тѣмъ самымъ и имущественныхъ, со дня объявленія имъ окончательнаго приговора теряютъ право собственности, и слѣдовательно не могутъ получать и денегъ изъ своихъ заработковъ;

2) арестантамъ, отличившимся старательностію и приличнымъ поведеніемъ, будутъ выдаваемы изъ собственныхъ ихъ заработковъ на фабрикахъ и прядильняхъ, для поощренія ихъ къ труду и порядку, увеличенныя порціи хлѣба и табаку;

3) вознагражденія эти должны быть разсчитываемы съ 20 Мая (1 Іюня) текущаго года, поэтому Губернское Правленіе должно учредить строгій въ семъ отношеніи контроль и наблюдать за исправною выдачею арестантамъ, выбывающимъ изъ Царства.

kary pozostać w obrębie Królestwa, wynagrodzenie za robotę fabryczną podwyższoném zostaje:

(do Rządu Gubernialnego Warszawskiego)

co do wyrobów konopnych:

za uprzędzenie talki przędzy do . . . . . kop. 3,
od arszyna tkaniny do . . . . . „ ½;

(do wszystkich Rządów Gubernialnych)

co do wyrobów lnianych:

od talki przędzy lnianéj do . . . . . kop. 3,
od talki przędzy paczesnéj . . . . . „ 2½,
od talki przędzy pakułowéj . . . . . „ 1½;

(do Rządów Gubernialnych: Warszawskiego, Lubelskiego i Augustowskiego)

od utkania arszyna płótna lnianego do . . kop. 3,
od utkania arszyna płótna paczesnego do . . „ 1,
od utkania arszyna płótna pakułowego do . „ ⅔;

(do wszystkich Rządów Gubernialnych)

co do więźni wszakże, którzy karę po za obrębem Królestwa cierpieć mają i wyrokami nie są pozbawieni praw majątkowych, ci z zarobków swych po więzieniach, według wymienionéj dopiero stopy obliczonych, mogą otrzymywać przy wysyłaniu do miejsca kary tylko kwoty niewyższe od rub. sr. sześciu. Przestępcy zaś na kary główne skazani, jako pozbawieni wszelkich praw, a tém samém i majątkowych, utracają, z dniem ogłoszenia i wydania im ostatecznego wyroku, wszelką swoją własność, a przeto i pieniędzy z zarobków swych otrzymywać nie mogą;

2) aresztantom odznaczającym się pilnością i przyz woitém postępowaniem udzielane będą z zarobków ich własnych w fabrykach i przędzalniach, dla podtrzymania dobrych ich chęci do pracy i porządku, powiększone porcye chleba i tabaka;

3) wynagrodzenia takowe mają być obliczane, poczynając od dnia 20 Maja (1 Czerwca) roku bieżącego. Winien więc Rząd Gubernialny ścisłą w téj mierze urządzić kontrollę

щимъ изъ тюрьмы, полнаго причитающагося имъ количества денегъ;

4) означенные въ предыдущемъ 2-мъ нунктѣ хлѣбъ и табакъ для заслуживающихъ того арестантовъ, не исключая и приговоренныхъ къ уголовнымъ наказаніямъ, будутъ доставляемы Тюремными Смотрителями, а издержки на оные записываются всякій разъ въ заработныя книжки арестантовъ. Употребленныя Смотрителями на сей предметъ деньги должны быть помѣщены въ ежемѣсячныхъ счетахъ причитающимся имъ къ возврату суммамъ, израсходованнымъ на содержаніе тюремъ. Однакожъ расходы на подобные предметы слѣдуетъ производить съ величайшею осмотрительностью, дабы тѣ изъ арестантовъ, которые имѣютъ право на полученіе денегъ изъ своихъ заработковъ, при выбытіи изъ здѣшнихъ тюремъ не были лишены необходимыхъ средствъ, такъ какъ именно въ видахъ доставленія имъ таковыхъ послѣдовало возвышеніе настоящаго вознагражденія за ихъ трудъ;

5) въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ нѣтъ ни фабрикъ, ни пряд и лень, арестанты, ведущіе себя добропорядочно во время ихъ содержанія, имѣютъ получать пособія, предоставленныя имъ по смыслу ст. 108 тюремной Инструкціи 1823 года.

Впрочемъ упомянутая 108 статья равно, какъ и слѣдующая 109, относительно порядка взысканія расходовъ, употребленныхъ на содержаніе арестанта, имѣющаго достаточныя средства на возмѣщеніе оныхъ, сохраняютъ и на будущее время свою силу и дѣйствіе.

По истеченіи настоящаго года Губернское Правленіе представитъ въ Правительственную Коммисію особую по каждой тюрьмѣ вѣдомость:

a) о суммахъ, какія потребуются на выдачу вознагражденія арестантамъ за работы въ вышеозначенномъ размѣрѣ, принимая въ разсчетъ среднюю сложность выдѣлки издѣлій за послѣдніе три года, и какія должны быть введены въ смѣту сверхъ настоящаго смѣтнаго положенія;

b) о количествѣ выданныхъ арестантамъ пособій на основаніи упомянутой предъ симъ 108-ой статьи тюремной Инструкціи въ продолженіе послѣднихъ трехъ лѣтъ, если таковыя были гдѣ выдаваемы.

i pilnować, aby kwoty należne więźniom wychodzącym ich rąk w całości dochodziły;

4) wymienione ad 2-m chleb i tabaka dla aresztantów, zasługujących na to, nie wyłączając i skazanych na kary główne, zapewniane będą przez Nadzorców więzień, a koszt ich za każdym razem zapisywany w książeczkach zarobkowych aresztantów. Zaforszusowane przez Nadzorców kwoty winny być zamieszczane do zwrotu onymże w likwidacyach miesięcznych utrzymania więzienia. Baczyć wszakże należy, aby wydatek w tym względzie czyniony był z jak największą oględnością i żeby przez to ci, którzy mają prawo do otrzymania pieniędzy z swych zarobków, nie byli przy wyjściu z więzień tutejszych pozbawieni potrzebnego funduszu, dla osiągnienia właśnie którego podwyższone zostało dotychczasowe wynagrodzenie za ich pracę;

5) tam, gdzie niema ani fabryk, ani przędzalni, aresztanci, w czasie swego zatrzymania dobrze sprawujący się, otrzymywać mają wsparcia, artykułem 108-m Instrukcyi więziennéj z roku 1823 zapewnione.

Z resztą zaś artykuł rzeczony 108-y, jak równie następny 109-y co do sposobu ściągania kosztów utrzymania aresztanta, posiadającego majątek na pokrycie tychże kosztów dostateczny, utrzymują się i nadal.

Z upływem roku bieżącego Rząd Gubernialny przedstawi Kommissyi Rządowéj szczegółowy za każde więzienie wykaz:

a) funduszu, jaki na wynagrodzenie aresztantów za robotę, podług oznaczonéj tu stopy, biorąc produkcyę wyrobów z przecięcia trzech lat ostatnich, należy wprowadzić do etatu nad dotychczasowe oznaczenie;

b) wsparć udzielonych aresztantom na mocy rzeczonego dopiero art. 108-go Instrukcyi więziennéj, o ile to gdzie miało miejsce, w ciągu lat trzech ostatnich.

(Люблинскоиу Губернскому Правленію)

Такъ какъ притомъ изъ рапорта Губернскаго Правленія отъ 19 (31) Января 1858 года, за № 803, оказывается, что въ холстяной фабрикѣ Люблинской тюрьмы выдается арестантамъ между прочимъ вознагражденіе за снованіе пряжи, котораго по смѣтѣ не положено, то Правительственная Коммисія предписываетъ прекратить такое неправильное дѣйствіе.

Варшава, 11 (23) Мая 1859 года.

Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ

(подписано) *Лущевскій.*

№ 3,414/17,673.

№ 20.

Распоряженіе о томъ, чтобы въ срочныхъ вѣдомостяхъ о дѣйствіи тюремныхъ прядилень и фабрикъ числовыя данныя показываемы были общими цифрами.

(15 (27) Іюня 1861 года.)

Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ.

Представляемыя донынѣ трехмѣсячныя выписки изъ книгъ о дѣйствіи тюремныхъ прядилень и фабрикъ заключаютъ числовое изображеніе хода всего фабриннаго производства и, начиная съ сыраго матеріала, т. е. пеньки, льна или шерсти, и переходя къ изложенію результатовъ убыли или прибыли, соотвѣтственно степени развитія фабричнаго производства, оканчиваются показаніемъ послѣднихъ результатовъ онаго, опредѣляющихся количествомъ выработанной пряжи или ткани, смотря по роду фабричнаго труда въ данной тюрьмѣ.

Такъ какъ тюремная Инструкція отъ 17 (29) Августа 1859 года въ главѣ XVIII-й, а именно въ статьѣ 492 и послѣ-

(do Rządu Gubernialnego Lubelskiego)

Przytém, gdy z rapportu Rządu Gubernialnego dnia 19 (31) Stycznia roku zeszłego Nr. 803 okazuje się, że w fabryce płótna więzienia Lubelskiego płacone jest aresztantom między innemi wynagrodzenie za snucie przędzy, etat zaś podobnego wydatku nie obejmuje, przeto Kommissya Rządowa to niewłaściwe postępowanie uchyla.

w Warszawie, dnia 11 (23) Maja 1859 r.

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu (podpisano) *Łuszczewski.*

Nr. 3,414/17,673.

№ 20.

Rozporządzenie, ograniczające ekstrakty składane o ruchu przędzalni i fabryk więziennych do cyfr więcéj ogólowych.

(d. 15 (27) Czerwca 1861 r.)

Do Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych.

Składane dotychczas kwartalne ekstrakta o ruchu przędzalni i fabryk więziennych obejmują obraz liczbowy przebiegu całego processu fabrykacyi, począwszy od wykazania materyału surowego konopi, lnu, lub wełny, a zamykając w sobie rachunkowe wypadki ubytków lub przybytków, odpowiednio do stopnia fabrykacyi, kończą się ostatecznym rezultatem liczby wyrobionéj przędzy lub tkaniny, stosownie do zakresu działania pracy fabrycznéj w więzieniu.

Ponieważ Instrukcya więzienna z dnia 17 (29) Sierpnia 1859 roku, w tytule XVIII-m mianowicie od artykułu 492-go,

дующихъ, заключаетъ въ себѣ утвержденныя опытомъ указанія, какіе числовые результаты, сообразно съ ходомъ фабричнаго производства, должны выходить въ извѣстной степени развитія оной съ пуда сыраго матеріала;

такъ какъ, сверхъ того, годовые отчеты, заключающіе числовыя подробности фабричнаго производства, изложенныя сообразно правиламъ упомянутой Инструкціи и восходящія на ревизію въ Высшую Счетную Палату, какъ свойственную для сего власть, представляютъ достаточное обезпеченіе отвѣтственности отчетнаго Смотрителя за всякія неправильныя дѣйствія;

и какъ, наконецъ, представляемыя въ Правительственную Коммисію счетныя выписки составляютъ лишь источникъ, изъ котораго почерпаются свѣдѣнія о запасахъ и данныя для наблюденія за надлежащимъ дѣйствіемъ заведеній, отнюдь не входя въ систему отчетности, поступающей на ревизію въ Высшую Счетную Палату,—

то въ виду всѣхъ этихъ обстоятельствъ, въ отвращеніе напрасной траты времени на составленіе и переписку обширныхъ выписокъ, въ ущербъ существенной цѣли тюремной администраціи, задача которой состоитъ въ охраненіи порядка и безопасности въ тюрьмѣ, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ постановила:

a) выписки по тюремнымъ прядильнямъ должны заключать въ общихъ цифрахъ: количество запаснаго сыраго матеріала и выработанной, въ продолженіе трехмѣсячнаго времени, пряжи, а равно и остаточной, еслибы таковая въ минувшей четверти года не была отослана сполна или частью въ ткацкую фабрику, въ подобныхъ же цифрахъ число людей, употребленныхъ на работы, и количество понесенныхъ расходовъ на содержаніе прядильни въ дѣйствіи;

b) выписки по ткацкимъ фабрикамъ, сверхъ вышеупомянутыхъ общихъ результатовъ за четверть года и показанія пряжи мѣстной заготовки, должны заключать общее количество тканей за четверть года и запасовъ, съ раздѣленіемъ по сортамъ на бѣленыя и небѣленыя, а относительно суконъ—на валенныя, неваленныя, крашенныя и некрашенныя.

Подобныя выписки, ограничиваясь нѣсколькими или ка-

zawiera w sobie zasady na doświadczeniu oparte, jakie wypadki liczebne, ze względu na stopień fabrykacyi, każdy jéj postęp z puda surowego materyału wydać powinien;

gdy daléj, rachunki coroczne obejmują szczegóły cyfrowe processu fabryki, odpowiednio do téjże instrukcyi liczebnie wykazane, przy rewizyi onych przez Najwyższą Izbę Obrachunkową, jako właściwą do tego władzę, dostateczną dają rękojmię odpowiedzialności rachującego się Nadzorcy za wszelką niewłaściwość;

z uwagi nakoniec, że ekstrakta, Kommissyi Rządowéj przedstawiane, są tylko materyałem dla wiadomości zapasów i dla pilnowania należytego biegu zakładów, nie stanowią zaś rachunku przez Najwyższą Izbę Obrachunkową rewidowanego;—

z tych wszystkich powodów, zapobiegając stracie czasu, na układanie i przepisywanie obszernych ekstraktów użytego, ze szkodą istotnego celu służby więziennéj, utrzymania porządku i bezpieczeństwa w więzieniu, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych postanowiła:

a) ekstrakta z przędzalni więziennych obejmować mają liczbę zapasu materyału surowego i wyrobionéj w kwartale przędzy, tudzież remanentowéj, jeżeliby z przeszłego kwartału w części lub całości do fabryki tkackiéj odesłaną nie była, w cyfrach ogólnych, podobnąż liczbę ludzi do pracy użytych i cyfrę wydatków na utrzymanie w biegu przędzalni;

b) ekstrakta z fabryk tkackich, oprócz powyższych wypadków ogólnych z kwartału i wykazania przędzy własnéj, obejmować mają ogólną ilość tkanin z kwartału i zapasów, z rozdzieleniem na gatunki, na bieloną i niebieloną, a co do sukna—na folowane i niefolowane, farbowane i niefarbowane.

Podobne ekstrakta, redukując się do kilku lub kilkunastu

кимъ либо десяткомъ общихъ цифръ за каждую четверть года, уменьшатъ канцелярскія занятія, которыя, какъ сказано выше, должны быть употребляемы для другихъ болѣе соотвѣтственныхъ цѣлей, а во всякомъ случаѣ, при извѣстныхъ основаніяхъ Инструкціи, могутъ доставить средство повѣрки пропущенныхъ подробностей.

Въ заключеніе Правительственная Коммисія присовокупляетъ, что отсылка пряжи на ткацкія фабрики должна быть объяснена и что составленныя такимъ образомъ выписки должны быть повѣряемы мѣстнымъ начальствомъ съ фабричнымъ отчетомъ и засвидѣтельствованы имъ, равно какъ и самый отчетъ.

Варшава, 15 (27) Іюня 1861 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій,
Генералъ-Лейтенантъ (подписано) *Гечевичъ.*

№ 20,312/2,376.

B) ОБЪ УПОТРЕБЛЕНІИ АРЕСТАНТОВЪ НА ОБЩЕСТВЕННЫЯ РАБОТЫ

№ 21.

Постановленіе, разрѣшающее употребленіе арестантовъ, заключенныхъ въ смирительномъ домѣ на работы, производимыя въ Модлинской крѣпости, или по сооруженію Александровской цитадели.

(7 (19) Іюня 1832 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Для отвращенія неудобствъ, происходящихъ отъ чрезмѣрнаго накопленія арестантовъ въ Варшавскихъ тюрьмахъ, равно какъ и худыхъ послѣдствій, въ отношеніи нравственности и здоровья арестантовъ, проистекающихъ изъ того безъдѣйствія, въ которомъ находится большая ихъ часть, —Его Свѣтлость

cyfr ogólnych z kwartału, zmniejszą pracę kancellaryjną, do innych właściwych celów, jak wyżéj powiedziano, skierować się winną, a w każdym razie, przy wiadomych zasadach Instrukcyi, podać mogą środek sprawdzenia szczegółów pominiętych.

Zastrzega Kommissya Rządowa, że wysyłka przędzy do fabryk tkackich objaśnioną być winna, i że extrakta tak ułożone władza miejscowa z rachunkiem fabrycznym sprawdzić i tak rachunek jako i ekstrakt poświadczyć jest obowiązaną.

w Warszawie, d. 15 (27) Czerwca 1861 r.

Dyrektor Główny Prezydujący,
Generał-Lejtenant (podpisano) *Gieczewicz.*

Nr. 20,312/2,376.

B) O UŻYWANIU WIĘŹNI DO ROBÓT PUBLICZNYCH.

№ 21.

Decyzya, upoważniająca używanie więźni, w domu kary i poprawy osadzonych, do robót, bądź w twierdzy w Modlinie, bądź około cytadeli Aleksandrowskiéj.

(d. 7 (19) Czerwca 1832 r.)

Wypis z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj.

W zamiarze zaradzenia niedogodnościom, wynikającym z przepełnienia więzień Warszawskich, oraz złym skutkom pod względem moralności i zdrowia więźni, wynikającym z nieczynności, w jakiéj większa część tychże znajduje się, JO. Książe Namiestnik Królestwa, w przychyleniu się do przed-

Князь Намѣстникъ Царства, соглашаясь съ представленіемъ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 7 (19) сего Іюня, за № 5,778, приказать изволилъ: объявить Инженеръ-Генералу Дену, чтобы заключенныхъ въ смирительномъ домѣ арестантовъ, способныхъ къ публичнымъ работамъ, старался употребить къ таковымъ, или въ крѣпости Модлинѣ, или же по сооруженію Александровской цитадели, и, вмѣстѣ съ тѣмъ, озаботился назначеніемъ для нихъ безопаснаго помѣщенія близъ тѣхъ мѣстъ, гдѣ они будутъ работать.

По исполненіи упомянутаго распоряженія, Совѣтъ находитъ, что главнѣйшія, приводимыя Правительственною Коммисіею Юстиціи неудобства должны по мѣрѣ возможности значительно уменьшиться, пока не послѣдуетъ окончательное устраненіе оныхъ вслѣдствіе совершеннаго преобразованія мѣстъ заключенія, которое составляетъ предметъ постоянной заботливости Совѣта.

Варшава, 7 (19) Іюня 1832 года.

Вѣрно съ журналомъ:
Статсъ-Секретарь (подписано) *О. Тымовскій.*

№ 5,814.

№ 22.

Распоряженіе съ объявленіемъ указа Сената объ освобожденіи арестантовъ магометанскаго и еврейскаго исповѣданій отъ работъ въ свойственные симъ исповѣданіямъ праздничные дни.

(8 (20) Іюля 1849 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ (*).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Относительно освобожденія арестантовъ отъ работъ въ

(*) Это распоряженіе одновременно сообщено и Комендантамъ крѣпостей.

stawienia Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 19 bieżącego miesiąca do Nr. 5,778, polecił oświadczyć Generałowi Inżenieryi Dehnowi, ażeby więźni, w domu kary i poprawy osadzonych, do robót publicznych zdatnych, starał się użyć przy robotach, bądź w twierdzy Modlinie, bądź około cytadeli Aleksandrowskiéj i obmyślił zarazem dla tychże bezpieczne pomieszczenie w poblizkości miejsca, w którém pracować będą.

Rada uznała, że po wykonaniu powyższego rozkazu najważniejsze przez Kommissyę Rządową Sprawiedliwości przywiedzione niedogodności, zanim takowe stale i ostatecznie przez zupełną reorganizacyę więzień będą mogły być usuniętemi, który to przedmiot ciągle zajmuje jéj uwagę,— o ile można zmniejszonemi zostaną.

w Warszawie, d. 7 (19) Czerwca 1832 r.

Zgodno z protokółem:
Radca, Sekretarz Stanu (podpisano) *J. Tymowski.*

Nr. 5,814.

№ 22.

Rozporządzenie, objawiające osnowę ukazu Senackiego pod względem zwalniania aresztantów od robót w dniach świąt właściwych wyznaniu mahometańskiemu i mojżeszowemu.

(d. 8 (20) Lipca 1849 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych (*).

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Pod względem zwalniania aresztantów od robót w dniach

(*) Rozporządzenie to jednocześnie zakommunikowane zostało i Komendantom twierdz.

еженедѣльные праздничные дни, свойственные каждому вѣроисповѣданію, изданы по Имперіи указомъ Правительствующаго Сената отъ 5 Марта сего года слѣдующія правила:

1) содержащихся въ арестантскихъ ротахъ Инженернаго вѣдомства арестантовъ магометанскаго и еврейскаго исповѣданій освобождать отъ работъ для богослуженія, первыхъ по пятницамъ, а послѣднихъ по субботамъ; не увольняя ихъ однакожъ отъ работъ въ воскресенье, такъ, чтобы арестанты всѣхъ исповѣданій были свободны не болѣе одного дня въ недѣлю, а именно тогда, когда по обряду ихъ совершается богослуженіе;

2) правило сіе распространить и на арестантскія роты Гражданскаго вѣдомства.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ вслѣдствіе таковаго указа, сообщеннаго ей при отзывѣ Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія отъ 21 Апрѣля (3 Мая) сего года, за № 2,492, по сношеніи о семъ съ Правительственною Коммисіею Юстиціи, предписываетъ Губернскому Правленію дѣйствіе изложенныхъ въ ономъ правилъ распространить и на арестантовъ, содержащихся въ здѣшнихъ тюрьмахъ, и за точнымъ исполненіемъ онаго имѣть съ своей стороны наблюденіе.

Само собою разумѣется, что настоящее распоряженіе не отмѣняетъ празднованія другихъ торжественныхъ дней упомянутыхъ исповѣданій.

Варшава, 8 (20) Іюля 1849 года.

По порученію Главнаго Директора Предсѣдательствующаго, Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ

(подписано) *Брувичъ.*

№ 6,550/29,187.

---

tygodniowych świąt właściwych każdemu wyznaniu, wydane zostały w Cesarstwie ukazem Rządzącego Senatu z dnia 5-go Marca r. b. przepisy następujące:

1) zatrzymanych w aresztanckich rotach Zarządu Inżenierskiego aresztantów mahometańskiego i żydowskiego wyznania zwalniać od robót dla nabożeństwa, pierwszych w piątki a drugich w soboty; nie zwalniając ich jednak od robót w niedzielę, tak, aby aresztanci wszystkich wyznań nie więcéj jak jeden dzień w tygodniu mieli wolnym, a mianowicie wtenczas, kiedy według obrządku ich odbywa się nabożeństwo;

2) przepis ten rozciągnąć i do rot aresztanckich Zarządu Cywilnego.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych, mając sobie ukaz ten przy odezwie Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnéj z dnia 21 Kwietnia (3 Maja) r. b. Nr. 2,492 udzielonym, po zniesieniu się w tym względzie z Kommissyą Rządową Sprawiedliwości, poleca Rządowi Gubernialnemu, aby przepis nim objęty rozciągnął i do aresztantów w tutejszych zakładach osadzonych, i ścisłego wykonania onego z swéj strony dopilnował.

Samo z siebie wynika, iż urządzenie niniejsze nie znosi innych świąt uroczystych żadnego wyznania.

w Warszawie, d. 8 (20) Lipca 1849 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego Prezydującego, Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu

(podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 6,550/29,187.

№ 23.

Распоряженіе съ объявленіемъ постановленія Совѣта Управленія о томъ, какіе арестанты и на какія работы могутъ быть употребляемы по новому Уложенію о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, введенному въ дѣйствіе съ 1848 года.

(4 (16) Февраля 1850 года.)

Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Для домашней прислуги въ тюрьмахъ и для наружныхъ работъ, по очищенію площадей и улицъ, прилегающихъ къ тюремнымъ зданіямъ, назначаются донынѣ арестанты изъ числа приговоренныхъ, на основаніи прежняго Кодекса, къ публичному аресту; на работы же въ Александровской цитадели высылаются изъ Варшавской уголовно-исправительной тюрьмы арестанты, присужденные къ исправительнымъ наказаніямъ и къ тяжкому, но кратковременному заключенію.

Таковыхъ наказаній, по нынѣ дѣйствующему Уложенію о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, вовсе не установлено, а какъ число приговоренныхъ къ онымъ на основаніи прежняго закона все болѣе и болѣе уменьшается, то Варшавское Губернское Правленіе, по встрѣчаемому имъ недоумѣнію: какіе именно арестанты могутъ быть нынѣ употребляемы для работъ и прислугъ, поименованныхъ въ началѣ сего, а притомъ побуждаясь требованіемъ Управленія Западнаго Инженернаго Округа о пополненіи необходимаго числа арестантовъ для работъ въ цитадели, распорядилось, чтобы, по уваженію незначительнаго числа контрабандистовъ, содержащихся обыкновенно подъ стражею, употребляемы были, какъ для первыхъ, такъ и для послѣднихъ работъ, арестанты, приговоренные по Уложенію о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ—къ кратковременному заключе-

№ 23.

Rozporządzenie, objawiające decyzyę Rady Administracyjnéj, wskazującą jacy aresztanci i więźnie, oraz do jakich robót, ze względem na wprowadzony od r. 1848 nowy Kodex kar głównych i poprawczych, używani być mogą.

(d. 4 (16) Lutego 1850 r.)

Do Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Do posług domowych w więzieniach i do robót zewnętrznych około czyszczenia placów i ulic, otaczających gmachy więzienne, przeznaczani są dotąd więźnie z pomiędzy skazanych, na mocy dawnego Kodexu, na areszt publiczny, a do robót w Aleksandrowskiéj cytadeli wysyłani są z Warszawskiego Domu kary i poprawy więźnie skazani na kary poprawcze i na ciężkie więzienie z krótkotrwałém zamknięciem.

Kar takowych obecnie obowiązujący Kodex kar głównych i poprawczych nie oznacza, a że osądzonych na nie z dawniejszego prawa co raz większy jest ubytek, przeto Rząd Gubernialny Warszawski, mając wątpliwość, jacy teraz więźnie mogą być używani do robót i posług na wstępie wyrażonych, jakoteż powodowany wezwaniem Zarządu Zachodniego Okręgu Inżenierów o dokompletowanie potrzebnéj liczby więźni do robót w cytadeli, zarządził, aby ze względu, iż liczba defraudantów zwykle jest niewielka, do robót tak pierwszych jako i drugich używani byli więźnie Kodexem kar głównych i poprawczych na krótszy czas zamknięcia w Domu robo-

нію въ рабочемъ домѣ, о чемъ и донесло Правительственной Коммисіи отъ 17 (29) Августа 1848 года, за № 15,779/122,429.

По этому поводу Правительственная Коммисія, по сношеніи съ Правительственною Коммисіею Юстиціи, объявляетъ слѣдующее:

Изъ числа исправительныхъ наказаній, одна лишь отдача въ исправительныя арестантскія роты (ст. 48) соединена съ внутренними и наружными работами въ крѣпостяхъ, прочія же наказанія, а именно заключеніе въ рабочемъ или смирительномъ домѣ, сопровождаются лишь внутренними работами (ст. 57). Приговоренные же къ заключенію въ тюрьмѣ, только въ случаѣ несостоятельности содержать себя на собственныя средства—могутъ быть заняты внутренними работами, и только такими, какія сами изберутъ себѣ, за которыя они должны получать плату (ст. 59). Снисхожденіе сіе законъ, въ статьѣ 56, допускаетъ равнымъ образомъ въ отношеніи лицъ, приговоренныхъ къ заключенію въ крѣпости.

Изъ сего явствуетъ, что употребленіе къ домашней тюремной прислугѣ и для наружныхъ работъ по очищенію площадей и улицъ, прилегающихъ къ тюремнымъ зданіямъ такихъ именно арестантовъ, кои по новому Уложенію присуждены къ заключенію въ тюрьмѣ,—которое даже и въ самой высшей онаго степени не влечетъ за собою никакихъ позорныхъ послѣдствій,—не должно быть допускаемо, и въ упомянутыя работы могутъ быть употребляемы только арестанты, приговоренные къ заключенію въ рабочемъ домѣ.

Вопросъ о томъ, какіе арестанты главной Варшавской уголовной тюрьмы должны быть посылаемы на работы въ цитадель, разрѣшается вышеприведенною 48 статьею новаго Уложенія, по которой одни лишь осужденные къ отдачѣ въ исправительныя арестантскія роты имѣютъ быть употребляемы къ внутреннимъ и наружнымъ работамъ въ крѣпостяхъ, а напротивъ другія исправительныя наказанія, какъ объяснено выше сего, или вовсе освобождены отъ принудительныхъ работъ, или же влекутъ за собою единственно работы внутри тюремъ. Изъ всего этого слѣдуетъ, что только лица, приговоренныя къ отдачѣ въ арестантскія роты, могутъ быть у-

czym skazani, i o tém pod dniem 17 (29) Sierpnia 1848 roku Nr. 15,779/122,429 doniósł Kommissyi Rządowéj.

Z powodu tego, i po zniesieniu się z Kommissyą Rządową Sprawiedliwości, Kommissya Rządowa oświadcza co następuje:

Z pomiędzy kar poprawczych tylko kara rot aresztanckich (artykuł 48) połączoną jest z robotami wewnętrznemi i zewnętrznemi w twierdzach; innych zaś kar, mianowicie zamknięcia w domu roboczym lub poprawy, skutkiem są jedynie roboty wewnętrzne (artykuł 57). Skazani zaś na karę wieży wtenczas tylko, jeśli nie są w stanie sami się utrzymywać, zajęci być mogą robotą wewnętrzną i to taką, jaką sobie wybiorą, za którą mają być płatni (artykuł 59); względność tę prawo w artykule 56-m zachowuje równie dla tych, którzy są skazani na osadzenie w twierdzy.

Ztąd wypływa, że używanie do posług więziennych domowych i do robót zewnętrznych, około czyszczenia placów i ulic, otaczających domy więzienne, aresztantów na karę wieży podług nowego Kodexu osądzonych, która, choćby w najwyższym stopniu wymierzana, nie pociąga za sobą żadnych skutków hańbiących, dopuszczaném być nie powinno, i tylko więźnie na dom roboczy skazani mogą być do rzeczonych prac używani.

Kwestyę, jacy aresztanci do robót w cytadeli z Warszawskiego więzienia Głównego Karnego mają być posyłani, objaśnia powołany tu wyżéj artykuł 48-y nowego Kodexu, podług którego sami skazani na oddanie do poprawczych rot arsztanckich używani być mają do wewnętrznych i zewnętrznych robót w twierdzach, i że przeciwnie inne kary poprawcze, jak to wyżéj przytoczono, albo są całkiem wolne od robót przymusowych, albo też pociągają za sobą jako konieczny skutek roboty jedynie wewnątrz więzienia. Wynika zatém ztąd, że tylko skazani do rot aresztanckich mogą być użyci do robót w cytadeli; gdy jednakże podobne roty urządzone są tylko w twier-

потребляемы къ работамъ въ цитадели. Такъ какъ однакожъ подобныя роты учреждены только въ Новогеоргіевской, Ивангородской и Замостьской крѣпостяхъ, а во всякомъ случаѣ только по утвержденіи Положенія о таковыхъ арестантскихъ ротахъ и другихъ мѣстахъ заключенія, можно будетъ войти въ соображеніе о возможности употребленія для работъ въ цитадели какого либо разряда арестантовъ упомянутыхъ ротъ,—то въ настоящее время можетъ быть дозволено, только временно, посылать въ цитадель такихъ преступниковъ, которые приговорены къ заключенію въ рабочемъ домѣ, лишь бы таковые не были употребляемы для работъ внѣ цитадели.

Совѣтъ Управленія въ засѣданіи 21 Октября (2 Ноября) 1849 г., за № 6,343, постановилъ: что контрабандисты могутъ быть употребляемы въ работы въ тѣхъ лишь случаяхъ, когда сіи послѣднія требуются въ мѣстахъ ихъ заключенія и когда съ таковымъ употребленіемъ не сопряжены никакіе новые расходы на присмотръ.

Посему Губернское Правленіе обязывается принять вышеизложенныя правила къ должному руководству.

Варшава, 4 (16 Февраля) 1850 года.

По порученію Главнаго Директора, Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Брувичъ*.

№ 5,116/21,978 и 641/2,319.

---

dzach Nowogeorgiewsku, Zamościu i Iwangrodzie, i w każdym razie dopiero, po zatwierdzeniu przepisów o tychże rotach aresztanckich i innych rodzajach więźni, można będzie rozpoznać, czy z tychże rot oddział właściwych więzień równie do cytadeli użytym by być nie mógł, przeto obecnie może być tylko dozwolone czasowe posyłanie do cytadeli takich przestępców, którzy są skazani na dom roboczy, byleby tylko po za obrębem cytadeli do robót używani nie byli.

Rada Administracyjna na posiedzeniu z dnia 21 Października (2 Listopada) 1849 r. Nr. 6,343 postanowiła, że defraudanci mają być używani w tych tylko przypadkach do robót, w których takowe są potrzebne w miejscu ich uwięzienia i gdzie z takowego użycia żadne nowe wydatki na dozór nie wynikają.

Według więc powyższych zasad Rząd Gubernialny postępować będzie.

w Warszawie, dnia 4 (16) Lutego 1850 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego,
Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Brujewicz*.

Nr. 5,116/21,978 i 641/2,319.

№ 24.

Распоряженіе о томъ, чтобы арестанты, посылаемые на работы въ Александровскую цитадель, по мѣрѣ надобности, употребляемы были для работъ даже въ воскресные и праздничные дни.

(2 (14) Іюня 1855 года.)

Смотрителю Варшавской Уголовной Тюрьмы (*).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Согласно Высочайшему повелѣнію, послѣдовавшему въ 9 день Ноября 1849 года, арестанты въ крѣпостяхъ должны быть употребляемы на работы, въ случаѣ надобности, даже въ воскресные и праздничные дни, послѣ богослуженія.

Нынѣ Комендантъ Варшавской Александровской цитадели отъ 30 Мая (11 Іюня) сего года, за N° 619, сообщилъ Правительственной Коммисіи, что по докладу его, Князь Фельдмаршалъ изволилъ приказать, дѣйствіе упомянутой Высочайшей воли распространить и на арестантовъ Гражданскаго вѣдомства, по уваженію встрѣчаемой въ томъ иногда необходимости.

Давая о семъ знать, Правительственная Коммисія предписываетъ Смотрителю приказать арестантамъ, находящимся на работахъ въ цитадели, по требованію Инженерной Команды выходить на работу въ воскресные и праздничные дни послѣ обѣдни, наблюденіе же за симъ возложить на тюремныхъ служителей, командированныхъ для присмотра за арестантами.

О послѣдующемъ донести Коммисіи.

Варшава, 2 (14) Іюня 1855 года.

Директоръ Отдѣленія, Тайный Совѣтникъ (подписано) *Брувичъ*.

N° 5,252/22,140.

(*) О распоряженіи этомъ увѣдомлены одновременно Варшавское Губернское Правленіе и Комендантъ Варшавской Александровской цитадели.

№ 24.

Rozporządzenie, aby aresztanci wysyłani na roboty do cytadeli Aleksandrowskiéj używani byli do tychże robót i w dni niedzielne oraz uroczyste, o ile zajdzie tego potrzeba.

(d. 2 (14) Czerwca 1855 r.)

Do Nadzorcy więzienia Karnego w Warszawie (*).

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Według rozkazu Najwyższego z dnia 9 Listopada 1849 roku więźnie po twierdzach używani być mają do robót w razie potrzeby i w dnie niedzielne tudzież świąteczne, po nabożeństwie.

Obecnie Komendant Warszawskiéj Aleksandrowskiéj cytadeli, przez odezwę z dnia 30 Maja (11 Czerwca) roku bieżącego Nr. 619, oznajmił Kommissyi Rządowéj, że, na skutek przedstawienia jego, JO. Książę Feldmarszałek tę Najwyższą wolę polecić raczył rozciągnąć i do więźni cywilnych, a to ze względu, że niekiedy zachodzi tego potrzeba.

Zawiadamiając o tém Nadzorcę, Kommissya Rządowa poleca mu, iżby nakazał więźniom, na robotach w cytadeli będącym, iżby na żądanie Inżeniernéj Komendy odbywali tamże roboty w dnie świąteczne i niedzielne po nabożeństwie, i dopilnowanie tego zalecił officyalistom więziennym, do nadzoru ich przeznaczonym.

O skutku rapport zastrzega.

w Warszawie, dnia 2 (14) Czerwca 1855 r.

Dyrektor Wydziału, Radca Tajny (podpisano) *Brujewicz*.

Nr. 5,252/22,140.

(*) O rozporządzeniu tém zawiadomieni zostali jednocześnie, tak Rząd Gubernialny Warszawski, jak i Komendant cytadeli Aleksandrowskiéj w Warszawie.

№ 25.

Распоряженіе о томъ, чтобы арестанты Варшавской уголовной тюрьмы, посылаемые въ зимнее время на работы въ Александровскую цитадель, снабжаемы были теплою одеждою.

(27 Іюня (9 Іюля) 1857 года.)

Варшавскому Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

До свѣдѣнія Правительственной Коммисіи дошло, что распоряженіе ея отъ 17 (29) Января 1852 года, за N° 4,253, относительно снабженія теплою одеждою арестантовъ здѣшней уголовной тюрьмы, посылаемыхъ въ зимнее время на работу въ Александровскую цитадель, не исполняется съ надлежащею точностью, а именно что имъ не выдаются теплые подвертки.

Посему Правительственная Коммисія, подтверждая означенное распоряженіе, предписываетъ Губернскому Правленію вмѣнить Смотрителю уголовной тюрьмы въ обязанность, чтобы онъ въ зимнее время снабжалъ неупустительно упомянутыхъ арестантовъ, въ числѣ прочихъ вещей, и подвертками изъ изношенной арестантской одежды, заготовляемыми безъ особыхъ расходовъ.

О послѣдующемъ Правительственная Коммисія предписываетъ представить рапортъ.

Варшава, 27 Іюня (9 Іюля) 1857 года.

Директоръ Отдѣленія, Тайный Совѣтникъ (подписано) *Брулевичъ.*

N° 5,669/23,901.

КОНЕЦЪ III ТОМА.

№ 25.

Rozporządzenie, zalecające zaopatrywanie w ciepłą odzież w porze zimowéj aresztantów z więzienia karnego Warszawskiego, na roboty do cytadeli Alexandrowskiéj wysyłanych.

(d. 27 Czerwca (9 Lipca) 1857 r.)

Do Rządu Gubernialnego Warszawskiego.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Doszło do wiadomości Kommissyi Rządowéj, iż rozporządzenie jéj z dnia 17 (29) Stycznia 1852 r. Nr. 4,253 względem dawania w porze zimowéj ciepłéj odzieży dla aresztantów tutejszego więzienia karnego, w cytadeli Aleksandrowskiéj pracujących, nie jest należycie wykonywane, mianowicie, iż nie są dawane onuce dla tychże.

Rozporządzenie więc takowe niniejszém ponawiając, Kommissya Rządowa poleca zarazem Rządowi Gubernialnemu, iżby Nadzorcy więzienia karnego zalecił, aby, między innemi, rzeczonym aresztantom stale w porach zimnych i słotnych dawał onuce, przyspasabiane ze staréj odzieży więziennéj, bez żadnego kosztu.

O skutku niniejszego rapport zastrzega.

w Warszawie, d. 27 Czerwca (9 Lipca) 1857 r.

Dyrektor Wydziału, Tajny Radca

(podpisano) *Brujewicz.*

Nr. 5,669/23,901.

KONIEC TOMU III.

Uniwersytet Warszawski BIBLIOTEKA Wydz. Hum. Filia w Białymstoku
86404